

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM VE SOSYAL ALANLAR
EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TARİH ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**BALKAN SAVAŞLARI'NDAN MİLLÎ MÜCADELE'YE
ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BİR SOSYAL
TARİH ARAŞTIRMASI**

GÜLSEREN ÇINAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
PROF. DR. NURİ KÖSTÜKLÜ**

Konya – 2009

Gülseren
ÇINAR

BALKAN SAVAŞLARI'NDAN MİLLÎ
MÜCADELE'YE ŞEHİT OLAN
KONYALILAR ÜZERİNE BİR
SOSYAL TARİH ARAŞTIRMASI

Yüksek Lisans 2009
Tezi

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM VE SOSYAL ALANLAR
EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TARİH ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

BALKAN SAVAŞLARI'NDAN MİLLÎ MÜCADELE'YE
ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BİR SOSYAL
TARİH ARAŞTIRMASI

GÜLSEREN ÇINAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
PROF. DR. NURİ KÖSTÜKLÜ

Konya – 2009

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde, bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

GÜLSEREN ÇINAR

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Gülseren ÇINAR tarafından hazırlanan “Balkan Savaşları’ndan Millî Mücadele’ye Şehit Olan Konyalılar Üzerine Bir Sosyal Tarih Araştırması” başlıklı bu çalışma 07/12/2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ	Başkan	İmza
Prof. Dr. Ramazan TOSUN	Üye	İmza
Yrd. Doç. Dr. Hilmi BAYRAKTAR	Üye	İmza

ÖNSÖZ

Yüzyıllara damgasını vuran ve üç kıtayı adil yönetimi ile barış içerisinde yaşatmayı başaran Cihan Devleti Osmanlı, XX. yüzyılda 10 yıl kadar sürecek yeni bir savaş sürecine girmiştir. Bu savaş, aynı zamanda sömürgecilik yarışında mazlum ve masumların katledilmesi anlamına da gelmektedir. 1912 Balkan Savaşları'nı 1914'te I. Dünya Savaşı takip eder. Neticede sömürge yarışının öncü devletleri, Osmanlı Devleti'nin topraklarında, Anadolu'nun büyük kısmı da dâhil olmak üzere büyük bir işgal hareketi başlamıştır. Türk milletinin mücadele edecek gücünün kalmadığı düşünülmektedir. Oysa, Türk milleti bütün varlığıyla dimdik ayaktaadır. Kadını – erkeği, genci – yaşlısı ve hatta çocukları, bu haksız işgale karşı kanının son damlasına kadar savaşmaya hazırdır. 19 Mayıs 1919 tarihinde, -bütün dünyanın da zaman içerisinde yüzyılın lideri olarak kabul edeceği- Mustafa Kemal ATATÜRK'ün önderliğinde başlayan Millî Mücadele sonucunda, daha önce yok sayılan Türk Milleti'nin varlığı ve bağımsızlığı, bütün dünyaya bir kez daha kanıtlanmıştır. Böylece Anadolu'nun ebedi Türk yurdu olduğu gerçeği, dünya devletleri tarafından kabul edilmiştir.

Bu mücadele elbette kayıpsız verilemezdi. Nitekim binlerce vatan evladı bu mücadelede hayatını kaybetmiştir. Türk-İslam kültüründe şehitlik ulaşılması arzulanan bir merteye olduğundan, buna ulaşmayı bir kayıp değil kazanç olarak gören Türk evlatlarına olan minnettarlığımız asla tükenmeyecektir. Bu minnet duyguları ile yola çıkarak tamamladığımız araştırmamızda, 10 yıllık varlık mücadelesinde üzerine düşeni layığı ile yapmayı başararak şehitlik mertebesini kazanmış Konyalı şehitlerden, Konya İli Merkez Nüfus Müdürlüğü'nde kayıtları bulunanların tam listesini oluşturmuş bulunuyoruz. Araştırmamızın amacı, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'nin sonuna kadar, nüfus kayıtları Konya ili merkeze bağlı idari birimlere ait olan şehit askerleri tespit etmektir.

Son yıllardaki yoğun çalışmalara rağmen Balkan Savaşları'nda, I. Dünya Savaşı'nda ve İstiklâl Harbi'nde gerçekleşmiş muharebelerde şehitlerin tespiti net bir şekilde yapılabilmemiş değildir. Bunun öncelikli nedenlerinden birisi askerlik şubesi kanalıyla cepheye gidenlerin yanı sıra, gönüllü olarak giden askerlerin de mevcut olması ve bunların pek çoğunun akıbetine dair elimizde belge ve kanıt

bulunmamasıdır. Bundan dolayı bu şehitlerin kayıtlarının sağlıklı olarak günümüze ulaşması mümkün olmamıştır. Araştırmamız, özellikle bu önemli eksiği gidermeye yönelik bir çalışmadır. Böylesi bir eksiği giderebilmek amacı ile yola çıkarak, uzun bir arşiv araştırması sonucunda meydana getirmiş olduğumuz çalışmamız, bu günümüzü ve hatta yarınlarımızı, hayatları pahasına bizlere hediye etmiş şehitlerimize olan minnet borcumuzu, bir nebze olsun ödeyebilmiş olmanın umudunu taşımamıza da vesile olmuştur.

Araştırmamızın temel kaynağı, Konya Merkez Nüfus Müdürlüğü arşivinde bulunan, Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin I., II., III., IV., V., VI., VII. ve VIII. ciltleridir. Bu defterlerde bulunan şehitlerin kayıtlarının orijinaline sadık kalınarak, transkripsiyonları yapılmıştır. Elde edilen bilgiler, Millî Savunma Bakanlığı'nca hazırlanarak neşredilmiş olunan *Şehitlerimiz* kitabındaki kayıtlarla birleştirilmiş ve genel bir liste oluşturulmuştur. Genel listedeki şehit bilgilerinin ayrıntılı bir incelemesi yapılarak eksikleri tamamlanmış ve toplu olarak sunulmuştur. Netice itibari ile nüfusa kayıtlı oldukları yer Konya ili merkeze bağlı mahalle, köy ve kasabalar olan şehitlerin tüm bilgileri birleştirilerek ortak bir tablo hâlinde sunulmuştur. Ardından Balkan Savaşı, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Savaşı ile ilgili açıklamalar yapılmış ve her savaşın şehitleri farklı tablolarda ayrıca incelenmiştir.

Çalışmamızın başlaması ve sürdürülmesinde değerli mesaisini ve fikirlerini bizimle paylaşarak karşılaştığımız bütün güçlükleri aşmamız noktasında çok kıymetli katkılar sağlamış olan ve çalışmamızın bütün safhalarında bütün ayrıntılara özenle yaklaşarak çok değerli birikimlerinden her daim faydalanmamıza olanak vermiş bulunan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ beyefendiye teşekkürlerimi arz ederim. Araştırmamızın temelini oluşturan Konya Merkez Nüfus Müdürlüğünde mevcut bulunan Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterlerinin incelenmesinde her türlü kolaylığı gösteren; Konya Valisi Sayın Osman AYDIN'a, Konya İl Nüfus Müdürü Sayın Celal KARA'ya, arşivde görevli bulunan Sayın Ahmet ÖNCEL ve Yılmaz AVCI'ya, Konya İl Nüfus Müdürlüğü çalışanlarından Cavidan GÜL ve diğer personele teşekkür ederim. Konya il merkezine bağlı idari birimlerin eski isimlerine ulaşmamızda yardımlarını esirgemeyen Sayın Muhammed DOĞAN'a, Konya Merkez Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterlerinden tespit etmiş olduğumuz şehitler ile *Şehitlerimiz* kitabındaki kayıtların karşılaştırılmasında ve uyum listelerinin

hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Sayın İlham KÖSE, Mithat BATI ve Süreyya BOYALI'ya, çalışmamızın Türkçe Dil Bilgisi kurallarına uygunluğunu kontrol ederek hataların düzeltilmesi ve son şeklin verilmesi hususunda değerli katkılarını esirgemeyerek çalışmamızı redakte etmiş olan Uzman Edebiyat Öğretmeni Sayın Meral BAHAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

GÜLSEREN ÇINAR

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	GÜLSEREN ÇINAR	Numarası 064215011004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Orta Öğretim ve Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı / Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı	
	Danışmanı	PROF. DR. NURİ KÖSTÜKLÜ	
Tezin Adı		Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'ye Şehit Olan Konyalılar Üzerine Bir Sosyal Tarih Araştırması	

ÖZET

Araştırmamızda, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'nin sonuna kadar Konya İli merkeze bağlı mülki idarelerde kayıtlı olan şehitler tespit edilmeye çalışılmıştır. Temel kaynağımızı Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri oluşturmuştur. Bununla birlikte, askerlik şubesi kayıtlarından yola çıkılarak künyeleri tespit edilen şehitlerin, illere göre sıralamasının yapılması sonucu oluşturulmuş listelerin yer aldığı, Millî Savunma Bakanlığı tarafından yayınlanmış olan beş ciltlik *Şehitlerimiz* adlı yayın da araştırmamızda dikkate alınmıştır.

Çalışmamız zaman olarak, Balkan Savaşları'nın başlangıcından Millî Mücadele'nin kazanılmasına kadar olan süreyi kapsamaktadır. Dolayısı ile yaptığımız bu çalışma 1912'den 1922 yılı sonuna kadar olan zaman dilimini içermektedir. Mekân olarak ise araştırma döneminde Konya merkez ve merkeze bağlı mahalle, köy ve kasabalar ile ilgili savaşların gerçekleştiği coğrafi bölgeleri kapsamaktadır.

Araştırmamızda T.C. Konya Valiliği İl Nüfus Müdürlüğü'nde bulunan Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin çalışmamızla ilgili görülen ilk sekiz cildi okunarak buradan şehitlerin listesi çıkarılmış, çıkarılan bu liste MSB tarafından hazırlanan listeler ile birleştirilip yeni bir tasnif yapılmış ve her iki listenin eksikleri birbirleri ile kıyaslanarak tamamlanmaya çalışılmıştır. Son şekli verilen bu liste ile ortak bir değerlendirme yapılmış ve bu değerlendirmeler çalışmamızın sonunda grafiklerle de ifade edilmiştir.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	GÜLSEREN ÇINAR	Numarası 064215011004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Orta Öğretim ve Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı / Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı	
	Danışmanı	PROF. DR. NURİ KÖSTÜKLÜ	
Tezin İngilizce Adı		A Social History Search On The People From Konya Who Were Martyrdom From The Balkans Wars To Turkish War Of Independence	

SUMMARY

In this research it has been tried to confirm our martyrdom that were registered from Balkans Wars and Turkish War of Independence who were from Konya. Our main sources have been Registry Books of Death. Besides this, the book is called Our Martyrdoms which has 5 volumes prepared by Ministry of Defense registers and its Konya chapter was in 4th volume was our second source.

Our study covers the period of the beginning of Balkans Wars and the winning time of Turkish War of Independence. Consequently, this study consists of the period from 1912 to the end of 1922. The place of this study contains the districts bound to Konya and digs of these districts.

In our research, the first eight volumes of Registry Books of Death which was in TR Konya Governorship Providence Birth Registration Office were determined. The transcriptions of these Works which were written in Ottoman Turkish language had been done and listed the martyrdoms, this list had been combined with the other lists of Ministry of Defense and prepared a new list and compared with the results the new list had been composed. Associated evaluation was done with the last list and these evaluations were shown as diagrams at the end of our study.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
Özet	vi
Summary	vii
Kısaltmalar	xi
Giriş.....	1
I. Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
II. Araştırmanın Muhtevası ve Metodu.....	2
III. Araştırmanın Kaynakları ve Konuyla İlgili Yayınlar	4
A. Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri	5
B. Millî Savunma Bakanlığı Kayıtları ve <i>Şehitlerimiz</i> Kitabı	11
C. Kaynakların Muhteva Bakımından Karşılaştırılması	11
D. Konuyla İlgili Diğer Yayınlar ve Çalışmalar	14

BİRİNCİ BÖLÜM - KONYA TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ

1.1. Konya Adı ve Menşei	17
1.2. Türk Hâkimiyeti Öncesinde Konya	19
1.3. Selçuklular Döneminde Konya	24
1.4. Osmanlılar Döneminde Konya.....	27
1.5. Millî Mücadele’de Konya	32

İKİNCİ BÖLÜM - BALKAN SAVAŞLARI’NDAN MİLLÎ

MÜCADELE’YE ŞEHİT OLAN KONYALILARIN GENEL LİSTESİ

2.1. Listelerle İlgili Genel Açıklamalar	49
2.2. Kaynaklara Göre Şehitler Listesi	52

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM - BALKAN SAVAŞLARI'NDA ŞEHİT OLAN

KONYALILAR

3.1. Balkan Savaşları'nın Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri ve Önemi.....	174
3.2. Balkan Savaşları'nda Şehit Olan Konyalı Askerlerin Tam Listesi.....	188
3.3. Balkan Savaşları'nda Şehit Olan Konyalılar Üzerine Bazı	
Değerlendirmeler	192
3.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı	193
3.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı	195
3.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu.....	196
3.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı	198
3.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi.....	201
3.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	207

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - I. DÜNYA SAVAŞI'NDA ŞEHİT OLAN

KONYALILAR

4.1. Birinci Dünya Savaşı'nın Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri ve	
Önemi.....	212
4.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi Dışındaki Cepelerde Şehit	
Olan Konyalıların Tam Listesi.....	239
4.3. Birinci Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi Dışındaki Cepelerde Şehit	
Olan Konyalılar Üzerine Bazı Değerlendirmeler.....	267
4.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı	268
4.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı	270
4.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu.....	273
4.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı	275
4.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi.....	277
4.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	292
4.4. Çanakkale Cephesi'nin Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri ve Önemi..	298

4.5. Çanakkale Cephesi'nde Şehit Olan Konyalıların Tam Listesi.....	312
4.6. Çanakkale Cephesi'nde Şehit Olan Konyalılar Üzerine Bazı Değerlendirmeler	367
4.6.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı	368
4.6.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı	373
4.6.3. Şehitlerin Yaş Durumu.....	376
4.6.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı	379
4.6.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi.....	380
4.6.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	396

BEŞİNCİ BÖLÜM - İSTİKLÂL HARBİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILAR

5.1. İstiklâl Harbi'nin Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri ve Önemi	402
5.2. İstiklâl Harbi'nde Şehit Olan Konyalıların Tam Listesi	452
5.3. İstiklâl Harbi'nde Şehit Olan Konyalılar Üzerine Bazı Değerlendirmeler	467
5.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı	468
5.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı	474
5.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu.....	477
5.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı	479
5.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi.....	482
5.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	494
Sonuç.....	500
Bibliyografya	504
Ekler.....	512
Özgeçmiş.....	520

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser.
a.g.m.	Adı geçen makale.
Bkz.	Bakınız.
Buc.	Bucak
B.	Belde
Hast.	Hastane(si).
K. Evvel	Kânûn-u Evvel
K. Sani	Kânûn-u Sani
KVMVD	Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri
MSB	Millî Savunma Bakanlığı
T. Evvel	Teşrîn-i Evvel
T. Sani	Teşrîn-i Sani
VMVD	Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
Mah.	Mahallesi
Mer. / M.	Merkez
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi

GİRİŞ

I- ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmada sosyal tarih perspektifinden Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Savaşı'nın dâhil olduğu 10 yıllık uzun bir mücadele sürecinde ve bu mücadelede değişik cephelerde vatanının ve milletinin varlığının devamı adına canlarını feda etmiş bulunan Konyalı şehitler üzerine geniş içerikli bir araştırma yapılmıştır. Türk milletinin varlığını devam ettirmek amacıyla maddi, manevi bütün imkânlarını ortaya koyduğu bu savaş süreci, benzerine az rastlanan bir mücadelenin önemli örneklerinden biri olarak dünya tarihinde yerini almıştır.

Atatürk'ün, “*Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.*”, “*Eğer bir millet büyükse kendini tanımakla daha büyük olur.*” vecizelerini her zaman hatırlayarak yakın Türk tarihini -özellikle “şark meselesi”nin hararetle gündeme geldiği Balkan Savaşları’ndan Millî Mücadele’ye uzanan ve yeni bir Türk Devleti, Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmakla sonuçlanan mücadele sürecini- yeni nesillere anlatmak ve öğretmek durumundayız¹. Bu düşüncelerden hareketle bu çalışmada, tüm varlığı ile vatan savunmasında tereddüt göstermeyen ve bu yolda toprağa düşmüş olan Konyalı şehitlerin tespiti ve bu konudaki bazı değerlendirmelerin yeni nesle aktarılması amaçlanmıştır.

Araştırmamızın konusu Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Harbi’nde şehit olan Konyalıları kapsamaktadır. Burada “Konyalılar” kavramı, Konya merkezine bağlı mahalle, köy ve kasaba ile sınırlandırılmıştır. Şehitlerin tespitinde Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü Arşivi’nde muhafaza edilmekte olan “*Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*” esas alınmıştır. Bunun yanı sıra araştırmamızda ve şehit listelerinin tamamlanması noktasında Millî Savunma Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan “*Şehitlerimiz*”² adlı beş ciltlik eserden de faydalanılmıştır. Şehit listelerinin oluşturulmasında, bilhassa şehitlerin künyelerinin ayrıntılı bir şekilde belirlenmesi noktasından yola çıkılmış, ardından bu listelerdeki

¹ Nuri Köstüklü, “Balkan Savaşları’ndan Millî Mücadele’ye ‘Şehitler’ Üzerine Yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metot ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler.”, *Dokuzuncu Askeri Tarih Semineri*, İstanbul, (22-23 Ekim 2003), Genelkurmay Atase Yayınları, Ankara, 2006, s. 205.

² T.C. Millî Savunma Bakanlığı, *Şehitlerimiz*, IV. Cilt, Kozan Ofset Matbaa, Ankara, 1998.

bilgiler ışığında şehitler üzerine her savaş için ayrıntılı bir genel değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmamızın diğer bir amacı da Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Savaşı'nda, Türk milletinin kaderini belirleyen cephelerde şehit olan Konyalıların ayrıntılı künyeleri ile tespitlerini yapmaktır. Böylece, tarihi öneme sahip bu savaşlarda Konyalıların gerçekleştirdiği hizmetleri belirlemektir. Bunların sonucunda ulaştığımız bilgilerin gelecek kuşaklara aktarılmasına katkıda bulunmak öncelikli hedeflerimizdendir. Çalışmamız, sosyal ve millî tarih meselesi olarak gelecek nesillere, devletin ve milletinin varlık nedenlerini, bu varlığı yaşatmak ve ayakta tutmak adına ödenmiş bedelleri aktarabildiğimiz ölçüde sağlıklı ve başarılı bir geleceğe sahip olacağımız ilkesine paralel bir çizgide hazırlanmıştır. Bu nedenle ki gençlerimize sahip olduğu geçmişin doğru bir şekilde, belgeleri ile aktarılması her açıdan önem arz eden bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tarih sahnesi pek çok milletin varlığını sürdürme mücadelesine tanık olmuştur. Ancak pek azı, Türk milletinin Balkan Savaşları ile başlayıp, I. Dünya Savaşı ile devam eden ve İstiklâl Harbi ile şahlanıp zaferle taçlanan destansı mücadelesi ile boy ölçüşebilecek özelliklere sahiptir. Böylesi bir sürecin hakkı ile incelenerek gelecek nesillere aktarılması, hem dünya hem de ülkemiz geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Yapmış olduğumuz çalışmanın, gençlerimize Millî Tarih bilinci ve sorumluluğunu kazanma konusunda rehberlik etmesi en büyük temennimizdir.

II- ARAŞTIRMANIN MUHTEVASI VE METODU

Araştırmamız, zaman olarak, 1912–1922 yılları arasını kapsamaktadır. Çalışmamızda I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin en yoğun çarpışmaları yaşamış olduğu 1914–1918 yılları arasındaki zaman dilimi ağırlıklı olarak ele alınmıştır.

Araştırmamızda mekân; Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Harbi genel seyri içerisinde Osmanlı Devleti coğrafyasındadır. Savaş yapılan cephelerle birlikte, konu olan şehitlerin memleketi dönemin Konya'sında merkeze bağlı mahalle, köy ve kasabaları içine almaktadır.

“Konya ilinin merkeze bağı mülkî idarî birimleri” ifadesi ile 1912–1922 yılları arasındaki Konya şehir merkezi ile buraya bağı mahalle, köy ve kasabalar ifade edilmektedir. Sözü ettiğimiz dönemdeki yer isimlerinden bazılarının günümüzde de aynı kaldığını, bazılarının ise değışmiş olduğunu tespit etmiş bulunuyoruz. Bunlardan Sille ve Dinek günümüzde de aynı adları ile kullanılmaktadır. Kirli Giret günümüzde Tepeköy, Zıvarık – Altinekin, Ağrız ise Sağlık Kasabası olarak adlandırılmaktadır.

Çalışmamızda yer alan Konyalı şehitler, söz konusu zaman diliminde Konya şehri ve buraya bağı mülki idari birimlerde kayıtlı olan şehitlerdir. Günümüzde pek çoğu müstakil ilçe olan bazı idari birimler de bulunmaktadır. Ancak biz çalışmamızda defterlerde yer alan orijinal kayıtlara sadık kaldık. O dönem içerisindeki idari yapılanmayı dikkate alarak listeleri oluşturduk. Söz konusu döneme ait Konya yer adları ile ilgili bilgiler, T.C. Konya Valiliğı Merkez Nüfus Müdürlüğü Arşiv çalışanlarından Ahmet ÖNCEL tarafından hazırlanmış ve yayınlanmamış olan yer adları listesi ile Konya Tapu Arşivi’nde Yeminli Tercüman olarak görev yapan Muhammed DOĞAN tarafından hazırlanmış ve yayınlanmamış olan Konya yer adları listelerinden yararlanılarak tespit edilmiştir³. Bunların yanı sıra İbrahim Hakkı KONYALI tarafından hazırlanmış olan “*Konya Tarihi*”⁴ adlı eser ve yine İçişleri Bakanlığınca yayınlanmış, kısa adı “*Köylerimiz*”⁵ olan eserden de faydalanılmıştır.

Araştırmamızın metodu, genel olarak kaynak tarama, tasnif ve tahlil etme şeklinde ifade edilebilir. Çünkü çalışmamızın ilk aşamasında birinci derecede kaynak özelliğı taşıyan ve Konya İl Nüfus Müdürlüğü Arşivi’nde muhafaza edilmekte olan “*Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*”nden konumuzun sınırları içerisinde yer alan döneme ait ölüm olayları tek tek taranmıştır. İkinci aşamada kişilerin vefât sebeplerinin açıklamalarında “*Şehiden*” veya kişinin şehid olduğuna ilişkin açıklamaların bulunduğu kayıtlar tarafımızdan tek tek tespit edilerek transkripsiyonları yapılmıştır. Sonuç olarak, arşive dayalı ham bilgiler tespit edilerek konu ile ilgili yayınlar ve diğ er eserlerin de taranması ile listelere son şekli

³ Bkz. EK 2. Ahmet ÖNCEL ve Muhammed DOĞAN’ın yayınlanmamış listelerinin birleştirilmesi sonucunda hazırladığımız KVMVD’de Kayıtlı Olan Mahalle Adları Listesi.

⁴ İbrahim Hakkı Konyalı, *Âbideleri ve Kitâbeleri İle Konya Tarihi*, Burak Matbaası, Ankara, 1997.

⁵ *Köylerimizin Adları: Son Teşkilât-ı Mülkiye’de*, Dahiliye Vekâleti Yayınları, Hilal Matbaası, İstanbul, 1928.

verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle şehit listeleri oluşturulmuş şehitler ile ilgili değerlendirmelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin taraması işlemine defter kayıtlarının dijital ortama aktarılması ile başlanmıştır. Ardından “*Sebeb-i Vefâti*” başlıklı sütundan başlanarak öncelikle şehitlerin defterlerdeki yerleri tespit edilerek “*Müteselsil Numaraları*” belirlenmiştir. Defterlerdeki bilgilerin aktarılması için tarafımızca oluşturulan tablolara, müteselsil numaraları önceden tespit edilmiş bulunan bu şehitlerin künyelerinin transkripsiyonları tek tek yapılarak düzenli listeler hâlinde sıralanmıştır. Hazırlanan bu son liste, Millî Savunma Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan “*Şehitlerimiz*” adlı eserdeki listelerle karşılaştırılmış ve listelerimize son şekli verilmiştir. Oluşturulan son tablodan yola çıkılarak askerlerimizin şehit oldukları savaşlar ile ilgili genel bilgiler de verildikten sonra, her savaş için şehit listesi yeniden düzenlenerek ayrı birer tablo oluşturulmuştur. Şehit listeleri sıralanıp oluşturulan bu tablolar rehber alınarak şehitler ile ilgili değerlendirmeler hazırlanmış ve son olarak bu değerlendirmeler sonucunda ulaşılan bilgiler grafiklere dökülerek çalışmamızda yer almıştır.

Bunun yanı sıra konumuzla ilgili diğer tetkik ve telif eserler de incelenmiş, bu eserlerin araştırmamızı ilgilendiren kısımlarından istifade edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda o dönemde Osmanlı Devleti'nin genel durumu ile Konya ili ve şehitlerin durumlarının ortak bir değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır.

III- ARAŞTIRMANIN KAYNAKLARI VE KONUYLA İLGİLİ

YAYINLAR

Şehitler ile ilgili konuların temel kaynakları içinde; askerlik şubesi kayıtları (defterleri), kısmen tanınmakla birlikte, nüfus müdürlükleri arşivlerinde bulunan Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri, toplumsal tarih araştırmalarında henüz yeterince fark edilmeyen çok önemli ve değerli kaynak mertebesindedir. Hatta bu kaynak, şehitler konusunda yapılacak çalışmalarda, askerlik şubesi kayıtlarını ve MSB tarafından yayımlanan *Şehitlerimiz* adlı dökümanter yayımı tamamlar nitelikte zengin verilere sahiptir. Özellikle mahallî tarih çalışmalarında o yörenin mahallî ve toplumsal tarihine dair yapılacak araştırmalarda bu defterlere müracaat edilmesi,

ilgili konulara bakış açımızı daha da zenginleştirecektir. Söz konusu defterlerde şehitler konusunun ötesinde, değişik sosyolojik, hatta tıpla ilgili verilere bile ulaşmak mümkündür. Dolayısıyla bu tür veriler bize ilgili yörenin sosyokültürel, iktisadî vb. durumunu gözler önüne sermektedir⁶.

Buradan hareketle araştırmamızın temel kaynağını, Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan "*Konya Merkez Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*"nin ilk sekiz cildi oluşturmuştur. Bunun yanı sıra Millî Savunma Bakanlığı tarafından neşredilmiş, *Şehitlerimiz* kitabının 4. Cildinde yer alan verilerden de faydalanılmıştır. Millî Savunma Bakanlığı'nın yayımlamış olduğu "*Şehitlerimiz*" adlı eserde bulunan verilerle "*Konya Merkez Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*"nin ilk sekiz cildinden elde edilmiş olan bilgiler, karşılaştırmaları yapılarak listelere son şekli verilmiş, şehitlerin ayrıntılı künyelerinin yer aldığı listeler de her savaş için ayrı ayrı tablolar düzenlenerek sunulmuştur. Bu tespitlerin ardından, ilgili bölümlerde, konu olan savaş hakkında genel bilgiler verilmiş, o savaşta şehit olan Konyalılar listesi tablo hâlinde sunulmuş, şehitler listesi ile ilgili genel değerlendirmeler yapılmış ve yapılan bu değerlendirmeler grafiklerle gösterilerek çalışmamız tamamlanmıştır.

A. Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri

Araştırmamızın temel kaynağı olan "*Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*", yalnızca şehitleri değil, bütün ölüm olaylarını kapsamaktadır. Konya İl Nüfus Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan KVMVD'nin ilk sekiz cildi ise şehitler konusunda çok kıymetli ve sağlıklı bilgiler içeren önemli bir kaynaktır. Defterler arşiv çalışanlarının azami gayretleri neticesinde mümkün olduğunca yıpratılmadan günümüze ulaştırılmış olsa da bazı sayfalarının restorasyon çalışmaları ile onarılması gerekliliği acil bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

VMVD'nin, Osmanlı döneminde sancak veya kaza merkezi olup da günümüzde il veya ilçe olan şehirlerin nüfus müdürlükleri arşivlerinde bulunması gerektiği tabiidir. Ancak yangın, ihmal vb. sebeplerden dolayı günümüze ulaşmamış

⁶ N. Köstüklü, *a.g.m.*, s. 214-215.

olanlar da vardır⁷. Bu konuda KVMVD ile ilgili olarak dikkatimizi çeken husus I. ve II. cilt KVMVD'nin tek bir cilt olarak arşivde yer almasıdır. Bu iki cilt farklı iki defter olmasına rağmen arşivde tek bir cilt olarak adlandırılmıştır. Çalışmamıza başladığımızda, bu ilk defteri başlangıç tarihi Rûmî 1320 yani Milâdî 1904 tarihi olduğunu tespit ettik. Diğer il defterlerinin başlangıç tarihleri de bu şekilde olduğundan biz de aslına sadık kalarak ilk iki cildi bir arada bulunduran defteri I. ve II. cilt başlığı altında incelemiş bulunmaktayız.

VMVD'de 1900'lü yılların başlarından itibaren kayıtlara rastlamak mümkündür. Osmanlı Devleti'nde nüfus işleri ile ilgilenmek üzere kurulmuş olan “*Defter Nazırlıkları*”, Tanzimat'ın getirdiği yenilikler çerçevesinde, 1871'de çıkarılan “İdâre-i Umûmiye-i Vilâyet Nizamnâmesi” ile biraz daha genişletilerek ihdas edilen emlak ve nüfus müdürlüklerine bırakılmıştır. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde nüfus işlerine, kayıtlarına daha da önem verilmiş ve bugünkü il ve ilçe nüfus müdürlükleri teşekkül etmiştir. Söz konusu Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri de bu kurumlarda bulunmaktadır⁸.

Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin ilk sekiz cildinin hepsi, 40 x 53 cm ebadındadırlar. Söz konusu defterlerde vefât eden hakkında sırası ile şu sütunlar bulunmaktadır;

1. Müteselsil Numarası
2. Kayıt Tarihi
3. Kazası
4. Mahalle veya Karyesi
5. Sokağı
6. Mesken numarası.
7. Meskenin nevi
8. Ilmu haber ve tarihi
9. İsim ve Şöhreti, Sanat ve Sınıfı
10. Peder ve Validesi İsimleri

⁷ N. Köstüklü, *a.g.m.*, s. 206.

⁸ N. Köstüklü, *a.g.m.*, s. 206-207.

11. Mahall ve Tarih-i Veladeti

12. Milliyeti

13. Müteehhil (evli) ise kimin zevci veya zevcesi olduğu

14. Mahall-i Vefâtı

15. Tarih-i Vefâtı

16. Sebeb-i Vefâtı

17. Esasen Nüfustaki Mahal-i Kaydı (Liva, Kaza, Mahalle veya Karyesi, Sokağı, Mesken numarası).

Defterlerin her bir sayfası 25 ölüm vukuatını kaydedecek kapasitededir. Çalışmamıza, 1900'lü yılların başından İstiklâl Harbi sonuna kadarki süreç içerisinde, şehit olanların kayıtlarının bulunduğu KVMVD'nin ilk altı cildinin yanı sıra 1927 yılı kayıtları ile başlayıp 1928 yılı kayıtlarının da yer aldığı VII. ve VIII. cildi de dahil ettik. Çünkü bu ciltlerde önceki yıllara ait olup da daha önceki ciltlere kaydı düşmemiş olanların da eklendiği görülmüştür.

Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin sırası ile sahip oldukları özellikler şunlardır:

KVMVD I-II. CİLT

- 283 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 18 Temmuz 1320 (31 Temmuz 1905) tarihi ile 1324 (1908 / 1909) tarihleri arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- Defter numarası Konya İl Nüfus Müdürlüğü tarafından *I-II. Defter* olarak adlandırılmıştır. Biz de aslına sadık kalarak defteri *I-II. Cilt* olarak tasnif etmiş bulunmaktayız.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup çok yıpranmamış olmakla birlikte sayfalarının zamana karşı daha fazla direnemeyeceği gözlenmiştir.

- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD III. CİLT

- 294 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1323-1324 yıllarına ait olan kayıtları içermekle beraber I-II. cildi de tamamlar niteliktedir. 1325 (1909/1910) yılı kayıtlarından başlamış, 1329 (1913/1914) senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup çok yıpranmamış olmakla birlikte sayfalarının zamana karşı daha fazla direnemeyeceği gözlenmiştir.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD IV. CİLT

- 298 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1326, 1327, 1328 yıllarına ait olan bazı kayıtları içermekle beraber III. cildi de tamamlar niteliktedir. 1329 (1913/1914) yılı kayıtlarından başlamış, 1331 (1915/1916) senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup çok yıpranmamış olmakla birlikte sayfalarının zamana karşı daha fazla direnemeyeceği gözlenmiştir.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD V. CİLT

- 298 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1328, 1329 yıllarına ait olan bazı kayıtları içermekle beraber IV. cildi de tamamlar niteliktedir. 1331 (1915/1916) yılı kayıtlarından başlamış, 1334 (1918) senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup oldukça yıpranmış olduğu gözlemlenmiştir. İncelediğimiz defterler içerisinde en çok yıpranmış olan cilttir. Bundan dolayı ivedilikle restorasyon çalışması ile iyileştirilmesi gerekmektedir. Bazı kayıtların okunamaz duruma gelmek üzere olması bu konudaki endişemizi de haklı çıkarmaktadır.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD VI. CİLT

- 300 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1331, 1332, 1333 yıllarına ait olan bazı kayıtları içermekle beraber V. cildi de tamamlar niteliktedir. 1334 (1918) yılı kayıtlarından başlamış, 1338 (1922) senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup yıprandığı gözlemlenmiştir. İncelediğimiz defterler içerisinde yıpranmış olan ciltlerden biri de VI. cilttir ve defterin ivedilikle restorasyon çalışması ile iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD VII. CİLT

- 298 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1337, 1338, 1339 ve 1340 yıllarına ait olan bazı kayıtları içermekle beraber VI. cildi de tamamlar niteliktedir. 1338–1339 (1922-1923) yılları kayıtlarından başlamış, 1341 (1925) senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır. Ayrıca bu defterde miladi takvim kayıtlarına da başlanmış olup 1926, 1927 ve 1928 yılı kayıtları da yer almıştır. Sonuç olarak VII. cilt 1922–1923 senesi kayıtları ile başlamış olup 1928 yılı kayıtları ile sona erdirilmiş, önceki yıllara ait kayıtlar da deftere eklenmiştir.
- Defter siyah renkli ve ciltli olup yıpranmış olduğu tespit edilmiştir. V. ve VI. cillere nazaran çok daha iyi durumda olan defterin yine de iyileştirme çalışmasına tabi tutulması gerekmektedir.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

KVMVD VIII. CİLT

- 298 sayfadan ibarettir.
- Her sayfasında 25 kayıt için yer ayrılmış olup her senenin bitiminde senenin bittiği sayfa heyet tarafından kapatılmıştır.
- Defter 1926 ve 1927 yıllarına ait olan bazı kayıtlar ile başlanmış olan VII. cildi de tamamlar niteliktedir. 1927-1928 yılları kayıtlarından başlamış, 1936-1937 senesi arasındaki kayıtları içermekle birlikte önceki yıllara ait kayıtlar da defterde yer almıştır.
- VIII. cildin 74. sayfası ve 1806 müteselsil numaralı kaydına kadar Osmanlı harfleri ile yazılmış olan vefât kayıtlarının, aynı cildin 74. sayfası 1807 müteselsil numaralı kayıttan itibaren Latin harfleri kullanılmıştır.

- Defter siyah renkli ve ciltli olup diğer ciltlere nazaran daha az yıpranmış olduğu gözlenmiştir.
- Defter 40 x 53 cm ebadındadır.

B. Millî Savunma Bakanlığı Kayıtları ve *Şehitlerimiz* Kitabı

Millî Savunma Bakanlığı kayıtları dikkate alınarak hazırlanan *Şehitlerimiz* adlı 5 ciltlik eserin 4. cildinde yer alan Konya şehitleri ile ilgili liste de çalışmamızda bizlere rehberlik etmiştir. Bu eserde; Osmanlı–Rus, Osmanlı–Yunan, Trablusgarp, Balkan, I. Dünya Savaşları’nın yanı sıra İstiklâl Harbi, Kore, Kıbrıs Savaşları ile iç güvenlik nedeni ile şehit olmuş askerlerimizin illere göre listeleri verilmiştir. Bu yayında şehitlerimiz ile ilgili şu bilgiler yer almaktadır; Sıra No, Savaş, Cephe, Birlik bilgileri (Kuvvet, Ordu, Kolordu, Fırka, Alay, Tabur, Bölük), lâkap , Baba Adı, Adı, Sınıf, Rütbe, Doğum Yılı, İlçe, Bucak, Köy, Ölüm Tarihi (Gün, Ay, Yıl), Ölüm Yeri, Askerlik Şubesi ve Özel Birlik.

Bu eserde şehitlerin listeleri il bazında isimlerinin alfabetik sıralamasına göre tanzim edilmiştir. Bu durum, bize aramış olduğumuz bir şehidin ismine göre kolayca tarama yapabilme imkânını vermiş ve çalışmamızda büyük kolaylıklar sağlamıştır.

MSB tarafından yayımlanmış olan *Şehitlerimiz* isimli kitabın 4. cildinde yer alan Konya şehitleri de Konya ili merkeze bağlı mülkî idarelerin isimlerine göre alfabetik sıra ile kaydedilmiştir. Çalışmamızın konusu Konya mahalle, köy ve kasabalarını içermekte olduğundan, bu kaynakta yer alan listeler taranırken bu kapsam dikkate alınmıştır. Öte yandan bu eserde şehitlerin nüfus kayıtlarının bulunduğu yer ile ilgili sütunda hiçbir bilginin bulunmadığı durumdaki şehitler, Konya merkeze bağlı kabul edilerek çalışmamıza dahil edilmiştir.

C. Kaynakların Muhteva Bakımından Karşılaştırılması

Yukarıda belirtildiği üzere araştırmamızın temel kaynağı “*Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri*”nin ilk sekiz cildir. Bunun yanı sıra Millî Savunma Bakanlığı tarafından neşredilmiş olunan, illere göre şehit listelerinin bulunduğu 5 ciltlik “*Şehitlerimiz*” adlı eserin 4. cildinde yer alan Konya şehitler listesi de dikkate

alınmıştır. Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'ndeki bilgiler tarafımızdan aslına uygun olarak, içeriği aynı olan verilerin birkaç kez yazılmamasına dikkat edilerek yeniden oluşturulan tablolarda yer almıştır. Bu tabloların ana başlıkları altına “*Şehitlerimiz*” adlı kitapta yer alan bilgiler aslına sadık kalınarak yerleştirilmiş ve ortak bir tablo ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu iki kaynakta şehitlerimiz ile ilgili bilgiler karşılaştırıldığında karşımıza çıkan sütun bilgi başlıkları şu şekildedir:

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI “ŞEHİTLERİMİZ” KİTABI LİSTE BAŞLIKLARI	KONYA İLİ MERKEZ NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİNDE YER ALAN KONYA VEFÂYÂTA MAHSUS VUKUÂT DEFTERLERİ LİSTE BAŞLIKLARI
Sıra No	Defter/Sayfa–Sıra No
Savaş	Müteselsil Numarası
Cephe	İsim ve Şöhret ve Sıfat ve Sanat
Birlik Bilgileri	Lâkap
Lâkap	Adı
Baba Adı	Pederi
Adı	Validesi
Sınıf	Kaza
Rütbe	Mahalle Veya Karyesi
Doğum Yılı	Doğum Yeri ve Tarihi
İlçe	Medenî Durumu (Evli İse Zevcesinin Adı)
Bucak	Vefât Ettiği Yer
Köy	Vefât Tarihi
Ölüm Tarihi	

Ölüm Yeri

Askerlik Şubesi

Özel Birlik

Yukarıdaki tabloda her iki kaynakta yer alan sütunların başlıklarının ihtiva ettiği bilgi ifadelerine yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde, her iki kaynakta bilgilerde benzerlik olmakla birlikte, farklı bilgi sütunları da yer almaktadır. Örnek olarak KVMVD’de “Anne Adı, Medenî Durumu (Evli İse Zevcesinin Adı)” kayıtları yer almakta iken bu bilgiler “Şehitlerimiz” kitabında bulunmamaktadır. “Şehitlerimiz” kitabında yer alan listedeki şehitlerin bir kısmının ilçe bilgileri de mevcut değildir. Öte yandan Şehitlerimiz’deki “Birlik bilgileri” “Rütbe”, “Askerlik Şubesi” kayıtları da KVMVD kayıtlarında bulunmamaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda hazırlanmış olduğumuz ortak tabloda şehitlerimiz ile ilgili genel bilgilerin yanı sıra hepsinin şehit oldukları yaşların da tek tek hesaplamaları yapılarak şu başlıklar altındaki sütunlara yer verilmiştir;

- Defter, Sayfa, Sıra No
- Mütessesil Numarası
- İsim ve Şöhret ve Sıfat ve Sanat
- Lâkap
- Adı
- Pederi
- Validesi
- Kaza
- Mahalle Veya Karyesi
- Doğum Yeri ve Tarihi
- Medenî Durumu (Evli İse Zevcesinin Adı)
- Vefât Ettiği Yer
- Vefât Tarihi

- Yaşı

İlerleyen bölümlerde sırası geldikçe başlıklarını vermiş olduğumuz tablolardan yola çıkarak Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele sonuna kadar şehit olan Konyalı askerlerimiz ile ilgili bilgiler değerlendirilmiştir.

D. Konuyla İlgili Diğer Yayınlar Ve Çalışmalar

Konyalı şehitler ile ilgili yapmış olduğumuz çalışmamızın konusu, önceki yıllarda hazırlanmış bazı eserlerde kısmen yer almıştır.

Yayın tarihi yer almayan “*Konya Karaman Şehitlikleri ve Şehitleri*”⁹ isimli eser Araştırmacı yazar Hanefi AYTEKİN tarafından hazırlanmıştır. Konya ve Karaman'da bulunan şehitlikler ile ilgili bilgilerin aktarıldığı bu eserde, daha çok fotoğraflar kullanılmış, eser böylelikle bir albüm niteliği kazanmıştır. Eserde adı geçen Konyalı şehitler ise daha çok iç güvenlik nedeniyle 1970 yılı itibariyle şehit olmuş asker ve polislerdir. Bunların yanı sıra devlet memuru olup da görevi başında şehit olmuş vatandaşlarımıza da yer verilmiştir. Dipnot gösterilmeksizin hazırlanmış olan bu eser bilimsel bir çalışmadan ziyade, Hanefi AYTEKİN'in yapmış olduğu araştırma ve incelemelerinin bir derlemesidir.

Araştırma konusuyla ilgili ilk bilimsel çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan bir yüksek lisans tezidir. Bu çalışma Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ danışmanlığında, Cihat GÖKTEPE tarafından 1993 yılında Konya'da, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı'nda hazırlanmış “*Birinci Dünya Harbi'nde Konya'dan Şehid Olanlar Üzerine Bir İnceleme*” başlıklı yayımlanmamış yüksek lisans tezidir¹⁰. I. Dünya Savaşı'nda hayatını kaybetmiş bazı Konyalı şehitler hakkında ayrıntılı bilgi veren bu çalışmanın içeriği yayımlanmış diğer eserlere göre farklı özellikler taşımaktadır. Konya, Karatay Askerlik Şubesi Arşivi'nde bulunan Askerlik Şubesi Kayıt Defterleri'nin tek tek taranması sonucunda oluşturulmuş bu çalışmada, bütün sayfaları mühürlü resmî belge niteliğindeki 29 defterden 21 tanesi Cihat GÖKTEPE

⁹ Hanefi Aytakin, *Konya Karaman Şehitlikleri ve Şehitleri*, Plaka Matbaacılık, Ankara.

¹⁰ Cihat Göktepe, *Birinci Dünya Harbi'nde Konya'dan Şehid Olanlar Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993, Konya.

tarafından tetkik edilmiştir. Ancak bu çalışma yalnızca Karatay Askerlik Şubesi'ndeki kayıtlara dayalı olarak yapılmış olup KVMVD değerlendirme dışında kalmıştır.

Araştırma konumuzla ilgili görülen bir diğer yayın, Konya Ticaret Odası tarafından neşredilen “*Yeni İpek Yolu*” dergisidir. Derginin Mart 2007’de yayımlanmış 229. Sayısı¹¹ ile Nisan 2007’de çıkan 230. Sayısında¹² Çanakkale’de şehit olan Konyalılarla ilgili bazı listeler neşredilmiştir. “*Şehitlerimiz*” kitabından aynen iktibas edilerek yayınlanmıştır.

Konumuz ile ilgili olarak yine “*Şehitlerimiz*” kitabı listesinden yararlanılarak Fahrettin ALİŞAR tarafından hazırlanmış olunan, T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2007 yılında Konya’da basılmış “*Çanakkale’de Şehit Olan Konyalılar*” isimli bir kitap da bulunmaktadır¹³. Kitap yazarın sunuş ve önsözünün ardından 1914 yılında Konya şehri ile ilgili kısa bir bilgi aktarımı ile başlamıştır. Akabinde kitapta Çanakkale Savaşları ile ilgili dipnot bulunmaksızın oldukça geniş –hatta rakamlar ve sayılarla savaştaki taraflar hakkında bilgiler de dâhil- malumat verilmiştir. Bu bilgilerin hangi kaynaklardan alındığı, bu bölümde dipnota yer verilmediğinden, anlaşılamamaktadır. Bundan dolayı bu eser, bilimsel olma niteliği pek taşımamaktadır. Sunuş bölümünde, kitaptaki şehit listesinin, Millî Savunma Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı ve Muharip Gaziler Derneği Genel Merkezi Arşivleri’nin bizzat yazar Fahrettin ALİŞAR tarafından taranarak oluşturulduğu ifade edilmektedir. Ancak kitaptaki liste incelendiğinde bu listenin MSB tarafından yayımlanmış olan “*Şehitlerimiz*” kitabının 4. cildinde yer alan Konya Şehitleri bölümündeki listelerin aynen kopyalanmasından başka bir şey olmadığı görülmektedir. Kitaptaki listede bulunan bilgiler içerik olarak “*Şehitlerimiz*” listesi ile aynı olup tek farkın şekil olduğu fark edilmektedir. “*Şehitlerimiz*” kitabında bir şehide ait bilgiler tablo içerisinde tek bir satırda yer alırken, Fahrettin ALİŞAR bu şehide ait bilgileri toplam 16 satırda vermeyi tercih etmiştir. Bu durum kitabın sayfa sayısını oldukça artırmıştır. Kitaptaki şehit bilgileri

¹¹ Konya Ticaret Odası, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, 229. Sayı, Damla Ofset A.Ş., Konya, Mart 2007.

¹² Konya Ticaret Odası, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, 230. Sayı, Damla Ofset A.Ş., Konya, Nisan 2007.

¹³ Fahrettin Alişar, *Çanakkale’de Şehit Olan Konyalılar*, T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya, Ağustos 2007.

ile ilgili bir diğer husus da bazı Şehit bilgilerinin mükerrer yazılmış olmasıdır. Bu konudaki en dikkat çeken örnek ise kitapta sayfa 47 deki 4 adet Şehit bilgisinin sayfa 393'te tekrar edilmesidir. Sadece Çanakkale'de Şehit olan Konyalılar ile ilgili bilgilerin verildiği ifade edilen bu kitabın, “Şehitlerimiz” adlı kitaptaki bilgilerin tekrarı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bu yayınlardan ayrı olarak konumuzla ilgili olabilecek bir uygulama da Konya BüyükŐehir Belediyesi tarafından hazırlanıp açılışı 17 Aralık 2008 tarihinde tarafından yapılmış olan İstiklâl Harbi Şehitler Abidesi'dir. Bayraklı Yol, Karşılama Kubbesi, Selçuklu Giriş Kapısı, Giriş Avlusu, Şehitlik Avlusu, Mze ve Gaziler Lokali ve Sunum Salonu adındaki bölümlerden oluşan yapıya isim olarak, her ne kadar İstiklâl Harbi Őehitliđi ifadesi verilmişse de Şehitlik Avlusu'nda listeleri verilmiş olan Konyalı Şehit bilgilerinin önceki dönem savaşlarını da içermektedir. Ancak buradaki bilgiler de “Şehitlerimiz” adlı yayımdan alınmış olup Konyalı bütün Şehitleri kapsamaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM KONYA TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ

1.1. KONYA ADI VE MENŞEİ

Konya ili Anadolu Yarımadası'nın ortasında bulunan İç Anadolu Bölgesi'nin, şehrin kendi adıyla anılan Konya bölümünde yer almaktadır. Alan olarak Türkiye'nin en büyük yüzölçümüne sahip olan ilidir. Kuzeyden Ankara, batıdan Isparta, Afyonkarahisar, Eskişehir, güneyden İçel, Karaman, Antalya ve doğudan Niğde, Aksaray illeri ile çevrilidir. Tarihi çok eski çağlara uzanan bir ilimiz olan Konya'nın, Frigler döneminde Kawania, Antik çağda Eikonieon ve Iconium, Bizanslılar zamanında Cogne veya Cogna olarak adlandırıldığı bilinmektedir¹⁴.

Şehirlerin geçmişinin aydınlanmasında mevcut cami, medrese, kale, çeşme, han, kervansaray gibi yapıların ve bunlara ait kitabelerin vakfiyelerin, mahkeme sicillerinin ve diğer çeşitli belgelerin yanında seyahatnamelerin de büyük önemi vardır. Çünkü bir şehre gelen yabancı bazen gördüklerini dakik bir şekilde anlatır, işittiklerini bize nakleder, bazıları da yazdıklarını şekillerle, harita veya plânlarla bize ulaştırmaya çalışır. Şüphesiz, anlatılanların, işitilenlerin bir kısmı gerçek dışıdır, yazarın kaynağına bağlı abartılı bilgilere rastlanır. Bununla beraber, seyahatnameler, yine de şehir ve ülke tarihlerinin vazgeçilmez kaynaklarından birisini oluşturur¹⁵. Konya ile ilgili bilgilere ulaşabildiğimiz çok sayıda Seyahatname bulunmaktadır. Bu kaynaklar, ilgili oldukları dönemlere ait veriler sunmakla birlikte aynı kaynaklarda Konya'nın tarih öncesi dönemlerine ait çok bilgi bulunmamaktadır. Ancak bu kaynaklar Konya adının ortaya çıkışı hakkında genel bir bakış açısı edinmemize olanak sağlamaktadırlar.

Konya adı ile ilgili bize, genel bir ifade ile Şemseddin Sami'nin "*Kamus-ül-Alâm*" adlı eseri yardımcı olmaktadır. Buna göre:

¹⁴ Aynur Durukan, "Selçuklular Öncesinde Konya.", *Gez Dünyayı Gör Konya'yı*, Hazırlayan: Ahsen Erdoğan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2001, s. 11.

¹⁵ Nejat Göyünç, "Niebuhr ve 1766 Sonlarında Konya", *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi, Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998, s.7.

“KONYA şehri pek eski bir zamanda bir takım Yunan muhacirleri tarafından DANAYE ismiyle inşa olunarak LİKONYA hitta-ı kadimesinin merkezi olmuştur. Esatir-i kadimeye göre gûya bu şehre bir ejderha musallat olup ikide birde hücumla kadın ve kızlarını yediği hâlde Jubiterin oğlu Persiyos ejderhayı katl ile şehri bu beladan kurtardığı için ahalisi şehrin bir kapısı üzerinde bunun resmini vaz ettiklerinden, resim veya sanem demek olan İKON’dan muştak olmak üzere şehre İKONYOM namı verilmişti. Romalılar ve Rumlar zamanında dahi bu isimle yâd olunup badehu Selçukîlerin yed-i zaptına geçince ihtisaren KONYA tesmiye olunmuştur. Rum Selçukîleri bu şehri payitaht ittihaz edip bunlardan Alâ-ed-din ol şehri sur ve handekle ihata ve kule ve kalelerle tahkim edip halefleri dahi cevâmi ve medâris ve saraylar ve sair ebniye ve hayratla KONYA’yı ziyade tevsî’ ve tezyin etmişlerdir. Devlet-i Selçukiyye zamanında da KONYA şimdikininki birkaç misli büyüklüğünde idi. Devlet-i Selçukiyyenin hitamında Karamanoğullarının eline geçip belde bunların Asâkir-i Osmaniyeye mukavemetleri sırasında vuku bulan muharebattan hayli harap olmuş ve nihayet Memalik-i Osmaniye dairesine dâhil olmuştur...”¹⁶

Bu açıklamalar doğrultusunda Konya adının ortaya çıkışının eski çağlara dayandığı söylenebilmektedir. Klasik eski Çağ kaynaklarında “İkonion” olarak geçen şehrin adı, Roma hakimiyetinde “İconium” olmuş ve Arap kaynaklarında “Kuniya” olarak belirtilmiştir. Selçuklular ve Osmanlılar şehre “Konya” demişler ve bu isim günümüze kadar gelmiştir¹⁷.

Konya adının anlamının “Kutsal Tasvir” anlamındaki “İkon” sözcüğüne bağlı olduğu iddia edilmekle birlikte, bu konuda değişik rivayetler de bulunmaktadır. Bu konudaki bir efsanede ejderha ve mitoloji tanrıları yoktur. Zamanla onların yerini erenler almıştır. Hâlen halk arasında da anlatılan efsaneye göre ise vaktiyle iki ermiş kişi uçarak seyahat etmektedirler. Maksatları yerleşecek, dinlenecek güzel bir yer bulmaktır. Konya üstünden geçerken gördüğü bu beldeyi beğenen erenlerden birisi diğerine: “Konalım mı?” diye sorar. İkinci eren: “Kon ya Şeyh” diye seslenir,

¹⁶ İ.H. Konyalı, a.g.e., s.28 – 29.

¹⁷ Osman Akandere, “Konya Vilâyeti Salnâmeleri’ne Göre XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Sancağı’nın İdarî Ve Mülkî Yapısı”, *Osmanlı Döneminde Konya*, Editör: Yusuf Küçükdağ, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya, 2003, s.15.

bundan sonra da şehir Konya ismini alır¹⁸. Neticede Konya ismi, eski devirlerden itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Devleti dönemlerinde önemli bir merkez olma özelliğini korumuş olan Konya'nın tarihi dokusu, şehrin yüzyılların birikimini de belgelemektedir. Konu ile ilgili olarak Şemseddin Sami'nin "Kamus-ül-Alâm" adlı eserindeki ifadeler şu şekildedir:

*"KONYA SANCAĞI'nın bulunduğu mahal kadimen LİKAONYA ve PİSİDYA isimleri ile iki huttadan ibaret ve şimali şarki köşe KAPADOKYA'dan madut idi. Evail-i devr-i Osmanîde DİYAR-I KARAMAN denilen yer dahi asıl KONYA sancağı idi. Vilayet merkezi meşhur bir şehir olup 44 bin ahalisi, 44 camii şerifi, 147 mescidi, 42 medresesi, cem'an 1890 Kitabı havi beş kütüphanesi, iki kilisesi, mülkiye idadisiyle zükûr ve inas için birer Rüşdiye'leri ve müteaddit ibtidaiye ve sıbyan mektepleri, 314 dükkân, iki bedesten, 7 han, 8 hamam, 81 çeşmesi ve Selçukîlerden kalma cami ve saray ve kale ve saire gibi bir çok ebniye-i musanna harabeleri vardır. Şehir şimalden cenuba uzanan ve iki ucu sivri olup bir balık şeklini ibraz ediyor. Ortasında iç kale namı ile harap bir kalesi olup bunun içinde bulunmuş olan Mülûk-i Selçukiyye Sarayının bazı tarafları elyevm bâkîdir. Sanat-ı Mahiraneleri calib-i enzar-ı dikkat olmaktadır. Karaman ile Anadolu'nun kısm-ı vasatisinin cenup cihetine verilen isim olup KONYA, NİĞDE ve İÇEL sancaklarından ibarettir. Bu hutta Devlet-i Selçukiyyenin inkırazında kesb-i İstiklâl ile oralarda hükûmet süren Karamanoğulları hanedanının ismiyle müsemmadır. KARAMAN ili H. 871 M. 1466 da katiyen memalik-i Osmaniye'ye ilhak ve Valiliği Şehzade Mustafa'ya ihale olunmuş idi..."*¹⁹

1.2. TÜRK HÂKİMİYETİ ÖNCESİNDE KONYA

Konya – Karaman bölgesi Eskiçağ Tarihi'nde önemli geçiş noktalarından birisi durumundadır. Bundan dolayı bölgede çok sayıda yerleşme kurulmuştur. Yapılan incelemeler sonucunda Konya – Karaman kesiminin en erken dönemlerden

¹⁸ T.C. Konya Valiliği, *Cumhuriyet'in 75. Yılında Konya*, Altunarı Ofset, Konya, 1998, s.25.

¹⁹ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.29.

itibaren çevre kültürlerle ilişkisi olduğu anlaşılmıştır. Bu ilişki bölgenin coğrafi özellikleri ve dönemin sosyal ve siyasal durumu çerçevesinde yönelmiştir²⁰.

Prehistorik yani tarih öncesi devirlerde Konya'nın durumu hakkında bilgilere yapılan arkeolojik araştırmalarla ulaşılmaya çalışılmıştır. Buna göre Konya'nın tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Konya'nın en eski yerleşme yerleri başta Çatalhöyük, Erbaba, Can Hasan, Eflatunpınar, Suberde, İvriz, Fasıllar ve Karahöyük'tür. Hemen ifade edelim ki, Paleolitik Çağ'da (M.Ö. 1.000.000 – 10.000) insanlar toplayıcılık ve avcılıkla geçimlerini sağlamışlardır. Buzul sonrası dönemde (M.Ö. 11.000'den günümüze) insanlar iklim ve doğa şartlarını oluşmasıyla açık alanlarda yerleşmeye başlamışlardır. Bu yerleşmeler çoğunlukla su kaynakları ve derelerin etrafında bulunmaktadır. Konya'da bu döneme tarihlenen yerleşmelerden biri Kürtün İni'dir. Suğla Gölü kıyısındaki Kürtün İni'nde Paleolitik Döneme ait kültür buluntuları ele geçmiştir²¹. Bu çağa ait eserlerin, Tuz Gölü'nün doğu yönünde, Isparta ili sınırları içindeki Bözönü'nde, Ankara–Eskişehir dolaylarında yer yer bulunması, Konya bölgesine komşu olması bakımından Konya'nın da bu devirlerde az veya çok meskûn olduğunu gösterir²².

Mezolitik (M.Ö. 10.000 – 8.000) ve Neolitik (M.Ö. 8.000 – 5.500) dönemlerde bölgedeki gelişim artarak sürmüştür. Bu dönemde Anadolu'da tanınmış başlıca merkezler: Samsun – Tekkeköy, Ankara – Macunçay, Burdur – Baradız ve Antalya çevresinde yoğunlaşan mağaralardır. Neolitik Dönem ise ilk üretimciliğe geçişi simgelemektedir. Konya'da bu dönemi veren önemli merkezler vardır. Bunlardan başlıcaları Suberde, Erbaba, Canhasan ve Çatalhöyüktür. Konya'daki önemli Neolitik yerleşmelerden birisi de son yıllarda ortaya çıkarılan Pınarbaşı yerleşmesi ve Kaya Sığınağı'dır. Konya – Karaman sınırında Süleyman Hacı Köyü yakınlarında yer alan bu yerleşmede Erken Neolitik Dönem'e kadar giden buluntular tespit edilmiştir²³.

Neolitik, yani Cilâlı Taş Devri, Anadolu'da Paleolitik devirlere nispetle daha yaygındır. Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Çukurkent köyü hüyükünde, Konya

²⁰ Hasan Bahar ve Özdemir Koçak, *Eskiçağ Konya Araştırmaları 2 (Neolitik Çağ'dan Roma Dönemi Sonuna Kadar)*, Kömen Yayınları, Konya, Mayıs 2004, s.89 - 90.

²¹ H. Bahar, Ö. Koçak, *a.g.e.*, s.13.

²² Mehmet Önder, *Mevlâna Şehri Konya (Tarihî Klavuz)*, Yeni Kitap Basımevi, Konya 1962, s.7.

²³ H. Bahar, Ö. Koçak, *a.g.e.*, s.13.

Alâeddin Tepesi ve Konya ili sınırları içerisindeki birçok höyüklerde Neolitik Çağ buluntularına rastlanmıştır. Bu çağ buluntularının en önemlisi, Çumra'ya bağlı Küçükköy civarındaki Çatalhöyükte, arkeolog J. Mellaart'ın 1961 yılında yaptığı kazılar sırasında ele geçmiştir. M.Ö. 5500–6000 yılları arasındaki devreyi kapsayan ve Ön Neolitik Çağla ilgisi bulunan bu ilk kazıların ardından ilerleyen yıllarda yapılmış kazılar ile bu tarih M.Ö. 7500 yıllarına kadar uzanmıştır. Neolitik Çağ, Anadolu'da Kalkolitik Çağ takip eder. Bu çağ insanları, Neolitik Çağ insanların seçtikleri yerlerde oturmakla beraber, daha pek çok yerlerde de meskenler kurmuşlardır. Bugün, Anadolu'da görmekte olduğumuz höyüklerin birçoklarının alt tabakalarını, bu çağa ait kalıntılar teşkil etmektedir. Anadolu'da, M.Ö. 2600 yıllarına doğru son bulan Kalkolitik Çağ'a ait, Konya ili sınırları içindeki höyüklerde, örneğin Konya şehrinin güney batısındaki Bayat köyü ve Saksak (Çumra–Çarıklar köyü civarı) höyüklerinde çanak-çömlek parçaları bulunmuştur²⁴.

Bölgede Kalkolitik ve İlk Tunç Çağ'larda yerleşim yoğunluğunun arttığı gözlemlenmektedir. Nitekim; Malas ve çevresinde yapılan çalışmalarda Geç Kalkolitik Çağ'da bölgesel kültürel özellikleri yansıtan yoğun buluntulara rastlanmıştır. Bu durum İlk Tunç Çağ'da gelişerek devam etmiştir. Konya – Karaman kesiminde bu dönemdeki yerleşim yoğunluğunun önemli bir oranda artması bunun kanıtıdır. Boncuklu, Kızıl Höyük, Karhane Höyük, Yenisu (Alkaran), Akçaşehir, Zırva Höyük, Sulutaş, Kocahöyük Neolitik Çağ'dan İlk Tunç Çağ'ı sonuna kadar olan dönemde, yerleşim ve buluntu niteliği bakımından öne çıkan başlıca merkezlerdir²⁵.

M. Ö. II. binin başlarında Kaneş – Karum (Kültepe) merkez olmak üzere faaliyet gösteren Asur Ticaret kolonileri tüccarlarının Orta Anadolu'da Acemhöyük ve Konya Karahöyük'te ticari ilişkileri olduğu bilinmektedir. Bu yerleşmelerden Karahöyük Konya'nın yaklaşık 12 kilometre güneyinde yer almaktadır. Bu yerleşmedeki arkeolojik kazılar 1953 yılında başlamış ve S. Alp başkanlığında aralıklarla günümüze kadar devam etmiştir. Sözü edilen dönemde bölgedeki etnik yapıyı M.Ö. III. binin sonlarında bölgeye gelen Luwiler'in oluşturduğu kabul

²⁴ M. Önder, *a.g.e.*, s. 8

²⁵ H. Bahar, Ö. Koçak, *a.g.e.*, s.13-16.

edilmektedir. Orta Anadolu'da ilk büyük siyasi güç olarak ortaya çıkan Kusarsa Krallığı ve daha sonraki Hitit Krallığı dönemlerinde bölgenin önemi anlaşılmıştır. Bu krallıklar Batı Anadolu ve Akdeniz'e çıkış kapısı olan bu bölgeye çeşitli akınlar yapmıştır. Nitekim; Kusarsa Kralı Pithana'nın oğlu Anitta'nın bölgeye yaptığı seferler metinlerde anlatılmaktadır. Bu kralların bölgeyi ele geçirdikleri anlaşılmaktadır. Bu dönemin önemli yerleşmelerinden Landa ve Lusna batıya giden önemli yolların uç noktasındadırlar²⁶.

Konya bölgesi, İç Anadolu'nun büyük bir kısmı gibi M.Ö. 1400 – 1200 yılları arasında Hitit hakimiyetine girmiş ve bir süre sonra da Frigyalılar'ın eline geçmiştir. Bu devirde Konya medeniyette ve kültürde hayli ilerlemiş olan önemli bir merkez olmuştur²⁷.

Bakır Çağı, Konya ilindeki sayıları pek çok olan hüyüklerde oldukça yaygındır. Proto Hitit ve Hititler'le bu çağ en verimli devresini yaşamıştır. Anadolu'da ilk siyasi birlik Hititler'le başlamıştır. Hititler'in Konya civarında da yerleşerek şehirler kurduğu görülmüştür. Hitit İmparatorluk Çağı yazılı belgelerinde bu yollarla ilgili çeşitli bilgiler vardır. Ayrıca Köylütolu, Yalburt ve Eflatunpınar anıtlarının batıya uzanan ana yollar üzerinde bulunması İmparatorluk Çağı'nda Hititler'in batıya giderek artan bir şekilde önem verdiklerini ortaya koymaktadır. Hitit belgelerinden bu bölgenin batıya yapılan seferlerde stratejik bir konuma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, Hitit Devleti'nin zayıfladığı dönemlerde Arzawalılar'ın Hattuşa'ya ulaşmak için bu bölgeyi kullandıkları görülür. Bu mücadeleler sırasında Konya – Karaman kesimi bir süre Arzawalılar'ın elinde kalmıştır. Hititler zamanında Konya ve çevresinin önem kazanmasına neden olan diğer bir durum, burasının Akdeniz ticareti ve Kıbrıs bağlantı noktası üzerinde olmasındandır. Hititler'in Akdeniz Bölgesi'ne önem vermesi burada bir donanma bulundurmalarından da anlaşılmaktadır²⁸.

Topraklarının verimliliğinden faydalanmak üzere Konya ovasını istila eden Lidyalılar, bu arada Konya'yı ele geçirmişler ve M.Ö. VI. yüzyıl ortalarına kadar bölgeye hakim olmuşlardır. Doğudan başlattıkları akınlarla Anadolu'yu istilâ eden

²⁶ H. Bahar, Ö. Koçak, *a.g.e.*, s.17.

²⁷ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 15.

²⁸ H. Bahar, Ö. Koçak, *a.g.e.*, s.17.

Persler Konya'yı da almışlar ve burayı kendilerine bağlı bir satraplık olarak yönetmişlerdir. M.Ö. 334'te Anadolu'ya hakim olarak Persler'i mağlup eden Büyük İskender, Konya'yı kendi devleti hudutları içerisine katmıştır. Daha sonra Selevkos ve Bergama Krallıkları ile Roma İmparatorluğu'nun hakimiyetinde olan şehir, M.S. 395'te Bizans İmparatorluğu toprakları içerisinde yer almış ve Selçuklu Türkleri tarafından fethedilinceye kadar Bizans şehri olarak idarî yapısını devam ettirmiştir²⁹.

İslamiyet'in doğuşu ve yayılışı ile Araplar, Anadolu'yu ve Bizans'ın merkezi İstanbul'u ele geçirmek istemiş ve bunun için zaman zaman seferler açmışlardır. İlk İslam hükümetlerinin kuzeyini sınırlandıran Küçük Asya'nın güneyindeki ve güney yakınındaki topraklar ve bu arada Konya birçok defalar İslam ordularının ve mücahitlerinin istilasına uğramıştır. Bir Bizans şehri olan Konya, İslam Devletleri'nin sınır şehirlerine yakın olduğu için güneyden kopan her istila ve tecavüz hareketi, herhangi bir gaza hamlesi ilk soluğunu Konya'da almıştır³⁰. Emevi ve Abbasiler gibi ilk İslâm devletleri zamanında İslâm ordularının akınlarına sahne olan Konya, M.S. 704'te İslâm orduları tarafından alınıp burada bir İslâm idaresi kurulmuşsa da bu durum uzun sürmemiştir. Çoğu kez Türk komutanlarla askerlerin idaresinde yapılan bu akınlar, X. yüzyıl başlarına kadar devam etmiştir³¹.

Emevi hükümdarlarından Abdülmelik zamanında M.S. 704 ve I. Velid zamanında M.S.703 yıllarında Konya Bizanslıların elinden alınarak Emevi devletine katılmışsa da bu geçici olmuş, Konya ve civarı tekrar Bizans egemenliğine girmiştir. M.S. 803 yılında Abbasi hükümdarlarından Harun Reşid ile Bizanslılar arasında yapılan savaşlarda Konya Abbasiler tarafından vergiye bağlanmıştır. Kısa bir süre sonra şehir tekrar Bizans'ın eline geçmiş ve il (Theme) olarak idare edilmeğe başlanmıştır. Abbasi halifesi El Muktefi Billah'ın tamamen Türklerden müteşekkil uç orduları, M.S. 907 yılında Konya civarını tekrar istila etmişlerse de bu dahi geçici olmuştur. Ne var ki Abbasiler devrinde İslam ordularının Türklerden teşkil edilmiş olması, bu akınlar sırasında Anadolu'ya birçok Türk cengâverinin yerleşmesine

²⁹ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 15.

³⁰ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.33.

³¹ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 15-16.

olanak sağlamıştır. Ve zamanla Hıristiyanlaşan bu Türkler, sonradan vuku bulacak Türk akınlarını kolaylaştırmışlardır³².

1.3. SELÇUKLULAR DÖNEMİNDE KONYA

İç Anadolu'nun verimli ovası Konya şehri, İkonía'dan Kılıç Arslan Sarayı'na, Kılıç Arslan Sarayı'ndan Mevlana'nın Dergâhı'na ya da bir diğer ifade ile tarih öncesi dönemden Türkiye Cumhuriyeti Konya'sına gerçek bir tarihi zenginliğe sahiptir. Bu zenginlik, Konya tarihinin, "Diyar-ı Rum Sultanlarının Payitahtı" olarak önemli bir anlam da taşımaktadır. Çünkü Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "bozkırın çocuğu" dediği Konya, günümüz Konyalığını bünyesinde barındırmış olduğu tarih mirası ile her yeni döneminde yeniden doğup büyüyerek kazanmıştır.

Konya'nın XII. yüzyılın başından XIV. yüzyılın ilk çeyreğine kadar olan döneminde, kent kimliğine hayat verdiği özellikleri kavrayabilmek için öncesine ve sonrasına değinilmesi, dolayısıyla Konya şehri tarihinin arka plânın genel çerçevesi ile anlatımı, bulunduğu bölge ve tarih diliminde şehrin sahip olduğu önemi bizlere göstermiş olacaktır.

Anadolu'nun doğusunda devlet kuran Türkler XI. yüzyıldan itibaren Anadolu üzerine fetih hareketlerine başlamışlardır. Tuğrul Bey ve Çağrı Bey döneminde yapılan ilk akınlar keşif ve yıpratma amaçlı olup Doğu Anadolu topraklarını kapsamış, fethedilen bölgelere Oğuz boyları yerleştirilerek İlk Anadolu Beylikleri'nin kurulmasının zemini hazırlanmıştır. Daha sonra sırasıyla 1048 yılında Pasinler Savaşı ile Doğu Anadolu kapılarını, 1071 yılında Malazgirt Savaşı ile de Anadolu kapılarını açmayı başarmışlardır.

Büyük Selçuklu sultanlarının Türkmen muhacirlerini Anadolu'ya sevki siyasetlerinin bir sonucu olarak Anadolu, uzun yıllar Türk akınlarına uğramış ve Anadolu'ya büyük oranda Türk nüfusu gelmeye başlamıştır. Bu akınların neticesinde Konya, Türkmenler tarafından alınmıştır. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu tamamıyla Türk akınlarına uğramış ve Konya, Selçuklu hanedanından Kutalmış Oğlu

³² M. Önder, *a.g.e.*, s. 13.

Süleyman Bey tarafından zaptedilmiştir³³.

Kutalmışoğulları Anadolu'nun ortalarına doğru ilerlemelerine devam ederlerken, onların bir çeşit yüksek hakimiyetlerini tanıyan Artuk, Danişmend, Saltuk ve Mengücek'in idarelerindeki Oğuz birlikleri de Bizans topraklarının muhtelif bölgelerini almışlardır. Kutalmış zade Süleyman Bey, Anadolu'yu güney ve güney batı taraflarından fetih hareketlerini ara vermeksizin devam ettirir³⁴. Bir ara Sandık Bey adında bir kumandan, beraberindeki Türk kuvvetleriyle 1069 yılında Konya'yı da işgal etmiştir. Birecik'te ilk karargâhını kuran Kutalmış Oğlu Süleyman Şah, bir ara Konya'ya kadar ilerleyerek Martavkosta adlı bir Bizans valisinin elinden Konya'yı almış, Konya'nın batısındaki Takkeli Dağ üzerinde bulunan Gevale Kalesi'ni de ele geçirmiştir³⁵. Bir çok kaynak Sultan Süleyman'ın egemenliğini 1077'de kazandığını söylüyorlar. Bizim kanaatimize ve tarihi olayların seyir ve mantığına göre, Kutalmış Oğlu Süleyman Anadolu'da ilk idare merkezini 1076 yıllarında Konya'da kurmuş, İstiklâl menşurunu da burada okutmuştur³⁶.

Süleyman Bey'in Konya'yı ele geçirmesinden sonra Konya'da Selçuklu devri başlamış olur. Kutalmış oğlu Süleyman Bey 1075 yılında İznik ve civarını zapt ederek Türkiye Selçuklu Devleti'ni kurmuş ve burayı başkent yapmıştır. 5 Haziran 1096'da Süleyman Şah, Suriye Hükümdarı Tutuş ile yaptığı bir savaşta mağlup olarak şehit düşer. Bir müddet sonra I. Kılıç Aslan, İznik tahtına geçer. 1096 yılında Ermeni Gabriel'in elinden Malatya'yı almak için Malatya'yı kuşattığı sırada I. Haçlı ordusunun Anadolu'ya gelmekte olduğunu haber alınca Malatya kuşatmasını kaldırarak İznik'e dönmüştür ancak şehre girmeyi başaramamıştır. Kılıç Aslan Konya üzerinden ilerleyen Haçlı ordusuna son darbeyi vurmak için Danişmend Gazi, Hasan Bey ve diğer beylerin kuvvetlerini Ereğli'de toplar. Bu sırada Konya Anadolu Seçuklu Devleti'nin başkenti olur ve kısa zamanda bir Türk-İslam şehri hâline gelir. Türkiye Selçuklu Devleti yıkılana kadar da başkent olarak kalır³⁷.

Bu dönemde Konya Eski Çağlar'da erişemediği bir gelişmeye ve refaha kavuşmuştur. Anadolu Selçuklu sultanları, payitahtları Konya'yı diğer şehirlerden

³³ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 16.

³⁴ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.40.

³⁵ M. Önder, *a.g.e.*, s. 13 - 14.

³⁶ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.41.

³⁷ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s. 40 – 53.

daha çok sevmişler ve şehrin büyümesi ve güzelleşmesi için çaba sarf etmişlerdir. Konya, bu dönemde tam bir ilim ve irfan merkezi olmuştur. Buna paralel olarak ticarî hayat ve bilim de çok ilerlemiştir. Doğudan ve batıdan çok sayıda seyyah, bilgin, tüccar, derviş ve asker Konya'ya gelmiştir. Bir anlamda doğunun medeniyet merkezi olan Konya'nın bu niteliklerinin yanında, Mevlevîliğin kuruluş yeri ve kurucusunun yaşadığı merkez olarak da Türk din tarihi bakımından önemli bir yeri vardır. Devletin 1243'te Köseadağ Savaşı'nda Moğollar'a yenilmesi üzerine Anadolu'da uzun yıllar sürecektir olan bir Moğol baskısı başlamıştır. Bu tarihten sonra Konya, taht kavgalarına ve dahili olaylara sahne olmuş; hatta şehir bir ara Karamanoğulları tarafından ele geçirilmiştir³⁸.

Karamanoğulları ise Selçuklular devrinde Anadolu'ya gelerek İçel taraflarını yurt edinen Türk aşiretlerinden olup, XIII. yüzyılın ilk yarısında Karaman merkez olmak üzere beyliklerini kurmuşlardır. Kurulan bu beylik Selçuklu devletinin çökmesi üzerine onun yerine geçmiş ve Anadolu Beyliklerinin en büyüklerinden biri olmuştur. Karaman Beyliği 1327'de Konya'yı alarak Konya merkez olmak üzere sınırlarını genişletmiş Anadolu'da kuvvetli bir beylik olarak tanınmaya başlayan Karamanoğulları, hududunu genişleterek Osmanlı Devleti ile komşu olmuştur³⁹.

Konya, Anadolu Selçuklu Devleti'nin 1308'de kesin olarak son bulması üzerine Karamanoğulları'nın topraklarına katılmıştır⁴⁰. Karamanoğulları'nın Konya'yı hangi tarihte başkent yaptıkları kesin olarak tespit edilememiştir. İbn-i Batuta 1332 yıllarında Larende'ye geldiği zaman burası Karamanoğlu Bedreddin'in başkentidir. Sultan Bedreddin burada bir de saray yaptırmıştır⁴¹.

Bir süre Konya'yı payitaht yapan Karamanoğulları, sonradan merkezlerini Larende / Karaman'a nakletmişlerdir. Karamanoğulları'nın idaresinde de Konya ilerleme ve gelişmelere sahne olmuştur. Karamanoğlu Mehmed Bey ve oğlu İbrahim Bey zamanında şehir imar edilerek pek çok sanat eseri yapılmıştır⁴².

Karamanoğulları'nın elindeki Konya, bu beyliğin tutarsız siyaseti ve düşmanca tavırları yüzünden defalarca muhasara edilmiştir. Bu dönemde Anadolu'da

³⁸ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 16.

³⁹ M. Önder, *a.g.e.*, s.15-16.

⁴⁰ O. Akandere, *a.g.m.*, s. 16.

⁴¹ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.60.

⁴² İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.64.

birlik sağlamak gayretinde olan Osmanlı Devleti, kendisine her fırsatta sorun çıkaran Karamanoğulları üzerine seferler düzenlemiştir. Sultan I. Murat tarafından Konya kuşatılmış ve Karamanoğulları mağlup edilmiştir. Yıldırım Beyazid, Anadolu'da Kastamonu ve Karamanoğulları dışındaki diğer Türk beyliklerini hakimiyeti altına almış ve büyük ölçüde Anadolu Türk birliğini sağlamıştır. Karamanoğulları'nın yaptıkları anlaşmayı bozmaları üzerine, Konya'yı yeniden kuşatan Osmanlı orduları ve Sultan Yıldırım Beyazid'in şehir halkına gösterdiği dürüst ve adil tutumundan dolayı Konyalılar, karşı koymadan şehrin kapılarını açmışlar ve kent 1390'da Osmanlılar'ın eline geçmiştir⁴³. 1402 Ankara Savaşı'nın ardından Osmanlı Devleti'nin Fetret Devri'ne girmesi ile birlikte şehir yeniden Karamanoğulları'nın denetimine geçer.

1.4. OSMANLILAR DÖNEMİNDE KONYA

Türkiye Selçuklu Devleti'nin 1243 yılında Köseadağ Savaşı'ndan sonra kendini toparlayamamasının ardından Anadolu'da II. Beylikler Dönemi adı verilmiş olan yeni bir devir başlamıştır. Bu beyliklerden Osmanoğulları kısa sürede sınırlarını genişleterek güçlenmiş ve bir cihan devleti olma yolunda önemli adımlar atmıştır. Bu beyliklerden bir diğeri olan Karamanoğulları Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi merkezlerini ele geçirerek güçlü bir yapıya kavuşmuş ve kendilerini bu devletin bütün topraklarının varisi olarak görmüşlerdir⁴⁴. Karamanoğulları Osmanlı Devleti'nin egemenliğini kabul etmemişlerdir. Bu durum Karamanoğulları ve Osmanlı Devleti'nin arasında çatışmaların temel nedeni olur. Fatih Sultan Mehmet'in bu beyliği etkisiz hale getirmesine kadar olan dönem içerisinde Konya şehri de bazen Karamanoğulları'nın bazen de Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girmiştir.

Fatih Sultan Mehmet, Karamanoğlu sorununa bir son vermek ve Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamak amacıyla Karaman Beyliği üzerine sefere çıkmış ve bu beyliğin varlığına uzun süren mücadeleler sonunda son vermiştir. Konya 1467

⁴³ Osman Akandere, “ Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1864 – 1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari Yapısı.”, *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi, Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998, s. 101.

⁴⁴ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.85.

yılında kesin olarak Osmanlı sınırları içine alınmıştır⁴⁵. Konya, Osmanlı Devleti sınırları içerisine dâhil olmuştur. İlerleyen yıllarda da Osmanlı Devleti'nin Anadolu'daki önemli idari birim ve kültür merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Yüzyıllar boyunca da bu özelliğini yitirmeden varlığını devam ettirmiştir.

Şehzade Cem, kardeşi Sultan II. Bayezid ile mücadelesini, şehzadelikliğini geçirmiş olduğu Konya'da başlatmıştır. Bu dönemde olsun bundan sonraki süreçte olsun Konya şehri Osmanlı Devleti'nin en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Yavuz Sultan Selim adına 1518'de yapılan yazımda Konya, Karaman Vilâyeti'nin bir kazası olarak belirtilmiştir. Kanunî Sultan Süleyman zamanında eyalet haline getirilerek idarî yapısında değişiklikler yapılan Karaman eyaletinin merkez sancağını oluşturmaktadır. Konya, Osmanlı Devleti bünyesinde, eyalet idarelerine son verilip vilâyetlerin esas olduğu idarî ve mülkî yapının oluşturulduğu 1867 tarihine kadar, Karaman eyaletinin merkez sancağı olarak eyalet idarî yapısındaki yerini muhafaza etmiştir⁴⁶.

IV. Murat 11 Mart 1635'de Revan üzerine sefere çıktığı sırada, daha önce Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman gibi padişahların sefer yolu olarak kullandıkları İstanbul – Bolu – Konya – Kayseri – Sivas yolunu tutar. Geçtiği yerlerde Celâli eşkıyası, halka zulümde bulunan zorbaları etkisiz hale getirerek Konya yoluna düşer. Çünkü bu sırada Konya, eşkıya Deli İlâhi sebebiyle zor günler yaşamaktadır. EşkİYaları etkisiz hale getirerek şehirde emniyeti sağlar. Ertesi gün Mevlana Dergahı'nı ziyaret etmiştir. Sultan Murat, Konya'da 6 gün kaldıktan sonra, 22 Nisan 1635'de ordusunun başına geçerek Revan'a gitmek üzere Kayseri'ye hareket etmiştir⁴⁷.

Çalışmamızın kapsamı açısından, Konya şehri ile ilgili esas olarak üzerinde durulması gereken dönem Osmanlı Devleti'nin son yüzyılıdır. 1832 yılında şehir Osmanlı-Mısır mücadelesi sırasında önde gelen yerlerden birisi olmuştur. Suriye'yi istilâ ederek Anadolu'ya giren İbrahim Paşa ordusu, Konya'yı istilâ etmiş,

⁴⁵ İ.H. Konyalı, *a.g.e.*, s.111.

⁴⁶ O. Akandere, "Konya Vilâyeti Salnâmeleri'ne Göre XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Sancağı'nın İdarî Ve Mülkî Yapısı", s. 18 - 19.

⁴⁷ Mehmet Önder, "Dördüncü Murad Konya'da", *Uluslar Arası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi (7 – 9 Nisan 1999)*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 2000, s. 43 – 46.

İstanbul'dan Reşit Paşa komutasında gönderilen ordular, Konya önlerinde istilacı kuvvetlerle karşılaşarak yapılan mücadelede mağlup olmuş; Reşit Paşa Mısırlılar'ın eline esir düşmüştür. Kütahya'ya kadar ilerleyen Mısır kuvvetleri, yapılan antlaşma üzerine Konya'yı boşaltarak Toroslar'ın güneyine çekilmiştir. Osmanlı Devleti için en uzun yüzyıl olarak da ifade edilen XIX. asır, Konya şehrinin de bir dizi gailerler atlattığı dönem olmuştur. 1867'de çıkan büyük yangın bütün Konya çarşısını sarmış ve üç gün devam etmiştir. Bu büyük yangın felaketini atlattıktan bir süre sonra daha büyük bir felaketle karşılaşmıştır. Bu tehlike 1873 yılında başlayan ve 1290 Kıtlığı diye bilinen meşhur kuraklıktır. Konya Valisi Sakızlı Ahmet Paşa zamanında vukua gelen bu kuraklık, Konya vilayeti ile birlikte bütün Anadolu'yu sarmış, halk büyük bir sıkıntıya düşmüştür. Ahmet Esad Paşa'nın dirayet ve ihtiyatı ve Mevlana Dergâhı postnişinlerinin halka geniş yardımı ile büyük bir zayıat vermeden kuraklık atlatılmıştır⁴⁸.

Yine XVIII. Yüzyıl sonu ve XIX. yüzyıl başı Konya şehri ile ilgili, 1766 yılı Aralık ayında Konya'ya gelmiş bulunan Carsten NIEBUHR isimli Alman seyyahın izlenimlerinden yola çıkılarak ulaştığımız bilgiler şunlardır:

“İlk işim şehrin bir plânını çizmek oldu. Konya'nın yedi giriş kapısı var: 1. Pazar Kapısı, 2. Yeni Kapısı, 3. Erdaş Kapısı, 4. Çimse Kapısı, 5. (İsim Yazılmamış), 6. Yapulag Kapısı, 7. Nerende Kapısı. Plânda 8 numaralı yerde bir tepe var, burası evvelce iyi tahkim edilmiş gibi görünüyor, zira tepenin bir yanında etrafında, bugün dolmuş olan, bir hendek olan kuvvetli bir sur kalıntısı fark ediliyor. Burada evvelce kilise olan muhteşem bir cami, yanında da Konya Sultanı'nın sarayı bulunmaktadır, lâkin bunların hepsi şimdi haraptır. Plânda 9 numaralı yerde Konya'nın en güzel camii, yakınında da Paşa'nın konağı vardır. 10 numaralı yer hapisane olarak kullanılan kaledir. Burası aynı zamanda şehrin savunmasında da önemli bir rol oynamalıdır. 11 Mevlevihane'nin bulunduğu şehrin dış mahallesidir.

Konya'da 11.000 kadar ev bulunduğu tahmin edilebilir, bunların 300'ü Ermeniler'e, 50 kadarı da Rumlar'a aittir. Bunun dışında Sille Rumları her gün Konya'ya ticaret için gelip giderler. Konya evleri kerpiçtendir, güzel

⁴⁸ M. Önder, a.g.e., s. 36-37.

de değildir. Minaresi ile birlikte pek çok cami ve ev harap kısmen çökmüş durumdadır, molozları da kaldırılmamıştır. Şehirde o kadar büyük iskân edilmemiş yer var ki, şehrin dışındaki evler bile, sur içerisindeki kısımda inşa alanı bulabilirlerdi.”⁴⁹

Fiziki durumu genel hatları ile bu şekilde olan Konya'nın XIX. yüzyıldaki idari durumu ise Osmanlı idari yapısındaki değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. 1858'de çıkarılan “Vülât-ı İzâm ve Mutasarrıfın-i Kirâm ve kaymakamların ve müdürlerin vezâifine şamil talimat”, gerek idarî taksim, gerekse vali, mutasarrıf ve kaymakamların görev ile yetkilerini belirleme yönünden oldukça önemli hükümler taşımaktadır. Bu talimata göre ülke: Eyalet, sancak, kaza, kariyelere (köylere) ayrılmıştır. 1867'de çıkarılan “Vilayetler Nizamnamesi”yle uygulamanın bütün ülke içinde başlaması kararlaştırılmış, bu çerçevede Karaman Eyaleti lağvedilerek Konya Vilayeti oluşturulmuştur. Oluşturulan Konya Vilayeti; Konya Sancağı, İçel Sancağı, Niğde Sancağı, Isparta Sancağı ve Tekke Sancağı olmak üzere beş sancaktan oluşmaktadır⁵⁰.

1876 yılında ilan edilen Meşrutiyet için Konya'da ilk kez milletvekili seçimi yapılır ve Konya'nın hissesine 3 mebus düşer. 1877 yılı Şubat ayında Konya valisi Ömer Fevzi Paşa başkanlığındaki Vilayet İdare Meclisi, Konyalı Hüseyin Çelebi ve Hacı Fasih Efendileri Müslüman, Simonaki Efendi'yi de Hıristiyan temsilcisi olarak seçmiş ve İstanbul'a göndermiştir. 19 Mart 1877 tarihinde açılan Millî Meclis, Rus Harbinin patlak vermesi bahanesiyle 28 Haziran 1877'de dağılmış, kısa bir süre sonra da bizzat padişah tarafından feshedilmiştir. Yine bu dönem yenileşme hareketleri Konya'ya da sirayet etmiş ve yeni sisteme uygun olarak pek çok eğitim öğretim kurumu açılmıştır. Beş sancağın 30 ilçesi, 35 bucağı ve 2058 köyü mevcuttur⁵¹.

1899 yılı Sâlnâmesi'nde Konya Vilayeti'nin hududu konusunda şu malumat verilmiştir:

“ Konya Vilayeti, Anadolu'nun en geniş vilayeti olup kuzey ve

⁴⁹ N. Göyünç, *a.g.m.*, s. 9.

⁵⁰ O. Akandere, “Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1864 – 1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari Yapısı.”, s.103 – 104.

⁵¹ M. Önder, *a.g.e.*, s. 37-38.

güneydoğu yönünden Ankara Vilayeti, kuzeybatı yönünden Hüdavendigâr Vilayeti, batıdan Aydın Vilayeti, doğudan Adana Vilayeti ve bu vilayeti ve bu vilayete bağlı İçel Sancağı ile Akdeniz’le çevrilidir. 33.39 kuzey enlemi ve 33.28 doğu boylamı arasında sınırlıdır.”

Vilayetin hududu oldukça geniştir. Nitekim, Konya Vilayeti’nin yüz ölçümü o devirde 102.000 kilometrekare, nüfusu ise yaklaşık 1.880.000’dir. Vilayetin 1867’deki idari taksimatını, 1868 tarihli Vilayet Sâlnâmesi de doğrulamaktadır. 1892’de Burdur Sancağı, vilayet bünyesinden ayrılarak mülhak mutasarrıflık olmuş, bunu 1911’de Niğde ve Teke sancakları, 1918’de ise Hamid sancaklarının ayrılması takip etmiştir. Bu ayrılmalarla 1918’de vilayetin sadece Konya (Merkez) sancağı kalmıştır⁵².

Konya II. Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte, ilk yüksek tahsil müessesesi olan Hukuk Mektebine 1908 yılında kavuşmuştur. II. Meşrutiyet’in bahsettiği serbesti içinde Konya’da seri hâlinde gazete ve dergiler yayımlanmış, 7 Ekim 1908’de yapılan seçimler sırasında Konya sancağı beş mebus seçmiştir. Konya II. Meşrutiyet’te Zeynelabidin, Mehmed Vehbi, Müftüzade Salim ve Mehmet Emin Efendiler’i mebus olarak İstanbul’a göndermiştir. I. Dünya Savaşı sırasında, cephelere uzak kalmakla beraber, bütün memleket gibi, uzun süren harbin zararlarını gören Konya’da bir aralık atlı tramvay faaliyete geçirilmiş, bilhassa 1916 yılında Konya valisi Muammer Bey zamanında, yeni caddeler açılmış, müze, kitaplık, tiyatro v.s. gibi kültürel faaliyetlerde bulunulmuştur⁵³.

Türkler için, emperyalistlerin “Şark Meselesi”ni gerçekleştirme süreci anlamına gelecek olan I. Dünya Savaşı başladığında, Osmanlı Devleti de gerekli tedbirleri almaya başlamıştır. Balkan Savaşı’nın yaraları sarılmadan Osmanlı yönetimi seferberlik ilan etmek durumunda kalır. Arkasından da 14 Kasım 1914’te “cihâd-ı mukaddes” ilan edilir. Savaş şartlarının olması gereken hazırlıkları ne ise bu yönde çalışmalar başlatılır. Bu faaliyetler içinde, dönemin yönetim anlayışının da tesiriyle, maddi tedbirlerin yanı sıra, halkın maneviyatının da takviye edilmesi

⁵² O. Akandere, *a.g.m.*, s.104.

⁵³ M. Önder, *a.g.e.*, s. 37-39.

lüzumunu hisseden Padişah'ın anlamlı bir teşebbüse giriştiğini görüyoruz. Kendisi de bir Mevlevî olan Sultan Reşad, “Mücâhidîn-i Mevlevîye” adıyla gönüllü bir birlik kurulmasını arzu etmiştir. Tabii ki, İttihat Terakki'nin yönetiminde bulunduğu bu günlerde, böyle bir organizasyonda etkili olmaması söz konusu olamaz⁵⁴. İşte başta Konya olmak üzere pek çok ildeki Mevlevîlerin katılımı ile oluşturulan bu tabur I. Dünya Savaşı içerisinde askerinin ve halkın maneviyatını güçlendirerek cephede büyük mücadelenin içinde yer almıştır.

Bu savaş sırasında Konya'nın nüfusunun, Burdur ve Isparta mülhak livaları da dâhil 800.000 (bunun 750.000'den fazlası İslam) yüzölçümü 61.100 kilometrekare olduğu, merkez nüfusunun da 40.000 kişi olduğu tahmin edilmektedir⁵⁵. Diğer kaynaklarda da buna yakın rakamlar mevcuttur. Mesela 1915 yılında Konya, merkez nüfusu 50.000 ile 100.000 olan iller arasında gösterilmiştir⁵⁶.

Osmanlı Devleti XX. yüzyılda uzun bir savaş sürecine girecektir. Devletin Anadolu topraklarının merkezi konumunda bulunan Konya şehrinin vatansever halkı da bu savaş sürecinde üzerine düşeni fazlasıyla yapmıştır. Çalışmamızın ilerleyen bölümünde bu ifademizin doğruluğu belgeleriyle sunulmaya çalışılmıştır.

1.5. MİLLÎ MÜCADELE'DE KONYA

Osmanlı Devleti'nin uzun savaşlar zincirinin son halkası olan I. Dünya Savaşı'ndan yorgun ve yaralı çıkmış olmasını fırsat bilen İtilâf Devletleri, barış antlaşması şartlarını istedikleri doğrultuda Osmanlı'ya kabul ettireceklerinden emindirler. Avrupa devletlerinin “Hasta Adam” adını verdiği, 600 yıla damgasını vurmuş Cihan Devleti, artık sona iyice yaklaşmaktadır. Devlet-i Aliyye, Türk Milleti'ne bir suikast girişimi olarak da nitelendirilebilecek olan Sevr Barış Antlaşması da dâhil olmak üzere İtilâf Devletleri'nin bütün şartlarına boyun eğme yoluna gitmiş ve herhangi bir çıkış noktası bulamamıştır. İşte bu noktada İtilâf Devletleri'nin hiç hesaba katmamış olduğu, fakat bütün hesaplarını alt üst etmiş olan

⁵⁴Nuri Köstüklü, *Vatan Savunmasında Mevlevîhaneler (Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadeleye)*, Çizgi Kitabevi Yayınları, 1. Baskı, Konya 2005, s. 65.

⁵⁵Kâmil Erdeha, *Millî Mücadele'de Vilayetler ve Valiler*, Remzi Kitabevi, Ankara, 1975, s. 265.

⁵⁶Yılmaz Öztuna, *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi. Cilt 7*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1978, s. 322–324.

Kuvâ-yı Millîye ruhu, Türk milletinin Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde Millî Mücadele'yi başlamasını sağlamıştır.

I. Dünya Savaşı sonunda Liman von Sanders komutasında bulunan Yıldırım orduları Grup Kumandanlığının emrinde ikinci ve yedinci ordular vardır. İkinci Ordu Kumandanı Nihat Paşa, Yedinci Ordu Kumandanı Mustafa Kemal Paşa'dır. Mondros Mütarekesinin imzalanmasından sonra, Liman von Sanders kumandanlıktan ayrılmış, grup kumandanlığını da 1 Kasım 1919 tarihinde Adana'da Mustafa Kemal Paşa'ya devretmiştir⁵⁷. Fakat Osmanlı Hükümeti'nin kararıyla Yıldırım Orduları Grubu dağıtılır. Bu grubun önemli bir bölümünü oluşturan II. Ordu da önce Pozanti'ya oradan da Konya'ya taşınır. Böylece Aralık 1918 ortalarında gerek II. Ordu gerekse bu orduya bağlı XII. Kolordu karargâhları Konya'ya yerleşmişlerdir⁵⁸.

İtilâf Devletlerinin baskısı ile İstanbul Hükümeti Nihat Paşa'yı görevinden alıp yerine Mersinli Cemal Paşa'yı atar. Sonradan yapılan bir değişiklikle Konya'da II. Ordu müfettişliği kurulur. 20. ve 12. Kolordular buraya bağlanır. 20. Kolordunun merkezi Ankara'da, 12. Kolordunun merkezi Konya'dadır. 12. Kolordu kumandanlığını Mehmet Selahattin Bey yapmıştır. Ali Rıza Paşa hükümeti kurulunca, Albay Fahrettin Bey tekrar 12. Kolordu Kumandanlığına getirilmiştir. Bu kolorduya bağlı iki tümen vardır. 23. Tümenin merkezi Afyon, 41. Tümenin merkezi Konya'dır⁵⁹. II. Ordu ile bu orduya bağlı Kolorduların Konya'da bulunması şehrin askerî bakımdan önemini daha da artırmıştır⁶⁰.

Osmanlı Devleti, büyük umutlarla girdiği savaştan mağlup çıkmıştır. 1914 Ağustos'undan 1918 Ekim sonuna kadar 4 yıl devam eden bu savaşta tarihe altın harflerle yazılan birçok zafer kazanılmıştır. Ancak, Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan Almanya, Avusturya ve Bulgaristan İtilâf Devletleri ile mütareke imzalamak zorunda kalır. Savaşı tek başına sürdürme imkanı olmayan Osmanlı Devleti de Mondros Mütarekesi'ni imzalar.

I. Dünya Savaşı sonunda imzalanmış olan ateşkes antlaşmalarının şartları yenilen taraflar için çok ağır olmuştur. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros

⁵⁷ K. Erdeha, *a.g.e.*, s. 265-266.

⁵⁸ Komisyon, "Konya", *Yurt Ansiklopedisi, VII. Cilt*, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1981, s. 5137.

⁵⁹ K. Erdeha, *a.g.e.*, s. 266.

⁶⁰ Ahmet Avanas, "Mütareke Başlarında 2. Ordunun Konya'ya Nakli ve Ortaya Çıkan Sorunlar", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. Cilt VIII. Sayı 23*, Ankara, Mart 1992, s. 380.

Mütarekesi'nin hükümleri de aynı ölçüde ağırdır. Mütarekeye göre Osmanlı Devleti'nin ordusu, donanması, tersaneleri kısaca her şeyi teslim alınmıştır. Öte yandan İtilâf Devletleri Osmanlı Devleti'ni savaşı uzatmakla suçlamıştır. Savaş sürerken imzalamış oldukları gizli anlaşmalara uygun olarak, mütarekenin yedinci ve yirmi dördüncü maddelerine dayanarak, Türk vatani olan Anadolu topraklarını işgal etmeye başlamışlardır. Sadece Mondros Mütarekesi maddelerine dayanılarak henüz barış antlaşması imzalanmadan, Adana, Ermeni çeteleri tarafından da desteklenen Fransızlar; Urfa, Antep ve Maraş İngilizler, Antalya ve Konya İtalyanlar tarafından işgal edilmiş ve bu işgallerin son halkası olarak da uluslar arası hukukta hiçbir dayanağı olmaksızın İzmir ve çevresinin kaderi Yunanlıların ellerine bırakılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenilgisini belgeleyen 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi günlerinde, Konya önemli bir vilayet merkezi olma özelliğini devam ettirmektedir. Konya merkez sancağının yanı sıra Burdur ve Isparta sancakları da Konya sınırları içinde bulunmaktadır⁶¹. Bu durumdaki Konya vilayeti 61.100 kilometrekarelik bir alanı kapsamaktadır⁶².

Konya'da siyasal yaşama damgasını vuranlar din adamları ve onlarla sürekli çatışma içinde olan, dışarıdan gelen asker sivil bürokratlardır. Nitekim daha sonra patlak veren ayaklanmaların temelinde bu çatışmalar yatar⁶³. Ancak bütün bunların üstünde bir kurum vardır ki yüzyıllar boyunca büyük insan sellerini felsefesi ile etkilemiş ve en yabancı insanların dahi İslam kültürüne sempati duymasını sağlamıştır. İfade etmeye çalıştığımız bu kurum Mevlevîlik kurumundan başkası değildir.

Mevlevîlik, XVII. yy.dan itibaren adeta bir devlet kurumu hâline gelmiş bulunmaktadır⁶⁴. Buradan yola çıkarak Konya'nın bu dönemdeki bir başka özelliğinin de dinsel bir merkez olduğunu söylemek doğru bir yargı olacaktır. Bu özelliğini Selçuklu Devleti'nin başkenti olduğu dönemde kazanan Konya, Osmanlı döneminde dinsel özelliğini korumaktadır. Kentte pek çok medrese ve çok sayıda cami bulunmaktadır. Din adamlarının halk yaşamı üzerinde tartışılmaz bir etkisi

⁶¹ Komisyon, *a.g.e.*, s. 5136.

⁶² K. Erdeha, *a.g.e.*, s. 265.

⁶³ Komisyon, *a.g.e.*, s. 5137.

⁶⁴ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 19.

vardır. Mevlevî Dergâhı'nın varlığını devam ettirmiş olması ve Mevlana faktörünün de bundaki katkısı göz ardı edilemeyecek oldukça önemli bir unsurdur.

Anadolu'nun Türkleşmesinde ve bu coğrafyada İslamiyet'in yayılmasında Mevlânâ felsefesinin büyük tesiri olduğunu belirtmek durumundayız. Mevlânâ'nın felsefesi kendisinin Vefâtından sonra Mevlevîlik adı altında kurumsallaşmaya başlamıştır. Bu dönem, aynı zamanda bir beylikten bir Cihan Devleti'nin doğuş sancılarının yaşandığı dönemdir. Osman Bey, devletin kuruluş harcındaki manevî dinamikler arasına Şeyh Edebâli ile birlikte Mevlânâ'yı da katmayı ihmal etmemiştir. Sonraki Sultanlar zamanında da himaye gören Mevlevîlik XIV. asırda müessesleşmesini tamamladığında Anadolu'da önde gelen sûfî kurumlar arasında yerini alır. Söz konusu tarikat; ilim, tasavvuf, edebiyat, sanat ve folklor alanında Türk kültürünün temel değerlerini Osmanlı coğrafyasına nakşetmiştir. XVII. yy başlarına kadar Bektaşilik karşısında bir denge unsuru olarak da merkezî yönetim tarafından tutulan Mevlevîlik, bu yüzyıldan itibaren bir devlet kurumu hâline gelmiş bulunmaktadır. Osmanlı yenilik hareketlerinde “kazanılmış hakların korunması” endişesiyle bazı muhalif hareketler olsa da genel itibarıyla Mevlevîhane, yenilikçi düşüncenin yanında yer almıştır. Modernizasyon hareketlerinin yoğunlaşmaya başladığı Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde ise İstanbul'daki Mevlevî kurumlarının ve Anadolu'daki diğer bazı Mevlevî meşâyihinin yeniliklere açık bir yapılanmaya girmiş olması, merkezî yönetimle-Mevlevîhane ilişkisini daha da kuvvetlendirmiştir. Her ne kadar Osmanlı'nın son yıllarında tasavvufî kurumlarda “ömrünü tamamlamışlık” ve bir “çöküş” görünmeye başlanmış ise de, dönemin mevcut iktidarları, Mevlevîhane'nin halk üzerindeki manevî etkisinden istifade etme yolunu ihmal etmemişlerdir. Zaten ihmal de edilemezdi; çünkü Süheyl Ünver'in de haklı olarak vurguladıkları üzere, vatan coğrafyasının hemen hemen her tarafına yayılmış olan Mevlevîhaneler, ilim, edebiyat, sanat ve folklor alanındaki hizmetleri açısından Türk ruhi asaletinin birer timsali olarak müstesna bir mevkie sahip idiler, halk üzerinde de küçümsenmeyecek düzeyde nüfuzları vardı. Dolayısıyla, fevkalâde kritik gelişmelerin yaşandığı Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'ye 10 yıllık savaş döneminde, merkezî yönetimler Mevlevîhaneleri ihmal etmedikleri gibi,

Mevlevîhaneler de millî refleksin oluşmasında kendilerini sorumlu hissettiler⁶⁵. Ve bu sorumluluk duygusu ile hareket ederek Millî Mücadele'ye önemli katkılar sağladılar.

Millî Mücadele döneminde Konya'nın ekonomik durumu diğer Anadolu vilayetlerine göre çok daha iyidir. Bağdat demiryolu üzerinde bulunduğu için şehirde ticaret çok gelişmiştir. Aynı zamanda tahıla dayalı sanayi oldukça ileridir.⁶⁶ Burası Millî Mücadele öncesi Anadolu'nun tahıl deposu durumundadır. Ekilebilir 630 bin hektar toprağın %90'ı tahıl üretimine ayrılmıştır. %6'sı bağdır. Ayrıca Konya vilayeti sınırları içinde 480 bin hektar orman bulunmaktadır⁶⁷. Ulaşım açısından elverişli bir durumda olan Konya'da XX. yy.ın başlarında ticaret de oldukça gelişmiştir. Osmanlı Bankası ile Ziraat Bankası'nın yanı sıra Konya Millî İktisat Bankası ile Karaman Millî Bankası, yöre ticaretinin gelişmesine katkıda bulunmuştur⁶⁸.

Konya'nın yüzyıllarca muhafaza etmiş olduğu stratejik durumu oldukça önemlidir. Millî Mücadele'nin başlarında da Konya'nın stratejik durumu önem taşımıştır. Çünkü Konya, Bağdat Demiryolu üzerinde bulunmaktadır: Güney'den Ulukışla hattı ile Adana'ya, Batı'da ise Afyon – Aydın hattı ile Ege'ye, yine Afyon – Eskişehir üzerinden de İstanbul'a bağlı bulunmaktadır. İtilâf Devletleri, Batı ile Güney arasında bulunan bu şehre hakim olmakla, kolayca her türlü askerî nakliyatı yapabileceklerdir. İşte bu önemden dolayıdır ki İtilâf Devletleri Konya'yı kendi nüfuz alanları içinde tutmak istemektedirler. Burada hemen şunu da belirtelim ki, İtilâf Devletleri açısından Konya'nın sahip olduğu bu önem, Kuvâ-yı Millîye daha sonrasında da Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti için de geçerli olacaktır⁶⁹.

Nitekim İtalyanlar kendilerine nüfuz bölgesi olarak tanınan yerleri işgal etmek için harekete geçmeye başladılar. Adana istikametinden gelen iki tabur İtalyan askeri Konya'ya Nisan 1919 sonunda girerler. Haydarpaşa'dan trene bindirilen 500 kişilik bir İtalyan taburu 24/25 Nisan gecesini Konya'ya gelmiştir. Bunu 1 gün sonra

⁶⁵ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 22–23.

⁶⁶ Ahmet Avanas, "Millî Mücadelede Konya'nın Önemi", *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi. Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998, s. 132.

⁶⁷ K. Erdeha, *a.g.e.*, s. 265.

⁶⁸ Komisyon, *a.g.e.*, s. 5137.

⁶⁹ A. Avanas, *a.g.m.*, s. 132.

1000 kişilik yeni bir İtalyan birliği izler. Böylece İtalya'nın Konya'daki asker sayısı 1500'e çıkmıştır⁷⁰. Ayrıca bir kuvvet de Akşehir'in Bermende köyünde karargâh kurar. İtalyanların Konya'ya gelmesi ile azınlıklar yüz bulmuş ve dönemin Konya Valisi Cemal Paşa'nın da müsamahasıyla "İade-i Emval Komisyonları" kurarak, evvelce kendilerinden gasp edildiğini iddia ettikleri mallarını Konyalılardan zorla almaya başlamışlardır. Bu durum Konya'da huzursuzluk yaratmış, buna mani olmak isteyenler, bizzat Vali Cemal Paşa tarafından sürülmüş ve takibe uğratılmıştır⁷¹.

İtalyanların Konya'daki mümessili Titli, Yıldırım Kıtası Müfettişi Cemal Paşa'yı ziyaret ederek, İtalyan taburunun Konya'da kalacağını bildirdikten sonra tabur komutanı "Dezingo" için şehirde bir bina tedarik edilmesini istemiştir⁷². Cemal Paşa 26 Nisan 1919 tarihinde Harbiye Nezareti'ne telgraf çekerek İtalyanların isteklerini bildirdikten sonra 4 bin İtalyan askerinin daha Konya'ya geleceğini belirterek "İtalyan birliklerine nasıl davranalım?" diye sorar. Harbiye Nezareti usulen durumu sadarete arz ederken, Konya'daki Yıldırım Kıtası Müfettişliğine İtalyanların şiddetle protesto edilmesini, gerek ikamet gerekse iâşe konusunda kendilerine hiçbir yardım yapılmamasını ve mütareke hükümlerine aykırı hiçbir hareketlerinin protestosuz bırakılmamasını emretmiştir. Verilen talimata rağmen İtalyan askerleri hiçbir makam tarafından protesto edilmemiştir. Bunun sebebi ise, Vali Cemal Bey ile Yıldırım Kıtası Müfettişi Cemal Paşa'nın işgal kuvvetlerine karşı takip edilecek politikada anlaşamamalarıdır. Vali Cemal Bey daha sonra düşman askerlerine Dârül-Muallim Mektebi'ni boşaltarak teslim etmiştir. İtalyanların Dârül-muallim mektebini ne zaman işgal ettiklerini kaynaklarımız bildirmemekle beraber Mayıs ayının ortalarında olması muhtemeldir. Vali Cemal Bey'in emri ile mektebin boşaltılıp İtalyanlara verilmesi hem muallimleri hem de talebeleri çok müteessir etmiştir. Mektep talebeleri ise bu günkü askerlik dairesinin bulunduğu yerdeki Ebu Ziya Tevfik Bey'in köşküne taşınmıştır⁷³.

İtalyanlar şehir halkına yaranmak için çok büyük gayret göstermişlerdir. Buna rağmen milletin sine-i haremine giren, asırlarca üzerinde hür yaşanan toprağı

⁷⁰ Komisyon, *a.g.e.*, s. 5137.

⁷¹ M. Önder, *a.g.e.*, s. 39-40.

⁷² Ahmet Avanas, *Millî Mücadelede Konya*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998, s. 28.

⁷³ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 29.

elinden almaya çalışan bir müstevli olarak görülmüşlerdir. Çünkü bu işgal Türk halkının bağrında acı bir ızdırap meydana getirmiştir. Bu duygular içinde bulunan şehir halkı işgal askerlerinin hoş görünmek için yaptığı hareketleri hem yadırgamış hem de önemsememiştir. Hatta şehir halkı, hükümetinin yapamadığı protestoyu yapmaya başlamıştır. Uzun tüylü şapkaları, uzun pantolonları ile mahalle ve sokak aralarında dolaşan işgal askerlerini taşıyarak, dövmeye başlamışlardır. Öyle ki, İtalyan askerleri yalnız Ermeni ve Rum mahallerine girebilir olmuşlardır⁷⁴.

Ermenileri koruduğu için “Artin” lakabı verilen İbradılı Cemal Bey, Kuvâ-yı Millîye ruhunu öldürmek, vatanseverleri ezmek ve Konya’yı millî ülkeye menfi bir merkez lehine sokmak için her şeyi yapıyordu⁷⁵. Heyet-i Temsiliye Cemal Bey’den gördüğü zorlukla esaslı şekilde mücadele etmek ve onu her ne pahasına olursa olsun Konya’dan uzaklaştırmak mecburiyetindeydi⁷⁶. Sürekli milliyetçilere karşı baskılarını arttıran Cemal Bey’e karşı, başta Kuvâ-yı Millîye ruhunun Konya’daki ilk destekleyicisi Mehmet Vehbi (Çelik) Efendi olmak üzere Konya Millî Mücadelecileri; Sivaslı Ali Kemali, Gilisralı Hacı Tahir Efendi, Müftü Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi ve diğer vatanseverler toplânıp: Vali burada İngilizler’e ve İtalyanlar’a istinad ediyor. Bunlar çok azlıktırlar. Eğer İtalyan ve İngilizlerin bu kadar az kuvvetle şehirde beldeyi işgal etmiş olarak kalmalarına müsaade edilirse kendilerine cesaret gelir. Öteki şehirlerimizi de ele geçirirler. Lakayt kalınamaz... kararını alırlar. Ertesi gün uyarılan halk hükümet meydanında toplânır. Mitingler birbirini kovalar. Hem miting yapan Konyalılar, hem de Heyet-i Temsiliye şu kararı verir; “*Her ne pahasına olursa olsun (Cemal Bey) Konya’dan uzaklaştırılmalıdır.*”⁷⁷

Son çırpınısını da yapan Vali Cemal Bey, Cezaevinde ne kadar kanlı katil, ne kadar tutuklu varsa hepsini çıkarır, silahlandırır ve kendisine bir kuvvet oluşturur. Bu durum karşısında halkın tepkisi ile karşılaşır⁷⁸. Devamında Konya’ya, Heyet-i Temsiliye tarafından Refet Bey’in gönderilmesi kararı alınır. Bu durum karşısında

⁷⁴ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 34.

⁷⁵ Ahmet Atalay, *Millî Mücadelede Konya Kuvâ-yı Millîyecileri (İlk Meclise Girenler)*, Cilt I, Damla Ofset, Konya, 1997, s. 13.

⁷⁶ Mazhar Müfit Kansu, *Erzurum’dan Ölümüne Kadar Atatürk’le Beraber*, Cilt I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998, s. 316.

⁷⁷ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 13 – 14.

⁷⁸ M.M. Kansu, *a.g.e.*, Cilt I, s. 318.

vatansever Konya halkı canlanır, Yurtseverliğinin, yiğitliğinin gereğini yapar⁷⁹. Arka arkaya devam eden protestolar karşısında Vali Cemal Bey, 24 Eylül 1919 gecesi Konya'dan kaçar. Boş kalan valilik makamı için, belediye binasında; Müftü Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi'nin başkanlığında, ulema, eşraf, ayân, tüccar ve esnaf temsilcileri toplânır. Müderris Müftü Ömer Vehbi Efendi, Vali Vekilliğine Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'nin getirilmesini teklif eder. Tarihimizde, seçimle iş başına vali getirme öncülüğü Ömer Vehbi'ye ait olur.⁸⁰

İtalyanlar'a hiçbir direniş ibaresi göstermeyen Vali Cemal Bey daha fazla tutunamayarak İstanbul'a kaçtığı sırada, Beyşehir'de bulunan Nazım Bey (Şehid) ve arkadaşları Çeçen Süleyman ve Binbaşı Sadedin (Paşa) beyler de Kuvâ-yı Millîye'yi teşkil ile Konya üzerine hareket etmişlerdi. Bir heyet Konya dışında bu kuvvetlerle anlaşmış, vali vekili olarak Hadimli Mehmed Vehbi (Çelik) seçilmiştir⁸¹.

Memlekette sevilen ve hatırı sayılan Mehmet Vehbi Efendi'nin samimiyetle millî teşkilatı tutması, daha doğrusu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Konya Heyet-i Merkeziyesi'ni kurmak için teşebbüsü halkı bu tarafa aktarmıştır. Seçilenler: Postnişin Abdülhalim Çelebi Efendi, Sivaslı Ali Kemali Efendi, Yalvaçlı Ömer Vehbi Efendi, Kazım Hüsnü Bey ve Saatçi Rıfat Efendi gibi milliyetçilerdir⁸².

Atatürk'ün Konya'da yaşanmış olan bu olaylar ve Konya halkının vatan severliği ile ilgili görüşlerini Büyük Nutuk'unda şu sözleri ile dile getirdiğini görüyoruz;

“ Efendiler, Konya'da Vali bulunan Cemal Bey, Ferit Paşa Hükümeti'nin Anadolu'da önemli bir dayanak noktası durumuna geldi. Ordu Müfettişi olan Cemal Paşa'nın İstanbul'a gidip dönmemesi, orada bulunan Kolordu Komutanı Salahattin Bey'in kararsızlık içindeki tutum ve davranışları ve sonunda da haber vermeden İstanbul'a çekip gitmesi, Konya ve dolaylarını Vali Cemal Bey'in hükmü altında bırakmıştı. Oraya, amacı iyice kavramış bir kimsenin gönderilmesi gerekiyordu. Sivas'ta iken yanımızda bulunan Refet Bey'in gönderilmesi uygun bulundu. Refet Bey yola çıktı. Konya'da Heyet-i Temsiliye tarafından gönderilen bir komutanın gelmekte

⁷⁹ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 15. Ayrıntılı bilgi için M.M. Kansu, *a.g.e.*, s. 315 – 321.

⁸⁰ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 85.

⁸¹ M. Önder, *a.g.e.*, s. 40.

⁸² A. Atalay, *a.g.e.*, s. 18.

olduğu haber alınınca, yurtsever kişiler canlanmış; öte yandan da Vali Cemal Bey, hapisnede ne kadar kanlı katil ve tutuklu varsa hepsini çıkarıp silahlandırarak kendisine bir kuvvet yapmak istemişti. Konya'nın sayın halkı, bu alçakça harekete karşı ayaklanarak vatanseverliğin gerektirdiğini yapmaya karar vermiş; bunun farkına varan Cemal Bey de 26 Eylül'de İstanbul'a kaçmıştır. Halk, Belediye'de toplânarak Hoca Vehbi Efendi'yi vali vekilliğine getirmiştir."⁸³

Mustafa Kemal Paşa'nın 4 Eylül 1919'da Sivas'ta yaptığı kongreden sonra, 29 Eylül 1919 günü III. Kolordu Kumandanı Miralay Refet Bey, Konya'ya gelmiş ve 8 Ekim 1919'da "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Konya Merkez Heyeti"ni teşekkül ettirmiştir. 18 Ekim 1919'da Konya'ya Subhi Bey vali tayin edilmiş ve akabinde mahalli bir ayaklanmadan ibaret olan Bozkır Hadisesi gerçekleşmiştir. Kan dökülmeden yatıştırılmış bu olayın ardından da İtalyanlar Konya'yı terk etmişlerdir. 14 Mart 1336 (1920) tarihinde Öğüt Gazetesi Konya halkına "*İtalyanlar Konya'dan çekiliyor*" müjdesini vermiştir. İtalyanlar Konya'da 7 Ocak 1919 tarihi itibarıyla tam 10 ay 18 gün kalmış olurlar⁸⁴.

İstanbul'un İngilizler tarafından işgali de Konya'da büyük tepkiler yaratmış, sık sık toplântı ve mitingler yapılmıştır. Bu sırada Ankara'da toplânacak olan Büyük Millet Meclisi'ne mebus seçimleri yapılmış ve Konya'dan seçilen Abdülhalim Çelebi, Refik, Saatçi Rifat, Kasabalı Arif ve Ermenekli Hulusi Efendiler Ankara'ya gitmişlerdir⁸⁵. Kuvâ-yı Millîye ruhunu kuvvetlendiren, Konya halkının birlik ve beraberliğini pekiştiren önemli olaylardan birisi de 16 Mart 1920'de, İtilâf Devletleri tarafından Büyük Millet Meclisi'ne gözdağı vermek ve hedeflerine kısa sürede ulaşmak amacı ile gerçekleştirilmiş olan, İstanbul'un resmen işgal edilmesidir. Devlet ve hilafet merkezi olan İstanbul'un işgal edilmesi Konyalıları üzmüş, fakat Kuvâ-yı Millîye ruhu, bu hadise neticesinde doruk noktasına çıkmıştır. Şehir halkı çeşitli mitingler düzenleyerek İstanbul'un işgalini protesto etmiştir.

Mondros Mütarekesi ile ülkede hâkim olan karamsarlık ve kararsızlık ortamı, Yunan'ın İzmir'i işgaliyle yerini millî heyecan ve galeyana bırakmıştır. İzmir'in

⁸³ Abdullah Özkan, *G. Mustafa Kemal Atatürk. Atatürk'ün Anlatımıyla Kurtuluş Savaşı. NUTUK*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2006, s. 144.

⁸⁴ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 36.

⁸⁵ M. Önder, *a.g.e.*, s. 40-41.

işgali vatan coğrafyasında duyuldukça hemen her tarafta, işgali protesto eden mitingler yapılmaya başlanır. Kuvâ-yı Millîye ruhunun teşekkül süreci diyebileceğimiz bu miting ve protestolarla başlayan millî galeyanda, -daha önce Balkan ve I. Dünya Savaşlarında da görüldüğü üzere, Mevlevîhanelerin –bazı istisnaları olmakla birlikte- millî bir sorumluluk ve duyarlılık içinde hareket ettiğini görüyoruz. Bu hususta bazı örnekler vermek istiyoruz. İzmir'in işgal haberi aynı gün Konya'da duyulur duyulmaz işgali protesto mahiyetinde büyük bir miting yapılmıştır. Bir sonraki gün 16 Mayıs'ta bir miting daha düzenlenir ve miting sonunda “*İzmir İçin Vatanperver Gösteri*” başlığıyla bir bildiri yayımlanmıştır. Bu bildirin altında mitingi düzenleyenlerin başında ahali adına Konya Belediye Reisi Hakkı ve Mevlevî Şeyhi Ahmed Adil'den başka eşraf ve Çelebizâdelerden meydana gelen 28 imza bulunmaktadır. Konya'da Mevlevîhanenin halk üzerindeki tesiri hatırlanacak olursa, söz konusu mitingde Mevlevî şeyhi ve Çelebizâdelerin bulunması oldukça anlamlıdır⁸⁶.

İlki 12 Eylül 1919'da yapılan ve I. Miting olarak adlandırılan hareket işgal devletleri ve Vali Cemal Bey üzerinde büyük etki yapmış ve Vali Cemal Bey bir müddet sonra Konya'yı terk etmek zorunda kalmıştır. Zira bu tarihe kadar gizli olarak faaliyette bulunan Kuvâ-yı Millîye teşkilatı resmen kuruluşunu tamamlamış ve faaliyete geçmiştir⁸⁷.

Milliyetçilerin baş düşmanı Konya Valisi Artin Cemal'in Konya'daki faaliyetlerini önleme ve şehri terke zorlama gayretinde bulunan Abdülhalim Çelebi Efendi; Refet (Bele) Bey'in Konya'ya gelişi ile 8 Ekim 1919'da yapılan seçimde Konya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Merkez Heyeti azalığına seçilir. Eşi Kevser Hanım da Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Konya Şubesi'ni Konyalı hanımlarla kurarak başkan seçilir. Yirmi kadar Konyalı hanımın imzaladığı “Şiddetli Protestoname” yapılan toplântıda kabul edilir⁸⁸. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'nin Konya şubesi kurulduğu andan itibaren büyük bir azim ve cesaretle çalışmıştır. Göstermiş oldukları cesur faaliyetlerin başında Konya'daki Amerikan,

⁸⁶ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 129-130.

⁸⁷ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 38-39.

⁸⁸ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 168.

İngiliz, Fransız ve İtalyan komutanlarına vermiş oldukları protesto yazısı gelmektedir⁸⁹.

Bu cümleden olmak üzere, 8 Ocak 1920 Perşembe günü öğle namazından sonra Kevser Hanım'ın başını çektiği Konyalı hanımlar İzmir şehitlerinin ruhlarına ithaf edilmek üzere Şerafettin Camii'nde mevlit okutmuşlardır. Mevlidi Mevlânâ Dergâhı imamı okumuştur⁹⁰. Millî Mücadele'nin ilk yıllarında İtilâf Devletleri'nin Anadolu'daki işgalleri ile Yunanlıların İzmir, Fransızların Ermeniler ile işbirliği yaparak Adana'da Müslüman Türk halkına karşı yaptıkları vahşi cinayetleri protesto etmek için kadınlar tarafından gerçekleştirilen bu ilk mitingin Konya'da yapılmış olmasındaki en büyük katkının Mevlvî Dergâhı'nca sağlandığını görüyoruz.

Öyle tahmin ediyoruz ki bunun Millî Mücadele'de başka bir örneği yoktur. Konya'nın vatansever beş bin anası, Şerafettin Camii'nde toplânarak, cephelerde ve düşman işgali altındaki bölgelerde şehit düşen vatan evlatlarının ruhlarına Mevlid-i Şerif okuttuktan sonra mitingi düzenleyen “Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Konya Heyet-i Merkeziyesi” beş bin kadın adına, memleketin kurtulması için, İtilâf Devletleri'ne yönelik hazırladıkları beyannameyi, Konyalı hanımlar aralarında seçtikleri bir heyet ile bu beyannamenin bir suretini şehirdeki İngiliz, İtalyan ve Fransız temsilcilikleriyle valiliğe verirler. Ayrıca Fahrettin Bey'i de makamlarında ziyaret ederek yayımladıkları beyannamenin bir kopyasını takdim etmişlerdir⁹¹. Bu protestoname, 8 Ocak 1920 tarihinde yapılan Konya Kadınlar Mitingi bitiminde İtilâf Devletleri Yüksek Komiserliği'ne postalanmıştır. İçeriği şudur: *“Birçok milletlere eski hakları verilirken altı buçuk asırdan fazla bir zaman hür ve müstakil yaşamış büyük bir milletin izzeti nefisini, haysiyetini kıracak derecede kararlar alınmasından çekinilmesini rica ederiz. Aramızdaki gayri Müslimlerin haklarını kendi haklarımız kadar muhterem ve muteber addelediğimiz cihetle azınlıkların hukukunun korunması bahanesiyle hakimiyet ve millî haysiyetimizi ihlal edecek hükümleri kabul edemeyeceğimizi bildiririz. Türk ve Müslümanlarla meşkûn harpten evvelki hudut dahilinde, hilâfet makamı ve başkenti İstanbul olmak üzere bir*

⁸⁹ Bekir Sıtkı Baykal, *Millî Mücadele'de Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1996, s. 68.

⁹⁰ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 133.

⁹¹ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 39.

“MÜSTAKİL VE HÜR TÜRKİYE” nin bekasını ve Wilson Prensipleri’nin harfiyen tatbikini temin etmeyen her hangi bir sulhu asırların mağlup edemediği Türk Milleti’ne kabul ettirilmesi imkansızdır.”⁹²

Konya kadınlarının göstermiş olduğu bu tepkiyi, çalışmamızın ileri bölümlerinde şehit anne ve eşleri üzerine yapacağımız değerlendirmeler oldukça haklı çıkaracaktır. Evlatlarını Balkan Harbi ve I. Dünya Savaşı’nın pek çok cephesinde şehit vermiş, şehit haberini dahi alamayıp evladının akıbetine dair bilgi edinememiş olan Konya kadınları yüreklerinin yangınlarını, okuttukları Mevlid-i Şerif ve vatan için duyurmuş oldukları sesleri ile biraz olsun hafifletmeye çalışmışlardır.

Kadınlar mitinginin bıraktığı etki üzerine 3 gün sonra İtilâf Devletleri’ne yönelik bir miting daha yapılır. 11 Ocak 1920’de yapılan bu mitinge bütün şehir halkı ve esnafı katılır. 15 bin kişinin katıldığı miting, Alaaddin Tepesi’nde yapılır. Miting olaysız bir şekilde sona erer. Görüldüğü üzere Millî Mücadele yıllarında 1920 Ocak ayı Konya için mitingler ayıdır. İtalyanların Ögüt Matbaasını işgal etmeleri ve kapısında bir nöbetçi dikmeleri şehir halkının millî his ve heyecanlarının artmasını sağlamıştır. Nihayet 13 Ocak 1920’de Cuma günü namazdan sonra halk, hükümet binasının önünde toplanarak büyük bir miting yapar. Mitingde İtalyanların Ögüt Matbaası ve binasını kapatmaları şiddetli bir şekilde protesto edilmiş, miting sonunda hiçbir olay olmadan halk dağılmıştır⁹³.

Beşinci ve son miting, İstanbul’un işgali haberinin, şehir halkında millî his ve heyecanın da doruk noktasına ulaşmasını sağlaması sonucunda Konya halkının başta İngilizler olmak üzere, İtilâf Devletleri’nin İstanbul’u işgal etmelerini tarafsız devletler nezdinde protesto etmek için büyük bir miting yapması sonucu gerçekleşmiştir. Miting 22 Mart 1920 tarihinde yapılmıştır. O gün havanın çok soğuk, karlı ve yağmurlu olmasına rağmen bütün Konya halkı kadın, erkek, çocuk ve yaşlı büyük bir heyecanla miting alanına gitmişlerdir. Miting günü belli merkezlerde toplanan halk öğle namazını kıldıktan sonra camilerde bulunan sancakları alarak ve tekbir getirerek miting alanında her merkez için ayrılan yerlerde toplanmışlardır.

⁹² A. Atalay, *a.g.e.*, s. 168.

⁹³ A. Avanas, *a.g.e.*, 1998, s. 39-41.

Mitingde ilk konuşmayı büyük alimlerden Ali Kemali Hoca yapmıştır. Kürsüye çıkan Ali Kemali halkın anlayacağı bir dille uzun ve faydalı bir konuşma yapar. Halk miting bitiminde tekbir getirerek sancakları camilere teslim ettikten sonra dağılmıştır⁹⁴.

Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı ile başlayan Millî Mücadele hareketine en büyük katkılardan birini sağlamış olan Mevlevîlik'in bilhassa İzmir'in işgali ile ilgili çalışmalarına daha önce de değinmiştik. Amasya Genelgesi ve ardından başlayan kongreler sürecinde bir taraftan Türk milleti aydınlatılmaya çalışılmış diğer taraftan da millî teşkilatların kurulma çalışmaları başlatılmıştır.

İşte bu gelişmeler içinde de Mevlevî organizasyonlarının duyarsız kalmadığını görüyoruz. M. Kemal Paşa'nın Amasya'ya geleceği haberi şehre ulaştığında, şehirde bir heyecan ve hazırlık başlamıştır. M. Kemal ve arkadaşlarının Amasya'da çalışabilme imkânını elde etmeleri için çaba sarf edenlerin başında Mevlevîzade Şeyh Cemaleddin Efendi bulunmuştur. Bunun dışında vatan genelinde kurulan pek çok Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri'nin kuruluşu ve yönetiminde Mevlevîlerin aktif rol oynadıklarını söyleyebiliriz⁹⁵. Bu tarihten Büyük Millet Meclisi açılışına kadar geçen dönemde gerek Postnişîn Abdülhalim Çelebi ve gerekse saygıdeğer eşi Kevser Hanım Konya'da Millî Mücadele ruhunun oluşumunda etkin rol oynamışlardır. İstanbul'da Meclis-i Mebusan'ın işlevini yitirmesinin ardından açılacak olan Büyük Millet Meclisi döneminde ise Abdülhalim Çelebi Konya milletvekili olarak vatan müdafaası için hizmetlerine ara vermeden devam etmiştir.

Abdülhalim Çelebi Konya milletvekili olarak Büyük Millet Meclisi ile ilgili izlenimlerini şu ifadelerle dile getiriyor: “*Vatanımın her köşesinden koşup buraya gelen yüzaltmışa yakın zevat cidden büyük fikirli ve vatanperverlerden ibarettir. Cümlesinin âmal ve efkârı hiss-ı vatanla meşguldür. Buna imanım kadar kanaat hasıl ettim.*”. Çelebi Efendi'nin, millî davaya olan bu inanç ve bağlılığı Konya halkı tarafından iyi karşılanır. Yıllardır Padişaha inanan Mevlânâ Dergâhı Postnişini,

⁹⁴ A. Avanas, *a.g.e.*, s. 42-43.

⁹⁵ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 131-132.

Padişah hükümetine inanmadığını Millî Kurtuluşun Anadolu’da ve Millî mecliste olduğunu belirtmektedir⁹⁶.

24 Nisan’da yapılan Meclis Başkanlığı ve Başkanvekilliği seçimlerinde, Mustafa Kemal Paşa en çok oyu alarak Reis-i evvel (Birinci Başkan), Erzurum Milletvekili Celaleddin Ârif de Reis-i sani (İkinci Başkan) seçilirler. Meclis, Birinci Reisvekilliği (Başkan vekilliği)’ne de Abdülhalim Efendi’yi takdir etmiştir. Abdülhalim Efendi, Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili seçildiğinde aynı zamanda, bütün Mevlevîhanelerin başı yani Çelebi konumundadır. Bu durum şüphesiz, Büyük Millet Meclisi’nin açılmasıyla başlayan yeni süreçte, Mevlevîhane’nin konumunu da net bir şekilde ortaya koymuştur. Millî mukavemet ruhunun teşekkülü ve millî teşkilatlanmalarda rolüne temas ettiğimiz Mevlevîhaneler, Millî Mücadele için maddî yardımlarda bulunmayı da ihmal etmemiştir. Postnişin ve milletvekili sıfatıyla Abdülhalim Çelebi’nin mahalli ve millî cemiyetlere verdiği desteğin yanı sıra Meclis Başkanvekilliği süresince de aktif faaliyetlerde bulunduğunu söyleyebiliriz⁹⁷.

I. Meclis’te, bugün bile adları unutulmayan kişilerden bir diğeri olan Konya Mebusu Refik (Koraltan) Bey, ilk seçildiğinde otuz bir yaşında meclisin en genç olanıdır. Mustafa Kemal Paşa’nın da güvenini kazanmıştır. Çünkü; Rusların Millî Mücadele’ye yaptıkları katkılardan sonra Mustafa Kemal Paşa; istekleri olan; Türkiye Kominist Partisini 18 Ekim 1920’de kurar. Parti yönetimine ise tanıdığı ve güvendiği kişileri getirir. İsmet İnönü, Fevzi Çakmak, A. Fuat Cebesoy, Refet Bele, Kazım Özalp, Yunus Nadi, Adnan Adıvar, Kılıç Ali, Hakkı Behiç, Refik (Koraltan) Bey ... v.s. vadır. Bunun yanı sıra Refik Bey 8 Eylül 1921’de Başkumandanlık emriyle kurulan Yozgat İstiklal Mahkemesi Başkanlığı’na getirilir. Mahkeme, asker kaçaklarının yanında özellikle Koçgiri ve Yozgat Ayaklanması’nda suçlu görülenleri yargılamıştır. 31 Temmuz 1922 tarih ve 249 sayılı kanunla mahkemenin faaliyetine son verilmekle 3 Ağustos 1922’de meclisteki görevine döner. III. Toplantı yılında tekrar Divan Katipliği’ne seçilir⁹⁸.

Abdülhalim Çelebi bu günlerde meclis faaliyetlerinin yanı sıra, M. Kemal Paşa ile de sürekli diyalog hâindedir. Ancak bu günlerde, yani 1920 yılı Ekim ayına

⁹⁶ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 172.

⁹⁷ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 136-138.

⁹⁸ A. Atalay, *a.g.e.*, s. 211.

doğru Abdülhalim Çelebi açısından da oldukça sıkıntılı sonuçlar verecek bazı gelişmeler yaşanmıştır. Bu da, Konya'yı ve pek çok kişiyi zan ve töhmet altında bırakacak olan Delibaş Hadisesi'dir⁹⁹.

Millî Mücadele tarihimizde Konya İsyanı adıyla yer alan olayların sona ermesinin ardından Konya, bilhassa vali Galip Paşa zamanında Millî Mücadele'ye bütün gücüyle yardımcı olmuş, hazırlanan gönüllü alayları cepheye sevk edilmiş, Millî Mücadele'nin ağırlık deposu Konya'da kurulmuştur. Cephe gerisinde büyük bir hazırlık merkezi rolünü alan Konya'nın bu gayreti, Büyük Önder M. Kemal Atatürk tarafından da takdirle karşılanmıştır¹⁰⁰.

Bu günler, askerî yapılanmada da önemli köklü kararların alındığı günlerdir. Yunanlıların İzmir'e çıkışından itibaren aşağı yukarı 1,5 yıllık bir sürede, düşmana karşı fevkalâde başarılı direnişler gösteren Kuvâ-yı Millîye'den, artık Düzenli Ordu'ya geçme zamanı gelmiştir. 1920 yılı sonlarından itibaren Düzenli Orduya geçiş çalışmalarına ağırlık verilmiştir. 1921 yılı ilk aylarında Düzenli Ordu, Yunan kuvvetlerine karşı ciddi başarılar elde etmeye başlar. I. ve II. İnönü Muhârebeleri, Dumlupınar'daki başarılar ve Afyon'un işgalci Yunan kuvvetlerinden geri alınması, o zamana kadar, sürekli geri çekilen ve bu yüzden moral bozukluğu ve kendine güvensizlik psikolojisi içinde bulunan bir millete doping etkisi yapmıştır. Zaferler her tarafta coşkun gösterilerle kutlanmıştır. Mevlevîhane de milletin bu sevinç duygularına ortak olmada gecikmez. Bu günlerde Mevlânâ Dergâhı Postnişîni olan Âmil Çelebi, Karahisar'da Güney Cephesi Komutanı Refet Paşa'ya gönderdiği kutlama telgrafında; vatan ve milletin kurtuluşu hakkında Allah'ın yardımına her zaman yakın olan kutsal amaca binaen kendileri vasıtasıyla Karahisar'ın kurtarılmış olmasıyla tebrik ve teşekkürlerini takdim etmiştir¹⁰¹.

Millî Mücadele'nin hemen her safhasında Konya halkı bütün gücü ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin yanında yer almıştır. Hükümetinin ve kendinin Başkumandanı Mustafa Kemal'e, can-ı gönülden bağlanan şehir halkı, kendisinden istenilenin çok daha fazlasını vererek büyük fedakarlık örneği göstermeye başlamıştır. Mesela Sakarya Savaşı sırasında, hiçbir vilâyetimizde görülmeyen para

⁹⁹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 137-138.

¹⁰⁰ M. Önder, *a.g.e.*, s. 42.

¹⁰¹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 140.

ve maddi yardım toplânarak orduya bağışlanmıştır. Ayrıca on tane gönüllü taburu kurularak cepheye gönderilmiştir. Büyük çoğunluğu süvari olan bu taburların atları ile her türlü teçhizatları şehir halkı tarafından temin edilmiştir¹⁰².

Büyük Taarruz ve arkasından gelen Zafer, Türk milletine Anadolu'yu bile çok gören emperyalistlerin niyetlerini boşa çıkarmış olur. Bu zafer ile Balkan Harbi, hatta biraz daha gerilere gidecek olursak 93 Harbinden itibaren “Şark Meselesi”ni gerçekleştirme yönünde Türklere yönelik tazyiklere, baskılara “dur” denilmiş olunur¹⁰³.

Konya halkı en büyük fedakarlığı hiç şüphesiz cepheye yakınlığı sebebiyle Büyük Taarruza hazırlık safhası ile Büyük Taarruz esnasında yapmıştır. Bu devirde Konya vatanseverliğin ve fedakarlığın en büyük örneğini göstermiştir. Kendisinden istenilenin iki katını ordusuna bağışlamıştır. Bu konudaki bilgilere bu dönemde yayınlanan gazete sütunlarında görebilmekteyiz. Büyük Taarruz esnasında da muhâbenin en büyük ağırlığını Konyalı taşımıştır. İlk yaralı gazi Konya'ya gönderilmiş, şehir halkı yaralı gazileri öyle sıcak karşılamıştır ki ona minnettarlığını hastanelerin yetmediği durumlarda, gazilere evlerini tahsis ederek gösterme gayretinde olmuşlardır. İşte Millî Mücadele bütün vilayetlerimizde, daha doğru ifade ile Anadolu Türklüğünün yaptığı bin bir fedakarlıklarla kazanılmıştır¹⁰⁴.

Bundan sonraki süreç, M. Kemal Atatürk'ün silahlı mücadeleyi tamamlayacak olan yeni bir mücadele olarak gördüğü İnkılaplar süreci olacaktır. Bu süreç de yeni kurulan devletin çağdaş milletler düzeyine erişecek Türk Milleti'nin, yaşam şekline yönelik yapacağı yenilikler dönemidir. Konya merkezli Mevlevîhâne, Tanzimat'tan itibaren sürdürdüğü yenilikçi ve merkezî otoriteye bağlı karakterini burada da göstermiş, TBMM'nin aldığı bu kararları saygıyla hatta takdirle karşılamıştır. Dönemin Post-nişîni Abdülhalim Çelebi'nin, söz konusu inkılap kanunlarıyla ilgili olarak Reis-i Cumhur Mustafa Kemal Paşa'ya gönderdiği tebrik telgrafı, aynı zamanda kurum olarak Mevlevîhane'nin iradesini ortaya koyma bakımından oldukça anlamlıdır¹⁰⁵.

¹⁰² A. Avanas, “Millî Mücadele'de Konya'nın Önemi.”, s. 133.

¹⁰³ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 151.

¹⁰⁴ A. Avanas, *a.g.m.*, s. 133.

¹⁰⁵ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 152.

Türk Millî Mücadelesi, sadece dış güçlerle değil, iç düşman ve asilerle sıcak çatışmaların da yaşandığı, tarihte eşi benzeri görülmemiş bir vatan savunması olarak esir bütün milletlerin bağımsızlık için mücadelelerine örnek teşkil etmiş ve edecek olan destansı bir olaylar zinciridir. Bu büyük mücadelede vatan topraklarının tamamı şehitlerimizin kanı ile kurtarılmış ve millet olarak en büyük bedeller ödenerek bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu sağlanmıştır. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte yeni devlet düzeni ve kurumlarının oluşturulması süreci olarak da tanımlayabileceğimiz uzun soluklu İnkılaplar döneminde de Konya Vilayeti, 5 Mayıs 1926 tarihinde yürürlüğe giren Vilayet İdaresi Kanunu'yla Türkiye Cumhuriyeti'nin idarî taksimatındaki yerini almıştır. 1928'de Konya Vilayeti'nin 14 kazası bulunmaktadır¹⁰⁶.

Cumhuriyet devrine binlerce evladını şehit vermiş olmanın alın aklı ve gururu ile, yorgun ve ümitli bir şekilde girmiş olan Konya şehrinin, Cumhuriyet Dönemi boyunca da vatan için üzerine düşeni layığı ile yapmıştır. Bu ifadeyi Mustafa Kemal Atatürk'ün 22 Ekim 1925'de Babalık Gazetesi'ne verdiği demeçteki şu sözleri de desteklemektedir:

*“Konya'yı bu defaki ziyaretimde, on ay evvelkine nazaran, pek çok âsâr-ı terakki gördüğümü kemal-i memnuniyetle zikr ve beyan ederim. Yapılan ve başlanılan imar teşebbüsleriyle Konya'nın pek yakın zamanda bütün mânasiyle medenî bir şehir, şayan-ı gıpta bir Türk ma muresi olacağına itimadım kavidir. Çalışkan ve uyanık Konyalılar'ın, bilhassa medenî kisvenin iksasında gösterdikleri tehâlük ve hassasiyet ayrıca şayan-ı kayıttır. Konya gençliğinde ve mekteplerinde gördüğüm eser-i hayat ve faaliyeti de takdir ederim. Konya'ya muvasalatımda ve dört günlük ikametim esnasında muhterem Konyalılarının ve mümessillerinin büyük bir heyecanla müşahidi olduğum samimî tezahüratından, izhar buyurdıkları kalbî âsâr-ı hamiyetten pek mütahassisim.”*¹⁰⁷

¹⁰⁶ O. Akandere, “Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1864 – 1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari Yapısı.”, s.104.

¹⁰⁷ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), III. Cilt, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1997, s. 111.

İKİNCİ BÖLÜM

BALKAN SAVAŞLARI'NDAN MİLLÎ MÜCADELE'YE ŞEHİT OLAN KONYALILARIN GENEL LİSTESİ

2.1. LİSTELERLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR

Çalışmamızın ilerleyen sayfalarında sunacağımız listeyi tek bir tabloda birleştirmek suretiyle hazırlamış bulunmaktayız. Bu tabloda yer alan listede şehitlerimizin orijinal kaynaklarda geçen bilgilerine müdahale edilmemiş olup kaynakta geçtiği gibi orijinaline sadık kalınarak hazırlanmıştır¹⁰⁸. Şehitlerin sıralanmasında ilk olarak KVMVD'de geçen kayıtlar ve daha sonra da *Şehitlerimiz* kaynağında geçenler yazılmıştır. Dolayısı ile bu listelerde savaşa veya cephelere göre bir sıralama söz konusu değildir.

Çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde ise şehit listelerimiz ve tablolar her savaş için ayrı hazırlanmıştır. Bu formattaki şehit listeleri, savaş ve cephelere göre tasnif edilmiştir. Bu listeler, tüm bilgilerin hepsinden ziyade, özel amaçlı ve elimizdeki kaynaklar doğrultusunda tarafımızca uyumlandırılmış bilgileri içeren genel ve her iki kaynağımızın birleştirilmesi sonucunda ortaya çıkarılmış olan ortak listelerdir¹⁰⁹.

Yukarıda belirtilen açıklamalarımız doğrultusunda ilk sunacağımız listenin orijinal liste olduğu unutulmamalıdır. Listelerin oluşturduğu tablolarda yer alan sütunların başlıklarının açıklamaları aşağıda belirtilmiştir.

Defter/Sayfa–Sıra No: Bu başlıkta roma rakamları (I, II, III, IV, V, VI, VII ve VIII) ile bulunan ifadeler KVMVD'nin cilt numarasıdır. “ I ” ifadesinin karşılığı “KVMVD Birinci Cilt” anlamındadır. “Bir boşluk” dan sonra yazılmış olan “Sayfa No” başlığı olarak verilen rakam ve sayılar ise roma rakamı ile cilt sayısı verilmiş olan defterin, sayfa numarası olarak belirtilmiştir. Örnek olarak “I 213” ifadesi, “KVMVD Birinci Cilt, 213. sayfa” olarak anlandırılmıştır. Sıra No ifadesi ise

¹⁰⁸ Bilhassa Konya mahalle ve köy isimleri, tarihler KVMVD'de yer aldığı şekli ile alınmış bunlarda bir değişiklik yapılmamıştır. Transkripsiyonda da isimlerin orijinaline sadık kalınmıştır. Mehmed olarak yapılan transkripsiyon, Türkçe imla kurallarına göre Mehmet olarak alınması gerekirken; olduğu gibi Mehmed olarak yazılmıştır.

¹⁰⁹ Bu listeler KVMVD'deki şehitlerimizin listesi ile MSB tarafından yayımlanmış olan *Şehitlerimiz* kitabının 4. cildindeki Konya şehitleri listesinin birleştirilmesi sonucunda elde edilmiştir.

Şehitlerimiz kitabındaki sıra numarasını ifade etmektedir. Bu sütunda roma rakamı ile başlamış olan numaralandırma sistemi, ait olduğu şehit kayıtlarının KVMVD'den alındığını ifade etmektedir. Yine bu sütundaki rakamlarda roma rakamı kullanılmaksızın yazılmış şehit bilgileri ise Millî Savunma Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan *Şehitlerimiz* isimli kaynaktan alınmıştır. Birinci tablodaki genel liste bilgileri ve savaşlar için ayrıca hazırladığımız listelerde bu sütunda yer alan bilgiler incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

Müteselsil Numarası: Bu başlık KVMVD'lerinde yer alan şehitlerin defterlerdeki kayıt sıra numarasını ifade etmektedir. Bu numaraya defter kayıtlarına bakılmak istendiğinde şehidin daha çabuk bulunabilmesi amacıyla tabloda yer verilmiştir. Bu sütunda numarası olan şehit bilgileri KVMVD'den alınmıştır.

İsim ve Şöhret ve Sanat ve Sıfat: Bu ana başlık, her iki kaynağın listelerini birleştirmekte kolaylık sağlaması açısından, iki alt başlık hâlinde bölünerek "Lâkap" ve "Adı" şeklinde tablolarda yerini almıştır. Bilindiği gibi 21 Haziran 1934 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren Soyadı Kanunu'ndan önce aynı isme sahip bulunan kişileri ayırt etmek için isimleri lakabı ile birlikte söyleniyordu. Eğer her bilgi de aynı ise o kişinin kim olduğu ile ilgili olarak kişinin toplum içerisinde bariz olarak bilinen şöhreti veya sıfatından, yapmış olduğu işten, mensubu olduğu aile yada aşiret isminden ya da baba adından anlaşılıyordu. Tablolarda yer alan şehit bilgilerinde böylesi bir karışıklık olmaması için lâkap ve isimler 2 ayrı sütunda, tek bir başlık altında birleştirilmiştir. Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi bu sütun, vefât eden kişinin adını içermektedir.

Pederi: Vefât eden kişinin ve şehidin babasının adının yazılı olduğu sütundur. Ayrıca bu bölümde kişinin babası vefât etmiş ise müteveffa (ölü, vefât etmiş)¹¹⁰ olarak belirtilmiştir.

Validesi: Vefât eden kişinin ve şehidin annesinin adının yazılı olduğu sütundur. Ayrıca bu bölümde kişinin annesi vefât etmiş ise müteveffıye (ölü, vefât etmiş)¹¹¹ olarak belirtilmiştir. Bu sütunda anne bilgisi yer alan şehit kaydı sadece KVMVD'den alınmıştır. Millî Savunma Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan

¹¹⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat Eski ve Yeni Harflerle*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1993, s. 786.

¹¹¹ F. Devellioğlu, *a.g.e.*, s.786.

Şehitlerimiz kitabında bu sütun ile ilgili bilgiler yer almamaktadır.

Kaza: Şehidin doğum kaydının bulunduğu kazanın kaydedildiği sütundur. Bu bölümde Konya il merkezine bağlı kaza isimleri yazılmıştır. “Merkez” ifadesi olan bölümlerde ise vefât edenin Konya merkez kazasına bağlı olduğu belirtilmektedir.

Mahalle veya Karyesi: Şehidin bağlı bulunduğu merkeze bağlı mahalle ve köy isimlerinin bulunduğu sütundur. Bu bölümde Konya il merkezine bağlı mahalle ve köy isimleri yazılmıştır.

Doğum Yeri ve Tarihi: Bu başlık altındaki sütunda şehidin doğum tarihi yılı itibari ile yazılmıştır. Doğum yeri Konya olduğundan burada tekrar belirtme gereği duyulmamıştır.

Medenî Durumu (Evlî İse Zevcesinin Adı): Vefât etmiş olan kişinin ya da şehidin evli olup olmadığı, evli ise hanımının isminin belirtildiği sütundur. Bekâr olanlar için genelde “Mücerred” ifadesi kullanılmıştır. Bu sütunda Medenî Durumu ile ilgili bilgiler yer alan şehit kaydı sadece KVMVD’den alınmıştır. *Şehitlerimiz* kitabında bu sütun ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Bu sütunda bulunan “*mücerred* ifadesi *bekar*”¹¹²; “*müteeħhil* ifadesi ise *evli*”¹¹³ anlamındadır. Oluşturduğumuz liste ve tablolarda kaynakların orijinaline sadık kalarak bu ifadelerin defterlerde yazılı olduğu şekli ile kalmasına özen göstermiş bulunuyoruz.

Vefât Ettiği Yer: Şehidin vefât ettiği yerin belirtildiği sütundur. Vefât ettikleri yerler savaş, muhârebe, cephe isimleri ile ifade edilmiştir. Herhangi bir kaydın olmadığı şehitler boş bırakılmıştır.

Vefât Tarihi: vefât eden kişinin, vefât tarihinin belirtildiği bölümdür. Bu bölümde Vefâtı Rumî takvim ile yazılı olan şehidin KVMVD’den tespit edildiği, Miladi takvim ile yazılı olan şehidin ise *Şehitlerimiz* kitabından alındığı anlamını taşımaktadır.

Yaşı: Şehidin şehit olduğu yaşının hesaplanarak kaydedildiği bölümdür. Şehit yaşları hesaplanırken Rumî yıllar Miladi yıla çevrilerek hesaplama yoluna

¹¹² F. Devellioğlu, *a.g.e.*, s.704.

¹¹³ F. Devellioğlu, *a.g.e.*, s.764.

gidilmiştir¹¹⁴. Vefât ve doğum tarihi Rumî yılda yazılmış olan şehitlerimizin yaşları hesaplanırken her hangi bir düzenleme olmaksızın işlemler yapılmıştır.

Oluşturulan bu tablolarda daha önce de belirttiğimiz gibi kayıtların orijinallerine mümkün olduğunca sadık kalınmıştır. Ancak her iki listede birlik ve bütünlük sağlanması açısından iki ayrı listede yer alan ortak bilgileri içerecek yeni tablo düzeni tarafımızca hazırlanmıştır.

2.2. KAYNAKLARA GÖRE ŞEHİTLER LİSTESİ

Araştırmamızın esas kaynağının KVMVD olduğunu daha önce de ifade etmiştik. Bununla birlikte MSB'nin hazırladığı *Şehitlerimiz* kitabı da konumuz itibarıyla taranmıştır. Çalışmalarımızda elde etmiş olduğumuz bilgileri öncelikle orijinal hâliyle sunmayı uygun gördük. Önceki bölümlerde yapmış olduğumuz açıklamalar doğrultusunda KVMVD'de kayıtlı bulunan şehit listeleri ile *Şehitlerimiz* kitabının 4. cildinde yer alan, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele sonuna kadar gerçekleşmiş savaş ve muhârebelerdeki şehitlerimiz ile ilgili bilgileri içeren iki farklı liste birleştirilerek ortak bir listeye ulaşılmış ve bu tablo ilk liste olarak çalışmamızda yerini almıştır.

Kaynaklara göre şehit listelerimizdeki esas kaynağımız, KVMVD'nin ilk sekiz cildir. *Şehitlerimiz* kitabının 4. cildinde yer alan bilgilerle birleştirilerek oluşturulmuş ortak listelerle ilgili bazı açıklamalarda bulunmayı elzem görmekteyiz. Çünkü şehit ile ilgili bilgilerin hangi kaynaktan yararlanılarak çalışmamızda yer aldığını listelerdeki açıklamalardan anlamak durumundayız. Buna göre listeler incelenirken dikkat edilecek hususlar kısaca şunlardır:

- Çalışmamızın ilk listesi orijinal bilgileri içermektedir. İlk genel listede öncelikle KVMVD'nin ilk sekiz cildinin taranması sonucunda ulaştığımız şehit bilgilerine yer verilmiştir. VIII. cilt kayıtlarının son bulunduğu yerden itibaren de "*Şehitlerimiz*" adlı eserdeki kayıtlar eklenmiştir. Bu ilk listedeki bilgiler herhangi bir değerlendirmeye tâbî tutulmadan, olduğu gibi aktarılmıştır.

¹¹⁴ Bkz. EK 2. Rumî Yılların Milâdî Yıl Karşılığı Listesi.

- İlerleyen bölümlerde her savaş için ayrı hazırladığımız listeler ise ilk listedeki bilgilerin taranarak tasnif edilmesi sonucunda oluşturulmuştur. Savaş listeleri incelenirken *italik* yazı karakteri ile yazılmış olan şehit bilgileri vardır. Bu şekilde yazmış olduğumuz şehit bilgileri hem KVMVD’de hem de *Şehitlerimiz*’de bulunmaktadır. Çalışmamızın III, IV ve V. bölümlerinde bu şekildeki şehit kayıtları savaş listelerine yazılırken, Vefâyât Defterleri kayıtlarından elde ettiğimiz veriler ve *Şehitlerimiz*’deki bilgiler karşılaştırılarak birleştirilmiştir. Bu şekilde oluşturulmuş şehit bilgileri savaş listelerine *italik* yazılmıştır. Listeler incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çalışmamızın III, IV ve V. bölümlerinde yer alan her savaş için ayrı hazırladığımız listelerde yazım birliği olması amacıyla “*İsim ve Şöhret ve Sanat ve Sıfat*” sütununda yer alan isimler Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun olarak düzenlenmiştir. Örnek olarak KVMVD’de “*Mehmed*” olan isim “*Mehmet*” olarak kaydedilmiştir. Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı, Çanakkale Savaşı ve İstiklâl Harbi listeleri incelenirken bu sütundaki şehit bilgilerinin bazıları *italik* ve parantez içerisinde verilmiştir. “*(Gökoğlan Oğulları)*” gibi. Bu şekilde yazılmış olan şehit lâkap ve isimleri *Şehitlerimiz*’de yer almaktadır. Savaş listelerinde *italik* yazılmış şehitlerin isimleri ile ilgili bilgilerde parantez içinde olanlar *Şehitlerimiz*’den diğerleri VMVD’den alınmıştır. Konu olan sütun ile ilgili değerlendirmeler yapılırken parantez içinde olmayan veriler dikkate alınmıştır. Liste incelenirken bu hususa dikkat edilmelidir.
- III, IV ve V. bölümlerdeki listeler oluşturulurken kayıtlardaki bazı lâkapların aynı olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumlarda literatür ve bölgede yaptığımız araştırmayı da dikkate alarak VMVD lâkap bilgilerinin daha doğru olduğu kanaatine varılmış ve VMVD kayıtları esas alınmıştır. KVMVD V. cilt, 123. sayfada kaydı bulunan 3047 müteselsil numaralı Hüseyin oğlu Seyit İbrahim’in lakabı “Çağşak

Oğulları” olarak kaydedilirken *Şehitlerimiz* 3966 numarada “Cafşak Oğulları” şeklinde yazılmıştır. Bu ve buna benzer diğer kayıtlarda VMVD kayıtlarından farklı olarak *Şehitlerimiz*’den alınan bilgiler de aktarılmıştır. Ancak *Şehitlerimiz*’deki ifadeler parantez içinde verilmiştir. Değerlendirmeler yapılırken de VMVD kayıtları dikkate alınmıştır.

- Şehit liste tablosunda yer alan “*Defter/Sayfa-Sıra No*” sütununda iki farklı numaralama sisteminin söz konusu olduğunu belirtmiştik. Bunlardan roma rakamı ile başlayan şehit ile ilgili bilgiler KVMVD’den alınmıştır. Bu sütundaki bilgiler araştırmamızda yerini alırken roma rakamının defter numarasını, ondan sonra gelen sayının ise o defterin sayfa numarasını içermesini sağlamaya çalıştık. Örnek olarak; “VI 245” ifadesinin açıklaması “KVMVD 6. cilt 245. sayfa”dır. Listeler incelenirken bu özelliğe dikkat edilmesi gerekmektedir.
- “*Defter / Sayfa – Sıra No*” sütununda roma rakamının dışındaki diğer numaralandırmalarda ise sadece rakamlardan oluşan sayıları görmekteyiz. Roma rakamının kullanılmadığı bu sistem, *Şehitlerimiz* kitabında şehit kayıtları yazılırken her şehit için ayrı bir numaralandırmaya gidilmesi sonucu oluşmuştur. Biz de orijinaline sadık kalarak bu numaraları olduğu gibi çalışmamıza aktardık. Roma rakamı ile başlayan numaralara sahip şehit bilgileri KVMVD’den, roma rakamı olmadan yazılan şehit bilgileri *Şehitlerimiz* kitabından alınmıştır.
- III, IV ve V. bölümlerde hazırladığımız Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı, Çanakkale Savaşı ve İstiklâl Harbi şehit listelerinde *italik* yazılmış şehit bilgilerinin hem KVMVD kayıtlarında hem de *Şehitlerimiz*’de yer aldığını belirtmiştik. Bu şekilde yazılmış şehitlerin bu sütundaki bilgilerinde roma rakamından sonra bir boşluk bırakılmış ve onun da ardından rakam yada sayılar yazılmıştır. “V 36” gibi. Bu ifade KVMVD 5. cilt 36. sayfa demektir. Aynı sütunda yine

italik yazı karakteri ile bu ifadelerin hemen ardından parantez içinde rakam ve sayılar yazılmıştır. Bu şekilde yazılmış rakam ve sayılar aynı şehit kaydının *Şehitlerimiz*'de kaçınıcı sırada yer aldığını ifade etmektedir. “(19)” gibi. Her iki bilgiyi birleştirdiğimizde “V 36 (19)” sonucuna ulaşmış oluruz ki bu ifade, aynı satırda bulunan şehit bilgilerinin “KVMVD 5. Cilt, 36. Sayfa'da” ve “*Şehitlerimiz*'de 19. sırada” yer aldığını belirtmektedir. Savaş listeleri incelenirken bu husus dikkate alınmalıdır.

- Yine tablomuzda “Vefât Tarihi” sütununda yer alan tarihlerden bir bölümü Rumî takvime göre, diğer bölümü ise Miladi takvime göre kaydedilmiştir. Bunlardan Rumî kayıtları olanların bilgileri KVMVD'den, Milâdî kayıtları olanların bilgileri ise *Şehitlerimiz* kitabından alınmıştır.
- III, IV ve V. bölümlerdeki listeler oluşturulurken *italik* yazılmış satırlardaki vefât tarihinde biri parantez içinde olarak iki tarih bulunmaktadır. VMVD'deki bazı kayıtlarda vefât tarihlerinin kişinin şehit oluşu tarihi değil de kaydının düşüldüğü tarihi ifade ettiği görülmüştür. Çok az da olsa rastlanan bu durumun sebebi VMVD'yi kaydeden kişinin dikkatsizliği olsa gerektir. Nüfus Müdürlüğü'ndeki kâtibin hatasından kaynaklanan bu durumlarda *Şehitlerimiz*'deki tarih esas alınmış, VMVD'deki tarih parantez içinde verilmiştir. Bunun yanı sıra Bazı şehitlerde vefât tarihinin *Şehitlerimiz*'de de net olmadığı tespit edilmiştir. Bu şekildeki şehit bilgilerinde ise Vefâyât Defteri kayıtları dikkate alınmıştır. Listeler incelenirken bu hususlara dikkat edilmelidir.
- III, IV ve V. bölümlerdeki listeler oluşturulurken vefât tarihinde yaptığımız uygulamaya benzer bir uygulama da doğum tarihlerinde yapılmıştır. Her iki kayıta da yer alan bazı şehitlerde doğum tarihlerinde farklılık gözlenmiştir. Bu farklarda Nüfus Müdürlüğü kayıtlarında hata yapma ihtimali çok zayıf olduğu dikkate alınarak VMVD'deki doğum tarihleri esas alınmıştır. *Şehitlerimiz*deki doğum

tarikhleri de ayrıca parantez içinde yazılmıştır. Bu tür kayıtlarda değerlendirmeler yapılırken de VMVD kayıtları dikkate alınmıştır.

- Tablomuzda “Müteselsil Numarası” başlıklı sütun içeriğindeki bilgiler ise sadece KVMVD’de yer alan şehitlerimiz ile ilgili kayıtlarda bulunmaktadır. Çünkü bu numara bütün Vefâyât Defterlerinde her ölüm kaydı için verilmiş bir numaradır ve orijinaline sadık kalınarak burada da yerini almıştır.
- *Şehitlerimiz* kitabındaki şehit bilgilerinden bazılarında şehitlerin doğduğu yer ya da bağlı olduğu ilçe ve mahalle adı bulunmamaktadır. Biz bu şehitleri Konya merkeze bağlı köy ve mahallelere kayıtlı olarak değerlendirmiş bulunmaktayız.
- Tablomuzda “Validesi” ve “Medenî Durumu (Evli İse Zevcesinin Adı)” başlıklı sütunlarda ise şehitlerimizin anne adı ve medenî durumu ile ilgili bilgilerin yer aldığını daha önce belirtmiştik. Bu kayıtlar da yine sadece KVMVD’de yer alan bilgilerden yararlanılarak oluşturulmuştur. *Şehitlerimiz* kitabında bu konuda her hangi bir bilgi verilmemiş olduğundan şehitlerimizin anne adı ile medenî durumuna ilişkin bilgiler sadece KVMVD kayıtlarından alınarak incelenmiştir.
- KVMVD VIII. cildin kayıtları incelenirken vefât tarihi önceki yıllara ait olup VIII. ciltten önceki defterlere kaydı düşülmemiş olanların da eklendiği görülmüştür. Cildin 28. sayfasında müteselsil numaraları 668 – 677 aralığında bulunan kişilerin kayıtlarında vefât tarihi ve vefât sebebi belirtilmemiş ancak “Askerde” ifadesi yazılmıştır. Yine bu cildin 256. sayfasında bulunan 120, 121 ve 122 müteselsil numaralı kayıtların vefât sebepleri belirtilmemiş sadece vefât ettikleri savaş isimleri yazılmıştır. Biz bu şahısların bilgilerine ilk genel listede yer verdik. Ancak şehit olup olmadıkları ile ilgili net bir kayıt olmadığından ilerleyen bölümlerdeki listelere almadık ve şehitlerle ilgili incelemelerde bu kayıtları değerlendirmelere tabi tutmadık.
- KVMVD’yi incelerken şehit kayıtlarından bazılarının iki hatta üç kez

yazılmış olduğunu tespit ettik. Bunlardan biri VIII. cildin 11. sayfasındaki 254 müteselsil numaralı kayıt ile aynı cildin 36. sayfasındaki 861 müteselsil numaralı kayıta yer alan şehit bilgileridir. Buna benzer bir diğer örnek; V. cildin 105. sayfasındaki 2611 müteselsil numaralı kayıt ile aynı cildin 108. sayfasındaki 2677 müteselsil numaralı kayıttaki şehit bilgileridir. Aynı şekilde V. cildin 260. sayfasında yer alan 5738 müteselsil numaralı kayıt bilgileri ile aynı cildin 261. sayfasında yer alan 5765 müteselsil numaralı kayıt bilgileri birbirleriyle örtüşmekte olup aynı kişiye aittir. Bunlar tekrarlanarak yazılmış olduğundan mükerrer kayıt olarak tanımlanmaktadır. İlk genel listede mükerrer kayıtlar olduğu gibi alınmıştır. Ancak çalışmamızın III, IV ve V. bölümlerinde şehitlerimiz ile ilgili bilgileri yazarken mükerrer olan kayıtlardan ilk yazılanları dikkate alınmış, sonraki kayıtlardan da ilk kayıtlarda eksik olan bilgiler alınarak savaş şehit listeleri oluşturulmuştur.

Bu bilgiler ışığında Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'nin sonuna kadar olan yaklaşık 10 yıllık süre içerisindeki savaşlarda şehit olmuş Konyalıların listesi incelenmeye çalışılmıştır. İlerleyen bölümlerde de bu listeler doğrultusunda şehitler ile ilgili değerlendirmelerde bulunma yoluna gidilmiştir.

Listede bilgileri verilen askerler içerisinde önceki yıllarda vuku bulmuş Osmanlı-Rus ve Trablusgarp Savaşları ile çeşitli iç isyanlarda hayatını kaybetmiş olan şehitler de bulunmaktadır. Bu şehitlerin bilgilerini de belgelerin aslına sadık kalmak adına ilk genel listede olduğu gibi sunmuş bulunuyoruz. Ancak, konumuzun muhtevasını aşmamak adına söz konusu şehitlerle ilgili değerlendirmeler yapılmamıştır. Bu doğrultuda bu savaşlarda hayatını kaybetmiş olan şehitler ile ilgili göze çarpan iki kardeş bulunmaktadır. Bunlar KVMVD VI. ciltte sayfa 99'da bulunan müteselsil numaraları 2370 ve 2371 olan Veysel Oğullarından lakabı ile Hasan ve Hüseyin kardeşlerin kayıtlarıdır. Bu iki kardeş Yemen Cizan mevkiinde aynı tarihte şehit olmuşlardır. 1877-1878 Osmanlı Rus Harbi, Trablusgarp Savaşı ve bu dönemdeki çeşitli çatışmaların yaşandığı bölgelerde hayatını kaybetmiş Konyalı şehitlere ilk genel listemizde yer verilmiştir. Ancak çalışmamızın sınırlarını

aşmamak adına bu şehitlerimiz ayrıntılı değerlendirmeye tabi tutulmamışlardır.

Açıklamalar doğrultusunda, kaynakların taranması sonucunda, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'nin sonuna kadar olan süreçte şehit olmuş Konyalılar ile ilgili elde etmiş olduğumuz verilerle hazırladığımız orijinal listeyi sunuyoruz:

DEFTER / SAYFA - SIRA NO	MÜTESELSİL NUMARASI	İSİM VE ŞÖHRET VE SIFAT VE SANAT		PEDERİ	VALİDESİ	KAZA	MAHALLE VEYA KARYESİ	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MEDENİ DURUMU (EVLİ İSE ZEVCESİNİN ADI)	VEFAT ETTİĞİ YER	VEFAT TARİHİ	YAŞI
		LÂKAP	ADI									
III 2	34		Hüseyin Onbaşı	Müteveffa Mehmed	Şerife	Merkez	Ulu Irmak Saka	1282	Fahrünnisa Zevci	Ereğli Ulukışla'da	24 Temmuz 1325	43
III 69	1667 1678		Mehmed	Abdullah	Şerife	Merkez	Ulu Irmak Ammi Hoca	1303	Mücerred	İkinci Orduyu Hümayun	11 Nisan 1325	22
III 122	2985 2996	Dede bin	Mustafa	Davud Vehbi		Merkez	Hatunsaray'ın Kisecik Karyesi	1302	Mücerred	Yemen Cezan	30 Mayıs 1327	25
III 132	3230 3241	Mustafa Oğlu	İsmail	Mustafa	Müteveffiye Rabia	Merkez	Yenicekaya Karyesi	1306	Mücerred	Trablusgarp'da Sultaniye Tabyesinde	25 Eylül 1327	21
III 155	3812	Hacı	Ahmed	Kasab Mehmed	-	Merkez	Kara Kayış Mahallesi	1301	Mücerred	Cizan'da	30 Mayıs 1327	26
III 160	3935		Osman	Hasan	Elmas	Merkez	Piri Paşa Mahallesi	1303	Mücerred	Yemen Cezan İskelesi'nde	30 Mayıs 1327	24
III 177	4364		Mehmed	Hüseyin	-	Merkez	Sille Camii Kebir Mh.	1304	Mücerred	Yeri Yazılı Değil	17 Mart 1327	23
III 198	4771	Hacı	Halil	Ali	Şerife	Merkez	Dolap Mahmud Mahallesi	1286	Mücerred	Balkan Harbi	2 K. Evvel 1328	42
III 219	5403		Enbiya	Ramazan	-	Hatunsaray	Üç Kilise Mahallesi	1301	-	Çatalca'da Nazifiye Tabyesi'nde	25 K. Sani 1328	27
III 231	5710		Şemseddin	Ali	Fatma	Sille	Kirli Giret	1296	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	32
III 231	5711		Abdül Gani	İbrahim	Emine	Sille	Kirli Giret	1291	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	2 Eylül 1328	37
III 231	5712		Ali	İsmail	-	Sille	Bilecik	1304	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	27 T. Evvel 1328	24
III 231	5713		Mehmed	Abdullah	-	Sille	?	1295	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 233	5771		Mustafa	Raşid	Müteveffiye Ayşe	Hatunsaray	Hatunsaray	1300	Emine'nin Zevci	Şehadet	18 T. Sani 1321	21
III 233	5772	Demirci İsmail Oğlu	Hüseyin	Müteveffa İsmail	Hanife	Hatunsaray	Çalmanda	1308	Şerife'nin Zevci	Bolayır	26 K. Sani 1328	20
III 235	5815		Ahmed	Mehmed	Raziye	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 235	5816		Mahmud	İbrahim	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1295	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	33
III 235	5817		İsmail	Ali	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 235	5818		Ömer	Ahmed	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1298	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	30
III 235	5819		Hasan	Mustafa	-	Hatunsaray	Gilisra Karyesi	1296	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	32
III 235	5820		Mustafa	Abdullah	-	Hatunsaray	Gilisra	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 235	5821		Seyyid Mehmed	Hüseyin	-	Hatunsaray	Akviran	1294	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	34
III	5822	Hacı İbişoğlu	Halil İbrahim	-	-	Hatunsaray	Akviran	1304	-	Kuru Çiflik	1328	24

235					-					Muharebesi'nde		
III 235	5823		Mehmed	Abdullah	-	Hatunsaray	Akviran	1294	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	34
III 235	5824		Mevlüt	Bekir	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	35
III 235	5825	Abdi Oğlu	Ali	-	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1291	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	37
III 236	5826	Osman Oğlu	Hasan	Müteveffa Abdullah	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1290	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	38
III 236	5827		Muttalib	Mehmed	-	Hatunsaray	May Karyesi	1306	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	22
III 236	5828		Ramazan	Süleyman	-	Hatunsaray	May Karyesi	1291	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	37
III 236	5829		Ali Şan	Ali	-	Hatunsaray	İslihisar	1292	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	36
III 236	5830		Sadık	Mehmed	-	Hatunsaray	Avalama Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 236	5831		İbrahim	Hasan	-	Hatunsaray	Avalama Karyesi	1300	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	28
III 236	5832		Ahmed	Halil	-	Hatunsaray	Tolasa	1296	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	32
III 236	5833		Osman	Süleyman	-	Hatunsaray	Tolasa	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 236	5834		Hasan	Hacı Hasan	-	Hatunsaray	Botsa	1297	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	31
III 236	5835		Bekir	Mehmed	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	1298	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	30
III 236	5836		Hüseyin	Mehmed	-	Hatunsaray	Nuzumla Karyesi	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 236	5837		Ramazan	Ali	-	Hatunsaray	Çumra Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 236	5838	Deli Küçükoğlu	Süleyman	Müteveffa Mustafa	-	Hatunsaray	Okcualan Karyesi	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 236	5839		Hüseyin	Hasan	-	Hatunsaray	Karahüyük Karyesi	1297	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	31
III 236	5840		İbrahim	Osman	-	Hatunsaray	Karahüyük Karyesi	1301	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	27
III 236	5841		Ali	Mehmed	-	Hatunsaray	Küçükviran Karyesi	1300	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	28
III 236	5842		Mehmed	Süleyman	-	Hatunsaray	Alan Karyesi	1302	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	26
III 237	5862		Mustafa	Derviş Emin	Şerife	Merkez	Civar Mahallesi	1289	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	39
III 237	5863		Süleyman	Seyid	-	Merkez	Büyük Sinan Mahallesi	1297	-	Askerde	4. Mart. 1321	31
III 237	5870		Ömer	Halil	Saliha	Merkez	Bulgur İmam Mahallesi	1305	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	23
III 237	5871		Mehmed	Müteveffa Mehmed	Müteveffiye Şerife	Merkez	Kuzgun Kavak Mahallesi	1295	Müteehhil	Kara Ağaç Muharebesi'nde	18 T. Evvel 1328	33
III 239	5915		Seyid Mehmed	Seyid	-	Merkez	Piri Esat Çavuş Mahallesi	1288	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	40
III 239	5916		Ali Rıza	Mehmed	-	Merkez	Piri Mehmed Paşa Mahallesi	1303	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	25

III 239	5917		Seyid Halil	Ahmed	-	Merkez	İhsaniye Mahallesi	1290	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	38
III 239	5918		Mehmed	Osman	-	Merkez	Büyük Sinan Mahallesi	1297	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	31
III 239	5919		İbrahim	Musa	-	Merkez	Kara Diken Deresi	1293	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	18 T. Evvel 1328	35
III 239	5920		Mehmed	Halil	-	Merkez	Sütçü Sokağı	1292	-	Çatalca Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	36
IV 5	107		Ahmed	Hacı Ali	Müteveffiye Havva	Merkez	Çaylı Mahallesi	1305	Sıdika'nın Zevci	Askerde	11 Temmuz 1329	24
IV 16	376		Bedri	Halil	Zeyneb	Hatunsaray	Ma'mure	1296	Mücerred	Halim Paşa Tabyası'nda	3 T. Sani 1328	32
IV 16	390	Hacı Oğlu	Mehmed	Hacı	Müteveffiye Rahime	Sille	Yenice Oba	1296	Mücerred	Sapanca İlbasan	5 Mart 1329	33
IV 25	610	Arab Hasan Oğlu	Ahmed	Hasan	Emine	Hatunsaray	Hatunsaray	1299	Mücerred	Hatunsaray	1 K. Sani 1328	29
IV 55	1369	Sadık Oğlu	Mehmed	İbrahim	-	Sille	Sızma Karyesi	1306	Mücerred	İşkodra'da	30 K. Sani 1328	22
IV 56	1394	Kediveli Oğlu	Alaeddin	Hüseyin	-	Sille	Başarakavak	1303	Mücerred	Edirne'de	13 Mart 1329	26
IV 63	1558	Bahçivan Oğlu	Tahir	Mustafa	-	Saiteli	Ladik Aşağı	1299	-	Çorlu	18 T. Evvel 1328	29
IV 63	1559		Şükrü	Ahmed Efendi	Emine	Merkez	Fahrunnisa	1292	Rahime Zevci	Kara Ağaç	Meçhul	36
IV 70	1729	Tavukcu Oğlu İbrahim Oğlu	Mehmed	İbrahim	-	Hatunsaray	Çalmanda	1308	-	Taif'de	26 Temmuz 1330	22
IV 90	2229	Aşık Mehmed Oğlu	Hüseyin	İbrahim	Fatma	Merkez	Receb Ağa Mahallesi	1304	Mücerred	Balkan Muharebesi'nde	1 K. Evvel 1328	24
IV 110	2736		Mevlüt	Mehmed	-	Kızılviran	Glisra	1309	-	Çanakkale'de	26 Şubat 1330	21
IV 126	3123		İbrahim	Hacı Halil	-	Sille	Kirli Giret	1307	-	Arı Burnu	25 Nisan 1331	24
IV 126	3124	Hamid Oğlu	Mustafa	Seyid	-	Sille	Başarakavak	1300	-	Arı Burnu	20 Nisan 1331	31
IV 126	3125	Abdulhalim Oğlu	Ali	Abdulhalim	-	Sille	Kecimuhsine Hamidiye	1293	-	Arı Burnu	27 Nisan 1331	38
IV 126	3126	Deli Halil Oğlu	Ali	Seyid	-	Sille	Kızılviran	1298	-	Arı Burnu	18 Nisan 1331	33
IV 126	3127	İmam Oğlu	Mehmed	Ali	-	Sille	Kirli Giret	1294	-	Arı Burnu	16 Nisan 1331	37
IV 126	3128	Karadikenli Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Sille	Çayırbağı	1299	-	Arı Burnu	30 Nisan 1331	32
IV 127	3150	Demirci Oğlu	Mehmed	Ferid	-	Sille	Kirli Giret	1309	-	Arı Burnu'nda	18 Mart 1331	22
IV 128	3179	Hacı Hasan Oğlu	Mehmed	Hacı Hasan	-	Meram	Dere Meram Cami-i Kebir	1306	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	06 Mayıs 1331	25
IV 128	3181		Ahmed	Ahmed	-	Sille	Kirli Giret	1298	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	12 Nisan 1331	33
IV 128	3192	Çoban Oğullarından	Hasan	Hasan	-	Merkez	Pir Esad Hacı Hüseyin Mahallesi	1297	-	Seddülbahir'de Muharebede aldığı yaradan	6 Haziran 1331	34
IV 129	3206		Mustafa	Ali	-	Merkez	Şeyh Osman Yahşi	1306	Ayşe Zevci	Harbiye Hastanesi'nde	25 Nisan 1331	25

							Mahallesi					
IV 129	3209		Ali	İbrahim	-	Merkez	Receb Ağa	1304	-	Arı Burnu	16 Mayıs 1331	27
IV 129	3210		Ali	Musa	-	Çumra Nahiyesi	Güvercinlik	1307	-	Arı Burnu	6 Mayıs 1331	24
IV 131	3260		Hüseyin	Ali	-	Sille	Başarakavak	1304	Mücerred	Arı Burnu Muharebesi'nde Gâib	28 Mayıs 1331	27
IV 131	3261		Muhiddin	Ali	-	Merkez	İhsaniye	1307	Mücerred	Çanakkale	14 Haziran 1331	24
IV 131	3262	Gelgidoğlu	Abdurrahman	Hasan	-	Sille	Keçi Mahallesi Atık	1307	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	27 Nisan 1331	24
IV 131	3264		Muttalib	Ahmed	-	Akviran	May	1306	-	Arı Burnu	18 Nisan 1331	25
IV 131	3268		Ali	Mustafa	-	Meram	Çayırbağı	1296	Mücerred	Kum Kale	13 Nisan 1331	35
IV 132	3277	Hacı Seyid Oğlu	Mehmed	Müteveffa Hüseyin	-	Akviran	Akviran	1308	-	Gelibolu Şebih Ceziresi'nde	20 Nisan 1331	23
IV 132	3283	Abdülbaki Oğlu	Receb	Mevlüt	-	Seydişehir	Çalmanda	1294	-	Kanlı Tepe Muharebesi'nde	6 Mayıs 1331	37
IV 132	3285	Mustafa Bey Oğlu	Bilal	Müteveffa Süleyman	-	Akviran	Orhaniye	1309	-	Gelibolu	Tarih-i Vefatı muayyen olmadığı	22
IV 132	3294		Mustafa	Osman	-	Kızılviran	Bulamaz	1307	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	24
IV 133	3302	Kamacı Oğlu	Ahmed	Osman	-	Meram	Vadi Meram Aşağı	1305	-	Seddülbahir	8 Haziran 1331	26
IV 133	3303		Mehmed	Kerim	-	Merkez	Bulgur İmam	1302	-	Gelibolu	Tarih-i Vefatı Meçhul	29
IV 133	3304		Süleyman	Hasan Hüseyin	-	Merkez	Beyhekim	1305	-	Gelibolu	Tarih-i Vefatı Meçhul	26
IV 133	3307	Kel İsmail Oğlu	İsmail	Hasan Hüseyin	-	Ağrız	Ağrız	1302	-	Ardahan Muharebesi'nde	13 Haziran 1331	29
IV 133	3308		Hüseyin	Seyid	-	Kızılviran	Kızılviran	1299	-	Koca Dere Muharebesi'nde	11 Temmuz 1331	32
IV 133	3309	Köstek Oğlu	Mehmed	Musa	-	Kızılviran	Kızılviran	1307	-	Koca Dere Muharebesi'nde	2 Temmuz 1331	24
IV 133	3310		Abdulkerim	Ahmed Efendi	-	Kızılviran	Ağrız	1300	-	Taş Kışla	5 Temmuz 1331	31
IV 133	3311	Abdurrahman Oğlu	Hüseyin	Abdurrahman	Ayşe	Akviran	Orhaniye	1302	-	Orhaniye	20 Mayıs 1331	29
IV 133	3312		Ali	Derelioğlu Mustafa	-	Bilecik	Bilecik	1307	-	Maydos	23 Haziran 1331	24
IV 133	3313		Hanefi	Mustafa	-	Sille	Cami-i Cedid	1304	-	Maydos	12 Haziran 1331	27
IV 133	3314	Manav Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Sille	Kirli Giret	1304	-	Maydos	28 Haziran 1331	27
IV 134	3322		Hasan Hüseyin	Halil	-	Çumra	İsmil	1306	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	8 Haziran 1331	25
IV 134	3323	Hacı Hatib Oğlu	Mehmed Emin	Osman Nuri	-	Kızılviran	İnlise	1306	-	Arı Burnu	27 Haziran 1331	25

IV 134	3325	Civelek Oğullarından	Bekir	Seyid	-	Merkez	Hacı Cemil Mahallesi	1298	-	Maydos	30 Haziran 1331	33
IV 134	3332		Raşid	Hüseyin	-	Hocacihan Karyesi	Yukarı Mahallesi	1299	-	-	22 Haziran 1331	32
IV 135	3346		İbrahim	Mustafa	-	Sille	Karataş Mahallesi	1304	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	27
IV 135	3347	Köse Mehmed Oğlu	Abdullah	Hasan	-	Vadi Meram	Cami-i Kebir Mahallesi	1309	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	22
IV 135	3349	Haydar Oğlu	Tahir	Haydar	-	Sille	Gödene Karyesi	1302	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	29
IV 135	3368		Osman	Hasan	-	Çumra	İsmil	1302	-	Kayıp. Muharebede gaib olmuştur	25 Temmuz 1331	29
IV 135	3370		Ahmed Subhi	Ali	-	Kızılviran	Kirli Giret Karataş	1307	-	Kayıp Çanak kale	19 Haziran 1331	24
IV 136	3371	Kara Musa Oğlu	Ahmed	Mehmed	-	Sille	Karhane Mahallesi	1308	-	Muharebede	19 – 20 Haziran 1331	23
IV 136	3372		Ali Osman	Bekir	-	Kızılviran	Kızılviran	1299	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	32
IV 136	3384		Mehmed	Musa	-	Kızılviran	Kozlu	1292	-	Esna-yı Muharebede	19 Haziran 1331	39
IV 136	3385	Kuloğlu	Osman	Ömer	-	Akviran	Akviran	1299	-	Çanak kale (Esna-yı Muharebede)	20 Temmuz 1331	32
IV 136	3386		Halil	Ahmed	-	Akviran	Çomaklar	1304	-	Seddülbahir'de	29 Haziran 1331	27
IV 136	3387		Mehmed	Ahmed	-	Akviran	Avalama	1305	-	Hilâl-i Ahmer Hastanesinde	19 Temmuz 1331	26
IV 136	3389	Kamer Oğlu	Halil	Ömer	-	Kızılviran	Bulumya	1305	-	Seddülbahir'de	22 Haziran 1331	26
IV 136	3391	Arab Oğullarından	Hasan	Ahmed	-	Merkez	Uzun Sinan	1308	-	Kayıp Esna-yı Muharebede	19 Haziran 1331	23
IV 136	3392	Hacı Mevlüt Oğullarından	İsmail	Mehmed	-	Merkez	Ahmed Fakih	1308	-	Seddülbahir'de	5 Temmuz 1331	23
IV 136	3393	Dağlı Oğlu	Hüseyin	Mehmed	-	Merkez	Hacı Cemil	1307	-	Kayıp Esna-yı Muharebede	16 – 17 Haziran 1331	24
IV 136	3394		İsmail	Mustafa	-	Merkez	Hacı Cemil	1307	-	Kayıp Esna-yı Muharebede	16 – 17 Haziran 1331	24
IV 136	3395	Mehmed Çolak Oğullarından	Hüseyin	Ömer	-	Merkez	Büyük Sinan	1299	-	Domuz Dere'de	30 Haziran 1331	32
IV 137	3397		Osman	Ahmed	-	Akviran	Detse	1301	-	Haydarpaşa Hastanesi'nde	23 Haziran 1331	30
IV 137	3401	Deli Osman Oğlu	Osman	-	-	Merkez	Karahöyük	1304	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	27
IV 137	3409		Mehmed	İbrahim	-	Merkez	Nehri Kafur	1306	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	25
IV 137	3410		İsmail	Ali	-	Merkez	Devr-i Cedid	1303	-	Askerde	26 Temmuz 1329	26
IV 137	3419	Babuşcu Oğlu	Mustafa	Mehmed	-	Konya	Bağ Evliya	1297	Müteahhildir (Evli)	Gelibolu'da	16 Haziran 1331	34
IV 138	3432	Küçük Ömer Oğlu	Mehmed	Osman	-	Kızılviran	Kızılviran	1297	-	Seddülbahir'de	20 Temmuz 1331	34
IV 138	3433	Demirci Oğlu	İsmail	Ahmed	-	Kızılviran	Kirli Giret	1302	-	Kirte Muharebesi'nde	8 Ağustos 1331	29
IV	3434	Kara Ömer Oğlu	Mehmed	Ahmed	-	Sille	Karadiğin	1307	-	Ağa Deresi'nde	8 Ağustos	24

138											1331	
IV 138	3435	Gökmen Oğlu	Ahmed	Mehmed	-	Sille	Karhane	1306	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	6 Ağustos 1331	25
IV 138	3436	Vezir Oğlu	Ömer	Abdullah	-	Kızılviran	İnlice	1307	-	Kayıp Muharebede	27 Temmuz 1331	24
IV 138	3437	Ömer Koca Oğlu	Ahmed	Hasan	-	Sille	Sulutaş	1304	-	Kirte Muharebesi'nde	30 – 31 Temmuz 1331	27
IV 138	3438	Gökmen Oğlu	Hasan	Hacı Ahmed	-	Meram	Vadi Meram Aşağı	1306	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	25
IV 138	3439	Ali Göllü Oğlu	Eyüb	Ali	-	Meram	Vadi Meram Sokak	1304	-	Arı Burnu	26 Temmuz 1331	27
IV 138	3440	Bir Ali Oğlu	Mustafa	Mehmed	-	Sille	Tat	1305	-	Kirte Muharebesi'nde	29 Temmuz 1331	26
IV 138	3442	Ahmed Kavas Oğlu	Ahmed	-	-	Sille	Mahremi Mahallesi	1304	-	Arı Burnu	14 Nisan 1331	27
IV 138	3443	Ak Mehmed Oğlu	Mehmed	Ali	-	Sille	Ak Mahallesi	1304	-	Esna-yı Muharebede	2 Ağustos 1331	27
IV 139	3451	Kel Ali Oğlu	Mustafa	Kel Ali	-	Sille	Başarakavak	1305	Mücerred	Arı Burnu	2 Haziran 1331	26
IV 139	3455		Seyid Ali	Osman	-	Akviran	Akviran	1296	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	35
IV 139	3468		Mustafa	Süleyman	Ayşe	Merkez	Hoca Faruk Mahallesi	1303	Fatma'nın Zevci	Muharebede	5 Temmuz 1331	28
IV 139	3469	Paşalı Oğlu	Mustafa	Mehmed	-	Merkez	Sarı Hasan	1305	-	Kırk Kilise Hastahanesi'nde	8 Şubat 1329	24
IV 140	3478	Çataloğullarından	Seyid Ali	Ahmed	-	Kızılviran	Karacaviran	1300	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	6 Mayıs 1331	31
IV 140	3479	Emir Oğullarından Süleyman Oğlu	Ahmed	Süleyman	-	Çumra	Çumra	1305	-	Çanakkale	22 – 23 Temmuz 1331	26
IV 140	3480		Hasan	Abdurrahman	-	Merkez	Hoca Habib	1306	-	Kayıp Muharebede	16 – 17 Haziran 1331	25
IV 140	3481	Temurcu Oğlu	Mehmed	Mehmed	Fatma	Sille	Cami-i Cedid	1298	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	26 Temmuz 1331	33
IV 140	3484	Seyid Oğullarından	Ahmed	Mehmed	-	Çumra	Kazıcı Karyesi	1299	-	Bahriye Merkez Hastanesinde	14 Ağustos 1331	32
IV 140	3487		Mehmed	İbrahim	-	Kızılviran	Bulumya	1299	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	32
IV 140	3488	Küçük Oğlu	Mevlüt	Mehmed	-	Kızılviran	Bulumya	1299	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	32
IV 140	3489	Baltacıoğlu	Abid	Hacı Mehmed	-	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1309	-	Kayıp Esna-yı Muharebede Gaib	19 – 20 Haziran 1331	22
IV 140	3490	Kör Hüseyin Oğlu	Ali	Alaaddin	-	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1301	-	Esna-yı Muharebede	22 Temmuz 1331	30
IV 140	3491	Bakkal Oğlu	Abdullah	Bekir	-	Sille	Cami-i Kebir	1299	-	Esna-yı Muharebede	22 Temmuz 1331	32
IV 140	3492	İçilli Oğlu	Süleyman	Halil	-	Kızılviran	Ağrız	1300	-	Kayıp Müşar Tepe Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	31
IV 140	3493	Kara Ali Oğlu	İbrahim	Mustafa	-	Kızılviran	Ağrız	1299	-	Kayıp Müşar Tepe Muharebesi'nde	29 Temmuz 1331	32
IV 140	3494	Karadağlı Oğlu	İsmail	Abdullah	-	Kızılviran	Ağrız	1298	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	4 Temmuz 1331	33

IV 140	3495	Keçeli Oğlu	Musa	İbrahim	-	Sille	Saray Köy	1307	-	Meydan Muharebesi'nde	22 Temmuz 1331	24
IV 141	3496	Çil Oğlu	Hasan Hüseyin	İbrahim	-	Sille	Saray Köy	1307	-	Meydan Muharebesi'nde	23 Haziran 1331	24
IV 141	3497	Emir Oğlu	Receb	Mehmed	-	Sille	Saray Köy	1305	-	Seddülbahir'de	31 Temmuz 1331	26
IV 141	3498	Alaiyeli Oğlu	Mehmed	Mehmed	-	Sille	Çamurluired	1300	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	31
IV 141	3499	Hasan Hüseyin Oğlu	Ali	Hüseyin	-	Sille	Çamurluired	1300	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	31
IV 141	3500	Ömer Oğlu	İsmail	Mustafa	-	Sille	Çamurluired	1298	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	33
IV 141	3501	Başarakavak Karyesi'nden İshak Oğlu	Mustafa	Mehmed	-	Sille	Başarakavak	1306	-	Meydan Muharebesi'nde	8 Temmuz 1331	25
IV 141	3502	Kara Dayı Oğlu	Ali	Ömer	-	Sille	Başarakavak	1307	-	Maydos'da	27 Temmuz 1331	24
IV 141	3503		Ramazan	Receb	-	Sille	Başarakavak	1304	-	Meydan Muharebesi'nde	18 Temmuz 1331	27
IV 141	3504	Efendi Oğlu	Mustafa	Mehmed	-	Sille	Tat	1298	-	Meydan Muharebesi'nde	9 Temmuz 1331	33
IV 141	3505		Behcet	Ali	-	Sille	Tat	1308	-	Anafarta	25 Temmuz 1331	23
IV 141	3506	Yeşil Oğlu	Osman	Mehmed	-	Sille	İnlüce	1307	-	Anafarta	25 Temmuz 1331	24
IV 141	3507	Mehmed Efendi Oğlu	Mehmed Ali	Kamil	-	Sille	İnlüce	1308	-	Anafarta	16 Temmuz 1331	23
IV 141	3508	Kara Mehmed Oğlu	Mehmed	Mehmed	-	Meram	Vadi-i Meram Aşığı	1301	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	30
IV 141	3509	Hacı Paşa Oğlu	Ahmed	Hacı Mehmed	-	Sille	Cami-i Cedid	1307	-	Meydan Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	24
IV 141	3510	Ağa Oğlu	Ali	Hüseyin	-	Sille	Karadiğın	1307	-	Maydos'da	27 Temmuz 1331	24
IV 141	3511	Hüseyin Ağa Oğlu	Abdullah	Hacı Hüseyin	-	Kızılviran	Kızılviran	1304	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	27
IV 141	3512	Bekçi Oğlu	Mehmed	Hasan Hüseyin	-	Meram	Köyceğiz	1305	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	26
IV 141	3513	Çakallı Oğlu	Derviş	Abdullah	-	Merkez	Gene	1302	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	29
IV 141	3518	Mülazım-ı Evvel	Ahmed Midhad Efendi	-	-	Merkez	Pir Mehmed Paşası	1299	-	Konya	25 Mayıs 1331	32
IV 142	3527	Tavashlı Oğlu	Ahmed	Ali	-	Sille	Aşığı Mahallesi	1308	-	Conkbayırı Hücumunda	23 Temmuz 1331	23
IV 142	3528	Ali Usta Oğlu	Ali	Tahir	-	Sille	Kızılviran	1307	-	Osmanlı Hilâl-i Ahmer Hastanesi	23 Ağustos 1331	25
IV 142	3529	Babuçcu	Ali	Halil	-	Sille	Bulamaz Karyesi	1300	-	Meçhul	25 Ağustos 1331	31
IV 142	3530	Kel Alinin	Cemal	Kel Ali	-	Merkez	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1309	-	Meydan Muharebesinde	27 Temmuz 1331	22
IV 142	3532	Alemdar Oğullarından	İsmail	Mehmed	-	Merkez	Darıcı Mahallesi	1305 - 1308	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	26 / 23
IV 142	3533	Kasırğa Oğullarından	İsmail	Veli	-	Merkez	Bağ Evliya	1303	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	28
IV	3534		Ahmed	Yusuf	-	Merkez	Şekerfuruş	1302	-	Seddülbahir'de	19 Haziran	29

142											1331	
IV 142	3535		İsmail	Ali	-	Merkez	Taşra Karaaslan	1297 - 1298	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	33
IV 143	3550		Yusuf	Ali	-	Çumra	Güvercinlik	1305	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	18 Haziran 1331	26
IV 143	3551	Derviş Oğlu	Mehmed	Ali	-	Merkez	Hoca Cihan Aşağı	1304	-	Çomak Tepe Muharebesi'nde	28 Temmuz 1331	27
IV 143	3552	Necip Siyah Oğlu	Süleyman	Necip Siyah	-	Çumra	Fethiye	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 143	3553	Kalyoncu Oğullarından	Ahmed	Mehmed	-	Çumra	Karahöyük	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 143	3554	Mustafa Oğlu	Kerim	Mustafa	-	Çumra	Karahöyük	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 143	3555	Sadık Oğlu	Ali	Sadık	-	Çumra	Okcualan	1305	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	26
IV 143	3556		Seyid	Mustafa	-	Çumra	Ovakavağı	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 143	3557	Ömer Oğullarından İbrahim Oğlu	Mehmed	İbrahim	-	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1300	-	Meydan Muharebesi'nde	22 Temmuz 1331	31
IV 143	3558	Abdülhamid Oğlu	Mustafa	-	-	Akviran	Akviran	1298	-	Meydan Muharebesi'nde	29 Haziran 1331	33
IV 143	3559		Abdüselam	Mehmed Çavuş	-	Akviran	Akviran	1300	-	Meydan Muharebesi'nde	2 Temmuz 1331	31
IV 143	3560	Karacaardıç Oğlu	Yusuf	Mehmed	-	Akviran	Karahöyük	1303	-	Meydan Muharebesi'nde	22 Temmuz 1331	28
IV 144	3572		Mehmed	Mahmud	-	Merkez	Poladlar	1301	-	Gelibolu'da	22 Ağustos 1331	30
IV 144	3573	Hacı Halil Oğullarından	Mehmed Şefik	Süleyman	-	Merkez	Kara Ciğan	1305	-	Gelibolu'da	11 Ağustos 1331	26
IV 144	3574		Nuri	Seyid	-	Merkez	Poladlar	1307	-	Sığındere Muharebesi'nde	24 Ağustos 1331	24
IV 144	3575	Kırca Osman Oğlu Hasan Oğlu	Seyid Mehmed	Hasan	-	Çumra	Çumra	1304	-	Arı Burnu	4 Ağustos 1331	27
IV 144	3576	Bekir Oğlu	Mehmed	Ali	-	Akviran	Çukur Çimen	1307	-	Muharebede	12 Ağustos 1331	24
IV 144	3577	Serd Oğlu	Abdullah	Hasan	-	Akviran	Akviran	1307	-	Seddülbahir'de	25 Temmuz 1331	24
IV 144	3578	Hacı Apak Oğlu	Mustafa	Ali	-	Akviran	Karahöyük	1307	-	Ağadere Hastahanesi'nde	19 Ağustos 1331	24
IV 144	3580		Ali	İbrahim	-	Sille	Orta Camili	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
IV 144	3581	Köse Oğullarından	Mehmed	Hacı Ali	-	Sille	Bulamaz	1301	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	30
IV 144	3582	Hamid Oğullarından	Ali	İbrahim	-	Sille	Başarakavak	1306	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	25
IV 144	3583	İsmail Oğlu	Mustafa	İsmail	-	Sille	Kirli Giret	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
IV 144	3584	Avcı Bekir Oğullarından	Ahmed	Osman	-	Sille	Başarakavak	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
IV 144	3585		Mehmed	Hasan	-	Sille	Karataş	1303	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	28
IV 144	3586	Akca Oğlu	Hüseyin	Hacı Süleyman	-	Sille	Başarakavak	1300	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	31

IV 144	3588	Çekirdekçi Oğlu	Ali	Süleyman	-	Merkez	Fakihdede	1305	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	26
IV 145	3607	Mülazım Oğullarından	Tevfik	Mehmed	-	Merkez	Bulgur İmam	1301	-	Seddülbahir'de	2 – 4 – 5 Eylül 1331	30
IV 145	3608	Deveci Oğullarından	Seyid	Ali	-	Çumra	Çumra	1296	-	Ağadere Muharebesi'nde	27 Temmuz 1331	35
IV 145	3609	Mevlüt Oğlu	İbrahim	Mevlüt	-	Çumra	Evliya Tekke Köyü	1300	-	Haydarpaşa Hastahanesi'nde	Meçhul	?
IV 145	3610		Yusuf	Hasan	-	Çumra	Kavak Köyü	1308	-	Beylerbeyi Hastahanesi'nde	29 Nisan 1331	23
IV 145	3611	Osman Hoca Oğlu	Mehmed	Osman	-	Sille	Kârhane	1309	-	-	22 Haziran 1331	22
IV 145	3612	Hacı Mehmed Oğlu	Hüseyin	Mehmed	-	Kızılviran	Kızılviran	1307	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	24
IV 145	3616	Dertli Veli Oğlu	Veli	Mehmed	-	Kızılviran	Keci Muhsine Hamidiye	1306	-	Ağadere	6 Eylül 1331	25
IV 145	3617		Hasan Hüseyin	İbrahim	-	Kızılviran	Süzme	1307	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	24
IV 145	3618		Bekir	İsmail	-	Kızılviran	Hoca Cihan Aşağı	1304	-	Sandıklı	14 Haziran 1331	27
IV 145	3619		Ali	Himmet	-	Meram	Gödene	1309	-	Sandıklı	14 Haziran 1331	22
IV 145	3620	Aşık Oğlu	Ahmed	Mustafa	-	Merkez	Poladlar	1309	-	Seddülbahir'de	24 – 25 Ağustos 1331	22
IV 146	3622		Mustafa	Seyid	-	Çumra	Hatunsaray	1299	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	32
IV 146	3623		Mehmed	Yahya	-	Çumra	Karahöyük	1297	-	Çanakkale'de	22 Temmuz 1331	34
IV 146	3624		Ali	Hasan	-	Çumra	Çukur Çimen	1303	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	28
IV 146	3633	Gazi Oğlu	Hasan	Ahmed	-	Sille	Süzme	1301	-	Kilidbahir'de Mecruhen Şehid	27 Haziran 1331	30
IV 146	3635	Hacı Nuh Oğullarından	Ahmed	Hasan	-	Merkez	Karacıgan	1299	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	32
IV 146	3636		İsmail	Hüseyin	-	Merkez	Poladlar	1307	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	24
IV 147	3666	Aşık Ahmed Oğlu	Ahmed	Osman	-	Sille	Cami-i Cedid	1301	-	Sığındere Muharebesi'nde	23 Haziran 1331	30
IV 147	3668	Hacı Himmet Oğlu	Hasan	Hüseyin	-	Sille	Süzme	1295	-	Sığındere Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	36
IV 147	3669	Adalı Oğlu	Rıza	Ali	-	Meram	Gödene	1308	-	Seddülbahir'de	20 Haziran 1331	23
IV 148	3672	Kacar Oğlu	Durmuş	Mehmed	-	Hatunsaray	Çalmanda	1298	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	33
IV 148	3673	Molla Necib Oğlu	Mehmed	Necib	-	Hatunsaray	Çalmanda	1300	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	31
IV 148	3676	Yarım Oğlu	Seyid	Mustafa	-	Çumra	Çumra	1304	-	Meydan-ı Harbde	7 Eylül 1331	27
IV 148	3677		İzzet	Ali	-	Kızılviran	Kozlu	1296	-	Arı Burnu	6 Mayıs 1331	35
IV 148	3678	Şeyh	Hasan	Arif	-	Merkez	Ferhuniye	1305	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	26

IV 149	3702		Gaffar	Mustafa	-	Merkez	Receb Ağa	1297	-	Askerde	20 Ağustos 1331	34
IV 149	3703		Hüseyin	Hacı Ahmed	-	Merkez	Tarhane Mahallesi	1304	-	11. Fırka Seyyar Hastanesinde	20 Eylül 1331	27
IV 149	3704		Mehmed	Bekir	-	Merkez	Saatçi	1303	-	Kiremit Dere'de	21 Eylül 1331	28
IV 149	3705	Yozgadlı Oğlu	Halil	Hacı Veli	-	Merkez	Nehr-i Kafur	1300	-	Seddülbahir'de	20 Haziran 1331	31
IV 149	3706	Ankaralı Oğlu	Seyid	Veli	-	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1303	-	Ağadere'de	21 Eylül 1331	28
IV 149	3708	Kel Bekir Oğlu	Mehmed Şükrü	Mehmed	-	Sille	Tat	1302	-	Sığındere Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	29
IV 149	3710	Taşçı Oğlu	Mehmed	Hasan	-	Sille	Orta Camii	1304	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	27
IV 149	3711	Deli Bekir Oğlu	Mustafa	Hacı Mehmed	-	Sille	Karadığın	1299	-	Sığındere	19 - 20 Haziran 1331	32
IV 149	3712	Molla Musa Oğlu	Musa	Mustafa	-	Sille	Başarakavak	1309	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	22
IV 149	3713	Ak Veli Oğlu	Ali	Osman	-	Sille	Başarakavak	1307	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	24
IV 149	3714	Osman Oğlu	Osman	İbrahim	-	Kızılviran	Kızılviran	1298	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	33
IV 149	3715	Mehmed Ağa Hafidi	Abdullah	Seyid Ali	-	Sille	Saray Köy	1309	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	22
IV 149	3716	Hayretli Oğlu	Ali	Hasan	-	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1302	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	29
IV 149	3717	Balık Oğlu	Mustafa	Ahmed	-	Sille	Sızma	1301	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	30
IV 149	3718		Seyid Ahmed	Ahmed	-	Akviran	Hatunsaray	1303	-	Meydan-ı Muharebe'de	25 Temmuz 1331	28
IV 149	3720	Koca Osman Oğlu	İsmail	Osman	-	Akviran	Akviran	1300	-	Gelibolu Şebh Ceziresi'nde	27 Temmuz 1331	31
IV 150	3721		Halil İbrahim	Ömer	-	Akviran	Akviran	1300	-	Merkez Tepe'de	5 - 6 Mayıs 1331	31
IV 150	3722	Molla Osman Oğlu	İsmail	Ömer	-	Çumra	Kozcu	1303	-	Esna-yı Harbde	10 Eylül 1331	28
IV 150	3723	Çakır Oğlu	Kazım	Hüseyin	-	Akviran	Detse Köyü	1304	-	Arı Burnu'nda	9 Mayıs 1331	27
IV 150	3725	Çartlak Oğlu	Hasan	Osman	-	Akviran	Akviran	1309	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	22
IV 150	3727	Eğri Oğlu	İdris	Hasan	-	Akviran	Kavak	1306	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	25
IV 150	3728	Ali Derviş Oğlu	Hasan	Mevlüt	-	Akviran	Orhaniye	1308	-	Fil Çifliğinde	16 Haziran 1331	23
IV 150	3729		Ahmed	Ömer	-	Akviran	Çukur Çimen	1308	-	Fil Çifliği	16 Haziran 1331	23
IV 150	3731		Durmuş	Ahmed	-	Çumra	Kozcu	1306	-	Meydan Harbi'nde	30 Ağustos 1331	25
IV 150	3732		Mehmed	Yusuf	-	Akviran	May	1303	-	Seddülbahir'de	4 Eylül 1331	28
IV 150	3733		Ali	Mehmed	-	Akviran	Akviran	1303	-	Seddülbahir'de	6 Eylül 1331	28
IV	3754	Fettah Oğlu	Halil	Mehmed	-	Merkez	Poladlar	1294	-	Fil Çifliği'nde ve	17 - 18	37

151							Mahallesi			Muharebede	Haziran 1331	
IV 151	3755	Kaytak Oğlu	Süleyman	Mehmed	-	Akviran	Glisra	1301	-	Esna-yı Muharebede	8 Haziran 1331	30
IV 151	3756	Cücan Oğlu	Ahmed	Mustafa	-	Akviran	Glisra	1301	-	Kereviz Dere'de	8 Haziran 1331	30
IV 151	3757	Köleli Oğlu	Abdullah	Osman	-	Akviran	Alan	1300	-	Esna-yı Muharebede	7 Ağustos 1331	31
IV 151	3759	Pazarcıklı Hafız	Hasan	Salih	-	Çumra	İsli Hisar	1306	-	Fil Çifliği'nde	19 Haziran 1331	25
IV 151	3765	Hacı Halil Oğlu	Mehmed	Osman	-	Sille	Kirli Giret	1294	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	23 Mayıs 1331	37
IV 151	3766	Dülger Oğlu	Mehmed	İbrahim	-	Sille	Cami-i Kebir	1303	-	Kirte Dere Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	28
IV 151	3767	Alemdar Oğlu	Musa	Hacı Halil	-	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Sığındere	19 Haziran 1331	25
IV 152	3779		Mustafa	Halil	-	Akviran	Glisra	1302	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	29
IV 152	3780	İmam Oğlu	Hasan	Ahmed	-	Akviran	May	1305	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	Meçhul	26
IV 152	3781		Ahmed	Ahmed	-	Akviran	Hatunsaray	1302	-	Kirte Muharebesi'nde	26 Haziran 1331	29
IV 152	3782		Halil	Mustafa	-	Kızılviran	Karacaviran	1299	-	Kirte Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	32
IV 152	3789		İsmail	Mehmed	-	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1292	-	Anafarta Muharebesi'nde	27 – 28 Eylül 1331	39
IV 153	5804		Mehmed	Ali	-	Kızılviran	Hoca Cihan	1308	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	23
IV 153	5805		Hasan Hüseyin	Mehmed Ali	-	Sille	Ak Mahallesi	1297	-	Sığındere'de	22 Haziran 1331	34
IV 154	3842		Vehbi	Mehmed Ali	-	Sille	Ağrız	1305	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	24 Mayıs 1331	26
IV 154	3843		Mustafa	Hüseyin	-	Sille	Başarakavak	1309	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Eylül 1331	22
IV 154	3844		Mehmed	Süleyman	-	Sille	Karadiğin	1308	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	23
IV 155	3850		Ahmed	Mehmed	-	Çumra	Küçükviran	1300	-	Meydan-ı Harb	2 Temmuz 1331	31
IV 156	3884		Şükrü	Mehmed Emin	Emetullah	Sille	Tat	1302	-	Sığındere Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	29
IV 156	3885	Sakallı Oğlu	İsmail	Hüseyin	Müteveffiye Elmas	Sille	Aşağı	1289	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	21 T. Evvel 1331	42
IV 157	3562		Süleyman	Söğüdoğlu Ali	-	Çumra	Çumra	1305	-	Seyyar Hastahanesi'nde	8 Haziran 1331	26
IV 157	3563		Nuri	Mustafa	-	Akviran	Kavak	1305 – 1298	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	26 / 33
IV 157	3564		Mehmed	Yörükoğlu Mehmed	-	Akviran	Kavak	1299	-	Seddülbahir'de	20 Haziran 1331	32
IV 157	3565	Kel Bekir Oğlu	Emin	Hasan	-	Kızılviran	Başarakavak	1295	-	Hilâl-i Ahmer Hastahanesi'nde	1 Eylül 1331	36
IV 157	3566		Mehmed	Mustafa	-	Sille	Cami-i Cedid	1299	-	Meydan Harbinde	30 Ağustos 1331	32
IV 157	3567		Mehmed Ali	Ahmed	-	Sille	Ak	1299	-	Meydan Harbinde	30 Ağustos 1331	32

IV 157	3568		Bekir	Mehmed Efendi	-	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Meydan Harbinde	19 Haziran 1331	25
IV 157	3900		Mehmed	Hacı Ali	Emine	Çumra	İsmil	1304	-	Tiryandafil'de	16 – 17 Haziran 1331	27
IV 157	3902	Deli Mustafa Oğullarından	Mustafa	Süleyman	Dudu	Çumra	Botsa	1303	-	Çanakkale Muharebesi'nde	24 Temmuz 1331	28
IV 158	3921		Mustafa	Ali	Emine	Meram	Aşıklar	1295	-	Sığındere	22 Haziran 1331	36
IV 158	3922	Ali Beşe Oğlu	Ali	Hüseyin	Aliye	Sille	Cami-i Cedid	1308	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	23
IV 158	3923		Mustafa	Seyid	Şerife	Meram	Aşağı	1299	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	32
IV 158	3924		Mehmed Ali	Mehmed	Şerife	Kızılviran	Ağrı	1305	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	26
IV 158	3932		Ömer	Mustafa	Müteveffiye Emine	Meram	Çayırbağı	1299	-	Sığındere'de	22 Haziran 1331	32
IV 159	3934		Kadir	Halil	Şerife	Merkez	Dolab Mehtab	1292	-	Mektab-i Harbiye Meceruhın Hastahanesi'nde	29 T. Evvel 1331	39
IV 159	3945	Arafa Oğlu	Ali	İsa	Hatice	Çumra	Küçük Köy	1295	-	Osmanlı Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastahanesi	30 T. Evvel 1331	36
IV 159	3946	Deli Ahmed Oğlu	Ahmed	Mehmed	Müteveffiye Zeyneb	Kızılviran	Kirli Giret	1290	-	Askerde	27 T. Evvel 1331	41
IV 159	3954	Dülger Oğullarından	Halil	Ahmed	-	Merkez	Çelebi	1302	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	19 – 20 Haziran 1331	29
IV 159	3955	Bedel Oğullarından	Murad	Ali	Fatma	Merkez	Dolab Camii	1296	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	35
IV 161	3987	Bekir Oğullarından	Ali	Ahmed	Ayşe	Akviran	May	1306	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	25
IV 161	3988	Sefer Oğullarından	Mehmed	Ahmed	Müteveffiye Fatma	Çumra	Çumra	1309	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	22
IV 161	3989	Mülazım Oğullarından	Osman	Hasan	Kameriye	Çumra	Karkın	1308	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	23
IV 161	3990	Yörük Oğullarından	Ali	Müteveffa Ali	Müteveffiye Fatma	Akviran	Kavak	1306	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	25
IV 161	3991		Ali	Yusuf	Şerife	Akviran	Kavak	1295	-	Seddülbahir'de	16 – 17 Haziran 1331	36
IV 161	3992		Osman	Müteveffa Ahmed	Müteveffiye Dudu	Akviran	May	1306	-	Seddülbahir'de	16 – 17 Haziran 1331	25
IV 161	3997	Adı Güzel Oğlu	Mehmed	Abdullah	-	Kızılviran	Kozlu	1296	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	35
IV 161	3998		Ahmed	Hasan	Hatice	Kızılviran	Bilecik	1301	-	Haseki Hastanesi'nde	5 T. Sani 1331	30
IV 161	4004		Mehmed	İsmail	-	Kızılviran	Detse	1303	-	Seddülbahir'de	14 T. Evvel 1331	28
IV 161	4005		Abdullah	Abdullah	-	Akviran	Karahöyük	1303	-	Maydos Muharebesi'nde	25 T. Evvel 1331	28
IV 162	4013		Ali	İbrahim	-	Kızılviran	Bulumya	1300	-	Haseki Hastanesi'nde	12 T. Evvel 1331	31
IV 165	4103		Fehmi	Osman	Fatma	Akviran	Detse	1303	-	Tiryandafil Muharebesi'nde	16/17 Haziran 1331	28
IV	4104		Musa	İbrahim	Hanife	Çumra	Okcu Alan	1305	-	Kireç Tepe	28 Mayıs	26

165										Muharebesi'nde	1331	
IV 166	4113		Osman	Osman	Dudu	Merkez	Polatlar	1305	-	Askerde (Şarabnel'den Yaralı Olarak Şehid)	26/27 T. Evvel 1331	26
IV 166	4114		Mustafa	Sadeddin	Fatma	Merkez	Kara Çiğın	1299	-	Tiryandafil Çifliğinde	19 Haziran 1331	32
IV 166	4115		Osman	İbrahim	Emine	Merkez	Kara Kayış	1298	-	Askerde	22 Ağustos 1331	33
IV 166	4117		Süleyman	Mehmed	Ayşe	Merkez	Orta Sinan	1306	-	Askerde	21 Eylül 1331	25
IV 166	4118		Ahmed	Mehmed	Müteveffiye Şerife	Merkez	Müşki	1308	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	23
IV 166	4120		Ahmed	Mustafa	Şerife	Merkez	Polatlar	1308 - 1301	-	Mektab-i Harbiye Hastahanesi'nde	7 T. Sani 1331	23 / 30
IV 166	4122		Mehmed	Ömer	Şerife	Merkez	Büyük Sinan	1305	-	Askerde	28 T. Evvel 1331	26
IV 169	4188		Ali	Ahmed	Müteveffiye Senem	Sille	İsmil	1299	Mücerred	Top Hane'de Defterdar Hastahanesinde	19 T. Sani 1331	32
IV 169	4189		Seyid	Mehmed	Müteveffiye Şerife	Kızılviran	Kızılviran	1307	Mücerred	Tiryandafil Çifliğinde	17/18 Haziran 1331	24
IV 169	4190		Ali	Süleyman	Fatma	Sille	Bulumya	1306	Şerife	Seddülbahir Muharebesi'nde	22 Mayıs 1331	25
IV 169	4194		Hasan	Halil	Kezban	Kızılviran	Hasan Şeyh Köyü	1298	Şerife	Balkan Muharebesi'nde	4 T. Evvel 1328	33
IV 170	4208		Mustafa	Ali	Miyase	Merkez	Şeyh Aliman Çavuş Mahallesi	1305	Fatma	Muharebede	29 Temmuz 1331	26
IV 170	4212		Hüseyin	Osman	Rukiye	Sille	Başarakavak	1309	Mücerred	Seddülbahir Muharebesi'nde	18 T. Sani 1331	22
IV 170	4213		Ali	Mustafa	Müteveffiye Emine	Sille	Bulamaz	1295	Fatma	Arı Burnu Menziline	19 Temmuz 1331	36
IV 170	4214		Bekir	Ömer		Merkez	Sarıç Mahallesi	1309	-	Askerde	22 Mayıs 1331	22
IV 171	4244		Osman	Hasan	Fatma	Çumra	Camili Karyesi'nden	1306	Ayşe	Gümüş Suyu Hastahanesi'nde	14 T. Sani 1331	25
IV 171	4247		Mevlüt	Mehmed	Fatma	Sille	Saray Karyesi	1290	Havva	Hastanede	5 T. Sani 1331	41
IV 171	4254		Ahmed	Mustafa	Fatma	Çumra	İsmil	1300	Ümmü Gülsüm Zevcesi	Seddülbahir Muharebesi'nde	30 Temmuz 1331	31
IV 172	4261		Ramazan	Mehmed	Hatice	Kızılviran	Hasan Şeyh	1308	Fatma	Meydan Harbi	29 Temmuz 1331	23
IV 172	4262		Mustafa	Süleyman	Emine	Merkez	Hasan Dede Mescid	1304	Mücerred	Siperinde	22 T. Evvel 1331	27
IV 172	4265	Mümin Oğullarından	Ahmed	Mustafa	Ana Kız	Merkez	Sığır Sokağı	1306	Nefise	Arı Burnu'nda	25 - 26 T. Evvel 1331	25
IV 172	4268		Ali	Abdurrahman	Müteveffiye Fatma	Merkez	Yanık Cami	1300	Ayşe	Meydan Muharebesinde	13 Ağustos 1331	24
IV 174	4312		Mustafa	Kör Mehmed	-	Sille	Tat	1300	-	Seddülbahir'de	5 T. Sani 1331	31
IV 174	4313		Ali	İsmail	-	Sille	Cami-i Cedid	1305	-	Seddülbahir'de	13 T. Sani 1331	26
IV 174	4314		Osman	Veli	-	Sille	Başarakavak	1306	-	Seddülbahir'de	11 T. Sani 1331	25
IV	4315		Hüseyin	Ali	-	Sille	Başarakavak	1300	-	Seddülbahir'de	24 T. Sani	31

174											1331	
IV 174	4316		Mustafa	Mehmed	-	Sille	Başarakavak	1309	-	Seddülbahir'de	23 T. Sani 1331	22
IV 174	4329		İbrahim	Mehmed	-	Merkez	Kara Ciğan	1295	-	Askerde	23 Temmuz 1331	36
IV 174	4330		Mehmed	Ahmed	Emine	Merkez	Kara Ciğan	1304	-	Askerde	10 T. Sani 1331	27
IV 175	4332	Derviş Oğullarından	Ali Rıza	Ahmed	Hatice	Merkez	Orta Mescid	1306	-	Askerde	8 – 9 Eylül 1331	25
IV 175	4334		Ali	Mehmed	Hatice	Merkez	Recep Ağa	1302	-	Süngü Bayırı Muharebesi'nde	30 – 31 T. Evvel 1331	29
IV 175	4338		Ali	Ahmed	Fatma	Meram	Sungur	1309	-	Hastahane'de	24 T. Sani 1331	22
IV 175	4339		Hüseyin	Ali	Hasibe	Meram	Ulu Irmak Ali Hoca	1309	-	Seddülbahir'de	28 T. Sani 1331	22
IV 175	4341		Ahmed	Süleyman	Hanife	Meram	Çukur	1297	-	Meydan Muharebesi'nde	16/17 Haziran 1331	34
IV 176	4363		Ahmed	Hacı Hasan Efendi	Ayşe	Merkez	Dolab Halil	1309	-	Askerde	16/17 Haziran 1331	22
IV 176	4364		Hasan	Halil	Fatma	Merkez	Ulu Irmak Burhan Dede	1307	-	Askerde	19 Haziran 1331	24
IV 176	4365		Ali	Mehmed	-	Merkez	Kara Kayış	1297	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	34
IV 176	4366		Mehmed	Veli	Müteveffiyeye İmiş (Emiş)	Merkez	Nehr-i Kafur	1304	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	27
IV 176	4367		Hasan	Müteveffa Mehmed	Müteveffiyeye Cemile	Merkez	Resil	1304	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	27
IV 176	4368		Hakkı	Abdurrahman	Şerife	Merkez	Sarı Kız	1300	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	31
IV 176	4369		Ferhad	Served	Zarife	Merkez	Hayroğlu	1305	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	26
IV 176	4370		Mustafa	Seyid Mehmed	Emetullah	Merkez	Şeyh Osman-ı Rumi	1302	-	Askerde	19 Haziran 1331	29
IV 176	4371		Mustafa	Ali	Zeynep	Merkez	Şeyh Aliman Sığır Sokağı	1300 - 1296	-	Askerde	19 Haziran 1331	31 / 35
IV 176	4372		Mehmed	Hüseyin	Safiye	Merkez	Ulu Bekledi	1306	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	25
IV 176	4373		Mustafa	Veli	Müteveffiyeye Emine	Merkez	Ulu Irmak Burhan Dede	1303	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	28
IV 176	4374		Murad	Abdullah	Hatice	Merkez	Dedem Oğlu Kuş Kondu	1302	-	Askerde	19 Haziran 1331	29
IV 176	4375		Ali	Mustafa	Ayşe	Merkez	Sarıç	1301	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	30
IV 176	4376		Rıza	Abdulhalik	Havva	Merkez	Ma'muriye	1305	-	Askerde	17 – 18 Haziran 1331	26
IV 176	4377		Osman	Müderriş Oğlu Mehmed	Hatice	Merkez	Aksine	1305	-	Askerde	22 Haziran 1331	26
IV 176	4379		Hasan	Ömer	Şerife	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Askerde	7 T. Evvel 1331	29
IV 177	4384		Ahmed	İsmail	Şerife	Merkez	Dolap Halil	1309	-	Askerde	17 T. Evvel 1331	22
IV	4385		Nazır Hoca	Eyüb	Reşide	Merkez	Hamidiye	1303	-	Askerde	27 Temmuz	28

177											1331	
IV 177	4387		Ali	Salih	Fatma	Merkez	Aksine	1304	-	Askerde	23 Haziran 1331	27
IV 177	4388		Hüseyin	Ali	Ayşe	Merkez	Hayroğlu	1302	-	Askerde	16 – 17 Haziran 1331	29
IV 177	4391		Ahmed	Mehmed	Havva	Merkez	Sebhavan	1303	-	Askerde	22 Eylül 1331	28
IV 177	4397		Mustafa	Sadeddin	Fatma	Merkez	Kara Çiğın	1302 – 1299	-	Askerde	19 Haziran 1331	29 / 32
IV 177	4399		Nuri	Mehmed Emin	Müteveffiye Emine	Merkez	Gurb-u Cedid	1298	-	Askerde	13 T. Evvel 1331	33
IV 177	4401		Ahmed	Mehmed	Şerife	Merkez	Müşki	1308	-	Askerde	16 Haziran 1331	23
IV 177	4403		Veysel Karani	Rıza	-	Merkez	Resil	1296	-	Askerde	14 T. Sani 1331	35
IV 177	4405		Mustafa	Seyid	Şerife	Merkez	Hacı Şaban	1308 - 1301	-	Askerde	16 Haziran 1331	23 / 30
IV 177	4406		Mustafa	Ahmed	Miyase	Merkez	Dolap Battal	1307	-	Askerde	16 Haziran 1331	24
IV 178	4407		İbrahim	İsmail	Sanem	Merkez	Hacı Süleyman	1301	-	Askerde	16 Haziran 1331	30
IV 178	4410		Ali	Abdulkadir	Fatma	Merkez	Dolap Battal	1301	-	Askerde	22 Eylül 1331	30
IV 178	4417		Hüseyin	İbrahim	Emine	Meram	Çayırbağı	1307	-	Şahin Tepede	1 Ağustos 1331	24
IV 178	4421		Mehmed	Ali	Hatice	Sille	Saray Köy	1307	-	Şahin Tepe	28 Temmuz 1331	24
IV 178	4423		Mehmed	Hacı Musa	Emine	Merkez	Abdülaziz	1299	-	Askerde	10 T. Sani 1331	32
IV 178	4424		Talat	Ali	-	Merkez	Zenburi	1301	-	Kayıp. Askerde	14 T. Sani 1331	30
IV 178	4425		Osman	Musa	Emine	Merkez	Çalıkli	1301	-	Askerde	14 T. Sani 1331	30
IV 180	4478		Emrullah	Halil	Gülrihan	Çumra	Ahmediye	1297	-	Anı Burnu Muharebesi'nde	1 T. Evvel 1331	34
IV 180	4481		Osman	Ali	Emetullah	Merkez	Orta Mescid	1295	-	Kirte'de	14 Ağustos 1331	36
IV 181	4485		İsmail Hakkı	Ali	Servet	Merkez	Kasab Sinan	1306	-	Seddülbahir'de	16 Eylül 1331	25
IV 181	4490	Hacı	Süleyman	Mustafa	Havva	Merkez	Nişantaş	1305	-	Askerde	26 Temmuz 1331	26
IV 181	4491		Ali	Mehmed	Elmas	Merkez	Küçük Sinan	1290	-	Askerde	14 T. Sani 1331	41
IV 181	4494		Osman	Hasan	Emine	Kızılviran	Bulamaz	1302	-	Kale-yi Sultaniye Merkez Hastanesinde	13 K. Evvel 1331	29
IV 181	4496		Hasan	Hasan	Emine	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1301 - 1306	-	Gelibolu Ağır Mecruhın Hastahanesi'nde	27 T. Evvel 1331	30 / 25
IV 182	4508		Ali	Mehmed	Sariye	Akviran	Detse	1308	-	Seddülbahir	26 T. Sani 1331	23
IV 182	4509		Osman	Mehmed	Müteveffiye Ayşe	Çumra	İslihisar	1299	-	Seddülbahir	15 T. Sani 1331	32
IV 182	4510		Hasan	Hüseyin	Zeyneb	Akviran	May	1308	-	Süngü Bayırı Muharebesi'nde	10 Ağustos 1331	23

IV 182	4512		İsmail	Nasuh	Hediye	Meram	Zokak	1296	Emine Hanım	Arı Burnu Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	35
IV 182	4528		Mehmed	Mustafa	Hasibe	Merkez	Aksine	1299	-	Askerde	6 Mayıs 1331	32
IV 184	4572		Muhyiddin	Ali	Hicaziye	Merkez	İhsaniye	1307	-	Askerde	14 Haziran 1331	24
IV 184	4573		Ali	Süleyman	Fatma	Merkez	Ferhuniye	1294	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	Haziran 1331	37
IV 184	4576		Mustafa	Ali	Müteveffiye Şerife	Merkez	Aksine	1299	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	32
IV 184	4577		Yusuf	Mehmed	Emine	Merkez	Fakih Dede	1301	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	30
IV 184	4578		Abdulkadir	Esad	Emetullah	Merkez	Borda Başı	1309	-	Askerde	23 Haziran 1331	22
IV 184	4579		Mustafa	Mehmed	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Kuzgunkavak	1295	-	Askerde	4 Mayıs 1331	36
IV 184	4580		Kadir	Hacı Ahmed	Kezban	Merkez	Sahib Ata	1301	-	Ağa Dere Hastanesinde	25 Haziran 1331	30
IV 184	4581		Hasan	Müteveffa İsmail	Senem	Merkez	Hasan Dede Mescid	1306	-	Fil Çiftliği Siperinde	16 Haziran 1331	25
IV 185	4582		Kadir	Mevlüt	Havva	Merkez	Sarı Yakub	1305	-	Ağa Deresi'nde	28 Temmuz 1331	26
IV 185	4583		Ömer	Hasan	Ayşe	Merkez	Şeyh Osman-i Rumi	1302	-	Kayıp Askerde	10 Temmuz 1331	29
IV 185	4584		Ali	Mehmed	Şerife	Merkez	Şems	1306	-	Kayıp Muharebede	10 Temmuz 1331	25
IV 185	4585		Akif	Murad	Fatma	Merkez	Cedidiye	1309	-	Kayıp Muharebede	10 Temmuz 1331	22
IV 185	4586		Ferhad	Mustafa	Fatma	Merkez	Hayroğlu	1306	-	Askerde	16 – 17 Haziran 1331	25
IV 185	4587		Ali	Şaban	Hatice	Merkez	Aksine	1307	-	Askerde	25 Temmuz 1331	24
IV 185	4588		İsmail	Mehmed	Müteveffiye Fatma	Merkez	Burhan Dede	1305	-	Askerde	31 Temmuz 1331	26
IV 185	4590		Mehmed Ali	Mevlüt	Hatice	Merkez	Şeyh Ahmed	1302	-	Askerde	25 Temmuz 1331	29
IV 185	4591		Halil	Mustafa	Emine	Merkez	Ferhuniye	1303	-	Askerde	25 Haziran 1331	28
IV 185	4592		Abdurrahman	Hacı Ali	Havva	Meram	Göden	1293	-	Askerde	31 Temmuz 1331	38
IV 185	4593		Hüseyin	Salih	Zeynep	Merkez	Abdürreşid	1299	-	Askerde	25 Temmuz 1331	32
IV 185	4594		Veli	Hasan	Havva	Merkez	Durunday	1303	-	Askerde	25 Temmuz 1331	28
IV 185	4596		Osman	İbiş Başe Oğlu	Ana Kız	Merkez	Südcü	1307	-	Askerde	17 Haziran 1331	24
IV 185	4597		Hüseyin	Mehmed	Hacer	Merkez	Yunus Oğlu	1291	-	Askerde	22 Temmuz 1331	40
IV 185	4598		Hüseyin	Süleyman	Havva	Merkez	Gem Almaz	1304	-	Askerde	25 Temmuz 1331	27
IV 185	4599		Ali	Mustafa	Dudu	Merkez	Durak Fakih	1303	-	Askerde	25 Haziran 1331	28
IV	4600		Tahir	Mehmed	Emetullah	Merkez	Kerim Dede	1308	-	Askerde	12 Temmuz	23

185							Çeşme				1331	
IV 185	4601		İbrahim	Ali	Müteveffiyeye Elmas	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1305	-	Askerde	21 Temmuz 1331	26
IV 185	4602		Hasan	Hüsnü	Emine	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1296	-	Askerde	26 Haziran 1331	35
IV 185	4603		Ali	Ahmed	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Hacı Cemil	1299	-	Askerde	22 Temmuz 1331	32
IV 185	4605		Hasan	Ali	Hafize	Merkez	Sarı Hasan	1309	-	Askerde	9 Haziran 1331	22
IV 185	4606		Ahmed Tevfik	Ahmed	Ayşe	Merkez	Kerim Dede Mekteb	1308	-	Askerde	22 Temmuz 1331	23
IV 186	4607		Yakub	Seyid Ali	Elmas	Merkez	İhsaniye	1294	-	Askerde	12 Temmuz 1331	37
IV 186	4608		Hasan Hüseyin	Mehmed	Emetullah	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1307	-	Askerde	12 Temmuz 1331	24
IV 186	4609		Ahmed	Hasan	Rukiye	Merkez	Kerim Dede Cami	1301	-	Askerde	22 Temmuz 1331	30
IV 186	4610		Ali	İsa	Havva	Merkez	Yahşi	1297	-	Askerde	25 Temmuz 1331	34
IV 186	4611		Mehmed Ali	Mehmed	Ümmühan	Merkez	Burhan Dede	1306	-	Askerde	8 Temmuz 1331	25
IV 186	4612		Hüseyin	Tatar Mehmed	Meryem	Merkez	İhsaniye	1293	-	Askerde	31 Temmuz 1331	38
IV 186	4613		Halil	İsmail	-	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1288	-	Askerde	24 Temmuz 1331	43
IV 186	4614		Mehmed	Seyid Mehmed	Şerife	Merkez	Sırçalı	1303	-	Askerde	28 Temmuz 1331	28
IV 186	4615		Hasan Hüseyin	Süleyman	Rabia	Merkez	Baba Sultan	1308	-	Askerde	25 Temmuz 1331	23
IV 186	4616		Hasan	Osman	Huriye	Merkez	Dolap Pare	1296	-	Askerde	30 Temmuz 1331	35
IV 186	4617		Hüseyin	İbrahim	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Kerim Dede Cami	1303	-	Askerde	30 Temmuz 1331	28
IV 186	4618		Mehmed	Hüseyin	Sıdıka	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1298	-	Askerde	20 – 22 Nisan 1331	33
IV 186	4619		İsmail	Hüseyin	Fatma	Merkez	Müşki	1301	-	Askerde	30 Temmuz 1331	30
IV 186	4620		Mustafa	Hasan	Saliha	Merkez	Küçük Sinan	1306	-	Askerde	30 Temmuz 1331	25
IV 186	4621		Mustafa	Mehmed	Müteveffiyeye Ayşe	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Askerde	30 Temmuz 1331	29
IV 186	4622		Hasan	İsmail	Ayşe	Merkez	Küçük Sinan	1305	-	Askerde	16 Ağustos 1331	26
IV 186	4623		Ahmed	Mustafa	Fatma	Merkez	Bulgur İmam	1311	-	Askerde	30 Temmuz 1331	20
IV 186	4625		Süleyman	Süleyman	Vesile	Merkez	Bey Hekim	1305	-	Askerde	30 Temmuz 1331	26
IV 186	4626		Ali	Mehmed	-	Merkez	Hamidiye	1305	-	Askerde	30 Temmuz 1331	26
IV 186	4627		Ali	Abdurrahman	Emine	Merkez	Alemdar	1302	-	Askerde	30 Temmuz 1331	29
IV 186	4629		Mehmed	Hasan	Müslime	Merkez	Orta Sinan	1309	-	Kayıp Anafarta Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	22

IV 186	4630		İsmail	Hacı Ali	Ayşe	Merkez	Taşra Karaarslan	1297	-	Askerde	19 Haziran 1331	34
IV 186	4631		Mevlüt	Hüseyin	Ayşe	Merkez	Sarnıç	1301	-	Askerde	20 Ağustos 1331	30
IV 187	4632		Durmuş Derviş	Halil	Hatice	Merkez	Hayroğlu	1305 - 1298	-	Askerde	15 Ağustos 1331	26 / 33
IV 187	4633		Ali	Seyid	Dudu	Merkez	Yahşi	1301	-	Askerde	15 Ağustos 1331	30
IV 187	4634		Seyid	Bekir	Havva	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1309	-	Askerde	17 - 18 Ağustos 1331	22
IV 187	4635		Mehmed	Mustafa	Hatice	Merkez	Orta Mescid	1306	-	Kayıp Askerde	25 Temmuz 1331	25
IV 187	4636		Mehmed	Mehmed	Ana Kız	Merkez	Büyük Sinan	1304	-	Kayıp Askerde	25 - 26 Temmuz 1331	27
IV 187	4637		Hasan	Mehmed	Havva	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Kayıp Askerde	25 Temmuz 1331	29
IV 187	4638		Mehmed	Abdullah	Ayşe	Merkez	Mücellid Mahallesi	1299	-	Askerde	5 - 6 Mayıs 1331	32
IV 187	4639		Mehmed	Mustafa	Hasibe	Merkez	Aksine	1299	-	Askerde	5 - 6 Mayıs 1331	32
IV 187	4640		Tevfik	Mehmed Efendi	Sare	Merkez	Yunus Oğlu	1309	-	Askerde	19 Haziran 1331	22
IV 187	4641		Tevfik	İbrahim Usta	Fatma	Merkez	Civar	1305	-	Askerde	19 Haziran 1331	26
IV 187	4642		Yusuf	İsmail	Havva	Merkez	Sarı Hasan	1307	-	Askerde	12 Ağustos 1331	24
IV 187	4643		Ömer	Ali	Hatice	Çumra	Abdi Tolu	1308	-	Askerde	5 Ağustos 1331	23
IV 187	4646		Hüseyin	Ali Çavuş	Şerife	Merkez	Gem Almaz	1309	-	Askerde	29 Temmuz 1331	22
IV 187	4647		Sefer	Ali	Şerife	Merkez	Hacı Süleyman	1306	-	Askerde	10 Eylül 1331	25
IV 187	4649		Hasan	Ali	Emine	Merkez	Dolap Mahmud	1305	-	Askerde	19 Haziran 1331	26
IV 187	4651		Mustafa	Mevlüt	Şerife	Merkez	Civar Mahallesi	1302	-	Askerde	10 Ağustos 1331	29
IV 187	4652		Kamil	Ali	Şerife	Merkez	Kazgan Dede	1306	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	22 Nisan 1331	25
IV 188	4664		Mehmed	Mevlüt	-	Kızılviran	Bulumya	1299	-	Mahall-i Harb	25 Temmuz 1331	32
IV 188	4668		Mehmed	Mehmed	-	Sille	Tat	1309	-	Kireç Tepe Muharebesinde	4 Ağustos 1331	22
IV 189	4703		Ali	Mustafa	-	Sille	Bilecik	1300	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	31
IV 189	4704		Ali	Ahmed	Ayşe	Çumra	İsmil	1300	Emine	Seddülbahir'de	20 Temmuz 1331	31
IV 189	4706		Abdulgaffar	Veli	-	Çumra	Mamuriye	1309	-	Yeşil Sirt Muharebesi'nde	7 - 8 T. Evvel 1331	22
IV 190	4707		Mustafa	Süleyman	Ayşe	Akviran	Botsa	1301	-	Sığındere Muharebesi'nde	24 Temmuz 1331	30
IV	4709		Hüseyin	Mehmed	Esmehan	Kızılviran	Glisra	1304	-	Esna-yı Tahkimat-ı	4 Eylül 1331	27

190										Muharebede		
IV 190	4711		Hakkı	Hüseyin	Müteveffiye Şerife	Akviran	Sadıklar	1307	-	Kütü'l Amare Muharebesi'nde	10 K. Evvel 1331	24
IV 190	4731		Ali	İbrahim	Ayşe	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1308	-	Anafartalar'da	3 T. Sani 1331	23
IV 191	4733		Mehmed	İbişoğlu Mehmed	-	Merkez	Südcü	1293 – 1305	-	Reşid Paşa Taburu'nda	30 T. Evvel 1331	38 / 26
IV 191	4734		Mustafa	Ali	Şerife	Merkez	Burhan Dede	1302	-	Süngü Bayırı Muharebesi'nde	4 T. Sani 1331	29
IV 191	4740		Rıza	Mahmud	Müteveffiye Kezban	Merkez	Hoş Havan	1301	-	Anafartalar'da	18 T. Sani 1331	30
IV 192	4770		Ali	Mustafa	Hatice	Merkez	Şeyh Ahmed	1300	-	Meydan Harbinde	19 T. Sani 1331	31
IV 195	4838		Mehmed	Mehmed	Şerife	Sille	Tat	1290	-	Askerde	25 K. Evvel 1331	41
IV 197	4900		Hasan	Osman	Ayşe	Merkez	Çukur	1301	-	Askerde	23 Temmuz 1331	30
IV 197	4901		Süleyman	Ahmed	Şerife	Merkez	Dedem Oğlu Kuş Kondu	1291	-	Askerde	5 K. Evvel 1331	40
IV 197	4902		Hasan	Musa	Saliha	Merkez	Kerim Dede Cami	1302	-	Askerde	5 T. Sani 1331	29
IV 197	4903		Tevfik	İsmail	Fatma	Merkez	Dolap Battal	1307	-	Askerde	2 K. Sani 1331	24
IV 197	4904		Mehmed	Ali	Ayşe	Merkez	Fakih Dede	1300	-	Askerde	1 K. Sani 1331	31
IV 197	4905		Yusuf	İbrahim	Fadime	Kızılviran	Kozlu	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	22 T. Sani 1331	34
IV 197	4906		Mehmed	Hasan	Şerife	Akviran	Avalama Karyesi	1307	-	Askerde	16 K. Evvel 1331	24
IV 198	4925		Sadreddin	Ahmed	Miyase	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi	1305	-	Askerde	15 – 16 Haziran 1331	26
IV 200	4958		Osman	Hüseyin	Fatma	Akviran	Akviran	1300	-	Askerde	11 T. Sani 1331	31
IV 200	4959		Osman	Abdullah	Hanım	Akviran	Detse	1301	-	Askerde	6 T. Evvel 1331	30
IV 200	4960		Hüseyin	İsmail	Şerife	Çumra	Okcu Alan	1295	-	Mekteb-i Harbiye Mecruh Hastahanesi'nde	22 K. Evvel 1331	36
IV 200	4961		Mustafa	Osman	Havva	Çumra	Arık Viran	1302	-	Sığındere'de	11 Haziran 1331	29
IV 201	4985		Salih	Sadullah	Emine	Meram	Gödene	1298	-	Asker Olarak Mahall-i Harbde	25 Temmuz 1331	33
IV 201	4986		Mustafa	İmam Halil	Fatma	Kızılviran	Ağrız	1305	-	Taş Kışla Hastahanesi'nde	16 K. Sani 1331	26
IV 201	4987		Mehmed	Ali	Saliha	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1301	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	30
IV 201	4989		Veli	İsmail	Şerife	Kızılviran	Çamurluilet	1297	-	Mehmed Paşa Siperlerinde	31 T. Evvel 1331	34
IV 201	4996	Kara Şaban Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Merkez	Hasan Dede Mescid	1309	-	Saray Burnu'nda	24 T. Sani 1331	22
IV 203	5040		Hasan	Hüseyin	Emetullah	Merkez	Hacı Cemil	1306	-	Kayacık'da	4 T. Evvel 1331	25
IV	5042		Mehmed	Osman	Hediye	Merkez	Nehr-i Kafür	1294	-	Sığındere	22 Haziran	37

203										Muharebesi'nde	1331	
IV 205	5090	Hafizoğlu	Abdullah	Osman	Müteveffiye Fatma	Meram	Vadi-i Meram Camii Kebir	1296	-	Arı Burnu'nda	27 Haziran 1331	35
IV 206	5117		Şükrü	Mevlüt	Zeliha	Çumra	İsmil	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	16 Temmuz 1331	22
IV 206	5118		Mevlüt	Mustafa	Havva	Meram	Kayı Hüyüğü	1305	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	26
IV 206	5119		Mehmed	Hasan	Rahime	Merkez	Resil	1304 - 1306	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	27 / 25
IV 207	5148	Murtaza Oğullarından	Mehmed	Murtaza	Esme	Merkez	Hacı Cemil	1299	-	Askerde	21 Temmuz 1331	32
IV 207	5151		Halil	Seyid	Emine	Merkez	Hacı Cemil	1289	-	Askerde	8 K. Evvel 1331	42
IV 208	5176		Mustafa	İsmail	Fatma	Merkez	Tarhane	1298	-	Askerde	24 Temmuz 1331	33
IV 209	5181		Abdülhakim	Osman	Vadi	Çumra	Fethiye Karyesi	1303	-	Askerde	9 K. Sani 1331	28
IV 209	5182	Pehlivan Oğullarından	Mehmed	Mehmed Ali	Rukiye	Çumra	Okcu Alan	1305	-	Taş Kışla Hastahanesinde	12 K. Sani 1331	26
IV 209	5183		Mustafa	Ali	Meryem	Kızılviran	Glisra	1306	-	Anafartalar Muharebesi'nde	10 T. Evvel 1331	25
IV 210	5217		Mehmed	Seyid Mehmed	Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Lazistan'da (Rize)	6 K. Sani 1331	25
IV 210	5223		Mehmed	Hacı Hasan	Emine	Sille	Tat	1309	-	Kireç Tepe Muharebesinde	3 Ağustos 1331	22
IV 214	5324	Yeşil Efendi Oğlu	Sıdkı Efendi	Müteveffa Mustafa	Zeliha	Sille	Karhane	1303	-	Anafartalarda	13 – 14 T. Sani 1331	28
IV 214	5325		Ali	Mehmed	Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1300	-	Askerde	28 Temmuz 1331	31
IV 214	5326		Hasan Hüseyin	Mustafa	Saliha	Merkez	Hoca Cihan Aşağı	1307	-	Askerde	28 Temmuz 1331	24
IV 214	5327		Mehmed	Hasan	Dudu	Kızılviran	Ağrız	1308	-	Askerde	28 Temmuz 1331	23
IV 214	5328		Mustafa	Ali	Fatma	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Askerde	28 Temmuz 1331	25
IV 214	5329		Abdullah	Osman	Havva	Sille	Başarakavak	1308	-	Askerde	28 Temmuz 1331	23
IV 214	5330		Mustafa	Osman	Ayşe	Sille	Başarakavak	1305	-	Askerde	28 Temmuz 1331	26
IV 215	5332		Veli	Ali	Şerife	Kızılviran	Karacaviran	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	15 Haziran 1331	34
IV 215	5353		Ali	Hasan	Aliye	Merkez	Yunus Oğlu	1302	-	Kaba Tepe Muharebesi'nde	16 Ağustos 1331	29
IV 215	5355		Halil	Osman	Ayşe	Merkez	Burhan Dede	1305	-	Askerde	28 Temmuz 1331	26
IV 217	5387		Osman	Arif	Karakız	Çumra	Fethiye	1306	-	Seddülbahir'de	10 K. Evvel 1331	25
IV 217	5403		Süleyman	Ömer	Ayşe	Merkez	Kayacık Araplar	1299	-	Kireç Tepe'de	3 Ağustos 1331	32
V 1	23		Ali	Osman	Hatice	Akviran	Botsa	1297	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	20 Haziran 1331	34
V 1	24		Osman	Mehmed	Fatma	Akviran	Akviran	1289	-	Mehmed Çavuş Siperleri	11 T. Sani 1331	42

V 1	25		Hüseyin	Mehmed	Kezban	Çumra	Kisecik	1301	-	Conk Tepe Muharebesi	28 Temmuz 1331	30
V 2	26		Musa	Hasan	Fatma	Çumra	Camili	1305	-	Conk Tepe'de	28 Temmuz 1331	26
V 2	27		Habib	Ali	Hatice	Çumra	Okcu Alan	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	27 K. Sani 1331	22
V 3	67		Ömer	Mehmed	Gülistan	Kızılviran	Hasan Şeyh	1302	-	Conk Tepe'de	28 Temmuz 1331	29
V 4	88		Kamil	Durmuş	Fatma	Merkez	Sarnıç	1299	Hatice	Balkan Harbi (Şehiden ifadesi yoktur)	1328	29
V 11	263	Bozkeleş Oğlu	Mehmed Emin	Süleyman	Kezban	Kızılviran	Ağrız	1310	-	Askerde	6 Mart 1332	22
V 14	347	Hacı Ömer Oğullarından	Mustafa	Ahmed	Fatma	Çumra	Okcu Alan	1295	-	Kirte Muharebesi'nde	7 K. Sani 1331	36
V 19	469		Ali	Mehmed	Müteveffiye Fatma	Meram	Aşıklar	1303	-	11. Fırka Hastahanesi'nde	27 Şubat 1331	28
V 19	470		Mehmed	Mevlüt	Fatma	Sille	Başarakavak	1305	-	Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastahanesi'nde	29 Temmuz 1331	26
V 23	553		Musa	Mehmed	Dudu	Akviran	Avata	1290	-	Anafartalar'da	15 T. Sani 1331	41
V 24	591		Ömer	Ahmed	Hatice	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1302	-	Kuttu'l Amara Muharebesi'nde	24 Şubat 1331	29
V 24	595	Seyid Çavuş Oğlu	Mehmed	Seyid	Kezban	Sille	Sızma	1304	-	Askerde	3 Eylül 1331	27
V 24	596		Ali	Hacı Musa	Müteveffiye Fatma	Sille	Başarakavak	1295	-	Domuz Dere'de	22 - 23 Ağustos 1331	36
V 24	597	Manav Oğlu	Hüseyin	Ömer	Fatma	Sille	Kirli Giret	1308	-	Çörtük Tepe'de	28 Temmuz 1331	23
V 24	598	Aşık Mehmed Oğlu	Ali	Mustafa	Havva	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Çörtük Tepe'de	28 Temmuz 1331	25
V 24	599		Ali	Mehmed Efendi	Havva	Kızılviran	Ağrız	1308	-	Çörtük Tepe'de	28 Temmuz 1331	23
V 30	731		Süleyman	Memiş	Kezban	Sille	Kirli Giret	1299	-	Çürbük Tepe'de (Çanakkale)	28 Temmuz 1331	32
V 31	759	Hacı Oğlu	İsmail	Hüseyin	Fatma	Sille	Başarakavak	1293	-	Süngü Bayırı'nda	28 T. Sani 1332	39
V 32	786	Şaban Oğullarından	Mehmed	Mehmed	-	Kızılviran	Hasan Şeyh	1298	-	Askerde	19 - 20 Haziran 1331	33
V 32	787	Kitiş Oğullarından	Ramazan	Mehmed	-	Kızılviran	Hasan Şeyh	1308	-	Askerde	28 Temmuz 1331	23
V 33	805		Mevlüt	İbiş	Ayşe	Merkez	Hacı Yusuf	1306	-	Irak'da İngilizler'le Vuku Bulan Muharebede	-	26
V 33	815		Hasan	Abdülkerim	Şerife	Akviran	Karahöyük	1290	-	Arı Burnu Civarında	7 K. Evvel 1331	41
V 34	826		Seyid	Şerafeddin	Hanife	Çumra	Mamure	1297	-	Sığındere	28 Temmuz 1331	34
V 34	827		Süleyman	Yusuf	Alime	Çumra	Çumra	1303	-	Seddülbahir'de	28 Temmuz 1331	28
V 34	838		Ahmed	Ali	-	Merkez	Hacı Yusuf	1297	-	Askerde	28 Temmuz 1331	34

V 35	856	Karagöz Oğullarından	Mehmed	Ahmed	Hediye	Merkez	Akbaş	1309	-	Askerde	17 Şubat 1331	22
V 36	888		Mehmed	Musa	Hasibe	Meram	Gödene	1308	-	Kop Gedığı'nde - Kop Geçidi	29 Nisan 1332	24
V 36	889		Abdullah	Osman	Şerife	Sille	Başarakavak	1308	-	Irak	6 K. Sani 1331	23
V 36	891	Deli Hasan Oğlu	Ahmed	Hasan	Zeliha	Sille	Keci Muhsine Hamidiye	1306	-	Kereviz Dere'de	30 Haziran 1331	25
V 37	906		İsmail	Ahmed	Şefika	Merkez	Tarhane	1306	-	Seddülbahir'de	5 T. Evvel 1331	25
V 37	911		Hüseyin	Mehmed	Fatma	Kızılviran	İnlüce	1306	-	Sönük Tepede	28 Temmuz 1331	25
V 37	918	Savaşan Oğullarından	Şükrü	İrfan	Ayşe Şerife	Merkez	Koca Sinan	1308	-	Askerde	3 K. Sani 1331	23
V 38	939	Tekaüd Oğlu	Osman	İbrahim	Fatma	Çumra	İsmil	1307	-	Kireç Deresi'nde	K. Evvel 1331	24
V 38	940	Vakap Oğlu	Ali	Ahmed	Bahar	Merkez	Akviran	1303	-	Meydan Harbinde	22 K. Evvel 1331	28
V 40	976		İzzet	Abdi	Cevahir	Çumra	Süleymaniye	1295	-	Huruc Mıntkasında	30 Nisan 1332	37
V 40	988		Hüseyin	İsmail	Rukiye	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1307	-	Askerde	30 Eylül 1331	24
V 40	1000	Gök Oğlanın	Ahmed	Ali	Esmâ	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1293	-	Askerde	17 T. Evvel 1331	38
V 41	1001	Hatıbzade	Mustafa	Seyyid Ali	-	Kızılviran	Çamurluaret	1306	-	Eber Muharebesinde	22 T. Sani 1331	25
V 41	1002		Ali	İbrahim	Emine	Meram	Gödene	1301	-	Askerde	12 T. Evvel 1331	30
V 41	1003	Ali Efendi Oğlu	Ali	Süleyman	Fatma	Kızılviran	Kirli Giret	1307	-	Balkan Muharebesinde	23 Mart 1332	?
V 41	1011	Alemdar Oğullarından	Mehmed	Ali	Elmas	Akviran	Sadıklar	1296	-	Mesud Tepede	19 K. Evvel 1331	35
V 41	1013	Akkelpli Oğullarından	Hasan	Hüseyin	Zeyneb	Akviran	May	1308	-	Süngü Bayırında	10 Ağustos 1331	23
V 42	1027	Ayvaz Oğlu	Abdullah	İsmail	Zeyneb	Sille	Tat	1303	-	Askerde	3 – 4 Şubat 1331	28
V 42	1028		Abidin	Mehmed	Sakine	Merkez	Gene	1306	-	Askerde	3 – 4 Şubat 1331	25
V 42	1029	Hacı Abdullah Oğlu	Hüseyin	Ahmed	Rahime	Merkez	Obruk	1304	-	Askerde	19 Şubat 1331	27
V 42	1047		Ramazan	İbrahim	Huriye	Akviran	Çomaklar	1291	-	Art Burnu'nda	6 – 7 K. Evvel 1331	40
V 42	1049		Mustafa	İbrahim	Fatma	Çumra	Kuzucu	1293	-	Askerde	2 K. Sani 1331	38
V 42	1050		Durmuş Ali	Hasan	Havva	Çumra	Alan	1305	-	Kop Gedığı Muharebesi'nde	3 Mart 1332	27
V 43	1051		Mehmed	Mustafa	Sabire	Akviran	Detse	1305	-	Kop Gedığı Muharebesi'nde	30 Mart 1332	27
V 43	1052		Abdurrahman	Hafız Ahmed	Ayşe	Çumra	Fethiye	1309	-	Askerde (Kop Gedığı Muharebesi'nde)	3/4 Şubat 1331	22
V 43	1054		Mehmed	Hasan	Şerife	Akviran	Kavak	1290	-	Kaledere Tepe Muharebesinde	29 Mart 1332	42
V 43	1056		Seyid Ali	Ali	Kezban	Kızılviran	Karacaviran	1309	-	Askerde	21 T. Sani	22

											1331	
V 43	1057		Ramazan	Ali	Emine	Akviran	May	1310	-	Askerde	31 K. Sani 1331	21
V 43	1064		Ahmed	Mustafa	Ayşe	Kızılviran	İnlüce	1301	-	Kereviz Dere'de	11/12 Temmuz 1331	30
V 44	1080	Davud Oğlu	Hüseyin	Mehmed	Müteveffiye Fatma	Merkez	Obruk	1291	-	Askerde	6 Mart 1332	41
V 44	1082		Abdullah	Mustafa	Huriye	Merkez	Zıvanık Tekeli Oğlu	1290	-	Askerde	30 T. Sani 1331	41
V 44	1095		Mehmed	Mehmed	Hatice	Merkez	Dedem Oğlu Mahallesi	1297	Hatice	Çubuk Tepesinde	28 Temmuz 1331	34
V 45	1118		Nebi	Mehmed	Marziye	Çumra	İsmil	1299	-	Of Civarındaki Muharebede	16 Haziran 1332	33
V 45	1120		Mehmed Emin	Mehmed	Sıdika	Merkez	Hatib	1307	-	Mektab-i Harbiye Mecruhîn Hastahanesinde	9 Temmuz 1332	25
V 47	1159		Ahmed	Mehmed Ali	Ümmü Gülsüm	Akviran	May	1310	-	Felahiye	30 Mart 1332	22
V 47	1160		İbrahim	Hüseyin	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1298	-	Kirte Muharebesi'nde	3 T. Sani 1331	33
V 50	1227	Timur Apak Oğullarından	Mehmed	Mehmed	Rabia	Çumra	Karkın	1296 - 1290	-	Anafartalar'da	19 T. Evvel 1331	35 / 41
V 50	1250		Ahmed	Mehmed	Fatma	Merkez	Aksinne	1305	-	Esna-yı Muharebede	30 Mart 1332	27
V 51	1251		Süleyman	Mehmed	Havva	Merkez	Ferhuniye	1308	-	Kanlı Tepe Muharebesinde	18 Eylül 1331	23
V 51	1252		Mehmed	Osman	Hatice	Çumra	Hayroğlu	1308	-	Kanlı Tepe Muharebesinde	16 Eylül 1331	23
V 51	1258		Mustafa	Mehmed	Fatma	Merkez	Orta Mescid	1302	-	Sığındere Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	29
V 51	1267		Bekir	Mustafa	Ayşe	Merkez	Polatlar	1303	-	Askerde	28 Temmuz 1331	28
V 51	1268	Kesek Oğlu	Eyüp	Ahmed	Hafize	Merkez	Sakahane	1309	-	Muharebede	22 T. Sani 1331	22
V 52	1276		Ali	Mehmed	Fatma	Merkez	Nehr-i Kafur	1308	-	Askerde	21 Mart 1332	24
V 52	1277		Mehmed	Sabri	Şerife	Merkez	Pir-i Mehmed Paşa	1294	-	Çanakkale'de	7 K. Evvel 1331	37
V 52	1280		Mevlüt	Osman	Miyase	Çumra	Hayroğlu	1307	-	Askerde	3 T. Sani 1331	24
V 52	1298		Seyid Mehmed	Ahmed Çavuş	Fatma	Merkez	Çaltı	1297	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	6 Ağustos 1331	34
V 53	1303		Haydar	Hasan	Müteveffiye Fatma	Merkez	Keçeci	1303	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	15 T. Evvel 1331	28
V 53	1305		Ömer	Ali	Müteveffiye Saliha	Merkez	Büyük Sinan	1303	-	Şahin Dere'de	29 Haziran 1331	28
V 53	1306		Memiş	Mehmed	Hasibe	Merkez	Hoca Habib	1292	-	Kirte Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	39
V 53	1324		Tahir	Hüseyin	Ayşe	Merkez	Fakih Dede	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	18 Haziran 1331	22
V 54	1327		Yusuf	Hacı Tefvik	Aliye	Merkez	İç Karaarslan	1296	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	7 K. Evvel 1331	35
V 54	1336		Mevlüt	Ali	Hatice	Merkez	Polatlar	1298	-	Anafartalar'da	15 T. Evvel	33

											1331	
V 54	1337	Yiğen Oğulları	Süleyman	Mustafa	Havva	Merkez	Nişantaş	1297	-	Arı Burnu'nda	26 Temmuz 1331	34
V 54	1338		Hasan	Hasan	Fatma	Merkez	Fakih Dede	1308	-	Maraş Tepesinde Top Başında	16 T. Evvel 1331	23
V 56	1384		Hasan	İsmail	Anakız	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi	1298 – 1292	-	Irak'da	19 Haziran 1332	34 / 40
V 56	1387		Veli	Mehmed	Esmehan	Merkez	Sütcü	1305	-	Bayburt	19 Haziran 1332	27
V 57	1424	Kara Salih Oğlu	Mehmed	Mustafa	Müteveffiye Ayşe	Sille	Sızma	1298	-	Kanlı Boğazda	8 K. Evvel 1331	33
V 58	1434		Mehmed	Hüseyin	Ayşe	Sille	Sızma	1310	-	Felahiye Muharebesi'nde	9 Nisan 1332	22
V 59	1454		Ali	Hasan	Müteveffiye Hatice	Sille	Bilecik	1312	-	Esna-yı Muharebede	12 Ağustos 1332	20
V 60	1485		Halil	Abdulkadir	Emine	Meram	Harmancık	1312	-	Askerde	13 Ağustos 1332	20
V 60	1500	Hacı Hasan Oğullarından	Eyüp	Fazlı	Saliha	Çumra	İsmil	1302	-	Muş'da	23 Temmuz 1332	30
V 62	1543	Başlı Oğullarından	Mehmed	Hüseyin	Miyase	Merkez	Yanık Cami	1302	-	Askerde	20 Ağustos 1331	29
V 62	1546	Hacı Yamak Oğullarından	Rıfat	Hacı Hasan	Akife	Merkez	Abdi Tolu	1296	-	Kanlı Dere'de	15 Ağustos 1331	35
V 62	1547	Jandarma Taburunun Beyşehir Takım Kumandanı Mülazim-i Evvel	Ramiz Efendi	Mehmed Efendi	Fethiye	Merkez	Sebhavan	1301	-	Bayburt'da	8 Temmuz 1332	31
V 62	1549		Süleyman	Derviş	Kezban	Sille	Başarakavak	1312	-	Muharebe'de	15 Ağustos 1332	20
V 63	1575		Mustafa	İsmail	Fatma	Merkez	Hacı Sadık	1310	-	Meydan-ı Harb'de	4 Eylül 1332	22
V 66	1630	Hacı Himmet Oğlu	Mehmed	Hasan	Ayşe	Sille	Kirli Giret	1312	-	Meydan-ı Harb'de	4 Mayıs 1332	20
V 66	1631	Hacı Halil Oğlu	Mevlüt	Osman	Emine	Sille	Kirli Giret	1312	-	Meydan-ı Harb'de	4 Mayıs 1332	20
V 66	1632	Derviş Oğlu	Mehmed	Seyid	Müteveffiye Emine	Sille	Kirli Giret	1291	-	Ka'tibe'de Üçüncü Seyyar Hastanesinde (Yemen – Taiz)	28 Temmuz 1332	41
V 66	1637	Hacı	Mehmed	Abdulkadir	Müteveffiye Şerife	Sille	Polatlar	1289	-	Kereviz Dere'de	20 K. Evvel 1331	42
V 66	1645	Yeşil Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Meram	Çayırbağı	1300	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	3 Nisan 1331	31
V 66	1647		Derviş Mustafa	Mehmed	Havva	Merkez	Taşra Karaarslan	1305	-	Zengök Meydan Muharebesinde	17 Haziran 1332	27
V 68	1688		Hüsnü	Mehmed	Müteveffiye Arife	Sille	Ak	1309	-	Çapakçur'da	28 Ağustos 1332	23
V 69	1716		Nureddin	Ahmed	-	Merkez	Darıcı	1312	-	Meydan Harbinde	27 Ağustos 1332	20
V 69	1717		Hasan Hüseyin	Ahmed	-	Merkez	Hacı Süleyman	1312	-	Siperde Düşmanın Kurşununun İsabetiyle	3 Eylül 1332	20
V 69	1721		Süleyman	Mevlüt	Neslihan	Merkez	Zıvarık Hacı Abbas	1312	-	Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
V 69	1722		Ali	Abdullah	-	Çumra	İsmil	1312	-	Kayıp. Çapakçur	8 Ağustos	20

										Civarında (Doğu Cephesi)	1332	
V 69	1723		Şakir	Ahmed	-	Meram	Gödene	1312	-	Kayıp. Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
V 69	1724		Mevlüt	Mustafa	-	Sille	Bilecik	1312	-	Kayıp. Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
V 69	1725	Sarı Oğlu	Tevfik	Hüseyin	-	Meram	Vadi Meram Cami Kebir	1312	-	İhmali Tepede	27 Ağustos 1332	20
V 70	1746	Abdulahab Oğullarından	Abdullah	Mustafa	Müteveffiye Saliha	Akviran	Kavak	1303	-	Dobruca Muharebesi'nde	20 Eylül 1332	29
V 70	1748	Tat Hasan Oğullarından	Halil İbrahim	Veli	Müteveffiye Emine	Akviran	Akviran	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	2 Eylül 1331	34
V 70	1749		Hüseyin	Bayram	Fatma	Merkez	Kızılviran Tekelioğlu	1308	-	Hatuk Sırtlarında (Irak)	14 Ağustos 1332	24
V 72	1777		Ali	Mustafa	Fatma	Merkez	Kara Kayış	1308	-	Askerde	19 Temmuz 1332	24
V 72	1778		Mustafa	Ahmed	Saliha	Merkez	Karahüyük	1312	-	Askerde	27/28 Ağustos 1332	20
V 72	1779		Abdi	Halil	Ayşe	Merkez	Dolap Camii	1308	-	Askerde	25 Temmuz 1331	23
V 72	1790	Tatar Emin Oğullarından	İsa	Osman	Sultan	Akviran	Süleymaniye	1305	-	Rakımlı Tepe Muharebesi'nde	27/28 Ağustos 1332	27
V 72	1791	Alaiyeli Oğullarından	Hüseyin	Ali	Müteveffiye Ayşe	Kızılviran	Tolasa	1305	-	Taşlı Tepe Muharebesi'nde	22 Temmuz 1332	27
V 72	1792	Selamet Oğullarından	Zeynullah	Cabbar	Hatice	Akviran	Ahmediye	1312	-	Kantar Karyesi Muharebesinde	16 Ağustos 1332	20
V 74	1827	Acem Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Çumra	Çumra	1312	-	Kafkas Darülharbinde (Kafkas Cephesi)	12 Ağustos 1332	20
V 74	1841		Hasan	Ali	Aliye	Merkez	Kerim Dede Mektep	1304	-	Meydan Harbinde	31 Ağustos 1332	28
V 74	1843		Hasan Hüseyin	Hasan	Rahime	Merkez	Hoş Havan Ata	1303	-	Meydan Harbinde	16 Temmuz 1332	29
V 74	1844		Ali	Ahmed	Alime	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1297	-	Meydan-ı Harbde	15 Ağustos 1332	35
V 74	1845	Tütüncü Oğlu	Rıza	Fehmi	Saliha	Merkez	Şeyh Ahmed	1303	-	Meydan-ı Harbde	15 Ağustos 1332	29
V 74	1850		İbrahim	Keçeci Hasan	Hatice	Merkez	Ak Çeşme	1306	-	Meydan Harbinde	27 Ağustos 1332	26
V 75	1860		Ramazan	Mehmed	-	Kızılviran	Hasan Şeyh	1308	-	Kanlı Sırt'da	26 Temmuz 1331	23
V 75	1861		Ahmed	Bekir	-	Kızılviran	Hasan Şeyh	1305	-	Kirte Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	26
V 76	1881		İbrahim	Hüseyin	-	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1303	-	Askerde	5 K. Sani 1331	28
V 76	1894		Mustafa	Mehmed Ali	Fatma	Kızılviran	Hasan Şeyh	1305	-	Seddülbahir'de	4 Temmuz 1331	26
V 77	1918	Muttalib Oğullarından	Mustafa	Ömer	Emine	Akviran	May	1312	-	Kitasında	19 Ağustos 1332	20
V 77	1919	Helvacı Oğullarından	Derviş	Ali	Fatma	Akviran	Aksille	1312	-	Kitasında	19 Ağustos	20

											1332	
V 80	1991	Karaklı Oğullarından	İbrahim	Ali	Hatice	Akviran	Akviran	1293	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	7 K. Evvel 1331	38
V 85	2115	Sarı Oğlu	Niyazi	Kadir	Havva	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1311	-	Galiçya'da	20 Eylül 1332	21
V 85	2118	Kethüda Oğullarından	İdris	İbrahim	Hatice	Akviran	Kavak	1298	-	Şerafeddin Sırtlarında Muharebede	2 Ağustos 1332	34
V 87	2175	Kuru Kafa Zade	Mehmed	Ahmed	Hafize	Merkez	Yahşi	1309 - 1302	-	Seddülbahir'de	16/17 Haziran 1331	22 / 29
V 90	2228		Mehmed	Ömer	Havva	Merkez	Orta Sinan	1303	-	Balkan Muharebesi'nde	-	25
V 91	2269		Osman	Hasan Hüseyin	Hatice	Merkez	Dolab Halil	1309	-	Eyü Sırtlarında Muharebede (Çanakkale)	3/4 Nisan 1331	22
V 91	2275		Mustafa	Ali	Emine	Merkez	Kerim Dede Camii	1308	-	Çiftlik Muharebesi'nde	15 K. Sani 1331	23
V 92	2278		Yusuf	Mustafa	-	Merkez	Dolab Mahmud	1312	-	Halep Gül Muharebesi'nde	19 Temmuz 1332	20
V 92	2281	Çerkes Oğullarından	Hasan	İsmail	-	Çumra	Hayroğlu	1312	-	Halep Gül Muharebesi'nde	15 Temmuz 1332	20
V 92	2291		Rıza	İbrahim	Ayşe	Merkez	Hasan Dede Mescid	1297	-	Askerde	14 K. Evvel 1332	35
V 103	2575		Ali	Ali	Zeliha	Merkez	Bayat	1310	-	Çirmük'de	6 Ağustos 1332	22
V 105	2611	Çil Ali Oğlu	Ali	Hasan	Emine	Sille	Tat	1307	-	Taif'de	7 Temmuz 1332	25
V 105	2625	Kalleci Bekirin	Süleyman	Bekir	Ayşe	Meram	Zokak	1301	-	Askerde	17 Ağustos 1332	31
V 106	2626	Küçük Ali Oğlu	Ali	Veli	Şerife	Kızılviran	Bulumya	1309	-	49. Fırka Sıhhiye Sargı Bölüğü	14 K. Sani 1332	23
V 108	2677	Çil Ali Oğlu	Ali	Hasan	Emine	Sille	Tat	1307	-	Taif Muharebesi'nde	7 Temmuz 1332	25
V 110	2743	Çağsak Oğlu	Seyid İbrahim	Hasan	Ayşe	Kızılviran	Çamurluiret	1314	-	Urfa Hastahanesi'nde	2 K. Evvel 1332	18
V 110	2748	Kara Mehmed Oğullarından	Ali	Hasan	-	Çumra	Alan	1290	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	7 K. Evvel 1332	42
V 110	2750		Tahir	Hacı İsmail	-	Akviran	Hatunsaray	1291	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	7 K. Evvel 1332	41
V 114	2833	Artuk Oğlu	Mustafa	Hacı Ahmed	Emine	Meram	Aşıklar	1302	-	Güryaman Köyü	14 T. Evvel 1332	30
V 117	2907	Saliha Oğlu	Ahmed	Mehmed	Saliha	Meram	Hatib	1306	-	Askerde	23 Mayıs 1331	25
V 117	2909		Nesib	Mehmed	Saliha	Meram	Aşıklar	1297	-	Askerde	18 Ağustos 1332	35
V 117	2910	Ayvaz Oğlu	Hüseyin	Süleyman	Alime	Meram	Aşıklar	1293	-	Askerde	19 T. Sani 1331	38
V 117	2911		Hamza	Koç Ali	Huriye	Merkez	Hacı Süleyman	1305	-	Bayburd	26 Haziran 1332	27
V 118	2937		Mehmed	İsmail	Fatma	Merkez	Tarhana	1295	-	Revandiz Muharebesinde	15 Mayıs 1332	37
V 119	2946	Sefer Oğlu	Ali	Hüseyin	Hafize	Merkez	Obruk	1297	-	Askerde	2 K. Sani 1332	35
V 119	2947	Kara Mehmed Oğlu	Ali	Mehmed	Havva	Sille	Ak	1298	-	Askerde	2 K. Sani	34

											1332	
V 119	2948	Deli Oğlu	Mustafa	Ahmed	Miyase	Çumra	Küçük Köy	1311	-	Askerde	12 K. Sani 1332	21
V 121	3010		Abdullah	Ahmed	Fatma	Merkez	Hasan Dede Mescid	1292	-	Meydan Harbi'nde	10 Haziran 1332	40
V 121	3011		Mehmed	Mikdat	Şerife	Merkez	Sarac Oğlu	1293	-	Meydan Harbi'nde	10 Haziran 1332	39
V 121	3012		Ahmed Bin	Süleyman	Hatice	Merkez	Akbaş	1297	-	77. Alay 3. Tabur 9. Bölük Efradından Askerde	25 T. Evvel 1331	34
V 122	3023	Kara Baba Oğullarından	Hasan	İbrahim	Emine	Meram	Vadi Meram Camii Kebir	1309	-	Galiçya'da	23 Eylül 1332	23
V 123	3047	Çağşak Oğullarından	Seyid İbrahim	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran	Çamurluiret	1312	-	Esna-yı Muharebede	6 Eylül 1332	20
V 123	3048	Çağşak Oğlu	Hasan	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran	Çamurluiret	1312	-	Esna-yı Muharebede	6 Eylül 1332	20
V 123	3052		İsmail	Sait	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1310	-	Felahiye Muharebesi'nde	5 K. Evvel 1332	22
V 124	3074		İbrahim	İsmail	Emine	Çumra	Eser Hamidiye	1309	-	71. Alay 1. Tabur Neferi İken Askerde	6 Eylül 1332	23
V 125	3107		Alaattin	İbrahim	Fatma	Kızılviran	Ağrız	1291	-	18. Kolordu 59. Seyyar Hastahanesi'nde	24 K. Sani 1332	41
V 125	3115	Mahmud Oğlu	Durmuş	Mustafa	Aliye	Meram	Gödenek	1310	-	Kalamış Muharebesinde	23 K. Evvel 1332	22
V 125	3120	Kozak Oğlu	Seyid	Bekir	Müteveffiye Ayşe	Meram	Camii Kebir	1299	-	Meydan-ı Harbde	10 Eylül 1332	33
V 127	3150	Kör Oğlu	Mustafa	Ahmed	Müteveffiye Elmas	Merkez	Sağır Sokağı	1301	-	İmam Muhammed'de	29 K. Evvel 1332	31
V 128	3189		Mustafa	Hacı Ali	Fatma	Kızılviran	Bulamaz	1296	-	Meydan Harbinde	10 Haziran 1332	36
V 129	3209		Hüseyin	Müderriş Hacı Mehmed Efendi	-	Merkez	Kara Kurt	1310	-	Askerde	14 K. Evvel 1332	22
V 132	3278		İsa	Ahmed Hasan	-	Merkez	Fakih Dede	1294	-	Meydan Harbinde	10 Haziran 1332	38
V 133	3311	Şaşının	Ali	Mustafa	Ayşe	Merkez	Ulu İrmak Ali Hoca	1309	-	Meydan Harbinde	19 Mart 1332	23
V 133	3312		Ali	Mehmed	Saliha	Merkez	Sungur	1295	-	Meydan Harbinde	19 Mart 1332	37
V 135	3356		İsa	Recep	Müteveffiye Şerife	Merkez	Saraç Oğlu	1297	-	Anafartalar Muharebesi'nde	13 Ağustos 1331	34
V 137	3420		Ali	Mustafa	-	Merkez	Keçeci	1296	-	Esna-yı Muharebede	19 T. Sani 1331	35
V 139	3465	Erkeş Oğlu	Mustafa	Mehmed	Hatice	Sille	Sızma	1297	-	13. Alay 1. Tabur'da Müstahdem İken	27 Mayıs 1331	34
V 140	3489		Halil	Mustafa	Ayşe	Çumra	Kisecik	1295	-	57. Seyyar Hastahanesi'nde	6 Şubat 1332	37
V 144	3578		Mehmed	Mehmed Çavuş	Fatma	Merkez	Akviran	1306	-	2113 Rakımlı Tepede	19 Ağustos 1332	26
V 145	3605	Kadı Oğullarından	Abdullah	Ahmed	Emine	Akviran	Akviran	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23
V 145	3606		Eyüp	Mehmed	Hatice	Kızılviran	Karacaviran	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23

V 145	3607	Mendilli Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Akviran	Detse	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23
V 145	3613		İbrahim	Mustafa	Hatice	Çumra	Ova Kavağı	1306	-	Muharebede	17 Temmuz 1332	26
V 146	3637		Bekir	Mehmed Emin	Atiye	Meram	Gödene	1298	-	Muharebede	11 Nisan 1333	35
V 146	3638	Durucan Oğlu	Rahim	Hacı Mevlüt	Zeliha	Çumra	İsmil	1311	-	Muharebede	11 Nisan 1333	22
V 146	3643	Şaşının	Hasan	Mustafa	Ayşe	Merkez	Ali Hoca	1307	-	Guzat Muharebesinde	2 Şubat 1332	25
V 148	3674		Nuri	Musa	Havva	Kızılviran	Çamurluiret (Safaköy)	1311	-	Cavit Bey Siperinde	4 Eylül 1332	21
V 148	3678		İsmail	Seyid	Fatma	Merkez	Koca Sinan	1308	-	Askerde	22 T. Evvel 1332	24
V 149	3715		Ahmed	Sadık	Behiye	Merkez	Sungur	1305	-	Askerde	21 K. Evvel 1332	27
V 151	3755	Kel Memiş Oğlu	Recep	Mehmed	Şerife	Meram	Gödene	1310	-	İran'da	22 Mart 1333	23
V 153	3809	Şaban Oğullarından	Süleyman	İsmail	Aliye	Kızılviran	Hasan Şeyh	1311	-	Muharebede	30 Nisan 1333	22
V 153	3813	Abdullah Oğullarından	Mehmed	Abbas	Ümmü	Akviran	Orhaniye	1311	-	Felahiye'de (Irak)	11 K. Evvel 1332	21
V 153	3819	Silistrelili	Nasuh	Ali	Zeyneb	Akviran	Hayrabad	1306	-	Meydan Harbinde	20 T. Sani 1332	26
V 154	3829	Kamer Oğullarından	Hüseyin	Mehmed	Ayşe	Kızılviran	Bulumya	1308	-	Esna-yı Muharebede	28 Temmuz 1333	25
V 154	3839		Osman	Abidin	Ayşe	Akviran	Detse	1290	-	Galiçya'da	17 K. Sani 1332	42
V 156	3880		Mehmed	Yusuf	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Ulu İrmak Ali Hoca	1295	-	Mekteb-i Harbiye Hastanesinde	22 K. Evvel 1331	36
V 157	3905	Kırnatacı Oğlu	Halil İbrahim	İbrahim	Fatma	Merkez	Binari	1293	-	4. Alay 4. Tabur 13. Bölük Neferi İken	10 Haziran 1332	39
V 163	4051		Ali	Süleyman	Ayşe	Çumra	İsmil	1311	-	Esna-yı Muharebede	19 Temmuz 1333	22
V 163	4059	Kara Küçük Oğullarından	Recebin Hasan	Süleyman	Havva	Merkez	Zıvanık Burhaniye	1307	-	Muharebede	7 Eylül 1332	25
V 167	4164	Hanlakçı Oğullarından	Mustafa	İsmail	Müteveffiye Şerife	Merkez	Dolap Cami	1299	-	Romanya'da (Şarapnel Parçasından müteessiren)	25 Temmuz 1333	34
V 175	4349		Ali	Mehmed	Zeynep	Sille	Sızma	1310	-	Askerde	27 K. Evvel 1332	22
V 175	4364	Gani Oğullarından	Süleyman	Mehmed	Raziye	Kızılviran	Kızılviran	1311	-	Askerde	25 Ağustos 1332	21
V 175	4368	Gökmen Oğullarından	İbrahim	Seyid Ali	Müteveffiye Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1297	-	Askerde	27 Ağustos 1332	35
V 178	4422	Derviş Oğlu	Mehmed	Mustafa	Elmas	Merkez	Öyle Bekledi	1308	-	Askerde	8 Eylül 1333	25
V 179	4456		Mevlüt	Ahmed	Mutâllaka Hediye	Merkez	Çukur	1290	-	Simav Kazasında Eşkriya Tarafından	Nisan 1332	42
V 180	4486	Hacı Molla Seyid Oğullarından	Ali	İbrahim	Huriye	Akviran	Akviran	1312	-	182. Alay Takib Efradından	11 Ağustos 1333	21
V 187	4597		Tevfik	Recep Efendi	Saliha	Merkez	Piri Mehmed Paşa	1314	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	8 Haziran 1331	17
V 188	4628	Kör Himmet Oğullarından	Mehmed Emin	Mehmed	Fatma	Sille	Tat	1310	-	Devlet-i Abad'da	21 K. Evvel 1332	22

V 189	4665		Mehmed	İsmail	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Pir Esad Hacı Hüseyin	1302	-	45. Ordu 3. Alay 11. Bölük'de İken Muharebede	2 K. Sani 1332	30
V 189	4666		Abdulhalim	Halit Çelebi	-	Merkez	Ahmed Fakih	1301	-	Diyarbakir Menzil Hastahanesi'nde	27 Eylül 1333	32
V 194	4790		Mehmed	Memiş	Fatma	Merkez	Polatlar	1303	-	Felahiyyede	2 Şubat 1332	29
V 196	4823		Hüseyin	Mehmed	Emine	Merkez	Orta Mescid	1315	-	Gazze'de	13 Eylül 1333	18
V 197	4841		Rıza	Ahmed Efendi	Emine	Merkez	Kasap Sinan	1311	-	Galiçya'da 4431 Numrolu Tepede	10 Ağustos 1333	22
V 197	4842		Eyüp	Ahmed	Müteveffiye Emine	Merkez	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1310	-	Galiçya'da 4431 Rakımlı Tepede	10 Ağustos 1333	23
V 197	4862		Süleyman	Mevlüt	Şerife	Merkez	Koca Sinan	1311	-	Meydan Harbinde	22 Nisan 1333	22
V 198	4878		Ahmed	Yorgancı Ali		Merkez	Hoca Habib	1303	-	Mahkeme Kararı İle Şehid	26 R.Ahir 1332	29
V 198	4888	Kahveci Oğullarından	Mustafa	İbrahim	Şerife	Merkez	Obruk	1298	-	47. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi İken Muharebede	21 Eylül 1333	35
V 200	4918	Bekmezci Oğullarından	Ömer	Halil	Raziye	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Ak Sancak Gaza Muharebesinde	7 T. Sani 1333	27
V 203	5005	Evliya Oğullarından	Ali	Mehmed	Halime	Akviran	Botsa	1297	-	Felahiye Muharebesi'nde	9 Şubat 1332	35
V 204	5040	Veli Oğullarından	İsmail	Abdullah	Fatma	Kızılviran	İnlüce	1305	-	Gazze'de	21 Temmuz 1333	28
V 216	288		Hüseyin	Müteveffa Mustafa	Ayşe	Meram	Boyalı	1311	-	Ak Koyun Yaylasında	Mart 1332	21
V 233	5060	Sağır Oğlu	Hasan	Mehmed	Hatice	Merkez	Öyle Bekledi	1297	-	Askerde (Aşair/ aşiretler Tarafından şehit edildi)	6 Nisan 1333	36
V 235	5092		Osman	İsmail	Vahide	Sille	Camii Cedit	1314	-	Muharebede	27 Mart 1333	19
V 237	5142		Mehmed	Abdurrhman	Fatma	Merkez	Yunus Oğlu M.	1307	-	Ellinci Fırka İkinci Bölüğünde	22 Nisan 1333	26
V 246	5377	Yüzbaşı	Mehmed Lütfi Efendi	Tahsildar Fehmi Efendi	Saliha	Merkez	Şeyh Ahmed	1299	Fatma Behiye Hanım Zevci	Meydan Muharebesinde	30 Nisan 1333	34
V 246	5378		Mehmed	Tat Osman	Ayşe	Meram	Çayırbağı	1315	-	Hastanede	4 T. Evvel 1333	18
V 246	5379	Şaban Nam-ı Diğeri Öksüz Oğullarından	Mehmed	Mehmed	-	Sille	Başarakavak	1293	-	Musul Civarında Esna'yı Rah'da	15 Eylül 1333	40
V 246	5380	Koyak Oğullarından	Hüseyin	Ali	-	Sille	Kirli Giret	1289	-	Tekfur Dağı Merkez Hastahanesinde	9 K. Sani 1334	45
V 246	5381	Andık Oğullarından	Mehmed	Bekir	Ayşe	Merkez	Hoca Cihan Aşağı	1285	-	İzmit hastanesinde	15 Mart 1334	49
V 246	5385	Beşe Oğullarından	Yunus	Abdullah	Ayşe	Sille	Saray Karyesi	1314	-	Meydan Harbinde	14 T. Sani 1333	19
V 246	5386		Ahmed	İsmail	Fatma	Sille	Sızma	1300	-	Maan Menzil Hastanesinde	9 Şubat 1334	34
V 247	5402	Behcet Oğullarından	Mustafa Tahir	Ali	-	Merkez	Orta Mescid	1307	-	Meydan Harbinde	17 Ağustos 1333	26
V 247	5404	Müezzin Zade	Ahmed	Mustafa Efendi	Şemsiye	Merkez	Kurb-u Cedit	1314	-	Meydan Harbinde	20 K. Evvel 1333	19
V 251	5499		Halit Efendi	Nazır Mehmed	Ayşe	Merkez	Durak Fakih	1297	-	Bağdat Cephe Harbinde	10 T. Sani 1331	34

V 252	5539	Hacı Saçlı Oğullarından	Hasan	Mehmed	Fatma	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1312	-	-	3 Şubat 1334	22
V 257	5662		Mehmed	Aziz	Müteveffıye Emine	Çumra	Fethiye	1295	Sabire	-	1331 Senesi Temmuz İçinde	36
V 257	5663	Kolu Kısa Oğlu	Mustafa	Müteveffa Salih	Müteveffıye Emine	Merkez	Sütcü	1297	Yoktur	Harpte	26 Nisan 1334	37
V 258	5704	Küçük İsmail Oğullarından	Ahmed	Ahmed	Emine	Sille	Karhane	1314	-	Kasab Hasan Çetesiyle Vuku Bulan Muharebede	28 Şubat 1334	20
V 260	5738	Mustafa Oğullarından	İsmail	Ahmed	Rabia	Akviran	Botsa	1303	-	İstiklat Muharebesinde	22 Nisan 1333	30
V 261	5765	Mustafa Oğullarından	İsmail	Ahmed	Rabia	Akviran	Botsa	1303	-	İstiklat Muharebesinde	22 Nisan 1333	30
V 263	5835	Paparacı Oğullarından	Ali	Hacı Mustafa	Raziye	Akviran	Orhaniye	1310	-	Felahiye Muharebesinde	4 Şubat 1334	24
V 264	5837	Desteli Oğullarından	Ali	Durmuş	Müteveffıye Hatice	Akviran	Çomaklar	1299	-	Filistin Cephesinde	19 Şubat 1334	35
V 264	5850		İbrahim	Halil	Ayşe	Merkez	Dolap Camii	1309 - 1302	-	Kanlı Dere Muharebesinde	6 Ağustos 1331	22 / 29
V 265	5865	Kara Hasan Oğullarından	Mustafa	Mehmed	Hatice	Merkez	Kara Kayış	1306	-	46. Alay 1. Tabur 2. Bölük Efradından İken	2 Ağustos 1331	25
V 269	5962	Çavuş Oğullarından	Rahim	İbrahim	Ayşe	Merkez	Meydan Köyü	1307	-	Kanlı Sırt'da	22 T. Sani 1331	24
V 270	5999		Mehmed Arif Hikmet Efendi	Ali Rıza Efendi	-	Merkez	Zenburi	1309	-	Sina Cephesinde	21 K. Evvel 1333	24
V 272	6058		Hüseyin	Ömer	Saliha	Meram	Kara Diğın Deresi	1312	-	Galiçya'da	24 Eylül 1332	20
V 275	6143		Hüseyin	Abdullah	Müteveffıye Şerife	Merkez	Zıvarık Tekeli Oğlu	1310	Döndü Zevci	Çapakçur Kasabası Civarında Karnık Tepedeki Muharebede	21 Nisan 1333	23
V 279	6240	Yüzbaşı Çerkes	Hacı Osman Ağa	İshak	Kuşhafa	Niğde	Kulu	1275	Fatma Hanım	İsmil Harbinde	14 Eylül 1334	59
V 279	6244	Cin Ali Oğullarından	Ali	Mustafa	Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1310	-	Şakiler İle İdilen Müsademede	12 Temmuz 1334	24
V 283	6330		Ali Osman	İsmail	Dudu	Akviran	Botsa	1310	-	Merfu Kalede	14 Nisan 1333	23
V 283	6337	Kara Ağa Oğullarından	Mehmed	Hasan	Fatma	Merkez	Sahip Ata	1307	-	Bakü Şehrinin Garb Sırtlarında Vuku Bulan Maharebede	5 Ağustos 1334	27
V 285	6395	ŞemsOğullarından	Ali	Hasan	Fatma	Merkez	Kayacık Araplar	1296	-	Filistin Cephesinde	12/13 Ağustos 1334	38
VI 2	48	Akviranlı Oğlu	Hasan	Müteveffa İbrahim	Müteveffıye Hatice	Merkez	Sarı Hasan	1300	Şadiye Zevci	Sarı Kaya Cihetinde Eşkiyalar Tarafından	20 Nisan 1333	33
VI 4	96	Amca Oğullarından	Osman	Ahmed	Hatice	Sille	Camii Cedid	1313	.	Sırta Şiddetinden Şehiden	14 T. Sani 1334	21
VI 7	164		Ali	Seyid	Hatice	Konya	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1307	Fatma Zevci	Çanakkale'de Seddülbahir'de	21 T. Evvel 1331	24
VI 15	304	Kızılviranlı Oğullarından	Mehmed	Halil	Binnaz	Sille	Aşağı	1313	.	Askerde	24 Eylül 1334	21
VI 18	386		Ali	Kadir	Emine	Merkez	Küçük Sinan	1298	Zevcesi Behiye	Çanakkale'de	15 Ağustos 1331	33

VI 24	536		Ali	Mustafa	Fatma	Akviran	Karahöyük	1307	Ayşe Zevci	Seddülbahir	T. Evvel 1331	24
VI 26	590	Tavukcu Oğullarından	İsmail	Osman	Emine	Sille	Tat Karyesi	1307	Mücerred	Şeria Müharebesi'nde	30 Nisan 1332	25
VI 29	673		Mehmed	Osman Efendi	.	Çumra	Kara Höyük Karyesi	1314	.	Esna-yı Muharebede	14 T. Sani 1333	19
VI 30	675		Osman	Müteveffa Feyzullah	Nuriye	Üsküp	Arapgir Medresesi	1295	Fatma'nın Zevci	Avusturya'da	2 Mart 1917	38
VI 30	692		Sadık	Müteveffa Hacı Veli	Müteveffiye Neslihan	Merkez	Selimiye Mahallesi	1305	Kamile Zevci	Meydan Harbinde	19 Temmuz 1333	28
VI 31	702	Keçeci	Ahmed	Müteveffa Abdullah	Müteveffiye Meryem	Konya	Pir Esat Hacı Hüseyin	1298	Fatma'nın Zevci	Arı Burnunda	20 Eylül 1332	34
VI 31	717	Emetullah Oğlu	Ali	Mustafa	Emetullah	Merkez	Sarnıç Mahallesi	1299	Hatice'nin Zevci	Anafartalar'da	T. Sani 1331	33
VI 31	718	Arab Oğullarından	Mehmed	Ahmed Onbaşı	Müteveffiye Ayşe	Sille	Kirli Giret	1303	Mücerred	Şeria Muharebesinde	30 Nisan 1334	31
VI 32	734	Alakuşak Oğullarından Mustafa Oğlu	Ahmed	Mustafa	Ayşe	Akviran	Kavak	1310	Mücerred	Istabilan Muharebesinde	21 Nisan 1333	23
VI 32	749		Ali	İbrahim	Şerife	Sille	Mormi Mahallesi	1312	Mücerred	Meydan Harbinde	16 Haziran 1333	21
VI 33	769	Hüseyin Oğlu	Ahmed	Hüseyin	Hatice	Akviran	Akviran	1308	Mücerred	Mahmudcuk Muharebesinde	15 Ağustos 1332	24
VI 35	808	Hacı Mevlüt Oğlu	Hasan	Hacı Mevlüt	Zübeyde	Akviran	Akkavağı	1310	Şerife'nin Zevci	Muharebede	18 Eylül 1333	23
VI 35	821		İbrahim	Osman	Hatice	Merkez	Harmancık	1298	Emine'nin Zevci	Meydan Harbinde	19 K. Evvel 1332	34
VI 37	865		İbrahim	İsmail	.	Merkez	Keçeci Mahallesi	1295	Zehra	Muharebede	23 K. Sani 1332	37
VI 38	891		Mustafa	İbrahim	Hatice	Akviran	Güvercinlik	1296	Raziye'nin Zevci	Esna-yı Muharebede	16 Haziran 1332	36
VI 39	907		Musa	Mehmed	Ayşe	Akviran	Orhaniye	1316	Mücerred	Ma'an'da	24 K. Sani 1334	18
VI 40	946		Mithat	Mehmed	Hatice	Merkez	Dedem Oğlu Yaylası	1310	Emine'nin Zevci	Seddülbahir	15 Nisan 1332	22
VI 41	960		Mehmed Ali	Müteveffa Hasan	Ayşe	Konya	Öyle Bekledi	1304	Hacer'in Zevci	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	27
VI 42	989	Çolak Oğullarından	Mehmed	Hüseyin	Emine	Akviran	Hatunsaray	1301	Mücerred	Gilan (Gelen) Hastahanesinde	3 T. Sani 1332	31
VI 42	990	Mustafa Oğlu	Osman	Mustafa	Miyase	Akviran	İlyas Baba Tekke	1314	Mücerred	Ma'mure Hastanesinde	7 Mayıs 1333	19
VI 42	993		Seyid Mehmed	Mustafa	Hatice	Akviran	Akviran	1312	Mücerred	Galiçya'da	20 K. Sani 1332	20
VI 43	1004	Osman Oğlu	Mehmed	Osman	Şerife	Zıvark	Kara Höyük	1314	Mücerred	Gazze'de	3 T. Sani 1333	19
VI 44	1042		Nuh	Müteveffa Ali	Elmas	Merkez	Hatıp	1296	Saliha Zevci	Arı Burnunda	1 Haziran 1331	35
VI 50	1156		Seyid	Ahmed	Rabia	Merkez	Sarnıç Mahallesi	1306	Senem'in Zevci	Çanakkale'de	15 Mayıs 1332	25
VI 51	1198		Seyid	Müteveffa Ali	Müteveffiye Şerife	Merkez	Vadi Meram Durunday	1298	Havva'nın Zevci	Çanakkale'de Sığındere'de	20 Haziran 1332	34
VI 52	1219		Hasan	Arab Sait	Elmas	Merkez	Ulu Irmak Burhan Dede Mahallesi	-	Zübeyde'nin Zevci	Askerde	Nisan 1334	-

VI 54	1261		Hasan Hüseyin	Mustafa	Hatice	Merkez	Kara Höyük	1286	Şerife'nin Zevci	Arı Burnu Muharebesinde	1 Şubat 1331	45
VI 58	1337		Akif	Usta Murat	Fatma	Sille	Cedidiye Mahallesi	1309	Havva'nın Zevci	Fil Çifliği Tepesinde	19 Haziran 1331	22
VI 72	1677		Seyid	Müteveffa Ahmed	Elmas	Merkez	Turuntay Karyesi	1310	.	Çapakçur Mevkiinde	T. Evvel 1333	23
VI 72	1678		Mevlüt	Ali	.	Sille	Karacaviran	1305	.	Gelibolu Civarında	12 Ağustos 1329	24
VI 74	1747		Veysel	Ali	Vesile	Merkez	Vadi Meram Camii Kebir	1308	.	Çapakçur Mevkiinde	15 Temmuz 1332	24
VI 76	1777		Hasan	Müteveffa Bekir	Selime	Merkez	Seçme Karyesi	1300	Ayşe'nin Zevci	Askerde	T. Evvel 1331	31
VI 77	1804		Yusuf	Mustafa	Havva	Merkez	Vadi Meram Zokak	1304	.	Askerde	Haziran 1332	28
VI 79	1859	Mevlüt Oğlu	Halit	Mevlüt	.	Merkez	Vadi Meram Sokak Mahallesi	1296	.	Kafkas	5 Ağustos 1334	38
VI 81	1907	Binbaşı	İhsan Bey	Müteveffa İbrahim Bey	.	Merkez	Çayır Mahallesi	1293	Fatma'nın Zevci	Batı Cephesi	6 Mayıs 1336	43
VI 86	2049		Halil Bey	Miftah Efendi	Hatice Hanım	Merkez	Çelebi	1293 - 1294	Zehra Zevci	Alaaddin Tepesi'nde	4 T. Evvel 1336	43 / 42
VI 90	2133		Tahir	Kasap Seyid	Ayşe	Merkez	Piri Mehmed Paşa	1299	Ayşe'nin Zevci	Balkan Harbi (Karaağaç Mevkiinde Pamuk Dere)	Mart 1329	30
VI 90	2139		Ali	Süleyman	Müteveffiye Kezban		Kırlı Giret	1296	Ayşe'nin Zevci	Çanakkale'de Soğanlı Dere'de A'da (düşman tarafından endahit idilen mermi isabeti ile)	Ağustos 1332	36
VI 94	2241	Kör Oğlan Oğullarından Hasan Oğlu	Sadettin (Çavuş)	Hasan	Ayşe	Merkez	Hasan Şeyh	1308	.	Bağdat'da Harp Meydanında	1 K. Evvel 1332	24
VI 94	2242	Mevlüt Oğullarından	Ahmed	Halil Bayram	.	Merkez	Zengicek	.	.	Çanakkalede Seddülbahir Cephesinde (top mermisi)	Temmuz 1331	-
VI 94	2247	Osman Oğullarından	Mustafa	Mehmed	Nefise	Merkez	Çayırbağı	1315	Sıdika'nın Zevci	Konya Alaaddin Tepesi'nde	T. Evvel 1336	21
VI 94	2248	Zabtiye İbali Mahdumu	Yunus	İbrahim	Hatice	Merkez	Fakih Dede	1310	Mücerred	Konya Alaaddin Tepesi'nde	T. Evvel 1336	26
VI 95	2253		Mehmed	Mustafa	Zeynep	Merkez	Hacı Numan Karyesi	1306	.	Bağdat'da	27 K. Sani 1333	27
VI 95	2261		Mehmed Emin	Hasan Efendi	Müteveffiye Fatma	Merkez	Kerim Dede Mektep	1306	.	Çanakkale'de	21 Haziran 1331	25
VI 96	2292	Culo Oğlu	Veysel	Ali	Döndü	Kızılviran	Kozlu	1305	Mücerred	Arı Burnu'nda	Mart 1332	27
VI 96	2293		Mehmed	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran	Kozlu	1303	Şerife'nin Zevci	Arı Burnu'nda	Mart 1332	29
VI 97	2320	Manav Oğlu	Ali	Mehmed	Müteveffiye Zeynep	Merkez	Akviran Karyesi	1313	Rabia'nın Zevci	Filistin Cephesi'nde Şeria Nehri Civarında	4 Eylül 1334	21
VI 99	2370	Veysel Oğullarından	Hasan	Mevlüt Çavuş	Şerife	Kızılviran	Bulumya	1305	Mücerred	Yemen'de Cizan Mevkiinde	Eylül 1327	22
VI 99	2371	Veysel Oğullarından	Hüseyin	Mevlüt Çavuş	Şerife	Kızılviran	Bulumya	1306	Mücerred	Yemen'de Cizan Mevkiinde	Eylül 1327	21
VI 100	2382		Ali	Ahmed	Elmas	Sille	Camii Kebir	1304	Mücerred	Kırk Kilise'de	10 T. Evvel 1328	24

VI 101	2419	Gaffar Oğullarından	Mehmed	Mustafa	.	Dinek Nahiyesi	Kara Sınır Karyesi	1308	.	Edirne'de	21 T. Sani 1328	20
VI 105	2510	Bastırmacı Zade	Mustafa	Ahmed Efendi	Havva	Merkez	Dolap Battallar Mahallesi	1299	Şefika'nın Zevci	Çapakçur Elmalu Karyesinde Muharebesinde	25 T. Sani 1332	33
VI 106	2539	Kasap Oğullarından	Ali	Hüseyin	Miyase	Merkez	Şeker Furuş	1295	Kerime'nin Zevci	Balkan Muharebesi'nde	5 Eylül 1332	37
VI 108	2579	Bitlis Muhâcirlerinden	Bahri	Mustafa	Mahbube	Merkez	Dolap Camii	1310	Naciye'nin Zevci	Müfrezede Hamzalar Karyesinde Usat Tarafından Şehit Edilmiştir	16 T. Evvel 1336	26
VI 108	2594	Erzurum Mültecilerinden	İsa	Müteveffa Mehmed	Müteveffiye Emine	Konya	Muhaddis Medresesi	1290	Müteveffiye Emine Zevci	Müfrezede İken Bozkır Cihetlerinde Usat Tarafından Şehit Edilmiştir	14 T. Evvel 1336	46
VI 110	2648	Yunus Oğlu	Halil	Müteveffa Osman	Havva	Hatunsaray	Akviran	1310	Mücerred	Çapakçur'da	K. Evvel 1333	23
VI 111	2673	Abdurrahman Oğullarından	Ziya	Mehmed	Müslime	Dinek	Tahtalı Karyesi	1312	.	Irak'da Korna Civarında	T. Sani 1333	21
VI 113	2703		Ömer	Müteveffa Mevlüt	Elmas	Merkez	Çayırbağı	1315	.	Ermenilerle Müsademede Bitlis'de	K. Evvel 1333	18
VI 114	2750		Mikdat	Mehmed	.	Merkez	Şeyh Aliman Recep Ağa Mahallesi	.	Ümmü Zevcesi	Şam'da Tuli Kerim Cephesinde	20 Haziran 1335	-
VI 117	2821	Üsküp Muhâcirlerinden	Bayram	Müteveffa Zekeriya	.	Merkez	Hacı Cemil	1280	.	Adapazarında	Dokuz Mah Mukaddem	-
VI 120	2889		Seyid Mehmed	Seyid Çavuş	Hediye	Merkez	Tarhana Mahallesi	1302	Salih'a'nın Zevci	Çapakçur'da	10 T. Sani 1333	31
VI 121	2910		Ali	İsmail	.	Çumra	Kara Diğın Deresi	.	Hatice'nin Zevci	Çapakçur Civarında Selim Ağa Yaylasındaki Muharebede Şehiden	T. Evvel 1333	-
VI 124	2998		İsmail Çavuş	Boz Bekir	.	Çumra	Karkın	.	Şerife'nin Zevci	Irak – Filistin Cephesi Mütemmin Karyesinde	Mayıs 1332	-
VI 126	3038		Mustafa	Ömer	.	Merkez	Şeyh Aliman Recep Ağa	.	Mücerred	Askerde	5 T. Evvel 1331	-
VI 130	3146	Çavuş	Abdurrahim	Tahir Efendi	.	Merkez	Kalenderhane Mahallesi	.	.	Askerde	T. Evvel 1334	-
VI 131	3150		Mustafa	Tahir Efendi	Emine	Merkez	Kalenderhane Mahallesi	1305	Mücerred	Askerde	T. Evvel 1334	29
VI 135	3250		Süleyman	İbrahim	.	Merkez	Gödene	1307	.	Galiçya Cephesinde	Temmuz 1333	26
VI 136	3277	Ahmed Oğlu	Hasan	Ahmed	.	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1312	.	Bağdad'da	K. Evvel 1334	22
VI 138	3347	Vehab Oğullarından	Süleyman	Seyid Mehmed	.	Hatunsaray	Kavak	1310	.	Metris Tepe'de	28 Mart 1337	27
VI 139	3352		Recep	Mehmed	.	Merkez	Meydan Karyesi	1315	.	Kanlı Tepe'de	28 Mart 1337	22
VI 140	3375	Mehmed Efendi Oğlu	Salih	Âmâ Mehmed Efendi	.	Konya	Dolap Mektep	1308	.	İnönü Muharebesi'nde	27 Mart 1337	29
VI 141	3405		Mehmed	Müteveffa Ali	Fatma	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	1310	Ayşe Zevci	Askerde Bağdat Civarında	Mart 1333	23

VI 141	3420		Ali	Mustafa	.	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	.	Mücerred	Kanlı Dere Mevkiinde Çanakkale'de	Haziran 1331	-
VI 141	3423		İsmail	Hasan Hüseyin	.	Merkez	Taşra Karaarslan	1312	.	Eskişehir İnönü Muharebesi'nde	27 Nisan 1337	25
VI 142	3437		Ömer	Mustafa	.	Merkez	Kara Höyük Karyesi	.	.	Kafkas Cephesi'nde	Mayıs 1333	-
VI 143	3469		Mustafa	Hasan	Havva	Akviran	Akviran	1311	.	Hemedan'da	Mart 1332	21
VI 144	3478		Mehmed	Ahmed	İsmigül	Hatunsaray	Hayrabat	1315	Mücerred	Askerde	T. Sani 1333	18
VI 144	3482		Nuri	Mustafa	.	Merkez	Orta Mescid Mahallesi	1314	.	Askerde	10 Nisan 1337	23
VI 145	3508		Ali	Ömer	.	Merkez	Fakih Dede Mahallesi	.	Emine Zevci	Kıtalde (Çarpışmada) Askerde	15 Mayıs 1333	-
VI 145	3520		Veli	Hacı Mehmed	.	Merkez	Karkın Karyesi	1315	Mücerred	Cephede	30 Mart 1337	22
VI 147	3564	Ömer Oğlu	Mehmed	Ömer	Hatice	Hatunsaray	Orhaniye	1315	Mücerred	Kavalca Muharebesinde	1 Haziran 1337	22
VI 148	3577		Ali	Ahmed	.	Kızılviran	Yatağan Karyesi	1313	.	Cephede	11 Nisan 1337	24
VI 148	3596	Mehmed Oğlu	Seyid	Mehmed	Fatma	Hatunsaray	Akviran	1314	Mücerred	Şam Cephesinde	T. Evvel 1333	19
VI 150	3642		Osman	Hüseyin	Elmas	Hatunsaray	Akviran	1311	Zevcesi Yoktur	Seddülbahir	Mart 1334	23
VI 152	3677		Mehmed	Veyis	Saliha	Hatunsaray	Ahmediye Karyesi	1288	Havva Zevci	Musul'da	K. Sani 1333	45
VI 152	3685		Ali	Mehmed	Ayşe	Dinek Nahiyesi	Kara Sınır Karyesi	1299	Zevcesi Yoktur	Gelibolu Anafartalar	T. Evvel 1331	32
VI 161	3916		Hamit	İsmail	Münevvere	Sille	Ak	1305	Vardır	Batı Cephesi Seğleme Deresi Muharebesinde	20 Temmuz 1337	32
VI 162	3935		Mehmed Lütfi	Süleyman Efendi	Ayşe	Merkez	Dolap Pare	1306	Havva Ana Zevci	Kütahya (Arslanlı Tepesinde)	16 Temmuz 1337	31
VI 163	3973		Mehmed	Durmuş	Esmе	Dinek Nahiyesi	Elmasun Karyesi	1311	Emine Zevci	İnönü Muharebesinde	28 Mart 1337	26
VI 164	3975		Ali	Mehmed	Şerife	Merkez	Kalender Hane Mahallesi	1301	Ayşe Zevci	Çanakkale	15 Şubat 1332	31
VI 164	3979		Hüseyin	Ali Efendi	Hanife	Sille	Kirli Giret	1313	Mücerred	Eskişehir Civarında	21 Temmuz 1337	24
VI 164	3981		Hasan	Hasan Hüseyin	Müteveffiye Ayşe	Meram	Gödene Karyesi	1301	Saliha Zevci	Çanakkale	Eylül 1331	30
VI 166	4031		İsa	Ali	Ana Kadın	Zıvark	Obruk	1316	Yoktur	Polatlı Civarında	17 Eylül 1337	21
VI 166	4032		Mehmed	Bekir	Hatice	Sille	Kirli Giret	1316	Yoktur	Polatlı Civarında	10 Eylül 1337	21
VI 167	4050		Mehmed	Hüseyin	Hatice	Merkez	Hacı Sadık Mahallesi	1314	Mücerred	Karapınar Şark Harbinde	29 Ağustos 1337	23
VI 168	4080		Mustafa	Hacı Süleyman	Emine	Sille	Sızma Karyesi	1308	Şerife Zevci	Gökgöz Dağında (Ankara – Haymana civarı)	28 Ağustos 1337	29
VI 168	4084		Abdullah	Süleyman	Fatma	Dinek Nahiyesi	Afşar Karyesi	1306	Rabia Zevci	Polatlı Civarında	3 Eylül 1337	31
VI 168	4089		Abdurrahim Fahri	Ahmed Fakih	Nefise	Merkez	Kuzgun Kavak	1313	Yoktur	Askerde	29 Ağustos 1337	24

VI 169	4101		Mikdad	Osman	Fatma	Merkez	Sarıç	1308	Yoktur	Çanakkale	1332	24
VI 169	4110		Hüseyin	Ömer	Ayşe	Merkez	Keçeci Mahallesi	1314	Raziye Zevci	Mesud Tepe'de	16 Eylül 1337	23
VI 169	4111		İsmail	Mehmed	Kezban	Merkez	Kerim Dede Mektep	1305	Fatma Zevci	Konya Merkez Hastanesinde	22 T. Evvel 1337	32
VI 169	4112		Mehmed	Yusuf	Saliha	Merkez	Sarı Hasan Mahallesi	1313	Şerife Zevci	Hilâl-i Ahmer Mecruh Hastanesinde	6 T. Evvel 1337	24
VI 171	4161		Osman	Ahmed	Saliha	Merkez	Ferhuniye	1312	Mücerred	Batı Cephesi	30 Ağustos 1337	25
VI 171	4162		İbrahim	Hasan	Fatma	Kızılviran	Karacaviran	1305	Arife Zevci	Batı Cephesi	3 T. Evvel 1337	32
VI 171	4163		İbrahim	Hasan	Elmas	Meram	Harmancık Karyesi	1306	Fatma Zevci	Meydan Harbinde Güzelim Tepesi	10 Eylül 1337	31
VI 172	4193		Zekeriya	Müteveffa Bekir	Müteveffiye Muhsine	Merkez	Civar Mahallesi	1281	Zevcesi Vardır	Batı Cephesi Harekât-ı İsyaniyye'de	2 T. Evvel 1336	55
VI 175	4258		İsmail	İsmail	Fatma	Hatunsaray	Detse Karyesi	1303	Yoktur	Bitlis	K. Evvel 1331	28
VI 175	4259		Mevlüt	Hasan	Cemile	Hatunsaray	Alan	1301	Yoktur	Çanakkale'de	Eylül 1332	31
VI 191	4650		Hüseyin	Hasan	Şerife	Çumra Nahiyesi	Çumra Karyesi	1303	Mutia Zevci	Çanakkale	Temmuz 1331 Zarfında	28
VI 210	5128		Mehmed	Ahmed Kuddusi	Münevvere	Meram	Kasab Sinan	1304	Miyase Zevci	.	4 T. Evvel 1337	33
VI 210	5129		Hüseyin	İdris	.	Kızılviran	Karacaviran	1309	Şerife Zevci	Sakarya	10 T. Evvel 1337	28
VI 210	5130		Ömer	Mehmed	.	Merkez	Hacı Cemil Mahallesi	1297	Zeliha Zevci	Polatlı Hastanesinde	19 K. Evvel 1337	40
VI 214	5213		Mevlüt	Mehmed	Ayşe	Sille	Başarakavak	1315	Yoktur	Sakarya	25 Ağustos 1337	22
VI 214	5215		İbrahim	Mehmed	Şerife	Konya	Kara Kayış	1315	Fatma Zevci	Batı Cephesi	10 Eylül 1337	22
VI 214	5216		Mehmed	Alişan	Miyase	Konya	Şeyh Sadreddin	1298 – 1305	Siddika Zevci	Bolvadin	4 T. Sani 1337	39 / 32
VI 214	5217		Ahmed	Abdulkadir	Asiye	Sille	Cami-i Cedid	1308	Zehra Zevci	Batı Cephesi	15 Ağustos 1337	29
VI 214	5220		Hasan	İsmail	Ayşe	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1304	Kezban Zevci	Sivri Dere	8 T. Evvel 1337	33
VI 214	5223		Halil	Seyid Mehmed	Hasibe	Meram	Kara Diğın	1305	Fatma Zevci	.	1 Eylül 1337	32
VI 214	5225		İdris	Hacı Osman	Marziye	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1312	Yoktur	Camili Tepe	16 Ağustos 1337	25
VI 214	5226		Mustafa	Ahmed	Emine	Konya	Purçekli	1313	Yoktur	Batı Cephesi Tazlan Tepesinde	14 Temmuz 1337	24
VI 215	5250		Mustafa	Mehmed	Emine	Sille	Ak Mahallesi	1314	Fatma Zevci	Kanlı Tepesi	31 Ağustos 1338	24
VI 215	5256		Ahmed Hamdi Efendi	Şükrü Bey	Raziye Hanım	Merkez	Öyle Bekledi	1291	Hayriye Servet Zevci	(Adananın) Haçın Kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir,	17 T. Sani 1336	45
VI 216	5261	Bekir Kerimesi	Emine İsmet	Ahmed Hamdi	Hayriye Servet	Merkez	Öyle Bekledi	1332	Yoktur	(Adananın) Haçın Kazasında Ermeniler	17 T. Sani 1336	4

										tarafından şehit edilmiştir.		
VI 219	5340		Mustafa	Osman	Hatice	Merkez	Hasan Şeyh Karyesi	1311	.	Yabyud Civarında (Irak Cephesi)	Mayıs 1332	21
VI 220	5383		Musa	Habib	Fatma	Merkez	Okcu Alan	1304	Ayşe Zevci	Dal Tepede	-	-
VI 220	5384		Ömer	İbrahim	Zeynep	Merkez	Dolap Pare	1316	.	Bahriye Merkez Hastanesi'nde	12 Mart 1339	23
VI 221	5390	Sıvarı Oğullarından	Abdurrahman	Osman	Fatma	Hatunsaray	Başarakavak	1310	.	Bayrak Bayırı	26 Ağustos 1337	27
VI 221	5396		Mustafa	Seyid	Kezban	Merkez	Çamurluaret	1300	Kezban ve Şerife Zevci	Karadağ Muharebesinde	11 Nisan 1338	38
VI 221	5403		Mehmed	Hüseyin	Saliha	Merkez	Çayırbağ	1299	Kezban'ın Zevci	Medine ve Mekke Arasında	Şubat 1334	35
VI 255	341		Mehmed	Hacı Bekir	Havva	Merkez	Sarı Yakub Mahallesi	1310	Saliha Zevci	Seddülbahir'de	T. Evvel 1331	21
VI 256	383		Mehmed	Bekir	Hatice	Sille	Kirli Giret	1316	Mücerred	Polatlı	10 Ağustos 1338	22
VI 259	445		Abdülhamit	Mehmed	Ümmühan	Merkez	Çamurluaret	1314	Mücerred	Şehiden	27 Ağustos 1337	23
VI 259	457		Kadir	Osman	Fatma	Hatunsaray	Botsa	1314	Mütehhil (Evli)	Kestel'de	20 Temmuz 1338	24
VI 260	463		Ataullah	Hacı Recep	Gülsüm	Hatunsaray	Hayrabad	1315	Mücerred	Kavaklı Şimalinde	27 Ağustos 1337	22
VI 260	470		Mehmed	Seyid Mehmed	Halime	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1309	.	Çay Mevkii Hastanesinde	16 Haziran 1338	29
VI 261	487		Veli	Veli	Halime	Dinek Nahiyesi	Apa Saraycık Karyesi	1316	.	Bayburt	28 Ağustos 1337	21
VI 261	506	Koca Hasan Oğullarından	Tevfik	İsmail	Zeliha	Merkez	Kavak Karyesi	1316	Mücerred	Tınaz Tepesi'nde	27 Eylül 1338	22
VI 261	508		Süleyman	Müteveffa Ömer	Şerife	Merkez	Sarıç Mahallesi	1308 – 1311	Esmehan Zevci	Mardin Civarında Meçhul Kimseler Tarafından Şehit Edilmiştir	Eylül 1336	28 / 25
VI 262	509		Yahya	Yakup	Sultan	Merkez	Zıvarık / Aydos	1306	Havva Zevci	Tınaz Tepesi'nde	27 Ağustos 1338	32
VI 262	513	Mustafa Oğullarından	Musa	Süleyman	Hanife	Merkez	Zıvarık	1315	Fatma Zevci	Afyon Karahisar	27 Ağustos 1338	23
VI 262	514	Kara Mehmed Oğullarından	Yahya	Ahmed	Turna	Merkez	Akviran	1298	Mücerred	Afyon Karahisar	26 Ağustos 1338	40
VI 262	522	Çolak Oğullarından	Mehmed	Mevlüt	Şerife	Merkez	Küçük Sinan	1307	Mücerred	Meydan Harbinde	26 Ağustos 1338	31
VI 263	535	Hacı Çopur Zadelere	Said	Mustafa	Emine	Merkez	Polatlar Mahallesi	1313	Mücerred	Baş Kumandanlık Muharebesi'nde	30 Ağustos 1338	25
VI 263	557		Kamil	Abdullah	Hatice	Merkez	Alkaran Karyesi	1310	Mücerred	Polatlı Civarında	12 Eylül 1337	27
VI 264	563		Mehmed	Bekir	Hatice	Vadi Meram	Aşıklar Mahallesi	1310	Hatice Zevci	Eskişehir. Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	24 Eylül 1338	28
VI 265	585		Ahmed	Ali	Ümmü Gülsüm	Sille	Tat Karyesi	1315	Hatice Zevci	Çal Dağı Muharebesinde	29 Ağustos 1338	23
VI 265	586		Mehmed	Nuh Dede	Ayşe	Sille	Sızma	1315	Mücerred	Sakarya Muharebesinde	1337	22
VI	587		Mustafa	Abdullah	Şerife	Sille	Ulu Muhsine	1298	Hava Zevci	Fener Uçur	26 Ağustos	40

265										Muharebesinde	1338	
VI 265	588		Süleyman	Abdullah	Atiyye	Merkez	Koz Ağaç	1315	Elmas Zevci	Fener Karyesinde	27 Ağustos 1338	23
VI 265	589		Mehmed	Sadullah	Azime	Merkez	Resil Karyesi	1307	Hatice Zevci	Resul Babada	28 Ağustos 1338	31
VI 265	592		Arif Efendi	Kara Ali	Şerife	Merkez	Ahmed Fakih Mh	1314	Mücerred	İslamiye Karyesi'nde	20 Ağustos 1338	24
VI 266	617		Hasan	Hüseyin	Emet	Sille	Meydan Karyesi	1309	Şerife Zevci	Uçuran Tepesinde	26 Ağustos 1338	29
VI 267	644		Halit Efendi	Bekir Efendi	Habibe Hanım	.	.	1291	Raziye Zevci	Anafartalar Muharebesinde	25 Temmuz 1331	40
VI 268	673		Mustafa	Sadık	Fatma	Merkez	Kara Çiğın Mh	1311	Sare Zevci	Uşak Civarında	24 T. Evvel 1338	27
VII 2	41		Mahmud	Hacı Mehmed	Anakız	Merkez	Büyük Sinan Mahallesi	1305	Mücerred	Çanakkale'de	1332	27
VII 5	125		Salim	Mehmed Emin	Emine	Kızılvıran	İnlıce Karyesi	1306	Miyase Zevci	Tınaz Tepe Muharebesi	27 Ağustos 1338	32
VII 9	208		İsmail	Mehmed Kadri	Hanım	Kızılvıran	İnlıce Karyesi	1314	Şerife Zevci	Büyük Taarruz	27 Ağustos 1338	24
VII 9	209		Mehmed	Nuri Osman	Havva	Hatunsaray	Botsa Karyesi	1314	Yoktur	Büyük Taarruz	29 Ağustos 1338	24
VII 9	210		İsmail	İbrahim	Sultan	Hatunsaray	Akvıran Karyesi	1307	Yoktur	Büyük Taarruz Belen Tepesi'nde	26 Ağustos 1338	31
VII 13	312		Yahya	Yakub	Sultan	Kızılvıran	Zıvarık	1306	Havva Zevci	57. Alay 2. Tabur 6. Bölük	-	-
VII 14	336		Mehmed	Hasan	Kezban	Sille	Sızma Karyesi	1315	Şerife Zevci	Ada Tepe'de	29 Ağustos 1338	23
VII 14	337		Süleyman	Osman	Fatma	Sille	Çamurluiret	1315	Mücerred	Arpalı Tepe'de	30 Ağustos 1338	23
VII 15	354		Bekir	Lütfi	Hatice	Kızılvıran	Kızılvıran	1314	Dudu Zevci	Haymana Ovası'nda	15 Ağustos 1337	23
VII 17	404		Midhat	Hasan	Ayşe	Merkez	Polatlar Mahallesi	1316	Yoktur	Karacavıran'da	27 Ağustos 1338	22
VII 17	405		Mehmed	Ahmed	Ayşe	Sille	Sızma Karyesi	1315	Yoktur	Sakarya Kanlı Tepesinde	20 Ağustos 1337	22
VII 17	419		Hasan Hüseyin	Hasan	Emet	Merkez	Meydan Karyesi	1309	Şerife Zevci	Harpte Şehiden	26 Eylül 1338	29
VII 17	422		Ahmed	Müteveffa Mehmed	Urfiye	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1299	Şerife Zevci	İnce Tepesinde	26 Ağustos 1338	39
VII 21	501		Ahmed	Mustafa	Havva	Kızılvıran	Zıvarık	1308	Havva Zevci	Ankara Sıhhiye Merkezinde	26 Ağustos 1338	30
VII 21	512	Harmancı Oğullarından	Hüseyin	Hasan	Emine	Merkez	Meydan Mahallesi	1315	.	Celil Tepe Muharebesinde	27 Ağustos 1338	23
VII 21	513		Hasan	Mehmed	Maviş	Kızılvıran	Hasan Şeyh Karyesi	1312	Mücerred	Meydan Muharebesinde	27 Ağustos 1338	26
VII 23	555		Mehmed	Nuh	Şerife	Meram	Camii Kebir Mahallesi	1307	Fatma Zevci	Çanakkale Harbinde	Temmuz 1332	25
VII 23	570		Ali	Ali	Rukiye	Merkez	Sarı Hasan Mahallesi	1316	Mücerred	Arab Çiftliği Harbinde	28 Ağustos 1338	22
VII 23	572		Halil	Ali	Huriye	Merkez	Yanık Cami Mahallesi	1314	Havva Zevci	Denizli Muharebesi'nde Meydan Harbinde	5 Eylül 1338	24
VII 26	629		Hasan	Osman	Hatice	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1310	.	Arı Burnu Muharebesinde	15 K. Evvel 1331	21

VII 28	678		Mehmed	Hasan	Ayşe	Merkez	Ferhuniye Mahallesi	1306	Miyase Zevci	Beş Gece Muharebesinde	29 Ağustos 1338	32
VII 28	684		Ahmed	Ahmed	Emine	Hatunsaray	Gilistra Karyesi	1314	Hatice Zevci	Tezekli Yayla Meydan Muharebesinde	26 Eylül 1338	24
VII 29	722		Yusuf	Ahmed	Hatice	Hatunsaray	Akviran Karyesi	1312	Mücerred	Gül Tepesi Muharebesinde	17 Eylül 1337	25
VII 30	736		Ömer	Ahmed	Münteha	Hatunsaray	Akviran Karyesi	1311	Mücerred	Araba Gediği Muharebesinde	26 Ağustos 1338	27
VII 31	754		İbrahim	Hacı Mehmed	Ayşe	Zıvark	Dedeler Karyesi	1310	Fatma Zevci	İnönü Muharebesinde	15 Mart 1338	28
VII 32	787		Hüseyin	Hacı Halil	Fatma	Hatunsaray	Hatunsaray Karyesi	1316	Mücerred	Meydan Harbinde	28 Ağustos 1338	22
VII 33	819		Hasan	Müteveffa Abdurrahman	Habibe	Merkez	Hoca Habib Mahallesi	1306	Hatice Zevci	Çanakkale Muharebesinde	19 Haziran 1331	25
VII 34	831		Mustafa	Ali	Emine	Sille	Keçi Muhsine Karyesi	1305	Habibe Zevci	Muharebede	25 Ağustos 1337	32
VII 34	835		Hasan	İsmail	Anakız	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi Mahallesi	1298	Huriye Zevci	Irak	19 Haziran 1332	34
VII 36	886		Ahmed	Müteveffa Molla Mehmed	Nesibe	Sille	Tat Karyesi	1310	.	Galiçya Harbinde	1 Ağustos 1332	22
VII 54	3332		Nureddin Çavuş	Müteveffa Nazif	Müteveffiye Hatice	Merkez	.	1308	Zevcesi Var	Alaaddin Tepesi'nde Şehiden Vefat İtmıştır.	1 T. Evvel 1336	28
VII 57	1394		Abdullah	İbrahim	Fatma	Çumra Nahiyesi	Eser-i Hamidiye Karyesi	1315	Vardır	Sakarya Muharebesinde	Ağustos 1337	22
VII 62	1526		Ömer	Mehmed	Fatma	Akviran Nahiyesi	Gilistra Karyesi	1300	Yokdur	Tınas Tepesinde	28 Ağustos 1338	38
VII 62	1527		İbrahim	Mustafa	Ayşe	Akviran Nahiyesi	Gilistra Karyesi	1314	Yokdur	Tınas Tepesinde	26 Ağustos 1338	24
VII 78	1921		Ahmed	Müteveffa Mehmed	Ayşe	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1308	Hatice	Bayburd'da	15 Haziran 1331	23
VII 87	2130	Şerife Zevci	Ahmed	Mustafa	Ayşe	Merkez	Sırçalı Mahallesi	1299	Şerife	Kut'ül Amara	1331	32
VII 89	2183		Bekir Ruşen Efendi	Müteveffa Salih Efendi	.	Diyarbakir	Camii el Esvet Mahallesi	1312	.	Afyon Cephesi'nde	14 Eylül 1338	26
VII 116	2869		Mehmed Efendi	Mehmed	Miyase	Merkez	Kürkcü Mahallesi	1305	.	Cenub-u Garbinda Gıyabet İle	29 – 30 Mart 1341	36
VII 120	2965	Gaffar Oğullarından	Abdulgaffar	İsmail	Hatice	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1317	Mücerred	Genç Vilayet-i Sıhhi Yayılasında	7 Nisan 1341	24
VII 122	3003		Osman	Hasan	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1311	Müteehhil	Irak'da	22 Eylül 1333	22
VII 122	3007		Osman	Mustafa	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1303	.	Irak'da	7 T. Evvel 1333	30
VII 122	3014		Ali	Mehmed	Arife	Akviran	Çukur Çimen Karyesi	1308	Mücerred	Edirne'de	9 Şubat 1328	20
VII 123	3038		Mustafa	İsmail	Şerife	Akviran	Çukur Çimen Tekke Karyesi	1317	Mücerred	Kazan Kazası Mıntıkasında Müsademede	13 Nisan 1341	24
VII 127	3147		Ali	Mehmed Efendi	Fatma	Akviran	Sadıklar Karyesi	1317	Emine	Motağan Müsademesinde	16 Nisan 1341	24

VII 127	3150		Dursun	Mehmed	Fatma	Zıvarık	Hacı Numan Karyesi	1317	Mücerred	Motağan Sırtlarında	29 Mart 1341	24
VII 129	3185	Yabancı	Necib Onbaşı	Mustafa	.	Aydın Bozdoğan Kazası	Tut Ağacı Karyesi	.	Mücerred	Eşkiya Müsademesinde Şehiden	4 T. Evvel 1339	-
VII 129	3195		Mustafa	Ahmed	Esmehan	Akviran	Gilisa Karyesi	1317	Mücerred	Şeyh Sait Harektında Motağan Müsademesi	29 Mart 1341	24
VII 129	3196	Hanım Oğullarından	Halil İbrahim	Ahmed	Dudu	Dinek	Elmasun Karyesi	1316	Mücerred	Şeyh Sait Harektında Motağan Müsademesi	29 Mart 1341	25
VII 131	3229		Adil	Hüseyin	Emine	Kızılviran	Çamurluiret Karyesi	1316	Mücerred	Sebri Köy Müsademesinde	31 Mart 1341	25
VII 165	4076		Mustafa	Hüseyin	Hatice	Çumra	Gilisa Karyesi	1319	Hafize	Derbent Nam Kala Kızılviran Nahiyesi	11 Mart 1927	24
VII 165	4077		Mehmed	İsmail	Halime	Çumra	Sodur Karyesi	1318	Mücerred	41. Fırka hastanesinde	18 T. Evvel 1340	22
VII 165	4092		Mevlüt	Süleyman	Fadime	Dinek	Elmasun	1315	Mücerred	Harekât-ı İsyaniyenin Tenkilinde	6-7 Nisan 1341	26
VII 172	4247		Mehmed	Hüseyin	Urfiye	Merkez	Penbeci Mahallesi	1299	Mücerred	Romanya Cephesinde	1333	34
VII 186	4601	Sefer Oğullarından	Hüseyin	İsmail	Fatma	Zıvarık	Obruk Karyesi	1318	Mücerred	Gazeran Tokat Nahiyesi Civarında	8 Haziran 1926	24
VII 186	4602		Edip	Hasan Efendi	Zehra Hanım	Merkez	Şeyh Ahmed Mahallesi	1336	Mücerred	Aksaray Deveciyan Mahallesinde	17 Haziran 1926	6
VII 193	4787	Abbas Oğullarından	Durmuş	Ali	Ayşe	Akviran	Orhaniye Karyesi	1318	Mücerred	Muradiye'nin Çubuklu Karyesinde	27-28 Nisan 1926	24
VII 199	4940		Mahmut	Hasan	Emine	Sille	Sulu Taş Karyesi	1299	Mücerred	Maydos Muharebesinde	30 Temmuz 1331	32
VII 202	5003	Çullu Osman Oğullarından	Yahya	Yakub Efendi	Sultan	Zıvarık	Hoca Veys Karyesi	1306	Havva	Tınas Tepe	1 K. Sani 1338	32
VII 238	5892	Şem'i (Şemsi) Zade	Hüsameddin	Hacı Ömer	Şerife	Merkez	Fahrünnisa Mahallesi	1309	Mücerred	Hasan Kale'de	1333	24
VII 241	5973		Nazif	Hacı Hasan Efendi	Fatma	Merkez	Civar Mahallesi	1306	Ayşe	Muş Cephesinde	1333	27
VII 242	5976		Rıza	Süleyman	Emetullah	Merkez	Gödene Karyesi	1312	Mücerred	Çanakkale'de	1332	20
VII 252	6229	Eskilli Oğullarından	Mevlüt	Müteveffa Mustafa	Hatice	Mürsel Efendi	Ağabeyli Karyesi	1293	Sultan	Çanakkale'nin Arı Burnu Muharebesi'nde	1331	38
VII 256	6349		Seyid Mehmed	Müteveffa Mehmed	Ayşe	Merkez	Ferhuniye	1292	Saliha	Çapakçur Hstanesinde	1332	40
VII 257	6351	Şehril Oğullarından	Eyüb	Müteveffa Hüseyin	Müteveffiye Saliha	Merkez	Hasan Köy Karyesi	1291	Emine	Çapakçur Havalisinde	1333	42
VII 258	6394	Kazancı Zade	Seyid	Müteveffa Hacı Hasan	Fatma	Merkez	Kara Kurt Mahallesi	1301	Kamile	Erzurum'un Göbek Muharebesi'nde	1332 Bahar Mevsiminde	31
VII 265	6569	Gök Boncuk Zade	Muallim Tahir Efendi	Müteveffa Mehmed Ali	Miyase	Merkez	Ahmed Dede Mahallesi	1300	Ayşe	Kudüs'ten Aydet Ederken	1333	33
VIII 1	9		İbrahim	Mevlüt	Ümmü	Merkez	Şeyh Aliman Çavuşoğlu	1320	Hediye	Bitlis'in Şelendir Karyesinde Eşkiyalar Tarafından Şehiden	17 – 20 Temmuz 1927	23
VIII 8	178	Ali Damadı	Ali	Müteveffa Mehmed	Şerife	Merkez	Emir Halil Mahallesi	1304	Ayşe	Kayıp. Çanakkale'de Meydan Harbi'nde Gaib	22 Eylül 1332	28
VIII 10	228		Hasan	Ahmed	Müteveffiye Fatma	Merkez	Çelebi Mahallesi	1298	Nesibe	Kayıp. Gaybubeti Sıffin Deresi	15 Haziran 1331	33

VIII 11	249	Kürt Oğullarından	Ahmed	Mustafa	Hatice	Merkez	Karataş Mahallesi	1305	Mücerred	Kayıp. Galiçya'da	13 Kasım 1333	28
VIII 11	254	Süleyman Bey Zade	Ahmed Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Atiye	Merkez	Bab-ı Aksaray Mahallesi	1298	Mücerred	Kayıp. Galiçya'da	12 Ağustos 1332	34
VIII 11	269		Hüseyin	Bayazid	Ümmühan	Akviran	Çayırbağı Karyesi	1314	Dul	Kayıp. Gazze'de	13 T. Sani 1333	19
VIII 12	283	Kamacı Oğullarından	Mehmed Efendi	Müteveffa Osman	Hatice	Merkez	Vadi Meram Aşağı Mahallesi	1298	Şerife	Kayıp. Gazze'de	14 T. Sani 1333	35
VIII 13	322	Akçesiz Oğullarından	Mustafa	Mehmed	Emine	Merkez	Gene Karyesi	1310	Mücerred	Kayıp. İstabilan	1333	23
VIII 14	346		Ahmed	Müteveffa Hacı	Zeynep	Mürsel Efendi	Kiri Kışla	1293	Güllü	Kayıp. Rakımlı Tepede	1332	39
VIII 15	354	Gilisralı	İbiş	Mehmed	Müteveffiye Fatma	Sille	Bulumya	1314	Mücerred	Kayıp. Gazze'de	Gaybubeti 19 Nisan 1333	19
VIII 17	423		Mevlüt	Ali	Ümmü Gülsüm	Sille	Keçi Muhsine	1312	Mücerred	Kayıp. Gazze'de	14 T. Sani 1333	21
VIII 18	425	Hanlı Oğullarından	İsmail	Mehmed	Ayşe	Merkez	Zemburi	1309	Mücerred	Lahye Muharebesinde	3 - 4 Nisan 1334	25
VIII 18	426	Sumak Oğullarından	Ahmed	Müteveffa Mehmed	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Ferhuniye Mahallesi	1289	Ayşe	Kayıp. Gaybubeti Nesmül Esved	7 Mart 1333	44
VIII 18	441		Mehmed	Teberlek Ali	Ayşe	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1319	Bekar	Balkan Harbinde	1328	9
VIII 18	443	Ayvaz Oğullarından	Mehmed	Müteveffa Mehmed	Alime	Vadi Meram	Aşıklar Mahallesi	1312	Bekar	Kayıp. Galiçya'da Rakımlı Tepede	Gaybubeti 17 Eylül 1332	20
VIII 19	460	İbik Oğullarından	Ahmed	İbrahim	Müteveffiye Emine	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1306	Bekar	Meydan Harbinde	25 Haziran 1333	27
VIII 20	497	Kavaklının	Mustafa	Müteveffa Mehmed	Sakine	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1305	Dul	Kayıp. Meydan Harbinde	Gaybubeti 7 Eylül 1332	27
VIII 23	561	İmam Oğullarından	Mustafa	Mehmed	Hatice	Merkez	Vadi Meram Zokak	1319	Bekar	Genç Halil Tepesi'nde	1 T. Sani 1927	24
VIII 25	609	Saraylı Oğullarından	Halil İbrahim	Mustafa	Müteveffiye Rukiye	Sille	Kirli Giret Karyesi	1313	Bekar	Kayıp. Galiçya'da	25 Eylül 1331	18
VIII 25	615	Abdi Oğullarından	Mehmed Emin	Müteveffa Ali	Fatma	Merkez	Abdülaziz Mahallesi	1311	Fatma	Kayıp. Meydan Harbinde Rakımlı Tepede	26 Haziran 1332	21
VIII 26	643	Ekmekci Oğullarından	Ali	İbrahim	Şerife	Merkez	Beyhekim Mahallesi	1303	Bekar	Kayıp. Bitlis Civarında	Temmuz 1332	29
VIII 28	668	Davutzade	Nuri	Müteveffa Hasan	Fatma	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1300	Huriş ve Sıdika	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	669	Ekmekci Oğullarından	Abdurrahman	Derviş Hüseyin	Sıdika	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1306	Bekar	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	670		Duran	Müteveffa Mehmed	Müteveffa Fatma	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1287	Havva	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	671	Ömer Hoca Oğullarından	Ahmed	Müteveffa Mehmed	Ayşe	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1296	Sıdika	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	672	Çini Oğullarından	Mehmed Ali	Müteveffa Ali	Şerife	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1296	Fatma Dudu	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	673	Kürd Oğullarından	Osman	İbrahim	Hatice	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1310	Ayşe	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII	674		Ahmed	İsmail	Emine	Merkez	Pir Esat Abacı	1313	Bekar	Askerde (Sebeb-i Vefatı	-	-

28							Seyid			Kayıtlı Değil		
VIII 28	675	Deveci Oğullarından	Mehmed	Ahmed	Habibe	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1311	Bekar	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	676	Duran Oğlu	Mehmed	Duran	Hatice	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1311	Bekar	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	677	Berber Çırağı	Ahmed	Mehmed	Müteveffa Fatma	Merkez	Pir Esat Abacı Seyid	1314	Bekar	Askerde (Sebeb-i Vefatı Kayıtlı Değil)	-	-
VIII 28	687	Kör Oğullarından	Kadri	Müteveffa Ali	Müteveffiye Şerife	Merkez	Karahöyük Karyesi	1315	Hatice	Dumlupınar Muharebesinde	1338	23
VIII 33	806	Kalaylı Oğullarından	Durmuş Ali	Kadri	Ayşe	Merkez	Gene Karyesi	1319	Dudu	Eşkîya İle Vuku Bulan Müsademede	16 Nisan 1928	25
VIII 36	861	Süleyman Bey Zade	Ahmed Efendi	İsmail Hakkı	Atiye	Merkez	Bab-ı Aksarıyı Mahallesi	1298	Dul	Kayıp. Galiçya'da Harbe İştirakinde Gaib Olmağıla	12 Eylül 1332	34
VIII 38	913		Mevlüt	Hasan	Emine	Merkez	Karadiğın Karyesi	1320	Bekar	Kur'a Taburunda Malazgirt Civarında Eşkîya Tarafından Şehiden	20-24 Haziran 1928	24
VIII 68	1644	Cezayirli Oğullarından	Mehmed	Müteveffa Abdullah	Hatice	Merkez	Dolap Mahmut Mahallesi	1312	Bekar	Kayıp. 1331 Senesinde Askere sevki, tarihi mezkurden itibaren on iki sene muhaddem gaib olduğu.	1331	19
VIII 68	1663	Toy Oğullarından	Ali	Müteveffa Mustafa	Havva	Merkez	Kayacık Mescit Mahallesi	1299	Mehmed Kerimesi Hatice	Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	1331	32
VIII 77	1863		İsmail	Mehmed	Fatma	Merkez	Meram Aşağı Mahallesi	1310	Fatma	Askerde	21 Kasım 1333	23
VIII 98	136/ 2357		Hasan Hüseyin	Seyid Mehmed	Fatma	Merkez	Polatlar	1305	Bekar	Askerde. Haymana Cihetinde	1337	32
VIII 98	137/ 2358		Hasan	Mehmed	Esmehan	Merkez	Karahöyük	1298	Zeynep	Askerde	1332	34
VIII 108	377/ 2668		Kamil Efendi	Hüseyin	Ümmü Gülsüm	Merkez	Gemalmaz	1314	Bekar	Bayezit Kara Bulakda Şehiden	4 Nisan 1930	32
VIII 113	502/ 2790	Çalıkıca	Hasan	Adil	Emine	Merkez	Übeyd Mahallesi	1311	Bekar	Kayıp. 1331'de Askere Sevk Olunduğu.	1331	20
VIII 114	506/ 2794	Fatma Zevci	Mehmed	Ölü İsmail	Ölü Emine	Merkez	Tarhane Mahallesi	1307	Fatma	Kayıp	1337	30
VIII 114	563/ 2811		Ahmed Efendi	Hafız Mustafa Efendi	Adviye	Merkez	Sırçalı Mahallesi	1301	Zahide	Kayıp	1330	29
VIII 127	173/ 3119		Tahir Efendi	Ölü Hasan Efendi	Zübeyde Hanım	Merkez	Merkez	1299	Selman Hanım	Kayıp	1332	33
VIII 128	184/ 3130		Tahir	Hacı Hasan	Ölü Miyase	Merkez	Salı Bağçe	1314	.	Meydan Harbinde Şehit	29 Ağustos 1338	24
VIII 128	203/ 3149		Abdullah Rüştü Efendi	Ata Efendi	Fitnat Hanım	Merkez	Dolap Fakih Mahallesi	1312	.	Şehit Mahkeme kararı ile	1332	20
VIII 145	613/ 3543 / 3548		Salih	Durmuş	Hatice	Merkez	Polatlar Mahallesi	1301	.	Şehit Mahkeme kararı ile	1333	32
VIII 183	659/ 5206		Hasan	Adil	Emine	Merkez	Merkez	1311	.	Kayıp	13 Mart 1333	22

VIII 187	748/ 5295		Mustafa	Ölü Kadri	Münevver	Merkez	Ak Çeşme Mahallesi	1305	Fatma Zevci	Şehit. Mahkeme Kararı ile	22 K. Evvel 1921	32
VIII 188	769/ 5316		Hasan	Hasan	Ayşe	Merkez	Ulu İrmak Ali Hoca Mahallesi	1287	Evli	Şehit	13-14 Eylül 1333	46
VIII 208	5772		Abdullah	Ölü Ali	Fatma	Merkez	Binari Mahallesi	1289	.	Çanakkale'de Şehit. Mahkeme Kararı ile	1331	42
VIII 218	6008		Mehmed	Ali	Fatma	Merkez	Bulgur İmam	1315	Bekar	Şehit. Mahkeme Kararı ile	Şubat 1337	22
VIII 227	6183		Süleyman	Süleyman	Hatice	Merkez	Akbaş Mahallesi	1305	Evli	Şehit. Meydan Muharebesi. Mahkeme Kararı İle	11 Eylül 1332	27
VIII 231	6289		İbrahim	Mehmed	Sıddıka	Merkez	Şems Mahallesi	1311	.	Şehit. Mahkeme Kararı ile	Mart 1333	22
VIII 239	6482		Ali	Mehmed	Elmas	Merkez	Çelebi Mahallesi	1311	Bekar	Kayıp. Musul'da	1334	23
VIII 249	6737		Mustafa	Hasan	Zilhatice	Merkez	Mamuriye	1308	.	Kayıp	1331	23
VIII 249	6738		Salih	Davut	Tamelne	Merkez	Mamuriye	1292	.	Kayıp	1331	39
VIII 256	120		Hüseyin	Osman	Emine	Merkez	Yanık Cami	1302	.	Umumi Harbte Çanakkale'de (Vefat Sebebi Yok)	1332	30
VIII 256	121		Ali	Mehmed	Fatma	Merkez	Sütcü Mahallesi	1301	.	İstiklal Harbinde Erzurum (Vefat Sebebi Yok)	16 Mart 1336	35
VIII 256	122		Arif	Ömer	Emine	Merkez	Merkez	1303	.	Umum Harpte Çanakkale (Vefat Sebebi Yok)	1331	28
VIII 266	107		Seyid Murat	Zevalettin	Ayşe	Merkez	İhsaniye	1308	Bekar	Çanakkale'de Şehiden	Güz Mevsiminde 1331	23
VIII 273	128		Ali	Akif	Hatice	Merkez	Merkez	1302	Evli	Kayıp. Yemen	1330	28
1		-	-	Hamza		-	-	1305		I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez Hastanesi	11.07.1916	27
2		-	Abbas	Ali		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	09.04.1915	33
3		-	Abbas	Hüseyin		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muhaberesi	07.01.1917	23
4		-	Abdulhalil	Hilmi		-	-	1311		İstiklâl / Garp Konya Merkez Hastanesi	26.02.1920	25
5		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	20.07.1915	-
6		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhîn Hastanesi	20.06.1915	-
7		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	1297		I. Dünya / Kale Merkez Hastanesi	13.07.1915	34
8		-	Abdulkadir	Hasan		-	-	1305		I. Dünya / Şark (Kafkas) Silvan Müsadamesi	0.03.1918	29
9		-	Abdullah	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	15.06.1915	-

									Bomba Tepesi		
10	-	Abdullah	Ahmet	-	-	0			I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
11	-	Abdullah	Ali	-	-	0			I. Dünya / Şirket-i Harbiye'nin 60. Nolu Vapurunda	28.08.1915	-
12	-	Abdullah	Hacı Mehmet	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Hastanesi	23.02.1915	-
13	-	Abdullah	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	12.05.1915	-
14	-	Abdullah	Sefer	-	-	0			I. Dünya / Irak 56nolu Seyyar Hst.	30.02.1917	-
15	-	Abdullah	Ahmet	-	-	1293			I. Dünya / Meydan-ı Harpde	01.04.1916	39
16	-	Abdullah	Emin	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	17.04.1915	31
17	Recep	Abdullah	Ali	-	-	1301			I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	21.02.1917	32
18	-	Abdullah	Osman	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	19.04.1915	28
19	-	Abdullah	Osman	-	-	1308			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	03.11.1915	23
20	Karaahmet	Abdullah	Hüseyin	-	-	1311			I. Dünya / Irak	27.11.1916	21
21	Emrullah	Abdullah	Süleyman	-	-	1306			İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	31
22	-	Abdullah	Hasan	-	-	1315			İstiklâl / Garp Dumlupınar Muharebesi	10.04.1921	22
23	-	Abdurrahim Fahri	Rıfat	-	-	1313			İstiklâl / Garp Tersit Tepe Muharebesinde	29.06.1921	24
24	-	Abdurrahman	Halit	-	-	0			I. Dünya / Irak 18.Kolordu 45. Fırka Seyyar Hastanesi	29.09.1915	-
25	-	Abdurrahman	Mevlüt	-	-	1302			I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Hastanesi	25.01.1916	30
26	-	Abdurrahman	Ali	-	-	1307			I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde	06.03.1917	26
27	-	Abdurrahman	Hamza	-	-	1311			I. Dünya / Irak Kirmanşah Hastanesi	30.09.1916	21
28	Topal Oğlu	Abdurrahman	Mehmet	-	-	1303			Trablusgarp Cizan	30.03.1911.	24
29	-	Abdülkerim	Ahmet	-	-	1316			İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastanesi	11.09.1921	21
30	-	Abidin	Halil	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	02.05.1915	30
32	Sadık Oğulları	Ahmet	Süleyman	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale	15.04.1915	-
33	Ahmet Oğulları	Ahmet	Hacı Abbas	-	-	1306			I. Dünya / Çanakkale	15.07.1915	25
34	-	Ahmet	Sufne	-	-	1306			I. Dünya / Çanakkale	15.07.1915	25
35	Adil Oğulları	Ahmet	İsmail	-	-	1308			I. Dünya / Şark (Kafkas) Çarşamba	21.12.1918	26

										Menzil Hastanesi		
36		-	Ahmet	Hasan		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	03.10.1915	-
37		-	Ahmet	Mustafa		-	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.08.1915	40
38		Gökoğlan Oğulları	Ahmet	Ali		-	-	1293		I. Dünya / Galiçya Ulus Muharebesi	17.08.1916	39
39		Hacı Nuh Oğulları	Ahmet	Hasan		-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	38
40		Karabacak Oğulları	Ahmet	Ali		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	16.02.1915	37
41		-	Ahmet	Hasan		-	-	1295		I. Dünya / Makedonya Konya Mevki Hastanesi	27.06.1916	36
42		-	Ahmet	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe Muharebesi	28.05.1915	34
43		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	12.08.1917	36
44		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Askerî Hastanesi	09.08.1916	35
45		Tatar Oğulları	Ahmet	Süleyman		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.08.1915	34
46		Mümin Oğulları	Ahmet	Mustafa		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	00.00.1915	32
47		-	Ahmet	Ali		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Sazlı Dere Muharebesin'de	26.05.1915	31
48		Ahmet Oğulları	Ahmet	Mustafa		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastanesi	07.09.1915	30
49		Değirmenci Oğullarından	Ahmet	Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	07.06.1915	29
50		-	Ahmet	Yusuf		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
51		-	Ahmet	Bekir		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	04.06.1915	27
52		-	Ahmet	Halil		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	23.04.1915	27
53		Batman Oğulları	Ahmet	Süleyman		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	27
54		-	Ahmet	Satılmış		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	26
55		-	Ahmet	İbrahim		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	00.10.1915	25
56		-	Ahmet	Hüseyin		-	-	1307		I. Dünya / Mahmutçuk Muharebesinde	06.06.1918	27
57		-	Ahmet	Mehmet Sait		-	-	1307		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	25

58	-	Ahmet	Durmuş	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hst.	02.05.1915	23
59	-	Ahmet	Hacı Hasan	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	22
60	-	Ahmet	Mehmet	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.03.1915	22
61	-	Ahmet	Musa	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastanesi	11.10.1915	22
62	-	Ahmet	Ali	-	-	1310	I. Dünya / Irak 2. Kasırlar Hastanesi	05.05.1916	22
63	-	Ahmet	Kanber	-	-	1310	I. Dünya / Irak 51. Fırka Sıhhiye Bölüğü	19.04.1916	22
64	-	Ahmet	Mehmet	-	-	1310	I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	02.07.1916	22
65	-	Ahmet	Mehmet Ali	-	-	1310	I. Dünya / 45. Fırka Sıhhiye Bölüğü	21.09.1916	22
66	-	Ahmet	Veli	-	-	1310	I. Dünya / Beytül Kemab Ve Nüvap Hastanesi	02.03.1916	22
67	Kocagöz Oğulları	Ahmet	Mehmet	-	-	1311	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 59.Seyyar Hastanesi	31.10.1916	21
68	Külahcı Zade	Ahmet	Mustafa	-	-	1311	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	20
69	-	Ahmet	Mehmet Efendi	-	-	1312	I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 11. Fırka Emrinde 5. Seyyar Hst	28.06.1916	20
70	-	Ahmet	Mustafa	-	-	1314	I. Dünya / Şark (Kafkas) Seyh Mevki Muharebesinde	20.10.1917	19
71	-	Ahmet	Ahmet	-	-	1299	I. Dünya / Irak Garraf Harbi	15.11.1916	33
72	-	Ahmet	-	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	28.05.1915	-
73	-	Ahmet	Abdullah	-	-	1305	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.02.1916	27
74	Köse	Ahmet	Ali	-	-	1301	İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	21.05.1921	36
75	Hasan	Ahmet	Abdulkadir	-	-	1308	İstiklâl / Garp Dumlupınar Muharebesi	04.04.1921	29
76	Kavun Ali	Ahmet	Mustafa	-	-	1312	İstiklâl / Garp I. İnönü Muharebesi	10.11.1921	25
77	-	Ahmet	Ömer	-	-	1306	İstiklâl / Garp 15.Seyyar Hastanesi	27.01.1921	31
78	-	Ahmet	Ahmet	-	-	1307	İstiklâl	00.00.1921	30
79	-	Ahmet	Abdulkadir	-	-	1308	İstiklâl / Garp Ilgazda	00.00.1921	29

80	-	Ahmet	Salih	-	-	1309	İstiklâl / Garp Eskişehir Merkez Hastanesi	08.10.1921	28
81	Kel Hüseyin	Ahmet	Ali	-	-	1315	İstiklâl / Garp Çatkapı Civarında	29.08.1922	23
82	Deli Hasan	Ahmet	Molla Mehmet	-	-	1315	İstiklâl / Garp	01.07.1921	22
83	-	Ahmet	Veli	-	-	0	Osmanlı – Rus Harbi Şıpka’da	00.00.0000	-
84	Çerkez Musa	Ahmet	Musa	-	-	1285	Osmanlı – Yunan Dokulus Vakiasında Eskiyaıyla Yapılan Müsabere	07.12.1896	27
85	-	Ahmet Avni Efendi	Abdulselem	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	12.02.1915	-
86	-	Ahmet Bican Efendi	Halil	-	-	0	I. Dünya	00.00.0000	-
87	-	Ahmet Mithat	Abdullah	-	-	0	I. Dünya	25.03.1915	-
88	-	Ahmet Muhtar	Halil	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) 2260 Rakamlı Tepede	00.00.0000	-
89	-	Ahmet Nuri	Seyit Veli	-	-	0	I. Dünya	21.11.1916	-
90	Ahmet Oğulları	Ahmet Şükrü	Abdullatif	-	-	1315	İstiklâl / Garp Ormangöz Muharebesinde	02.02.1921	22
91	-	Ahmet Talat	Hacı Mustafa	-	Manav Mah.	0	I. Dünya	21.01.1915	-
92	Kazı	Akar	İsmail	-	-	1317	İçisyanlar - Seyh Sait Harekâtında 7	06.04.1925	24
93	-	Akif	Murat	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	22
94	Şems Oğulları	Ali	Hasan	-	-	1296	I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	12.06.1918	38
95	-	Ali	Ahmet	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hst.	29.06.1915	-
96	-	Ali	Ali	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi	09.05.1915	-
97	-	Ali	Derviş	-	-	0	I. Dünya / Galiçya 2 Numaralı Pardiç İhtiyat Hastanesi	15.08.1916	-
98	-	Ali	İsmail	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	29.05.1915	-
99	-	Ali	Mehmet	-	-	0	I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastanese (Şiride)	06.10.1916	-
100	-	Ali	Mehmet	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) Decherin	22.02.1916	-
101	-	Ali	Mehmet	-	-	0	I. Dünya / Galiçya Avusturya 509 No	05.10.1916	-

									Sahra Hastahanesi		
102	-	Ali	Musa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.09.1915	-
103	-	Ali	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Bombatepesi	05.04.1915	-
104	-	Ali	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Şark (Kafkas)	19.01.1916	-
105	-	Ali	Süleyman	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.04.1915	-
106	-	Ali	Abdullah	-	-	1290			I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepede	30.04.1916	42
107	Veys Oğulları	Ali	Mehmet Ali	-	-	1290			I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpe	14.09.1915	41
108	-	Ali	Hacı Muhmut	-	-	1294			I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	30.10.1916	38
109	-	Ali	Ahmet	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale Hastanesi	02.04.1915	36
110	-	Ali	Hacı Musa	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	21.04.1915	36
111	-	Ali	Halil	-	-	1295			I. Dünya / Şark (Kafkas) Hıms Menzil Hastanesi	03.06.1915	36
112	-	Ali	Halil İbrahim	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	36
113	-	Ali	Mehmet	-	-	1295			I. Dünya / Meydan-ı Harpe	22.02.1916	37
114	-	Ali	Kadir	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	13.05.1915	35
115	-	Ali	Mevlüt	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	35
116	-	Ali	Mustafa	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	19.09.1915	35
117	-	Ali	Ömer	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastanesi	28.09.1915	35
118	Molla Ahmet	Ali	Abdullah	-	-	1297			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.12.1916	35
119	-	Ali	İsa	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	25.02.1915	34
120	-	Ali	Mehmet	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	34
121	-	Ali	Mehmet	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Teryandafil Ciftliğinde	17.04.1915	34
122	-	Ali	Mustafa	-	-	1298			I. Dünya / Çanakkale	04.08.1915	33

										Cenubi Sıffin Deresi		
123		Kahveci Oğulları	Ali	Ahmet	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Catak Kalesine Hücümde	22.05.1915	32
124		-	Ali	Mehmet	-	-	1299			I. Dünya / Şark (Kafkas) Mevki Harbinde	12.11.1916	33
125		Ak Veli Oğulları	Ali	Abdurrahman	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	03.06.1915	31
126		-	Ali	Durmuş	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	10.06.1915	31
127		-	Ali	İbrahim	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastanesi	12.08.1915	31
128		İmam Oğulları	Ali	Mustafa	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muharebesi	19.09.1915	31
129		-	Ali	Mustafa	-	-	1301			I. Dünya / Filistin 6.Ordu Menzil Müfet Merbut 2nolu Şirkat	05.10.1917	32
130		-	Ali	Mustafa	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Maltepe Hastanesi	01.04.1915	30
131		Ali Oğullarından	Ali	Sait	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	30
132		Habracı Oğulları	Ali	Seyit	-	-	1301			I. Dünya / Meydan-ı Harpde	15.06.1915	30
133		-	Ali	Hasan	-	-	1302			I. Dünya / Irak Bağdat Merkez Musevi Hastahanesi	14.11.1915	29
134		Akar Oğulları	Ali	Mehmet	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Sıngü Bayırı Muharebesinde	30.08.1915	29
135		-	Ali	Mehmet	-	-	1302			I. Dünya / Romanya Engiz Köy Civarında	21.07.1916	30
136		-	Ali	Mevlüt	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	28.05.1915	29
137		-	Ali	Mustafa	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde	19.04.1915	29
138		-	Ali	Hasan	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	16.06.1915	28
139		-	Ali	Ahmet	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale	10.10.1915	27
140		-	Ali	İbrahim	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	17.03.1915	27
141		-	Ali	İsmail Mustafa	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale	09.10.1915	27
142		-	Ali	Mehmet	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesinde	26.11.1915	27
143		-	Ali	Salih	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	23.04.1915	27
144		-	Ali	Mehmet	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	26.07.1915	26

145	-	Ali	Süleyman	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde	09.04.1915	26
146	-	Ali	Abdulhamit	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.07.1915	25
147	-	Ali	Hacı Arif	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhîn Hastanesi	27.10.1915	25
148	-	Ali	Hüseyin	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Bomba İle	29.06.1915	25
149	-	Ali	Mehmet	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Teryandafil Ciftliğinde	17.04.1915	25
150	Candar Oğulları	Ali	Abdurrhama n	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Ağır Mecruhîn Hastahanesi	27.07.1915	24
151	-	Ali	Hasan	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhîn Hastanesi	01.09.1915	24
152	-	Ali	Bekir	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	23
153	-	Ali	İbrahim	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	03.09.1915	23
154	-	Ali	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	22.04.1915	23
155	Silvaslı Oğulları	Ali	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Meydan-ı Harpde	21.01.1916	24
156	-	Ali	Mustafa	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Sıngü Bayırı Muharebesinde	10.09.1915	23
157	Kalaycı Oğulları	Ali	Mustafa	-	-	1308	I. Dünya / 2260 Rakamlı Tepede	19.05.1916	24
158	-	Ali	Mustafa	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale	28.09.1915	22
159	Şaşı Oğulları	Ali	Mustafa	-	-	1309	I. Dünya / Meydan-ı Harpde	19.01.1916	23
160	Tekaüd Oğulları	Ali	Ali	-	-	1310	I. Dünya / Şark (Kafkas) Çermik'de	17.06.1915	21
161	-	Ali	İbrahim	-	-	1310	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	24.01.1916	22
162	Zeybek	Ali	Mehmet	-	-	1310	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Seyyar Hastanesi	08.11.1916	22
163	-	Ali	Mehmet Ali	-	-	1310	I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesi	05.09.1917	23
164	Molla	Ali	Osman	-	-	1310	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	08.10.1915	21
165	-	Ali	Abdurrhama n	-	-	1311	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Seyyar Hastanesi	07.11.1916	21
166	Adıgöz Oğlu	Ali	Mehmet	-	-	1311	I. Dünya / Irak 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	18.06.1916	21
167	Abasa Oğulları	Ali	Süleyman	-	-	1311	I. Dünya / Filistin	18.05.1917	22

									Abdulkadirbey Tepesinde		
168		Dışkayak Oğulları	Ali	İbrahim	-	-	1312		I. Dünya / Meydan-ı Harpe	26.04.1917	21
169		-	Ali	Mehmet	-	-	1309		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	09.10.1917	24
170		Ali Efendi Oğulları	Ali	Süleyman	-	-	1307		Balkan Askerde	14.12.1912	21
171		Hatip	Ali	Mehmet	-	-	1317		İç İsyanlar Seyh Sait Harekatında7	29.03.1925	24
172		Kurt Osman	Ali	Mustafa	-	-	1316		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebeside	21.05.1921	21
173		Mehmet	Ali	Ahmet	-	-	0		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	29.01.1921	-
174		Ali	Ali	Ali	-	-	0		İstiklâl / Garp Kütahya Hastahanesi	05.07.1921	-
175		Kadı	Ali	Hüseyin	-	-	1302		İstiklâl / Garp Kızıltepede	07.06.1921	35
176		-	Ali	Ahmet	-	-	1306		İstiklâl / Garp Polatlı Hastanesinde	27.06.1921	31
177		Mehmet	Ali	Ahmet	-	-	1311		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	02.02.1921	26
178		Alemdar	Ali	Halit	-	-	1311		İstiklâl / Garp Gözedağı Harbinde	06.08.1921	26
179		-	Ali	İsmail	-	-	1313		İstiklâl	00.00.0000	24 / 25
180		-	Ali	Ömer	-	-	1313		İstiklâl / Garp Adaçam Muharebesi	30.08.1922	25
181		Kel Memiş	Ali	Musa	-	-	1314		İstiklâl / Garp Eski Polatlı Muharebesinde	10.07.1921	23
182		-	Ali	Selim	-	-	1314		İstiklâl / Garp Polatlı Hastahanesinde	16.07.1921	23
183		Kara Ali	Ali	Mustafa	-	-	1315		İstiklâl / Konya Harici Hastanesinde	17.07.1922	23
184		Kireşçiler	Ali	Ali	-	-	1316		İstiklâl / Garp Arap Çiftliği	28.06.1922	22
186		-	Ali Ağa	-	-	-	0		Osmanlı Rus	00.04.1877	-
187		-	Ali Ağa	-	-	-	0		Osmanlı – Rus Harbi Plevne Muharebesinde	01.08.1877	-
188		-	Ali Efendi	Emrullah	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Dağında	29.02.1916	-
189		-	Ali Mehmet	İbrahim	-	-	1307		I. Dünya / Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
190		Portakal	Ali Osman	Mustafa	-	-	1313		İstiklâl / Garp Camlı Tepede	28.06.1922	25
191		-	Ali Rıza Efendi	Emin	-	-	0		I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare Muharebesi	03.10.1915	-
192		Zobalak	Alim	Mehmet	-	-	1305		I. Dünya / Filistin Şeyh Abdullah Muharebesi	18.11.1918	29
193		-	Arif	Hasan	-	-	0		I. Dünya / Galiçya 505 Nolu Hastahanedede	18.11.1917	-
194		-	Arif	Hüseyin	-	-	0		I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastane	17.09.1916	-

									(Şiride)		
195	-	Arif	Mehmet	-	-	0			I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
196	-	Arif	Ömer	-	-	1296			I. Dünya / Filistin 13. Kolordu 7. Bekre Grubu Hastahanesi	26.03.1916	36
197	-	Arif	Hüseyin	-	-	1311			I. Dünya / Irak 6.Ordu Menzil Müfet. Merbut 2.Grup Harici	00.04.1917	22
198	-	Arif	Hüseyin	-	-	0			I. Dünya / Galiçya Avusturyada 505 Nolu Seyyar Hastahane	18.11.1916	-
199	Hafız	Arif Efendi	Hacı Osman	-	-	0			I. Dünya / Şark (Kafkas) 2113 Rakamlı Tepenin Şark Sırtlarında	27.06.1916	-
200	-	Arif Hikmet Efendi	Ali Rıza	-	-	0			I. Dünya / Filistin Mesimye Muharebesi	13.09.1917	-
201	-	Aziz	Bayram	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastahanesi	02.06.1915	34
202	-	Aziz	Mustafa	-	-	1307			I. Dünya / Filistin Meydan Harbi Zeytun Tepede	27.10.1916	25
203	-	Aziz	Mehmet	-	-	1305			İstiklâl / Garp Kırşehirin Eskişehir Hastahanesi	13.09.1921	32
205	Nuri	Battal	Tahir	-	-	1315			İstiklâl / Garp Turhan Baba Sırtlarında	21.05.1921	22
206	-	Bayram	Yusuf	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Domuz Deresi	10.03.1915	-
207	-	Bekir	Musa	-	-	0			I. Dünya / Filistin Biru Seb' Hastahanesi	07.11.1916	-
208	-	Bekir	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastahane (Şiride)	15.09.1916	-
209	Civelek Oğulları	Bekir	Seyit	-	-	1298			I. Dünya / Çanakkale	00.00.1915	33
210	-	Bekir	Seyyit	-	-	1298			I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	30.04.1915	33
211	-	Bekir	Mustafa	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	30
212	-	Bekir	Ömer	-	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Ağıl Deresi	01.07.1915	22
213	-	Bekir	Hasan	-	-	1311			I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	21.02.1917	22
214	-	Bekir	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Galiçya 505 Nolu Hastahane	15.11.1917	-
215	-	Bekir	-	-	Kızılhan	0			I. Dünya	28.08.1915	-
216	-	Bekir	Mehmet	-	-	1316			İstiklâl / Garp 1.Kolordu 1.Seyyar Hastahane	01.07.1921	21

217	-	Bekir	-	-	-	0	Osmanlı Rus	17.08.1877	-
218	-	Bektaş	Ömer	-	-	1317	İstiklâl / Garp Çatal Tepede	29.06.1921	20
219	-	Berber Mehmet	İsmail	-	-	1299	I. Dünya / Irak Mevki Harbinde	15.11.1916	33
220	Karakelli	Besim	Yusuf	-	-	1310	İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	30.03.1921	27
221	-	Bilal	Osman	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Sivri Tepe Muharebesinde	29.03.1915	-
222	Hacı İsmail	Bilal	Memiş	-	-	1312	İstiklâl / Garp Nasuhçal Harbinde (Kütahya)	17.05.1921	25
223	Yakup	Bulduk	Galip	-	-	1308	İstiklâl / Garp Kazuçuran Harbi	26.06.1922	30
224	Çamuk	Bulduk	Ali	-	-	1310	İstiklâl / Garp Kaplankaya Harbi	31.06.1922	28
225	Hasan	Cabbar	Kerim	-	-	1305	İstiklâl / Garp İnönü Muharebesi	03.09.1922	33
226	-	Cabir	Osman	-	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	32
227	-	Cafer	İsa	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	13.06.1915	-
228	-	Cemal	Arif	-	-	1311	I. Dünya / Irak Şirket Menzil Hastahanesi	10.02.1917	22
229	Prizren Muhâcirlerinden	Cemal	Ali	-	-	1293	İç İsyânlar Askerde	03.08.1920	43
230	-	Derviş	Hasan	-	-	1301	I. Dünya / Galiçya	30.07.1916	31
231	-	Derviş	Ahmet	-	-	1304	I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	16.04.1915	37
232	Dağlı Oğulları	Derviş	Halil	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Kırte Harbinde	15.06.1915	24
233	-	Derviş	Halil	-	-	1310	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	00.00.1916	22
234	-	Derviş	İbrahim	-	İbrala	0	I. Dünya	27.07.1915	-
235	Hacı Derviş	Derviş Mustafa	Mehmet	-	-	1305	I. Dünya / Şark (Kafkas) Zenkukda	01.04.1916	27
236	-	Dur Ali	Mehmet	-	-	1310	İstiklâl / Garp Kanlı Sirt'da	27.01.1921	27
237	-	Durmuş	Mehmet	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastahanesi	15.06.1915	-
238	-	Durmuş	Mehmet	-	-	1304	I. Dünya / Şark (Kafkas) Beşçe Köyünde	11.08.1916	28
239	-	Durmuş	Bilal	-	-	1310	I. Dünya / Irak Bağdat 6.Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	20.01.1916	22
240	-	Durmuş	Ali	-	-	1878	I. Dünya / Galiçya 509 Nolu Seyyar	09.09.1916	38

									Hastahane (Siride)		
241	-	Enis Efendi	Hacı Ahmet	-	-	0			I. Dünya / Romanya Amuzacada	25.09.1916	-
242	-	Ethem	Dedeoğlu	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Kaya Tepe Muharebesinde	18.02.1915	32
243	-	Eyüp	Nazır	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde	27.05.1915	28
244	-	Eyüp	Kesek Ahmet	-	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	22.09.1915	22
245	Kaşıkçı Oğulları	Eyüp	Ahmet	-	-	1310			I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	00.00.1917	23
246	-	Eyüp Ağa	Osman	-	-	0			Osmanlı Rus	1877	-
247	Habip Oğulları	Fazlı	Ahmet	-	-	1308			I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	19.07.1916	24
248	-	Fehmi	İsmail	-	-	1309			I. Dünya / Galiçya Gülhane Hastahanesi	06.03.1916	23
249	Sürur Oğulları	Ferhat	Zühtü	-	-	1307			I. Dünya / Askerde	20.04.1915	24
250	-	Ferhat Ağa	Servet	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
251	-	Fettah	Hüseyin	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Seyyar Hatahanesi	25.08.1915	36
252	-	Feyzullah	Fikri	-	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	00.08.1915	23
253	Gaffar Oğlu	Gaffar	Mustafa	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale Kiledülbahir Ağadere Muharebesi	20.06.1915	36
254	-	Güzel	Abdulhamit	-	-	1294			I. Dünya / Çanakkale Yusufçuk Tepesinde	12.09.1915	37
256	-	Habibullah	Mehmet	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın 1.Seyyar Hastahanesi	28.05.1915	-
257	-	Habip	Mustafa	-	-	1308			I. Dünya / Filistin Nablus Hastahanesi	30.06.1918	26
258	-	Hacı	Ömer	-	-	1308			I. Dünya / Şark (Kafkas) Bitlis Civarında	0.02.1916	24
259	Kel Hüseyin Oğullarından	Hacı	Hasan	-	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Kanlıdrede	23.06.1915	22
260	-	Hacı	Hüseyin	-	-	1312			I. Dünya / Filistin Babama Hastahanesi	23.10.1917	21
261	Kadı	Hacı Ali	Hasan	-	-	0			İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	-
262	-	Hacı Halil	Osman	-	-	0			I. Dünya / Irak 18.Kolordu 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.12.1915	-
263	-	Hacı Halil Ağa	-	-	-	0			Osmanlı Rus	28.09.1877	-

264	Hacı Hüseyin	Hacı Hüseyin	Ali	-	-	1311	I. Dünya / Irak Şer'iye Menzil Hastahanesi	12.11.1916	21
265	-	Hacı Mehmet	Abdulkadir	-	-	1289	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	20.10.1915	42
266	-	Hacı Mustafa	Ömer	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) Serban Tepede	25.05.1916	-
267	-	Hacı Ömer	Ali	-	-	1309	İstiklâl / Garp Ulu Kale'de	29.03.1921	28
268	-	Hacı Veli	Yusuf	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.10.1915	30
269	-	Hafız Abdülezel Paşa	Osman	-	-	0	İç İsyandar Meydan-ı Harpde	05.02.1897	-
270	-	Hakkı	Hasan	-	-	0	I. Dünya / Filistin Romani	22.05.1916	-
271	-	Hakkı	Abdurrahman	-	-	1300	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
272	-	Hakkı	Halil	-	-	1311	İstiklâl / Garp Kırşehirin Eskişehir Hastanesi	01.01.1921	26
273	-	Halil	Mehmet	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) Rusyada 1301 Numaralı Seyyar Hatahanede	0.07.1917	-
274	Delal Oğulları	Halil	İsmail	-	-	1288	I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	24.05.1915	43
275	-	Halil	Sait	-	-	1289	I. Dünya / Çanakkale Sığindere'de	08.10.1915	42
276	Kürt Oğulları	Halil	Seyit	-	-	1289	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.10.1915	42
277	-	Halil	Mustafa	-	-	1290	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi	06.12.1916	42
278	-	Halil	Veli	-	-	1291	I. Dünya / Irak Bağdat Gureba Hastahanesi	06.10.1915	40
279	-	Halil	Ömer	-	-	1294	I. Dünya / Çanakkale Sığindere'de	22.04.1915	37
280	-	Halil	Ömer	-	-	1294	I. Dünya / Çanakkale Maltepe Hastanesi	01.10.1915	37
281	-	Halil	Şakir	-	-	1295	I. Dünya / Irak Hanekin Hastanesi	21.01.1916	37
282	-	Halil	Selim	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Sığindere'de	12.10.1915	34
283	Gökman	Halil	Bulduk	-	-	1298	I. Dünya / Irak Pogan Muharebesi	18.06.1916	34
284	-	Halil	Ahmet	-	-	1300	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	31
285	-	Halil	Mehmet	-	-	1300	I. Dünya / Irak 52.Fırka	07.05.1916	30

										Sıhhiye Bölüğü		
286	-	Halil	Veli	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	31	
287	-	Halil	Hasan	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	29	
288	-	Halil	Mustafa	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	03.05.1915	28	
289	-	Halil	Mehmet	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliği'nde	17.04.1915	27	
290	-	Halil	Halil İbrahim	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Ağadere'de 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	02.07.1915	26	
291	-	Halil	Osman	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	26	
292	-	Halil	Ramazan	-	-	1309			I. Dünya / Irak 6.Kolordu Bağdat Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	21.07.1916	23	
293	-	Halil	Yusuf	-	-	1310			I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	14.07.1916	22	
294	-	Halil	Abdulkadir	-	-	1312			I. Dünya / Şark (Kafkas) Sivritepe Muharebesi	13.06.1916	20	
295	-	Halil	Derviş	-	-	1312			I. Dünya / Eğridir Kazasında	01.06.1917	21	
296	-	Halil	Mustafa	-	-	1307			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	07.05.1916	25	
297	-	Halil	Mustafa	-	-	1302			İç İsyandar Alashur	00.00.0000	-	
298	-	Halil	Mustafa	-	-	1314			İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında	28.01.1921	23	
299	-	Halil	Ali	-	-	0			İstiklâl / Garp Salçalı Civarında	05.03.1922	-	
300	-	Halil	İbrahim	-	-	1305			İstiklâl / Garp Erdekköy	29.06.1921	32	
301	Halil	Halil	Mehmet	-	-	1305			İstiklâl / Garp Haymana'da	01.07.1921	32	
302	Yusuf	Halil	Hacı Mehmet	-	-	1306			İstiklâl / Garp Yumruçalı Harbi	03.08.1921	31	
303	Abdullah	Halil	Tatar	-	-	1309			İstiklâl / Garp Haymana'da	21.07.1921	28	
304	Hacı Mehmet	Halil	Hasan	-	-	1312			İstiklâl / Garp Mezar Tepe'de	01.09.1921	25	
305	Arif	Halil	Osman	-	-	1315			İstiklâl / Garp Meydan Harbi	16.07.1921	22	
306	Caz	Halil	Hüseyin	-	-	1316			İstiklâl / Garp Sarayköy Muharebesi	31.03.1925	25	
308	-	Halil Ağa	-	-	-	0			Osmanlı Rus Karadağ Muharebesi	02.06.1876	-	
309	-	Halil İbrahim	Veli	-	-	0			I. Dünya / Irak	23.02.1916	-	

									13.Koloordu 1.Seyyar Hastahanesi		
310		-	Halil İbrahim	Abdullah	-	-	1299		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	05.10.1916	33
311		Külükçi Oğulları	Halil İbrahim	Musa	-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	21.07.1916	22
312		-	Hamit	Kanber	-	-	1300		İstiklâl / Garp Akşehir Menzil Hastanesi	23.09.1921	37
313		Görme	Hamit	Mehmet	-	-	1314		İstiklâl / Garp Kanlı Harpte	27.08.1921	23
314		Koç Oğulları	Hamza	Ali	-	-	1305		I. Dünya / Şark (Kafkas) 9. Fırkada	26.04.1916	27
315		-	Hamza	İbrahim	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Sığindere' de	22.04.1915	30
316		Emin	Hanefi	Sait	-	-	1315		İstiklâl / Garp Seyit Gazi	12.07.1921	22
317		-	Hasan	Hüseyin	-	-	1300		I. Dünya / Konya Mevki Askeri Hastahanesi	26.10.1916	30
318		-	Hasan	Ali	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	23.08.1915	26
319		-	Hasan	Ali	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Düztepe' de	10.07.1915	-
320		-	Hasan	Ali	-	-	0		I. Dünya / Galiçya 309 Nolu Seyyar Hastahanesi (Halep' de)	03.09.1917	-
321		-	Hasan	Hacı Mustafa	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3.Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.06.1915	-
322		-	Hasan	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Galiçya 1/13 Nolu Romanya Hastahanesi (Galiçya' da)	12.09.1917	-
323		-	Hasan	Mustafa	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Tepe Şark Sırtlarında	18.02.1915	-
324		-	Hasan	Mehmet	-	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	22.05.1915	40
325		-	Hasan	İsmail	-	-	1292		I. Dünya / Irak Irak'ta	19.04.1916	40
326		-	Hasan	Mehmet	-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	39
327		-	Hasan	Mehmet Ali	-	-	1292		I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	01.04.1917	41
328		-	Hasan	Hüseyin	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.04.1915	35
329		-	Hasan	Bekir	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.03.1915	32
330		-	Hasan	Hacı Yusuf	-	-	1299		I. Dünya / Irak Bağdat	27.07.1916	33

									Hilal Ahmer 6.Hastahanesi		
331		-	Hasan	Hasan	-	-	1300		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	13.12.1915	31
332		-	Hasan	Mehmet	-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale Hastahanesi	09.05.1915	31
333		-	Hasan	Hasan	-	-	1301		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	20.09.1917	32
334		Katrançı Şişman Oğulları	Hasan	Ali	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt Harbi	08.08.1915	29
335		-	Hasan	Ali	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	29
336		-	Hasan	Halil	-	-	1303		I. Dünya / Irak Garraf Harbinde	01.11.1916	29
337		-	Hasan	Hüseyin	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Taksim Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	10.04.1915	27
338		-	Hasan	Arif	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
339		-	Hasan	İsmail	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	26.05.1915	26
340		-	Hasan	Mehmet	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	20.06.1915	26
341		-	Hasan	Abdurrahman	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	25
342		-	Hasan	Ahmet	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
343		Kürekçi Oğulları	Hasan	Hüseyin	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Kayacık Ağır	04.08.1915	25
344		-	Hasan	Salih	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	25
345		-	Hasan	Halil	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	24
346		-	Hasan	Mehmet	-	-	1307		I. Dünya / Defterdar Hastahanesi	18.01.1917	26
347		-	Hasan	Mehmet	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastahanesi	08.08.1915	24
348		-	Hasan	Süleyman	-	-	1307		I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	07.07.1916	25
349		-	Hasan	Süleyman	-	-	1307		I. Dünya / Galiçya	10.07.1916	25
350		-	Hasan	Ahmet	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	23
351		-	Hasan	Hacı İbrahim	-	-	1308		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	06.10.1916	24
352		-	Hasan	Ali	-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	22.05.1915	22
353		Hacı	Hasan	Mehmet	-	-	1309		I. Dünya / Şark	20.06.1917	24

									(Kafkas) 20. Kolordu 54.Fırka Sıhhiye Hastahanesi		
354		Hasan Oğlu	Hasan	Ali	-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	29.09.1916	22
355		-	Hasan	Hüseyin	-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.11.1916	22
356		Çatanlı Oğulları	Hasan	Mehmet	-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	22
357		Cuhadar	Hasan	Zeynel	-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 3.Seyyar Hastahanesi	07.01.1916	22
358		Çerkez Oğulları	Hasan	İsmail	-	-	1312		I. Dünya / Meydan-ı Harpte	15.05.1916	20
359		-	Hasan	Ömer	-	-	1312		I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	24.07.1916	20
360		-	Hasan	İsmail	-	-	1314		I. Dünya / Filistin Babtoma Vatan Cerrahi Hastahanesi	11.10.1917	19
361		-	Hasan	Osman	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	35
362		-	Hasan	Mehmet	-	-	1297		I. Dünya / Eşkiya Tarafindan	06.02.1917	36
363		Hacı İsmail	Hasan	Mestan	-	-	1311		I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	21.02.1917	22
364		Fedaülfeci Oğulları	Hasan	Hüseyin	-	-	1308		Balkan / Balkan Harbi	12.01.1912	20
365		-	Hasan	Hasan	-	-	0		İç İsyandar	01.05.1904	-
366		-	Hasan	Hasan	-	Barbaros	0		İstiklâl	01.06.1920	-
367		Erzurum Muhâcirleri	Hasan	Süleyman	-	-	1303		İstiklâl / Garp Şeyh Elvandağında	27.09.1921	34
368		-	Hasan	Emin	-	-	1309		İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastahanesi	08.12.1921	28
369		Şerefli	Hasan	Hüseyin	-	-	1312		İstiklâl / Garp Kazuçuran Harbi	26.06.1922	26
370		-	Hasan	Hüseyin	-	-	1314		İstiklâl / Garp Kırşehirde	11.12.1921	23
371		Bekir	Hasan	Bekir	-	-	1315		İstiklâl	29.08.1922	23
372		Bedrettin	Hasan	Mehmet	-	-	1315		İstiklâl / Garp Dereköy	28.06.1922	23
373		-	Hasan Efendi	Hacı Mustafa	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas)	01.12.1915	-
374		-	Hasan Efendi	İbrahim	-	-	0		İç İsyandar Sevkü'l- Hamis'de	17.01.1905	-
375		-	Hasan Efendi	İbrahim	-	-	0		İç İsyandar Eşkiya İle Vuku Bulan Müsademede	30.04.1905	-
376		-	Hasan Hüseyin	Mustafa	-	-	1285		I. Dünya / Çanakkale Taşkılla Hastahanesi	09.12.1915	46
377		-	Hasan Hüseyin	Hacı İsmail	-	-	1292		I. Dünya / TiryandaFil	19.04.1915	39

										Cıflığı		
378	-	Hasan Hüseyin	Mehmet	-	-	1303				I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	28
379	-	Hasan Hüseyin	Ahmet	-	-	1307				I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 1.Fırka 4.Seyyar Hastahanesi	11.07.1916	25
380	Kaymak Oğullarından	Hasan Hüseyin	Mehmet	-	-	1307				I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	24
381	-	Hasan Hüseyin	Veli	-	-	1307				I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye Merkez Hastahanesi	12.11.1915	24
382	-	Hasan Hüseyin	Veli	-	-	1307				I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
383	-	Hasan Hüseyin	Ahmet	-	-	1312				I. Dünya / Galiçya 356 Numaralı Tepede	03.07.1916	20
384	-	Hasan Hüseyin	Ali Efendi	-	-	1311				İstiklâl / Garp Tekke Tepe Harbi	30.03.1921	26
385	-	Hasan Hüseyin	Ali	-	-	1308				İstiklâl / Garp Aslıhanlar Harbi	10.02.1921	29
386	Derviş Mustafa Oğulları	Haydar	Hasan	-	-	1303				I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	15.08.1915	28
387	Müdür	Haydar	Mehmet Ali	-	-	1308				İstiklâl / Garp Karapınar'da	29.08.1921	29
388	-	Hidayet	Hacı Musa	-	-	1308				I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastahanesi	25.08.1915	23
389	-	Hidayet Celebi	Musa Çelebi	-	-	1308				I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.08.1915	23
390	-	Hıdır	Ali	-	-	1306				I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	02.07.1915	25
391	-	Himmet	Osman	-	-	1303				I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhın Hastahanesi	09.04.1915	28
392	-	Hulusi	Ömer	-	-	1302				I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	17.09.1915	29
393	-	Hüseyin	Mehmet	-	-	0				I. Dünya / Çanakkale	02.06.1915	-
394	-	Hüseyin	İbrahim	-	-	1303				I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	28
395	-	Hüseyin	Ali	-	-	0				I. Dünya / Galiçya 11/4 Nolu Seyyar Hastahane	03.10.1917	-
396	-	Hüseyin	Osman	-	-	0				I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3.Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.05.1915	-
397	-	Hüseyin	Salih	-	-	0				I. Dünya / Çanakkale	25.05.1915	-

									Abdulvahit Siperlerine Giderken		
398		-	Hüseyin	Mustafa	-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	17.11.1915	39
399		-	Hüseyin	Mehmet	-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	38
400		-	Hüseyin	Tatar Mehmet	-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	01.06.1915	38
401		-	Hüseyin	Hasan	-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	20.06.1915	37
402		-	Hüseyin	Mehmet	-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	02.06.1915	36
403		Topal Seyit Oğulları	Hüseyin	Hasan	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	26.04.1915	35
404		-	Hüseyin	Mustafa	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastahanesi	20.09.1915	35
405		-	Hüseyin	Ali	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Haseki Hastahanesi	12.10.1915	34
406		-	Hüseyin	Süleyman	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.05.1915	34
407		Sarı Oğulları	Hüseyin	Tabur	-	-	1298		I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Sırtlarında	05.05.1916	34
408		-	Hüseyin	Ahmet	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	32
409		-	Hüseyin	Seyyit	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Koca Dere	24.02.1915	32
410		-	Hüseyin	Ömer	-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	30.09.1915	31
411		-	Hüseyin	Hüseyin	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastahanesi	16.12.1915	30
412		-	Hüseyin	Osman	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	13.05.1915	30
413		-	Hüseyin	Kara Mehmet	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	27
414		-	Hüseyin	Mustafa	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	27
415		-	Hüseyin	Süleyman	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	27
416		-	Hüseyin	Kayagan Ali	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	26
417		-	Hüseyin	Osman	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	28.04.1915	26
418		-	Hüseyin	Ahmet	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
419		-	Hüseyin	Hasan	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Kayacık Ağı	10.08.1915	25
420		-	Hüseyin	Ali	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	27.09.1915	24
421		Dağlı Oğulları	Hüseyin	Mehmet	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale	19.04.1915	24

										Sedülbahir Muharebesi		
422		-	Hüseyin	Münip		-	-	1307		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	0.12.1915	24
423		-	Hüseyin	Ali Cavuş		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de	02.05.1915	22
424		-	Hüseyin	Ömer		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	28.05.1915	22
425		-	Hüseyin	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu59.Seyyar Hastahanesi	05.09.1916	22
426		-	Hüseyin	Alim Seyit		-	-	1310		I. Dünya / Irak 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	05.05.1916	22
427		-	Hüseyin	Salih		-	-	1310		I. Dünya / Irak Bağdat 4.Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	24.11.1915	22
428		-	Hüseyin	Hacı Halil		-	-	1312		I. Dünya / Çanakkale 2400 Rakamlı Tepede	07.06.1915	19
429		Emet Oğulları	Hüseyin	Mehmet		-	-	1313		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	09.10.1916	19
430		-	Hüseyin	Yakup		-	-	1313		I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	20
431		-	Hüseyin	Mehmet		-	-	1315		I. Dünya / Filistin Dirsektepe'de	00.07.1917	18
432		-	Hüseyin	Ali		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
433		-	Hüseyin	Osman		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Sedülbahir Muharebesi	30.5.1915	35
434		-	Hüseyin	Hacı Ahmet		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruh Hastahanesi	20.07.1915	27
435		-	Hüseyin	Mustafa		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	09.06.1915	23
436		-	Hüseyin	Mevlüt		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafil Ciftliği	19.04.1915	22
437		Ata	Hüseyin	Ali		-	-	1313		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	21.05.1921	24
438		Ata	Hüseyin	Ali		-	-	1308		İstiklâl / Şark Gedizde	21.05.1921	29
439		-	Hüseyin	İbrahim		-	-	1309		İstiklâl / Garp Sakarya Beylik Köprüde	26.08.1921	28
440		Deli Mehmet	Hüseyin	İdris		-	-	1309		İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	26.08.1921	28
441		İsa	Hüseyin	Ahmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Karaköy Muharebesi	04.07.1922	28
442		-	Hüseyin	Ali		-	-	1314		İstiklâl / Garp Seyit Gazi Harbinde	22.07.1921	23
443		Topcu	Hüseyin	Ali		-	-	1315		İstiklâl / Garp Çaltepe Harbinde	27.06.1921	22
444		Harmancı	Hüseyin	Hasan		-	-	1315		İstiklâl / Garp Çiğiltepe Muharebesinde	27.06.1922	23

445		Kürt	Hüseyin	Ömer	-	-	1315		İstiklâl / I Numaralı Karsi Hastahanesi	03.05.1921	22
446		-	Hüseyin Ağa	-	-	-	0		İç İsyânlar Muharebe-i Kars	00.00.0000	-
447		-	Hüseyin Ağa	-	-	-	0		Osmanlı – Rus	15.08.1877	-
448		-	Hüseyin Arif Efendi	İsmail Hakkı	-	-	0		İstiklâl / Garp İnegöl Hastahanesi	25.08.1921	-
449		-	Hüseyin Avni	Ahmet	-	-	0		İstiklâl / Garp	00.00.0000	-
450		-	Hüseyin Efendi	Hasan	-	-	1310		I. Dünya / Çanakkale Semer Tepesi	13.09.1915	21
451		-	Hüseyin Efendi	Ahmet	-	-	1312		İstiklâl / Topcu Tepe	30.01.1921	25
452		-	Hüseyin Hasan	Süleyman	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Asmadere Muharebesi	25.05.1915	23
453		-	Hüseyin Hüsnü Efendi	-	-	-	39		Osmanlı – Rus Şırka'da	15.07.1877	-
454		-	Hüseyin İpek	Salih	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe Muharebesinde	28.05.1915	32
455		-	İbrahim	Ahmet	-	-	0		I. Dünya / Irak 59. Seyyar Hastahanesi	09.02.1916	-
456		-	İbrahim	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Irak 59. Seyyar Hastahanesi	08.02.1916	-
457		-	İbrahim	Hacı	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastahanesi	22.02.1915	-
458		Karantacı Oğlu	İbrahim	İbrahim	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
459		-	İbrahim	İbrahim	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.06.1915	-
460		-	İbrahim	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	23.05.1915	-
461		-	İbrahim	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	04.10.1915	-
462		-	İbrahim	Raif	-	-	0		I. Dünya / Romanya	00.00.0000	-
463		-	İbrahim	Seyit Ali	-	-	0		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	27.06.1916	-
464		-	İbrahim	Şaban Behtedan	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastahanesi	22.02.1915	-
465		-	İbrahim	Veli	-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Adapazarı Mecruhîn Hastahanesi	04.07.1916	42
466		-	İbrahim	Osman	-	-	1291		I Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhîn Hastahanesi	04.09.1915	40

467		Çetmi Oğulları	İbrahim	İsmail		-	-	1295		I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez Hastahanesi	27.11.1916	37
468		Arpacı Oğulları	İbrahim	İsmail		-	-	1295		I. Dünya / Irak Bağdat Hastahanesi	00.00.1916	37
469		Salih Oğulları	İbrahim	Mehmet		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	23.05.1915	36
470		-	İbrahim	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	17.03.1915	35
471		-	İbrahim	Ali		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	15.02.1915	33
472		-	İbrahim	Mustafa		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafil Mevkinde	16.04.1915	32
473		-	İbrahim	Halil		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	30.04.1915	31
474		-	İbrahim	Ali		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	24.02.1915	30
475		-	İbrahim	Kadri		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	01.04.1915	30
476		-	İbrahim	Hüseyin		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın 1.Seyyar Hastahanesi	21.04.1915	28
477		-	İbrahim	Halil		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	26.06.1915	25
478		-	İbrahim	İsmail		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	23
479		-	İbrahim	Hacı		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya 509 Nolu Seyyar Hastahanesi	13.10.1917	23
480		-	İbrahim	Hüseyin		-	-	1310		I. Dünya / Irak Şirkat Hastahanesi	11.05.1917	23
481		-	İbrahim	Ömer		-	-	1310		I. Dünya / Filistin Şam 1.Vatan Hastahanesi	02.02.1918	24
482		-	İbrahim	Halil		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	03.07.1916	22
483		-	İbrahim	Ömer Efendi		-	Koçakdede Mah.	0		I. Dünya	20.03.1916	-
484		-	İbrahim	Hüseyin		-	Topucak Mah.	0		I. Dünya	29.00.1915	-
485		-	İbrahim	Hacı Mehmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Kanlı Sırt'ta	27.01.1921	27
486		-	İbrahim	Ömer		-	Koçakdede Mah.	0		İstiklâl	19.03.1924	-
487		-	İbrahim	Osman		-	-	1300		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	22.11.1921	37
488		Bektaş Oğulları	İbrahim	Hasan		-	-	1306		İstiklâl / Garp Haymana Harbi	01.09.1921	31
489		-	İbrahim	Mehmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Karadağ'da	29.01.1921	27

490	-	İbrahim	Osman	-	-	1310	İstiklâl / Garp Kanlı Sirt'ta	27.01.1921	31
491	-	İbrahim	Mustafa	-	-	1314	İstiklâl / Garp 15.Seyyar Hastahanesi	00.00.0000	-
492	Molla Mustafa Oğulları	İbrahim	Mustafa	-	-	1314	İstiklâl / Garp Tınaz Tepe'de	26.06.1922	24
493	Köse	İbrahim	Mehmet	-	-	1315	İstiklâl / Garp Ağatepe'de	10.09.1921	22
495	-	İbrahim	Mehmet	-	-	0	Osmanlı-Rus Kale Muharebesinde	04.11.1877	-
496	-	İbrahim Efendi	Ahmet	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Muharebesi	23.03.1915	-
497	Kethüda	İdris	İbrahim	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) Şerafettin Sirtlarında	06.06.1916	-
498	-	İdris	Ömer	-	-	1307	I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu İşkodra 2.Sihhiye Bölüğü Merkez	19.06.1916	24
499	-	İdris	Musa	-	-	0	I. Dünya / Irak Irak Muharebesinde	03.12.1920	-
500	Küçük Ali	İdris	Osman	-	-	1312	İstiklâl / Garp Çatal Tepede	16.07.1921	25
501	-	İsa	İsa	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde	13.06.1915	34
502	-	İsa	Recep	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde	03.06.1915	34
503	-	İsa	İsa	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhîn Hastahanesi	08.08.1915	22
504	Kara Hakkı Oğulları	İsa	Osman	-	-	1316	İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	02.09.1921	21
505	-	İshak	Âşık	-	-	1294	I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	03.08.1915	37
506	-	İshak	Abdülkerim	-	-	1295	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	05.06.1915	36
507	İnce Oğulları	İshak	Mehmet	-	-	1307	I. Dünya / Arabistan Mekke-i Mükerrreme'de Cedvel Kışlasında	29.03.1916	25
508	-	İshak	Mehmet	-	-	1307	I. Dünya / Arabistan Mekke-i Mükerrreme'de Cedvel Kışlasında	18.04.1916	25
509	-	İsmail	Abdullah	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Bomba Tepesi	09.05.1915	-
510	-	İsmail	Ahmet	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastahanesi	01.05.1915	-
511	-	İsmail	Ali	-	-	0	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	01.12.1917	-
512	Koca Hasan Oğulları	İsmail	Hasan	-	-	1294	I. Dünya / Çanakkale	28.09.1915	37

									Süngü Bayırı Muharebesinde		
513		Karadağ Oğulları	İsmail	Süleyman	-	-	1295		I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesinde	06.09.1917	38
514		-	İsmail	Ali	-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
515		Alemdar Oğulları	İsmail	Mehmet	-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
516		-	İsmail	Hasan	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepede	28.05.1915	32
517		Dede	İsmail	Mehmet	-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastahanesi	22.05.1915	32
518		Terzi Oğullarından	İsmail	Hüseyin	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	30
519		-	İsmail	Ahmet	-	-	1303		I. Dünya / Irak İstiklat Muharebesinde	22.02.1917	30
520		Kavukcu Oğullarından	İsmail	Osman	-	-	1303		I. Dünya / Filistin Şeri'a Muharebesi	30.02.1918	31
521		-	İsmail	Veli	-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
522		-	İsmail	Mehmet	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	06.06.1915	26
523		-	İsmail	Abdullah	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepede	19.02.1915	25
524		-	İsmail	Ali	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	16.06.1915	25
525		-	İsmail	Mehmet	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastahanesi	30.11.1915	25
526		-	İsmail	İbrahim	-	-	1307		I. Dünya / Filistin Halep Vatan Hastahanesi	15.10.1916	25
527		-	İsmail	İsmail	-	-	1307		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 52. Seyyar Hastahanesi	29.11.1916	25
528		-	İsmail	Mehmet	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	06.05.1915	24
529		Hacı Mevlüt Oğulları	İsmail	Mehmet	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	00.00.1915	23
530		-	İsmail	Mustafa	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	23
531		Kara Mehmet Oğulları	İsmail	Seyit	-	-	1308		I. Dünya / Meydan-ı Harbde	26.08.1916	24
532		-	İsmail	Ahmet	-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale 11 Numaralı Siperde	16.08.1915	22
533		Ali Efendi Oğulları	İsmail	Hasan	-	-	1311		I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez	20.10.1917	22

									Hastahanesi		
534	-	İsmail	Mustafa	-	-	1311			I. Dünya / Irak 18.Kolordu 58. Seyyar Hastahanesi	05.12.1916	21
535	-	İsmail	Hakkı Ahmet	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale 4. Mıntıkada	05.08.1915	31
536	-	İsmail	Mehmet	-	-	1309			I. Dünya / Irak Lahye Muharebesinde	03.04.1918	25
537	Ahmet	İsmail	Veli	-	-	1303			İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	34
538	Ah Hüseyin	İsmail	Mehmet Ali	-	-	1308			İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.05.1921	29
539	Arif	İsmail	Osman	-	-	1308			İstiklâl / Garp 3. Seyyar Hastahanesi	21.05.1921	29
540	Kara Şaban	İsmail	Ahmet	-	-	1311			İstiklâl / Garp Yanya İstasyonunda	11.08.1920	25
541	Tatar Oğulları	İsmail	Hasan Hüseyin	-	-	1312			İstiklâl / Garp İnönü Muharebesi	00.00.1921	25
542	Ketirci Oğullarından	İsmail	Ali	-	-	1315			İstiklâl / Garp Akşehir Hastahanesi	15.08.1921	22
543	-	İsmail Ağa	-	-	-	0			İç İsyenlar Zafir Muharebesinde	24.03.1892	-
544	-	İsmail Efendi	Ali Efendi	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale	17.06.1915	-
545	-	İsmail Efendi	Ali	-	-	1306			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de	16.06.1915	25
546	-	İsmail Hakkı	Ahmet	-	-	1306			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.08.1915	25
547	-	İsmail Hakkı Efendi	Ali	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Muharebesi	29.04.1915	-
548	-	İzzet	Ali	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
549	-	İzzet	Hacı Mehmet	-	-	0			Balkan	17.08.1912	-
550	-	Kadir	Musa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastahanesi	03.06.1915	-
551	Hacı Kadir Oğulları	Kadir	Halil	-	-	1292			I. Dünya / Çanakkale Mekke-i Harbiye Hastahanesi	30.08.1915	39
552	Çınar	Kadir	Yenice	-	-	1295			I. Dünya / Irak Diyale Muharebesi	10.01.1916	37
553	-	Kadir	Hacı Ahmet	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	30
554	-	Kadir	Mustafa	-	-	1303			I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 4.Seyyar Hastahanesi	22.08.1916	29
555	-	Kadir	Mevlüt	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	27.05.1915	26
556	-	Kadir	Esat	-	-	1309			I. Dünya / Çanakkale	21.04.1915	22

										Ağa Derede 11. Fırka Seyyar Hastahanesi		
557		-	Kamil	İsmail		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	28.05.1915	25
558		-	Kamil	Hasan		-	-	1308		I. Dünya / Irak Hanekin Menzil Hastahanesi	15.06.1916	24
559		Oruç	Kamil	Abdullah		-	-	1310		İstiklâl / Garp Basrı Tepe'de	13.06.1921	27
560		Kara Mustafa	Kanber	Mustafa		-	-	1310		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	20.01.1921	27
561		-	Kemal	Hacı Mehmet		-	-	1317		İstiklâl / Garp Konya Hastahanesi	19.07.1924	23
562		-	Kerim	Mustafa		-	-	1308		İstiklâl / Garp 2. İnönü Harbinde	30.03.1921	29
563		-	Mahmut	Bekir		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915	-
564		-	Mahmut	Mustafa		-	-	1298		I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	13.10.1915	33
565		-	Mahmut	Arif		-	-	1314		İç İsyenlar Askerde	00.00.0000	-
566		Kara Memiş	Mahmut	Mevlüt		-	-	1299		İstiklâl / Garp Eskişehir Merkez Hastahanesi	09.09.1921	38
567		-	Mahmut Emin	Mustafa		-	Ağadet	0		İstiklâl	28.08.1922	-
568		Hacı Mehmet Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale	03.07.1915	36
569		-	Mehmet	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	17.05.1915	25
570		Poslu	Mehmet	Mustafa		-	-	1309		I. Dünya / Galiçya	13.07.1916	23
571		-	Mehmet	Mikdat		-	-	1293		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	10.04.1916	39
572		-	Mehmet	Alaattin		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	22.06.1915	27
573		-	Mehmet	Abdurrahman		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepede	04.06.1915	-
574		-	Mehmet	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Irak 13. Kolordu 1.Seyyar Hastahanesi	22.03.1916	-
575		-	Mehmet	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.10.1915	-
576		Konyalı	Mehmet	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	29.06.1915	-
577		-	Mehmet	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 8. Fırka Sıhhiye Bölüğü	03.09.1915	-
578		-	Mehmet	Hamza		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Hastahanesi	31.05.1915	-
579		-	Mehmet	Hasan		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Şerafettin Sırtlarında	06.06.1917	-
580		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	0		I. Dünya / Şark	30.01.1916	-

										(Kafkas) Massad'da		
581		-	Mehmet	Kanber		-	-	0		I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare'de	13.12.1917	-
582		-	Mehmet	Kerim		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	26.03.1915	-
583		-	Mehmet	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	30.05.1915	-
584		-	Mehmet	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Sığındere	22.04.1915	-
585		-	Mehmet	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
586		-	Mehmet	Seyit Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	28.05.1915	-
587		-	Mehmet	İbrahim		-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	39
588		İbiş Oğullarından	Mehmet	Mehmet		-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Akdeniz Vapurunda	30.08.1915	38
589		-	Mehmet	Hayri		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Fırka Cephesinde	06.10.1915	37
590		-	Mehmet	Osman		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Sığındere	22.04.1915	37
591		-	Mehmet	Ali		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Hastahane	25.07.1915	36
592		-	Mehmet	İsmail		-	-	1295		I. Dünya / Irak Revandüz Muharebesinde	15.03.1916	37
593		-	Mehmet	Yusuf		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	22.10.1915	36
594		Çalkıuşu Oğlu	Mehmet	Yusuf		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	01.04.1915	36
595		-	Mehmet	Abdullah		-	-	1296		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 12.Fırka 6.Seyyar Hastahanesi	21.06.1916	36
596		-	Mehmet	İbrahim		-	-	1296		I. Dünya / Irak 13. Kolordu Bağdat Merkez Hastahanesi	05.12.1915	35
597		-	Mehmet	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	11.10.1915	35
598		-	Mehmet	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastahanesi	28.09.1915	35
599		-	Mehmet	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	13.04.1915	34
600		-	Mehmet	Bekir		-	-	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kafkas 2. Sıhhiye Bölüğü	29.09.1916	35

										Hastahanesi		
601	-	Mehmet	Mustafa	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhîn Hastahanesi	28.03.1915	34	
602	-	Mehmet	Yakup	-	-	1297			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	03.12.1916	35	
603	Derviş Oğulları	Mehmet	Ali	-	-	1298			I. Dünya / Çanakkale Kemik Burun Mıntıkası	28.05.1915	33	
604	Bağcı Oğulları	Mehmet	Süleyman	-	-	1298			I. Dünya / Gümülcine Hastahanesi	15.05.1916	34	
605	-	Mehmet	Abdullah	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepede	06.03.1915	32	
606	-	Mehmet	Hacı Musa	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastahanesi	12.09.1915	32	
607	-	Mehmet	İbrahim	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Sevk Mecruhîn Hastahanesi	23.09.1915	32	
608	-	Mehmet	İsmail	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	24.07.1915	32	
609	Murtaza Oğulları	Mehmet	Murtaza	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Sirerde	31.05.1915	32	
610	-	Mehmet	Mustafa	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepede	06.03.1915	32	
611	Arap	Mehmet	Mustafa	-	-	1299			I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	31.10.1916	33	
612	-	Mehmet	Nefi	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Siperde	31.05.1915	32	
613	-	Mehmet	Osman	-	-	1299			I. Dünya / Filistin Nablus Askerî Vatan Hastahanesi	20.03.1918	35	
614	-	Mehmet	Bekir	-	-	1300			I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	19.08.1916	32	
615	-	Mehmet	Hüseyin	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	31	
616	Dede Oğulları	Mehmet	Ahmet	-	-	1301			I. Dünya / Filistin Şeria Muharebesi	30.07.1918	33	
617	Çollanın Oğulları	Mehmet	Ali	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Sığindere Muharebesi	19.04.1915	30	
618	Ekber Oğullarından	Mehmet	Hacı Ahmet	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Kirte'de	25.05.1915	30	
619	-	Mehmet	Hacı İbrahim	-	-	1301			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	25.01.1916	31	
620	-	Mehmet	Mahmut	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Albayrak Sırtlarında	22.06.1915	30	
621	Başlı Oğulları	Mehmet	Hüseyin	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muharebesi	20.05.1915	29	
622	-	Mehmet	İsa	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	14.02.1915	29	
623	-	Mehmet	Abdullah	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır	20.09.1915	28	

										Mecruhın Hastahanesi		
624		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastahanesi	01.11.1915	28
625		-	Mehmet	Süleyman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	28
626		-	Mehmet	Veli		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
627		-	Mehmet	Yusuf		-	-	1303		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 12.Fırka Emrinde 6.Seyyar Hastahanesi	20.06.1916	29
628		Şamlı Oğulları	Mehmet	Ahmet		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	10.09.1915	27
629		-	Mehmet	Hasan		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	27
630		-	Mehmet	İshak		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Ağadere Hastahanesi	13.07.1915	27
631		-	Mehmet	İsmail		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	27
632		-	Mehmet	Mehmet Ali		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Taşkılla Hastahanesi	12.11.1915	27
633		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.09.1915	26
634		Burcu	Mehmet	Hasan		-	-	1305		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	06.05.1916	27
635		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
636		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale	24.05.1915	26
637		-	Mehmet	Osman		-	-	1305		I. Dünya / Irak Kut Muharebesinde	03.11.1915	26
638		-	Mehmet	Ömer		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	28.08.1915	26
639		Hacı Halil Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.07.1916	26
640		-	Mehmet	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	19.04.1915	25
641		Keneliönü Ali Oğulları	Mehmet	İbrahim		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
642		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	25
643		-	Mehmet	Ömer		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	18.02.1915	25
644		-	Mehmet	Süleyman		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	28.05.1915	25

										Seddülbahir Muharebesi		
645		-	Mehmet	Yusuf		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.05.1915	25
646		Kuzat Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Abdülmehhar Sırtı Muharebesi	02.09.1915	24
647		Karağa Oğullarından	Mehmet	Hüseyin		-	-	1307		I. Dünya / Şark (Kafkas) Bakü Civarında	05.08.1918	27
648		Temürlü Oğullarından	Mehmet	Mustafa		-	-	1307		I. Dünya / Irak	21.09.1915	24
649		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1307		I. Dünya / Irak Bağdat Merkez Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	27.10.1915	24
650		Aliğa Oğlu	Mehmet	Süleyman		-	-	1307		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	19.05.1914	23
651		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	23
652		-	Mehmet	Mehmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	06.05.1915	23
653		Tokmak	Mehmet	Musa		-	-	1308		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	28.01.1916	24
654		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye Merkez Hastahanesi	24.11.1915	22
655		-	Mehmet	Hacı Ahmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	22
656		Maviş	Mehmet	Hasan		-	-	1309		I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesi	05.09.1917	24
657		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	22
658		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1309		I. Dünya / Arabistan Taif'te	14.04.1916	23
659		Demirci Oğulları	Mehmet	Kadir		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	22
660		Usta Ahmet	Mehmet	Mehmet		-	-	1309		I. Dünya / Irak Meşah'da	15.01.1917	24
661		-	Mehmet	Mercan		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhın Hastanesi	03.11.1915	22
662		-	Mehmet	Mercan		-	-	1309		I. Dünya	20.01.1918	25
663		-	Mehmet	Musa		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Hastahane'de	04.11.1915	22
664		-	Mehmet	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.08.1916	22
665		Cemal Oğullarından	Mehmet	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak Bağdat 3.Kasırlar Hastahanesi	05.12.1916	22
666		Durmuş	Mehmet	Durmuş		-	-	1310		I. Dünya / Irak Meydan	08.02.1916	22

										Harbi		
667	-	Mehmet	Hasan	-	-	1310				I. Dünya / Şark (Kafkas) Serban Tepe Muharebesi	23.05.1916	22
668	-	Mehmet	Memiş	-	-	1310				I. Dünya / Filistin Gazze'de	26.01.1917	23
669	-	Mehmet	Osman	-	-	1310				I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	10.07.1916	22
670	-	Mehmet	Raşit	-	-	1311				I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	15.01.1917	22
671	-	Mehmet	Osman	-	-	1312				I. Dünya / Filistin Gazze'de	01.10.1917	21
672	-	Mehmet	İsmail	-	-	1313				I. Dünya / Şark (Kafkas)	18.07.1916	19
673	Yörük Oğulları	Mehmet	Osman	-	-	1314				I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde	03.09.1917	19
674	-	Mehmet	Hasan	-	-	1306				I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	25
675	-	Mehmet	Süleyman	-	Kirişçi Mah.	0				I. Dünya	10.09.1915	-
676	Hızıt Oğlu	Mehmet	Halil	-	-	1292				Balkan Çatalca Muharebesi	04.09.1912	36
677	-	Mehmet	Eyüp	-	-	1300				İç İsyanlar	28.05.1906	22
678	-	Mehmet	Bulduk	-	-	0				İstiklâl / Garp Konya Hastahanesi	10.08.1920	-
679	-	Mehmet	Hüseyin	-	-	0				İstiklâl	03.07.1922	-
680	Eskili	Mehmet	Hasan	-	-	1299				İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	29.08.1922	39
681	Ramazan Davut Zade	Mehmet	Hasan Ahmet	-	-	1299				İstiklâl / Garp Beş Kümeler	29.08.1922	39
682	Ferki Oğulları	Mehmet	Abdurrahman	-	-	1300				İstiklâl / Meydan-ı Harpde	00.00.1921	37
683	Bağlı	Mehmet	Ömer	-	-	1300				İstiklâl / Garp Adatepe Muharebesi	30.06.1922	38
684	Süvari	Mehmet	Mustafa	-	-	1302				İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	27.01.1921	35
685	Dülger Oğulları	Mehmet	Hasan	-	-	1303				İstiklâl / Seferberlikte	06.08.1922	35
686	-	Mehmet	Mustafa	-	-	1303				İstiklâl / Garp Konya Hilâl-i Ahmer Hastahanesinde	26.08.1922	35
687	-	Mehmet	Hüseyin	-	-	1306				İstiklâl / Garp Meydan Harbi	20.05.1921	31
688	Çötek Oğulları	Mehmet	Mevlüt	-	-	1307				İstiklâl / Garp Afyonkarahisar Kurtkaya Muharebesi	29.08.1922	31
689	-	Mehmet	Sadullah	-	-	1307				İstiklâl / Garp Meydan Harbi	28.06.1922	31
690	Hoca	Mehmet	Ali	-	-	1309				İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	27.06.1921	28

691		Semerci	Mehmet	Halil	-	-	1309		İstiklâl / Garp Tavşantepe Harbinde	14.07.1921	28
692		-	Mehmet	Ramazan	-	-	1309		İstiklâl / Garp Karapazar Civarında	20.05.1921	28
693		İkiz	Mehmet	Bekir	-	-	1310		İstiklâl / Garp Beş Kümeler	29.08.1922	28
694		Türkmen	Mehmet	Osman	-	-	1310		İstiklâl / Garp Turhan Baba Sırtlarında	20.05.1921	27
695		-	Mehmet	Durmuş	-	-	1311		İstiklâl / Garp Ankara Sarıkışla Hastahanesi	29.09.1921	26
696		Ankara İbrahim	Mehmet	Kamil	-	-	1311		İstiklâl / Garp Çukurdere'de	16.06.1921	26
697		Beyli Mehmet	Mehmet	Ali	-	-	1313		İstiklâl / Garp Yenice Muharebesi	30.08.1922	25
698		-	Mehmet	Hasan	-	-	1313		İstiklâl / Garp 2 Numaralı Seyyar Hastahanesi	05.07.1921	24
699		Ali Pehlivan	Mehmet	Mehmet	-	-	1313		İstiklâl / Garp Haymana Civarında	02.07.1921	24
700		Danacı	Mehmet	Osman	-	-	1313		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	24
701		-	Mehmet	Salim	-	-	1313		İstiklâl / Garp Mahmudiye Hastahanesi	21.05.1921	24
702		Vanacı	Mehmet	Süleyman	-	-	1313		İstiklâl / Garp Seyit Gazi Harbinde	20.05.1921	24
703		Osman	Mehmet	Osman	-	-	1314		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	29.08.1922	24
704		Resul	Mehmet	Osman	-	-	1314		İstiklâl / Garp Köse Abdallar	26.06.1921	23
705		Sarı	Mehmet	Ahmet	-	-	1315		İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	29.08.1921	22
706		Hacı Ömer Oğulları	Mehmet	Ali	-	-	1315		İstiklâl / Garp Konya Harici Hastahanesi	27.07.1922	23
707		Deli Mehmet	Mehmet	Hasan	-	-	1315		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	23
708		Ak Oğulları	Mehmet	Hasan	-	-	1315		İstiklâl / Garp Adatepe Muharebesi	29.08.1922	23
709		-	Mehmet	Nuh	-	-	1315		İstiklâl	00.00.0000	22 / 23
710		Ali Çavuş	Mehmet	Ömer	-	-	1315		İstiklâl / Garp Hamidiye Harbinde	27.01.1921	22
711		Çobancı	Mehmet	Bekir	-	-	1316		İstiklâl / Garp Eski Polatlıda	10.09.1921	21
712		-	Mehmet	Mahmut	-	-	1316		İstiklâl / Garp Konya Askerî Hastahanesi	01.08.1921	21
713		-	Mehmet	Mestan	-	-	1316		İstiklâl	15.07.1921	21
715		-	Mehmet Ağa	İbrahim	-	-	0		Osmanlı – Rus	10.06.1876	-
716		-	Mehmet Ağa	-	-	-	0		Osmanlı – Rus Korika Muharebesinde	00.04.1878	-
717		-	Mehmet Ağa	-	-	-	0		Osmanlı – Rus	24.05.1854	-

718	-	Mehmet Ağa	Ahmet	-	-	0		Osmanlı – Rus Elena Muharebesinde	23.09.1877	-
719	-	Mehmet Ağa	Ali	-	-	0		Osmanlı – Rus	00.00.0000	-
720	-	Mehmet Ağa	Nuri	-	-	0		Osmanlı – Rus	14.06.1876	-
721	-	Mehmet Ali	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhin Hstahanesi	08.05.1915	-
722	-	Mehmet Ali	Ali	-	-	1293		I. Dünya / Irak Ethem Suyu Harbinde	12.11.1916	39
723	-	Mehmet Ali	İsa	-	-	1299		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesinde	20.10.1916	33
724	-	Mehmet Ali	Mevlüt	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.05.1915	29
725	-	Mehmet Ali	Yahya	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Züefa Ve Mecruhin Sevk Komisyon	01.11.1915	29
726	-	Mehmet Ali	Hasan	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
727	-	Mehmet Ali	Salih	-	-	1887		I. Dünya / Galiçya Avusturya'da 309 Nolu Seyyar Hastahanedede	21.12.1917	30
728	-	Mehmet Ali	Hacı İbrahim	-	-	0		I. Dünya	00.00.0000	-
729	Nebi	Mehmet Ali	Battal	-	-	1298		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	40
730	-	Mehmet Ali	Seydi	-	-	1309		İstiklâl / Garp İzmir 102 Nolu Seyyar Hastahanedede	11.07.1922	29
731	-	Mehmet Ali Efendi	Hacı İbrahim	-	-	1314		İstiklâl / Garp Haymana Muharebesinde	29.06.1921	23
732	-	Mehmet Arif	Şakir Efendi	-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale 3. Kolordu Şimal Grubu Ağır Mecruhin 1.Se	31.05.1915	33
733	-	Mehmet Arif Efendi	Ali	-	-	1314		İstiklâl / Garp Aydemir Karyesi Civarında	30.06.1922	24
734	-	Mehmet Beşir	Mehmet	Barbaros	-	0		İstiklâl	01.06.1920	-
735	-	Mehmet Efendi	İbrahim	-	-	0		İç İsyanlar	18.06.1876	-
736	-	Mehmet Efendi	Hacı Mehmet	-	-	0		İç İsyanlar Beni Ali Kabilesi Urbanla Vuku Bulun Muh.	18.08.1908	-
737	-	Mehmet Efendi	-	-	-	0		Osmanlı – Rus	13.07.1877	-
738	-	Mehmet Emin	İbrahim	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	29
739	-	Mehmet Emin	Abdullah	-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	06.10.1916	22

740	-	Mehmet Emin	Mustafa	-	-	1309	İstiklâl / Garp Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	09.11.1921	28
741	-	Mehmet Emin Efendi	Hüseyin	-	-	1314	İstiklâl / Karapınar Şark Sırtlarında	29.06.1921	23
742	-	Mehmet Hüseyin	Halil	-	-	0	I. Dünya / Filistin 8.Ordu 2 Numaralı Seyyar Hastahanesi	16.12.1917	-
743	-	Mehmet Niyazi	Süleyman	-	-	0	Osmanlı-Rus Meydan-ı Harpde	14.05.1877	-
744	-	Mehmet Nuri	Mehmet	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe'de	06.03.1915	34
745	Yusuf	Mehmet Nuri	Mehmet	-	-	1310	İstiklâl / Garp Keriş Deresinde	04.09.1920	26
746	Bayraktar Oğulları	Mehmet Rahim	Tahir	-	-	1304	I. Dünya / Filistin Filistin Harbinde	00.00.0000	-
747	-	Mehmet Salih Efendi	Ali	-	-	1310	I. Dünya / Galiçya	03.07.1916	22
748	-	Mehmet Şükrü Efendi	Ömer	-	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas)	31.11.1915	-
749	-	Mehmet Tahir	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	23
750	-	Mehmet Tevfik	Ahmet	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	30
751	-	Mehmet Tevfik	Süleyman	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Sıngü Bayırı Muharebesi	11.06.1915	26
752	-	Memiş	Ali	-	-	0	I. Dünya / Galiçya Cevat Bey Tepesinde	05.07.1916	-
753	-	Memiş	Mehmet	-	-	1295	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Mubarebesi	16.04.1915	36
754	-	Memiş	Mehmet	-	-	1303	I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Harbinde	05.12.1916	29
755	Memiş Oğulları	Memiş	Memiş	-	-	1303	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	02.12.1916	29
756	-	Mestan	Mahmut	-	-	1314	İstiklâl / Garp Toydemir Harbinde	27.08.1921	23
757	Küçük	Mestan	Mehmet	-	-	1314	İstiklâl / Garp Kaplantepede	30.08.1922	24
758	Hüseyin Oğullarından	Mevlüt	Hacı Osman	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale	30.09.1915	-
759	Terlak Hasan Torunu	Mevlüt	Ahmet	-	-	1290	I. Dünya / Simav Kazasında Eşkiyalar Tarafından	00.02.1916	42
760	Kulaksız Oğulları	Mevlüt	Hüseyin	-	-	1295	I. Dünya / Çanakkale Ali Onbaşı Tepesinde	01.05.1915	36
761	Kerim Oğulları	Mevlüt	Ali	-	-	1298	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	06.08.1915	33
762	-	Mevlüt	Ali	-	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Yusufçuk Tepesi	06.09.1915	32

									Muharebesi		
763	-	Mevlüt	Hasan	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhin 1.Seyyar Hastahanesi	25.04.1915	32
764	Hacı Mevlüt Oğulları	Mevlüt	Mustafa	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
765	-	Mevlüt	Hacı Osman	-	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Mesut Tepe	19.10.1915	24
766	-	Mevlüt	Ali	-	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Kavak Hattı Müdafasında	01.07.1915	22
767	-	Mevlüt	Ramazan	-	-	1313			I. Dünya / Filistin 53.Fırka Sıhhiye Bölüğü Hastahanesi	28.05.1917	20
768	-	Mevlüt	Osman	-	-	1309			İstiklâl / Garp Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	21.05.1921	28
769	Sait	Mevlüt	Ali	-	-	1313			İstiklâl / Garp Hilâl-i Ahmer Adana Heyeti Konya Hastahanesi	09.08.1921	24
770	Ziver	Mevlüt	Mehmet	-	-	1315			İstiklâl / Garp Beylik Köprü Harbi	25.06.1921	22
771	-	Mevlüt	Süleyman	-	-	1316			İstiklâl	00.00.0000	-
772	-	Mevlüt Efendi	İbrahim	-	-	1304			I. Dünya / Şark (Kafkas) 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	28.04.1915	27
773	Kerim	Mithat	Hasan	-	-	1316			İstiklâl / Garp Karacaören Muharebesi	27.08.1922	22
774	-	Muhsin	Ali	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	19.02.1915	-
775	-	Muhsin	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Midilli (11) Hafif Kruvazörü	20.01.1918	-
776	-	Murat	Ahmet	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	22.05.1915	-
777	Abdal Oğulları	Murat	Ali	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	19.04.1915	35
778	-	Murtaza	Bekir	-	-	1308			I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	13.08.1915	23
779	Cilalı Oğullarından	Murtaza	Ömer	-	-	1301			I. Dünya / Irak Kut Muharebesinde 1	09.11.1915	30
780	-	Musa	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.10.1915	-
781	-	Musa	Mehmet	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	18.06.1915	30
782	-	Musa	Hasan	-	-	1303			I. Dünya / Irak	02.12.1916	29

783	-	Musa	Yusuf	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	27
784	-	Musa	İsmail	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çıflığı	22.04.1915	23
785	Ordu	Musa	Mustafa	-	İkova	0		I. Dünya	10.03.1917	-
786	-	Musa	Hüseyin	-	-	1308		İstiklâl / Garp İncirli Sırtlarında	16.03.1921	29
787	-	Musa	Mustafa	-	-	0		İstiklâl / Garp 57. Fırka Sıhhiye Bölüğü	26.06.1921	-
788	-	Musa Kazım Efendi	-	-	-	0		Osmanlı – Rus / Plevne'de	28.09.1877	-
789	-	Mustafa	İsmail	-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	24.05.1915	33
790	-	Mustafa	Mehmet	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	04.03.1915	-
791	-	Mustafa	Salih	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	26.04.1915	-
792	-	Mustafa	İbrahim	-	-	1289		I. Dünya / Irak İstiklâl İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	44
793	-	Mustafa	İsmail	-	-	1289		I. Dünya / Romanya I.Hatta	26.05.1917	44
794	-	Mustafa	Ali	-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	26.12.1915	41
795	-	Mustafa	Osman	-	-	1290		I. Dünya / Şark (Kafkas) Bayburt Hastahanesi	28.02.1916	42
796	-	Mustafa	Ali	-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	14.04.1915	38
797	-	Mustafa	Ahmet	-	-	1295		I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	29.07.1916	37
798	Bire Kavas Oğullarından	Mustafa	Süleyman	-	-	1295		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2 Nolu Ekşisu İstasyonunda	02.03.1916	37
799	Kulaksız Oğulları	Mustafa	Ali	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	35
800	Gül Oğulları	Mustafa	Mehmet	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Süngü Bayırı	15.04.1915	34
801	-	Mustafa	Mehmet	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	28.03.1915	34
802	Babuşcu Sarı Mehmet Oğulları	Mustafa	Mehmet	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu	16.04.1915	34
803	-	Mustafa	Nebi	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale	31.03.1915	34
804	-	Mustafa	Süleyman	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	34

805		-	Mustafa	Süleyman		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muharebesi	26.08.1915	34
806		Yardımcı Oğulları	Mustafa	Süleyman		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpte	22.08.1915	34
807		-	Mustafa	Ali		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	25.04.1915	32
808		Hanlakçı	Mustafa	İsmail		-	-	1299		I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	26.05.1917	34
809		-	Mustafa	Ömer		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Sığındere	22.04.1915	32
810		Kürekci Oğulları	Mustafa	Sadettin		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	32
811		-	Mustafa	Kel Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	04.09.1915	31
812		-	Mustafa	Yusuf		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Taşkılla Hastahanesi	03.12.1915	31
813		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	26.05.1915	29
814		-	Mustafa	Ali		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
815		Gemük Oğulları	Mustafa	Ali		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesi'nde	04.09.1915	29
816		-	Mustafa	Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Maçka Hastahanesi	09.07.1915	29
817		-	Mustafa	Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	24.05.1915	29
818		-	Mustafa	Seyit Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
819		-	Mustafa	Süleyman		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	24.05.1915	29
820		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	18.02.1915	28
821		-	Mustafa	Ali		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
822		-	Mustafa	Kerim		-	-	1303		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	03.09.1916	28
823		-	Mustafa	Süleyman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	25.04.1915	28
824		-	Mustafa	Veli		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
825		-	Mustafa	Arif		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	04.06.1915	27
826		-	Mustafa	Aşır		-	-	1304		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	28.04.1917	27

827	-	Mustafa	Hacı Ali	-	-	1304	I. Dünya / Şark (Kafkas) Demrek Köyü'nde	25.02.1915	27
828	-	Mustafa	Mustafa	-	-	1304	I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Seyyar Hastahanesi	08.08.1915	27
829	-	Mustafa	Osman	-	-	1304	I. Dünya / Irak 18.Kolordu Seyyar Hastahanesi	30.01.1916	28
830	-	Mustafa	Ömer	-	-	1304	I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastahanesi	10.12.1915	27
831	-	Mustafa	Ali	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	26
832	-	Mustafa	Hacı Hasan	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	25
833	Kadı Oğulları	Mustafa	Hüseyin	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	25
834	-	Mustafa	Nasif	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Haseki Hastahanesi	01.12.1915	25
835	Pir Gaip Oğulları	Mustafa	Ahmet	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	24
836	-	Mustafa	Ali	-	-	1307	I. Dünya / Şark (Kafkas) Çiftlik Muharebesinde	15.11.1915	24
837	-	Mustafa	Halil	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Ay Tabya'da	11.08.1915	24
838	-	Mustafa	İsmail	-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Keşifde İken	10.05.1915	24
839	Durmuş Oğullarından	Mustafa	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Irak Kasrışirin – Hanekin Arasında	08.07.1917	25
840	-	Mustafa	Seyit	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	23
841	-	Mustafa	Kadir	-	-	1309	I. Dünya / Filistin Lonfor Derehakebelli Mevkiinde	03.01.1917	24
842	Mustafa Oğulları	Mustafa	Mehmet	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	24.06.1915	22
843	-	Mustafa	Muhittin	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	18.02.1915	22
844	-	Mustafa	Süleyman	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	05.05.1915	22
845	-	Mustafa	Abdal	-	-	1310	I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	23
846	Hacı	Mustafa	Ali	-	-	1310	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 59.Seyyar Hastahanesi	10.12.1916	22
847	-	Mustafa	Aziz	-	-	1310	I. Dünya / Filistin	28.11.1916	22

									6.Ordu Men. Müfet. Sertebabetine Merbut Hi		
848		Çöpcü Oğulları	Mustafa	İsmail	-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	04.07.1916	22
849		-	Mustafa	Seyit Ali	-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	07.07.1916	22
850		-	Mustafa	Mehmet	-	-	1311		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	21
851		Çatlak Oğulları	Mustafa	Ahmet	-	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2113 Rakımlı Tepede	27.06.1916	20
852		-	Mustafa	Mustafa	-	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 1.Fırka 4.Seyyar Hastahanesi	26.07.1916	20
853		-	Mustafa	Hamza	-	-	1313		I. Dünya / Şark (Kafkas) Ziyaret 9 Numaralı Hastahane	06.07.1916	19
854		-	Mustafa	Ahmet	-	-	1881		I. Dünya / Galiçya Gorondiç Harp Hast	17.10.1916	35
855		-	Mustafa	Halil	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gümüşsuyu Hatahanesi	12.09.1915	27
856		-	Mustafa	Hacı Hasan	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	30.03.1915	23
857		Ömer	Mustafa	-	-	Mecidiye	0		I. Dünya	28.09.1916	-
858		-	Mustafa	Mustafa	-	Akça	0		I. Dünya	10.11.1917	-
859		-	Mustafa	Mehmet	-		0		Balkan / Yanya'da	20.12.1912	-
860		-	Mustafa	Ahmet	-		0		İç İsyandar	02.06.1876	-
861		-	Mustafa	Süleyman	-		0		İç İsyandar	02.06.1876	-
862		-	Mustafa	Mehmet	-		0		İstiklâl / Garp Kütahya Hastahanesi	27.08.1921	-
863		-	Mustafa	Abdullah	-		1298		İstiklâl / Garp Eminöner Harbinde	26.08.1921	39
864		-	Mustafa	Mahmut	-		1300		İstiklâl / Garp Ürgüp Hastahanesi	16.07.1922	38
865		-	Mustafa	Seyit	-	-	1300		İstiklâl / Garp Karadağ Muharebesi	11.07.1921	37
866		-	Mustafa	Osman	-	-	1301		İstiklâl / Garp Arslanlı Harbinde	16.07.1921	36
867		-	Mustafa	Ahmet	-	-	1303		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	12.07.1922	35
868		-	Mustafa	Ali	-	-	1305		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	04.08.1921	32
869		Ömer Hoca	Mustafa	Süleyman	-	-	1308		İstiklâl / Garp Beylik Köprü Harbi 3	25.08.1921	29
870		Hoca Ömer	Mustafa	Süleyman	-	-	1308		İstiklâl / Garp Gökgözde	31.08.1921	29

871		İskender	Mustafa	Emin	-	-	1310		İstiklâl / Garp Kadınhanı Hastahanesi	04.04.1922	28
872		Hanedan Oğulları	Mustafa	Ahmet	-	-	1311		İstiklâl / Meydan-ı Harpde	20.05.1921	26
873		-	Mustafa	Ahmet	-	-	1311		İstiklâl / Kazaen Şehit	20.12.1920	25
874		Yüzbaşı	Mustafa	Ahmet	-	-	1313		İstiklâl / Garp Altıntaş Harbinde	14.05.1921	24
875		-	Mustafa	Ahmet	-	-	1314		İstiklâl	00.00.0000	-
876		-	Mustafa	Ali	-	-	1314		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	25.07.1921	23
877		Topal	Mustafa	Hüseyin	-	-	1315		İstiklâl / Garp Tekke Tepe Harbi	00.00.0000	-
878		İsa	Mustafa	Mehmet	-	-	1315		İstiklâl / Garp Alanca Muharebesi	16.05.1921	22
879		Bekirli	Mustafa	Osman	-	-	1316		İstiklâl / Garp Evliya Kadınlarda	29.08.1921	21
880		-	Mustafa	Ahmet	-	-	1310		İstiklâl / Meydan-ı Harpde	20.05.921	27
881		Hamurlu Oğlu	Mustafa	Durmuş	-	-	1300		Trablusgarp / Cizan'da	30.03.1911	27
882		Nasuh Oğlu	Mustafa	Himmet	-	-	1303		Trablusgarp / Cizan'da	30.03.1911	24
883		-	Mustafa Ağa	Ali	-	-	0		Osmanlı – Rus / Plevne Muharebesin'de	11.08.1877	-
884		-	Mustafa Ağa	Süleyman	-	-	0		Osmanlı – Rus	02.06.1876	-
885		-	Mustafa Ağa	-	-	-	1220		Osmanlı – Rus / Pir Muharebesi	26.06.1876	70
886		-	Mustafa Efendi	Mehmet	-	-	1306		I. Dünya / Irak Bagdat Beytü-l Küttap Hastahanesi	06.04.1916	26
887		-	Mustafa Efendi	Mehmet	-	-	0		Osmanlı – Rus	02.06.1876	-
888		-	Mustafa Hayri Efendi	Veli	-	-	0		I. Dünya / Irak Kani Espe'de Vuku Bulan Muharebede	30.11.1915	-
889		-	Mustafa Sabri Efendi	Veli	-	-	1295		I. Dünya / Irak Kani Espe'de Vuku Bulan Muharebede	30.11.1915	36
890		-	Mustafa Sabri Efendi	Ahmet	-	-	1313		İstiklâl / Garp Dazlak Tepe Muharebesinde	14.05.1921	24
891		-	Mustafa Zahit Efendi	Ziya	-	-	0		I. Dünya / Irak Sindiye Muharebesi	29.01.1917	-
892		Hacı Zeki	Müdür	Osman	-	-	1314		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	23
893		-	Mühürdar	Aşık	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale	20.05.1915	29
894		-	Müslim	Hasan	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	23
895		Kartal	Nazif	Halil	-	-	1312		İstiklâl / Garp	29.08.1921	25

										Kokarteppe Harbinde		
896		Kör	Nazir	Karabet		-	-	1313		İstiklâl / Şark Sarıkamış Hastahanesi	07.03.1922	25
897		Yakup	Necip	Hoca		-	-	1299		İstiklâl / Garp Tınaz Tepe Muharebesi	26.08.1922	39
898		-	Niyazi	Bekir		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	12.02.1916	22
899		-	Niyazi	Hüseyin		-	-	1892		I. Dünya / Galiçya Avusturyada 309 Nolu Seyyar Hastahanesi	24.12.1917	25
900		-	Numan	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	24.04.1915	-
901		Garip Oğullarından	Numan	İsmail		-	-	1292		I. Dünya / Irak Vadi-İ Kellal Muharebesi	23.12.1915	39
902		-	Nurettin	Ahmet		-	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	27.06.1916	20
903		-	Nuri	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Erzurum Muharebesinde	00.00.1918	-
904		Yoluk Oğulları	Nuri	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	29.05.1915	34
905		-	Nuri	Emir Halil		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale İsmailoğlu Tepesi Muharebesi	12.08.1915	34
906		-	Nuri	Mehmet Emin		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.1915	33
907		Nuri Oğulları	Nuri	Seyit Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	09.06.1915	31
908		-	Nuri	Ali		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	15.04.1915	27
909		-	Nuri	Seyit		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Kale Merkez Hastahanesi	09.06.1915	24
910		Asef	Nuri	Hüseyin		-	-	1310		İstiklâl / Garp	03.07.1921	27
911		Süllü	Nuri	Mustafa		-	-	1314		İstiklâl / Garp Aslıhan Sırtlarında	01.02.1921	23
912		Canavar	Nuri	İbrahim		-	-	1315		İstiklâl / Garp 4.Kol 2 Nolu Seyyar Hastahanesi	30.06.1921	22
913		-	Osman	Seyit		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	08.12.1915	31
914		-	Osman	İsmail		-	-	1302		I. Dünya / Filistin Telü'ş-Şeria Mevki Hastahanesi	03.03.1917	31
915		-	Osman	Halim		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
916		-	Osman	İsmail		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat	08.03.1915	-

									Hastahanesi		
917	-	Osman	Mustafa	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	15.10.1915	-
918	Gemük Oğulları	Osman	Ali	-	-	1295			I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	14.06.1915	36
919	-	Osman	Mehmet	-	-	1296			I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez Hastahanesi	16.10.1915	35
920	Hacı Osman	Osman	Ömer	-	-	1296			I. Dünya / Irak	25.11.1916	36
921	-	Osman	Ömer	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastahanesi	28.09.1915	35
922	İsmail Oğulları	Osman	İsmail	-	-	1297			I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.1915	34
923	-	Osman	Hacı İbrahim	-	-	1298			I. Dünya / Çanakkale Ayayorgi Muharebesinde	26.07.1915	33
924	-	Osman	Kul	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Tuzla Hastahanesi	20.05.1915	32
925	-	Osman	Mehmet	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de 2	22.04.1915	30
926	-	Osman	Musa	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Azmak Dere Muharebesinde	13.09.1915	30
927	-	Osman	Hasan	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Bahrisiyah Mevki Müstahkem Hastahanesi	14.10.1915	29
928	-	Osman	Abdurrahman	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere Muharebesi	17.04.1915	28
929	-	Osman	Seyyit Ali	-	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastahanesi	10.12.1915	28
930	-	Osman	Hasan	-	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastahanesi	25.07.1915	27
931	-	Osman	Osman	-	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Darüşşafaka Hastahanesi	26.08.1915	26
932	-	Osman	Veli Osman	-	-	1306			I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	24.05.1915	25
933	-	Osman	Ali	-	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	17.04.1915	24
934	-	Osman	Mustafa	-	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepe'de	28.05.1915	24
935	-	Osman	Osman	-	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	23
936	-	Osman	Ali	-	-	1310			I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez	18.07.1916	22

										Hastahanesi		
937		Arap Hasan	Osman	Mustafa	-	-	1310			I. Dünya / Irak Şehriban Kazası Civarındaki Muharebe	23.01.1917	23
938		-	Osman	Mehmet	-	-	1895			I. Dünya / Galıçya 309 Nolu Hastahane	12.04.1917	22
939		Hasan	Osman	Ali	-	-	1310			İstiklâl / Garp Pelit Harbinde	26.08.1922	28
940		-	Osman	Mehmet	-	-	1310			İstiklâl / Garp Kırşehir'de Eskişehir Merkez Hastahanesi	20.01.1921	27
941		Küçük Oğulları	Osman	Ahmet	-	-	1312			İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	29.06.1921	25
942		-	Osman	Ali	-	-	1312			İstiklâl / Garp Konya Hastahanesi	26.04.1921	25
943		Bekir	Osman	Mehmet	-	-	1312			İstiklâl / Garp Çatkapı Civarında	29.08.1922	26
945		-	Osman	Abdullah	-	-	1313			İstiklâl / Garp Sivrihisar Hastahanesi	01.09.1921	24
944		İlim	Osman	Abdullah	-	-	1313			İstiklâl / Garp Basri Tepe'de	13.07.1921	24
946		Hüseyin	Osman	Hüseyin	-	-	1314			İstiklâl / Garp Meydan Harbi	03.08.1921	23
947		Poyraz	Osman	Hasan	-	-	1315			İstiklâl / Garp Meydan Harbi	09.07.1922	23
948		-	Osman	Ali	-	-	0			Osmanlı – Rus	01.07.1877	-
949		-	Osman Ağa	-	-	-	0			Osmanlı – Rus	24.05.1854	-
950		-	Osman Efendi	-	-	-	0			Osmanlı – Rus	09.07.1877	-
951		-	Ömer	Ali	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Züefa Ve Mecruhın Sevk Komisy	19.11.1915	30
952		-	Ömer	Ahmet	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
953		-	Ömer	Bekir	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
954		-	Ömer	Musa	-	-	0			I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
955		-	Ömer	Veli	-	-	0			I. Dünya / Çanakkale Çardak Hastahanesi	05.05.1915	-
956		-	Ömer	Mehmet Ali	-	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.07.1915	35
957		-	Ömer	Mehmet	-	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	30.09.1915	32
958		-	Ömer	Ali	-	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe'de	29.05.1915	31
959		-	Ömer	Kadir	-	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de	03.06.1915	30
960		-	Ömer	Hasan	-	-	1302			I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliği'nde	17.04.1915	29

961	-	Ömer	Ali	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe'de	29.04.1915	28
962	-	Ömer	Yusuf	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	01.05.1915	26
963	--	Ömer	Dede	-	-	1308	I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	23.02.1917	25
964	Ayvad	Ömer	İsmail	-	-	1308	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.11.1916	24
965	Sağır	Ömer	Ahmet	-	-	1309	I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	20.07.1918	25
966	-	Ömer	Mustafa	-	-	1309	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	23.12.1916	23
967	-	Ömer	Osman	-	-	1310	I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Askerî Hastahanesi	26.07.1916	22
968	-	Ömer	Ali	-	-	1311	I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	24.07.1916	21
969	-	Ömer	Ali	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	05.07.1915	-
970	Hasan Hoca	Ömer	Hacı Yakup	-	-	1299	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.08.1922	39
971	Habib	Ömer	Yakup	-	-	1304	İstiklâl / Garp Beş Kemerler Muharebesi	29.08.1922	34
972	Hüseyin	Ömer	Haydar	-	-	1306	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	31
973	Kürt	Ömer	Mehmet	-	-	1309	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	18.05.1921	28
974	-	Ömer	Ömer	-	-	1313	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	04.08.1921	24
975	-	Ömer	Mehmet	-	-	1315	İstiklâl / Garp Kütahya Hastahanesi	19.11.1921	22
976	Mehmet	Ömer	Ahmet	-	-	1316	İstiklâl / Garp Araba Gedigi Muharebesi	29.06.1922	22
977	-	Ömer Ağa	-	-	-	0	Osmanlı – Rus	24.03.1877	-
978	-	Ömer Ağa	Hasan	-	-	0	Osmanlı – Rus Plevne Muharebesi	00.07.1877	-
979	-	Rahmi Efendi	Mehmet	-	-	0	İstiklâl / Garp Üç Şehitler Tepesi	31.01.1921	-
980	-	Ramazan	Mehmet	-	-	1290	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	03.09.1915	41
981	-	Ramazan	Boz Ali	-	-	1294	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	04.09.1915	37
982	Reyhane Oğulları	Ramazan	Mustafa	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	00.00.1915	34
983	-	Ramazan	Mehmet	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale	10.04.1915	28
984	-	Ramazan	Hacı Mahmut	-	-	1309	İstiklâl / Garp Karapazar'da	21.05.1921	28

985	-	Rasih	Ali	-	-	1311	I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	13.10.1916	21
986	-	Rasim	İbrahim	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	05.12.1915	22
987	-	Raşit	Hacı Hüseyin	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	23.04.1915	-
988	-	Raşit	Mehmet	-	-	1311	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	14.11.1916	21
989	-	Recep	Ali	-	-	1299	I. Dünya / Filistin Katba	10.02.1916	33
990	-	Recep	İbrahim	-	-	1305	I. Dünya / Şark (Kafkas)	09.05.1916	27
991	Hacı Durmuş	Recep	Abdurrhman	-	-	1312	İstiklâl / Garp 2. İnönü Harbinde	31.03.1921	25
992	-	Recep	Eyüp	-	-	1303	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	12.06.1922	35
993	Efe	Recep	Mehmet	-	-	1308	İstiklâl / Garp Kanlı Sırt'da	27.01.1921	29
994	Efe Oğulları	Recep	Mehmet	-	-	1315	İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	28.01.1921	22
995	-	Recep Ağa	Hüseyin	-	-	0	İç İsyanlar	18.05.1877	-
996	-	Resul	Abdurrhman	-	-	1294	I. Dünya / Şark (Kafkas) Muş Hastahanesi	15.05.1915	37
997	-	Rıfat	Hacı Hasan	-	-	1296	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere	15.06.1915	35
998	Hacı Süleyman Oğulları	Rıfat	Hacı Hüseyin	-	-	1296	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Harbi	00.06.1915	35
999	-	Rıza	-	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü	23.05.1915	-
1000	Cizmeci Oğulları	Rıza	Mahmut	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	17.09.1915	30
1001	-	Rıza	Hacı Ali	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Askerî Hastahanesi	09.09.1915	28
1002	-	Rıza	Abdulhalik	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	26
1003	-	Rıza	Ahmet	-	-	1310	I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	27.10.1916	22
1004	Yörükzade Oğulları	Rıza	Ahmet	-	-	1311	I. Dünya / Galiçya Galiçya Muharebesi	00.00.1917	22
1005	-	Rıza	-	-	-	0	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	01.05.1917	-
1006	-	Rıza Efendi	Emin	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Kuttu'l Amare Muharebesi	03.10.1915	-
1007	-	Rıza Efendi	Ahmet	-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale	17.07.1915	25

										Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi		
1008		-	Rüstem	Bayram		-	-	1310		I. Dünya / Filistin 35. Seyyar Hastahanesi	09.04.1916	22
1009		-	Rüştü	Abdullah		-	-	1309		I. Dünya / 5. Menzil İzmir Merkez Askeri Hastahanesi	03.05.1916	23
1010		Topal	Rüştü	Hüseyin		-	-	1313		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	27.03.1921	24
1011		-	Sadi	Süleyman		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	24
1012		-	Sadık	Hacipol		-	-	1305		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	19.05.1917	28
1013		-	Safer	Hasan		-	-	1310		İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında	28.01.1921	27
1014		-	Sait	Ömer		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastahanesi	31.05.1915	-
1015		-	Sait	Halil		-	-	1303		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	25.07.1916	29
1016		Hacı Sait	Sait	Mustafa		-	-	1313		İstiklâl / Garp Başkumandanlık Muharebesinde	30.08.1922	25
1017		-	Salih	Halil		-	-	1307		I. Dünya / Galiçya	25.08.1916	25
1018		-	Salih	Salih		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 2/2 Nolu Seyyar Hastahanesinde (Yakovada)	08.09.1916	-
1019		-	Salih	Veysel		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	30
1020		-	Salih	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Irak Yedibekre Grubu Hastahanesi	04.03.1916	26
1021		-	Salih	Mustafa		-	-	1300		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	30.02.1917	33
1022		Hacı Hafız	Salih	Efet		-	-	1308		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	30.03.1921	29
1023		Hacı Hafız Oğulları	Salih	Mehmet		-	-	1308		İstiklâl / Garp Kanlı Sırt'da	27.01.1921	29
1024		Zühtü	Salim	Mehmet Emin		-	-	1306		İstiklâl / Garp Tmaz Tepe Muharebesinde	26.08.1922	32
1025		-	Seyit	Ahmet		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	02.08.1915	25
1026		Necmi	Seyit	Mehmet		-	-	1299		İstiklâl / 6 Nolu Seyyar Hastahanesi	10.12.1922	39
1027		-	Seyit Ali	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Bomba Tepesi	18.06.1915	-
1028		Atar Oğulları	Seyit Ali	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Akbaş'da	19.09.1915	35

1029	-	Seyit Mehmet	Ahmet	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Siper'de	03.06.1915	34
1030	Eskici Oğulları	Seyit Mehmet	Seyit Mehmet	-	-	1288	Balkan / Karaağaç Harbi	17.08.1912	40
1031	-	Seyyit	Veli	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhîn Hastahanesi	21.06.1915	28
1032	-	Seyyit	Ahmet	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.05.1915	23
1033	-	Seyyit	Bekir	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muharebesi	17.06.1915	22
1034	Çiftlik Oğulları	Seyyit Ali	Ahmet	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Maydos	18.04.1915	28
1035	-	Süleyman	Mahmut	-	-	0	I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	25.04.1917	-
1036	-	Süleyman	Hasan Hüseyin	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Derde Tepede	26.03.1915	-
1037	-	Süleyman	Süleyman	-	-	1288	I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	11.07.1916	44
1038	-	Süleyman	Bekir	-	-	1293	I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	27.03.1915	38
1039	-	Süleyman	İbrahim	-	-	1293	I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	17.04.1915	38
1040	Nus Oğulları	Süleyman	Mustafa	-	-	1293	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Muharebesi	05.03.1915	38
1041	-	Süleyman	Mehmet	-	-	1294	I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Menzil Hastahanesi	16.05.1916	38
1042	-	Süleyman	Musa	-	-	1296	I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	05.10.1915	35
1043	-	Süleyman	Hüseyin	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastahanesi	28.07.1915	34
1044	-	Süleyman	Mustafa	-	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	26.05.1915	34
1045	-	Süleyman	Süleyman	-	-	1298	I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.0000	-
1046	İslam Oğulları	Süleyman	Ömer	-	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Muharebesi	03.06.1915	32
1047	Hasan Oğulları	Süleyman	Hasan	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	29.05.1915	30
1048	-	Süleyman	İbrahim	-	-	1304	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmet Tıp Fakültesi Hastahanesi	28.03.1915	27
1049	-	Süleyman	Hasan Hüseyin	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harp'de	00.00.1915	26
1050	-	Süleyman	Süleyman	-	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	26

1051	-	Süleyman	Hüseyin	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Tıp Fakültesi Hastahanesi	01.05.1915	23
1052	-	Süleyman	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	19.04.1915	23
1053	Hacı İsmail Oğulları	Süleyman	Mehmet	-	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt' da	11.07.1915	23
1054	-	Süleyman	Hasan	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	22.05.1915	22
1055	-	Süleyman	Mevlüt	-	-	1311	I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1916	21
1056	-	Süleyman	Mehmet	-	-	0	İç İsyandar	00.00.0000	-
1057	-	Süleyman	Mustafa	-	-	0	İç İsyandar Yemen Yemende	23.11.1902	-
1058	Sebil	Süleyman	Mustafa	-	-	1306	İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	10.02.1921	31
1059	Nasravan Muhâcirleri	Süleyman	Hacı Ali	-	-	1311	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	27
1060	-	Süleyman	Bahri	-	-	1313	İstiklâl / Garp Gökgözde	29.06.1921	24
1061	-	Süleyman	Abdi	-	-	1315	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.08.1922	23
1062	-	Süleyman Bey	-	-	Pekiçeşme Mah.	0	--	00.00.0000	-
1063	-	Şakir	Mevlüt	-	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	22
1064	Adliye Kavahi Oğulları	Şevket	Osman	-	-	1297	I. Dünya / Maçka Hastahanesi	25.10.1917	36
1065	Küçük	Şevket	Yakup	-	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	06.10.1915	28
1066	Arap Halil	Şeyh Ali	Mehmet	-	-	1290	I. Dünya / Filistin Şeri-a Menzil Hastahanesi	26.11.1916	42
1067	-	Şükrü	Hüseyin	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastahanesi	11.09.1915	30
1068	Mavşar Oğulları	Şükrü	Ömer	-	-	1308	I. Dünya / Meydan-ı Harbde	03.11.1915	23
1069	-	Şükrü	Ahmet	-	-	1311	I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Harbinde	05.05.1916	21
1070	Hatip	Şükrü	Mehmet	-	-	1304	İstiklâl / Garp Meydan Harbi	11.07.1922	34
1071	-	Tahir	Mevlüt	-	-	0	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü	28.06.1915	-
1072	-	Tahir	Ali	-	-	1301	I. Dünya / Çanakkale Çardak Hastahanesi	27.04.1915	30
1073	-	Tahir	Ali	-	-	1307	I. Dünya / Şark (Kafkas) 1. Seyyar Hastahanesi	29.03.1915	24

1074		Derviş Oğullarından	Tahir	Ali	-	-	1307		I. Dünya / Şark (Kafkas) Milkan Harbinde	17.06.1916	25
1075		-	Tahir	Hasan	-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Kereviz Deresinde	20.04.1915	22
1076		-	Tahir	İsmail	-	-	1298		İç İsyanlar Yemen Tedavisi İçin Hastahaneye Gideceği Esnada	20.05.1905	23
1077		-	Tahir	Hasan	-	-	1314		İstiklâl / Garp Araba Geddiği Muharebesinde	29.08.1922	24
1078		-	Tahir	Süleyman	-	-	1315		İstiklâl / Kayseri Hastahanesi	11.01.1921	22
1079		İnce Oğullarından	Tahsin	Ali	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Bahriye Merkez Hastahanesi	25.04.1915	26
1080		-	Talip	Hacı	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	18.08.1915	24
1081		-	Tevfik	Mehmet	-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	22
1082		Mülazim Oğullarından	Tevfik	Mehmet	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	14.07.1915	30
1083		-	Tevfik	İbrahim	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
1084		Kürt Ömer	Tevfik	Ömer	-	-	1310		İstiklâl / Garp Düz Ağaç Muharebesi	27.06.1922	28
1085		-	Tevfik	Mustafa	-	-	1315		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	16.07.1921	22
1086		Hoca Hasan	Tevfik	İsmail	-	-	1316		İstiklâl / Garp Tınaz Tepe Muharebesinde	26.08.1922	22
1087		-	Tevfik Efendi	Reşat	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Şamran Muharebesi	11.12.1916	-
1088		-	Vehbi	Abdullah	-	-	1300		I. Dünya / Filistin Ebu Usfur Muharebesinde	27.09.1917	33
1089		Obraklı	Veli	Mehmet	-	-	1305		I. Dünya / Şark (Kafkas) 9. Firkada	26.04.1916	27
1090		-	Veli	Ali	-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
1091		-	Veli	Mustafa	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	29
1092		-	Veli	Hasan	-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	27.05.1915	28
1093		Kör Oğlan Oğulları	Veli	Hüseyin	-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu	27.05.1915	28
1094		Hacı Veli	Veli	Mehmet	-	-	1315		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	28.01.1921	22

1095		Elfilî	Veli	Veli	-	-	1316		İstiklâl / Garp Bayburt Karyesinde	18.06.1921	21
1096		-	Veysel	İbrahim	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığindere'de	11.09.1915	29
1097		Kara Mehmet Oğulları	Veysel	İbrahim	-	-	1294		I. Dünya / Şark(Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	38
1098		Resul	Veysel	Ahmet	-	-	1308		İstiklâl / Garp Haymana'da	29.06.1921	29
1099		-	Yahya	Ahmet	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
1100		İncekara Mehmet	Yahya	Ahmet	-	-	1298		İstiklâl / Garp Kurtkaya Harbinde	26.08.1922	40
1101		-	Yakup	Yusuf	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Soma Harp Hastahanesi	06.09.1915	-
1102		-	Yakup	Ali	-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	37
1103		-	Yakup	Seyit Ali	-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	37
1104		-	Yakup	Abdurrahman	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	19.02.1915	35
1105		-	Yakup	Mustafa	-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	19.02.1915	35
1106		Karasucular	Yakup	Ali	-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Bahriye Merkez Hastahanesi	07.09.1915	25
1107		-	Yakup	İsmail	-	-	1305		İstiklâl / Garp Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	15.06.1921	32
1108		Safer	Yunus	Hüseyin	-	-	0		I. Dünya / Galiçya	05.07.1916	-
1109		Hacı Oğulları	Yunus	Hasan	-	-	1308		I. Dünya / Galiçya 433 Bekirhavuz'da	04.07.1916	24
1110		-	Yunus	İbrahim	-	-	1308		İstiklâl / Garp Konya Hastahanesi	10.08.1920	28
1111		-	Yusuf	Hacı Tevfik	-	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	09.10.1915	40
1112		-	Yusuf	Asım	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepelerinde	12.09.1918	-
1113		-	Yusuf	Galip	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepelerinde	12.09.1918	-
1114		Tiryaki Oğulları	Yusuf	Mehmet	-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	36
1115		-	Yusuf	Mustafa	-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.06.1915	31
1116		-	Yusuf	Mehmet	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale	19.04.1915	30

									Seddülbahir Muharebesi		
1117		-	Yusuf	Hüseyin		-	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	25
1118		Vahap Oğullarından	Yusuf	İsmail		-	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere' de	12.06.1915	24
1119		-	Yusuf	Mehmet		-	-	1314	I. Dünya / Filistin Babama Hastahanesi	22.10.1917	19
1120		Çakmakçı	Yusuf	Ali Çavuş		-	-	1309	İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	28
1121		-	Yusuf	Mehmet		-	-	0	İstiklâl / Garp Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastahanesi	05.02.1921	-
1122		-	Yusuf	Mehmet		-	-	0	İstiklâl / Garp Kırşehir'in Eskişehir Hastahanesi	04.02.1921	-
1123		-	Yusuf	Ahmet		-	-	1314	İstiklâl / Garp Yumurta Tepe Harbi	04.06.1921	23
1124		-	Yusuf Ziya Efendi	Mehmet		-	-	0	I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	28.04.1915	-
1125		-	Zekeriya	Hacı Süleyman		-	-	1310	I. Dünya / Irak Beni Necm' de	06.02.1916	22
1126		-	Zübeyir	Mahmut		-	-	1302	I. Dünya / Çanakkale Çanakkale Hastahanesi	05.05.1915	29
1161		Köleli Oğulları	Abdullah	Osman		Akören	Alanköy	1300	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Mıntıkasında Kereviz Deresinde	07.06.1915	31
1162		-	Abdusselam	Mehmet Çavuş		Akören	-	1300	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	03.05.1915	31
1163		Cerezci Oğullarından	Ali	Mehmet		Akören	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	07.07.1915	28
1164		Süleyman Hacı	Bayram	Hasan		Akören	-	1307	I. Dünya / Pozantı Hastahanesi	00.00.1918	27
1165		Müteveffa Hüseyin Oğullarından	Hasan	Hüseyin İpek		Akören	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	10.06.1915	23
1166		-	Hasan	Kerim		Akören	-	1312	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	07.10.1915	19
1167		-	Hüseyin	Hasan		Akören	-	1302	I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruh Hastahanesi	14.11.1915	29
1168		-	İbrahim	Ali		Akören	-	1293	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	07.10.1915	38
1169		-	İbrahim	Hasan		Akören Merkez	Çomaklar	1295	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi	19.11.1916	37
1170		-	İsmail	Numan		Akören	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	23.04.1915	23
1171		-	İzzet	Abdi		Akören	Süleymaniye	0	I. Dünya / Şark	03.01.1916	-

						Merkez				(Kafkas) Çoruh'da		
1172		-	Mehmet	Hüseyin		Akören Merkez	Akören - İlçe Merkezi B.	1308		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	10.03.1915	23
1173		Mükremin	Mevlüt	Mustafa		Akören Merkez	Alanköy	1311		I. Dünya / Irak Bağdat Askeri Merkez Hastahanesi	31.10.1916	21
1174		-	Mustafa	Abdussamet		Akören	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
1175		-	Osman	Mehmet Ali		Akören	-	1289		I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesinde	11.09.1915	42
1176		-	Osman	Hüseyin		Akören	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Biga 1 Nolu Harp Hastahanesi	11.07.1915	31
1177		-	Seyit Ali	Osman		Akören	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	35
1178		Geylan Oğullarından	Tahir	Musa		Akören Merkez	Akören - İlçe Merkezi B.	1303		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	28
1689			Ahmet	Hüseyin		Altnekin Merkez	Akçaşar	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	22
1690			Hüseyin	İsmail		Altnekin Merkez	Akçaşar	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	22
1691			Mehmet	Hüseyin		Altnekin Merkez	Topraklık	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	26.02.1915	33
1692		Veli İsmail Oğulları	Mustafa	Ali		Altnekin Merkez	Koçaş	1305		I. Dünya / Çanakkale Hastahane'de	12.07.1915	26
1693			Nuri	Ali		Altnekin Merkez	Topraklık	1296		I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	28.05.1915	35
1694			Recep	Abdullah		Altnekin Merkez	Koçaş	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	00.05.1915	23
1695			Seyit Ahmet	Mehmet		Altnekin Merkez	Akçaşar	1307		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	20.07.1915	24
2617		-	Abdi	Halil		Çumra	Merkez / Küçükköy	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	29
2618		-	Abdullah	İbrahim		Çumra	Dinek / Tahtalı	1304		I. Dünya / Meydan Harbi	24.10.1915	27
2619		Arap Oğullarından	Ahmet	Mevlüt		Çumra	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Kum Kale	13.02.1915	34
2620		-	Ahmet	Mustafa		Çumra	Dinek / Çukurkavak	1305		I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Sevk Mecruhın Komisyonu Hast.	29.08.1915	26
2621		-	Ali	Abdullah		Çumra	Dinek / Tahtalı	1293		I. Dünya / Çanakkale Çanakkaleden Akdeniz Vapuruyla	24.11.1915	38

2622	-	Ali	İdris	Çumra	Dinek / Tahtalı	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	29
2623	-	Ali	Hacı Mehmet	Çumra	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	10.09.1915	25
2624	-	Ali	Ahmet	Çumra	-	1311		I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	02.03.1917	22
2625	-	Bayram	Mehmet	Çumra	Dinek / Apa	1299		I. Dünya / Gülhane Hastahanesi	16.12.1915	32
2626	Topçu Oğulları	Hasan Hüseyin	Hacı Ali	Çumra	Merkez / Sürgüç	1315		İstiklâl / Garp Çaltepe Muharebesi	31.06.1921	22
2627	-	Himmet	Mustafa	Çumra	Merkez / Okçu B.	1310		I. Dünya / Irak 2.Kasırlar Hastahanesi	27.07.1916	22
2628	-	Hüseyin	Mehmet	Çumra	Merkez Küçükköy	1301		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	30
2629	Taşbaşı Mehmet	İbrahim	Ahmet	Çumra	Dinek	1311		I. Dünya	07.09.1915	20
2630	-	İdris	Osman	Çumra	Merkez / Sürgüç	1306		İstiklâl / Garp	00.00.0000	-
2631	-	Mehmet	Kadir	Çumra	Merkez / Alibeyhüyüğü B.	1293		I. Dünya / Konya Mecruhın Hastahanesi	24.06.1915	38
2632	-	Mehmet	Hacı Hasan	Çumra	-	1305		I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	26
2633	-	Mehmet	Ahmet	Çumra	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	22
2634	Hasan Hoca	Mehmet	Hüseyin	Çumra	Sultaniyecami Mah.	1308		I. Dünya	26.06.1915	23
2635	-	Mevlüt	İsmail	Çumra	Merkez / Büyükaşlama	1303		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	13.06.1915	28
2636	Mustafa	Mevlüt	Mehmet	Çumra	Merkez / Karkın B.	1315		İstiklâl / Şark Pozantı Menzil Hastahanesinde	18.08.1922	23
2637	-	Musa	İbrahim	Çumra	Merkez / Okçu B.	1305		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de	28.06.1915	26
2638	Cebelci	Musa	Eyüp	Çumra	Merkez / Okçu B.	1304		İstiklâl / Garp Türbetepe Muharebesinde	29.06.1921	33
2639	Hacı Hasan Oğullarından	Mustafa	Hasan	Çumra	Dinek / Dineksaray	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Menzil Hastahanesi	01.10.1916	35
2640	Veli	Mustafa	Ahmet	Çumra	Merkez / Küçükköy	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi	12.11.1916	21
2641	-	Mustafa	Mustafa	Çumra	Dinek / Apasaraycık	1302		İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastahanesi	18.09.921	35
2642	-	Osman	Arif	Çumra	Merkez / Fethiye	1306		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	10.10.1915	25
2643	-	Osman	Hasan	Çumra	Merkez / Kuzucu	1300		İç İsyancılar / Sevku'l - Duma'da	13.09.1905	21
2644	-	Osman	Hasan	Çumra	Dinek / Dinek - Bucak Merkezi B.	1297		İstiklâl / Garp 6. Kolordu 13. Seyyar Hast.	27.06.1922	41

2645		Yasin	Seyit	Mustafa Osman		Çumra	Pir Ahmetli	1304		İstiklâl	16.02.1923	35
2646		-	Sinan	Mustafa		Çumra	Dinek	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
2647		-	Süleyman	Ali		Çumra	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
2648		Söğütlü Dağlı	Süleyman	Ali		Çumra	Pir Ahmetli	1305		İstiklâl	08.06.1923	34
2649		-	Yusuf	Halil		Çumra	Merkez / Alemdar	1314		I. Dünya / Filistin Babtoma Hastahanesi	06.05.1917	19
3799		Gözü Çukur Oğulları	Ahmet Tevfik	Ahmet		Karatay	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	12.05.1915	30
3800		Komşu Oğulları	Alaattin	Süleyman		Karatay	Obruk	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	02.07.1915	29
3801		Bakkal Süleyman Oğulları	Ali	-		Karatay	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.04.1915	37
3802		-	Ali	Halil		Karatay	Obruk / Aksaklı	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	32
3803		Hoca Oğullarından	Ali	Ahmet		Karatay	Yarma / İsmail B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	31
3804		Çavuş Oğulları	Ali	Mustafa		Karatay	-	1301		I. Dünya	20.04.1915	30
3805		-	Ali	Hasan		Karatay	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) Çapakçur Boğaz Muharebesi	00.00.1915	19
3806		Kassab Oğulları	Ali	Hüseyin		Karatay	-	1295		Balkan / Balkan Muharebesi	00.00.0000	-
3807		-	Derviş	Halil		Karatay	Yarma / Hayiroğlu	1308		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	23
3808		Sofu Oğulları	Hacı Ali	Mustafa		Karatay	Obruk	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.08.1915	34
3809		Borlu Oğulları	Hacı Süleyman	Sadrettin		Karatay	Obruk	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.04.1915	29
3810		-	Halil	Ali		Karatay	Yarma / İsmail B.	1309		I. Dünya / Çanakkale Siper Muharebesinde	07.07.1915	22
3811		-	Hasan	Mehmet		Karatay	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Kırte Harbinde	22.04.1915	39
3812		Kani Oğulları	Hasan	Ali		Karatay	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	09.04.1915	29
3813		Abdullah Oğulları	Hüseyin	Ahmet		Karatay	Obruk	1297		I. Dünya / Çanakkale Maydos' da Merkez Tepe Muharebesinde	00.00.1915	34
3814		Kaymaz Oğulları	Hüseyin	Salih		Karatay	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Şıbh Ceziresi Muharebesi	00.00.0000	32
3815		Bayburtlu Oğulları	Hüseyin	Osman		Karatay	-	1301		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	23.05.1915	30
3816		Hacı Abdullah Oğulları	Hüseyin	Ahmet		Karatay	Obruk	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) Askerde	00.00.1916	28
3817		-	İbrahim	Osman		Karatay	-	1298		I. Dünya / Meydan-ı	18.10.1916	34

									Harpde		
3818	Fındık Oğulları	İbrahim	İsmail		Karatay	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde	16.04.1915	30
3819	Murat Oğlu	İbrahim	Süleyman		Karatay	Obruk	1308		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	14.03.1915	23
3820	-	Mehmet	Mehmet		Karatay	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	38
3821	-	Mehmet	Çeri Efendi		Karatay	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	07.10.1915	37
3822	-	Mehmet	Osman		Karatay	Yarma / Hayiroğlu	1307		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da	21.07.1915	24
3823	-	Mehmet	Hacı Ayvaz		Karatay	Obruk / Yağlıbayat	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
3824	Halil Oğulları	Mevlüt	Osman		Karatay	-	1312		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	04.03.1916	20
3825	Kesen Oğulları	Murat	Abdullah		Karatay	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	19.04.1915	29
3826	Pir Gaip Oğulları	Mustafa	Ahmet		Karatay	-	1300		I. Dünya	16.04.1915	31
3827	-	Mustafa	Hasan		Karatay	Obruk / İpekler	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi'nde	28.05.1915	30
3828	-	Mustafa	Osman		Karatay	Obruk / Aksaklı	1310		I. Dünya / Irak İstilat Muharebesi	25.02.1917	23
3829	-	Osman	Hasan Hüseyin		Karatay	-	1302		I. Dünya / Meydan Muharebesi	04.12.1915	29
3830	Karaağaç Çarık Baki Oğlu	Ömer	Osman		Karatay	-	1299		I. Dünya / Çanakkale 2. Sıhhiye Bölüğü	26.10.1915	32
3831	-	Süleyman	Hüseyin		Karatay	Yarma / Hayiroğlu	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 1. Fırka 4. Seyyar Hastahanesi	30.07.1916	20
3832	Kaymak Oğulları	Tahir	Mehmet		Karatay	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	12.05.1915	30
3833	Zevrak Oğulları	Tahir	Halil		Karatay	Obruk	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	27
3834	Geylan Oğulları	Tahir	Musa		Karatay	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	27.05.1915	26
3835	Kasap	Tahir	Seyyit		Karatay	-	1299		Balkan / Edirne İstasyonunda Karaağaç Mevkinde P	00.01.1913	30
3836	Abdulhalim Oğulları	Veyis	Abdurrahman		Karatay	Obruk	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	30.06.1915	31
3837	-	Yusuf	Ali		Karatay	Yarma / Ovakavağı B.	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.04.1915	-
3838	-	Yusuf	Bekir		Karatay	Obruk	1298		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	24.04.1915	33
3872	Hafız Oğulları	Abdullah	Osman		Meram	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	27.04.1915	37

3873		Köse Mehmet Oğulları	Abdullah	Hasan	Meram	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	28
3874		-	Abdullah	Hasan	Meram	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	22
3875		-	Abdullah	Musa	Meram	Hatunsaray / Karaağaç	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	22
3876		-	Abdurrahman	Ali	Meram	Hatıp / Bayat	1293		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de	01.06.1915	38
3877		Mesut	Ahmet	Hüseyin	Meram	Hatıp / Karadığın	1317		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	14
3878		-	Ahmet	Mustafa	Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.	0		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	09.04.1915	-
3879		Kamacı Oğulları	Ahmet	Osman	Meram	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	33
3880		Deli Ahmet Oğulları	Ahmet	Bekir	Meram	Kızılören / Hasanşeyh	1299		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	25.05.1915	32
3881		-	Ahmet	Ahmet	Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	29
3882		Emir Oğulları	Ahmet	Süleyman	Meram	Hatunsaray	1305		I. Dünya / Çanakkale 5. Ordu Menzil 3 Numaralı Harp Hastahanesi	22.05.1915	26
3883		Safi Oğullarından	Ahmet	Mehmet	Meram	Hatıp / Hatıp-Bucak Merkezi	1306		I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Ağır Mecruhın 1. Seyyar Hast	23.03.1915	25
3884		-	Ahmet	Süleyman	Meram	Hatıp / Çayırbağı	1314		I. Dünya / Filistin Gazzede	10.09.1917	19
3885		-	Alaattin	Ali	Meram	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	30
3886		Hemşire Oğulları	Ali	Mehmet	Meram	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	27.06.1915	39
3887		-	Ali	Mustafa	Meram	Kızılören / Akpınar	1295		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	19.02.1915	36
3888		-	Ali	Osman	Meram	Hatunsaray	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	34
3889		-	Ali	Hasan	Meram	Hatunsaray / Çukurçimen	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	33
3890		-	Ali	Seyyit	Meram	Kızılören / Kızılören-Buc. Mer. B.	1298		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	33
3891		Kör Hüseyin Oğulları	Ali	Alaattin	Meram	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	22.05.1915	32
3892		-	Ali	Mehmet	Meram	Kızılören	1299		I. Dünya / Çanakkale	28.05.1915	32

										Conk Tepe'de	
3893	-	Ali	Osman	Meram	Kızılören / Kayalı	1299			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastahanesi	19.11.1915	32
3894	Himmet Oğulları	Ali	Ahmet	Meram	Hatıp / Dikmeli	1300			I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	14.04.1915	31
3895	Certel Oğulları	Ali	Hasan	Meram	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
3896	Hüseyin Ali Oğlu	Ali	Mustafa	Meram	Kızılören	1310			I. Dünya / Eşkiya Müsademesinde	12.05.1918	24
3897	Hacı Recep	Ataullah	Recep	Meram	Hatunsaray / Karaağaç	1315			İstiklâl / Garp Çaldağı Muharebesi	29.06.1921	22
3898	-	Bekir	Mehmet	Meram	Kızılören / Kızılören-Buc. Mer. B.	1306			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
3899	Kel Oğulları	Cemal	Ali	Meram	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe Muharebesi	27.05.1915	22
3900	Mahmut Oğulları	Durmuş	Mustafa	Meram	Hatıp / Dikmeli	1310			I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	27.10.1916	22
3901	Aligöllü Oğulları	Eyüp	Ali	Meram	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	26.05.1915	27
3902	-	Fehmi	Osman	Meram	Hatunsaray	1303			I. Dünya / Çanakkale Teryandafil Çirtliğinde	17.04.1915	28
3903	-	Hacı İsmail	Hacı Necip	Meram	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	32
3904	-	Halil	İbrahim	Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.	1300			I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe	06.03.1915	31
3905	Hacıpıl Oğulları	Halit	Mevlüt	Meram	-	1290			I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde	05.06.1918	44
3906	Ayvaz Oğulları	Hasan	Süleyman	Meram	-	1293			I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	19.09.1915	38
3907	Gökmen Oğulları	Hasan	Hacı Ahmet	Meram	-	1299			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	32
3908	-	Hasan	Hacı Mehmet	Meram	Kızılören / Kızılören-Buc. Mer. B.	1301			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	30
3909	-	Hasan	Ahmet	Meram	-	1306			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	25
3910	Kara Baba Oğulları	Hasan	İbrahim	Meram	-	1309			I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	22.07.1916	23
3911	Çağsak Oğulları	Hasan	Hasan	Meram	Kızılören / Sefaköy B.	1312			I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.1916	20
3912	-	Hüseyin	İsmail	Meram	Hatunsaray / Yeşiltekte	1307			I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	00.00.1915	24
3913	-	Hüseyin	Ali	Meram	Hatıp / Hatıp-Bucak Merkezi	1309			I. Dünya / Çanakkale Kanlı Tepe Mevkiğinde Arı Burnu	19.02.1915	22
3914	-	İbiş	Mevlüt	Meram	Hatunsaray /	1303			I. Dünya / Çanakkale	20.04.1915	28

						Hatunsaray- Buc.Mer.B.				Seddülbahir Muharebesi		
3915	-	İbrahim	Mustafa		Meram	Kızılören	1307			I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	23.04.1915	24
3916	-	İbrahim	Ahmet		Meram	Kızılören / Akpınar	1311			I. Dünya / Irak	09.12.1916	21
3917	Nasuh Oğulları	İsmail	Nasuh		Meram	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	35
3918	Kara Veli Oğullarından	İsmail	Mustafa		Meram	Kızılören Sefaköy B.	1298			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	33
3919	Cokmakçı Oğulları	İsmail	Mehmet Çavuş		Meram	-	1310			İstiklâl / Firari Eriği Takip Esnasında	21.09.1917	23
3920	Bıçak Oğulları	İsmail	Osman		Meram	Hatunsaray / Yeşiltekte	1308			İstiklâl / Garp	21.05.1921	29
3921	-	Mehmet	Hasan		Meram	Hatunsaray / Kavakköy	1290			I. Dünya	24.08.1916	42
3922	-	Mehmet	Ali		Meram	Hatunsaray / Sadıklar	1296			I. Dünya / Çanakkale Mesud Tepe	19.10.1915	35
3923	-	Mehmet	Musa		Meram	Kızılören	1297			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	34
3924	-	Mehmet	Osman		Meram	Kızılören / Kızılören Buc. Mer. B.	1297			I. Dünya / Çanakkale Siperde	20.05.1915	34
3925	Alaiyeli Oğullarından	Mehmet	Mehmet		Meram	Kızılören / Sefaköy B.	1300			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	31
3926	İmam Oğulları	Mehmet	Mustafa		Meram	Hatunsaray	1300			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	31
3927	Kara Mehmet Oğulları	Mehmet	Mehmet		Meram	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	30
3928	-	Mehmet	Hasan		Meram	Hatıp / Yenibahçe	1304			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	27
3929	-	Mehmet	Süleyman		Meram	Hatunsaray	1304			I. Dünya / Çanakkale Kayalı Tepe'de	08.04.1915	27
3930	-	Mehmet	Ahmet		Meram	Kızılören / İnlise B.	1306			I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastahanesi	20.10.1915	25
3931	-	Mehmet	Hacı Hasan		Meram	-	1306			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.03.1915	25
3932	Kara Ömer Oğullarından	Mehmet	Ahmet		Meram	Hatıp / Karadığın	1307			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.06.1915	24
3933	-	Mehmet	Mehmet		Meram	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	23
3934	-	Mehmet	Ali		Meram	Hatunsaray / Çukurçimen	1309			I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye	03.04.1915	22
3935	-	Mehmet	Musa		Meram	Kızılören / Kızılören Buc. Mer. B.	1307			I. Dünya / Çanakkale 5. Harb Hastahanesi	00.00.1915	24
3936	-	Mevlüt	Mustafa		Meram	Hatıp /	1294			I. Dünya / Irak Meydan	12.08.1917	39

						Çayırbağı			Harbi		
3937	-	Mevlüt	Küçük Mehmet		Meram	Kızılören / Erenkaya	1299		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	32
3938	-	Mevlüt	Mehmet		Meram	Hatunsaray	1308		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde	22.12.1914	22
3939	-	Muhsin	İbrahim		Meram	Kızılören / Erenkaya	1299		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	26.05.1915	32
3940	-	Musa	Hasan		Meram	Hatıp / Çomaklı	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	26
3941	-	Musa	Halil		Meram	Kızılören	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
3942	Uzun Ali Oğulları	Mustafa	Ali		Meram	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Sığindere Muharebesi	22.04.1915	36
3943	-	Mustafa	Seyit		Meram	Hatunsaray	1299		I. Dünya / Çanakkale Kayalı Tepe'de	08.04.1915	32
3944	-	Mustafa	Seyit		Meram	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	32
3945	Şaban Oğulları	Mustafa	Mehmet Ali		Meram	Kızılören / Hasanşeyh	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	24.05.1915	26
3946	-	Mustafa	Hasan Ali		Meram	Kızılören / Sefaköy B.	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	22.09.1915	25
3947	-	Mustafa	İbrahim		Meram	Kızılören	1308		I. Dünya / Çanakkale Ankara Merkez Askeri Hastahanesi	21.05.1915	23
3948	-	Mustafa	Hasan		Meram	Kızılören / Akpınar	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	30
3949	-	Nesip	Mehmet		Meram	-	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Harmukda	18.06.1916	35
3950	Tekeli Oğulları	Nuri	Musa		Meram	Kızılören / İnlice B.	1311		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	04.09.1916	21
3951	-	Osman	Hasan		Meram	Kızılören / Akpınar	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	16.03.1915	40
3952	-	Osman	İbrahim		Meram	Kızılören	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
3953	-	Osman	Seyit		Meram	Hatunsaray	1304		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	11.06.1915	27
3954	-	Osman	İbiş		Meram	Hatunsaray / Karaağaç	1310		I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Hastahanesi	13.07.1916	22
3955	-	Osman	Hasan		Meram	Kızılören	1306		Trablusgarp / Çizan'da	30.03.1911	21
3956	-	Ömer	Mehmet		Meram	Kızılören / Hasanşeyh	1302		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	29
3957	-	Ramazan	Bor Ali		Meram	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	24.02.1915	37
3958	-	Ramazan	Mehmet		Meram	Kızılören / Hasanşeyh	1308		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da	28.05.1915	23

3959		Kelmemiş Oğulları	Recep	Mehmet		Meram	Hatıp / Dikmeli	1310		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	21.01.1917	23
3960		-	Recep	Hasan		Meram	Hatıp / Dikmeli	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 52. Fırka Sıhhiye Bölüğü	10.01.1916	21
3961		-	Sait	Ahmet		Meram	Hatunsaray	1308		I. Dünya / Çanakkale Kırte Harbinde	24.05.1915	23
3962		-	Sait Mehmet	Hasan		Meram	Hatunsaray	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepede	03.06.1915	27
3963		Muhâcir Oğullarından	Salih	Sadullah		Meram	Hatıp / Dikmeli	1298		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	33
3964		Kozak Oğullarından	Seyit	Bekir		Meram	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
3965		Ankaralı Oğulları	Seyit	Veli		Meram	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Ağadere Mecruhın Hastahanesi	21.07.1915	28
3966		Çağşak Oğulları	Seyit İbrahim	Hüseyin		Meram	Kızılören / Sefaköy	1312		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.1916	20
3967		Çağşak Oğulları	Seyit Mehmet	Hüseyin		Meram	Kızılören / Sefaköy	1314		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	02.10.1916	18
3968		-	Seyit Ahmet	Ahmet		Meram	Hatunsaray	1309		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	22
3969		Kolacı	Süleyman	Bekir		Meram	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Taşlı Tepe Harbi	17.06.1915	32
3970		Molla Mustafa	Süleyman	Mehmet		Meram	Kızılören / Yatağan	1299		I. Dünya / Irak 51. Fırka Sıhhiye Bölüğü	09.01.1916	33
3971		-	Süleyman	Seyit Mehmet		Meram	Hatunsaray / Kavakköy	1310		İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında	28.01.1921	27
3972		-	Tahir	Hacı İsmail		Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	07.10.1915	40
3973		Sarı Hüseyin Oğulları	Tevfik	Hüseyin		Meram	-	1312		I. Dünya / 2113 Rakımlı Tepede	28.06.1916	20
3974		-	Veli	Ali		Meram	Hatıp / Çayırbağı	1308		I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	07.03.1918	26
3975		Ali Oğlu	Yunus	Ali		Meram	Hatunsaray	1283		İç İsyancılar / Zafar'da	07.03.1894	27
3976		-	Ahmet	İbrahim		Merkez	-	1306		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	25.02.1917	27
3977		-	Ali	Hasan		Merkez	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastahanesi	29.08.1915	27
3978		-	İsmail	Mehmet		Merkez	-	1305		I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	31.05.1915	26
3979		-	İsmail	Mehmet		Merkez	-	1309		I. Dünya / Filistin Lice Harbinde	03.04.1918	25
4054		-	Abdullah	Seyit Ali		Selçuklu	Sille / Sarayköy	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
4055		-	Abdullah	Osman		Selçuklu	Sille / Başarakavak	1308		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	23

							B.					
4056		-	Abdülkerim	İbrahim		Selçuklu	Aşağıpınarbaşı / Meydanköy	1307		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt'da	22.09.1915	24
4057		-	Ahmet	Karabıçak		Selçuklu	Sille / Akpınar	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastahanesi	22.02.1915	-
4058		Deli Hasan Oğulları	Ahmet	Hasan		Selçuklu	Sille / Küçükmuhsine	1306		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	30.04.1915	25
4059		Hacı Ömer Oğullarından	Alaattin	Mehmet		Selçuklu	Sille	1308		I. Dünya / Galiçya	00.07.1916	24
4060		-	Ali	Ömer		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1317		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	29.05.1915	14
4061		-	Ali	Halil		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1299		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepe'de	28.05.1915	32
4062		-	Ali	Osman		Selçuklu	Sille / Başarakavak	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
4063		-	Hüseyin	Süleyman		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
4064		Hoca Mustafa Oğulları	Hüseyin	Mehmet		Selçuklu	Sille / Sızma B.	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.02.1916	22
4065		Şaban Oğullarından	Hüseyin	Ali		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	23.09.1915	31
4066		-	İbrahim	Haşim		Selçuklu	Sille	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	02.05.1915	27
4067		-	Kömürcü Hasan	Mehmet		Selçuklu	Sille / Küçükmuhsine	1306		Trablusgarp / Çizan'da	30.03.1911	21
4068		-	Mehmet	Mevlüt		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1299		I. Dünya / Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	30.01.1916	33
4069		-	Mehmet	Hüseyin		Selçuklu	Aşağıpınarbaşı / Meydanköy	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	01.05.1915	23
4070		-	Mehmet	Hacı Hasan		Selçuklu Sille	Sille / Tatköy	1309		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de	03.06.1915	22
4071		Kör Himmet Oğullarından	Mehmet Emin	Mehmet		Selçuklu	Sille / Tatköy	1310		I. Dünya / Irak Devlet Abat Muharebesi	21.10.1916	22
4072		-	Mevlüt	Abdullah		Selçuklu	Sille / Sarayköy	1314		I. Dünya / Filistin Gazze Hastahanesi	22.02.1917	19
4073		-	Musa	İbrahim		Selçuklu	Sille / Sarayköy	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	30
4074		-	Musa	Mustafa		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
4075		-	Mustafa	Osman		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	26
4076		-	Mustafa	Hüseyin		Selçuklu	Sille / Başarakavak	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir	19.04.1915	25

						B.			Muharebesi		
4077	-	Osman	Veli		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1306		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	05.09.1915	25
4078	Akca Oğulları	Osman	Veli		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1306		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhin Hastahanesi	11.09.1915	25
4079	-	Sait	Ali		Selçuklu	Sille / Ardıçlı	1291		I. Dünya / Irak 51. Fırka 2. Seyyar Hastahanesi	08.11.1915	40
4080	-	Veli	Mehmet		Selçuklu	Sille / Küçükmuhsine	1306		I. Dünya / Çanakkale 11. Ağır Mecruhin Hastahanesi	06.07.1915	25
4081	-	Yunus	Abdullah		Selçuklu	Sille / Sarayköy	1314		I. Dünya / Filistin Gazze'de	14.09.1917	19
4485	-	Abdullah	Bekir		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	21.05.1915	28
4486	Ayvaz Oğulları	Abdullah	İsmail		Sille	Sille Bucak Merkezi B. / Tat Köy	1303		I. Dünya / Meydan-ı Harpe	03.12.1915	28
4487	-	Abdullah	Hacı Hasan		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	23.05.1915	27
4488	-	Abdulahap	Ömer		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	30
4489	-	Abdurrahman	Seyit Ali		Sille	-	1293		I. Dünya / Filistin Gazze'de	24.09.1917	40
4490	-	Abdurrahman	Hüseyin		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de2	27.02.1915	24
4491	Akviranlı	Abdurrahman	Osman		Sille	-	1306		Trablusgarp / Çizan'da	30.03.1911	21
4492	-	Abid	Mehmet Ali		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Teryandafil Çirtliğinde	17.04.1915	22
4493	-	Ahmet	Sofu		Sille	-	1303		I. Dünya / Galıçya	15.11.1916	29
4494	-	Ahmet	Osman		Sille	-	1307		I. Dünya	10.07.1915	24
4495	-	Ahmet	Mehmet		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	12.02.1915	-
4496	-	Ahmet	Mehmet		Sille	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastahanesi	28.08.1915	41
4497	Gök Oğullarından	Ahmet	Ali		Sille	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Siperde	17.08.1915	39
4498	-	Ahmet	Hüseyin		Sille	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Galatasaray Harp Hastahanesi	26.06.1915	39
4499	Gök Oğullarından	Ahmet	Abdullah		Sille	-	1295		I. Dünya / Şark (Kafkas) Tokat Menzil Hastahanesi	24.06.1916	37
4500	Deli Ahmet Oğulları	Ahmet	Hasan Hüseyin		Sille	Sille-Bucak Merkezi B./ Başarakavak B.	1297		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.0000	34

4501		Hoca Oğullarından	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	31
4502		-	Ahmet	Hasan		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastahanesi	05.09.1915	30
4503		Alata Oğullarından	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	11.05.1915	30
4504		-	Ahmet	Osman		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Sırtlarında	00.00.0000	30
4505		-	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	30.05.1915	29
4506		Kara Ömer Oğullarından	Ahmet	Hasan		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	30.05.1915	27
4507		-	Ahmet	Hacı Osman		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	26
4508		-	Ahmet	Ali Usta		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
4509		Hacı Paşa Oğulları	Ahmet	Hacı Mehmet		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	22.05.1915	24
4510		-	Ahmet	Osman		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Davutpaşa Hastahanesi	31.10.1915	24
4511		-	Ahmet	Mehmet		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	16.04.1915	23
4512		-	Ahmet	Himmet		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	14.04.1915	22
4513		Halil Oğulları	Ahmet	Mehmet		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	08.09.1915	22
4514		-	Ahmet	Ali		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale	00.05.1915	24
4515		Dad Oğullarından	Ahmet	Sadık		Sille	-	1310		İstiklâl / Garp Konya Hastahanesi	22.05.1919	25
4516		-	Alaattin	Süleyman		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	02.07.1915	27
4517		Mesut Oğullarından	Ali	Hüseyin		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	27.05.1915	24
4518		Ömer Oğullarından	Ali	Ömer		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	27.05.1915	24
4519		-	Ali	İbrahim		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale	12.08.1915	-
4520		-	Ali	Halim		Sille	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	27.02.1915	38
4521		-	Ali	Hacı Musa		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	22.06.1915	36
4522		Hacı	Ali	İsmail		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	10.06.1915	36
4523		-	Ali	Osman		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir	19.04.1915	36

										Muharebesi		
4524	-	Ali	Hamza		Sille	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	22.04.1915	35
4525	-	Ali	Musa		Sille	-	1296			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	14.02.1915	35
4526	-	Ali	Hamza		Sille	-	1298			I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	30.05.1915	33
4527	Kara Mehmet Oğulları	Ali	Mehmet		Sille	-	1298			I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde	02.11.1916	34
4528	-	Ali	Şaban		Sille	-	1298			I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Harbi	06.05.1915	33
4529	Cin Hasan Hüseyin Oğulları	Ali	Hüseyin		Sille	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	31
4530	Bozantı Oğlu	Ali	Mustafa		Sille	-	1300			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	31
4531	-	Ali	Osman		Sille	-	1301			I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	05.05.1915	30
4532	Vahap Oğullarından	Ali	Ahmet		Sille	-	1303			I. Dünya / Meydan Harbi	22.10.1915	28
4533	-	Ali	Mustafa		Sille	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	24.04.1915	28
4534	-	Ali	İsmail		Sille	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	12.09.1915	26
4535	Kör Ali Oğulları	Ali	Süleyman		Sille	-	1306			I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.0000	-
4536	-	Ali	Ahmet		Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale 5. Kolorduya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Böl	27.06.1915	24
4537	Çilali	Ali	Hasan		Sille	-	1307			I. Dünya / Arabistan Taif'te	11.05.1916	25
4538	-	Ali	Mustafa		Sille	-	1307			I. Dünya / Filistin Nasıra 1. Grup Hastahanesi	11.03.1917	26
4539	Kara Dayı Oğlu	Ali	Ömer		Sille	Sille-Bucak Merkezi B. / Başarakavak B.	1307			I. Dünya / Çanakkale Maydos Civarında	27.05.1915	24
4540	-	Ali	Tahir		Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	07.06.1915	24
4541	-	Ali	Hasan		Sille	-	1308			I. Dünya / Çanakkale 5. Kolorduya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölü	07.07.1915	23
4542	-	Ali	Hüseyin		Sille	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	23
4543	-	Ali	İbrahim		Sille	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Askerî Hastahanesi	25.04.1915	23

4544		Ömer	Ali	İsmail	Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.03.1915	23
4545		Çuhadar Oğulları	Ali	Numan	Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	23
4546		-	Ali	Mehmet	Sille	-	1312		I. Dünya / Çanakkale Zeynabarıdaki Muharebede	16.07.1915	19
4547		Hacı Şeyh Oğlu	Ali	Seyit	Sille	-	0		İç İsyandar	00.06.1903	-
4548		-	Ali Osman	Bekir	Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	32
4549		-	Arif	Halil	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
4550		-	Bekir	Mehmet Emin	Sille	-	1298		I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde	11.02.1917	35
4551		Demirci Oğullarından	Bekir	Osman	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	30
4552		Sarayunlu Oğulları	Bekir	İsmail	Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	14.04.1915	27
4553		-	Bekir	Bekir	Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt Harbi	22.07.1915	24
4554		Yeşil Mustafa Oğulları	Bekir Sıtkı Efendi	Yeşil	Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar İsmailoğlu Tepesi	14.09.1915	28
4555		-	Bulduk	Ali	Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepesi	25.05.1915	36
4556		Buyugan Oğullarından	Derviş	Abdullah	Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	29
4557		-	Dur Hasan	Mustafa	Sille	-	1310		I. Dünya / Irak	16.10.1916	22
4558		-	Eyüp	Ali	Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	27
4559		Deli Hacı Oğullarından	Hacı	Mehmet	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	30
4560		-	Hacı Ali	Ömer	Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Sevk Mecruhın Hastahanesi	14.09.1915	24
4561		Köse Oğulları	Halil	Bulduk	Sille	-	1298		I. Dünya / Irak Dolani Dağı Muharebesinde	17.06.1916	34
4562		-	Hamza	Derviş	Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Of Civarında Kokula Tepesinde	16.04.1916	-
4563		-	Hanefi	Mustafa	Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Ağadere'de 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	09.04.1915	27
4564		Emir	Hasan	Sait	Sille	-	1303		I. Dünya / Şark (Kafkas) Gariranda	22.06.1916	29
4565		-	Hasan	Hüseyin	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Sğindere'de	22.04.1915	33
4566		-	Hasan	Hacı Ahmet	Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	19.04.1915	31

									Seddülbahir Muharebesi		
4567		Gazili Oğullarından	Hasan	Yusuf	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Sığindere'de	29.08.1915	30
4568		Kızıl Oğlan Hafidi	Hasan	Bahat	Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	24.05.1915	29
4569		Kırna Battal Oğulları	Hasan	Ali	Sille	-	1303		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	25.07.1916	29
4570		-	Hasan	İbrahim	Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale	03.08.1915	24
4571		-	Hasan	Mehmet	Sille	-	1311		I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	29.10.1916	21
4572		-	Hasan Hüseyin	Tahir	Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Soğuk Su Yaylasında	21.04.1916	-
4573		-	Hasan Hüseyin	Ankaralı	Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Sığindere Muharebesi	22.04.1915	34
4574		Kadir Çavuş Oğulları	Hasan Hüseyin	Mustafa	Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	24
4575		--	Hulusi	Arif	Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere de	30.04.1915	26
4576		-	Hüseyin	Süleyman	Sille	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastahanesi	19.09.1915	38
4577		-	Hüseyin	Mehmet	Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	35
4578		Akca Oğlu	Hüseyin	Hacı Süleyman	Sille	Sille Bucak Merkez B. / Başarakavak B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
4579		-	Hüseyin	Yusuf	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Böl	15.08.1915	30
4580		-	Hüseyin	Ömer	Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	29
4581		-	Hüseyin	Mehmet	Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastahanesi	28.05.1915	23
4582		-	Hüseyin Hasan	Hacı İbrahim	Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
4583		-	Hüseyin İpek	Abdullah	Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Muharebesi	30.05.1915	34
4584		-	Hüseyin İpekci	Mustafa	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	20.02.1915	30
4585		Tüysüz Oğulları	Hüsnü	Hacı Mehmet	Sille	-	1309		I. Dünya / Şark (Kafkas) Şark Darül Harbinde	08.09.1913	20
4586		Kırdın	Hüsnü	Hüseyin	Sille	-	1311		I. Dünya / Irak	27.11.1916	21
4587		-	İbrahim	Mustafa	Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir	19.04.1915	-

										Muharebesi		
4588		Süfyan Oğulları	İbrahim	Pehtüvat		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale	14.02.1915	30
4589		-	İbrahim	Mustafa		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	25
4590		Deli Osman Oğulları	İbrahim	Hüseyin		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1309		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastahanesi	09.10.1915	22
4591		-	İbrahim	İsmail		Sille	-	1312		I. Dünya / Filistin Ortatepede	02.09.1917	21
4592		Abdurrahman Oğullarından	İdris	Abdurrahman		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	31
4593		-	İsmail	İbrahim		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt'da	27.05.1915	27
4594		-	İsmail	Hasan		Sille	-	1289		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	22.08.1915	42
4595		-	İsmail	Mehmet		Sille	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Büyük Anafartalar Muharebesi	28.07.1915	39
4596		-	İsmail	Ahmet		Sille	-	1294		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çiftliğinde	22.04.1915	37
4597		-	İsmail	Mustafa		Sille	-	1299		I. Dünya / Şark (Kafkas) Ardahan	05.00.0000	-
4598		-	İsmail	Mehmet		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	06.07.1915	29
4599		Manav Oğulları	İsmail	Hüseyin		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.1915	28
4600		-	İsmail	Abdullah		Sille	-	1305		I. Dünya / Filistin Gazze'de Yüksek Tepede	21.05.1917	28
4601		Tavukcu Oğulları	İsmail	Osman		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy B.	1307		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	30.02.1916	25
4602		-	İsmail	Memiş		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Topcu Mektebi Hastahanesi	04.12.1915	23
4603		-	İsmail	Hüseyin		Sille	-	1310		I. Dünya / Galiçya Edirne Kaleiçi Hastahanesi	29.06.1918	24
4604		-	İsmail	Mehmet		Sille	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.07.1916	22
4605		-	Kadir	İbrahim		Sille	-	1306		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 1. Fırka 4. Seyyar Hastahanesi	29.07.1916	26
4606		-	Kamil	Bektaş		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	13.06.1915	24
4607		-	Kemal	Hasan		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale	19.05.1915	28
4608		Sevilli Oğulları	Kemal	Ali		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	27.05.1915	23
4609		-	Kerim	Ahmet		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	05.05.1915	31

									Hastahane		
4610		Recep Oğulları	Mahmut	Hasan	Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Sulutaş	1299		I. Dünya / Çanakkale Maydos'da Merkez Tepe Muharebesinde	30.05.1915	32
4611		-	Mehmet	Ahmet	Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sthhiye Bölüğü	24.10.1915	-
4612		-	Mehmet	İbrahim	Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Soğuk Su Yaylasında	21.04.1916	-
4613		-	Mehmet	Osman	Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	23.05.1915	-
4614		-	Mehmet	Hacı Musa	Sille	-	1292		I. Dünya / Şark (Kafkas) Mardin Hastahanesi	01.08.1917	41
4615		-	Mehmet	Abdurrahman	Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	23.05.1915	35
4616		-	Mehmet	Ahmet	Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	01.03.1915	35
4617		-	Mehmet	Mehmet	Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	22.03.1915	35
4618		Korucu Oğulları	Mehmet	Mehmet	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	33
4619		Kara Halim Oğulları	Mehmet	Mustafa	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesinde	01.10.1915	33
4620		Gece Oğulları	Mehmet	Mustafa	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	16.01.1915	33
4621		Kara Salih Oğulları	Mehmet	Mustafa	Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Sızma	1298		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Boğaz Muharebesinde	08.10.1915	33
4622		-	Mehmet	Yakup	Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	33
4623		-	Mehmet	Mevlüt	Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastahanesi	30.01.1916	33
4624		Hahcı Oğullarından	Mehmet	Mustafa	Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	32
4625		-	Mehmet	Ali	Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
4626		Molla Hüseyin Oğullarından	Mehmet	Hasan	Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Dursun	17.06.1915	31
4627		-	Mehmet	Ahmet	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	27.04.1915	30
4628		-	Mehmet	Habip	Sille	-	1301		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	28.10.1916	31
4629		-	Mehmet	İsmail	Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	05.06.1915	30
4630		Dülger Oğullarından	Mehmet	Bekir	Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale	21.05.1915	29

										Meydan Harbi		
4631	-	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastahanesi	03.04.1915	29
4632	-	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	03.05.1915	29
4633	Derviş Oğullarından	Mehmet	Ali		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	27
4634	-	Mehmet	Ali		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	03.06.1915	27
4635	Ak Mehmet Oğullarından	Mehmet	Ali		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	17.06.1915	27
4636	-	Mehmet	Hacı Ali		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	19.04.1915	27
4637	Taşcı Oğulları	Mehmet	Hasan		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de	19.04.1915	27
4638	-	Mehmet	Sait		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Terhis Mahallinde	03.07.1915	27
4639	-	Mehmet	Seyit		Sille	-	1304			I. Dünya / Çanakkale Terhis Mahallinde	03.07.1915	27
4640	Bekçi Oğullarından	Mehmet	Hasan Hüseyin		Sille	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	26.05.1915	26
4641	Sarı Oğulları	Mehmet	Mevlüt		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1305			I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastahanesi	00.00.0000	26
4642	-	Mehmet	Tahir		Sille	-	1305			I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da	14.07.1915	26
4643	Meligöz Oğulları	Mehmet	Mehmet		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1306			I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	10.06.1917	27
4644	-	Mehmet	Abdullah		Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Terhisde	18.06.1915	24
4645	-	Mehmet	Ahmet		Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastahanesi	09.06.1915	24
4646	Paşanın Oğlu	Mehmet	Ali		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Sarayköy	1307			I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe Muharebesi	28.05.1915	24
4647	-	Mehmet	Süleyman		Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	24
4648	-	Mehmet	Hasan		Sille	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	23
4649	Osman Hoca Oğulları	Mehmet	Ali		Sille	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	22.04.1915	22
4650	-	Mehmet	Osman		Sille	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	22
4651	-	Mehmet	Mehmet		Sille	-	1310			I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde	11.02.1917	23

4652	-	Mehmet	Kadir	Sille	-	1311	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 59. Seyyar Hastahanesi	24.10.1916	21
4653	-	Mehmet	Ali	Sille	-	1312	I. Dünya / Galiçya Miciçov Siperde	18.07.1916	20
4654	-	Mehmet	Mustafa	Sille	-	0	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.05.1915	-
4655	-	Mehmet	Süleyman	Sille	-	1306	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	25.05.1915	25
4656	-	Mehmet	Ali	Sille	-	1307	I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe Muharebesi	28.05.1915	24
4657	Çil Oğulları	Mehmet	Mustafa	Sille	-	1298	İstiklâl / Garp Seferberlikde	00.00.1921	39
4658	Cimcim	Mehmet	İbrahim	Sille	-	1302	İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	03.09.1922	36
4659	-	Mehmet Ali	Mehmet	Sille	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
4660	-	Mehmet Ali	Kamil	Sille	-	1308	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	16.06.1915	23
4661	-	Mehmet Ali	Seyit Mehmet	Sille	-	1311	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 52. Fırka Sıhhiye Bölüğü	20.10.1916	21
4662	Muhâcir	Mehmet Ali	Ahmet	Sille	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	32
4663	-	Mehmet Behcet	Ahmet Hulusi	Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy	1308	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar'da	07.03.1915	23
4664	-	Mehmet Emin	Osman	Sille	-	1305	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	21.05.1915	26
4665	Kara Yusuf Oğulları	Mehmet Emin	Mehmet	Sille	-	1307	I. Dünya / Mekteb-i Harbiye Mecruhın Hastahanesi	10.05.1916	25
4666	-	Memiş	Seyit	Sille	-	0	I. Dünya / Irak 1. Kuvva-i Seferiyye 1. Fırka 3. Seyyar Hast.	28.05.1916	-
4667	-	Mevlüt	Mehmet	Sille	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Çolak Tepesinde	28.05.1915	32
4668	-	Mevlüt	Dede	Sille	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	02.09.1915	22
4669	-	Musa	Hacı İbrahim	Sille	-	1296	I. Dünya / Filistin Beyti Urfuka Muharebesi	02.09.1917	37
4670	Molla Musa Oğulları	Musa	Mustafa	Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1309	I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de	19.04.1915	22
4671	-	Mustafa	Ahmet	Sille	-	1309	I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	03.06.1915	22
4672	-	Mustafa	Hacı Ali	Sille	-	0	I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan	10.04.1916	-

										Murathan Tepesi		
4673		Trabzonlu Oğulları	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	22.04.1915	36
4674		Usta Mustafa Oğulları	Mustafa	Bayram		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	25.06.1915	34
4675		-	Mustafa	Mehmet Ali		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepesi	12.05.1915	34
4676		-	Mustafa	Rafet		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	07.05.1915	34
4677		Molla Mehmet Oğullarından	Mustafa	Musa		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	32
4678		-	Mustafa	Musa		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	32
4679		-	Mustafa	Sait		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	32
4680		Kör	Mustafa	Mehmet		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.09.1915	31
4681		Hamit Oğulları	Mustafa	Seyit		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	00.00.0000	31
4682		-	Mustafa	Seyyit		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.02.1915	31
4683		-	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	30
4684		Hacı Aşır Oğulları	Mustafa	İsmail		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1301		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.0000	30
4685		Köse	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1301		I. Dünya / Irak Beni Necm'de	06.02.1916	31
4686		-	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	15.08.1915	28
4687		Küçük Hasan	Mustafa	İbrahim		Sille	-	1303		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.12.1916	29
4688		Kel	Mustafa	Ali		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1305		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	02.04.1915	26
4689		-	Mustafa	Hasan		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de 5. Mıntıkada	08.10.1915	26
4690		-	Mustafa	Ali		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	25
4691		Hacı Mehmet	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	06.05.1915	25
4692		-	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1307		I. Dünya / Şark	28.02.1916	25

									(Kafkas) Bayburt Hastahanesi		
4693	-	Mustafa	Süleyman	Sille	-	1314			I. Dünya / Filistin Gazze'de	11.09.1917	19
4694	-	Mustafa	Mehmet	Sille	-	1309			I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	25.09.1915	22
4695	Ömer Hoca Oğlu	Mustafa	Hacı Süleyman	Sille	Sille. Buc. Mer. B. / Sızma	1308			İstiklâl / Garp Gökgöz Muharebesi	28.06.1921	29
4696	İskender	Mustafa	Osman	Sille	-	1314			İstiklâl / Garp Kırşehir'de Eskişehir Merkez Hastahanesi	00.00.0000	23
4697	Topal	Mustafa	Hasan	Sille	-	1315			İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	27.03.1921	22
4698	-	Mustafa Şevki	Mehmet	Sille	-	1314			İstiklâl / Garp Polatlı Beştepe Muharebesi	01.07.1921	23
4699	-	Mustafa Şevki Efendi	Mehmet	Sille	-	1316			İstiklâl / Kartaltepe Muharebesi	31.06.1921	21
4700	-	Muttalip	Hacı Halil	Sille	-	1303			I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	28
4701	-	Nebi	Mehmet	Sille	-	0			I. Dünya / Şark (Kafkas) Of Civarında Kokula Tepesinde	16.04.1916	-
4702	-	Nebi	Mustafa	Sille	-	1307			I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastahanesi	26.09.1915	24
4703	Sarı Oğulları	Niyazi	Kadir	Sille	-	1311			I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	19.04.1916	21
4704	-	Numan	Hüseyin	Sille	-	1302			I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastahanesi	17.05.1915	29
4705	-	Osman	İbrahim	Sille	-	1207			I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	00.10.1915	?
4706	-	Osman	Hüseyin	Sille	-	1291			I. Dünya / Çanakkale Şarköy'de 5 Nolu Harp Hastahanesi	22.06.1915	40
4707	-	Osman	Hacı Ömer	Sille	-	1296			I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	00.11.1916	36
4708	-	Osman	Hüseyin	Sille	-	1298			I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	22.04.1915	33
4709	-	Osman	Dağlı Hüseyin	Sille	-	1302			I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	29
4710	Haydar	Osman	Ahmet	Sille	-	1308			I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastahanesi	15.04.1915	23
4711	-	Osman	Hüseyin	Sille	-	1311			I. Dünya / Galiçya 2 Numaralı Pardıç Seyyar Hastahanesi	11.10.1916	21
4712	Abdi Oğullarından	Osman	Mehmet	Sille	-	1311			I. Dünya / Şark (Kafkas) Niğde Hastahanesi	19.09.1916	21
4713	-	Osman	İsmail	Sille	-	1314			I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde	23.01.1917	19

4714	-	Osman	Hüseyin	Sille	-	0	I. Dünya / Galiçya 3 Numaralı Pardıç İhtiyat Hastahanesi	11.10.1917	-
4715	-	Ömer	Yusuf	Sille	-	1300	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.02.1915	31
4716	-	Ömer	Ahmet	Sille	-	1302	I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare Civarında Sabis Meydan Muharebesi	24.12.1915	29
4717	-	Ömer	Mustafa	Sille	-	1304	I. Dünya / Şark (Kafkas) 12. Fırka 6 Nolu Seyyar Hastahanesi	20.06.1916	28
4718	Doğruca	Rahim	Hacı Mevlüt	Sille	-	1310	I. Dünya / Irak	16.02.1917	23
4719	-	Rahim	Hacı Mevlüt	Sille	-	1311	I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde	11.02.1917	22
4720	-	Ramazan	Mehmet Ali	Sille	-	1294	I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastahanesi	19.08.1915	37
4721	-	Raşit	Hüseyin	Sille	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Sığındere' de	22.04.1915	32
4722	-	Recep	Emir	Sille	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	26
4723	Emir Oğulları	Recep	Mehmet	Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Sarayköy	1305	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	26
4724	-	Resul	Hasan	Sille	-	1302	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	29
4725	-	Rıza	Niyazi	Sille	-	0	I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	20.10.1915	-
4726	Ali Ağa Oğullarından	Rıza	Hüseyin	Sille	-	1295	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastahanesi	03.05.1915	36
4727	-	Rıza	Ali	Sille	-	1302	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	29
4728	-	Sadrettin	Süleyman	Sille	-	1297	I. Dünya / Çanakkale Sığındere' de	22.04.1915	34
4729	-	Sadrettin	Hacı Battal	Sille	-	1305	I. Dünya / Çanakkale Sığındere' de	12.10.1915	26
4730	-	Selfo	Salih	Sille	-	1304	I. Dünya / Çanakkale 16. Fırka Seyyar Hastahanesi	07.08.1915	27
4731	Selim Oğulları	Selim	Mustafa	Sille	-	1301	Balkan / Çakırköy Muharebesinde	12.01.1913	28
4732	Yeşil Efendizade	Sıdkı	Mustafa	Sille	-	1303	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	13.09.1915	28
4733	-	Sıtkı	Ahmet	Sille	-	1293	I. Dünya / Çanakkale	26.10.1916	39
4734	-	Süleyman	Mehmet	Sille	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	32
4735	-	Süleyman	Mehmet	Sille	-	1308	I. Dünya / Çanakkale TeryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	23

4736		-	Şeyh	Hüseyin		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Siper Muharebesinde	00.09.1915	23
4737		-	Şeyh Mehmet	Yakup		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Çolak Tepesinde	28.05.1915	33
4738		Mevlüt Oğlu	Şükrü	Mehmet Emin		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915	29
4739		-	Tahir	Halil		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	20.04.1915	31
4740		-	Tahir	Haydar		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Kereviz Deresinde	19.04.1915	27
4741		-	Vehbi	Mehmet Ali		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	24.05.1915	26
4742		-	Veli	İsmail		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesi'nde	31.08.1915	34
4743		-	Veli	Emir Ali		Sille	-	1309		I. Dünya / Irak 56 Nolu Seyyar Hast.	14.02.1917	24
4744		-	Veli	Memiş		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere de	06.07.1915	-
4745		-	Yahya	Feyzullah		Sille	-	1314		I. Dünya / Galiçya Hastahaneye Giderken	18.12.1916	18
4746		Paşanın Oğlu	Yunus	Abdullah		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Sarayköy	1314		I. Dünya / Filistin Meydan-ı Harpde	19.09.1917	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BALKAN SAVAŞLARI'NDA ŞEHİT OLAN KONYALILAR

3.1. BALKAN SAVAŞLARI'NIN TÜRK VE DÜNYA TARİHİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Dünya Devletleri XX. yüzyıla, farklı statülerle girmişlerdir. Bir yanda sömürge imparatorlukları ve sömürgeci devletler olarak az gelişmiş bölgeleri sömürgeleri haline getirmiş İngiltere ve Fransa vardır. Bir yanda, milli birliğini diğerlerine göre daha geç sağlayarak sömürge arayışına girmiş Almanya ve İtalya bulunmaktadır. Öte yanda milliyetçilik düşüncesini yerleştirmeye çalışan Balkan Devletleri ve onların bu isteklerini körükleyerek sıcak denizlere inme hayalleri kuran Rusya boy gösterir. Beri yanda ise milli birlik ve beraberlikten yoksun, çağa ayak uyduramadığı için geri kalmış ve büyük sömürge devletlerinin iştahını kabartan Osmanlı Devleti yer almaktadır. Bu durum, XX. yüzyıl başında yaşanacak olan savaşlar ve sonrası siyasi gelişmelerin nedenlerinden biri olan sömürgeciliğin çıkış noktası olacaktır.

Yüzyılın başında sömürgecilik yarışında İngiltere ve Fransa dünyanın çeşitli bölgelerini paylaşmışlar, İtalya bu işe oldukça geç başlamıştır. Bu doğrultuda açığını kapatmak amacı ile 1911 senesinde Trablusgarp'a asker çıkararak Tunus ile Mısır arasındaki Güney Akdeniz sahillerini işgal etmiştir. Osmanlı Devleti denizden ve karadan bölgeye askeri destek gönderememiştir. Ancak Mustafa Kemal gibi gönüllü subaylar bölgeye gelerek halkı silahlandırmış ve düzenli İtalyan askerî birliklerini halk müdafaası ile geri püskürtmeyi başarmışlardır.

Bu vuruşma pek ümitsiz şartlar içinde olmuştur, çünkü oradaki kuvvete yardım etmek, silâh, cephane yollamak olanaksız gibidir. Mısır ve Tunus yolu ile kaçak yardım ancak damla damla gidebilmiştir. Bu işe İngiliz ve Fransızların siyasası, hem İtalya'yı, hem Osmanlı Devleti'ni, hem de kendi sömürgelerindeki Müslümanları çok gücendirmeyerek ve sızlanmalarına yol vermeyerek, bu üç yanı da idare etmek olmuştur. İtalya'nın her çapta kara ve deniz topları, bol mitralyöz, sonsuz cephane ve çok kalabalık ordusuna karşı bir avuç Türk ve yerlinin, fişekleri sayılı tüfeklerle vuruşması gerekmiştir; o ana kadar sömürge savaşlarında

görüldüğünün tersine, Trablus'ta İtalyan askerinin sayısı Türk ve yerlilerinkinden kat kat üstün olması, bu savaşın şaşılacak yönlerinden biri olmuştur. Türk ve yerliler, her ne kadar büyük kahramanlıklar göstermişlerse de ellerinde hemen hiç top bulunmaması ve cephane kıtlığı yüzünden İtalyanların bıraktıkları yerleri ele geçirip onları denize atamamışlardır. Savaşın bu uzayışından İtalya para ve asker bakımından Osmanlı'dan daha çok zarar gördüğünden ve gitgide büyük devlet olarak onur ve yalımı kırıla geldiğinden bin bir bahane ile savaşı başka yerlere yaymaya çalışmıştır¹¹⁵.

İtalya savaşa başlarken işi kısa sürede sonuçlandıracağını sanmıştır. Kuvvetli donanmasına ve kıyılara çıkardığı binlerce askere rağmen, kıyılardan ancak birkaç kilometre içeri girebilmiş ve orada kalmıştır. Ekim ayı içinde Trablus (Tripoli), Tobruk, Derne ve Bingazi gibi kıyı şehirlerini düşmüşse de, ülkenin iç kısımlarına giremez. Türk kuvvetleri de, hem az sayıda ve hem de gerekli silahlara sahip bulunmadığı için, İtalyanları kıyılardan söküp atamamıştır¹¹⁶.

Trablusgarp Cephesi, yerli halkın kahramanlığı neticesinde çökertilemeyince İtalyan donanması Ege'ye çıkarak Çanakkale Boğazı'nı tehdit eder ancak geçemez. İtalya, Boğazlar'da da bir şey yapamayınca, 1912 yılının Nisan ve Mayıs aylarında Oniki Ada'yı işgal eder¹¹⁷. Bu durum Osmanlı Devleti'nin askerî gücünün ne durumda olduğunu diğer devletlerin kavramasını geciktirmemiş ve bunu bir fırsat olarak değerlendiren Balkan Devletleri'nin toplu bir şekilde Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmelerinin önünü açmıştır. Bu arada Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı, Uşi Antlaşması ile, İtalya'ya bırakmak zorunda kalmıştır. Neticede Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki son topraklarını da kaybetmiştir. Bir diğer ifadeyle üç kıtada toprak sahibi olma özelliğini de yitirmiş olur. İtalya, geçici kaydıyla da olsa, Adalar denizi ve Anadolu kıyılarına yerleşmiştir. Trablusgarp olaylarına son verilmesinde etkili olan ve Osmanlı Devleti'nin parçalanması sürecinde yer alan diğer bir önemli

¹¹⁵ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılâbı Tarihi, Cilt II, Kısım I, (Trablusgarp ve Balkan Savaşları. Osmanlı Asyası'nın Paylaşılması İçin Anlaşmalar. 1911 Başından Balkan Savaşı'na Kadar.)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s. 100-101.

¹¹⁶ Fahir Armaoğlu, *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789 – 1914)*, Alkım Yayınevi, İstanbul 2006, s. 640.

¹¹⁷ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 641.

olay ise Balkan Devletleri'nin birlikte hareket etmede anlaşmaları ve harekete geçmeleri olmuştur¹¹⁸.

1908 Temmuzunda ilan edilen II. Meşrutiyet'ten, 1914 Temmuzunda, I. Dünya Savaşı'na sebep olan büyük krizin patlamasına kadar geçen altı yıllık süre içinde, Osmanlı Devleti'ni bir dizi iç ve dış gaileler darbelemiştir. II. Meşrutiyet'in ilanını, Avusturya'nın Bosna-Hersek'i ilhakı, Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etmesi, Yunanistan'ın Girit'i ilhak teşebbüsü, Arnavutların ve Arapların bağımsızlık isteklerinin şiddetlenmesi, İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması izlemiştir. Osmanlı Devleti'nin İtalya ile savaşa tutuşması ise, Balkan devletlerinin, yani Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan'ın, Makedonya'yı ele geçirmek hususundaki yeni çabalarına zemin hazırlamış ve bu çabaların sonucu olarak da Balkan Savaşları patlak vermiştir¹¹⁹.

Neticede Türk tarihinin dönüm noktalarından birisi Balkan Savaşı'dır. 8 Ekim 1912'de başlayan savaşın sonunda Osmanlı Devleti'nin Batı sınırı Adriyatik'ten Meriç'e kadar gerilemiş ve aşağı – yukarı 600 yıllık Türk yurdu olan Rumeli elden çıkmıştır. Bu savaşın sebeplerine baktığımızda, Şark Meselesi projesinin hedeflerinden biri olan “Türkler'i Balkanlar'dan atmak” düşüncesini, daha sonra sayacağımız sebeplerin zeminine muhakkak koymak gerekecektir. Aslında 1815'ten itibaren adı konan Şark Meselesi'ni uygulamaya koyabilmek için zaman ve zemin kollanıyordu. Trablusgarp Savaşı, Balkanlar'da Türkiye aleyhine gelişmelerin oluşması için bir fırsat olmuştur. 1908'den beri Avrupa Türkiyesi'ni nasıl paylaşacaklarını düşünen Balkan Devletçikleri, kendi aralarında anlaşamadıkları gibi, aslında Osmanlı Devleti'nden de çekiniyorlardı. Fakat, takip eden gelişmeler Balkan Devletleri'ni birbirine yaklaştıracaktır¹²⁰.

Balkanlar öteden beri dünya politikasının ilgi sahasına girmiş, Osmanlı Devleti hükümetinin de baş meselesi olmuştu. Çok çeşitli kültürlerin ve milletlerin yer aldığı bu yarımadada Düvel-i Muazzama'nın hemen hemen hepsi ileriye yönelik politika takip etmişlerdir. Neticede bu bölgede çeşit çeşit yeni bağımsız devletler

¹¹⁸ Durmuş Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I.*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2008, s. 58.

¹¹⁹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 651.

¹²⁰ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 25.

türemiştir. Yalnız, bölgede Osmanlı Devleti'nin rakibi sadece bu devletçikler olmayıp, bu devletlerin doğuşlarını borçlu oldukları büyük devletler de olmuştur. 8 Ekim 1912'de Karadağ prensliği Osmanlı Devleti'ne savaş açmış. 18 Ekim'de Osmanlı Devleti, Bulgaristan ve Sırbistan, birkaç gün sonra da Yunanistan ile savaşa girmiştir¹²¹.

Meşrutiyet Hareketi, Osmanlı toplumunun siyasal ve sosyal yapısını güçlendirme amacını güttüğü hâlde, aksine olarak, Türk'ten gayri unsurların Osmanlı Devleti'nden ayrılma arzularını kamçılamiş ve bu arzuların gerçekleşmesi için uygun bir ortam yaratmıştır. Burada, İttihat ve Terakki'nin yönetimdeki ve iç politikadaki didişmelere sebep olmak suretiyle yapmış olduğu ağır hataları özellikle zikretmek gerekmektedir. Balkan Savaşları, II. Meşrutiyetle başlayan gailer zincirinin en önemli halkalarından birini teşkil eder¹²².

Balkan Devletleri'nin Meşrutiyet dönemindeki yakınlaşmalarında bağlaşmalarının dingili Bulgaristan'dır. Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ ayrı ayrı ona bağlıdır ve ayrıca birbirleriyle bağlaşmaları yoktur. Bağlaşmalar, Osmanlı uyruğu olup bağlaşıklarla aynı ırktan olan ulusları birlikte korumak, onları aralarında barıştırmak veya daha doğrusu Osmanlı uyruğu olarak kaldıkları süre içinde iyi geçindirmek ve birbirlerine olan düşmanlıklarını Osmanlı'ya karşı çevirmektir. Uygun an geldiğinde de Osmanlı'ya karşı birlikte savaş açıp iş bu ulusları ve oturdukları yerleri Osmanlı'dan ayırmak ve bağlaşıklara katmak amaçlarını gütmektir. Rusya, bağlaşmanın kurulmasında ana rolü oynamış ise de, iş bu bağlaşmayı sürdüremeyişinden anlaşılmıştır ki başarısı pek geçicidir. Bulgaristan Osmanlı ile savaşa 1912 yılının Haziran başlarında kesin karar vermiştir. Bunun için uygun anı kollamaktadır. Bu işte özgür kalmak için Romanya'ya toprak vermeye razıdır, savaşı mümkünse İtalya'yla, olmazsa sadece Balkanlılarla birlikte yapacaktır. Rusya'nın Boğazlar bölgesindeki hakkını tanımakta oraya dokunamayacağını söylemekte, fakat bununla Rumeli'nin bütün öbür kısımlarının kendisine veya bağlaşıklarına geçmesini düşündüğünü açığa vurmaktadır¹²³.

¹²¹ Y. Öztuna, *a.g.e.*, s. 263.

¹²² F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 651 – 652.

¹²³ Y.H. Bayur, *a.g.e.*, *Cilt II, Kısım I.*, s.226-229.

Balkanlar'daki yeni ulus devletler pek az şeyde anlaşmaktadırlar, ama üzerinde anlaştıkları tek şey, Osmanlıları Avrupa'dan atma arzusudur. Onları bu yönde etkin şekilde harekete geçmekten alıkoyan şeyler, ganimetin paylaşımına ilişkin anlaşmazlık ve Osmanlı ordusundan duyulan korkudur (Balkanlar'daki son savaş, 1897 savaşı, yankılar uyandıran bir Osmanlı zaferiyle sonuçlanmıştı). Ama 1911-1912 yıllarında bu durum değişmiştir. Mart 1911'de Sırbistan ve Bulgaristan, Sırbistan'ın girişimiyle bir ittifak yapar. Bu ittifak resmî olarak savunma niteliklidir ama aslında Türkiye Avrupası'nın fethini hedeflemektedir. Buna çok benzer bir anlaşma Mayıs 1912'de Yunanistan ile Bulgaristan arasında yapılmıştır. Karadağ ve Sırbistan Ekim başında bir ittifak yaparlar. Bunlar olup biterken Osmanlı-İtalya arasında yaşanan Trablusgarp Savaşı Osmanlı Devleti'nin siyasal ve askerî zayıflığını gün ışığına çıkarmış, böylece Balkan devletlerini harekete geçmek için cesaretlendirmiştir¹²⁴.

1912 Ekimi'nde başlayan ve yaklaşık 8 ay süren savaşların ilk aşamasında gerek batı yönünde Ali Rıza Paşa komutasındaki kuvvetler, gerekse Ali Yaver Paşa idaresindeki Doğu Ordusu, Bulgarlar ve Sırlar karşısında kısa sürede yenilgiye uğramıştır. 22 Ekimde Priştine ve Yeni Pazar, 24 Ekim'de Koçana ve İştîp işgale uğramış, nihayet 27 Ekimde Üsküp kaybedilmiştir. Kara savaşlarında bu olumsuz gelişmelere ilaveten Adalar Denizi'ndeki adalar da Yunan işgaline düşmüştür. Donanma en ufak bir direniş bile gösteremezken, sadece Rauf Bey komutasındaki Hamidiye Kruvazörü ile başarılar kazanılmıştır. 28 Ekim-2 Kasım'da gerçekleştirilen Lüleburgaz savaşlarında galip gelen Bulgarlar, 15-17 Kasım'da Çatalca önlerinde talihlerini denemişlerse de, bu defa başarılı olamamışlardır. Bu arada 30 Ekimde Ahmed Muhtar Paşa istifa etmiş ve Kâmil Paşa son kez sadarete getirilmiştir¹²⁵.

Devletin savaşa tam olarak odaklanamaması kayıpların büyük olmasına yol açacaktır. Bu odaklanamama probleminin yaşanma nedeni ise devlet içerisinde yaşanan çekişmeler ve iç politikada yaşanan rahatsızlıklardır. 2 Ekim 1912'de yeni bir darbe – Balkan müttefiklerinin ultiyatomu – geldiği zaman hükümet zaten tamamen İtalyan savaşıyla meşgul bulunmaktadır. 17 Ekim'de İtalya ile acele bir

¹²⁴ Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, İletişim Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1996, s.157-158.

¹²⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.62.

barış imzalanmış; ertesi gün Balkan Savaşı başlamıştır. Bütün asker şimdi tamamen savaşmakla meşguldür; iktidardan uzaklaştırılmış, fakat hiç yıkılmamış olan İttihat ve Terakki de iktidara dönmeye hazırlanmaktadır. Ümitsiz bir durumla uğraşan Kâmil Paşa kabinesi, bir çoklarına zayıf ve yeteneksiz görünmüştür. Balkan orduları İstanbul duvarlarına yaklaşıncâ İttihat ve Terakki de plânlarını tamamlar ve 23 Ocak 1913 günü İttihatçılar Bâb-ı Âli'ye baskın yaparlar. Kâmil Paşa'nın istifasının ardından Mahmut Şevket Paşa sadarete getirilir. Ancak Mahmut Şevket Paşa'nın 11 Haziran 1913'de öldürülmesi sonucunda, Devletin yönetimi 1918'e kadar Enver, Talat ve Cemal Paşa'ların egemenliğine geçmiştir¹²⁶.

Anlaşılabacağı üzere savaşın gidişatı İttihat ve Terakki liderlerinin askerden çok siyasetle ilgilenmeleri neticesinde Osmanlı orduları için son derece olumsuz gelişmiştir. Pek çoğu bağımsızlığını yeni kazanmış Balkan Devletleri büyük askerî başarılar elde etmişlerdir. Savaş sonunda Osmanlı Devleti büyük bir toprak kaybına uğramıştır. Bu kadar büyük toprak kaybının sonucu olarak bölgeye iskân politikası doğrultusunda daha önce yerleştirilmiş olan geniş Türk kitleleri bölgede kalmışlardır. İlerleyen tarihlerde de bölgede yaşayan Türkler'e uluslar arası hukuk gereği imzalanmış olan anlaşma şartları uygulanmadığı gibi bu ülkelerdeki Türkler'in eziyet edilerek eritilmesi yoluna gidildiği görülmüştür. Cihan Devleti Osmanlı'nın 600 yıllık tarihi boyunca fethettiği bölge Hıristiyan halkına yapmadığı ve yapmaktan kaçındığı asimilasyon politikasını, Balkan Devletleri Müslüman-Türk kitlelerine yapmaktan kaçınmamışlardır. Bu devrede en göze çarpan yön, Osmanlı Devleti'nin büsbütün yıkılmak ve İstanbul'un Bulgarlar'ın eline düşmek üzere olduğu düşünce, kaygı ve korkusunun ortayı kaplamış olmasıdır; bu yüzden, olayların baskınına uğramak ve en büyük politikalarını, değerlendirmede geç kalmak yüzünden, elden kaçırmak korkusu ile Büyük devletler, telaş içinde bir sürü girişimlerde bulunacak ve dolayısıyla da Avrupa barışı az çok tehlikede sanılabilecektir¹²⁷. Osmanlı Devleti bu savaşta yenilmiş ve Devletin Balkanlar'dan çıkarılma çalışması netice vermiştir. Artık ondan kalan toprakların paylaşılmasına sıra gelmiştir.

¹²⁶ Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 1993, s. 224.

¹²⁷ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılâbı Tarihi, Cilt II, Kısım II (Trablusgarp ve Balkan Savaşları. Osmanlı Asyası'nın Paylaşılması İçin Anlaşmalar. Balkan Savaşları.)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s. 36.

Osmanlı Devleti'nin bu denli çabuk ve direnmeden mağlup olması savaş öncesi yapılan hesapları da karıştırmıştır. Avusturya ve İtalya'nın teşvikleri ile 28 Kasım'da Arnavutluk'un bağımsızlığını ilan etmesi üzerine Osmanlı Hükümeti 3 Aralık 1912'de Bulgarlarla mütareke yapmıştır. Yanya ve İşkodra'yı muhasara eden Yunan ve Karadağ hükümetleri anlaşmaya yanaşmamışlardır. Bu arada gelişmelerin bir dünya savaşına doğru gittiği düşüncesi ile Almanya'nın tavır aldığı ve Avusturya'yı destekler konuma girince, Avusturya-Rusya çatışması ihtimaline karşı da İngiltere'nin devreye girdiği görülmüştür. Gelişmeler üzerindeki etkili konumunu kaybetmemek amacıyla Londra'da bir konferans toplayan İngiltere, Balkan Devletleri'nin Edirne, Adalar Denizi adaları ve bütün Rumeli'nin kendilerine verilmesinde ısrarlı olmaları ve Osmanlı Devleti'nin bunu kabul etmemesi üzerine istediği neticeyi alamamıştır¹²⁸.

Osmanlı Devleti Şubat sonlarında barış istemekle beraber, barışın imzası Mayıs ayının sonunu bulmuştur. Devletler 29 Martta Bulgaristan'a ve 31 Mart'ta da Osmanlı Devleti'ne verdikleri ortak notalarda barışın esasları olarak şunları bildirmişlerdir:

1. Osmanlı Devleti'nin Avrupa sınırı Trakya'da Midye-Enez çizgisi olacaktır. Arnavutluk hariç, bu çizginin batısındaki bütün topraklar Balkanlı müttefiklere terk edilecek. Arnavutluk'un sınırlarını ise devletler çizecek.
2. Ege adalarının kaderi yine devletler tarafından tayin edilecek.
3. Türkiye, Girit Adası üzerindeki bütün haklarından vazgeçecek.
4. Savaş tazminatı söz konusu değildir.

Balkanlılar 5 Nisan'da verdikleri cevapta, Midye-Enez çizgisini kabul etmekle beraber, bunu kesin bir çizgi olarak kabul etmediler. İkinci olarak, Ege Adalarının tamamen Balkanlılara, yani Yunanistan'a bırakılmasını istediler. Arnavutluk'un sınırları da peşinen bilinmeliydi. Ve son olarak, Balkanlılar savaş tazminatı da istediler. Devletler Balkanlıların bu isteklerini kabul etmemiştir. Bir yandan bu sebepten, diğer yandan da, şimdi Makedonya'nın paylaşılması konusunda aralarında anlaşmazlık çıkmaya başlamasından, Balkanlılar, yukarıda belirttiğimiz

¹²⁸ D. Yalçın vd, *a.g.e.*, s.63.

dört anlaşma esasını aynen kabul etmek zorunda kaldılar ve Londra Barışı adı verilen barış antlaşması da 30 Mayıs 1913'te imzalandı¹²⁹.

Balkan Savaşı, Bulgarlar'la Trakya'da Doğu Cephesi ve diğer bütün müttefiklerle Makedonya ve Arnavutluk'ta Batı Cephesi olarak iki cephede sürmüştür. Ayrıca Yunanlar'la da bir deniz cephesi vardır. Biz burada söz konusu cephelerdeki askeri olaylara ayrıntılı olarak girmeyeceğiz. Ancak ana hatlarıyla belirtmemiz gerekirse; Bu savaş, hezimetle sona ermiş, Osmanlı ordusu bir ay gibi kısa bir sürede bozguna uğramıştır. Düşman orduları Çatalca'ya kadar girmiş, bu arada yüz binlerce Türk ve Müslüman yerlerini yurtlarını bırakarak Rumeli'den göçe zorlanmıştır. Bunların büyük bir kısmı düşman tarafından katledilmiş, işgal bölgelerindeki Osmanlı vatandaşlarının uğradığı zulüm ve işkenceler tasavvur edilemez boyutlara ulaşmıştır¹³⁰

Osmanlı Devleti'nin bu dönemdeki genel durumu kritik bir çerçeve arz etmektedir. Hükümetin ülke içinde gerçekten hiçbir güce dayanmadığı anlaşılmıştır. Bir kukla olan padişah sadrazamdan kuşkulanmakta ve onu sevmemektedir. Hükümet içinde birlik yoktur ve onun en güçlü hatta dayandığı özdeksel güç bakımından tek güçlü üyesi ona karşı çalışanlarla iş birliği yapmaktadır veya yapmaya doğru gitmektedir. Askerlik ve dış siyasete gelince; savaş yeniden başlarsa belki Çatalca'da uzunca bir süre dayanılabilir, ancak oradan ilerlemek ümidi yok gibidir ve hiç bir komutan böyle bir ümidi açıklamamıştır. Eğer böyle bir ümit gerçekleşecek olursa yani Bulgar yenilirse Rusya buna seyirci kalamayacağını ve Bulgar'a yardım edeceğini biteviye söylemektedir. Balkanlılar arasındaki birlik çatırdamaktadır; ancak bunun ne vakit ve nasıl bozulacağını o anda kestirmek elde değildir. Romanya'nın durumu da bir bilmece gibi görülmektedir. Büyük Devletler genel olarak zafer kazanmış olanların gönlünü almaya çalışmaktadırlar; Rusya ve Fransa açıktan açığa Balkanlılardan taraftırlar; İngiltere de onların ardı sıra gitmektedir ve Kamil Paşa'nın Sadaret'e geçmesiyle İngiliz yardımının sağlanılacağı yolunda bazı çevrelerde beslenilmiş olan ümitler büyük ölçüde boşa çıkmıştır. Altı Büyük Devlet de Bâb-ı Âli'ye Edirne'den vazgeçilmesi öğüdünü vermişlerse de Almanya bu işte bazı noktalarda Üçlü Anlaşma Devletleri kadar ileri gitmediğini ve

¹²⁹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.679.

¹³⁰ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 27.

gitmeyeceğini duyurmakla Osmanlı ülkesi içinde Büyük Devletlerin isteklerine karşı koymak isteyenlerden yana bir tür kıskırtıcılık etmekte, İttihat ve Terakki'nin alttan alta propagandasını kolaylaştırmaktadır¹³¹.

I. Balkan Savaşı sonunda galip gelen Balkan Devletleri savaş sonunda Londra Antlaşması ile yapmış oldukları paylaşımından memnun kalmayarak, bu savaş sonunda Bulgaristan'ın çok fazla toprak almış olması bahanesi ile yeniden bir savaş başlatmışlardır. Sırbistan, Yunanistan ve Romanya birlikte Bulgaristan'a saldırıya geçerler. Aslında olan şey Osmanlı mirasını paylaşma kavgasıdır. Osmanlı Devleti Bab-ı Âli Baskını yankıları ile meşgul iken Balkanlar yeni bir kaynama noktasına doğru hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Diğer yandan Osmanlı Devleti karşısında umulandan daha çabuk ve büyük başarı kazanan Balkan Devletleri, Onun mirası üzerinde anlaşamamışlardır. Yunanistan ve Sırbistan, Bulgaristan'ın hakkından fazlasını aldığını düşünmüşlerdir¹³². Neticede Birinci Balkan Savaşı, Balkanlar'da bir hayli karmaşık kombinezonların ortaya çıkmasına sebep olur. Bu karmaşıklık ise, özellikle iki toprak üzerinde yoğunlaşmıştır: Arnavutluk ve Makedonya¹³³.

İlk savaşa iştirak etmemiş olan Romanya, Bulgarların toprak kazançlarının kendi aleyhine yarattığı eşitsizliğin telafi edilmesini ister. Makedonya'daki toprak kazançlarının bölüşümünden hoşnut olmayan Sırbistan ve Yunanistan, Bulgaristan aleyhinde bir ittifak kurarlar. Bu düzenlemelerin farkında olan Bulgarlar, kendileri önce davranıp Sırlara saldırmaya karar verirler ama bu saldırı tamamıyla başarısız olur. Bu olay II. Balkan Savaşı'nı başlatır ve bu savaşta Bulgaristan dört bir yandan saldırıya uğrar¹³⁴.

Bu hengâmeden Osmanlı Devleti de yararlanıp, tarihî Türk şehri ve bir dönem Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış Edirne'yi kurtarmak istemiştir. Lakin Edirne'nin geri alınması, I. Balkan Harbi sonunda imzalanan Londra Barışı'nın tek taraflı olarak bozulması demek olacaktır. Bu ise büyük devletlerin gürültü

¹³¹ Y.H. Bayur, *a.g.e. Cilt II., Kısım II.*, s.262.

¹³² D. Yalçın vd, *a.g.e.*, s.63-65.

¹³³ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.680.

¹³⁴ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.160-161.

koparmasına sebebiyet verecektir. Bu suretle, kabine içinde, Edirne için harekete geçmek konusunda görüş ayrılıkları çıkar¹³⁵.

Edirne'yi kurtarmak konusunda Mustafa Kemal de devreye girmiş ve bir operasyon plânı hazırlığı içinde olmuştur. Buna göre; Bolayır'dan mürettep kolordu tarafından tertip edilecek bir saldırıya paralel olarak aynı zamanda Şarköy'e bir çıkarma hareketi yapılması, cüretkâr ve ani bir saldırı ile Edirne'nin kurtarılması plânıdır. Harekâta 5 tümen katılması öngörülmüştür. Şarköy'e çıkarma yapacak kolordunun komutanı Hurşit Paşa, kurmay başkanı ise Enver Bey'dir. Mustafa Kemal'in mensup olduğu mürettep kolordu, kararlaştırılan tarihte saldırıya geçer. Harekatın başarısı, aynı zamanda Şarköy çıkarmasının yapılmasına bağlıdır. Ancak Şarköy çıkarması kararlaştırılan zamanda yapılmadığı için M. Kemal ve Ali Fethi'nin görev aldığı kolordu yenilgiye uğrar. Bu olay, bir tarafta M. Kemal ve Fethi Bey'in mensup olduğu kolordu ile Şarköy çıkarma birliği kurmay başkanı Enver Bey ve her iki tarafın komutanlarını karşı karşıya getirir. Fethi ve Mustafa Kemal durumu şiddetle eleştirerek istifalarını sunarlar. Orduda ciddi bir huzursuzluk başlar. Neticede olay Fethi Bey'in Trakya'ya, Enver Bey'in Yeşilköy'e alınması ve M. Kemal'in kolordu kurmay başkanı olarak tayini ile geçici olarak çözümlenir¹³⁶.

Cemal Paşa'nın her ne olursa olsun Edirne'yi geri almaya çalışmanın, iç durum dolayısıyla da gerektiği yolunda telkinleri söz konusu olur. Hatta şu da eklenilebilir ki Mahmut Şevket Paşa'nın öldürülmesi İttihat ve Terakki'ye karşı bir uyarıdır. Bunlara göre güvenle denilebilir ki o sırada akıllılar, Osmanlı Devleti'nde bir gelenek ve görenek olageldiği gibi, yerinde sinerek, Avrupa'dan gelen usulük öğütlerini dinlemek isteyenler değil, Edirne'yi geri almak için ileri atılmak isteyenlerdir. Bunu, hem devletin hem de fırkanın politikası gerektirmiştir. Meclis-i Vükelâca verilen Edirne'nin alınması kararını Bâb-ı Âli 19 Temmuz'da, Büyük Elçilerine yolladığı bir genelge ile Büyük devletlere bildirir. Osmanlı Büyük Elçileri çoğunlukla bunu 20 Temmuz'da yanında buldukları hükümetlere bildirirler ve 21

¹³⁵ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.687-688.

¹³⁶ Abdurrahman Çaycı, "Çanakkale ve Gelibolu Yarımadasının Atatürk'ün Askeri Kariyerindeki Yeri", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt VII, Kasım 1990, Sayı: 19*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991, s. 32-33.

Temmuz'da onların karşılıklarını Bâb-ı Âli'ye tellerler. O sırada ise Türk orduları Edirne ve Kırklareli'ni geri almış bulunur¹³⁷.

22 Temmuz 1913'te Enver Paşa komutasındaki kuvvetler Edirne'yi geri almayı başarmış olmaları, böyle bir harekete olumlu bakmayan devletlerin olayı kınamaktan ileri gidememelerini sağlamıştır. Savaş da böylece sona erdirilmiştir. 10 Ağustos 1913'te imzalanan Bükreş Antlaşması ile Romanya, Sırbistan ve Karadağ, Bulgaristan aleyhinde kazançlar elde etmişlerdir. 29 Eylül 1913 tarihli İstanbul Antlaşması ile Edirne, Kırklareli ve Dimetoka Osmanlı Devleti'ne kalmıştır. Bulgaristan'da kalan Türklere eşitlik hakları verilmiş ve 4 yıl içinde Türkiye'ye göç hakları tanınmıştır. Bulgaristan'da kalan Türklerin din ve mezhep hürriyetleri Bulgar yönetimince tanınacaktır. Müslümanlar kendi aralarında yapacakları seçimle müftülerini belirleyecek ve İstanbul'daki Şeyhülislam'ın onaylayacağı bu müftü ve oluşturacağı kadrosu Bulgar Hükümeti'nce kanunen tanınacaktır. Müftünün Müslümanların dinî ve sosyal yaşantısını belirleyici rolü göz önüne alınacaktır. 14 Kasım 1913 tarihli Atina Antlaşması ile de Girit Yunanistan'a bırakılmıştır¹³⁸.

II. Balkan Savaşı Bulgaristan için tam bir perişanlık olmuştur. 31 Temmuz 1913 tarihinde mütarekeyi kabul etmek zorunda kaldı. Savaş tam bir ay sürmüştür. Bu bir ay, Bulgaristan'ın darbe üstüne darbe yemesine yetmiştir¹³⁹. 10 Ağustos tarihli Bükreş Antlaşması'na göre Yeni Romanya – Bulgaristan sınırı Tutrakan'ın az batısında Tuna'dan ayrılmakta ve Ekrene'nin güneyinde Karadeniz'e ulaşmaktadır. Böylelikle Bulgaristan Tutrakan, Silistre ve Balçık'ı ve Varna kuzeyindeki kıyılarının pek büyük kısmını kaybetmektedir. Sırp – Bulgar sınırı Vardar ve Struma – Karasu ovalarının su bölümü çizgisidir; ancak güneyde Sırp sınırı Strumca deresinin ötesine geçmekte ve Radoviç'i Sırp'ta, Strumca kentini Bulgar'da bırakmaktadır. İştıp ve Koçana Sırp'ta kalmaktadır. Yunan – Bulgar sınırı Serez ve Drama'nın epey kuzeyinden geçmekte ve Kavala'nın 30 km. doğusunda Mesta Karasu'nun ağzında Ege'ye varmaktadır. Sırbistan hem Karadağ'la hem de Yunanistan'la sınırdadır. Balkan Devletlerinin savaş sırasında uğradıkları kayıplarla

¹³⁷ Y.H. Bayur, *a.g.e. Cilt II, Kısım II*, s.424-425.

¹³⁸ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.65.

¹³⁹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.687-688.

elde ettikleri kazançlar arasında bir sürü karşılaştırmalar yapılmış ve bu konu üzerinde ayrışmalar yıllarca sürmüştür¹⁴⁰.

Öte yandan Bulgaristan, Balkan Savaşı'ndan önce kalabalığı bakımından Tuna'nın güneyindeki Balkan devletlerinin ölçsüz olarak en güçlüsü iken savaşlardan sonra ise bu devletlerin başlıca üçü arasında aşağı yukarı bir denklik olmuştur. Ancak Sırbistan, Yunanistan ve Romanya, eski Bulgaristan veyahut Bulgarların Rumeli'nin Bulgar saydıkları kısımlarından o kadar çok yerler almışlardır ki bu üç devlet, dış bilemediği ve fırsat kolladığı apaçık olan Bulgaristan'a karşı, teker teker yakalanıp yenilmemek veya güç ve ağır bir duruma sokulmak için ister istemez uyanık ve bağlaşıklık kalacaklardır. Dolayısıyla Bulgaristan kendisini bir çember içinde tutan bu üç devletin baskısı altında yaşayacak ve kıpırdanamaz bir durum alacaktır. Buna karşı Bulgaristan'ın hem öç alma hem de bu çemberden kurtulma düşüncesiyle bir yandan Avusturya ve öbür yandan Osmanlı ile işbirliği veya bağlaşma araması doğal görülmelidir¹⁴¹. Ortaya çıkan bu tablo, I. Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri grubunun da temelini oluşturacaktır.

II. Balkan Savaşı'nın sonunda devletler arasında savaşı bitiren birtakım antlaşmalar imzalanmıştır. Balkanlılar arasındaki Bükreş Barışı 10 Ağustos 1913'de imzalanır. 29 Eylül 1913'de Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında İstanbul Barışı imzalanmıştır. Yunanistan ve Sırbistan'la barışın imzası daha geç olur. Bunun sebebi, Ege Adaları sorunu ile Arnavutluğun sınırlarının çizilmesi sorunudur. Adalar sorununun çözümünün uzayacağı anlaşılınca, Osmanlı Devletiyle Yunanistan 14 Kasım 1913'de Atina Barışı'nı imzalamışlardır. Arnavutluk krizinin sonuçlanmasından sonra da 13 Mart 1914 tarihinde Osmanlı Devleti ile Sırbistan arasında İstanbul Barışı imzalanmıştır¹⁴².

Osmanlı Hükümeti 1913 Londra Antlaşması ile Adalar Denizi adalarının geleceğini büyük devletlerin kararına bıraktığını kabul etmekle beraber, adaların Yunanistan'a bırakılmasından endişe ederek 22-23 Aralık 1913'te Midilli, Sakız gibi Anadolu kıyılarına yakın adaları geri almak için elinden gelen her şeyi yapacağını büyük devletlere bildirmiştir. Ancak, Fransa başta olmak üzere gösterilen sert tepki

¹⁴⁰ Y.H. Bayur, *a.g.e. Cilt II, Kısım II*, s.463.

¹⁴¹ Y.H. Bayur, *a.g.e. Cilt II, Kısım II*, s.463-464.

¹⁴² F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.690-693..

üzerine geri çekilmiştir. Bu konudaki büyük devletler kararı, 14 Şubat 1914'te bir nota ile bildirilmiştir. Buna göre Meis hariç 12 Ada İtalya'ya, Gökçeada ve Bozcaada hariç bütün Adalar Denizi adaları Yunanistan'a bırakılmıştır. Osmanlı Hükümeti büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır. 15 Şubat 1914'te büyük devletlere bu durumu kabullenmediğini bildiren bir itiraz notası göndermiştir. Ancak olumlu bir netice alamadan I. Dünya Savaşı çıkmıştır. 13 Mart 1914 tarihinde Sırbistan ile imzaladığı İstanbul Antlaşması da taşınmaz malların durumuna ilişkindir¹⁴³. Sırbistan barışı ile Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları'nı acı bir sonla kapatmış olmaktadır. İmparatorluğun sınırları Meriç nehrine kadar geri çekilmiştir¹⁴⁴.

Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşı'nda uğradığı kayıp çok fazladır. İnsani, ekonomik ve kültürel açıdan durum fecidir. Devlet Avrupa'daki topraklarının neredeyse tamamını, yaklaşık 4 milyon insanın yaşadığı 150 bin kilometrekarenin üstündeki toprağını yitirmiştir. 1878'de olduğu gibi, İstanbul yine her şeyini yitirmiş Müslüman mülteciler akınına uğrar. Ağır tifo ve kolera salgınları yaşanır, mülteciler arasında ölüm oranı çok yüksektir. Mültecileri yerleştirmek çok büyük sorunlara yol açmış ve birçoğu birkaç yılını gecekondularda geçirmiştir. Ama işin önemi daha da derinlere gitmektedir: yitirilen bölgeler (Makedonya, Arnavutluk, Trakya), beş yüz yılı aşkın zamandır Osmanlı Devleti'nin nüvesini oluşturmuş bölgelerdir. Buraları en zengin ve en gelişmiş eyaletlerdir ve Osmanlı yönetici seçkinlerinin çoğu buralardan çıkmıştır¹⁴⁵.

Balkan Savaşları, II. Meşrutiyet hareketinin doğurduğu dış gaileler zincirinin son halkası, fakat en şiddetli darbeyi indiren halkası olmuştur. Bu darbe, sadece Osmanlı Devleti üzerinde yaptığı etkilerle kalmayıp Balkanlar'daki rekabet ve çatışmaları şiddetlendirmek ve I. Dünya Savaşı'nın ateşlenmesine gayet müsait bir zemin hazırlamak suretiyle, Osmanlı Devleti'nin sonunu yaklaştırmıştır. Özellikle I. Balkan Savaşı'ndaki hızlı ve peş peşe yenilgiler, Türk askerinin prestiji bakımından da çok olumsuz olmuştur. Osmanlı Devleti'nin askerî bakımdan bir çöküntüye gittiği, genel bir kanı hâline gelir. Bu da tabiatı ile Osmanlı Devleti topraklarına göz koyanların iştahını kabartmıştır. Bu kanı iledir ki, İtilâf Devletleri, I. Dünya Savaşı

¹⁴³ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.65-67.

¹⁴⁴ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.693.

¹⁴⁵ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.161.

içinde yaptıkları bir dizi anlaşmalarla daha savaşın içinde Osmanlı topraklarını paylaşmışlardır¹⁴⁶.

Netice itibarıyla Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları'nda tarihinin en büyük yenilgilerinden birine uğramıştır. Altı asırdır vatan edinilen Rumeli, hemen tamamen terk edilmiştir. Adalar Denizi adaları kaybedilmiştir. Arnavutluk ayrı bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Devletin artık süratle yıkıma doğru gittiğinin açıklıkla görüldüğü bu savaş, devletin Türk'ten gayri unsurlarında da artık kendi yollarını çizmeleri gerektiği düşüncesinin kuvvetlenmesine yol açması bakımından ayrıca önemlidir. Balkan Devletleri'nin bağlı oldukları devletlerin de gelişmelerden etkilenmesi bloklaşmayı hızlandırdığı gibi silahlanmayı da artırarak I. Dünya Savaşı'na giden yolda en önemli hazırlık işareti olmuştur¹⁴⁷.

Bir diğer önemli nokta ise Gelibolu yarımadasında bu dönemde görev almanın M. Kemal'in kariyeri bakımından önemli etkisinin olmasıdır. Şöyle ki; Mustafa Kemal Gelibolu yarımadasını tanımak ve askeri açıdan incelemek ve değerlendirmek imkanını bulmuştur. Bu birikim Çanakkale Savaşları'nda ve özellikle 25 Nisan 1915 çıkarma harekatında O'nun isabetli kararlar almasını kolaylaştırmıştır¹⁴⁸.

Osmanlı Devleti'nin sonunun geldiği doğrudur. Lakin Türk askerinin savaş gücünü kaybettiği doğru değildir. Başta Çanakkale olmak üzere, büyük savaş sırasında Türk askerinin pek çok cephede birden savaşması ve arkasından Milli Mücadele, bu yanlış kanıyı yeteri kadar ispat edecektir. Esasında sadece Çanakkale Muhârebeleri, Balkan hezimetinin intikamını yeteri kadar almıştır. Osmanlı Devleti'nin yerini alacak Yeni Türkiye'nin kuruluşu, Çanakkale Muhârebeleri ile başlamıştır¹⁴⁹.

İşte, Türkler'in Balkanlardan kovulmasıyla sonuçlanan ve dolayısıyla Şark Meselesi takipçisi emperyalistlerin Anadolu'daki Türk varlığını da tartışmaya açacak gelişmelerin başlangıcı olması bakımından Balkan Savaşları yakın Türk tarihinde fevkalâde önemli bir yere sahiptir. Siyasî, sosyal ve ekonomik yönleriyle Osmanlı

¹⁴⁶ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.694-695.

¹⁴⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*,s.67.

¹⁴⁸ A. Çaycı, *a.g.m.*, s.33.

¹⁴⁹ F. Armaoğlu. *a.g.e.*, s.695.

Türk toplumunda derin izler bırakan bu savaş sırasında millet ve sivil toplum kuruluşları da üzerine düşen görevi yapmaya çalışmıştır¹⁵⁰. Şimdi bu görev duygusu ile hareket ederek Balkan Savaşları'nda şehit olmuş Konyalı askerler ile ilgili bilgileri sunuyoruz:

3.2. BALKAN SAVAŞLARI'NDA ŞEHİT OLAN KONYALI ASKERLERİN TAM LİSTESİ

Yukarıda genel seyrini izah ettiğimiz Balkan Savaşları sürecinde hayatını kaybetmiş Konyalı şehitlerin listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Önceki sayfalarda sunmuş olduğumuz Balkan Savaşları'ndan Milli Mücadele'nin sonuna kadar geçen süreçte vuku bulmuş muhârebelerde şehit olmuş Konyalılar listesinde yer alan şehitlerden sadece Balkan Savaşlarında şehit olanlar seçilerek hazırlanmış olan listemizde yer alan 69 şehidin 5'i hem KVMVD'de hem de *Şehitlerimiz* kitabında kayıtlı olduklarından dolayı bu şehitlerin bilgileri, italik yazılmıştır. Bu açıklamalar doğrultusunda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalı Askerlerin listesi aşağıda sunulmuştur:

¹⁵⁰ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 30.

DEFTER / SAYFA – SIRA NO	MÜTESELİL NUMARASI	İSİM VE ŞÖHRET VE SIFAT VE SANAT		PEDERİ	VALİDESİ	KAZA	MAHALLE VEYA KARYESİ	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MEDENİ DURUMU (EVLİ İSE ZEVCESİNİN ADI)	VEFAT ETTİĞİ YER	VEFAT TARİHİ	YAŞI
		LÂKAP	ADI									
III 231	5711		Abdül Gani	İbrahim	Emine	Sille	Kirli Giret	1291	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	2 Eylül 1328	37
IV 5	107		Ahmet	Hacı Ali	Müteveffiyeye Havva	Merkez	Çaylı Mahallesi	1305	Sıdika'nın Zevci	Askerde	11 Temmuz 1329	24
III 236	5832		Ahmet	Halil	-	Hatunsaray	Tolasa	1296	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	32
IV 25	610	Arab Hasan Oğlu	Ahmet	Hasan	Emine	Hatunsaray	Hatunsaray	1299	Mücerred	Hatunsaray	1 K. Sani 1328	29
III 235	5815		Ahmet	Mehmet	Raziye	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
IV 56	1394	Kediveli Oğlu	Alaeddin	Hüseyin	-	Sille	Başarakavak	1303	Mücerred	Edirne'de	13 Mart 1329	26
III 235	5825	Abdi Oğlu	Ali	-	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1291	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	37
VI 100	2382		Ali	Ahmet	Elmas	Sille	Camii Kebir	1304	Mücerret	Kırk Kilise'de	10 T. Evvel 1328	24
VI 106 (380 6)	2539	<i>Kasap Oğullarından (Kasab Oğulları)</i>	<i>Ali</i>	<i>Hüseyin</i>	<i>Miyase</i>	<i>Merkez (Karatay)</i>	<i>Şeker Furuş</i>	<i>1295</i>	<i>Kerime'nin Zevci</i>	<i>Balkan / Balkan Muharebesi (Balkan Muharebesi'nde)</i>	<i>5 Eylül 1332 (00.00.0000)</i>	<i>37</i>
III 231	5712		Ali	İsmail	-	Sille	Bilecik	1304	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	27 T. Evvel 1328	24
III 236	5841		Ali	Mehmet	-	Hatunsaray	Küçükviran Karyesi	1300	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	28
VII 122	3014		Ali	Mehmet	Arife	Akviran	Çukur Çimen Karyesi	1308	Mücerred	Edirne'de	9 Şubat 1328	20
V 41 (170)	1003	<i>Ali Efendi Oğlu (Ali Efendi Oğulları)</i>	<i>Ali</i>	<i>Süleyman</i>	<i>Fatma</i>	<i>Kızılviran</i>	<i>Kirli Giret</i>	<i>1307</i>	<i>-</i>	<i>Balkan Muharebesinde (Balkan Askerde)</i>	<i>14.12.1912 (23 Mart 1332)</i>	<i>20 - 21</i>
III 239	5916		Ali Rıza	Mehmet	-	Merkez	Piri Mehmet Paşa Mahallesi	1303	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	25
III 236	5829		Ali Şan	Ali	-	Hatunsaray	İslihisar	1292	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	36
IV 16	376		Bedri	Halil	Zeyneb	Hatunsaray	Mamure	1296	Mücerred	Halim Paşa Tabyası'nda	3 T. Sani 1328	32
III 236	5835		Bekir	Mehmet	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	1298	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	30
III 219	5403		Enbiya	Ramazan	-	Hatunsaray	Üç Kilise Mahallesi	1301	-	Çatalca'da Nazifiye Tabyesi'nde	25 K. Sani 1328	27
III 198	4771	Hacı	Halil	Ali	Şerife	Merkez	Dolap Mahmut Mahallesi	1286	Mücerred	Balkan Harbi	2 K. Evvel 1328	42
III 235	5822	Hacı İbişoğlu	Halil İbrahim	-	-	Hatunsaray	Akviran	1304	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	1328	24
III 236	5834		Hasan	Hacı Hasan	-	Hatunsaray	Botsa	1297	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	31

IV 169	4194		Hasan	Halil	Kezban	Kızılviran	Hasan Şeyh Köyü	1298	Şerife	Balkan Muharebesi'nde	4 T. Evvel 1328	33
364		Fedaülfeci Oğulları	Hasan	Hüseyin	-	-	-	1308	-	Balkan / Balkan Harbi	12.01.1912	20
III 235	5819		Hasan	Mustafa	-	Hatunsaray	Gilistra Karyesi	1296	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	32
III 236	5826	Osman Oğlu	Hasan	Müteveffa Abdullah	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1290	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	38
III 236	5839		Hüseyin	Hasan	-	Hatunsaray	Karahüyük Karyesi	1297	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	31
IV 90	2229	Aşık Mehmet Oğlu	Hüseyin	İbrahim	Fatma	Merkez	Receb Ağa Mahallesi	1304	Mücerred	Balkan Muharebesi'nde	1 K. Evvel 1328	24
III 236	5836		Hüseyin	Mehmet	-	Hatunsaray	Nuzumla Karyesi	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 233	5772	Demirci İsmail Oğlu	Hüseyin	Müteveffa İsmail	Hanife	Hatunsaray	Çalmanda	1308	Şerife'nin Zevci	Bolayır	26 K. Sani 1328	20
III 236	5831		İbrahim	Hasan	-	Hatunsaray	Avalama Karyesi	1300	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	28
III 239	5919		İbrahim	Musa	-	Merkez	Kara Diken Deresi	1293	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	18 T. Evvel 1328	35
III 236	5840		İbrahim	Osman	-	Hatunsaray	Karahüyük Karyesi	1301	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	27
III 235	5817		İsmail	Ali	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
IV 137	3410		İsmail	Ali	-	Merkez	Devr-i Cedid	1303	-	Askerde	26 Temmuz 1329	26
549		-	İzzet	Hacı Mehmet	-	-	-	0	-	Balkan	17.08.1912	-
V 4	88		Kamil	Durmuş	Fatma	Merkez	Sarnıç	1299	Hatice	Balkan Harbi (Şehiden ifadesi yoktur)	1328	29
III 235	5816		Mahmut	İbrahim	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1295	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	33
III 235	5823		Mehmet	Abdullah	-	Hatunsaray	Akviran	1294	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	34
III 231	5713		Mehmet	Abdullah	-	Sille	?	1295	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
IV 16	390	Hacı Oğlu	Mehmet	Hacı	Müteveffiyeye Rahime	Sille	Yenice Oba	1296	Mücerred	Sapanca İlbasan	5 Mart 1329	33
III 239 (676)	5920	(Hızır Oğlu)	Mehmet	Halil	-	Merkez	Sütçü Sokağı	1292	-	Balkan / Çatalca Muharebesi (Çatalca Muharebesi'nde)	04.09.1912 (4 T. Sani 1328)	36
III 177	4364		Mehmet	Hüseyin	-	Merkez	Sille Camii Kebir Mh.	1304	Mücerred	Yeri Yazılı Değil	17 Mart 1327	23
IV 55	1369	Sadık Oğlu	Mehmet	İbrahim	-	Sille	Sızma Karyesi	1306	Mücerred	İşkodra'da	30 K. Sani 1328	22
VI 101	2419	Gaffar Oğullarından	Mehmet	Mustafa	-	Dinek Nahiyesi	Kara Sınır Karyesi	1308	-	Edirne'de	21 T. Sani 1328	20
III 237	5871		Mehmet	Müteveffa Mehmet	Müteveffiyeye Şerife	Merkez	Kuzgun Kavak Mahallesi	1295	Müteehhil	Kara Ağaç Muharebesi'nde	18 T. Evvel 1328	33
III 239	5918		Mehmet	Osman	-	Merkez	Büyük Sinan Mahallesi	1297	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	31
V 90	2228		Mehmet	Ömer	Havva	Merkez	Orta Sinan	1303	-	Balkan Muharebesi'nde	-	25

III 236	5842		Mehmet	Süleyman	-	Hatunsaray	Alan Karyesi	1302	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	26
VIII 18	441		Mehmet	Teberlek Ali	Ayşe	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1319	Bekar	Balkan Harbinde	1328	9
III 235	5824		Mevlüt	Bekir	-	Hatunsaray	Kavak Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	35
III 235	5820		Mustafa	Abdullah	-	Hatunsaray	Gilistra	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 237	5862		Mustafa	Derviş Emin	Şerife	Merkez	Civar Mahallesi	1289	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	39
859		-	Mustafa	Mehmet	-	-	-	0	-	Balkan / Yanya'da	20.12.1912	-
IV 139	3469	Paşalı Oğlu	Mustafa	Mehmet	-	Merkez	Sarı Hasan	1305	-	Kırk Kilise Hastahanesi'nde	8 Şubat 1329	24
III 236	5827		Muttalib	Mehmet	-	Hatunsaray	May Karyesi	1306	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	22
III 236	5833		Osman	Süleyman	-	Hatunsaray	Tolasa	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 235	5818		Ömer	Ahmet	-	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1298	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	30
III 237	5870		Ömer	Halil	Saliha	Merkez	Bulgur Imam Mahallesi	1305	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	23
III 236	5837		Ramazan	Ali	-	Hatunsaray	Çumra Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
III 236	5828		Ramazan	Süleyman	-	Hatunsaray	May Karyesi	1291	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	37
III 236	5830		Sadık	Mehmet	-	Hatunsaray	Avalama Karyesi	1295	-	Vize Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	33
4731		Selim Oğulları	Selim	Mustafa	-	Sille	-	1301	-	Balkan / Çakırköy Muharebesinde	12.01.1913	28
III 239	5917		Seyit Halil	Ahmet	-	Merkez	İhsaniye Mahallesi	1290	-	Kara Ağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	38
III 239 (103 0)	5915	(Eskici Oğulları)	Seyit Mehmet	Seyit (Seyit Mehmet)	-	Merkez	Piri Esat Çavuş Mahallesi	1288	-	Balkan / Karaağaç Harbi (Kara Ağaç Muharebesi'nde)	17.08.1912 (17 T. Evvel 1328)	40
III 235	5821		Seyyit Mehmet	Hüseyin	-	Hatunsaray	Akviran	1294	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	34
III 236	5838	Deli Küçükkoğlu	Süleyman	Müteveffa Mustafa	-	Hatunsaray	Okcualan Karyesi	1293	-	Kuru Çiflik Muharebesi'nde	4 T. Sani 1328	35
III 231	5710		Şemseddin	Ali	Fatma	Sille	Kirli Giret	1296	Zevci Bulunmadığı	Karaağaç Muharebesi'nde	17 T. Evvel 1328	32
IV 63	1559		Şükrü	Ahmet Efendi	Emine	Merkez	Fahrnisa	1292	Rahime Zevci	Kara Ağaç	Meçhul	36
VI 90 (383 5)	2133	(Kasap)	Tahir	Kasap Seyit (Seyit)	Ayşe	Merkez (Karatay)	Piri Mehmet Paşa	1299	Ayşe'nin Zevci	Balkan / Edirne İstasyonunda Karaağaç Mevkiinde P (Balkan Harbi (Karaağaç Mevkiinde Pamuk Derede))	Mart 1329 (00.01.1913)	30
IV 63	1558	Bahçıvan Oğlu	Tahir	Mustafa	-	Saiteli	Ladik Aşağı	1299	-	Çorlu	18 T. Evvel 1328	29

3.3. BALKAN SAVAŞLARI'NDA ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Balkan Savaşları, İkinci Meşrutiyet hareketinin doğurduğu dış gailer zincirinin son halkası, fakat en şiddetli darbe indiren halkası olmuştur. Bu darbe, sadece Osmanlı Devleti üzerinde yaptığı etkilerle kalmayıp, Balkanlar'daki rekabet ve çatışmaları şiddetlendirmek ve I. Dünya Savaşı'nın ateşlenmesine gayet müsait bir zemin hazırlamak suretiyle Osmanlı Devleti'nin sonunu da yaklaştırmıştır. İşte, Türker'in Balkanlardan kovulmasıyla sonuçlanan ve dolayısıyla Şark Meselesi takipçisi emperyalistlerin Anadolu'daki Türk varlığını da tartışmaya açacak gelişmelerin başlangıcı olması bakımından Balkan Savaşları yakın Türk tarihinde fevkalâde önemli bir yere sahiptir¹⁵¹.

Savaş başkentin yanı başında cereyan etmiştir, eski başkent Edirne ise neredeyse elden çıkma tehdidi ile karşı karşıya kalmıştır. Sonuçları itibariyle Osmanlı Türk toplumu üzerinde derin izler bırakmış olan bu savaş sırasında millet ve sivil toplum kuruluşları da üzerine düşen görevi yapmaya çalışmıştır. Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalılar ile ilgili yapmış olduğumuz tespitlerimiz bu yargıyı doğrular nitelikler taşımaktadır.

Araştırmamızda Balkan Savaşları'nda şehitlik mertebesine erişmiş 69 Konyalı şehit ismi tespit edilmiştir¹⁵². Liste incelendiğinde bu sayının 70 olduğu görülecektir ancak aynı listede ismi bulunan KVMVD V. cilt, 4. sayfada kayıtlı 88 müteselsil numaralı “Durmuş oğlu Kamil” isimli şahsın vefat sebebi sütununda şehit ifadesi bulunmadığından bu kişi için “şehittir” sonucuna ulaşılamamaktadır. Kayıtlar doğrultusunda ulaştığımız şehit sayısı sonuç olarak 69'dur. Bunlardan 5'i hem KVMVD'de hem de *Şehitlerimiz* kitabında, 4'ü sadece *Şehitlerimiz* kitabında bulunmaktadır. Geriye kalan 60 şehit ismine Konya Merkez Nüfus Müdürlüğü Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri kayıtlarının taranması sonucunda ulaşılmıştır.

¹⁵¹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s.30.

¹⁵² Bu liste, Konya Merkez Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü arşivinde bulunan Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri ile MSB tarafından neşredilmiş olan *Şehitlerimiz* kayıtlarından tespit edilmiştir.

3.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı

Kayıtlarda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların şehâdet yeri belli olanların dağılımına baktığımızda 17 şehitle en fazla Kuru Çiflik Muhârebesi'nde şehit verildiğini, bunu sırasıyla 14 şehitle Karaağaç ve 11 şehitle Vize Muhârebelerinin takip ettiğini görüyoruz. Yanya, Çatalca, Çorlu, Edirne, İşkodra ve Kırk Kilise Konyalılar'ın şehit düştüğü alanlar olarak karşımıza çıkan diğer bölgelerdir. Neticede Konyalı askerlerin, Balkan Savaşları'nın cereyan ettiği hemen hemen bütün coğrafyada vazifelerini yapmış olduklarını görüyoruz.

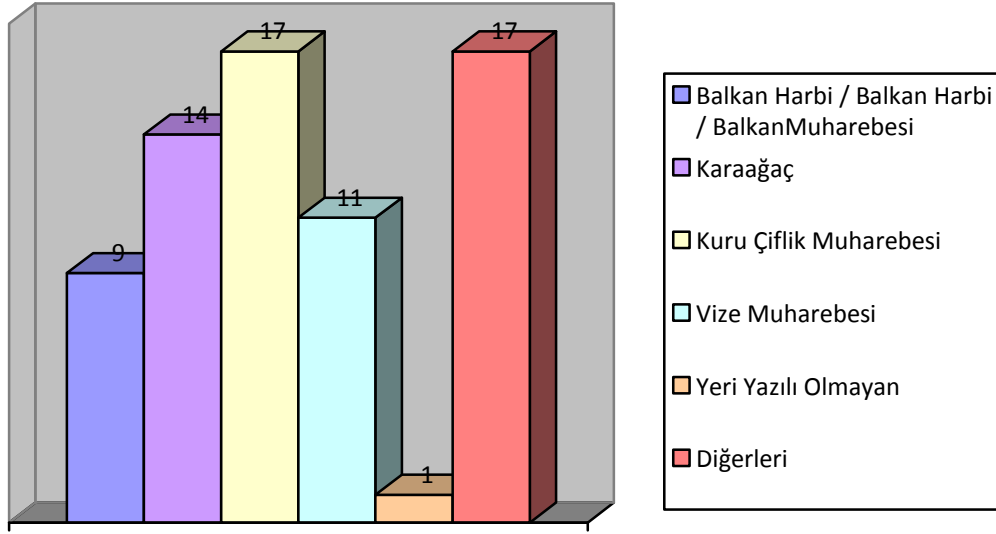
Balkan Savaşları Konya şehitlerinden birinin şehâdet yeri yazılmadığından şehit olduğu yerin tespiti yapılamamış, ikisinin şehâdet yeri “*Askerde*” kaydı düşüldüğünden kayıt olduğu gibi alınmıştır. Kaydı KVMVD IV. Cilt, 25. sayfada yer alan, 610 müteselsil numaralı “Arab Hasan Oğlu Ahmet” isimli şehidin vefat yeri “Hatunsaray” olarak kaydedilmiştir. Hatunsaray bu şehidin nüfusa kayıtlı olduğu yerdir ve kaydı yazan görevli şehâdet yerine de aynı ifadeyi yazmış olmalıdır. Biz bu kişinin vefat tarihinden yola çıkarak Balkan Savaşları'nda şehit düştüğü sonucuna ulaştık.

ŞEHİT OLDUKLARI CEPHE ADI	BU CEPHEDE ŞEHİT OLAN ASKER SAYISI
Askerde	2
Balkan / Balkan Harbi / Balkan Muhârebesi	9
Balkan / Çakırköy Muhârebesi	1
Balkan / Yanya	1
Karaağaç	14
Çatalca Muhârebesi	2
Bolayır	1
Çorlu	1
Edirne	3
Halim Paşa Tabyasında	1
İşkodra	1

Hatunsaray	1
Kırk Kilise	2
Kuru Çiflik Muhârebesinde	17
Sapanca İlbasan	1
Vize Muhârebesinde	11
Yeri Yazılı Olmayan	1

Kayıtlarda yer alan bilgilerden yola çıkarak yapmış olduğumuz değerlendirme sonucunda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalı askerlerin şehit oldukları yerler ile ilgili vardığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte açıklanmaktadır:

GRAFİK 1. ŞEHÂDET YERİ DAĞILIMI

Grafikteki sütunlardan da anlaşılacağı üzere Balkan Savaşları'nda, Konyalı askerlerin sayıca en çok şehit oldukları yer Kuru Çiflik Muhârebesi'dir. Onu sırasıyla Karaağaç ve Vize Muhârebeleri takip etmektedir. Buradan bu muhârebelerdeki çatışmaların çok şiddetli olduğu sonucuna da ulaşılabilir. Bir sonraki başlık altında incelediğimiz şehâdet tarihleri de bu sonucu doğrular niteliktedir.

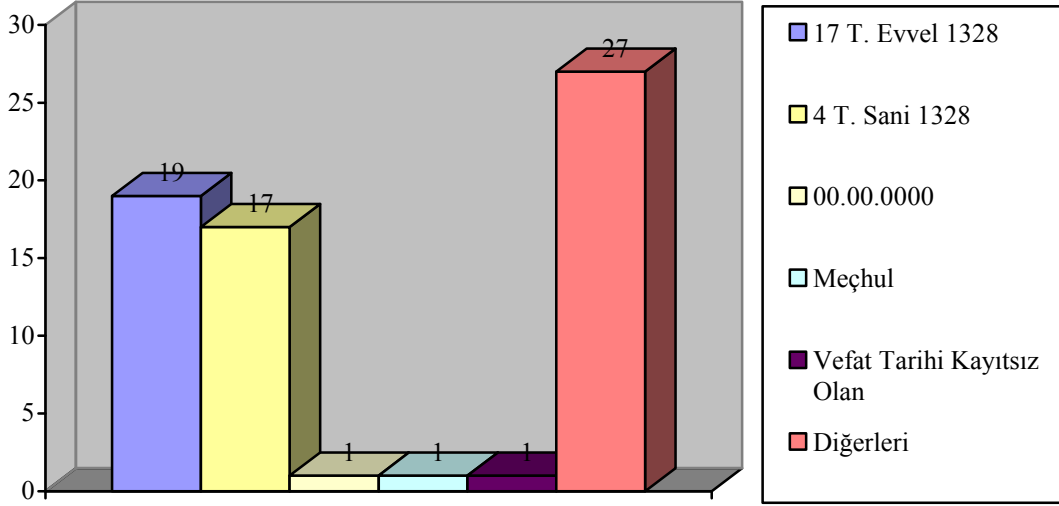
3.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı

Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların şehit oldukları tarihlere göre dağılımlarına baktığımızda 1328 (1912) yılının yoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra 1327 ve 1329 yıllarına ait kayıtlar da mevcuttur. Özellikle yoğun çatışmaların yaşandığı tarihlerden en dikkat çeken ikisi ise “17 T. Evvel 1328” ve “4 T. Sani 1328”dir. Bu iki tarihin yazılmış olduğu kayıtların vefat yeri bilgileri ise Kara Ağaç ve Vize Muhârebeleri olarak tespit edilmiştir. Bu tarihlerde Balkan Savaşları'nda şiddetli çarpışmaların gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Kayıtlardaki şehâdet tarihi tespitlerimiz şunlardır:

ŞEHÂDET TARİHİ	BU TARİHTE ŞEHİT OLAN ASKER SAYISI
00.00.0000	1
17 T.Evvel 1328	19
4 T.Sani 1328	17
Meçhul	1
Vefat Tarihi Kayıtsız Olan	1
Diğerleri	27

Bu bilgiler doğrultusunda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalı askerlerin şehit oldukları tarihler ile ilgili vardığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte açıklanmaktadır:

GRAFİK 2. ŞEHÂDET TARİHİ DAĞILIMI

Şehadet yeri ile ilgili tespitlerimizde de belirtmiş olduğumuz üzere, Balkan Savaşları'nda mücadeleye iştirak etmiş Konyalıların Karaağaç ve Vize Muhârebeleri tarihlerinde ağırlıklı olarak şehit düşüklerini görülmektedir. *17 – 18 T. Evvel 1328* ve *4 T. Sani 1328* tarihlerinde şiddetli çarpışmaların gerçekleşmiş olduğu kanısı bu bilgiler doğrultusunda daha bir netlik kazanmaktadır.

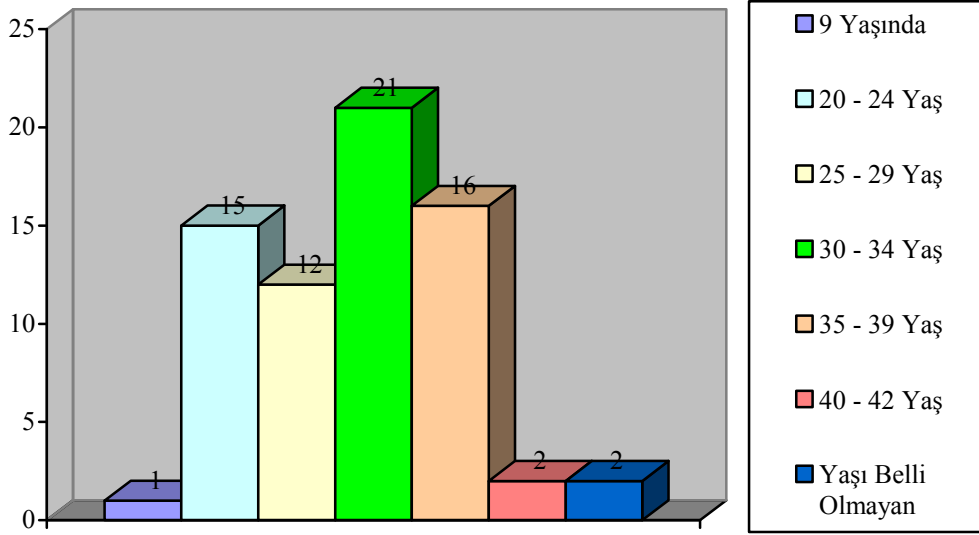
17 - 18 T. Evvel 1328 Rumî tarihi Milâdî takvimde 30 -31 Ekim 1912 tarihine, 4 T. Sani 1328 Rumî tarihi ise Milâdî 17 Kasım 1912 tarihine tekabül etmektedir. Balkan Savaşları'nda Konyalı askerlerin en çok Kuru Çiflik, Kara Ağaç ve Vize Muhârebeleri'nde şehit düşmüş olduğu bu tarihlerden de anlaşılmaktadır.

3.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu

Balkan Savaşları sonucunda şehit olan 69 Konyalı'dan yaşı en küçük olanı KVMVD VIII. cilt, 18. sayfada kayıtlı 441 müteselsil numaralı "Teberlek Ali oğlu Mehmet", 9 yaşında şehit olmuştur. 42 yaşında şehit düşmüş olan, KVMVD III. Cilt, 198. sayfada kayıtlı 4771 müteselsil numaralı "Hacı" lâkaplı "Ali oğlu Halil" isimli kişi ise Balkan Savaşları'nda şehit olan en yaşlı Konyalı olarak tespit edilmiştir. Şehit yaşlarının 20 ve 30'lu yaşlarda yoğunlaştığı görülmektedir.

ŞEHİDİN YAŞI	BU YAŞ GRUBUNDA YER ALAN ŞEHİT SAYISI
9 Yaşında	1
20 – 24 Yaş	15
25 – 29 Yaş	12
30 – 34 Yaş	21
35 – 39 Yaş	16
40 – 42 Yaş	2
Yaşı Belli Olmayan	2

Şehitlerin yaş durumlarına baktığımızda 9 yaş ile 42 yaş aralığında, özellikle de 20’li ve 30’lu yaşlarda şehadet mertebesine ulaşan Konyalılara rastlanmaktadır. Sadece iki şehidin yaşı doğum tarihleri kayıtlı olmadığından hesaplanamamıştır. Bundan dolayı ilgili şehitlerin yaşı ile ilgili değerlendirme yapmamakla birlikte bu şehitleri “Yaşları Belli Olmayan” başlığı altında tasnif ettik. Bu veriler ile ilgili hazırlamış olduğumuz grafiğimizden de sonuçları net bir şekilde görebiliriz. Bunlardan ayrı olarak, söz konusu yaşların altında ve üstünde şehitlerin olması da kuvvetle muhtemeldir. Çünkü, biz sadece KVMVD ve *Şehitlerimiz* isimli kitabın kayıtlarını esas alınarak tespitlerimizi yaptık. Askerlik Şubesi kayıtları ve konu ile ilgili diğer saha kaynakları incelendiğinde daha farklı verilere de ulaşılması mümkündür.

GRAFİK 3. ŞEHİT YAŞLARI DAĞILIMI

3.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı

Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların medenî durumlarına ilişkin bilgilerin hemen hepsi KVMVD'den alınmıştır. *Şehitlerimiz*'de bu alan ile ilgili kayıtlara yer verilmemiştir. Medenî hali Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterlerinde kayıtlı olmayanlar da vardır. Kayıtlardan yola çıkarak elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların büyük bir kısmının evli olmadığı sonucuna ulaştık. Ancak KVMVD'nin genelinde medenî durumu sütunu boş bırakılmıştır. Bunu kişinin evli olmaması ile açıklayabiliriz. Bunun yanı sıra kayıtları tutan kişinin ilgili alanı genel olarak yazmamış olabileceği ihtimali de kuvvetle muhtemeldir. Biz tespitlerimizi yaparken kayıtlardaki esasları göz önünde bulundurarak medenî durumu sütununda kayıt olmayan şehitleri “Hiçbir Kayıt Yoktur” başlığına dahil ettik.

Kayıtlarda 47 şehidin medenî durumu ile ilgili hiçbir bilgi yer almamaktadır. Şehitlerden KVMVD III. Cilt, 237. sayfada kaydı bulunan 5871 müteselsil numaralı “Müteveffa Mehmet oğlu Mehmet” için *müteeihil* (evli) ifadesi yazılmış olup eşi ile ilgili kayıt tutulmadığı anlaşılmıştır. 15 şehit ile ilgili olarak *mücerred* (bekar) ve *zevci bulunmadığı* ifadeleri yazıldığından bu şehitlerin bekar oldukları açıkça

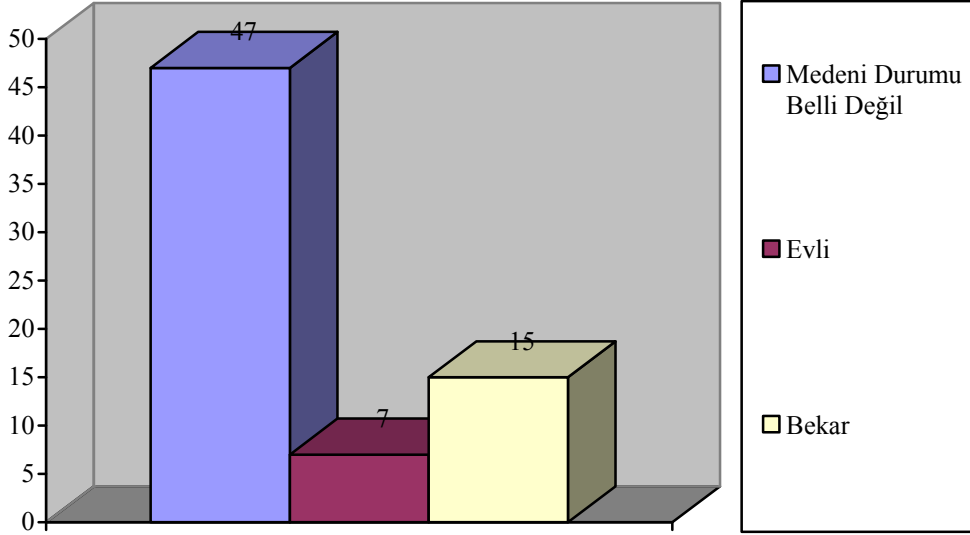
ortadadır. Bunların yanı sıra eşinin isminin yazılması ile evli oldukları sonucuna ulaştığımız 6 şehit bulunmaktadır. Bunların eşlerinin isimlerinin dağılımı ise 2 tanesinin Şerife diğer 4 şehidin eşlerinin isimlerinin de Sıdıka, Ayşe, Kerime ve Rahime olduğu tespit edilmiştir. Bu isimlerin bu günün Konyasında da halk arasında yaygınlığını muhafaza eden isimler olduğunu söylemek mümkündür.

Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri kayıtlarında medenî hal sütununda hiçbir bilgi yazılmamış olanlardan, evli olanların eşinin adı yazılması daha akla yatkın görüldüğünden bu sütunu boş bulunanların büyük ihtimalle bekar olduğunu tahmin etmekteyiz. İhtiyatı da elden bırakmamak kaydı ile 69 şehidimizden 7'sinin evli olduğunun kesin olarak tespit edildiğini, diğer 62 şehidin 15'inin bekar ve geriye kalan 47 şehidin ise büyük ihtimalle bekar olduğunu ifade edebiliriz.

ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU	BU ÖZELLİĞE SAHİP ŞEHİT SAYISI
Hiçbir Kayıt Yoktur	47
Mütehhil (Evli)	7
Mücerred (Bekar) / Zevci Bulunmadığı	15

Kayıtlar ışığında oluşturduğumuz grafikten de anlaşılacağı üzere Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalı askerlerden medenî durumu ile ilgili bilgiye ulaşamadığımız şehit sayısı oldukça fazladır.

GRAFİK 4. ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU DAĞILIMI

Neticede çoğunluğunun bekar olduğunu tespit ettiğimiz Balkan Savaşı'nda şehit olan Konyalıların pek azı ile ilgili evli oldukları sonucu ortaya çıkıyor. Peki bu tablodan hangi sonucu çıkarabiliriz? Bilindiği üzere Osmanlı Devleti XIX. yüzyılın başlarından itibaren Şark meselesi takipçisi emperyalistlere karşı sürekli savunma durumuna düşmüş idi. Özellikle 93 harbinden itibaren neredeyse sürekli savaş hali yaşanır oldu. Anadolu'da insan kaynakları gittikçe azalmaya başladı. Türk insanı genç yaşta vatan savunmasına koşmak durumunda kaldı. Belki de evlenmeye vakit bulamayanlar oldu¹⁵³. Bu durum dönemin Anadolu insanında ve konumuz gereği Konyalılarda vatanseverlik şuurunun ne derece yüksek olduğunu tespit etmemize olanak sağlayan göstergelerden biri olmaktadır. Konyalı şehitler önce vatan diyerek yaşadıkları yerden çok uzaklarda da olsa vatan topraklarını savunmak için cepheye koşmuşlar ve bu mücadeleye önemli katkılar sağlamışlardır.

¹⁵³ Nuri Köstüklü, "Çanakkale'de Şehit Olan Yalvaçlılar", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 58, Cilt XX, Ankara, Mart 2004.

3.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi

21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilip altı ay sonra yürürlüğe giren Soyadı Kanunu'nun uygulanmasına kadar geçen süre içinde gerek Osmanlı Devleti gerek Türkiye Cumhuriyeti'nde vatandaşların kimlik bilgilerinden birisi olarak lâkaplar kullanılmıştır. Kişinin yaptığı iş, o kişiye ait fiziksel bir özellik, mensubu olduğu ailenin ismi, baba ya da anne adı ve buna benzer özelliklerin lâkap olarak kullanılmış olduğu bilinmektedir. Kayıtların taranması sonucunda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların lâkapları ile ilgili ulaştığımız bilgiler de bu görüşü doğrular niteliktedir. Burada şehidin baba adı, mesleği ya da mensubu olduğu ailenin adı lâkap olarak kaydedilmiştir. Buna göre:

LÂKAP	SAYISI	LÂKAP	SAYISI
Abdi Oğlu	1	Hacı	1
Ali Efendi Oğlu (Oğulları)	1	Hacı İbişoğlu	1
Arab Hasan Oğlu	1	Hacı Oğlu	1
Aşık Mehmet Oğlu	1	Hızıt Oğlu	1
Bahçıvan Oğlu	1	Kasap (Kasab) Oğulları	1
Deli Küçükkoğlu	1	Kasap	1
Demirci İsmail Oğlu	1	Kediveli Oğlu	1
Eskici Oğulları	1	Osman Oğlu	1
Fedaülfeci Oğulları	1	Paşalı Oğlu	1
Gaffar Oğullarından	1	Selim Oğulları	1
Sadık Oğlu	1	Lâkabı Olmayan	48

Şehitlerin % 69'unun lâkabı bulunmamaktadır. Kayıtlardan yola çıkılarak Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalılarından 21'inin lâkabı tespit edilebilmiştir. Bunlardan “Kasap Seyit Oğlu Kasap Tahir” ile “Hacı Oğlu Mehmet” isimli şehitler için lâkapları sütununa babalarının isimlerinin yazıldığı görülüyor. Günümüzde de bu

kullanım Konya’da ve Anadolu’nun değişik yerlerinde mevcuttur. “Kasap Seyidin Tahir” ya da “Hacı’nın Mehmet” bu örneklerden sadece ikisidir.

Kayıtlarda şehitlerin isimlerine göre dağılımı ile ilgili yaptığımız tarama sonucunda ortaya çıkan tablo şu şekildedir:

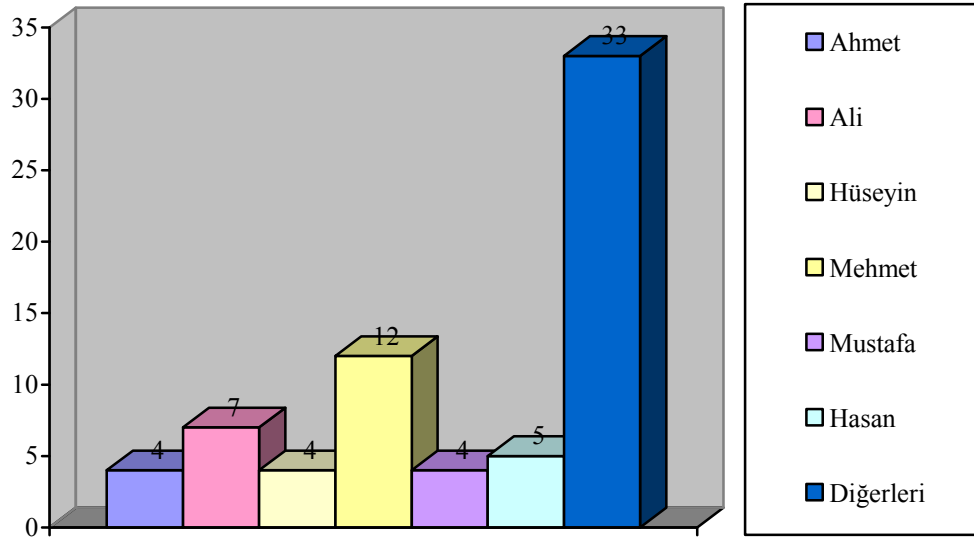
Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı
Abdül Gani	1	Hüseyin	4	Ramazan	2
Ahmet	4	İbrahim	3	Sadık	1
Alaattin	1	İsmail	2	Selim	1
Ali	7	İzzet	1	Seyit Halil	1
Ali Rıza	1	Mahmut	1	Seyit (Seyyid) Mehmet	2
Ali Şan	1	Mehmet	12	Hasan	5
Bedri	1	Mevlüt	1	Süleyman	1
Bekir	1	Mustafa	4	Şemseddin	1
Enbiya	1	Muttalib	1	Şükrü	1
Halil	1	Osman	1	Tahir	2
Halil İbrahim	1	Ömer	2		

Balkan Savaşları’nda şehit olan Konyalıların isimlerinin Mehmet, Ahmet, Mustafa isimlerinde yoğunlaştığını, bunun yanı sıra Ali, Hasan ve Hüseyin isimlerinin de diğer isimlere oranla daha fazla kullanıldığını görmekteyiz. Türk toplumunda Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ailesine olan sevgi ve saygının diğer bir çok Müslüman topluluğa nazaran çok daha fazla olduğu bilinmektedir. Çalışmamızın bu bölümündeki tespitlerimiz de bu yargıyı destekler niteliktedir.

Bunun yanı sıra Anadolu Selçuklu Devleti başkenti olan Konya’da doğmuş bir çocuğa, devletin önemli sultanlarından biri olan Alaattin Keykubat’ın isminin verilmiş olduğunu tespit ettik. Konyalıların geçmişlerine olan bağlılıklarından dolayı bu tür bir uygulama içinde olduklarını tahmin ediyoruz.

Bazı isimlerin iki ayrı isimden oluştuğu da görülmektedir. Özellikle Seyit ismi başta olmak üzere iki adı olan 3 şehit bulunmaktadır. Kayıtlardan elde ettiğimiz bu bilgiler doğrultusunda hazırladığımız grafik de şehit isim dağılımlarını görsel olarak ifade etmektedir. Buna göre:

GRAFİK 5. ŞEHİT İSİMLERİ DAĞILIMI

Kayıtlarda yer alan bir diğer şehit bilgisi ise şehitlerin baba adıdır. “Pederi” ya da “Babası” başlıklı sütunda yer alan, Balkan Savaşları’nda şehit olan Konyalı askerlerin baba isimleri ile ilgili veriler de şehit isimlerinde ulaştığımız sonuçlara benzer özellikler göstermektedir. Abdullah, Ahmet, Ali, Halil, Hüseyin, Hasan, İbrahim, Mehmet, Mustafa ve Süleyman isimleri en sık kullanılan isimler olarak tespit edilmiştir. Bu veriler Konyalıların, özellikle Hz. Muhammed (S.A.V.) ve bilhassa da O’nun ailesine olan sevginin yüksek derecede olduğu tespitimizi güçlendiren bir diğer kanıt olması münasebetiyle önemlidir.

Bundan ayrı olarak kayıtlarda bazı baba isimlerinin lâkaplarıyla birlikte yazıldığı da tespit edilmiştir. Bunlar Derviş Emin, Kasap Seyit, Teberlek Ali, Ahmet Efendi, Seyit Mehmet’tir. Ayrıca Hacı Ali, Hacı Hasan ve Hacı Mehmet isimlerini de listemizde ayrı bir isim olarak aldık. Bu isimlerdeki hacı ifadesi, has isim olarak kullanılmış olabileceği gibi, hacca gitmiş anlamı da taşıyabilir. Bu tereddütten dolayı söz konusu isimleri Hacı Ali, Hacı Hasan ve Hacı Mehmet olarak değerlendirmeyi

tercih ettik. Grafik incelenirken bu hususun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

KVMVD III. Cilt, sayfa 235’de kayıtlı 5825 müteselsil numaralı şehidin lâkabı “Abdi Oğlu” olarak kayıtlıdır. “Ali” isimli şehidin baba adı ile ilgili sütunda hiçbir kayıt yoktur. Bu kişinin baba adı Abdi olarak tahmin edilebilir ancak kayıtlara sadık kalmak adına konu edilen baba bilgisi “Kayıtlı Olmayan” şeklinde değerlendirilmiştir.

Önceki bölümlerde de açıklamış olduğumuz üzere, kayıtlarda baba adının önüne yazılmış olan “Müteveffa” ifadesi bizlere kişinin vefat etmiş olduğunu anlatmaktadır. Bu doğrultuda üç şehidimizin babası vefat etmiştir. Dolayısıyla bu şehitler yetim çocuklardır.

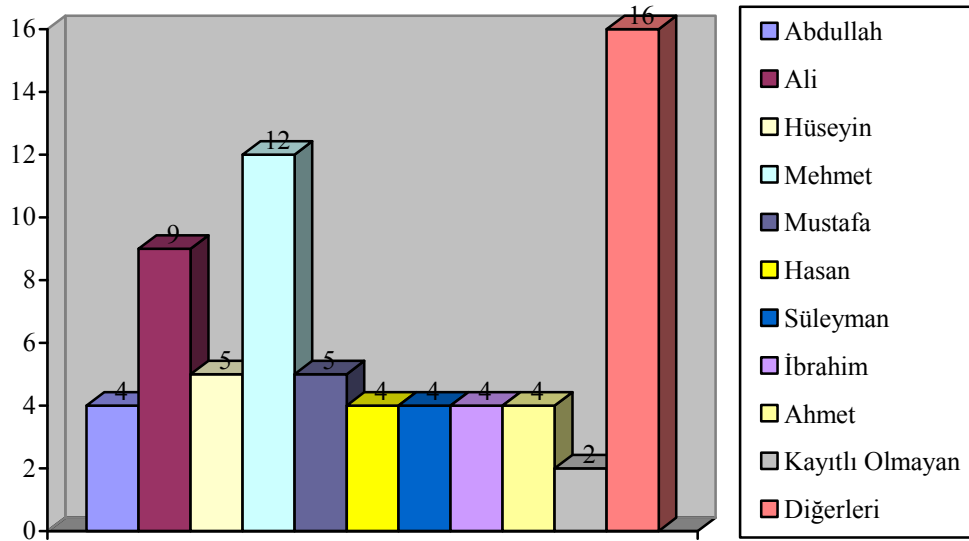
Bunlardan KVMVD III. cilt, 237. sayfada kayıtlı bulunan 5871 müteselsil numaralı “Müteveffa Mehmet oğlu Mehmet” babasıyla aynı adı taşımaktadır. Türk toplumunda babası sağ iken çocuğa aynı ismi koyma adeti yok denecek kadar azdır. Genellikle, çocuk doğmadan babası ölmüş ise babasının hatrasına hürmeten aynı ad çocuğa verilir. Buradaki durumu, çocuk doğmadan babasının ölmüş olmasıyla – büyük bir ihtimalle şehit olmasıyla – çocuğa aynı ismin verilmesi olarak izah etmek daha akla yatkın gözükmektedir. Çünkü, bu yıllar, Türk toplumunun 93 Harbi’nden itibaren (1877 – 1878 Osmanlı Rus Savaşı) sürekli savaş halinde bulunduğu yıllardır. Cepheyi de Anadolu beslemektedir. Bu bakımdan, yukarıda adını verdiğimiz babasıyla aynı adı taşıyan şehit için “şehit oğlu şehit” ifadesini kullanabileceğimiz kanaatindeyiz¹⁵⁴. Bu özelliği taşıyan Konyalı şehitler, çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde de mevcuttur.

Kaynaklarda yaptığımız taramalar neticesinde Balkan Savaşları’nda şehit düşmüş Konyalıların baba isimlerine göre dağılımı aşağıdaki listede tekrar sayısı ile birlikte yer almaktadır:

¹⁵⁴ Nuri Köstüklü, “Millî Mücadele’de Akşehir”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt:XXIV, Temmuz 2008, Sayı:71’den Ayrı Basım, s. 308.

ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI
Abdullah	4	Hüseyin	5	Seyit Mehmet	1
Ahmet / Ahmet Efendi	4	İbrahim	4	Süleyman	4
Ali	6	İsmail	2	Teberlek Ali	1
Bekir	1	Kasap Seyit	1	Hacı	1
Derviş Emin	1	Mehmet	11	Hasan	3
Hacı Ali	1	Musa	1	Ramazan	1
Hacı Hasan	1	Mustafa	5	Halil	5
Hacı Mehmet	1	Osman	2	Ömer	1
Kayıtlı Olmayan	2				

GRAFİK 6. ŞEHİT BABA İSİMLERİ DAĞILIMI

Grafikte yer alan isimler, kayıtlarda diğerlerine oranla daha sık tekrar edilen isimler olup baba adlarının önüne yazılmış olan lâkaplar ayrı tutularak değerlendirilmiştir. Grafik incelenirken bu hususların göz önünde tutulması gerekmektedir.

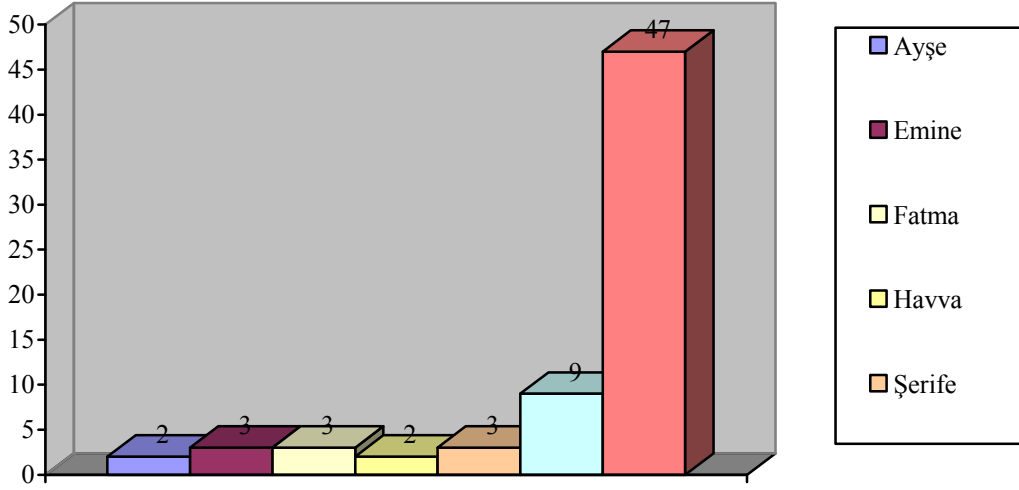
Kayıtlardan yola çıkarak oluşturduğumuz listelerde şehit künyeleri ile ilgili bir diğer bölüm de anne isimleridir. *Şehitlerimiz* kitabında şehit anne isimlerinin yer

almadığını önceki bölümlerde belirtmiştik. Şehit anneleri ile ilgili kayıtlar sadece KVMVD’de mevcuttur. Dolayısıyla söz konusu bölüm ile ilgili bilgiler bu defter kayıtlarından alınmıştır.

Şehitlerin anne isimleri ile ilgili yaptığımız taramalarda 47 şehidin anne adı bilgilerine ulaşılamamıştır. Bu eksiklik sadece *Şehitlerimiz*’de yer almamasından kaynaklanmamaktadır. Bu durumun nedeni KVMVD’de de bazı yerlerde anne kayıtlarının işlenmemiş olmasıdır. İncelemelerimiz sonucunda 3 şehidin annesinin vefat etmiş olduğunu görmekteyiz. Baba isimlerinde olduğu gibi burada da anne isimlerinin önüne “Müteveffiyeye” ifadesi yazılarak annenin vefat etmiş olduğu bilgisi aktarılmıştır. Bu isimler, baba isimlerinde olduğu gibi anne isim listesi oluşturulurken “Müteveffiyeye” ifadesi ile birlikte, grafik hazırlanırken bu ifadeden ayrı tutularak değerlendirilmiştir.

Anne isimleri ile ilgili dikkat çeken bir diğer husus Türk insanının yine şehitlerin kendi isimleri ve babalarının isimlerinde olduğu gibi şehit anne isimlerinde de Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ailesine olan sevgi ve saygının izlerine rastlanmış olmasıdır. Emine, Fatma ve Ayşe isimlerinin çoğunlukta bulunması Konya insanın konuya verdiği önemin bir diğer göstergesidir. Şehitlerden 3’ünün annesinin vefat etmiş olduğu da bir diğer tespitimizdir. Kayıtlardan hareketle Balkan Savaşları’nda şehit olan Konyalıların tespit ettiğimiz anne isimleri şunlardır:

ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI
Arife	1	Miyase	1
Ayşe	2	Müteveffiyeye Havva	1
Elmas	1	Müteveffiyeye Rahime	1
Emine	3	Müteveffiyeye Şerife	1
Fatma	3	Raziye	1
Hanife	1	Saliha	1
Havva	1	Şerife	2
Kezban	1	Zeynep	1
Anne Adı Kayıtlı Olmayan			47

GRAFİK 7. ŞEHİT ANNE İSİMLERİ DAĞILIMI

3.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

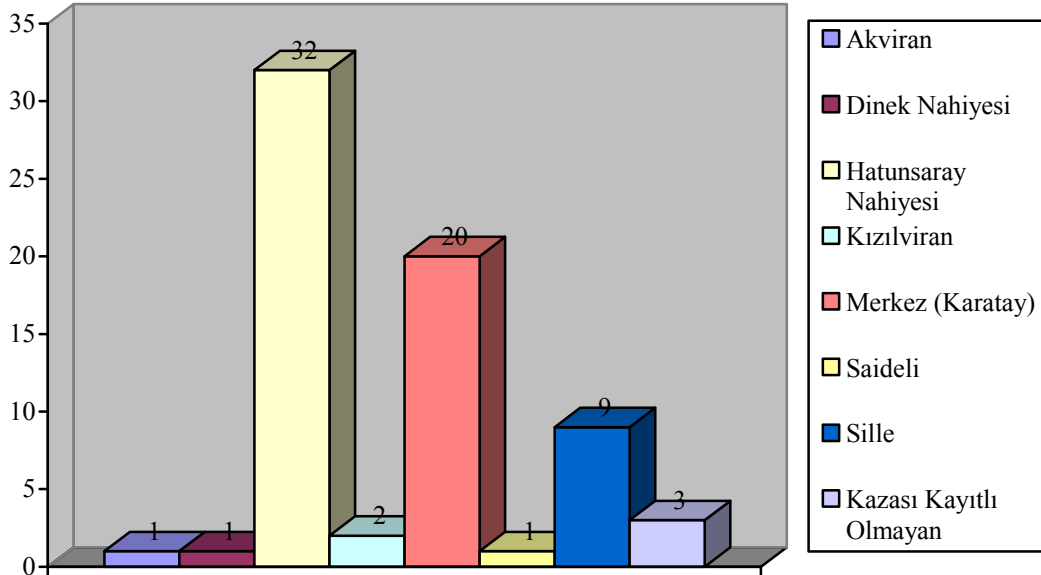
Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların nüfusta kayıtlı oldukları Konya merkez mahalle, köy ve kasaba isimleri ile ilgili yaptığımız çalışmalar sonucunda iki ayrı veriye ulaştık. Bunlardan birincisi şehidin bağlı olduğu kaza ismi, ikincisi ise mahalle ya da köy ismidir. Bu iki farklı bilgiyi ayrı ayrı değerlendirdik. Bu cümleden hareketle kayıtlarda yer alan şehitlerin bağlı oldukları Konya kazaları ile ilgili ulaştığımız sonuçlar ışığında Hatunsaray doğumlu şehit sayısının büyük oranda olduğunu tespit ettik. 69 şehidin 32'si Hatunsaray doğumludur. Bunu 20 şehit ile Konya Merkez kazası, ardından 9 şehit ile Sille kazası takip etmektedir.

Şehitlerimiz ve KVMVD kayıtlarının ikisinde de bulunan iki şehidimizin kaza bilgileri *Şehitlerimiz*'de "Karatay" VMVD'de "Merkez" olarak kayıtlıdır. Biz bunları Merkez kazası doğumlu olarak aldık. Bunlardan başka Akviran, Dinek Nahiyesi, Kızılviran ve Saideli (Kadınhanı) Balkan Savaşları'nda şehit düşmüş Konyalıların bağlı buldukları diğer kazalardır.

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU KAZANIN ADI	BU KAZADA KAYITLI ŞEHİT SAYISI
Akviran	1
Dinek Nahiyesi	1
Hatunsaray	32
Kızılviran	2
Merkez (Karatay)	20
Saideli	1
Sille	9
Kazası Kayıtlı Olmayan	3

Kayıtların taranması sonucunda Balkan Savaşları'nda şehit düşmüş Konyalıların nüfusa kayıtlı oldukları kazalar ile ilgili ulaştığımız bu sonuçlar, Konya merkezden ilgili savaşa iştirakin Hatunsaray, Merkez ve Sille'de yoğunlaşmış olduğunu göstermektedir.

GRAFİK 8. ŞEHİTLERİN NÜFUSTA KAYITLI OLDUKLARI KAZALAR

Neticede, kayıtlara göre Balkan Savaşları'nda Konya'da en çok şehit veren nahiye 32 şehidi ile Hatunsaray'dır. Onu sırasıyla Merkez, Sille ve diğerleri takip etmektedir. Şehitlerden üçünün kazası ile ilgili kayıt tutulmadığından, bu şehitler için kazası kaydının olmadığı ifadesi kullanılmıştır.

Kayıtlarda Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların nüfusta kayıtlı oldukları mahalle ve köylerin çeşidi bir hayli çoktur. Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların büyük oranda Hatunsaray doğumlu olduğunu tespit etmiştik. Buna paralel olarak şehitlerin büyük kısmının kayıtlı oldukları köy ve mahalleler de Hatunsaray nahiyesine bağlı olan yerleşim birimleridir. Bunlardan farklı olarak KVMVD IV. cilt, 25. sayfada kaydı bulunan 610 müteselsil numaralı "Arab Hasan Oğlu Ahmet" in hem kaza hem de mahalle / köy kaydı Hatunsaray olarak yazılmıştır. Bu şehit kayıtlarında şehâdet yeri bilgilerine de Hatunsaray yazılmıştı. Bu şehit ile ilgili kayıtlardaki bilgilere sadık kalınarak değerlendirmeler yapılmıştır.

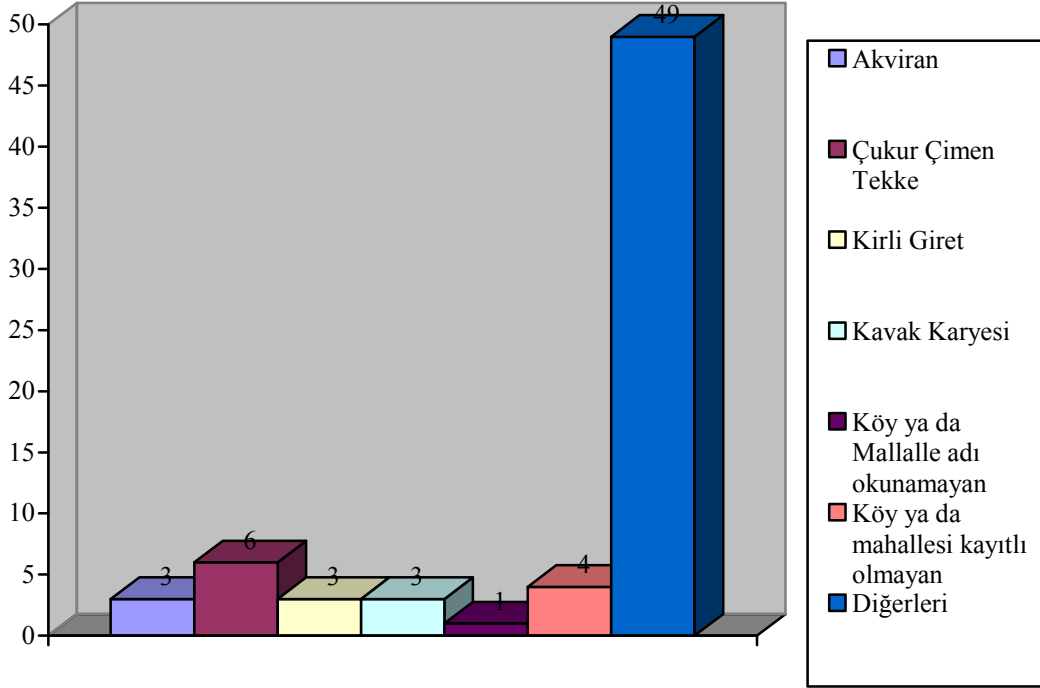
Mahalle isimlerinden bazıları günümüz Konya'sında halen mevcut bulunan mahalle adlarıdır. İhsaniye, Camii Kebir ve Civar Mahallesi bunlara örnektir. Neticede kayıtlardan edindiğimiz bilgiler ışığında Konya'nın hemen her köy ve mahallesinde Balkan Savaşları'na iştirak eden askerler bulunduğunu tespit ettik. Dolayısıyla Konya halkının, Balkan Savaşları'nda, vatan toprağının kendilerine uzak olan coğrafyasında yaşamakta olan acılara kayıtsız kalmamış olduklarını, üzerlerine düşeni yapmak için gerçek ve büyük çaba harcamış olduklarını ifade edebiliyoruz. Bu sonuca ulaşmamızda etkili olan kayıtlardaki mahalle ve köy adları şunlardır:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI
Akviran	3	Alan	1	Avalama	2	Başarakavak	1
Bilecik	1	Botsa	1	Bulgur İmam Mahallesi	1	Büyük Sinan Mahallesi	1
Camii Kebir	1	Civar Mahallesi	1	Çalmanda	1	Çaylı Mahallesi	1

Çukur Çimen Tekke	6	Çumra Karyesi	1	Devr-i Cedid	1	Dolap Mahmud Mahallesi	1
Dolap Pare Mahallesi	1	Fahrurnisa	1	Gilistra	2	Hasan Şeyh Köyü	1
Hatunsaray	1	İhsaniye Mahallesi	1	İslihisar	1	Kara Diken Deresi	1
Kuzgun Kavak Mahallesi	1	Küçükviran Karyesi	1	Ladik Aşağı	1	Mamure	1
May Karyesi	2	Nuzumla Karyesi	1	Okcualan Karyesi	1	Orta Sinan	1
Piri Esat Çavuş Mahallesi	1	Piri Mehmed Paşa Mahallesi	2	Recep Ağa Mahallesi	1	Sarı Hasan	1
Sızma Karyesi	1	Sille Camii Kebir Mahallesi	1	Sütcü Sokağı	1	Şeker Furuş	1
Tolasa	2	Üç Kilise Mahallesi	1	Yenice Oba	1	Kirli Giret	3
Kavak Karyesi	3	Kara Sınır Karyesi	1	Karahüyük Karyesi	2	Köy ya da mahalle adı okunamayan	1
Köy ya da mahallesi kayıtlı olmayan	4						

Köy ve mahalle isimlerinden, Konya'dan bölgeye asker sevkiyatında şehrin hemen her yerinden katılım sağlandığını anlıyoruz. Balkan Savaşları'nda şehit olan 69 kişinin 4'ünün mahalle ve köy kaydına ulaşılammış, 1'inin kaydı defterin yıpranmış olmasından dolayı okunamamıştır. Grafik ile ilgili incelemeler yapılırken bu hususların dikkate alınması gerekmektedir.

GRAFİK 9. ŞEHİTLERİN NÜFUSTA KAYITLI OLDUKLARI MAHALLE VE KÖY ADLARI

Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalıların nüfus kayıtlarının olduğu mahalle ve köyler daha önce de ifade ettiğimiz üzere hemen hemen şehir merkezinin tamamını kapsar niteliktedir.

Bu bölümde incelemiş olduğumuz Balkan Savaşları'nda şehit olan Konyalı askerlerden KVMVD V. cilt 4. sayfada kayıtlı 88 müteselsil numaralı Durmuş oğlu Kamil'in vefat sebebi kaydı defterde bulunmamaktadır. Biz bu kişiye ait kaydı listemize dahil ettik ama değerlendirmeleri yaparken bu kişinin kaydını dikkate almadık.

KVMVD'nin ilk sekiz cildinde yapmış olduğumuz taramalar sonucunda, Balkan Savaşları'nda şehit düşmüş 69 Konyalının kaydına ulaşmış bulunmaktayız. Konu ile ilgili diğer kaynaklarda yapılacak çalışmalar neticesinde bu sayının değişme ihtimali elbette vardır. Biz bu noktada ulaştığımız sonuçların yapılacak daha farklı çalışmalarla geliştirilebileceği kanısını taşımaktayız.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

I. DÜNYA SAVAŞI'NDA ŞEHİT OLAN KONYALILAR

4.1. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN TÜRK VE DÜNYA TARİHİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

I. Dünya Savaşı 1914 Haziranı'nda Avusturya – Macaristan taht adayının Bosna'da öldürülmesi üzerine Üçlü İtilaf ve Üçlü İttifak Devletleri arasında başlamış, ilk aylarda bir Avrupa savaşı aşamasında kalmıştır. Ekim sonunda Osmanlı Devleti'nin savaşa katılması ile Asya ve Afrika kıtalarına da bulaşmış olur. 1917'de Amerika'nın savaşa katılması ile de bir dünya savaşı haline gelir. Bir yıl sonra da İtilâf Devletleri'nin İttifak Devletleri'ni yenmesi ile son bulur. Savaşı hazırlamış olan genel etkenler XIX. yüzyıl başlarından beri Avrupa'nın geçirmiş olduğu çeşitli değişiklikler ile ilgilidir. Birbirleriyle bağlantılı olan bu etkenleri şu suretle sıralamak mümkündür: Millî devlet sistemi, aşırı milliyetçilik, savaşçılık zihniyeti, birbirlerine düşman ittifak grupları ve sömürgecilik¹⁵⁵.

Osmanlı Devleti'nde, 1839 Tanzimat Fermanı ve 1856 Islahat Fermanı gibi reform düzenlemelerini takiben, içerde Ermeni hareketleri uç vermeye başlamış, Balkanlarda da kıpırdanmalar ve bağımsızlık cereyanları artmış, 1876 Kanun-u Esasi'sini takiben 1877-1878 Türk – Rus Harbi ve ardındaki 1878 Berlin Antlaşması yeni kayıplar ve ağır hükümler getirmiştir. 1908 II. Meşrutiyeti de yeni kaynaşma ve bazı kayıplara yol açmış, 1911'de İtalyanlar Trablusgarp'ı almış, 1912'de de Balkan Harbi galesi ile yeni toprak ve insan kayıpları ile Rumeli'den göçler yaşanmış, Avrupa'da artık küçük bir toprak parçası elde kalabilmiştir(Bugünkü Trakya'mız)¹⁵⁶.

Sait Halim Paşa hükümetinin çoğunluğunun savaşa karşı olması ve tarafsız politika izlenmesi yolunda ağır basmaları üzerine 2 Ağustos 1914'te Osmanlı-Almanya antlaşması imzalanır. Osmanlı Devleti eğer Avrupa'daki çatışma Almanya-Rusya savaşına dönüşürse tarafsızlık politikasından ayrılacaktı, Laman von Sanders'e Türk ordusu yönetiminde etkinlik tanınır. Almanya da, bir Rus saldırısı

¹⁵⁵ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi IX. Cilt. (İkinci Meşrutiyet ve Birinci Dünya Savaşı (1908 – 1918))*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1996, s. 355.

¹⁵⁶ Kemal Girgin, *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemleri Hariciye Tarihimiz (Teşkilât ve Protokol)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1994, s.13.

karşısında Osmanlı Devleti'ne güvence verir. Tabii savaşa karar verip vermeme konusunda yine de bütün ipler Enver Paşa'nın elindedir¹⁵⁷.

Balkan Savaşı'nın bitmesinin ardından henüz çok kısa bir zaman geçmiştir ve Osmanlı Devleti - son kez - tekrar savaştadır. Zamanın İttihatçı hükümetinin bu savaşta İttifak devletlerine nasıl ve niçin katılma kararı almış olduğu I. Dünya Savaşı'ndan bu yana açıklanması mümkün olmamış bir soru olarak tarihte yerini almıştır. I. Dünya Savaşı Türk'lere çok şanlı kahramanlık eserleri göstermek vesilesini vermiş, ancak bazen ölçüsüz derecede ağır zayıat verdimiş ve sonda büyük bir yıkımı gerektirmiştir. Bunlar kısmen şuursuzca girilen durumun, kısmen de dümeni tamamıyla Almanların eline vermenin sonuçlarıdır¹⁵⁸.

Bütün şartlar Osmanlı Devleti'nin aleyhine gelişirken, devletin içinde bulunduğu durumu yakından bilen, dış gelişmeleri ise saniyen değerlendiren Sofya Ataşemiliteri Mustafa Kemal de gelişmelerden hoşnut değildir. Alman ordularının batı ve doğu Avrupa'da geri çekilmesini ve kuvvet dengesini asker kişiliğiyle iyi değerlendiren Mustafa Kemal "*Alman kuvvetleriyle beraber olanlar yenilecektir*" diyor ve Tevfik Rüştü Aras'a şöyle yazıyordu;

*" Ne yap yap, partinin genel merkezindeki dostlarına, özellikle bacanağınız Dr. Nazım Bey'e bütün gayretinle anlatmaya çalış. Başlayan bu dünya savaşına asla karışmayalım. Senin de bu fikirde olduğuna şüphem yoktur. Elçi Fethi (Okyar) Bey de bu fikirdedir. Bu dünya savaşına memleketimizin karışmaması için elinden geleni yapmanı isterim. "*¹⁵⁹

Balkan Savaşları, hemen her safhasında Üçlü İttifak ile Üçlü İtilaf bloklarını karşı karşıya getirmiştir. Fakat genel bir savaşın çıkması korkusu, her iki tarafa da egemen olduğundan, olayların şiddetlenmesinin önüne geçilebilinmiştir. Balkan Savaşları özellikle Sırbistan ile Avusturya'yı çok çatıştırmıştır. İki devletin münasebetleri zaman zaman çok kritik dönemlerden geçer. Fakat Almanya'nın Avusturya'yı ve İngiltere ile Fransa'nın da Rusya'yı ve dolayısıyla Sırbistan'ı

¹⁵⁷ Ünsal Yavuz, *Atatürk İmparatorluktan Millî Devlete*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999, s. 32-33..

¹⁵⁸ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılabı Tarihi III. Cilt, I. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. Savaşın Başından 1914 – 1915 Kışına Kadar)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s.296.

¹⁵⁹ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 33.

frenlemeleri, işin çığırından çıkmasını önlemiştir. Buna karşılık, Avusturya'nın Almanya'ya, Sırbistan'ın da Rusya'ya ve onun da İngiltere ve Fransa'ya gücendikleri de bir gerçektir. 1914 Haziranında, basit sayılabilecek bir suikast olayının koca bir dünya savaşına varmasında, Balkan Savaşlarında iki bloğun da takındıkları tutumları tekrarlamamaları, Almanya'nın Avusturya'yı, Rusya'nın Sırbistan'ı ve İngiltere ile Fransa'nın Rusya'yı, bu sefer kesin olarak desteklemeleri, büyük rol oynayacaktır. Avusturya'nın 1908'den beri Sırbistan'a bir ders vermek için yanıp tutuşması, belki de savaşın en önemli sebebi olmuştur. Avusturya'nın, 1908, 1912 ve 1913'de Sırbistan'a indiremediği darbeyi, 1914 yılında indirmek istemesi, barut fıçısını ateşlemeye yeter. Ne var ki, çıkan büyük savaş, Balkanlar üzerinde mücadele etmekte olan her üç devletin de, Avusturya – Macaristan İmparatorluğu, Rusya İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti'nin de sonlarını getirmiştir. Balkanlar mücadelesi, bu üç büyük devleti Balkanlar sahnesinden silmiştir¹⁶⁰. Bu devletler artık varlıklarını en azından buldukları topraklarda sürdürme mücadelesine girişeceklerdir.

I. Dünya Savaşı arifesinde Almanya'nın kudreti, İngiltere'ninkine çok yaklaşmıştır. Münakaşasız şekilde dünyanın birinci kara kuvvetine sahip olan Almanlar, İngiltere'ninkinden sonra gelen bir donanmaya, İngiltere'yi hafifçe geçmeye başlayan bir sanayiye sahiptirler. Muntazam bir kara ordusu olmayan Birleşik Amerikan sanayi ve üretim gücüyle, oldukça ilerlemiş bir seviyededir. Fransa, dünyanın ikinci kara ordusuna ve İngiltere'den sonra ikinci sömürge imparatorluğuna sahiptir. Ancak Almanya'nın gücüyle arasındaki mesafe, tehlikeli şekilde açılmıştır. Rusya'nın Uzak Doğu'da Japonya tarafından durdurulmasından sonra yeniden Balkan siyasetine sarılması, Boğazları ele geçirmek için zemin hazırlamak istemesi, durmadan küçük Balkan devletlerini Osmanlı ve Avusturya Macaristan İmparatorlukları'na karşı kışkırtması, meselenin doğu cephesini açıklar. Böylece otorite bakımından zayıf veya tamamen sahipsiz kalmış bölgelerin büyük bir kısmı Avrupa sömürgesi olmaktan kurtulamamıştır. Dünya kara parçaları, başları Avrupa'da olan birkaç sömürge imparatorluğu halinde kümelenmişlerdir. İlk kümeyi Almanya, Avusturya – Macaristan ve İtalya İttifak Devletlerini (Düvel-i Müttefike) oluştururlar. İkinci küme olarak, İngiltere başta olmak üzere Fransa ve Rusya'da

¹⁶⁰ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.695.

Üçlü İtilâf Devletleri'ni (Düvel-i Mü'telife) oluşturmuşlardır. Bunlardan İtalya daha sonra saf değiştirip İtilâf Devletleri'ne geçecektir. Böylece iki muazzam grup birbiriyle rekabet ederek dünyayı şüpheli bir geleceğe doğru itelemişlerdir¹⁶¹.

I. Dünya Savaşı'nın en genel nedeni olarak da tanımlayabileceğimiz Sömürgecilik Yarışı ve Milliyetçilik hareketlerinin yanı sıra devletler arasındaki özel çekişmelerden kaynaklanan özel nedenler de vardır. Bunlardan bazıları: Almanya'nın gücünü arttırması ve XIX. asrın son çeyreğinde yayılma politikası izlemesi devletleri bir bloklaşma dönemine iter. Balkanlardaki milliyetçilik hareketleri ve Rusya'nın bunu geleneksel yayılma politikalarına uygun görmesi, Balkan milletlerini bu yolda kışkırtması, Fransa – Almanya arasındaki Alsace-Lorraine sorunun giderek tırmanış kaydetmesidir¹⁶². Rusya'nın Balkanlar'da nüfuzunu arttırarak sıcak denizlere ulaşmak amacıyla Avusturya'yı yıpratmak maksadı ile başlattığı Panslavizm hareketi savaşın bir diğer özel nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır.

Osmanlı Devleti, 1913 – 1918 döneminde, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin kurullarının, siyasete yön verilmesinde, kabineden çok daha fazla ağırlığı olmuş ve çok defa kabine oldubittilerle karşılaşmıştır. Yeni parlamento seçimleri 1913-1914 kışında yapılır. Hürriyet ve İtilaf Fırkası resmen fesholmamakla beraber seçimlere katılmamış ve seçimlerden sonra ortaya çıkan meclis, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin bir kuklasıdır¹⁶³. Osmanlı Devleti askeri, ekonomik ve iç iletişim açılarından ciddi bir savaşı götürecektir durumda değildir. Ancak İttihat ve Terakki liderlerinin kendilerine destek vermeyen İngiltere ve Fransa'ya sırtlarını dönüp aksine destek aldıkları Almanların yanında yer almaya karar vermeleri, başlamış olan savaşın çok daha geniş bir coğrafyaya yayılmasının yolunu açmıştır. Osmanlı – Almanya bağlaşması Osmanlı Devleti'nin, önce genel savaşa sürüklenmesine ve bunun sonucu olarak da yıkılmasına kapı açacaktır¹⁶⁴. Dünya devletleri bu tedirgin sürecin büyük bir çatışma ile sonuçlanacağı düşüncesinden yola çıkarak hazırlıklarını hızlandırmaya başlamışlardır.

¹⁶¹Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (Cilt 1-2: 1914-1995)*, Alkım Yayınları, İstanbul, 1997, s. 19 -37.

¹⁶² Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 31.

¹⁶³ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.164

¹⁶⁴ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılâbı Tarihi II. Cilt, IV. Kısım (Fikir Cereyanları, İnkılâp Hareketleri. İç Didişmeler. Birinci Genel Savaşın Patlaması)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s.652.

28 Haziran 1914'de Avusturya-Macaristan veliahtı Franz Ferdinand ve eşi Bosna-Saray'da bir bomba suikastını atlattıktan sonra Prinsip adında Hıristiyan bir Boşnak öğrenci tarafından tabanca ile öldürülürler. Bu cinayet dünya tarihinde bir dönüm anı sayılacaktır. Çünkü I. Dünya Savaşı'na yol açtığı inancı yayılacaktır¹⁶⁵.

Osmanlılar Yunan donanmasının artan gücüne mukabele etmek için İngiltere'ye 1911'de iki modern zırhlı ısmarlamıştır. Bedelleri kısmen Donanma Cemiyeti'ne Devletin her tarafında yapılan halk bağışlarıyla ödenmiş olan iki gemi 1914 yılı ortalarında hazır durumdadır ancak ek denemeler ve kalan ücreti ödemedeki sorunlar nedeniyle teslimleri gecikmiştir. Osmanlı subay ve denizcilerinden bir topluluk gemileri teslim almak için İngiltere'ye gitmiş ve paranın son kısmını da ödemişlerdir ki 1 Ağustos'ta Amirallik Birinci Lordu (Deniz Kuvvetleri Bakanı) Winston Churchill gemilere İngiliz hükümeti adına el koyuvermiştir. Bu durum Osmanlı Devleti'nde büyük bir tepkiye yol açar. Bu tepkiden Almanlar ustalıklarla kendi çıkarları için yararlanıp, *Goeben* zırhlısı ve *Breslau* hafif kruvazöründen oluşan küçük Akdeniz filosuna Çanakkale Boğazı'na hareket emri verirler. Akdeniz'deki bütün Fransız ve İngiliz filolarının peşine düştüğü bu gemiler destansı bir yolculuktan sonra 10 Ağustos'ta Çanakkale Boğazı'na ulaşırlar. Gemilerin mayın döşenmiş sulardan geçmelerine Enver Paşa'nın emriyle izin verilir. İngiltere bunların iadesini isteyince (Osmanlı bu sırada henüz tarafsızdır), gemiler Almanlardan sözde bir meblağ karşılığında satın alınır ve Osmanlı donanmasına katılırlar¹⁶⁶. Osmanlı Devleti seferberliği 3 Ağustos'ta başlamak üzere 2 Ağustos'ta ilan etmiştir. Bu devletin Almanya tarafına kaymakta olduğuna dair uyanan şüpheler seferberlik ilanı üzerine tabiatıyla artar ve Üçlü Anlaşma devletleri kuşkulanırlar. Genel zan Osmanlı'nın Kafkasya'da Rusya'ya çatacağıdır¹⁶⁷. Sonuçta düşünülen olacak, *Goeben*'e *Yavuz Sultan Selim* ismi verilerek Alman amirali komutasında Karadeniz'e bir çıkarma yapılacak, Rus limanları bombalanarak Osmanlı Devleti savaşa girmiş olduğunu bütün dünyaya ilan edecektir. Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesi ile Boğazlar İtilâf Devletleri'ne kapanmış olur. Böylece, Rusya daha çok silah ve cephane sıkıntısı çeker ve Çarlık

¹⁶⁵ Y.H. Bayur, *a.g.e. II. Cilt, IV. Kısım*, s.558.

¹⁶⁶ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.165-166.

¹⁶⁷ Y.H. Bayur, *a.g.e. II. Cilt, IV. Kısım*, s.655.

sistemi yıkılır. Ayrıca, savaşların daha geniş sahalarda ve daha uzun sürede olması da önemli bir etken olarak görülmüştür. İngiltere bu savaşlar nedeni ile malî ve ekonomik açıdan zayıf düşer. Bu savaş sırasında İngiltere Hindistan ve Mısır'ı Osmanlı Devleti'ne karşı savaştırmak istemiş, ama Müslüman halk İngiltere'ye tepki göstermiştir¹⁶⁸.

29 Ekim'de Sivastopol, Odesa, Kefe, Novorosisk liman ve şehirlerini topa tutan filo buralardaki iki Rus ve bir Fransız gemisini batırmıştır. Olay Padişah ve hükümet başkanıyla üyeleri arasında şaşkınlık yaratmıştır. Zira olaydan Enver, Talat ve Cemal Paşa'nın dışında kimsenin haberi yoktur, onları da yerinde bulmak mümkün değildir. Sadrazam ve Hariciye Nazırı Said Halim Paşa derhal Rusya'ya müracaatla olayın sebebini Rusların İstanbul Boğazı'na mayın döşemeleri olarak tespit etmiş, barışı korumak için hemen bir tahkikat komisyonunu görevlendirmek istemiştir. Ancak uzun süredir aradıkları fırsatı bulan İtilâf Devletleri bunu kaçırmamışlardır. Rusya fiilen 31 Ekim'de Doğu Bayezid'in kuzeyinden sınırı geçmiştir. İngilizler de ertesi gün (1 Kasım 1914) Akabe'yi bombalamışlardır. İngilizler Basra Körfezi'nden nehirler boyunca asker çıkarıp harekate girişirler. Sırasıyla 3 Kasım'da Rusya, 5 Kasım'da Fransa ve İngiltere Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin karşı savaş ilanı ise 11 Kasım 1914'de yapılmıştır. Padişah V. Mehmet Reşad savaş ilanından 3 gün sonra 14 Kasım 1914'de "Cihat-ı Ekber" ilan etmiştir¹⁶⁹.

Cihat, dinsel bir örgüttür. Müslümanların, Müslüman olmayanlara karşı kimi koşullara göre açtığı bir savaştır. Halifenin buyruğu olan bu savaşa bütün Müslümanların can, mal ve moral varlıklarıyla koşmaları ve Müslümanlığın yüce ülküsü uğrunda savaşmaları, dinlerinin emrettiği kutsal görevdir¹⁷⁰. Sultan V. Mehmet'in Cihat fetvası, İngiltere, Fransa, Rusya, Sırbistan, Karadağ ve müttefiklerinin hakimiyet ve esaretleri altında bulunana Müslümanları bu devletlere karşı ayaklandırmak, bu devletlerin Müslüman tebaasından toplayacakları askerleri de Osmanlı Devleti ve müttefikleri Almanya ve Avusturya-Macaristan'a karşı

¹⁶⁸ Yücel Özkaya, "1914 – 1918 Yılları Arasında Birinci Dünya Savaşı", *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 10.

¹⁶⁹ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.81.

¹⁷⁰ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 399 – 400.

savaşmaktan vazgeçirmek için yayınlanmış bir vesikadır. Ancak İslam aleminin genel durumu ortadadır. Bununla birlikte çağrıya uyarak İran dahil Türkistan ve Afganistan'dan gelen çok az sayıda mücahit neticeye elbette ki tesir edememiştir¹⁷¹.

Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni kendi tarafında savaşa dahil etmek istemesindeki en önemli etkenlerden biri de İslam dünyası üzerinde hala bir tesiri olduğunu düşündüğü hilafet makamıdır. Ekseri alanda, Almanya'nın savaş sırasında bir bağlaşıklık olarak Türk'lerden beklediği şeyler onların imkânlarını çok aşmaktadır ve dolayısıyla gerçekleştirilmesi zordur¹⁷². Abdülhamit'in hal'inden sonra bile, Genç Türkler, Balkanlı düşmanlarına karşı mücadelelerinde İslam dünyasının desteğinden yararlanmaya devam ederler. Panislamik dayanışma, Birinci Dünya Savaşı'nda İtilâf Devletleri için ağır bir endişe – gerçekten mübalâğalı - olmuştur¹⁷³. Çünkü bu düşüncenin geçerliliğini yitirmiş olduğu gerçeği, özellikle Arap yarımadasında meydana gelecek olan savaşlarda, en ağır tecrübeler neticesinde anlaşılacaktır.

Osmanlı orduları çoğu zaman müttefiklerinin yükünü hafifletmek amacıyla kullanılmışsa da mevcut imkânlarla en iyisini yapmaya çalışmışlar, ancak komuta mevkilerini işgal eden şahısların hayalci, plânsız, programsız yönlendirmeleri ile çoğu zaman sıcak çarpışmalara dahi girmeden canlarını vermişlerdir. II. Meşrutiyet döneminde tecrübesizlikleri yüzünden devlet yönetimini yüzlerine gözlerine bulaştıran İttihatçıların aynı özellikleri savaş sırasındaki yönetimde de görülmüş, acısını Türk milleti çekmek durumunda kalmıştır¹⁷⁴.

Osmanlı Devleti'nin elverişsiz savaş koşullarına, sınırlarının genişliğinden doğan ve uzun mesafelerle birbirinden ayrılan cephelerin çokluğu da eklenmektedir. Dünya Savaşı'nın gelişmesine paralel olarak saldırı veya savunma savaş sahneleri haline gelecek olan bu cepheler şunlardır: Suriye ve Irak Cepheleri, Ermenilere karşı iç cephe, Boğazlar ve Çanakkale Cephesi, Galiçya, Dobruca ve Makedonya cepheleri ile Arabistan Cephesi¹⁷⁵. Savaşılan cepheler genel olarak bunlardır. Anlaşılacağı üzere Osmanlı Devleti savaşa dahil olduğunda savaş oldukça geniş bir coğrafi alana yayılmıştır. Daha ayrıntılı olarak; I. Dünya Savaşı boyunca, Osmanlı orduları,

¹⁷¹ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.81.

¹⁷² Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, I. Kısım*, s.316.

¹⁷³ B. Lewis, *a.g.e.*, s. 340.

¹⁷⁴ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.82.

¹⁷⁵ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 411.

Avrupa cephelerinden başka (Çanakkale muhârebelerinden sonra, 1916 yazında Osmanlı silahlı kuvvetlerinden Avrupa cephelerinde de yardım istenmiş, 15. Kolordu Galiçya, 6. Kolordu Romanya ve 20. Kolordu Makedonya Cepheleri'ne gönderilerek, bir yıldan fazla bir süre oralarda savaşmışlardır.) kendi ülkelerinin dört bölgesinde düşmanla çarpışmışlardır: Kuzey-Doğu'da Kafkas, Güney-Doğu'da Irak ve İran, Güney-Batı'da Mısır ve Suriye, Kuzey-Batı'da da Çanakkale Cepheleri ve ayrıca Arap Yarımadası'ndaki cephelerde savaşmışlardır¹⁷⁶.

Kafkas Cephesi'nde, İtilâf Devletleri'nden Rusya 1 Kasım'da hücumla geçerek, Kuzey Anadolu'yu işgale kalkışır. Ruslar Sarıkamış'ta birlik olarak 190.000 askere sahiptir. Osmanlıların 3. Ordusunda 81 tabur vardır. Osmanlı Ordusunda önemli eksiklikler mevcuttur. Bunların ilk başında talim ve terbiye noksanlığı gösterilebilir. Cephe ise çok kıttır. Bu yüzden dağıtım çok az yapılmaktadır. Kafkas Ordusunda cephe sistemi iyi olmadığı gibi, yiyecek ve içecek durumu da hiç iç açıcı değildir. Posta teşkilatı da eksiktir. Bu durumdaki ordulara savunma görevi vermek en akla yakın gelen bir usuldür. Ancak, Ordu'ya saldırıda bulunması emredilmiştir¹⁷⁷.

Osmanlıların askeri güçleri hakkındaki kuşkularına rağmen Almanlar saldırı amaçlı bir stratejiyi teşvik etmişlerdir. Osmanlı Genelkurmayının Alman Başkanı Bronsart von Schellendorf'un geliştirdiği hareket plânları Süveyş Kanalı ve Rus Transkafkasyası'na saldırılmasını öngörmüştür. Bu plânları Enver Paşa hararetle benimser. Burada ilk saldıran Kasım ayında Ruslar olur, ama Osmanlı ordusu onları durdurur¹⁷⁸. Rus saldırıları 1 Kasım 1914'te başlamış, Bayazid dahil, civardaki bazı kasaba ve köyler Rusların eline geçmiştir. 4 Kasım'da duran Rus saldırıları 7 Kasım'da yeniden başlamıştır. Denizden Zonguldak ve Kozlu'ya hücum eden Rus Donanması üç Osmanlı gemisini batırmıştır¹⁷⁹.

Kafkas Cephesi'nde sınırı geçen Ruslarla Köprüköy'de 8-21 Kasım'da çarpışılmış, fakat sonuç alınamamıştır. Bunun üzerine 3. Türk ordusu Sarıkamış yönünde bir kuşatma taarruzuna kalkmıştır. Enver Paşa'nın komutasında 21 Aralık –

¹⁷⁶ Mete Tunçay vd., *Türkiye Tarihi 4. Çağdaş Türkiye 1908 – 1980*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1997, s.46.

¹⁷⁷ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 14 – 15.

¹⁷⁸ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.168.

¹⁷⁹ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 15.

4 Ocak tarihleri arasında yapılan bu hareket, yenilgiyle sonuçlanmış, Allahuekber Dağları yöresinde, soğuk ve açlığın da etkisiyle ordunun dörtte üçü yitirilmiştir¹⁸⁰. Başarılı bir başlangıca rağmen Osmanlılar Kars yolu üzerindeki Sarıkamış'ta Ocak ayında ağır biçimde yenilgiye uğramış olurlar. 90.000 askerden sadece 12 bini sağ kalmıştır. Askerlerin çoğu öldürücü kış koşullarında bir dağı geçerken soğuktan ve bitkinlikten hayatını kaybeder¹⁸¹.

Osmanlı ordusunun hemen bütünü Sarıkamış vuruşmasında kaybedilmiştir. Osmanlı hükümeti ondan sonra o bölgede aynı değer ve güçte kuvvet toplayamayacaktır. Kafkas cephesinin, o devirde son demiryolu durağı olan Ulukışla'dan bin kilometreden daha uzakta bulunması, yolların çok kötü ve başlıca taşıtların mekkâre ve kağnı olması, Karadeniz'den faydalanmanın çok tehlikelileşmesi, böyle bir kuvvetin yeniden Doğuya yığılmasını çok güçleştirmiştir. Bundan başka İngiliz ve Fransızların Çanakkale saldırıları da devleti en çok Batıda kuvvet bulundurmamak zorunda bırakmıştır¹⁸².

Sarıkamış Savaşı'ndan sonra 3. Ordunun Kafkas Cephesi'ndeki yeni bir büyük saldırıya geçmesi artık söz konusu değildir. Bu ordunun 1915 yılı içindeki görevi Doğu Anadolu'yu savunmak olacaktır. Bunun için de ordunun yeniden örgütlenilmesine girişilir. Rus Kafkas Ordusu da bir yıl sonra Erzurum üzerine saldırıya geçmek için hazırlıklara başlar. Şu da var ki, Ruslar, 1915 yılında boş durmamışlar, birkaç sınır bölgesinde saldırılar yapmışlardır. Bir aralık da Malazgirt dolaylarına kadar gelmeye muvaffak oldularsa da püskürtülmüşlerdir. Bu son saldırılarında Ermenileri de ayaklandırıp savaşa sürüklemişlerdir¹⁸³.

1916 baharında yeniden saldırıya geçen Ruslar denizden Doğu Karadeniz'e çıkardıkları bir kolordu ile Erzurum, Erzincan ve Temmuz ayında Trabzon'u işgal etmişlerdir. Diğer taraftan Mustafa Kemal Paşa komutasındaki 16. Kolordu birlikleri 6 Ağustos'ta Rusların 4. Kolordusu'nu yenerek Muş'u, bir gün sonra da Bitlis'i kurtarmışlardır¹⁸⁴.

¹⁸⁰ M. Tunçay vd., *a.g.e.*, s. 46 – 47.

¹⁸¹ E.J. Zürcher., *a.g.e.*, s.168 – 169.

¹⁸² Y.H. Bayur, *Türk İnkılabı Tarihi III. Cilt, III. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. 1915 – 1917 Vuruşmaları ve Bunların Siyasal Tepkileri)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991, s.1.

¹⁸³ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 424.

¹⁸⁴ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.84.

Bu sırada Rusya karmakarışık bir durumdadır. Her yerde ayaklanmalar vardır¹⁸⁵. Neticede 1917 senesi Mart'ında Rusya'da ihtilalin patlak vermesi üzerine Rusya savaştan çekilmiş, kendi iç meseleleri ile uğraşmaya dalmıştır. Rusların yerini alan Ermenilerin katliamları karşısında 1918 Mart'ında Kazım Karabekir Paşa'nın kumandasındaki Kafkas kolorduları tarafından Erzincan ve Erzurum kuşatılmıştır (12 Mart 1918). 3 Mart 1918 Brest Litovsk Antlaşması ile, Osmanlı Devleti doğuda Rus işgali altındaki bölgeyi kurtarmıştır. 93 Harbi'nden bu yana Rus işgalinde bulunan Kars, Ardahan ve Batum'u geri almakla yetinmeyip Kafkasya içlerinde ilerleyerek geçici bir süre için de olsa Bakü'yü alan Osmanlı ordusu Hazar kıyılarına ulaşmıştır. İdaredeki başarısızlığın yanı sıra bölgede yeterli alt yapının (ikmal ve ulaşım) olmayışı bu cephede son derece sıkıntılara sebep olmuştur¹⁸⁶.

Enver Paşa, Mezopotamya ve Filistin cephelerindeki tehlikeli duruma rağmen, Galiçya'dan dönen tümenleri güneye göndermek yerine Kafkasya'ya gönderir. Transkafkasya Cumhuriyeti Mayıs 1918'de yıkılınca, her şeyden önce Bakü'deki petrol yataklarına ulaşmaya ilgi duyan Almanlar Osmanlıları engellemeye çalışmışlar, ama Enver kararlı şekilde devam etmiş ve Osmanlı askerleri Eylül'de Azerbaycan'a girmişlerdir. Bunun üzerine Sovyetler Birliği de protesto olarak savaştan çekilerek imzalamış olduğu Brest-Litovsk antlaşmasını tanımadığını açıklar. Fakat gerçekte yapabileceği fazla bir şey yoktur. 3 Mart 1918'de imzalanmış olan Brest – Litovsk Antlaşması ile Rusya, Doğu Anadolu illerinin çabuk boşaltılması ve düzenle Türkiye'ye geri verilmesi için, elinden geleni yapacaktır. Ardahan, Kars ve Batum bölgeleri de gecikmeksizin Rusya'ca boşaltılacaktır. Rusya gerek özel, gerekse devletler hukuku bakımından oradaki yeni duruma karışmayacaktır ve orada yeni durumun tespitini, komşu devletler ve hele Türkiye ile anlaşacak olan yerli halka bırakacaktır¹⁸⁷. Osmanlı ordusu Bakü'ye girdiğinde savaş çoktan kaybedilmiş bulunmaktadır. Fransa'daki Alman ordusu 8 Ağustos'tan itibaren yavaş yavaş ama kesintisiz şekilde geri çekilmeye zorlanmıştır¹⁸⁸.

¹⁸⁵ Y.H. Bayur, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, IV. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. Savaşın Sonu)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991, s.130.

¹⁸⁶ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.84.

¹⁸⁷ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, IV. Kısım*, s.136.

¹⁸⁸ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.176.

Kanal Cephesi'ndeki harekâtlar ise Kafkas Cephesi'nden daha farklı özellikler taşımaktadır. Süveyş Kanalı'na saldırı fikri aşağı yukarı Sarıkamış saldırısı ile yaşıttır. İtilâf Devletleri'nin Osmanlı Devleti'ne savaş açtığı sıralar İngiltere'nin Kıbrıs Adası'nı imparatorluğuna katması üzerine İttihatçı kodamanlar, Kafkasya'dan gelecek bir Rus saldırısını düşündükleri gibi er geç İngilizlerin Mısır'dan saldırıya geçeceklerini de düşünmeye başlamışlardır¹⁸⁹.

Türk, Arap ve İngilizlerin karşılıklı münasebetleri ile 1914 Aralık ayı ile 1915 Şubat ayı arasında Sina Cephesi'nde vuruşmalar gerçekleşmiştir. Bu vuruşmalar sonucunda Türk ordusu Süveyş su yoluna kadar sokulmuş, ufak bir birliği onun Batı kıyısına kadar geçirmiş, ancak Mısır'a girmek ve su yolu üzerine yerleşmek gibi ana amaçlardan birini gerçekleştiremeden geri çekilmek ve su yolundan uzaklaşmak zorunda kalınmıştır¹⁹⁰. İngilizlerin asker, mühimmat ve malzeme sevkiyatında can damarı vazifesi gören Süveyş Kanalı harekatı bu damarı kesip çıkarılacak isyanla Mısır'ı geri almak hedeflerine yönelik olmuştur. Geri plânda ise İngiltere'yi Orta Doğu'da Osmanlı ile uğraştırarak etkisini azaltmak isteyen Alman Genel Kurmayı'nın telkinleri vardır. Ancak harekât plânının hayalî olması Alman General Liman von Sanders'e bile ters gelerek itirazına sebep olmuştur¹⁹¹.

Ocak ayında, Süveyş Kanalı'nı almak için 20.000 askerin Sina çölünü on günde geçtiği bir ilk girişim de olur ama kanalı geçmeyi veya ablukaya almayı hedefleyen bu girişim yenilgiyle sonuçlanır. Mısır'da umulduğu gibi "cihadi" destekleyecek İngiliz aleyhtarı bir ayaklanma da olmaz. Osmanlı ordusu Filistin'in güneyine doğru nispeten az zayıyla geri çekilir. Osmanlıların bu ilk girişimlerinden sonra üstünlük doğrudan doğruya İtilâf Devletleri'ne geçer. İngilizlerin ilk saldırı harekatı, Basra Körfezi'ndeki İngiliz petrol tesislerini korumak için körfezin yukarısına iki Hint tümeni çıkarmak olur. Sina Cephesi'nde, Osmanlıların Süveyş Kanalı'ndaki girişimleri sayesinde İngiliz hükümeti kanalın saldırıya açık olduğunun bilincine varır ve 1915-1916 yılları burada bir saldırıya hazırlanan askeri güçlerin kademe kademe takviye edilmesine sahne olur¹⁹².

¹⁸⁹ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 424.

¹⁹⁰ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.181.

¹⁹¹ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.84.

¹⁹² E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.172.

Saldırı başarılı olamamışsa da geri çekiliş gerçekten başarılı olmuştur. 5 Şubat'ta Nil kıyılarından ayrılan Osmanlı kuvvetleri 15 Mart'ta Kanal için hareket yeri olan Birussebi'ye dönerler. Kanal Saldırısının Mısır'dan İngilizlerin kovulması için yapılmış olduğu su götürmez bir gerçektir. Ayrıca, bu hareketler bir keşiften beklenen bilgileri sağlamış ve Türk ordusunun savaşçı kudreti hakkında yeni bir örnek vermiştir. Bunun yanı sıra İngilizlerin Mısır yönünden saldırılarını geciktirmiş ve 300.000 kişiye çıkardıkları kuvvetlerinden büyük bir kısmını Çanakkale'ye çıkarmalarına veya batı cephesine göndermelerine engel olmuştur¹⁹³.

Yalnız şu vardır ki Türklerin çölü aşarak oldukça büyük bir birliği Süveyş su yolu kıyılarına kadar getirebilmelerine pek inanmamış olan İngilizler bunun mümkün olduğunu görmüşlerdir. Gerçi bu ilk saldırının başarısız olması onların o sırada güvenini arttırmış ve bir kısım birliklerini Mısır'dan çekip başka cephelere göndermelerine yol açmışsa da içlerinde daimi bir kaygı kalmıştır. 1915 yılı başlarında Çanakkale vuruşmaları gelişedururken Osmanlı hükümetinin var gücünü o bölgede toplaması doğal olduğundan İngilizler Mısır'da güven içinde bulunmuşlardır. Ancak Çanakkale'den çekildikten ve Berlin – Viyana – İstanbul yolu açıldıktan sonra İngiliz kaygıları yeniden uyanmış ve onları bir sürü yeni tedbirler almaya ve yığınaklar yapmaya sevk etmiştir¹⁹⁴.

Mevcut sıkıntılar ve Hicaz demiryollarının orduların ikmal malzemelerini nakildeki yetersizliği dolayısıyla Kanal'a bir kez daha ancak 1916 yılının 16 Temmuz'unda saldırı yapılmıştır. Pek çok sayıda Alman'ın da iştiraki ile yapılan bu savaşta, askerlerin ¼'ünü kaybedilmiş açlık, susuzluk ve cephanesizlik sebebiyle geri çekilmek mecburiyeti hasıl olmuştur. Bundan sonra 4-5 Ağustos'ta Romani ve Katya bölgelerinde İngilizlerle yeniden karşı karşıya gelinmiştir. Ancak sonuç yine aynı olmuştur. Bu çatışma Mısır'ın Fethi hülyasının son tezahürü olarak değerlendirilmektedir. General Ali Fuad Erden'in ifadesiyle, "*Bir kumar oyunu gibi. Romani küçük ölçüde Sarıkamış'tır. Sarıkamış macerasının ikinci cildir.*" Aslında ilk saldırıdan sonraki çabaların İngilizleri rahatsız etmek ve kuvvetlerini bölmekten başka bir amaca hizmet etmediği, dolayısıyla Alman savaş plânlarına uygun olarak

¹⁹³ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 428-429.

¹⁹⁴ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.181.

gerçekleştirildiği aşikârdır. Nitekim bunu Enver ve Cemal Paşalar arasındaki yazışmalar da göstermiştir¹⁹⁵.

İtilâf Devletlerinin esas saldırısı Çanakkale Boğazı'nı hedeflemektedir. Stratejik olarak kesinlikle doğru olan varsayıma göre, boğazların zaptı ve İstanbul'un işgali tek bir hamleyle Osmanlı Devleti'nin Almanlardan yardım görmesini engelleyecek ve Rus Cephesinin ikmalini ve takviyesini mümkün kılacaktır. Ayrıca büyük bir olasılıkla kararsızlık içindeki Balkan Devletleri'ni İtilâf Devletlerine katılmaya ikna edecektir. Batı cephesinde bir çıkmaza girildiğinden, bu, Almanları arkadan vurmak için büyük bir fırsat gibi görünmektedir¹⁹⁶. Ancak Çanakkale Zaferi İtilâf Devletleri'ni hiç ummadıkları bir sonuca götürmüş, İtilaflar çok güvendikleri donanmalarıyla boğazı geçemedikleri gibi çok ağır kayıplar vermişlerdir. Çanakkale Savaşları sonucunda savaşın ve tarihin seyri değişmiş I. Dünya Savaşı uzamıştır. Ayrıca bu savaş sonucunda yardım alamayan Rus Çarı, devlet içindeki sorunlarla tek başına mücadele etmek zorunda kalmış, netice itibari ile 1917 yılında çarlık rejimi yıkılarak yeni bir devlet olan Sovyetler Birliği kurulmuştur.

Hicaz Cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Türk halkının vicdanında en derin etkileri yaratan cephelerden birisidir. II. Abdülhamid'in büyük etkinlik kazandırdığı Halifelik müessesesini bilhassa Araplar arasında tesirsiz kılmak isteğiyle İngilizler, 1880'lerden bu yana Halifeliğin Arapların hakkı olduğunu ve onların Osmanlı'dan ayrı kendi himayesinde kurulacak devletlerini destekleyeceklerini telkin etmişlerdir. Bu propagandaların yanı sıra bilhassa XX. yüzyıl başlarında Osmanlı yönetiminin kendileriyle pek fazla ilgilenmemesine ilaveten Trablusgarp ve Balkan Savaşları'nda devletin itibarını azaltan yenilgilere uğraması Araplar'da harekete geçmenin tam zamanı olduğu kanısını uyandırmıştır. Bu yüzden bu cephenin mücadeleleri, İngilizlerin kışkırttığı asi kabile şeflerine ve Mekke Şerifi'ne karşı yapılan savaşlardan oluşmaktadır¹⁹⁷.

Arabistan'daki Osmanlı kuvvetleri düzen kurma ilkesine göre hesaplanmış ve yerleştirilmiştir. Kuvvetlerin toplamı 4 tümene varır. 22. Tümen Hicaz'da, 21. Tümen Asir'de bulunmaktadır. 7. Ordu'yu meydana getiren diğer iki tümen de diğer

¹⁹⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.86.

¹⁹⁶ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.172 - 173.

¹⁹⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.103.

bölgelere serpiştirilir. Dünya Savaşı sırasında 7. Kolordu birliklerinin bir kısmı Yemen'i üs yaparak yerli halkla birlikte İngilizlere karşı savaşmışlardır. Asir'deki tümen de savaş boyunca orada kalmış, yerli halktan bir direnme görmemişlerdir. Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacağı en çok umulan Hicaz ise İngilizlerle anlaşarak ayaklanmış, Türklere karşı savaşmışlardır¹⁹⁸.

Şüphesiz bir savaş sırasında bölgedeki yerli halkın tutumları da çok önemlidir. Ortadoğu'da İngiliz emperyalizmine karşı mücadele tedbirlerini alındığı bu günlerde, İngiliz propagandasının menfaat çemberinde kolayca öğütülen bazı Arap önde gelenleri, Türkler aleyhine teşkilatlanmaya başlamış ve nihayet 5 Haziran 1916'da Şerif Hüseyin Türkler'e karşı silahlı isyan hareketini başlatmıştır. Aşağı yukarı 4 asırdır Ortadoğu'da kurulan Osmanlı Barışı'nın yıkılarak, emperyalizmin at oynatacağı istikrarsız bir Ortadoğu oluşumuna böylece isyancı Araplar tarafından da çanak tutulmuş olunur¹⁹⁹.

Hicaz Cephesi'nde İtilaflar adına çarpışan, halifelerinden ayrı hareket etmiş olan Araplar'dır. Bu gelişmeler karşısında Osmanlı Devleti Yemen müfrezesinin hazırlığına başlar. Bu müfreze bir yaya alayı, bir makineli tüfek bölüğü ve bir dağ bataryasından ibaret olup 14-26 Mart 1916 arasında trenle Haydarpaşa'dan Medine'ye ve oradan Mekke, Taif, Ebha üzerinden kara yolu ile Sina'ya gider. Yaya erlerin yarısı silâhlı yarısı silâhsızdır²⁰⁰.

1915 Ocak ayında Mezopotamya (Irak) subaylarının başı olan Yisin (Yasin Hilmi El-Haşimî), Şam'daki Arap subaylarının başı olan Ali Rıza (Ali Rıza Rikâbî Paşa) ve Suriyeli memurların temsilcisi olan Gani-ül-Arisi (Abd-ül-Gani ül Arisi) Suriye'de bir askeri ayaklanma çıkarılmasını Şerif Hüseyin'e önerirler. Zulüm gördüğü ileri sürdükleri Irak ve Suriye halkı ile Ahad ve Fettah cemiyetlerinin idare heyetleri bu amaçla ona başvururlar²⁰¹.

2 Haziran sabahı Fahreddin Paşa, kendisine bırakılan mektuplardan, bir gece önce kendisiyle yemek yemiş olduğu Şerif Ali'nin beraberindeki kuvvet ile Medine'den çıkmış olduğunu; Şerif Hüseyin'in Hicaz'ın muhtariyeti hakkındaki

¹⁹⁸ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 492.

¹⁹⁹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 99.

²⁰⁰ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.260.

²⁰¹ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.216.

önerisinin kabul edilmemesinden ötürü hükümetle her çeşit ilişkilerini kesmiş olduğunu hayretle öğrenir. 10 Haziran'da da Arap ayaklanması Mekke'de başlar. Araplar gün doğmadan kışlayı basarlar. Türk komutanının ne istediklerini sorması üzerine, Şerif'in adamları bağımsızlık için ayaklandıklarını öne sürerek, garnizonun teslim olmasını isterler. Türk komutanı reddederek savaşa başlar. 11 Haziran'da Baş Karakol Tabyası, 12 Haziran'da Hamidiye Tabyası Arapların eline geçer. 13 Haziran'da savaş, Mekke dışına bulaşır. 16 Haziran'da Cidde'deki Türk garnizonu tutsak edilir. 17 Eylül'de Taif düşer. Bu suretle Medine dışında tüm Hicaz Arap asillerinin eline geçmiş olur²⁰².

1916 Temmuz ve Ağustosunda Sina çölünde Romani'ye karşı yapıp yenilgi ile sonuçlanan Osmanlı saldırısından sonra artık hem Hicaz Araplarıyla uğraşmak, hem de çölde İngilizlere saldırmak imkânsızlaşır, hele ki Mısır'daki İngiliz ordusu boyuna büyümektedir. Buna karşılık İngilizler için Osmanlı'nın sıkışık durumundan ve her gün artan kendi üstünlüklerinden faydalanarak saldırıya geçmek imkânları artmaktadır. Öbür yandan cephede bulunan Türk ve Almanlar arasında çetin gerginlik ve geçimsizlikler belirmiştir. Bu gerginlik, bir yıl kadar sonra Alman Generali von Falkenhayn Yıldırım orduları komutanı olunca büsbütün artacaktır. İngilizler arkalarında demiryolu ve su boruları döşeyerek yavaş yavaş ilerlerler ve 21 Aralık 1916'da El-Ariş'e girerler. El -Ariş'den 35 kilometre kadar uzakta bulunan Refah'da bir birliğimiz bir baskına uğrar, pek üstün İngiliz kuvvetlerince kuşatılır ve orada bulunan 2.000 kadar askerimiz kahramanca dövüştükten sonra şehit ve tutsak düşer (9 Ocak 1917)²⁰³.

İngiliz donanmasının 23 Ocak 1917'de başlattığı bombardıman sonucu, 26 Ocak 1917'de Vech liman şehri, 6 Temmuz 1917'de Akabe üssü Arapların kontrolüne geçmiştir. Bilhassa meşhur İngiliz ajanı Lawrence'in yönetiminde Maan-Medine demiryoluna yapılan tecavüzler, Medine Muhafızı Fahreddin Paşa'nın, muhteşem müdafaasını çökertmeye kafi gelmemiştir. Ancak Mondros Mütarekesi üzerine bölge tamamen boşaltılarak Türk askerleri çekilmiştir. Arapların gerek para gerekse bağımsızlık vaatleri ile 400 yıl birlikte yaşadıkları Osmanlı Devleti'ne karşı savaşmaları elbette son derece üzücü bir olaydır. Ancak XIX. asrın ikinci yarısından

²⁰² E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 496.

²⁰³ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.352-353.

itibaren gittikçe kuvvetlenen Arap millîyetçiliği ve Hıristiyan Arapların ayrılıkçı faaliyetlerinin bu gelişmede önemli bir rol oynadığını da söylemek mümkündür²⁰⁴.

1916 yılında, İngilizlerin Need hükümdarı Abdülaziz İbn Suud'u bir anlaşmayla pasifize edip, Hicaz Şerifi Hüseyin'i Osmanlılara karşı ayaklandırmaları, 1917'de büyük bir gaile haline gelmiştir. Şerif Hüseyin'in oğlu Emir Faysal, bir gerilla ordusu halinde örgütlediği bedevileriyle Hicaz'da yayılmacı Arap millîyetçiliğinin vurucu gücü olarak İngiliz çıkarlarına hizmet etmiştir²⁰⁵.

Mekke Emiri Hüseyin'in oğlu Faysal, İngilizlerin de kışkırtmaları ve teşvikleri ile Hicaz kuvvetleri ile Amman'ı almış ve Türk kuvvetlerini arkadan vurmaya başlamıştır. 19 Eylül 1918'de İngilizlerle yaptıkları Nablus Savaşını kaybeden Osmanlılar Şam, Hama, Humus gibi önemli şehirleri terk ederek süratle Haleb'e doğru çekilirler. Ayrıca, bu sırada Doğu Trakya'da olabilecek olaylar da Osmanlı Devleti'ni kaygılandırmaktadır²⁰⁶. Her bölgesi şiddetli çarpışmalara sahne olan Hicaz bölgesi muhârebeleri Osmanlı kuvvetlerinin büyük oranda kayıpları ile sonuçlanmıştır.

Irak Cephesi, İngilizlerin daha savaş başlamadan asker yığmaya başladığı bir diğer önemli cephedir. Hint deniz yolunun güvenliğini sağlama ve petrol potansiyeli bakımlarından önemlidir. İngilizler buradan hareketle müttefikleri Rusya ile birleşme ümidi taşımışlardır. Bölgede daha ziyade Arap kabilelerine ve ilan edilen cihada güvenilerek az sayıda Türk askeri (8.000 kişi) bulundurulmuştur. Ancak İngilizler de Araplarla anlaşmışlardır. 22 Kasım 1914'de Basra'yı aldıktan sonra ileri harekate geçerek 9 Aralık'ta Kurna'yı ele geçiren İngilizlere karşı Türk kumandanlarda doğru dürüst bir bölge haritasının bile bulunamayışı çok düşündürücü bir durumdur²⁰⁷.

Bu durumun sebebi ise; I. Dünya Savaşı arifesinde Boğazlar, Kafkasya, Suriye, Filistin'in askeri hareket bölgeleri olarak kabul edilmesi, Irak'ın ise hareket bölgesi sayılmamasıdır. Hatta seferberlikten sonra bazı kuvvetler Irak'tan alınarak başka yerlere gönderilmiştir. Irak'ta kalan kuvvetler 7 düzenli tabur ile 17 yardımcı taburdan ibarettir. Bunların silahları da 6.500 eski model tüfek, 3 eski makineli tüfek,

²⁰⁴ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.104.

²⁰⁵ M. Tunçay vd., *a.g.e.*, s. 49.

²⁰⁶ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 17.

²⁰⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.87.

36 mantelli toptur. Irak'ın bu düzeyde ihmal edilmesi, Osmanlı Genelkurmayı'nın bu bölgede bir İngiliz saldırısına olanak görmemiş olmasıdır²⁰⁸.

Bütün bu imkânsızlıklar içerisinde Osmanlı ordusu yine de yiğitçe mücadele etmiş ve 1916'da önemli bir başarısı elde etmiştir. Kutü'l-Amare Dicle'nin bir büküm noktasında olup üç yanı ırmakla kuşatılmıştır ve açık kalan taraf ancak 1200 metre uzunluğundadır. Dolayısıyla orada savunmak ve yardım beklemek kolaydır. Dicle'den yukarıya Bağdat yönünde ilerlemekte olan İngilizlerin Hintli kuvvetleri kuşatılır ve Temmuz ayında Kutü'l-Amare'de teslim zorlanır. Kut'u kurtarmak için saldırılar yapan İngiliz ordusu daima geriden taze kuvvetler almış ve Kut'ta kuşatılmış olan tümeni ile birlikte karşılarındaki Türk kuvvetlerine iki ile üç misli arasında üstün bulunmuşlardır. Bu bakımdan Kut'un verilmesine kadar giden savaş olayları Türklük için bir kıvanç konusudur. Bu vuruşmalar sırasında Kut'u kuşatan kuvvet iki bin Türklük bir yaya kuvvetinden ibaret kalmış ve Townshend tümeni bunlara saldırıp Kut'tan çıkarmaya ve yardımına gelenlerle birleşmeye kalkışmamıştır. Nisan ayı içinde Kut'un kurtarılamayacağı anlaşılınca İngilizler'in Türk dostu diye tanınan yüzbaşı Obrey Herbert, Irak'a gitmiş ve kuşatılmış bulunan Townshend tümeninin bütün toplarını bırakması ve bir milyon İngiliz lirası (altın) verilmesi karşılığında oradan çıkıp gitmesi için yapılan önergeye vasıta olmuştur. Bu para Kut'ta bulunmayıp ayrıca İngiltere veya Hindistan'dan getirilecektir. Bu önerge reddedilince Kut'ta kuşatılmış olanlar için şartsız teslim olmaktan başka yapacak bir şey kalmaz. 29 Nisan'da Townshend toplarını tahrip ederek teslim olur. 277 si subay olmak üzere 2.869 İngiliz ve yine 204 subay olmak üzere 10.440 Hintli, toplam 13.000 tutsak ele geçer²⁰⁹. Bu 13.000 savaş tutsağı Anadolu'da tutulur, komutan General Townshend savaşın geri kalanını İstanbul'da geçirmek durumunda kalır²¹⁰.

1916 Nisanındaki Kut hezimetinden sonra İngilizler iyice hazırlanmaya başlarlar. Bu uzun hazırlıklardan sonra 1917 Şubatında Kut'dan yukarı doğru ilerlemeye başlarlar ve Türk kuvvetleri Bağdat'ı savunmak için geri çekilirler. Mart ayında Bağdat muhârebelerinde İngilizler üstün gelerek Bağdat'a girmişlerdir.

²⁰⁸ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 485.

²⁰⁹ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt III. Kısım*, s.104-105.

²¹⁰ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.173.

Bundan sonra, 1918 yazına kadar Irak Cephesi'nde önemli bir gelişme yaşanmamıştır²¹¹.

Mart 1917'de İngiliz güçleri Bağdat'ı alarak Dicle'nin yukarı kısmına doğru ilerlemeye devam etmiştir. Osmanlı Genelkurmayı İngiliz ilerlemesini durdurmak için, Alman generali von Falkenhayn'ın komutası altında Yıldırım Ordusu (7. Ordu) adıyla bir seçme birlik hazırlayarak Suriye'deki 4. Ordu'nun yanına göndermiştir. Aralarında çok sayıda Alman subay ve askerlerinin de bulunduğu Yıldırım'ın 14. Tümeni başarılı olur²¹². Ve ilkbaharda İngilizler'in Filistin'de yaptıkları iki cephe yarma girişimini Gazze'de durdurur. Ancak Osmanlı ordusunun içinde bulunduğu durum, Almanların gerekli yardımı gönderememiş olması sonucunda İngiliz ordusu Aralık ayında Gazze'deki hatları yarararak tam 1917 Noel'inden önce Kudüs'ü almıştır²¹³. İngilizler birinci Gazze vuruşmasını Osmanlı ordusunu elden geldiği kadar Mısır'dan ve Süveyş su yolundan uzaklaştırmak için yapmışlardır. Ancak Mart 1917'de Bağdat'ın İngiliz eline düşmesi ve orada Osmanlı ordusunun çok güçsüz kalması İngiliz hükümetini yüreklendirir ve Irak'tan Mısır'a bir tümen ve Hindistan'dan da bazı birlikler göndermek imkânının belirmesi de bu yüreklenmeyi arttırır. İkinci Gazze vuruşması da Kudüs'ü düşürmek amacıyla yapılmıştır. İngilizler yine yenilir ve Türk ordusunu geri atamazlar (17/20 Nisan 1917)²¹⁴.

Neticede, 1917 Ekim sonunda İngilizler, Gazze'yi bombardımana başlamış, bunun sonucunda Siirü's Sebi İngilizlerin eline geçmiş ve 5 Kasım'da Türk kuvvetleri Gazze'den çekilmiştir. Ardından Kasım sonunda Kudüs'e yapılan saldırılar durdurulmuş ise de Türk kuvvetleri 9 Aralık'ta Kudüs'ü boşaltmak mecburiyetinde kalmış ve İngiliz kuvvetleri kuzeye doğru ilerlemeye başlamışlardır. Türkler'in Filistin'deki durumları 1918 yılının ikinci yarısından itibaren kritik bir döneme girmiştir. Hayfa ve Nablus düştükten sonra General Allenby komutasındaki İngiliz kuvvetlerine Şam yolu açılmıştır. Bir süre sonra Türk kuvvetleri kuzeye doğru çekilmeye başlayacaklardır. İşte böyle bir Filistin Cephesi tablosu içinde, orduda bulunan Gönüllü Mevlevi Alayı'nın Şam – Beyrut arasındaki bölgede çok ciddi

²¹¹ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (Cilt 1-2: 1914 - 1995)*, s.128.

²¹² M. Tunçay vd., *a.g.e.*, s. 49.

²¹³ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.174.

²¹⁴ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.356.

askerî faaliyetlere katılarak ordunun maneviyat ve moralinin yükseltilmesi yönünde pek çok hizmetler vermiş olması, birliklerin cesaretlerini korumalarında çok önemli katkılar sağlamış olduğu hususu da önem arz etmektedir²¹⁵.

Filistin’de ise savaşın başından itibaren bölgenin kontrol altına alınmasına yönelik önemli çarpışmalar yaşanmıştır. 1918 yılına gelindiğinde ise çarpışmaların şiddetinin arttığı gözlemlenmiştir. 30 Nisan 1918’de İngilizler büyük kuvvetlerle Şeria’nın doğusundan ileri bir harekate başlarlar. Pek çetin vuruşmalardan sonra çok güç şartlar ve büyük eksikler içinde vuruşan nispeten az Türk kuvvetleri tarafından 6 Mart’ta geri atılırlar. On kadar top ve epey tutsak elimizde kalır. Bu vuruşmalarda cephe kumandanı olarak görev alan isim ise Fevzi Paşa (Çakmak)dır²¹⁶. 9 Eylül günü başlayan İngilizlerin genel taarruzu Arap kuvvetlerinin de verdiği destekle kuzeye doğru yayılma gösterir. Eylül ayı boyunca pek çok yerleşim yeri ve bölge İngiliz ve Arap kuvvetlerinin eline geçer. Eylül sonuna gelindiğinde Şam’a saldırmak için durum çok müsaitdir. Çünkü Filistin’in tamamı artık İngilizlerin eline geçmiş, Türk birliklerine çok ağır darbeler indirilmiştir²¹⁷. 20 Eylül’de Megiddo çarpışmasında İngiliz ordusu Filistin cephesinde sonuç getirici bir cephe yarma harekatı yapar ve Osmanlı ordusunun arda kalanı kuzeye doğru geri çekilmeye başlar²¹⁸. Nihayet 30 Eylül’de Arap kuvvetleri Şam’a girmiş ve 1 gün sonra da Şam İngilizler tarafından işgal edilmiştir. İşgaller birbirini takip eder. 2 Ekim’de Rayak, 6 Ekim’de Humus, 8 Ekim’de Beyrut düşman tarafından işgal edilir²¹⁹.

Bütün bu gelişmelerin yaşandığı sırada, İttifak bloğundan da ilk ateşkes talebi Bulgaristan’dan gelmiştir. Bölgesinde oldukça zor durumda kalmış olan Bulgaristan, Selanik’ten karaya çıkan İngiliz ve Fransız güçleri tarafından 29 Eylül’de yenilgiye uğratılmış ve 2 Ekim’de teslim olmuştur²²⁰.

Neticede 1917’de Araplarla işbirliği yapan İngilizler, Suriye ve Filistin’e doğru ilerleyerek aynı yılın sonunda Yafa ve Kudüs’ü ele geçirmişlerdir. 1918 Eylülünde Suriye’deki Türk kuvvetlerini yenerler. Fransızlar ve İtalyanlar da

²¹⁵ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 100 - 101.

²¹⁶ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, IV. Kısım*, s.434 – 435.

²¹⁷ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 115.

²¹⁸ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.176.

²¹⁹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 115.

²²⁰ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.176.

Suriye'ye asker çıkarırlar. İngilizler 1918'de Şam'ı, Fransızlar ile birlikte Beyrut'u ele geçirirler. Türk kuvvetleri Halep'in kuzeyine çekilir ve burada 7. Ordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa'nın çalışmalarıyla savunma hattı kurulur. İngilizler 1918 Ekiminde Musul'u ele geçirmek istemişler, ancak başaramamışlardır. Mondros Mütarekesi'nden sonra Musul'a girebidiler²²¹.

Filistin yenilgisinin sebeplerine bakıldığında, her şeyden önce Türk birliklerinde sık sık farklı teşkilatlanmaya gidilmesi ve emir komuta ilişkilerinde yaşanan düzensizlikler ve özellikle sevk ve idarede yetenekli Türk komutanları yokmuş gibi bu işin Alman komutanlara bırakılması ilk göze çarpan hatalardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında istihbarat ve keşif faaliyetlerinin yetersizliği de Türk kuvvetleri için önemli bir eksikliklerdir. İaşe ve lojistik eksiklikler de hemen her kıtada kendini göstermiştir. Pek çok komutan askerin ve hayvanların karnının doymadığından şikâyetçidir. Tabii ki plânlamalarda da çok büyük hatalar yapılmıştır. Meselâ, Kudüs ve genellikle Filistin tehlikedeysen, eldeki son kuvvetlerin, Bağdat'ın geri alınması macerasına kapılarak gereksiz hazırlıklarla Filistin cephesi aleyhine zaman kaybedilmesine yol açmıştır. Bütün bunların ötesinde, Osmanlı Barışı altında aşağı yukarı 4 asırdır rahat ve huzur içinde yaşayan Arapların, İngiliz propagandalarına kanarak kendi dindaşına silah çekmesi bu bölgedeki dengeleri alt üst etmiştir²²².

Galiçya, Romanya ve Makedonya Cepheleri ise kuvvet gönderilen cepheler olup bu kuvvetlerin gönderilmesine 1916 yılı yazında başlanmıştır. Cephelerden her birine birer kolordu gönderilmiştir. Bu kolordular gittikleri cephelerdeki dost devletler orduları yüksek komutanının emrine girmişlerdir. Kolordular iç yönetimi bakımından Türk genel karargahına bağlılıklarını koruma hakkını kendilerinde tutmuşlardır²²³.

Galiçya Cephesi, Osmanlı sınırları dışında bulunmaktadır. Osmanlı tümenleri sadece Osmanlı topraklarında savaşmamıştır. Alman genelkurmayının isteği üzerine Galiçya'daki Alman ve Avusturyalıların ve Makedonya'daki

²²¹ Yücel Özkaya, "1919'un Siyasî Olayları", *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 23.

²²² N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 115-116.

²²³ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 498.

Bulgarların yardımına da gönderilmişlerdir²²⁴. Bu cepheye 19 ve 20. tümenlerden kurulan 15. Kolordu gönderilmiştir. Kolordu Komutanı Kurmay Yarbay Yakup Şevki'dir. Güç 538 subay ve 32.108 askeri kapsıyordu. Hareket emri geldiği vakit birlikler Keşan ve Şarköy dolaylarında bulunuyorlardı. Bunlar 11 Temmuz'da Uzunköprü İstasyonu'ndan hareketle Doğu Galiçya'da Ruslara karşı savaşan ordular Komutanı General Bothmer kuvvetleri arasında yer almışlardır. Kolordu birlikleri 1916 yılında Rus saldırılarına karşı kahramanca dövüşerek büyük başarılar kazanmışlarsa da, büyük kayıplara uğramışlar ve boşalan safları doldurmak için yeni kuvvetler getirtilmesi istenmiştir²²⁵.

Avrupa'ya bu askerleri göndermek İmparatorluğun harcı olmayan bir lükstür, çünkü 1916 yılının ikinci yarısından itibaren işler her cephede ters gitmeye başlamıştır. Ruslar Anadolu içlerine ilerlemeye devam etmiş ve sonunda Trabzon, Erzurum ve Van'ı almışlardır. İngilizlerden sağlanan silah, altın ve bağımsızlık vaatleri, Mekke Şerifi Hüseyin'i bir Arap bağımsızlık savaşını başlatmaya ikna etmiştir. Başlangıçta bu sadece rahatsızlık verici bir durum olmuştur, ancak İngiliz subayları ve İngiliz teçhizatı sayesinde sonraki iki yıl boyunca giderek ciddi bir tehdiye dönüşmüştür. Aynı zamanda da İngiliz orduları Mezopotamya'daki ve Filistin cephesindeki güçlerini sistemli şekilde arttırmaktaydılar²²⁶.

Neticede en tehlikeli çarpışmalarda müttefikleri tarafından acımasızca en ileri saflara sürülen Türk birliğinin mevcudu kısa sürede 12.000'e inmiştir. Çarpışmalarda gösterdiği olağanüstü gayret ve başarılarından ötürü Alman İmparatoru ve Genelkurmayı tarafından çeşitli kereler takdir ve tebrik edilen Türk Kolordusu, 6 Eylül'de bir geri çekilme manevrası esnasında da ağır kayıp vermiştir. Rus İhtilali'nin de çıkması üzerine 11 Eylül 1917'de yurda dönmüştür²²⁷.

Romanya ve Makedonya Cepheleri ise sınırlarımız dışında açılmış olan müttefiklere yardım amacıyla açılmış cephelerdendir. Romanya'nın 28 Ağustos'ta savaşa girmesiyle açılmış olan bu cepheyi Almanya en kısa zamanda kapatmak için çalışmıştır. Amaç Romanya'nın petrol ve tahıl ürünlerine sahip çıkmaktır. Enver

²²⁴ E.J. Zürcher., *a.g.e.*, s.174.

²²⁵ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 498.

²²⁶ E.J. Zürcher., *a.g.e.*, s.174 .

²²⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 104.

Paşa'yı ise bu cepheye asker göndermeye iten siyasal ve duygusal etkenler vardır. Romanya'nın Dobruca bölgesinde büyük bir Türk çoğunluğu yaşamaktadır. Diğer bir neden de Balkanların yeni haritasının düzenlenmesinde Türkiye, Batı Trakya üzerinde hak sahibi olmak için Romanya'da kazanılacak zaferde pay sahibi olunmalıdır. 25 Kasım 1916'da başlayan saldırıda büyük kayıplar vermekle beraber, Türk çoğunluğu ile meskun Dobruca'da başarılar kazanarak ve Romenlerden pek çok tutsak alarak, 6 Aralık'ta Romanya'nın başkenti Bükreş'e girilir. Bu ilerlemelerinde 6. Kolordu 12.800'den fazla kayıp vermiş, Enver Paşa'da bunun üzerine Mareşal McKenzie emrine bir üçüncü tümen göndermiştir²²⁸. Makedonya Cephesi'nde ise özellikle müttefik Bulgaristan'a destek sağlamak amacıyla yönelik hareket edilmiştir.

1917 ilkbaharından itibaren Rusya'daki ihtilal Rusya'yı fiilen savaş dışına çekerken, Rusya'dan meydana gelen boşluğu Birleşik Amerika'nın savaşa katılması doldurmuştur. Birleşik Amerika'nın I. Dünya Savaşı'na katılması, Almanya'nın 1915 yılından itibaren açmış olduğu denizaltı savaşının bir sonucudur²²⁹.

I. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru İttifak Devletleri'nin askeri durumu bozulmaya başlamıştır. Cephelelerde üst üste yenilgiler alan İttifak Devletleri, İtilâf Devletleri ile mütareke yapmaktan başka çareleri kalmadığını görmüşlerdir. Önce bu konuyu kendi aralarında görüşmüşlerdir. Zaten Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun dayanacak gücü kalmamıştır. Bulgaristan ve Osmanlı Devleti'nin durumu da bundan farksızdır. Fakat Almanya, hemen barış istemek yerine düşman saldırılarının kesildiği bir anın beklenmesini uygun bulmuştur. Böylece İtilâf Devletleri ile aynı koşullar altında barış görüşmelerine geçilmesi amaçlanmıştır²³⁰. Ancak müttefikleri aynı doğrultuda hareket etmez. Bulgaristan 29 Eylül'de Selanik Mütarekesi'ni imzalayarak savaştan çekilir ve savaşı sona erdiren mütarekeler süreci de böylece başlar.

Osmanlı Devleti'nin mütarekeyi kabul etmesinde Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi büyük rol oynamıştır. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi, Filistin ve Irak cephelerindeki yenilgiler üzerine, 1918 Şubatında sadarate gelmiş bulunan Talat Paşa

²²⁸ E. Z. Karal, *a.g.e.*, s. 498 – 499.

²²⁹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.132.

²³⁰ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.131.

kabinesi ekim ayında istifa eder. İttihat ve Terakki'nin on yıllık iktidarı bu şekilde sona ermiş olur. Yeni kabineyi İzzet Paşa kurar²³¹.

Temmuz 1918'de güneyde 6. Ordu'nun bütün mevcudu 29.415 kişiye inmiştir ve savaşılabilecek tüfek sayısı 3.357'dir. Yeniden gönderilen yardımlarla bu sayı 8 bine kadar yükselir ve aralarında bulunan Almanlar da Ekim 1918 ortalarında ayrılırlar. Böyle bir durum içinde İngilizler 23 Ekimde Fethiye'ye hem cepheden, hem de yanlardan büyük çevirme hareketleriyle ve pek büyük kuvvetlerle saldırırlar. Türk birlikleri Fethiye'den çekilirlerse de kuşatılmış bulduklarından 30 Ekimde teslim olmak zorunda kalırlar. O gün Mondros Mütarekesi imzalanmıştır²³².

Mütarekeler dönemini uzun sayılabilecek barış anlaşmaları dönemi izlemiştir. Almanya 7, Avusturya 10, Bulgaristan 14 ve Macaristan 18 ay sonra imzaladıkları barış anlaşmaları ile savaşa hukuken de son vermişlerdir. Mütareke döneminin uzun sürmesi söz konusu devletleri zor durumda bırakmıştır. Çünkü mütarekelerin ağır hükümleri, mağlup devletler aleyhinde uygulamaya konulmuş ve her bir devlet bundan maddi ve manevi bakımdan büyük zarar görmüştür²³³.

İttihat ve Terakki hükümetin ateşkes istemekten başka seçeneğinin olmadığı bir dönemde (parti üyeleri İtilâf Devletleri tarafından savaş suçlusu diye damgalanmış olduğundan) savaş döneminin lider kadrosuyla yapılacak görüşmelerin güç olacağını da sezmiştir. Bu nedenle kabine çekilir ve yerine Ahmet İzzet Paşa yönetiminde bir kabine geçer²³⁴.

19 Ekim 1918'de Meclis-i Mebusan'da hükümet programını okuyan İzzet Paşa yaptığı açıklamalarda Amerikan Cumhurbaşkanı Wilson tarafından ilan edilen ilkeler doğrultusunda bir ateşkes imzalanması yolundaki niyetlerini açıklamıştır. Wilson Prensipleri, 1918 Ocak'ında 14 madde halinde Amerika Cumhurbaşkanı'nın adı ile anılan ve Milliyet Prensiplerine dayanan bir takım değerlendirmelerdir. Her milletin kendi kaderini kendisinin tayin etmesi gerektiğini söyler. Daha savaşın ortalarında Almanya'nın ve giderek müttefiklerin mağlup olacakları belirtilerle birlikte İtilâf Devletleri çeşitli tarih ve yerlerde Osmanlı Devleti'ni paylaşmaya

²³¹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s.142.

²³² Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, III. Kısım*, s.116.

²³³ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.132.

²³⁴ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.176.

yönelik bir takım gizli antlaşmalar yapmışlardır. Ancak, ihtilalin başlaması ve Rusya'nın çekilmesiyle, onun imzasının eksik olması nedeniyle dengeler bozulur. Bütün bu gizli paylaşım antlaşmaları doğrultusunda Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanır²³⁵.

General Townshend'in arabuluculuk üstlendiği ön görüşmelerin ardından, Hüseyin Rauf (Orbay) başkanlığındaki bir Osmanlı heyeti ile İngilizlerin Karadeniz Filotilla Komutanı Amiral Calthorpe arasında 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanır²³⁶.

Mondros Mütarekesi, Almanlarındaki dışında, öteki müttefiklerin imzaladıkları mütarekelerle benzerlikler göstermektedir. Bulgaristan, Avusturya, Macaristan ve Türkiye mütarekelerinde asker sevk noktalarının işgali, orduların terhisi, silah ve cephanenin teslimi, mütekabiliyet şartı olmaksızın İtilaf esirlerinin serbest bırakılması, haberleşme ve ulaşımın İtilâf Devletleri'nce denetim altına alınması, İttifak Devletleri'nin aralarındaki ilişkiye son vermeleri gibi ortak sayılabilecek koşullar mevcuttur. Bununla birlikte İtilâf Devletleri, bu koşulları ülkeden ülkeye değişiklik arz eden bir tarzda uygulamaya koymuşlardır²³⁷.

İmzalanmasının ertesi gününde yürürlüğe girmiş olan Mondros Mütarekesi'nin hükümleri şöyle sıralanabilir: Kara ve deniz kuvvetlerinin silahsızlandırılması, Boğazların İtilâf Devletleri'ne açılması ve kontrolünün bu devletlere bırakılması, boşaltılacak yerler ve teslim olacak kuvvetler, İtilâf Devletleri'nin denetim ve istifadesine bırakılacak yerler, İtilafların güvenliği ile ilgili tedbirler. Bu genel başlıklar altındaki hükümlerin ayrıntıları da şu şekildedir²³⁸:

1. *Kara ve Deniz Kuvvetlerinin Silahsızlandırılması*: İtilâf Devletleri'nce iç sınırların güvenliğini sağlamak için kararlaştırılacak sayıdaki kuvvetlerin dışında kalan kara kuvvetlerinin terhisi, aynı maksatla bırakılacak küçük gemilerin dışındaki savaş gemilerinin İtilafçılara teslim edilmesi, askerlikten ayrılacakların araç, gereç ve her çeşit silahların kullanılmasına dair İtilafçılar tarafından verilecek talimata uyulması (**Madde 5, 6, 20**).

²³⁵ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 38-39.

²³⁶ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.176.

²³⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.132.

²³⁸ E.Z. Karal, *a.g.e.*, s.559 - 560.

2. *Boğazların Açılması ve Kontrolü:* Çanakkale ve Karadeniz Boğazlarının geçişi açılması ve bunların istihkamlarının İtilâf Devletleri askerlerine bırakılması Osmanlı sularında ve özellikle Karadeniz’de bulunan torpillerin ayıklanmasında İtilâf Devletleri’ne yardımda bulunulması (**Madde 1, 2, 3**).
3. *Boşaltılacak Yerler ve Teslim Olacak Kuvvetler:* İran’ın kuzeybatısındaki kuvvetleri İttifak Devletleri derhal savaştan önceki sınırlar gerisine çekeceklerdi. Güney Kafkasya’da henüz boşaltılmayan yerler de İtilâf Devletleri’nce istenildiği takdirde boşaltılacaktır. Hicaz’da, Asir’de, Yemen’de, Suriye’de ve Irak’ta bulunan birlikler en yakın İtilâf Devletleri’ne teslim olacaklardır. Kilikya’daki kuvvetlerin 5. Maddeye göre fazlası da geri çekilecektir. Trablus’ta ve Bingazi’de bulunan Osmanlı subayları İtalyan birliklerine teslim olacaklardır. Burada ve Mısır’da işgal altında bulunan limanlar da İtalyan birliklerine teslim edileceklerdir (**Madde 11, 16, 17, 18**).
4. *İtilâf Devletleri’nin Denetimine Bırakılan Yerler:* Toros Tünelleri İtilâf Devletleri tarafından işgal edilecektir; telsiz, telgraf ve kablolar, bütün demiryolları, deniz ve kara ticaret araç ve gereçleri, iâşe nezareti işleri İtilâf Devletleri subay ve memurlarının denetiminde bulunacaklardır (**Madde 12, 13, 15, 21**).
5. *İtilâf Devletleri’nin Faydalanmalarına Bırakılan Yerler:* Osmanlıların ellerinde bulunan bütün limanlar ile deniz yerlerinden, tersanelerinden, akaryakıt mevcudundan ve deniz araçlarından İtilâf Devletleri faydalanabileceklerdir (**Madde 8, 9, 14**).
6. *Esirlerin ve Dost Devletler Personelinin Durumu:* İtilâf Devletleri’nin savaş esirleri ile Ermeni esir ve tutukluları, kayıtsız şartsız olarak, İstanbul’da İtilâf Devletleri’ne teslim edilecek, İtilâf Devletleri’ndeki Osmanlı savaş esirleri muhafaza edilecek, Alman, Avusturya kara ve deniz, sivil, memur ve uyrukluları Osmanlı memleketini terk edecekler (**Madde 4, 19, 22**).
7. *Güvenlik Tedbirleri:* İtilâf Devletleri, güvenliklerini gölgelendiren durumda herhangi stratejik noktasını ele geçirmek hakkına sahip olacaklardır (**Madde 7**). Vilayet-i Sidde’de (Altı ilde) kargaşalık çıkması halinde vilayetlerin herhangi bir bölümünün işgal etme hakkına sahip olacaklardır (**Madde 24**).

Mondros Mütarekesi'ne iki esas maddenin hakim olduğu görülmektedir: Birincisi, Boğazların açılması ve istihkâmların İtilâf Devletleri'nce işgalini öngören 1. Madde, diğeri asker sevk noktalarının işgaline ait 7. Madde. Bunlara Toros tünellerini işgaline dair 10., doğuda 1914 sınırlarına çekilmeyi esas alan 11. ve altı vilayetle ilgili 24. Maddeleri de ilave etmek mümkündür. Türk heyeti özellikle bu maddeler üzerinde değişiklik yapılması için yoğun çaba göstermişlerdir²³⁹. Ancak bu tarihte Osmanlı diplomasisinin çok fazla yapabileceği bir şey kalmamıştır.

Yukarıda genel çerçevesi verilmiş olan Mütareke maddelerinden de anlaşılacağı üzere Osmanlı Devleti'ni her bakımdan bağlamak ve kıpırdanamaz duruma sokmak için gerekenden pek aşırı tedbirler düşünülmüştür. Her istenilen yeri işgal etmek yetkisi 7. Madde ile alınmışken Boğaz istihkâmlarının işgali için ayrıca 1. Madde, Toros tünelleri için 10. Madde, Doğu Anadolu için 24. Maddeler konulmuştur. Bütün bunlar zincir üzerine zincir vurmak niteliğinde tedbirlerdir²⁴⁰.

Neticede, 1914'te patlak veren I. Dünya Savaşı 1915 Çanakkale mevziî başarısı ve Rusya'da ihtilal üzerine Mart 1918'de imzalanan Brest-Litovsk Barış masasına Almanlarla birlikte galip sıfatıyla oturmamız dışında, felaketlerle dolu olmuş ve Osmanlı Devleti sonunda 1918'de mağlup olarak, dağılıp çökmüştür²⁴¹.

1918 sonlarında, Avrupa'nın Hasta Adam'ı artık ömrünü doldurmak üzere olduğu gerçeği ile karşı karşıyadır. Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarının önderliğinde başlayacak olan Millî Mücadele hareketinin, işgallere karşı sahip olduğu kızgınlık bir süreden beri kabarmış durumdadır. İtilaf ordularının ilerlemesi, bu kızgınlığa artık önüne durulamayacak bir güç vermiştir. Temmuzda Osmanlı tahtına yeni bir padişah, Abdülhamit'in küçük kardeşi Vahdettin geçmiş, Genç Türk nazırları istifa etmişler ve Padişah bir mütareke sağlamak göreviyle Ahmet İzzet Paşa'yı sadrazamlığa atamıştır. Üç günlük ön görüşmelerden sonra, Bahriye Nazırı Rauf Bey'in başkanlığındaki Bir Türk heyeti 29 Ekim'de Limni adasında Mondros'ta demirlemiş olan H.M.S. Agamennon'un bordasına çıkar ve ertesi gün mütareke imzalanmıştır. Genç Türk paşaları Talat, Enver ve Cemal bir Alman ganbotuyla Karadeniz'in öteki kıyısına kaçmışlar, altmış gemilik bir İtilaf donanması, Çanakkale

²³⁹ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.136.

²⁴⁰ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, IV. Kısım*, s.753.

²⁴¹ K. Girgin, *a.g.e.*, s. 13.

Boğazı'nın susmuş topları arasından geçerek 13 Kasım'da İstanbul limanına demir atmışlardır²⁴².

Yabancı gözlemcilere göre; İngiliz zırhlısı Agamemnon'un güvertesinde, aslında Osmanlı Devleti'nin yıkılışı imzalanmıştır. 31 Ekim 1918'de Yıldırım Orduları Komutanlığı'na atanan Mustafa Kemal grubunu toplamak için Adana'ya gider ve komutanlığı Liman Von Sanders'den teslim alır. Elindeki kuvvetlerle Türk'ün hak ve istiklalini korumak isteyen Mustafa Kemal Ateşkes koşullarını tanımak istememiş ve İstanbul ile yaptığı yazışmalarda bunu vurgulamıştır. Hatta, İskenderun'u işgal etmek isteyen İngilizlere ateşle karşılık vereceği yolundaki sözleri İstanbul hükümetini kızdırmış, kesin yenilgiye uğradığımız ve antlaşma yapıldığı kendisine hatırlatılmıştır. 9 Kasım'da İzzet Paşa kabinesinin istifa etmesi üzerine göreve tayin edilen Tefik Paşa, hükümeti kurmuş ve Mustafa Kemal'i İstanbul'a davet etmiştir²⁴³.

İzzet Paşa'nın sadareti ancak yirmi beş gün sürer. Görevlendirildiği mütarekeyi sağlayarak, yerini eski bir Sadrazam ve Londra Büyükelçisi olan ve İngilizlerin teveccühünü kazanabileceği umulan Ahmet Tefik Paşa'ya bırakır. Bu arada, 8 Aralık'ta İstanbul'da bir İtilaf askeri idaresi kurulur. İtilaf askerleri şehrin çeşitli bölümlerini işgal ederler; liman, tramvay, savunma, jandarma ve polis üzerine sıkı bir İtilaf kontrolü konur. 8 Şubat 1919'da Fransız Generali Franchet d'Esperey, yüzyıllar önce Fatih Sultan Mehmet'in yaptığı gibi, yerli Rumların hediyesi olan bir beyaz at üzerinde şehirde dolaşır. Osmanlı Devleti'nin Arap eyaletleri zaten İtilâf Devletlerinin elindedir ve kendilerine bağımsızlık vaat edilmiştir. İtilaf kuvvetleri şimdi bizzat Türk vilayetlerini de tehdide başlamıştır. Fransız askerleri Suriye'den Çukurova ve Adana bölgesine ilerlerler. İngiliz kuvvetleri bütün Anadolu demiryoluyla birlikte, Çanakkale Boğazı'nı, Samsun, Antep ve diğer stratejik noktaları işgal ederler. 29 Nisan'da İtalyan askerleri, İtilâf Devletlerinin savaş sırasındaki gizli anlaşmalarıyla kendilerine ayrılan alanlarının bazısını ele geçirmek üzere Antalya'ya çıkarlar²⁴⁴.

²⁴² B. Lewis., *a.g.e.*, s. 239-240.

²⁴³ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 39-40.

²⁴⁴ B. Lewis, *a.g.e.*, s. 240.

İtilaf donanması 60 savaş gemisi olarak 12 Kasım 1918'de Çanakkale Boğazı'na geçerek bir gün sonra İstanbul önünde demir atmış, 14 Kasım'da İngiliz, daha sonra Fransız, İtalyan ve Yunan birlikleri karaya çıkarak ve İstanbul beş yıl boyunca, Mondros'daki heyetimize verilmiş olan sözlü güvenceler hiçe sayılarak, düşmanın elinde kalmıştır. Artık bağımsız bir Osmanlı Devleti, Padişahı ve Hükümeti kalmamıştır. Bir yıl sonra Anadolu'da Sivas Kongresi'nde bir Türk Hükümeti'nin çekirdeği kurulacak ve ileride ondan Türkiye Cumhuriyeti doğacaktır²⁴⁵.

Milyonlarca insanın hayatını kaybettiği, bir o kadarının sakat kaldığı I. Dünya Savaşı her cephesinde en şiddetli muhârebelerin vuku bulduğu ve sonuçları itibariyle kendinden sonraki döneme uzun müddet tesir etmiş ve hatta bu tesirini günümüzde dahi hissetmekte olduğumuz büyük acıların yaşandığı önemli bir savaş olarak tarihte yerini almıştır. Türk Milleti üzerine düzenlenen suikastın en önemli safhalarından biri olan bu savaş, Anadolu insanı için sona gelindiği yargısına erken kapılmış olan büyük devletlerin ele geçirmiş oldukları fırsatı en hızlı şekilde değerlendirerek işgalleri başlatması ile son bulmuştur. İşte bu noktada Türk Milleti yine üzerine düşeni yapacak ve vatan topraklarında bağımsız yaşama hakkını sonuna kadar savunacaktır.

4.2. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA ÇANAKKALE CEPHESİ

DIŞINDAKİ CEPHELERDE ŞEHİT OLAN KONYALILARIN

TAM LİSTESİ

Buraya kadar genel seyrini açıklamış bulunduğumuz I. Dünya Savaşı'nın pek çok cephesinde vatan için şehit düşmüş Konyalı askerlerin listesine geçmeden önce, burada hazırladığımız listenin I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cepheleri kapsadığını vurgulamak istiyoruz. Çanakkale Cephesi başlı başına incelenmesi gereken apayrı bir olgu olduğu için bu cephe ile ilgili bilgileri ilerleyen bölümlerde ayrıntılı bir şekilde incelemeyi ve bu cephe şehitlerini de ayrı bir listede belirtmeyi uygun gördük. I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların tam listesi aşağıda sunulmuştur:

²⁴⁵ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, IV. Kısım, s.786.*

DEFER/ SAYFA-SIRA NO	MÜTESELSİL NUMARASI	İSİM VE ŞÖHRET VE SIFAT VE SANAT		PEDERİ	VÂLİDESİ	KAZÂ	MAHALLE VEYA KARYESİ	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MEDENÎ DURUMU (EVLİ İSE ZEVCESİNİN ADI)	VEFÂT ETTİĞİ YER	VEFÂT TARİHİ	YAŞI
		LÂKAP	ADI									
1		-	-	Hamza		-	-	1305		I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastanesi	11.07.1916	27
3		-	Abbas	Hüseyin		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muhaberesi	07.01.1917	23
8		-	Abdulkadir	Hasan		-	-	1305		I. Dünya / Şark (Kafkas) Silvan Müsadamesi	0.03.1918	29
V 121 (10)	3010	-	Abdullah	Ahmet	Fatma	Merkez	Hasan Dede Mescid	1292 (0)	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi (Meydan Harbi'nde)	01.04.1916 (10 Haziran 1332)	40
15		-	Abdullah	Ahmet		-	-	1293		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	01.04.1916	39
V 145	3605	Kadı Oğullarından	Abdullah	Ahmet	Emine	Akviran	Akviran	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23
17		Recep	Abdullah	Ali		-	-	1301		I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	21.02.1917	32
20		Karaahmet	Abdullah	Hüseyin		-	-	1311		I. Dünya / Irak	27.11.1916	21
V 70	1746	Abdulvahab Oğullarından	Abdullah	Mustafa	Müteveffiyeye Saliha	Akviran	Kavak	1303	-	Dobruca Muharebesi'nde	20 Eylül 1332	29
V 36 (19)	889		Abdullah	Osman	Şerife	Sille	Başarakavak	1308	-	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi (Irak)	03.11.1915 (6 K. Sani 1331)	23
14		-	Abdullah	Sefer		-	-	0		I. Dünya / Irak 56nolu Seyyar Hst.	30.02.1917	-
VIII 128	203/ 3149		Abdullah Rüşdü Efendi	Ata Efendi	Fitnat Hanım	Merkez	Dolap Fakih Mahallesi	1312	.	Şehit Mahkeme kararı ile	1332	20
VI 130	3146	Çavuş	Abdurrahim	Tahir Efendi	.	Merkez	Kalenderhane Mahallesi	.	.	Askerde	T. Evvel 1334	-
26		-	Abdurrahman	Ali		-	-	1307		I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde	06.03.1917	26
V 43	1052		Abdurrahman	Hafız Ahmet	Ayşe	Çumra	Fethiye	1309	-	Askerde (Kop Geddiği Muharebesi'nde)	3/4 Şubat 1331	22
24		-	Abdurrahman	Halit		-	-	0		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 45.Fırka Seyyar Hastanesi	29.09.1915	-
27		-	Abdurrahman	Hamza		-	-	1311		I. Dünya / Irak Kırmanşah Hastanesi	30.09.1916	21
25		-	Abdurrahman	Mevlüt		-	-	1302		I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Hastanesi	25.01.1916	30
4489		-	Abdurrahman	Seyit Ali		Sille	-	1293		I. Dünya / Filistin Gazze'de	24.09.1917	40
V 189	4666		Abdülhalim	Halit Çelebi	-	Merkez	Ahmet Fakih	1301	-	Diyarbakir Menzil Hastahanesi'nde	27 Eylül 1333	32
4499		Gök Oğullarından	Ahmet	Abdullah		Sille	-	1295		I. Dünya / Şark (Kafkas) Tokat Menzil Hastahanesi	24.06.1916	37
73		-	Ahmet	Abdullah		-	-	1305		I. Dünya / Irak Felâhiye Muhaberesi	09.02.1916	27

71		-	Ahmet	Ahmet		-	-	1299		I. Dünya / Irak Garraf Harbi	15.11.1916	33
V 258	5704	Küçük İsmail Oğullarından	Ahmet	Ahmet	Emine	Sille	Karhane	1314	-	Kasab Hasan Çetesiyle Vuku Bulan Muharebede	28 Şubat 1334	20
V 40 (38)	1000	Gök Oğlanın (Gökoğlan Oğulları)	Ahmet	Ali	Esmâ	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1293	-	I. Dünya / Galiçya Ulus Muharebesi (Askerde)	17.08.1916 (17 T. Evvel 1331)	38
62		-	Ahmet	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak 2. Kasırlar Hastanesi	05.05.1916	22
41		-	Ahmet	Hasan		-	-	1295		I. Dünya / Makedonya Konya Mevki Hastanesi	27.06.1916	36
VI 33 (56)	769	Hüseyin Oğlu	Ahmet	Hüseyin	Hatice	Akviran	Akviran	1308 (1307)	Mücerred	I. Dünya / Mahmutçuk Muharebesinde (Mahmutçuk Muharebesinde)	15 Ağustos 1332 (06.06.1918)	24
VIII 19 (397 6)	460	İbik Oğullarından	Ahmet	İbrahim	Müteveffiyeye Emine	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1306	Bekar	I. Dünya / Filistin Meydan Harbi (Meydan Harbinde)	25.02.1917 (25 Haziran 1333)	27
V 246	5386		Ahmet	İsmail	Fatma	Sille	Sızma	1300	-	Maan Menzil Hastanesinde	9 Şubat 1334	34
35		Adil Oğulları	Ahmet	İsmail		-	-	1308		I. Dünya / Şark (Kafkas) Çarşamba Menzil Hastanesi	21.12.1918	26
63		-	Ahmet	Kanber		-	-	1310		I. Dünya / Irak 51. Fırka Sıhhiye Bölüğü	19.04.1916	22
43		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	12.08.1917	36
44		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Askerî Hastanesi	09.08.1916	35
V 50	1250		Ahmet	Mehmet	Fatma	Merkez	Aksinne	1305	-	Esna-yı Muharebede	30 Mart 1332	27
64		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	02.07.1916	22
67		Kocagöz Oğulları	Ahmet	Mehmet		-	-	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 59.Seyyar Hastanesi	31.10.1916	21
V 47 (65)	1159		Ahmet	Mehmet Ali	Ümmü Gülsüm	Akviran	May	1310	-	I. Dünya / 45. Fırka Sıhhiye Bölüğü (Felâhiye)	21.09.1916 (30 Mart 1332)	22
69		-	Ahmet	Mehmet Efendi		-	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 11.Fırka Emrinde 5. Seyyar Hst	28.06.1916	20
57		-	Ahmet	Mehmet Sait		-	-	1307		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	25
VII 87	2130	Şerife Zevci	Ahmet	Mustafa	Ayşe	Merkez	Sırçalı Mahallesi	1299	Şerife	Kuttu'l Amara	1331	32
VIII 11	249	Kürt Oğullarından	Ahmet	Mustafa	Hatice	Merkez	Karataş Mahallesi	1305	Mücerred	Kayıp. Galiçya'da	13 Kasım 1333	28
VI 32	734	Alakuşak Oğullarından Mustafa Oğlu	Ahmet	Mustafa	Ayşe	Akviran	Kavak	1310	Mücerred	Istablın Muharebesinde	21 Nisan 1333	23
70		-	Ahmet	Mustafa		-	-	1314		I. Dünya / Şark (Kafkas) Seyh Mevki Muharebesinde	20.10.1917	19
V 247	5404	Müezzın Zade	Ahmet	Mustafa Efendi	Şemsiye	Merkez	Kurb-u Cedid	1314	-	Meydan Harbinde	20 K. Evvel 1333	19

VIII 14	346		Ahmet	Müteveffa Hacı	Zeynep	Mürsel Efendi	Kiri Kışla	1293	Güllü	Kayıp. Rakımlı Tepede	1332	39
VIII 18	426	Sumak Oğullarından	Ahmet	Müteveffa Mehmet	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Ferhuniye Mahallesi	1289	Ayşe	Kayıp. Gaybubeti Nesmül Esved	7 Mart 1333	44
VII 78	1921		Ahmet	Müteveffa Mehmet	Ayşe	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1308	Hatice	Bayburt'da	15 Haziran 1331	23
VII 36	886		Ahmet	Müteveffa Molla Mehmet	Nesibe	Sille	Tat Karyesi	1310	.	Galiçya Harbinde	1 Ağustos 1332	22
V 149	3715		Ahmet	Sadık	Behiye	Merkez	Sungur	1305	-	Askerde	21 K. Evvel 1332	27
4493		-	Ahmet	Sofu		Sille	-	1303		I. Dünya / Galiçya	15.11.1916	29
3884		-	Ahmet	Süleyman		Meram	Hatıp / Çayırbağı	1314		I. Dünya / Filistin Gazzede	10.09.1917	19
66		-	Ahmet	Veli		-	-	1310		I. Dünya / Beytül Kemab Ve Nüvap Hastanesi	02.03.1916	22
V 198	4878		Ahmet	Yorgancı Ali		Merkez	Hoca Habib	1303	-	Mahkeme Kararı İle Şehid	26 R.Ahir 1332	29
86		-	Ahmet Bican Efendi	Halil		-	-	0		I. Dünya	00.00.0000	-
VIII 114	563/ 2811		Ahmet Efendi	Hafız Mustafa Efendi	Adviye	Merkez	Sırçalı Mahallesi	1301	Zahide	Kayıp	1330	29
VIII 11	254	Süleyman Bey Zade	Ahmet Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Atiye	Merkez	Bab-ı Aksaray Mahallesi	1298	Mücerred	Kayıp. Galiçya'da	12 Ağustos 1332	34
IV 141 (87)	3518	Mülazım-ı Evvel	Ahmet Mithat Efendi	Abdullah	-	Merkez	Pir Mehmet Paşa	1299 (0)	-	I. Dünya (Konya)	25.03.1915 (25 Mayıs 1331)	32
88		-	Ahmet Muhtar	Halil		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2260 Rakamlı Tepede	00.00.0000	-
89		-	Ahmet Nuri	Seyit Veli		-	-	0		I. Dünya	21.11.1916	-
91		-	Ahmet Talat	Hacı Mustafa		-	Manav Mah.	0		I. Dünya	21.01.1915	-
V 125	3107		Alaattin	İbrahim	Fatma	Kızılviran	Ağrıs	1291	-	18. Kolordu 59. Seyyar Hastahanesi'nde	24 K. Sani 1332	41
4059		Hacı Ömer Oğullarından	Alaattin	Mehmet		Selçuklu	Sille	1308		I. Dünya / Galiçya	00.07.1916	24
106		-	Ali	Abdullah		-	-	1290		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepede	30.04.1916	42
118		Molla Ahmet	Ali	Abdullah		-	-	1297		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.12.1916	35
V 69	1722		Ali	Abdullah	-	Çumra	İsmil	1312	-	Kayıp. Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	8 Ağustos 1332	20
165		-	Ali	Abdurrahman		-	-	1311		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Seyyar Hastanesi	07.11.1916	21
V 74	1844		Ali	Ahmet	Alime	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1297	-	Meydan-ı Harbde	15 Ağustos 1332	35
IV 169	4188		Ali	Ahmet	Müteveffiye Senem	Sille	İsmil	1299	Mücerred	Top Hane'de Defterdar Hastahanesinde	19 T. Sani 1331	32
2624		-	Ali	Ahmet		Çumra	-	1311		I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	02.03.1917	22
VIII 273	128		Ali	Akif	Hatice	Merkez	Merkez	1302	Evli	Kayıp. Yemen	1330	28

V 103 (160)	2575	(Tekâüd Oğulları)	Ali	Ali	Zeliha	Merkez	Bayat	1310	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Çermik'de (Çermik'de)	17.06.1915 (6 Ağustos 1332)	22
97		-	Ali	Derviş	-	-	-	0	-	I. Dünya / Galiçya 2 Numaralı Pardiç İhtiyat Hastanesi	15.08.1916	-
V 264	5837	Desteli Oğullarından	Ali	Durmuş	Müteveffiye Hatice	Akviran	Çomaklar	1299	-	Filistin Cephesinde	19 Şubat 1334	35
108		-	Ali	Hacı Muhmut	-	-	-	1294	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	30.10.1916	38
V 263	5835	Paparacı Oğullarından	Ali	Hacı Mustafa	Raziye	Akviran	Orhaniye	1310	-	Felâhiye Muharebesinde	4 Şubat 1334	24
111		-	Ali	Halil	-	-	-	1295	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Hınıs Menzil Hastanesi	03.06.1915	36
V 285 (94)	6395	Şems Oğullarından (Şems Oğulları)	Ali	Hasan	Fatma	Merkez	Kayacık Araplar	1296	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi (Filistin Cephesinde)	12.06.1918 (12/13 Ağustos 1334)	38
133		-	Ali	Hasan	-	-	-	1302	-	I. Dünya / Irak Bağdat Merkez Musevi Hastahanesi	14.11.1915	29
V 105 (453 7)	2611	Çil Ali Oğlu (Çilali)	Ali	Hasan	Emine	Sille	Tat	1307	-	I. Dünya / Arabistan Taif'te (Taif'de)	11.05.1916 (7 Temmuz 1332)	25
V 59	1454		Ali	Hasan	Müteveffiye Hatice	Sille	Bilecik	1312	-	Esna-yı Muharebede	12 Ağustos 1332	20
3805		-	Ali	Hasan	-	Karatay	-	1312	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Çapakçur Boğaz Muharebesi	00.00.1915	19
V 119	2946	Sefer Oğlu	Ali	Hüseyin	Hafize	Merkez	Obruk	1297	-	Askerde	2 K. Sani 1332	35
VIII 26	643	Ekmekci Oğullarından	Ali	İbrahim	Şerife	Merkez	Beyhekim Mahallesi	1303	Bekar	Kayıp. Bitlis Civarında	Temmuz 1332	29
161		-	Ali	İbrahim	-	-	-	1310	-	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	24.01.1916	22
V 180	4486	Hacı Molla Seyit Oğullarından	Ali	İbrahim	Huriye	Akviran	Akviran	1312	-	182. Alay Takip Efradından	11 Ağustos 1333	21
VI 32 (168)	749	(Dışkayak Oğulları)	Ali	İbrahim	Şerife	Sille	Mormi Mahallesi	1312	Mücerred	I. Dünya / Meydan-ı Harp'de (Meydan Harbinde)	26.04.1917 (16 Haziran 1333)	21
VI 121	2910		Ali	İsmail	-	Çumra	Kara Diğın Deresi	-	Hatice'nin Zevci	Çapakçur Civarında Selim Ağa Yaylasındaki Muharebede Şehiden	T. Evvel 1333	-
99		-	Ali	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastanese (Şiride)	06.10.1916	-
100		-	Ali	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Decherin	22.02.1916	-
101		-	Ali	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Galiçya Avusturya 509 No Sahra Hastahanesi	05.10.1916	-
V 133 (113)	3312		Ali	Mehmet	Saliha	Merkez	Sungur	1295	-	I. Dünya / Meydan-ı Harp'de (Meydan Harbinde)	22.02.1916 (19 Mart 1332)	37
V 203	5005	Evliya Oğullarından	Ali	Mehmet	Halime	Akviran	Botsa	1297	-	Felâhiye Muharebesi'nde	9 Şubat 1332	35

V 119 (452 7)	2947	Kara Mehmet Oğlu (Kara Mehmet Oğulları)	Ali	Mehmet	Havva	Sille	Ak	1298	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde (Askerde)	02.11.1916 (2 K. Sani 1332)	34
124		-	Ali	Mehmet		-	-	1299		I. Dünya / Şark (Kafkas) Mevki Harbinde	12.11.1916	33
135		-	Ali	Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Romanya Engiz Köy Civarında	21.07.1916	30
V 52 (155)	1276	(Silvaslı Oğulları)	Ali	Mehmet	Fatma	Merkez	Nehr-i Kafur	1308	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Askerde)	21.01.1916 (21 Mart 1332)	24
169		-	Ali	Mehmet		-	-	1309		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	09.10.1917	24
V 175 (162)	4349	(Zeybek)	Ali	Mehmet	Zeynep	Sille	Sızma	1310	-	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 51. Seyyar Hastanesi (Askerde)	08.11.1916 (27 K. Evvel 1332)	22
VIII 239	6482		Ali	Mehmet	Elmas	Merkez	Çelebi Mahallesi	1311	Bekar	Kayıp. Musul'da	1334	23
166		Adıgöz Oğlu	Ali	Mehmet		-	-	1311		I. Dünya / Irak 52.Fırka Sihhiye Bölüğü	18.06.1916	21
VI 97	2320	Manav Oğlu	Ali	Mehmet	Müteveffiye Zeynep	Merkez	Akviran Karyesi	1313	Rabia'nın Zevci	Filistin Cephesi'nde Şeria Nehri Civarında	4 Eylül 1334	21
163		-	Ali	Mehmet Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesi	05.09.1917	23
104		-	Ali	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas)	19.01.1916	-
129		-	Ali	Mustafa		-	-	1301		I. Dünya / Filistin 6.Ordu Menzil Müfet Merbut 2nolu Şirkat	05.10.1917	32
4538		-	Ali	Mustafa		Sille	-	1307		I. Dünya / Filistin Nasıra 1. Grup Hastanesi	11.03.1917	26
V 72 (157)	1777	(Kalaycı Oğulları)	Ali	Mustafa	Fatma	Merkez	Kara Kayış	1308	-	I. Dünya / 2260 Rakamlı Tepede (Askerde)	19.05.1916 (19 Temmuz 1332)	24
IV 201	4996	Kara Şaban Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Merkez	Hasan Dede Mescid	1309	-	Saray Burnu'nda	24 T. Sani 1331	22
V 133 (159)	3311	Şaşımın (Şaşı Oğulları)	Ali	Mustafa	Ayşe	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1309	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Meydan Harbinde)	19.01.1916 (19 Mart 1332)	23
V 145	3607	Mendilli Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Akviran	Detse	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23
V 279 (389 6)	6244	Cin Ali Oğullarından (Hüseyin Ali Oğlu)	Ali	Mustafa	Ayşe	Kızılviran (Meram)	Kızılviran	1310	-	I. Dünya / Eşkiya Müsademesinde (Şakiler İle İdilen Müsademede)	12.05.1918 (12 Temmuz 1334)	24
V 74	1827	Acem Oğullarından	Ali	Mustafa	Fatma	Çumra	Çumra	1312	-	Kafkas Darülharbinde (Kafkas Cephesi)	12 Ağustos 1332	20
164		Molla	Ali	Osman		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	08.10.1915	21
VI 145	3508		Ali	Ömer		Merkez	Fakih Dede Mahallesi		Emine Zevci	Kıtalde (Çarpışmada) Askerde	15 Mayıs 1333	-
V 163 (167)	4051	(Abasa Oğulları)	Ali	Süleyman	Ayşe	Çumra	İsmil	1311	-	I. Dünya / Filistin Abdulkadirbey Tepesinde (Esna-yı Muharebede)	18.05.1917 (19 Temmuz 1333)	22

V 106	2626	Küçük Ali Oğlu	Ali	Veli	Şerife	Kızılviran	Bulumya	1309	-	49. Fırka Sıhhiye Sargı Bölüğü	14 K. Sani 1332	23
188		-	Ali Efendi	Emrullah		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Dağında	29.02.1916	-
V 283	6330		Ali Osman	İsmail	Dudu	Akviran	Botsa	1310	-	Merfu Kalede	14 Nisan 1333	23
191		-	Ali Rıza Efendi	Emin		-	-	0		I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare Muharebesi	03.10.1915	-
192		Zobalak	Alim	Mehmet		-	-	1305		I. Dünya / Filistin Şeyh Abdullah Muharebesi	18.11.1918	29
193		-	Arif	Hasan		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 505 Nolu Hastahane	18.11.1917	-
194		-	Arif	Hüseyin		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastane (Şiride)	17.09.1916	-
198		-	Arif	Hüseyin		-	-	0		I. Dünya / Galiçya Avusturyada 505 Nolu Seyyar Hastahane	18.11.1916	-
197		-	Arif	Hüseyin		-	-	1311		I. Dünya / Irak 6.Ordu Menzil Müfet. Merbut 2.Grup Harici	00.04.1917	22
195		-	Arif	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
196		-	Arif	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Filistin 13.Kolordu 7. Bekre Grubu Hastahanesi	26.03.1916	36
199		Hafız	Arif Efendi	Hacı Osman		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2113 Rakamlı Tepenin Şark Sırtlarında	27.06.1916	-
200		-	Arif Hikmet Efendi	Ali Rıza		-	-	0		I. Dünya / Filistin Mesimye Muharebesi	13.09.1917	-
202		-	Aziz	Mustafa		-	-	1307		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi Zeytin Tepede	27.10.1916	25
1164		Süleyman Hacı	Bayram	Hasan		Akören	-	1307		I. Dünya / Pozantı Hastahanesi	00.00.1918	27
2625		-	Bayram	Mehmet		Çumra	Dinek / Apa	1299		I. Dünya / Gülhane Hastahanesi	16.12.1915	32
VI 117	2821	Üsküp Muhacirlerinden	Bayram	Müteveffa Zekeriya		Merkez	Hacı Cemil	1280		Adapazarında	Dokuz Mah Mukaddem	-
213		-	Bekir	Hasan		-	-	1311		I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	21.02.1917	22
V 146 (455 0)	3637		Bekir	Mehmet Emin	Atiye	Meram (Sille)	Gödene	1298	-	I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde (Muharebede)	11.02.1917 (11 Nisan 1333)	35
207		-	Bekir	Musa		-	-	0		I. Dünya / Filistin Biru Seb' Hastahanesi	07.11.1916	-
208		-	Bekir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 9/5 Nolu Seyyar Hastahane (Şiride)	15.09.1916	-
214		-	Bekir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 505 Nolu Hastahane	15.11.1917	-
219		-	Berber Mehmet	İsmail		-	-	1299		I. Dünya / Irak Mevki Harbinde	15.11.1916	33

228		-	Cemal	Arif		-	-	1311		I. Dünya / Irak Şirket Menzil Hastahanesi	10.02.1917	22
V 77	1919	Helvacı Oğullarından	Derviş	Ali	Fatma	Akviran	Aksille	1312	-	Kıtasında	19 Ağustos 1332	20
233		-	Derviş	Halil		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	00.00.1916	22
230		-	Derviş	Hasan		-	-	1301		I. Dünya / Galiçya	30.07.1916	31
V 66 (235)	1647	(Hacı Derviş)	Derviş Mustafa	Mehmet	Havva	Merkez	Taşra Karaarslan	1305	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Zenkukda (Zengök Meydan Muharebesinde)	01.04.1916 (17 Haziran 1332)	27
4557		-	Dur Hasan	Mustafa		Sille	-	1310		I. Dünya / Irak	16.10.1916	22
240		-	Durmuş	Ali		-	-	1878		I. Dünya / Galiçya 509 Nolu Seyyar Hastahane (Siride)	09.09.1916	38
239		-	Durmuş	Bilal		-	-	1310		I. Dünya / Irak Bağdat 6.Hilal-i Ahmer Hastahanesi	20.01.1916	22
238		-	Durmuş	Mehmet		-	-	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) Besçe Köyünde	11.08.1916	28
V 125 (390 0)	3115	Mahmut Oğlu (Mahmut Oğulları)	Durmuş	Mustafa	Aliye	Meram	Göden (Hatıp / Dikmeli)	1310	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da (Kalamış Muharebesinde)	27.10.1916 (23 K. Evvel 1332)	22
V 42	1050		Durmuş Ali	Hasan	Havva	Çumra	Alan	1305	-	Kop Gedığı Muharebesi'nde	3 Mart 1332	27
241		-	Enis Efendi	Hacı Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Romanya Amuzacada	25.09.1916	-
VII 257	6351	Şehrîl Oğullarından	Eyüp	Müteveffa Hüseyin	Müteveffiye Saliha	Merkez	Hasan Köy Karyesi	1291	Emine	Çapakçur Havalisinde	1333	42
V 197 (245)	4842	(Kaşıkçı Oğulları)	Eyüp	Ahmet	Müteveffiye Emine	Merkez	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1310	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da (Galiçya'da 4431 Rakımlı Tepede)	10 Ağustos 1333 (00.00.1917)	23
V 60	1500	Hacı Hasan Oğullarından	Eyüp	Fazlı	Saliha	Çumra	İsmil	1302	-	Muş'da	23 Temmuz 1332	30
V 145	3606		Eyüp	Mehmet	Hatice	Kızılviran	Karacaviran	1310	-	Irak Muharebesinde	Tarih-i Vefatı Meçhul	22 / 23
247		Habip Oğulları	Fazlı	Ahmet		-	-	1308		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	19.07.1916	24
248		-	Fehmi	İsmail		-	-	1309		I. Dünya / Galiçya Gülhane Hastahanesi	06.03.1916	23
257		-	Habip	Mustafa		-	-	1308		I. Dünya / Filistin Nablus Hastahanesi	30.06.1918	26
260		-	Hacı	Hüseyin		-	-	1312		I. Dünya / Filistin Babtoma Hastahanesi	23.10.1917	21
258		-	Hacı	Ömer		-	-	1308		I. Dünya / Şark (Kafkas) Bitlis Civarında	0.02.1916	24
262		-	Hacı Halil	Osman		-	-	0		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.12.1915	-
264		Hacı Hüseyin	Hacı Hüseyin	Ali		-	-	1311		I. Dünya / Irak Şer'iyе Menzil Hastahanesi	12.11.1916	21
266		-	Hacı Mustafa	Ömer		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Serban Tepede	25.05.1916	-

V 279	6240	Yüzbaşı Çerkes	Hacı Osman Ağa	İshak	Kuşhafa	Niğde	Kulu	1275	Fatma Hanım	İsmil Harbinde	14 Eylül 1334	59
270	-	-	Hakkı	Hasan		-	-	0		I. Dünya / Filistin Romani	22.05.1916	-
IV 190	4711		Hakkı	Hüseyin	Müteveffiye Şerife	Akviran	Sadıklar	1307	-	Kütü'l Amare Muharebesi'nde	10 K. Evvel 1331	24
V 60 (294)	1485		Halil	Abdulkadir	Emine	Meram	Harmancık	1312	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Sivri-tepe Muharebesi (Askerde)	13.06.1916 (13 Ağustos 1332)	20
283		Gökman	Halil	Bulduk		-	-	1298		I. Dünya / Irak Pogan Muharebesi	18.06.1916	34
4561		Köse Oğulları	Halil	Bulduk		Sille	-	1298		I. Dünya / Irak Dolani Dağı Muharebesinde	17.06.1916	34
295		-	Halil	Derviş		-	-	1312		I. Dünya / Eğridir Kazasında	01.06.1917	21
273		-	Halil	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Rusyada 1301 Numaralı Seyyar Hatahanede	0.07.1917	-
285		-	Halil	Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Irak 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	07.05.1916	30
277		-	Halil	Mustafa				1290		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi	06.12.1916	42
V 140	3489		Halil	Mustafa	Ayşe	Çumra	Kisecik	1295	-	57. Seyyar Hastahanesi'nde	6 Şubat 1332	37
296		-	Halil	Mustafa		-	-	1307		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	07.05.1916	25
VI 110	2648	Yunus Oğlu	Halil	Müteveffa Osman	Havva	Hatunsaray	Akviran	1310	Mücerred	Çapakçur'da	K. Evvel 1333	23
292		-	Halil	Ramazan		-	-	1309		I. Dünya / Irak 6.Kolordu Bağdat Hilal-i Ahmer Hastahanesi	21.07.1916	23
281		-	Halil	Şakir		-	-	1295		I. Dünya / Irak Hanekin Hastanesi	21.01.1916	37
278		-	Halil	Veli		-	-	1291		I. Dünya / Irak Bağdat Gureba Hastahanesi	06.10.1915	40
293		-	Halil	Yusuf		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	14.07.1916	22
310		-	Halil İbrahim	Abdullah		-	-	1299		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	05.10.1916	33
V 157	3905	Kırnatacı Oğlu	Halil İbrahim	İbrahim	Fatma	Merkez	Binari	1293	-	4. Alay 4. Tabur 13. Bölük Neferi İken	10 Haziran 1332	39
311		Külükçi Oğulları	Halil İbrahim	Musa		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	21.07.1916	22
VIII 25	609	Saraylı Oğullarından	Halil İbrahim	Mustafa	Müteveffiye Rukiye	Sille	Kirli Giret Karyesi	1313	Bekar	Kayıp. Galiçya'da	25 Eylül 1331	18
309		-	Halil İbrahim	Veli		-	-	0		I. Dünya / Irak 13.Kolordu 1.Seyyar Hastahanesi	23.02.1916	-
3905		Hacıpıl Oğulları	Halit	Mevlüt		Meram	-	1290		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde	05.06.1918	44
VI 79	1859	Mevlüt Oğlu	Halit	Mevlüt		Merkez	Vadi Meram Sokak Mahallesi	1296	.	Kafkas	5 Ağustos 1334	38
V 251	5499		Halit Efendi	Nazır Mehmet	Ayşe	Merkez	Durak Fakih	1297	-	Bağdat Cephe Harbinde	10 T. Sani 1331	34

4562		-	Hamza	Derviş		Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Of Civarında Kokula Tepesinde	16.04.1916	-
V 117 (314)	2911	(Koç Oğulları)	Hamza	Koç Ali (Ali)	Huriye	Merkez	Hacı Süleyman	1305	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) 9.Fırkada (Bayburd)	26.04.1916 (26 Haziran 1332)	27
VIII 183	659/ 5206		Hasan	Adil	Emine	Merkez	Merkez	1311	.	Kayıp	13 Mart 1333	22
VI 136	3277	Ahmet Oğlu	Hasan	Ahmet	.	Hatunsaray	Çukur Çimen Tekke	1312	.	Bağdat'da	K. Evvel 1334	22
320		-	Hasan	Ali		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 309 Nolu Seyyar Hastahanesi (Halep'de)	03.09.1917	-
4569		Kırna Battal Oğulları	Hasan	Ali		Sille	-	1303		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	25.07.1916	29
V 74	1841		Hasan	Ali	Aliye	Merkez	Kerim Dede Mektep	1304	-	Meydan Harbinde	31 Ağustos 1332	28
354		Hasan Oğlu	Hasan	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	29.09.1916	22
VI 52	1219		Hasan	Arab Sait	Elmas	Merkez	Ulu Irmak Burhan Dede Mahallesi	-	Zübeyde'nin Zevci	Askerde	Nisan 1334	-
351		-	Hasan	Hacı İbrahim		-	-	1308		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	06.10.1916	24
VI 35	808	Hacı Mevlüt Oğlu	Hasan	Hacı Mevlüt	Zübeyde	Akviran	Akkavağı	1310	Şerife'nin Zevci	Muharebede	18 Eylül 1333	23
330		-	Hasan	Hacı Yusuf		-	-	1299		I. Dünya / Irak Bağdat Hilal Ahmer 6.Hastahanesi	27.07.1916	33
336		-	Hasan	Halil		-	-	1303		I. Dünya / Irak Garraf Harbinde	01.11.1916	29
VIII 188	769/ 5316		Hasan	Hasan	Ayşe	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca Mahallesi	1287	Evli	Şehit	13-14 Eylül 1333	46
331		-	Hasan	Hasan		-	-	1300		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	13.12.1915	31
333		-	Hasan	Hasan		-	-	1301		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	20.09.1917	32
V 54	1338		Hasan	Hasan	Fatma	Merkez	Fakih Dede	1308	-	Maraş Tepesinde Top Başında	16 T. Evvel 1331	23
3911		Çağşak Oğulları	Hasan	Hasan		Meram	Kızılören / Sefaköy B.	1312		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.1916	20
317		-	Hasan	Hüseyin		-	-	1300		I. Dünya / Konya Mevki Askerî Hastahanesi	26.10.1916	30
355		-	Hasan	Hüseyin		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.11.1916	22
V 123	3048	Çağşak Oğlu	Hasan	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran	Çamurluiret	1312	-	Esna-yı Muharebede	6 Eylül 1332	20
V 122 (391 0)	3023	Kara Baba Oğullarından (Kara Baba Oğulları)	Hasan	İbrahim	Emine	Meram	Vadi Meram Camii Kebir	1309	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da (Galiçya'da)	22.07.1916 (23 Eylül 1332)	23
325		-	Hasan	İsmail		-	-	1292		I. Dünya / Irak Irak'ta	19.04.1916	40
VII 34	835		Hasan	İsmail	Anakız	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi Mahallesi	1298	Huriye Zevci	Irak	19 Haziran 1332	34

V 92 (358)	2281	Çerkes Oğullarından (Çerkez Oğulları)	Hasan	İsmail	-	Çumra	Hayroğlu	1312	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpte (Halep Gül Muharebesi'nde)	15.05.1916 (15 Temmuz 1332)	20
360		-	Hasan	İsmail	-	-	-	1314	-	I. Dünya / Filistin Babtoma Vatan Cerrahi Hastahanesi	11.10.1917	19
V 56	1384		Hasan	İsmail	Anakız	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi	1298 – 1292	-	Irak'da	19 Haziran 1332	34 / 40
322		-	Hasan	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Galiçya 1/13 Nolu Romanya Hastahanesi (Galiçya'da)	12.09.1917	-
V 233 (362)	5060	Sağır Oğlu	Hasan	Mehmet	Hatice	Merkez	Öyle Bekledi	1297	-	I. Dünya / Eşkya Tarafından (Askerde (Aşair/ aşiretler Tarafından şehit edildi)	06.02.1917 (6 Nisan 1333)	36
VIII 98	137/ 2358		Hasan	Mehmet	Esmehan	Merkez	Karahöyük	1298	Zeynep	Askerde	1332	34
346		-	Hasan	Mehmet	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Defterdar Hastanesi	18.01.1917	26
353		Hacı	Hasan	Mehmet	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) 20. Kolordu 54.Fırka Sıhhiye Hastanesi	20.06.1917	24
356		Çatanlı Oğulları	Hasan	Mehmet	-	-	-	1310	-	I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	22
4571		-	Hasan	Mehmet	-	Sille	-	1311	-	I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	29.10.1916	21
V 252	5539	Hacı Saçlı Oğullarından	Hasan	Mehmet	Fatma	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1312	-	-	3 Şubat 1334	22
327		-	Hasan	Mehmet Ali	-	-	-	1292	-	I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	01.04.1917	41
363		Hacı İsmail	Hasan	Mestan	-	-	-	1311	-	I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	21.02.1917	22
V 146	3643	Şaşımın	Hasan	Mustafa	Ayşe	Merkez	Ali Hoca	1307	-	Guzat Muharebesinde	2 Şubat 1332	25
VI 2	48	Akvıranlı Oğlu	Hasan	Müteveffa İbrahim	Müteveffiyeye Hatice	Merkez	Sarı Hasan	1300	Şadiye Zevci	Sarı Kaya Cihetinde Eşkya Tarafından	20 Nisan 1333	33
359		-	Hasan	Ömer	-	-	-	1312	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	24.07.1916	20
4564		Emir	Hasan	Sait	-	Sille	-	1303	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Gariranda	22.06.1916	29
348		-	Hasan	Süleyman	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	07.07.1916	25
349		-	Hasan	Süleyman	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Galiçya	10.07.1916	25
357		Cuhadar	Hasan	Zeynel	-	-	-	1310	-	I. Dünya / Irak 18.Kolordu 3.Seyyar Hastahanesi	07.01.1916	22
373		-	Hasan Efendi	Hacı Mustafa	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas)	01.12.1915	-
379		-	Hasan Hüseyin	Ahmet	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 1.Fırka 4.Seyyar Hastahanesi	11.07.1916	25
V 69	1717		Hasan Hüseyin	Ahmet	-	Merkez	Hacı Süleyman	1312	-	Siperde Düşmanın Kurşununun İsabetiyle	3 Eylül 1332	20
383		-	Hasan Hüseyin	Ahmet	-	-	-	1312	-	I. Dünya / Galiçya 356 Numaralı Tepede	03.07.1916	20

V 74	1843		Hasan Hüseyin	Hasan	Rahime	Merkez	Hoş Havan Ata	1303	-	Meydan Harbinde	16 Temmuz 1332	29
4572		-	Hasan Hüseyin	Tahir		Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Soğuk Su Yaylasında	21.04.1916	-
2627		-	Himmet	Mustafa		Çumra	Merkez / Okçu B.	1310		I. Dünya / Irak 2.Kasırlar Hastahanesi	27.07.1916	22
VII 238	5892	Şem'i (Şemsi) Zade	Hüsamettin	Hacı Ömer	Şerife	Merkez	Fahrünnisa Mahallesi	1309	Mücerred	Hasan Kale'de	1333	24
V 275	6143		Hüseyin	Abdullah	Müteveffiye Şerife	Merkez	Zıvank Tekeli Oğlu	1310	Döndü Zevci	Çapakçur Kasabası Civarında Karnık Tepedeki Muharebede	21 Nisan 1333	23
3816		Hacı Abdullah Oğulları	Hüseyin	Ahmet		Karatay	Obruk	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) Askerde	00.00.1916	28
395		-	Hüseyin	Ali		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 11/4 Nolu Seyyar Hastahane	03.10.1917	-
432		-	Hüseyin	Ali		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
V 246	5380	Koyak Oğullarından	Hüseyin	Ali	-	Sille	Kırlı Giret	1289	-	Tekfur Dağı Merkez Hastahanesinde	9 K. Sani 1334	45
425		-	Hüseyin	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu59.Seyyar Hastahanesi	05.09.1916	22
426		-	Hüseyin	Alim Seyit		-	-	1310		I. Dünya / Irak 52.Fırka Sıhhiye Bölüğü	05.05.1916	22
VIII 11	269		Hüseyin	Bayazid	Ümmühan	Akviran	Çayırbağı Karyesi	1314	Dul	Kayıp. Gazze'de	13 T. Sani 1333	19
V 70	1749		Hüseyin	Bayram	Fatma	Merkez	Kızılviran Tekelioğlu	1308	-	Hatuk Sırtlarında (Irak)	14 Ağustos 1332	24
V 44	1080	Davud Oğlu	Hüseyin	Mehmet	Müteveffiye Fatma	Merkez	Obruk	1291	-	Askerde	6 Mart 1332	41
V 154	3829	Kamer Oğullarından	Hüseyin	Mehmet	Ayşe	Kızılviran	Bulumya	1308	-	Esna-yı Muharebede	28 Temmuz 1333	25
4064		Hoca Mustafa Oğulları	Hüseyin	Mehmet		Selçuklu	Sille / Sızma B.	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.02.1916	22
429		Emet Oğulları	Hüseyin	Mehmet		-	-	1313		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	09.10.1916	19
V 196 (431)	4823		Hüseyin	Mehmet	Emine	Merkez	Orta Mescit	1315	-	I. Dünya / Filistin Dirsektepe'de (Gazze'de)	13 Eylül 1333 (00.07.1917)	18
V 129	3209		Hüseyin	Müderri Hacı Mehmet Efendi	-	Merkez	Kara Kurt	1310	-	Askerde	14 K. Evvel 1332	22
422		-	Hüseyin	Münip		-	-	1307		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	0.12.1915	24
V 216	288		Hüseyin	Müteveffa Mustafa	Ayşe	Meram	Boyalı	1311	-	Ak Koyun Yaylasında	Mart 1332	21
V 272	6058		Hüseyin	Ömer	Saliha	Meram	Kara Diğın Deresi	1312	-	Galiçya'da	24 Eylül 1332	20
427		-	Hüseyin	Salih		-	-	1310		I. Dünya / Irak Bağdat 4.Hilal-i Ahmer Hastahanesi	24.11.1915	22

407		Sarı Oğulları	Hüseyin	Tabur		-	-	1298		I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Sırtlarında	05.05.1916	34
430		-	Hüseyin	Yakup		-	-	1313		I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	20
4586		Kırdın	Hüsnu	Hüseyin		Sille	-	1311		I. Dünya / Irak	27.11.1916	21
V 68	1688		Hüsnu	Mehmet	Müteveffiye Arife	Sille	Ak	1309	-	Çapakçur'da	28 Ağustos 1332	23
VIII 15	354	Gilisralı	İbiş	Mehmet	Müteveffa Fatma	Sille	Bulumya	1314	Mücerred	Kayıp. Gazze'de	Gaybubeti 19 Nisan 1333	19
455		-	İbrahim	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Irak 59. Seyyar Hastahanesi	09.02.1916	-
3916		-	İbrahim	Ahmet		Meram	Kızılören / Akpınar	1311		I. Dünya / Irak	09.12.1916	21
479		-	İbrahim	Hacı		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya 509 Nolu Seyyar Hastahanesi	13.10.1917	23
482		-	İbrahim	Halil		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	03.07.1916	22
1169		-	İbrahim	Hasan		Akören Merkez	Çomaklar	1295		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi	19.11.1916	37
480		-	İbrahim	Hüseyin		-	-	1310		I. Dünya / Irak Şırkast Hastahanesi	11.05.1917	23
458		Karantacı Oğlu	İbrahim	İbrahim		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
VI 37	865		İbrahim	İsmail	-	Merkez	Keçeci Mahallesi	1295	Zehra	Muharebede	23 K. Sani 1332	37
467		Çetmi Oğulları	İbrahim	İsmail		-	-	1295		I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	27.11.1916	37
468		Arpacı Oğulları	İbrahim	İsmail		-	-	1295		I. Dünya / Irak Bağdat Hastahanesi	00.00.1916	37
V 124	3074		İbrahim	İsmail	Emine	Çumra	Eser Hamidiye	1309	-	71. Alay 1. Tabur Neferi İken Askerde	6 Eylül 1332	23
4591		-	İbrahim	İsmail		Sille	-	1312		I. Dünya / Filistin Ortatepede	02.09.1917	21
V 74	1850		İbrahim	Keçeci Hasan	Hatice	Merkez	Ak Çeşme	1306	-	Meydan Harbinde	27 Ağustos 1332	26
456		-	İbrahim	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Irak 59. Seyyar Hastahanesi	08.02.1916	-
VIII 231	6289		İbrahim	Mehmet	Sıdika	Merkez	Şems Mahallesi	1311	.	Şehit. Mahkeme Kararı ile	Mart 1333	22
IV 145	3609	Mevlüt Oğlu	İbrahim	Mevlüt	-	Çumra	Evliya Tekke Köyü	1300	-	Haydarpaşa Hastahanesi'nde	Meçhul	?
V 145	3613		İbrahim	Mustafa	Hatice	Çumra	Ova Kavağı	1306	-	Muharebede	17 Temmuz 1332	26
VI 35 (381 7)	821		İbrahim	Osman	Hatice	Merkez	Harmancık	1298	Emine'nin Zevci	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Meydan Harbinde)	18.10.1916 (19 K. Evvel 1332)	34
481		-	İbrahim	Ömer		-	-	1310		I. Dünya / Filistin Şam 1.Vatan Hastahanesi	02.02.1918	24
483		-	İbrahim	Ömer Efendi		-	Koçakdede Mah.	0		I. Dünya	20.03.1916	-

462		-	İbrahim	Raif		-	-	0		I. Dünya / Romanya	00.00.0000	-
463		-	İbrahim	Seyit Ali		-	-	0		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	27.06.1916	-
V 175	4368	Gökmen Oğullarından	İbrahim	Seyit Ali	Müteveffiyeye Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1297	-	Askerde	27 Ağustos 1332	35
V 85 (497)	2118	Kethüda Oğullarından (Kethüda)	İdris	İbrahim	Hatice	Akviran	Kavak	1298 (0)	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Şerafettin Sırtlarında (Şerafeddin Sırtlarında Muharebede)	06.06.1916 (2 Ağustos 1332)	34
498		-	İdris	Ömer		-	-	1307		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu İşkodra 2.Sihhiye Bölüğü Merkez	19.06.1916	24
V 132	3278		İsa	Ahmet Hasan	-	Merkez	Fakih Dede	1294	-	Meydan Harbinde	10 Haziran 1332	38
V 72	1790	Tatar Emin Oğullarından	İsa	Osman	Sultan	Akviran	Süleymaniye	1305	-	Rakımlı Tepe Muharebesi'nde	27/28 Ağustos 1332	27
507		İnce Oğulları	İshak	Mehmet		-	-	1307		I. Dünya / Arabistan Mekke-i Mükerrreme'de Cedvel Kışlasında	29.03.1916	25
508		-	İshak	Mehmet		-	-	1307		I. Dünya / Arabistan Mekke-i Mükerrreme'de Cedvel Kışlasında	18.04.1916	25
V 204 (460 0)	5040	Veli Oğullarından	İsmail	Abdullah	Fatma	Kızılviran	İnlüce	1305	-	I. Dünya / Filistin Gazze'de Yüksek Tepede (Gazze'de)	21.05.1917 (21 Temmuz 1333)	28
V 260 (519)	5738	Mustafa Oğullarından	İsmail	Ahmet	Rabia	Akviran	Botsa	1303	-	I. Dünya / Irak İstiklat Muharebesinde (İstiklat Muharebesinde)	22.02.1917 (22 Nisan 1333)	30
511		-	İsmail	Ali		-	-	0		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	01.12.1917	-
533		Ali Efendi Oğulları	İsmail	Hasan		-	-	1311		I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	20.10.1917	22
IV 133	3307	Kel İsmail Oğlu	İsmail	Hasan Hüseyin	-	Ağrıs	Ağrıs	1302	-	Ardahan Muharebesi'nde	13 Haziran 1331	29
4603		-	İsmail	Hüseyin		Sille	-	1310		I. Dünya / Galiçya Edirne Kaleiçi Hastahanesi	29.06.1918	24
526		-	İsmail	İbrahim		-	-	1307		I. Dünya / Filistin Halep Vatan Hastahanesi	15.10.1916	25
VI 175	4258		İsmail	İsmail	Fatma	Hatunsaray	Detse Karyesi	1303	Yoktur	Bitlis	K. Evvel 1331	28
527		-	İsmail	İsmail		-	-	1307		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 52. Seyyar Hastahanesi	29.11.1916	25
VIII 18 (536)	425	Hanlı Oğullarından	İsmail	Mehmet	Ayşe	Merkez	Zemburi	1309	Mücerred	I. Dünya / Irak Lahye Muharebesinde (Lahye Muharebesinde)	03.04.1918 (3 – 4 Nisan 1334)	25
3979		-	İsmail	Mehmet		Merkez	-	1309		I. Dünya / Filistin Lice Harbinde	03.04.1918	25
VIII 77 (391 9)	1863	(Çokmakçı Oğulları)	İsmail	Mehmet (Mehmet Çavuş)	Fatma	Merkez (Meram)	Meram Aşağı Mahallesi	1310	Fatma	I. Dünya / Firari Erleri Takip Esnasında (Askerde)	21.09.1917 (21 Kasım 1333)	23

4604		-	İsmail	Mehmet		Sille	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.07.1916	22
4597		-	İsmail	Mustafa		Sille	-	1299		I. Dünya / Şark (Kafkas) Ardahan	05.00.0000	-
534		-	İsmail	Mustafa		-	-	1311		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 58. Seyyar Hastahanesi	05.12.1916	21
520		Kavukcu Oğullarından	İsmail	Osman		-	-	1303		I. Dünya / Filistin Şeri'a Muharebesi	30.02.1918	31
V/ 26 (460 1)	590	Tavukcu Oğullarından (Tavukcu Oğulları)	İsmail	Osman	Emine	Sille	Tat Karyesi (Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy B.)	1307	Mücerred	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Şeria Müharebesi'nde)	30.02.1916 (30 Nisan 1332)	25
V 123	3052		İsmail	Sait	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1310	-	Felâhiye Muharebesi'nde	5 K. Evvel 1332	22
V 148 (531)	3678	(Kara Mehmet Oğulları)	İsmail	Seyit	Fatma	Merkez	Koca Sinan	1308	-	I. Dünya / Meydan-ı Harbde (Askerde)	26.08.1916 (22 T. Evvel 1332)	24
513		Karadağ Oğulları	İsmail	Süleyman		-	-	1295		I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesinde	06.09.1917	38
VI 124	2998		İsmail Çavuş	Boz Bekir		Çumra	Karkın		Şerife'nin Zevci	Irak – Filistin Cephesi Mütemmin Karyesinde	Mayıs 1332	-
V 40 (117 1)	976		İzzet	Abdi	Cevahir	Çumra (Akören Merkez)	Süleymaniye	1295 (0)	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Çoruh'da (Huruc Mintkasında)	03.01.1916 (30 Nisan 1332)	37
4605		-	Kadir	İbrahim		Sille	-	1306		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 1. Fırka 4. Seyyar Hastahanesi	29.07.1916	26
554		-	Kadir	Mustafa		-	-	1303		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 4.Seyyar Hastahanesi	22.08.1916	29
552		Çınar	Kadir	Yenice		-	-	1295		I. Dünya / Irak Diyale Muharebesi	10.01.1916	37
558		-	Kamil	Hasan		-	-	1308		I. Dünya / Irak Haneğin Menzil Hastahanesi	15.06.1916	24
564		-	Mahmut	Mustafa		-	-	1298		I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilal-i Ahmer Hastahanesi	13.10.1915	33
748		-	Mehmet Şükrü Efendi	Ömer		-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas)	31.11.1915	-
V 153	3813	Abdullah Oğullarından	Mehmet	Abbas	Ümmü	Akviran	Orhaniye	1311	-	Felâhiye'de (Irak)	11 K. Evvel 1332	21
595		-	Mehmet	Abdullah		-	-	1296		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 12.Fırka 6.Seyyar Hastahanesi	21.06.1916	36
V 237	5142		Mehmet	Abdurrahman	Fatma	Merkez	Yunus Oğlu M.	1307	-	Ellinci Fırka İkinci Bölüğünde	22 Nisan 1333	26
574		-	Mehmet	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Irak 13.Kolordu 1.Seyyar Hastahanesi	22.03.1916	-
616		Dede Oğulları	Mehmet	Ahmet		-	-	1301		I. Dünya / Filistin Şeria Muharebesi	30.07.1918	33
VI 144	3478		Mehmet	Ahmet	İsmigül	Hatunsaray	Hayrabat	1315	Mücerred	Askerde	T. Sani 1333	18
VI 31	718	Arab Oğullarından	Mehmet	Ahmet Onbaşı	Müteveffiyeye Ayşe	Sille	Kirli Giret	1303	Mücerred	Şeria Muharebesinde	30 Nisan 1334	31

639		Hacı Halil Oğulları	Mehmet	Ali	-	-	1306		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.07.1916	26	
664		-	Mehmet	Ali	-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	18.08.1916	22	
665		Cemal Oğullarından	Mehmet	Ali	-	-	1310		I. Dünya / Irak Bağdat 3.Kasırlar Hastahanesi	05.12.1916	22	
4653		-	Mehmet	Ali	Sille	-	1312		I. Dünya / Galiçya Miciçov Siperde	18.07.1916	20	
V 246	5381	Andık Oğullarından	Mehmet	Bekir	Ayşe	Merkez	Hoca Cihan Aşağı	1285	-	İzmit hastanesinde	15 Mart 1334	49
600		-	Mehmet	Bekir	-	-	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Kafkas 2. Sıhhiye Bölüğü Hastahanesi	29.09.1916	35	
614		-	Mehmet	Bekir	-	-	1300		I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	19.08.1916	32	
666		Durmuş	Mehmet	Durmuş	-	-	1310		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	08.02.1916	22	
4628		-	Mehmet	Habip	Sille	-	1301		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	28.10.1916	31	
619		-	Mehmet	Hacı İbrahim	-	-	1301		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	25.01.1916	31	
4614		-	Mehmet	Hacı Musa	Sille	-	1292		I. Dünya / Şark (Kafkas) Mardin Hastahanesi	01.08.1917	41	
VI 15	304	Kızılviranlı Oğullarından	Mehmet	Halil	Binnaz	Sille	Aşağı	1313	.	Askerde	24 Eylül 1334	21
579		-	Mehmet	Hasan	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Şerafettin Sırtlarında	06.06.1917	-	
V 43 (392 1)	1054		Mehmet	Hasan	Şerife	Akviran (Meram)	Kavak (Hatunsaray / Kavakköy)	1290	-	I. Dünya (Kaledere Tepe Muharebesinde)	24.08.1916 (29 Mart 1332)	42
634		Burcu	Mehmet	Hasan	-	-	1305		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	06.05.1916	27	
V 283 (647)	6337	Kara Ağa Oğullarından	Mehmet	Hasan	Fatma	Merkez	Sahip Ata	1307	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Bakü Civarında (Bakü Şehrinin Garb Sırtlarında Vuku Bulan Maharebede)	05.08.1918 (5 Ağustos 1334)	27
656		Maviş	Mehmet	Hasan	-	-	1309		I. Dünya / Irak Tikrit Muharebesi	05.09.1917	24	
667		-	Mehmet	Hasan	-	-	1310		I. Dünya / Şark (Kafkas) Serban Tepe Muharebesi	23.05.1916	22	
V 66	1630	Hacı Himmet Oğlu	Mehmet	Hasan	Ayşe	Sille	Kirli Giret	1312	-	Meydan-ı Harb'de	4 Mayıs 1332	20
580		-	Mehmet	Hüseyin	-	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Massad'da	30.01.1916	-	
VI 221	5403		Mehmet	Hüseyin	Saliha	Merkez	Çayırbağ	1299	Kezban'ın Zevci	Medine ve Mekke Arasında	Şubat 1334	35
VII 172	4247		Mehmet	Hüseyin	Urfiye	Merkez	Penbeci Mahallesi	1299	Mücerred	Romanya Cephesinde	1333	34
VI 42	989	Çolak Oğullarından	Mehmet	Hüseyin	Emine	Akviran	Hatunsaray	1301	Mücerred	Gilan (Gelen) Hastahanesinde	3 T. Sani 1332	31
658		-	Mehmet	Hüseyin	-	-	1309		I. Dünya / Arabistan Taif'te	14.04.1916	23	

V 58	1434		Mehmet	Hüseyin	Ayşe	Sille	Sızma	1310	-	Felâhiye Muharebesi'nde	9 Nisan 1332	22
4612		-	Mehmet	İbrahim		Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Soğuk Su Yaylasında	21.04.1916	-
596		-	Mehmet	İbrahim		-	-	1296		I. Dünya / Irak 13. Kolordu Bağdat Merkez Hastahanesi	05.12.1915	35
IV 70	1729	Tavukcu Oğlu İbrahim Oğlu	Mehmet	İbrahim	-	Hatunsaray	Çalmanda	1308	-	Taif'de	26 Temmuz 1330	22
V 118 (592)	2937		Mehmet	İsmail	Fatma	Merkez	Tarhana	1295	-	I. Dünya / Irak Revandiz Muharebesinde (Revandiz Muharebesinde)	15.03.1916 (15 Mayıs 1332)	37
V 189	4665		Mehmet	İsmail	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Pir Esad Hacı Hüseyin	1302	-	45. Ordu 3. Alay 11. Bölük'de İken Muharebede	2 K. Sani 1332	30
672		-	Mehmet	İsmail		-	-	1313		I. Dünya / Şark (Kafkas)	18.07.1916	19
2631		-	Mehmet	Kadir		Çumra	Merkez / Alibeyhüyüğü B.	1293		I. Dünya / Konya Mecruhın Hastahanesi	24.06.1915	38
4652		-	Mehmet	Kadir		Sille	-	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 59. Seyyar Hastahanesi	24.10.1916	21
581		-	Mehmet	Kanber		-	-	0		I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare'de	13.12.1917	-
V 246	5379	Şaban Nam-ı Diğeri Öksüz Oğullarından	Mehmet	Mehmet	-	Sille	Başarakavak	1293	-	Musul Civarında Esna'yı Rah'da	15 Eylül 1333	40
4643		Meligöz Oğulları	Mehmet	Mehmet		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1306		I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	10.06.1917	27
660		Usta Ahmet	Mehmet	Mehmet		-	-	1309		I. Dünya / Irak Meşah'da	15.01.1917	24
4651		-	Mehmet	Mehmet		Sille	-	1310		I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde	11.02.1917	23
V 144	3578		Mehmet	Mehmet Çavuş	Fatma	Merkez	Akviran	1306	-	2113 Rakımlı Tepede	19 Ağustos 1332	26
V 194	4790		Mehmet	Memiş	Fatma	Merkez	Polatlar	1303	-	Felâhiyede	2 Şubat 1332	29
668		-	Mehmet	Memiş		-	-	1310		I. Dünya / Filistin Gazze'de	26.01.1917	23
662		-	Mehmet	Mercan		-	-	1309		I. Dünya	20.01.1918	25
4068		-	Mehmet	Mevlüt		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1299		I. Dünya / Mektep-1 Harbiye Hastahanesi	30.01.1916	33
V 121 (571)	3011		Mehmet	Mikdat	Şerife	Merkez	Sarac Oğlu	1293	-	I. Dünya / Meydan-1 Harpde (Meydan Harbi'nde)	10.04.1916 (10 Haziran 1332)	39
V 36 (653)	888	(Tokmak)	Mehmet	Musa	Hasibe	Meram	Gödeneye	1308	-	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi (Kop Gedigi'nde - Kop Geçidi)	28.01.1916 (29 Nisan 1332)	24
585		-	Mehmet	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
611		Arap	Mehmet	Mustafa		-	-	1299		I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	31.10.1916	33
V 43	1051		Mehmet	Mustafa	Sabire	Akviran	Detse	1305	-	Kop Gedigi Muharebesi'nde	30 Mart 1332	27

VI 95	2253		Mehmet	Mustafa	Zeynep	Merkez	Hacı Numan Karyesi	1306	.	Bağdat'da	27 K. Sani 1333	27
648		Temürlü Oğullarından	Mehmet	Mustafa	-	-	-	1307		I. Dünya / Irak	21.09.1915	24
649		-	Mehmet	Mustafa	-	-	-	1307		I. Dünya / Irak Bağdat Merkez Hilal-i Ahmer Hastahanesi	27.10.1915	24
V 178	4422	Derviş Oğlu	Mehmet	Mustafa	Elmas	Merkez	Öyle Bekledi	1308	-	Askerde	8 Eylül 1333	25
570		Poslu	Mehmet	Mustafa	-	-	-	1309		I. Dünya / Galiçya	13.07.1916	23
VI 141	3405		Mehmet	Müteveffa Ali	Fatma	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	1310	Ayşe Zevci	Askerde Bağdat Civarında	Mart 1333	23
VIII 18	443	Ayvaz Oğullarından	Mehmet	Müteveffa Mehmet	Alime	Vadi Meram	Aşıklar Mahallesi	1312	Bekar	Kayıp. Galiçya'da Rakımlı Tepede	Gaybubeti 17 Eylül 1332	20
613		-	Mehmet	Osman	-	-	-	1299		I. Dünya / Filistin Nablus Askerî Vatan Hastahanesi	20.03.1918	35
637		-	Mehmet	Osman	-	-	-	1305		I. Dünya / Irak Kut Muharebesinde	03.11.1915	26
669		-	Mehmet	Osman	-	-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	10.07.1916	22
671		-	Mehmet	Osman	-	-	-	1312		I. Dünya / Filistin Gazze'de	01.10.1917	21
VI 29 (673)	673	Osman Oğlu (Yörük Oğulları)	Mehmet	Osman Efendi	Şerife	Çumra	Kara Höyük	1314	Mücerred	I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde (Esna-yı Muharebede)	03.09.1917 (14 T. Sani 1333)	19
670		-	Mehmet	Raşit	-	-	-	1311		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi	15.01.1917	22
V 66	1632	Derviş Oğlu	Mehmet	Seyit	Müteveffiye Emine	Sille	Kırlı Giret	1291	-	Ka'tibe'de Üçüncü Seyyar Hastanesinde (Yemen – Taiz)	28 Temmuz 1332	41
IV 210	5217		Mehmet	Seyit Mehmet	Ayşe	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Lazistan'da (Rize)	6 K. Sani 1331	25
604		Bağcı Oğulları	Mehmet	Süleyman	-	-	-	1298		I. Dünya / Gümülcine Hastahanesi	15.05.1916	34
650		Aliğa Oğlu	Mehmet	Süleyman	-	-	-	1307		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	19.05.1914	23
V 246	5378		Mehmet	Tat Osman	Ayşe	Meram	Çayırbağı	1315	-	Hastanede	4 T. Evvel 1333	18
VI 152	3677		Mehmet	Veyis	Saliha	Hatunsaray	Ahmediye Karyesi	1288	Havva Zevci	Musul'da	K. Sani 1333	45
602		-	Mehmet	Yakup	-	-	-	1297		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	03.12.1916	35
627		-	Mehmet	Yusuf	-	-	-	1303		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 12.Fırka Emrinde 6.Seyyar Hastahanesi	20.06.1916	29
722		-	Mehmet Ali	Ali	-	-	-	1293		I. Dünya / Irak Ethem Suyu Harbinde	12.11.1916	39
728		-	Mehmet Ali	Hacı İbrahim	-	-	-	0		I. Dünya	00.00.0000	-
723		-	Mehmet Ali	İsa	-	-	-	1299		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesinde	20.10.1916	33
727		-	Mehmet Ali	Salih	-	-	-	1887		I. Dünya / Galiçya Avusturya'da 309 Nolu	21.12.1917	30

										Seyyar Hastahane		
4661		-	Mehmet Ali	Seyit Mehmet		Sille	-	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 52. Fırka Sıhhiye Bölüğü	20.10.1916	21
V 270	5999		Mehmet Arif Hikmet Efendi	Ali Rıza Efendi	-	Merkez	Zenburi	1309	-	Sina Cephesinde	21 K. Evvel 1333	24
VIII 12	283	Kamacı Oğullarından	Mehmet Efendi	Müteveffa Osman	Hatice	Merkez	Vadi Meram Aşağı Mahallesi	1298	Şerife	Kayıp. Gazze'de	14 T. Sani 1333	35
739		-	Mehmet Emin	Abdullah		-	-	1310		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	06.10.1916	22
V 45 (466 5)	1120	(Kara Yusuf Oğulları)	Mehmet Emin	Mehmet	Sıdıka	Merkez (Sille)	Hatıp	1307	-	I. Dünya / Mekteb-i Harbiye Mecruhın Hastanesi (Mekteb-i Harbiye Mecruhın Hastanesinde)	10.05.1916 (9 Temmuz 1332)	25
V 188 (407 1)	4628	Kör Himmet Oğullarından	Mehmet Emin	Mehmet	Fatma	Sille (Selçuklu)	Tat (Sille / Tatköy)	1310	-	I. Dünya / Irak Devlet Abat Muharebesi (Devlet-i Abad'da)	21.10.1916 (21 K. Evvel 1332)	22
VIII 25	615	Abdi Oğullarından	Mehmet Emin	Müteveffa Ali	Fatma	Merkez	Abdülaziz Mahallesi	1311	Fatma	Kayıp. Meydan Harbinde Rakımlı Tepede	26 Haziran 1332	21
V 11	263	Bozkeleş Oğlu	Mehmet Emin	Süleyman	Kezban	Kızılviran	Ağrıs	1310	-	Askerde	6 Mart 1332	22
742		-	Mehmet Hüseyin	Halil		-	-	0		I. Dünya / Filistin 8.Ordu 2 Numaralı Seyyar Hastahanesi	16.12.1917	-
V 246	5377	Yüzbaşı	Mehmet Lütfi Efendi	Tahsildar Fehmi Efendi	Saliha	Merkez	Şeyh Ahmet	1299	Fatma Behiye Hanım Zevci	Meydan Muharebesinde	30 Nisan 1333	34
746		Bayraktar Oğulları	Mehmet Rahim	Tahir		-	-	1304		I. Dünya / Filistin Filistin Harbinde	00.00.0000	-
747		-	Mehmet Salih Efendi	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya	03.07.1916	22
752		-	Memiş	Ali		-	-	0		I. Dünya / Galiçya Cevat Bey Tepesinde	05.07.1916	-
754		-	Memiş	Mehmet		-	-	1303		I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Harbinde	05.12.1916	29
755		Memiş Oğulları	Memiş	Memiş		-	-	1303		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	02.12.1916	29
4666		-	Memiş	Seyit		Sille	-	0		I. Dünya / Irak 1. Kuvva-i Seferiyye 1. Fırka 3. Seyyar Hast.	28.05.1916	-
4072		-	Mevlüt	Abdullah		Selçuklu	Sille / Sarayköy	1314		I. Dünya / Filistin Gazze Hastahanesi	22.02.1917	19
V 179 (759)	4456	(Terlak Hasan Torunu)	Mevlüt	Ahmet	Mutallâka Hediye	Merkez	Çukur	1290	-	I. Dünya / Simav Kazasında Eşkiyalar Tarafından (Simav Kazasında Eşkiya Tarafından)	Nisan 1332 (00.02.1916)	42
VIII 17	423		Mevlüt	Ali	Ümmü Gülsüm	Sille	Keçi Muhsine	1312	Mücerred	Kayıp. Gazze'de	14 T. Sani 1333	21
V 33	805		Mevlüt	İbiş	Ayşe	Merkez	Hacı Yusuf	1306	-	Irak'da İngilizler'le Vuku Bulan Muharebede	-	26
3938		-	Mevlüt	Mehmet		Meram	Hatunsaray	1308		I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan-ı Harpde	22.12.1914	22
3936		-	Mevlüt	Mustafa		Meram	Hatıp / Çayırbağı	1294		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	12.08.1917	39

1173		Mükremin	Mevlüt	Mustafa		Akören Merkez	Alanköy	1311		I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	31.10.1916	21
V 69	1724		Mevlüt	Mustafa	-	Sille	Bilecik	1312	-	Kayıp. Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
V 66 (382 4)	1631	Hacı Halil Oğlu (Halil Oğulları)	Mevlüt	Osman	Emine	Sille (Karatay)	Kirli Giret	1312	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Meydan-ı Harb'de)	04.03.1916 (4 Mayıs 1332)	20
767		-	Mevlüt	Ramazan		-	-	1313		I. Dünya / Filistin 53.Fırka Sıhhiye Bölüğü Hastahanesi	28.05.1917	20
772		-	Mevlüt Efendi	İbrahim		-	-	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) 9. Fırka Seyyar Hastahanesi	28.04.1915	27
VI 114	2750		Mikdat	Mehmet		Merkez	Şeyh Aliman Recep Ağa Mahallesi		Ümmü Zevcesi	Şam'da Tuli Kerim Cephesinde	20 Haziran 1335	-
VII 265	6569	Gök Boncuk Zade	Muallim Tahir Efendi	Müteveffa Mehmet Ali	Miyase	Merkez	Ahmet Dede Mahallesi	1300	Ayşe	Kudüs'ten Avdet Ederken	1333	33
775		-	Muhsin	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Midilli (11) Haffif Kruvazörü	20.01.1918	-
779		Cıralı Oğullarından	Murtaza	Ömer		-	-	1301		I. Dünya / Irak Kut Muharebesinde I	09.11.1915	30
4669		-	Musa	Hacı İbrahim		Sille	-	1296		I. Dünya / Filistin Beyt-i Urfuka Muharebesi	02.09.1917	37
782		-	Musa	Hasan		-	-	1303		I. Dünya / Irak	02.12.1916	29
VI 39	907		Musa	Mehmet	Ayşe	Akviran	Orhaniye	1316	Mücerred	Ma'an'da	24 K. Sani 1334	18
785		Ordu	Musa	Mustafa		-	İkova	0		I. Dünya	10.03.1917	-
857		Ömer	Mustafa	-		-	Mecidiye	0		I. Dünya	28.09.1916	-
845		-	Mustafa	Abdal		-	-	1310		I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	23
797		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1295		I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	29.07.1916	37
V 127	3150	Kör Oğlu	Mustafa	Ahmet	Müteveffiyeye Elmas	Merkez	Sağır Sokağı	1301	-	İmam Muhammed'de	29 K. Evvel 1332	31
V 119 (264 0)	2948	Deli Oğlu (Veli)	Mustafa	Ahmet	Miyase	Çumra	Küçük Köy (Merkez / Küçükköy)	1311	-	I. Dünya / Irak 18. Kolordu 57. Seyyar Hastahanesi (Askerde)	12.11.1916 (12 K. Sani 1332)	21
V 72 (851)	1778	(Çatlak Oğulları)	Mustafa	Ahmet	Saliha	Merkez	Karahüyük	1312	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) 2113 Rakımlı Tepede (Askerde)	27.06.1916 (27/28 Ağustos 1332)	20
854		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1881		I. Dünya / Galıçya Gorondiç Harp Hast	17.10.1916	35
VI 105	2510	Bastırmacı Zade	Mustafa	Ahmet Efendi	Havva	Merkez	Dolap Battallar Mahallesi	1299	Şefika'nın Zevci	Çapakçur Elmalı Karyesinde Muharebesinde	25 T. Sani 1332	33
836		-	Mustafa	Ali		-	-	1307		I. Dünya / Şark (Kafkas) Çiftlik Muharebesinde	15.11.1915	24
846		Hacı	Mustafa	Ali		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 59.Seyyar Hastahanesi	10.12.1916	22
826		-	Mustafa	Aşır		-	-	1304		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	28.04.1917	27

847		-	Mustafa	Aziz		-	-	1310		I. Dünya / Filistin 6.Ordu Men. Müfet. Sertebabetine Merbut Hi	28.11.1916	22
V 114	2833	Artuk Oğlu	Mustafa	Hacı Ahmet	Emine	Meram	Aşıklar	1302	-	Güryaman Köyü	14 T. Evvel 1332	30
4672		-	Mustafa	Hacı Ali		Sille	-	0		I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
V 128	3189		Mustafa	Hacı Ali	Fatma	Kızılviran	Bulamaz	1296	-	Meydan Harbinde	10 Haziran 1332	36
827		-	Mustafa	Hacı Ali		-	-	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) Demrek Köyün'de	25.02.1915	27
853		-	Mustafa	Hamza		-	-	1313		I. Dünya / Şark (Kafkas) Ziyaret 9 Numaralı Hastahane	06.07.1916	19
2639		Hacı Hasan Oğullarından	Mustafa	Hasan		Çumra	Dinek / Dineksaray	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Menzil Hastahanesi	01.10.1916	35
VI 143	3469		Mustafa	Hasan	Havva	Akviran	Akviran	1311	.	Hemedan'da	Mart 1332	21
792		-	Mustafa	İbrahim		-	-	1289		I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe	22.02.1917	44
VI 38	891		Mustafa	İbrahim	Hatice	Akviran	Güvercinlik	1296	Raziye'nin Zevci	Esna-yı Muharebede	16 Haziran 1332	36
V 198	4888	Kahveci Oğullarından	Mustafa	İbrahim	Şerife	Merkez	Obruk	1298	-	47. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi İken Muharebede	21 Eylül 1333	35
4687		Küçük Hasan	Mustafa	İbrahim		Sille	-	1303		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	09.12.1916	29
793		-	Mustafa	İsmail		-	-	1289		I. Dünya / Romanya 1.Hatta	26.05.1917	44
V 167 (808)	4164	Hanlakçı Oğullarından (Hanlakçı)	Mustafa	İsmail	Müteveffiye Şerife	Merkez	Dolap Cami	1299	-	I. Dünya / Romanya Meydan Harbi (Romanya'da - Şarapnel Parçasından müteessiren)	26.05.1917 (25 Temmuz 1333)	34
V 63 (848)	1575	(Çöpcü Oğulları)	Mustafa	İsmail	Fatma	Merkez	Hacı Sadık	1310	-	I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi (Meydan-ı Harb'de)	04.07.1916 (4 Eylül 1332)	22
841		-	Mustafa	Kadir		-	-	1309		I. Dünya / Filistin Lonfor Derehakebelli Mevkiinde	03.01.1917	24
822		-	Mustafa	Kerim		-	-	1303		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	03.09.1916	28
4685		Köse	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1301		I. Dünya / Irak Beni Necm'de	06.02.1916	31
4692		-	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1307		I. Dünya / Şark (Kafkas) Bayburt Hastahanesi	28.02.1916	25
839		Durmuş Oğullarından	Mustafa	Mehmet		-	-	1308		I. Dünya / Irak Kasrışirin – Hanekin Arasında	08.07.1917	25
VIII 13	322	Akçesiz Oğullarından	Mustafa	Mehmet	Emine	Merkez	Gene Karyesi	1310	Mücerred	Kayıp. İstablan	1333	23
850		-	Mustafa	Mehmet		-	-	1311		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	17.07.1916	21
858		-	Mustafa	Mustafa		-	Akça	0		I. Dünya	10.11.1917	-
852		-	Mustafa	Mustafa		-	-	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2.Kolordu 1.Fırka 4.Seyyar	26.07.1916	20

										Hastahanesi		
VIII 20	497	Kavaklının	Mustafa	Müteveffa Mehmet	Sakine	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1305	Dul	Kayıp. Meydan Harbinde	Gaybubeti 7 Eylül 1332	27
V 257	5663	Kolu Kısa Oğlu	Mustafa	Müteveffa Salih	Müteveffiye Emine	Merkez	Sütcü	1297	Yoktur	Harpte	26 Nisan 1334	37
795		-	Mustafa	Osman		-	-	1290		I. Dünya / Şark (Kafkas) Bayburt Hastahanesi	28.02.1916	42
829		-	Mustafa	Osman		-	-	1304		I. Dünya / Irak 18.Kolordu Seyyar Hastahanesi	30.01.1916	28
3828		-	Mustafa	Osman		Karatay	Obruk / Aksaklı	1310		I. Dünya / Irak İstilât Muharebesi	25.02.1917	23
VI 219	5340		Mustafa	Osman	Hatice	Merkez	Hasan Şeyh Karyesi	1311	.	Yabyud Civarında (Irak Cephesi)	Mayıs 1332	21
V 77	1918	Muttalib Oğullarından	Mustafa	Ömer	Emine	Akviran	May	1312	-	Kıtasında	19 Ağustos 1332	20
849		-	Mustafa	Seyit Ali		-	-	1310		I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	07.07.1916	22
V 41	1001	Hatıbzade	Mustafa	Seyyid Ali	-	Kızılviran	Çamurluiret	1306	-	Eber Muharebesinde	22 T. Sani 1331	25
798		Bire Kavas Oğullarından	Mustafa	Süleyman		-	-	1295		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2 Nolu Ekşisu İstasyonunda	02.03.1916	37
4693		-	Mustafa	Süleyman		Sille	-	1314		I. Dünya / Filistin Gazze'de	11.09.1917	19
VI 131	3150		Mustafa	Tahir Efendi	Emine	Merkez	Kalenderhane Mahallesi	1305	Mücerred	Askerde	T. Evvel 1334	29
886		-	Mustafa Efendi	Mehmet		-	-	1306		I. Dünya / Irak Bağdat Beytü-l Küttap Hastahanesi	06.04.1916	26
888		-	Mustafa Hayri Efendi	Veli		-	-	0		I. Dünya / Irak Kani Espe'de Vuku Bulan Muharebede	30.11.1915	-
889		-	Mustafa Sabri Efendi	Veli		-	-	1295		I. Dünya / Irak Kani Espe'de Vuku Bulan Muharebede	30.11.1915	36
V 247	5402	Behcet Oğullarından	Mustafa Tahir	Ali	-	Merkez	Orta Mescit	1307	-	Meydan Harbinde	17 Ağustos 1333	26
891		-	Mustafa Zahit Efendi	Ziya		-	-	0		I. Dünya / Irak Sindiye Muharebesi	29.01.1917	-
V 153	3819	Silistrelili	Nasuh	Ali	Zeyneb	Akviran	Hayrabat	1306	-	Meydan Harbinde	20 T. Sani 1332	26
VII 241	5973		Nazif	Hacı Hasan Efendi	Fatma	Merkez	Civar Mahallesi	1306	Ayşe	Muş Cephesinde	1333	27
V 45 (470 I)	1118		Nebi	Mehmet	Marziye	Çumra	İsmil	1299 (0)	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Of Civarında Kokula Tepesinde (Of Civarındaki Muharebede)	16.04.1916 (16 Haziran 1332)	33
V 117	2909		Nesip	Mehmet	Saliha	Meram	Aşıklar	1297	-	Askerde	18 Ağustos 1332	35
3949		-	Nesip	Mehmet		Meram	-	1297		I. Dünya / Şark (Kafkas) Harmukda	18.06.1916	35
898		-	Niyazi	Bekir		-	-	1310		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 2.Seyyar Hastahanesi	12.02.1916	22
899		-	Niyazi	Hüseyin		-	-	1892		I. Dünya / Galiçya Avusturyada 309 Nolu Seyyar Hastahanesi	24.12.1917	25

V 85 (470 3)	2115	Sarı Oğlu (Sarı Oğulları)	Niyazi	Kadir	Havva	Merkez (Sille)	Hoca Cihan Yukarı	1311	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya'da (Galiçya'da)	19.04.1916 (20 Eylül 1332)	21
901		Garip Oğullarından	Numan	İsmail	-	-	-	1292	-	I. Dünya / Irak Vadi-i Kellal Muharebesi	23.12.1915	39
V 69 (902)	1716		Nurettin	Ahmet	-	Merkez	Darıcı	1312	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Meydan Harbi (Meydan Harbinde)	27.06.1916 (27 Ağustos 1332)	20
903		-	Nuri	Ahmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Erzurum Muharebesinde	00.00.1918	-
V 148	3674		Nuri	Musa	Havva	Kızılviran	Çamurluiret (Safaköy)	1311	-	Cavit Bey Siperinde	4 Eylül 1332	21
3950		Tekeli Oğulları	Nuri	Musa	-	Meram	Kızılören / İnce B.	1311	-	I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	04.09.1916	21
V 154	3839		Osman	Abidin	Ayşe	Akviran	Detse	1290	-	Galiçya'da	17 K. Sani 1332	42
VI 4	96	Amca Oğullarından	Osman	Ahmet	Hatice	Sille	Camii Cedid	1313	.	Sıtma Şiddetinden Şehiden	14 T. Sani 1334	21
936		-	Osman	Ali	-	-	-	1310	-	I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	18.07.1916	22
4707		-	Osman	Hacı Ömer	-	Sille	-	1296	-	I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	00.11.1916	36
VII 122	3003		Osman	Hasan	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1311	Müteehhil	Irak'da	22 Eylül 1333	22
3829		-	Osman	Hasan Hüseyin	-	Karatay	-	1302	-	I. Dünya / Meydan Muharebesi	04.12.1915	29
4714		-	Osman	Hüseyin	-	Sille	-	0	-	I. Dünya / Galiçya 3 Numaralı Pardiç İhtiyat Hastahanesi	11.10.1917	-
4711		-	Osman	Hüseyin	-	Sille	-	1311	-	I. Dünya / Galiçya 2 Numaralı Pardiç Seyyar Hastahanesi	11.10.1916	21
3954		-	Osman	İbiş	-	Meram	Hatunsaray / Karaağaç	1310	-	I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Hastahanesi	13.07.1916	22
914		-	Osman	İsmail	-	-	-	1302	-	I. Dünya / Filistin Telü'ş-Şeria Mevki Hastahanesi	03.03.1917	31
V 235 (471 3)	5092		Osman	İsmail	Vahide	Sille	Camii Cedid	1314	-	I. Dünya / Filistin Gazze Cephesinde (Muharebede)	23.01.1917 (27 Mart 1333)	19
919		-	Osman	Mehmet	-	-	-	1296	-	I. Dünya / Irak Bağdat Askerî Merkez Hastahanesi	16.10.1915	35
4712		Abdi Oğullarından	Osman	Mehmet	-	Sille	-	1311	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Niğde Hastahanesi	19.09.1916	21
938		-	Osman	Mehmet	-	-	-	1895	-	I. Dünya / Galiçya 309 Nolu Hastahane	12.04.1917	22
VII 122	3007		Osman	Mustafa	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1303	.	Irak'da	7 T. Evvel 1333	30
937		Arap Hasan	Osman	Mustafa	-	-	-	1310	-	I. Dünya / Irak Şehriban Kazası Civarındaki Muharebe	23.01.1917	23
VI 42	990	Mustafa Oğlu	Osman	Mustafa	Miyase	Akviran	İlyas Baba Tekke	1314	Mücerred	Ma'mure Hastanesinde	7 Mayıs 1333	19

VI 30	675		Osman	Müteveffa Feyzullah	Nuriye	Üsküp	Arapgir Medresesi	1295	Fatma'nın Zevci	Avusturya'da	2 Mart 1917	38
920		Hacı Osman	Osman	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Irak	25.11.1916	36
V 24 (471 6)	591		Ömer	Ahmet	Hatice	Meram (Sille)	Vadi-i Meram Aşıklar	1302	-	I. Dünya / Irak Kuttu'l Amare Civarında Sabis Meydan Muharebesi (Kuttu'l Amara Muharebesi'nde)	24.12.1915 (24 Şubat 1331)	29
965		Sağır	Ömer	Ahmet		-	-	1309		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	20.07.1918	25
968		-	Ömer	Ali		-	-	1311		I. Dünya / Romanya Meydan Harbi	24.07.1916	21
963		--	Ömer	Dede		-	-	1308		I. Dünya / Irak İstilat Muharebesinde	23.02.1917	25
V 200	4918	Bekmezci Oğullarından	Ömer	Halil	Raziye	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Ak Sancak Gaza Muharebesinde	7 T. Sani 1333	27
964		Ayvad	Ömer	İsmail		-	-	1308		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.11.1916	24
954		-	Ömer	Musa		-	-	0		I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
VI 142	3437		Ömer	Mustafa		Merkez	Kara Höyük Karyesi			Kafkas Cephesi'nde	Mayıs 1333	-
4717		-	Ömer	Mustafa		Sille	-	1304		I. Dünya / Şark (Kafkas) 12. Fırka 6 Nolu Seyyar Hastahanesi	20.06.1916	28
966		-	Ömer	Mustafa		-	-	1309		I. Dünya / Irak Felâhiye Muharebesi	23.12.1916	23
VI 113	2703		Ömer	Müteveffa Mevlüt	Elmas	Merkez	Çayırbağı	1315		Ermenilerle Müsademede Bitlis'de	K. Evvel 1333	18
967		-	Ömer	Osman		-	-	1310		I. Dünya / Irak Kazım Paşa Kasrı Askerî Hastahanesi	26.07.1916	22
4718		Doğruca	Rahim	Hacı Mevlüt		Sille	-	1310		I. Dünya / Irak	16.02.1917	23
V 146 (471 9)	3638	Durucan Oğlu	Rahim	Hacı Mevlüt	Zeliha	Çumra (Sille)	İsmil	1311	-	I. Dünya / Irak Merfu Kale Muharebesinde (Muharebede)	11.02.1917 (11 Nisan 1333)	22
V 62	1547	Jandarma Taburunun Beyşehir Takım Kumandanı Mülazim-i Evvel	Ramiz Efendi	Mehmet Efendi	Fethiye	Merkez	Sebhavan	1301	-	Bayburt'da	8 Temmuz 1332	31
985		-	Rasih	Ali		-	-	1311		I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilal-i Ahmer Hastahanesi	13.10.1916	21
988		-	Raşit	Mehmet		-	-	1311		I. Dünya / Irak 18.Kolordu 51.Fırka Sıhhiye Bölüğü	14.11.1916	21
V 163	4059	Kara Küçük Oğullarından	Recebin Hasan	Süleyman	Havva	Merkez	Zıvarık Burhaniye	1307	-	Muharebede	7 Eylül 1332	25
989		-	Recep	Ali		-	-	1299		I. Dünya / Filistin Katba	10.02.1916	33
3960		-	Recep	Hasan		Meram	Hatup / Dikmeli	1311		I. Dünya / Irak 18. Kolordu 52. Fırka Sıhhiye Bölüğü	10.01.1916	21

990		-	Recep	İbrahim		-	-	1305		I. Dünya / Şark (Kafkas)	09.05.1916	27
V 151 (395 9)	3755	Kel Memiş Oğlu (Kelmemiş Oğulları)	Recep	Mehmet	Şerife	Meram	Gödene (Hatup / Dikmeli)	1310	-	I. Dünya / Irak Meydan Harbi (Iran'da)	22.01.1917 (22 Mart 1333)	23
996		-	Resul	Abdurrahman		-	-	1294		I. Dünya / Şark (Kafkas) Muş Hastahanesi	15.05.1915	37
1005		-	Rıza	-		-	-	0		I. Dünya / Galiçya Galiçya'da	01.05.1917	-
1003		-	Rıza	Ahmet		-	-	1310		I. Dünya / Irak İmam Mehmet'de	27.10.1916	22
V 197 (100 4)	4841	(Yörükzade Oğulları)	Rıza	Ahmet Efendi	Emine	Merkez	Kasap Sinan	1311	-	I. Dünya / Galiçya Galiçya Muharebesi (Galiçya'da 4431 Numrolu Tepede)	10 Ağustos 1333 (00.00.1917)	22
V 74	1845	Tütüncü Oğlu	Rıza	Fehmi	Saliha	Merkez	Şeyh Ahmet	1303	-	Meydan-ı Harbde	15 Ağustos 1332	29
V 92	2291		Rıza	İbrahim	Ayşe	Merkez	Hasan Dede Mescid	1297	-	Askerde	14 K. Evvel 1332	35
1008		-	Rüstem	Bayram		-	-	1310		I. Dünya / Filistin 35. Seyyar Hastanesi	09.04.1916	22
1009		-	Rüştü	Abdullah		-	-	1309		I. Dünya / 5. Menzil İzmir Merkez Askeri Hastahanesi	03.05.1916	23
VI 94	2241	Kör Oğlan Oğullarından Hasan Oğlu	Sadettin (Çavuş)	Hasan	Ayşe	Merkez	Hasan Şeyh	1308	.	Bağdat'da Harp Meydanında	1 K. Evvel 1332	24
1012		-	Sadık	Hacıpol		-	-	1305		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	19.05.1917	28
VI 30	692		Sadık	Müteveffa Hacı Veli	Müteveffiye Neslihan	Merkez	Selimiye Mahallesi	1305	Kamile Zevci	Meydan Harbinde	19 Temmuz 1333	28
4079		-	Sait	Ali		Selçuklu	Sille / Ardıçlı	1291		I. Dünya / Irak 51. Fırka 2. Seyyar Hastanesi	08.11.1915	40
1015		-	Sait	Halil		-	-	1303		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	25.07.1916	29
1020		-	Salih	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Irak Yedibekre Grubu Hastanesi	04.03.1916	26
VIII 145	613/ 3543 / 3548		Salih	Durmuş	Hatice	Merkez	Polatlar Mahallesi	1301	.	Şehit Mahkeme kararı ile	1333	32
1017		-	Salih	Halil		-	-	1307		I. Dünya / Galiçya	25.08.1916	25
1021		-	Salih	Mustafa		-	-	1300		I. Dünya / Irak Meydan Harbi	30.02.1917	33
1018		-	Salih	Salih		-	-	0		I. Dünya / Galiçya 2/2 Nolu Seyyar Hastahanesinde (Yakovada)	08.09.1916	-
V 125 (396 4)	3120	Kozak Oğlu (Kozak Oğullarından)	Seyit	Bekir	Müteveffiye Ayşe	Meram	Camii Kebir	1299 (0)	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi (Meydan-ı Harbde)	10.04.1916 (10 Eylül 1332)	33

VI 148	3596	Mehmet Oğlu	Seyit	Mehmet	Fatma	Hatunsaray	Akviran	1314	Mücerred	Şam Cephesinde	T. Evvel 1333	19
VI 72	1677		Seyit	Müteveffa Ahmet	Elmas	Merkez	Turuntay Karyesi	1310	.	Çapakçur Mevkiinde	T. Evvel 1333	23
VII 258	6394	Kazancı Zade	Seyit	Müteveffa Hacı Hasan	Fatma	Merkez	Kara Kurt Mahallesi	1301	Kamile	Erzurum'un Göbek Muharebesi'nde	1332 Bahar Mevsiminde	31
V 110	2743	Çağşak Oğlu	Seyit İbrahim	Hasan	Ayşe	Kızılviran	Çamurluiret	1314	-	Urfa Hastahanesi'nde	2 K. Evvel 1332	18
V 123 (396 6)	3047	Çağşak Oğullarından (Çağşak Oğulları)	Seyit İbrahim	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran (Meram)	Çamurluiret (Kızılören / Sefaköy)	1312	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Esna-yı Muharebede)	6 Eylül 1332 (00.00.1916)	20
3967		Çağşak Oğulları	Seyit Mehmet	Hüseyin		Meram	Kızılören / Sefaköy	1314		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	02.10.1916	18
VI 42	993		Seyit Mehmet	Mustafa	Hatice	Akviran	Akviran	1312	Mücerred	Galiçya'da	20 K. Sani 1332	20
VII 256	6349		Seyit Mehmet	Müteveffa Mehmet	Ayşe	Merkez	Ferhuniye	1292	Saliha	Çapakçur Hstanesinde	1332	40
VI 120	2889		Seyit Mehmet	Seyit Çavuş	Hediye	Merkez	Tarhana Mahallesi	1302	Saliha'nın Zevci	Çapakçur'da	10 T. Sani 1333	31
V 105	2625	Kalleci Bekirin	Süleyman	Bekir	Ayşe	Meram	Zokak	1301	-	Askerde	17 Ağustos 1332	31
V 62	1549		Süleyman	Derviş	Kezban	Sille	Başarakavak	1312	-	Muharebe'de	15 Ağustos 1332	20
3831		-	Süleyman	Hüseyin		Karatay	Yarma / Hayroğlu	1312		I. Dünya / Şark (Kafkas) 2. Kolordu 1. Fırka 4. Seyyar Hastanesi	30.07.1916	20
VI 135	3250		Süleyman	İbrahim	.	Merkez	Gödenne	1307	.	Galiçya Cephesinde	Temmuz 1333	26
V 153	3809	Şaban Oğullarından	Süleyman	İsmail	Aliye	Kızılviran	Hasan Şeyh	1311	-	Muharebede	30 Nisan 1333	22
1035		-	Süleyman	Mahmut		-	-	0		I. Dünya / Filistin Meydan Harbi	25.04.1917	-
1041		-	Süleyman	Mehmet		-	-	1294		I. Dünya / Şark (Kafkas) Giresun Menzil Hastahanesi	16.05.1916	38
3970		Molla Mustafa	Süleyman	Mehmet		Meram	Kızılören / Yatağan	1299		I. Dünya / Irak 51. Fırka Sihhiye Bölüğü	09.01.1916	33
V 175	4364	Gani Oğullarından	Süleyman	Mehmet	Raziye	Kızılviran	Kızılviran	1311	-	Askerde	25 Ağustos 1332	21
V 197 (105 5)	4862		Süleyman	Mevlüt	Şerife	Merkez	Koca Sinan	1311	-	I. Dünya / Irak İstilat İstasyonunda Muharebe (Meydan Harbinde)	22.02.1916 (22 Nisan 1333)	21
V 69	1721		Süleyman	Mevlüt	Neslihan	Merkez	Zıvarık Hacı Abbas	1312	-	Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
1042		-	Süleyman	Musa		-	-	1296		I. Dünya / Irak Bağdat 2. Hilal-i Ahmer Hastahanesi	05.10.1915	35
1037		-	Süleyman	Süleyman		-	-	1288		I. Dünya / Galiçya Meydan Harbi	11.07.1916	44
1045		-	Süleyman	Süleyman		-	-	1298		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	00.00.0000	-
VIII 227	6183		Süleyman	Süleyman	Hatice	Merkez	Akbaş Mahallesi	1305	Evli	Şehit. Meydan Muharebesi. Mahkeme Kararı İle	11 Eylül 1332	27

V 69	1723		Şakir	Ahmet	-	Meram	Gödene	1312	-	Kayıp. Çapakçur Civarında (Doğu Cephesi)	7 Ağustos 1332	20
1064		Adliye Kavahi Oğulları	Şevket	Osman	-	-	-	1297	-	I. Dünya / Mağça Hastahanesi	25.10.1917	36
1066		Arap Halil	Şeyh Ali	Mehmet	-	-	-	1290	-	I. Dünya / Filistin Şeri-a Menzil Hastahanesi	26.11.1916	42
1069		-	Şükrü	Ahmet	-	-	-	1311	-	I. Dünya / Irak Bağdat Felâhiye Harbinde	05.05.1916	21
1068		Mavşar Oğulları	Şükrü	Ömer	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Meydan-ı Harbde	03.11.1915	23
1073		-	Tahir	Ali	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) I. Seyyar Hastahanesi	29.03.1915	24
1074		Derviş Oğullarından	Tahir	Ali	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Milkan Harbinde	17.06.1916	25
VIII 127	173/3119		Tahir Efendi	Ölü Hasan Efendi	Zübeyde Hanım	Merkez	Merkez	1299	Selman Hanım	Kayıp	1332	33
V 69 (397 3)	1725	Sarı Oğlu (Sarı Hüseyin Oğulları)	Tevfik	Hüseyin	-	Meram	Vadi Meram Cami Kebir	1312	-	I. Dünya / 2113 Rakımlı Tepede (İhmalli Tepede)	28.06.1916 (27 Ağustos 1332)	20
1087		-	Tevfik Efendi	Reşat	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Şamran Muharebesi	11.12.1916	-
1088		-	Vehbi	Abdullah	-	-	-	1300	-	I. Dünya / Filistin Ebu Usfur Muharebesinde	27.09.1917	33
1090		-	Veli	Ali	-	-	-	0	-	I. Dünya / Irak Meşah'da	16.01.1917	-
3974		-	Veli	Ali	-	Meram	Hatıp / Çayırbağı	1308	-	I. Dünya / Irak Kerkük Menzil Hastahanesi	07.03.1918	26
4743		-	Veli	Emir Ali	-	Sille	-	1309	-	I. Dünya / Irak 56 Nolu Seyyar Hast.	14.02.1917	24
V 56 (108 9)	1387	(Obraklı)	Veli	Mehmet	Esmehan	Merkez	Sütcü	1305	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) 9. Fırkada (Bayburt)	26.04.1916 (19 Haziran 1332)	27
VI 74	1747		Veysel	Ali	Vesile	Merkez	Vadi Meram Camii Kebir	1308	-	Çapakçur Mevkiinde	15 Temmuz 1332	24
1097		Kara Mehmet Oğulları	Veysel	İbrahim	-	-	-	1294	-	I. Dünya / Şark(Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	38
1099		-	Yahya	Ahmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Sultan Murathan Tepesi	10.04.1916	-
4745		-	Yahya	Feyzullah	-	Sille	-	1314	-	I. Dünya / Galiçya Hastahaneye Giderken	18.12.1916	18
V 246 (408 1)	5385	Beşe Oğullarından	Yunus	Abdullah	Ayşe	Sille (Selçuklu)	Saray Karyesi (Sille / Sarayköy)	1314	-	I. Dünya / Filistin Gazze'de (Meydan Harbinde)	14.09.1917 (14 T. Sani 1333)	19
1109		Hacı Oğulları	Yunus	Hasan	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Galiçya 433 Bekirhavuz'da	04.07.1916	24
1108		Safer	Yunus	Hüseyin	-	-	-	0	-	I. Dünya / Galiçya	05.07.1916	-
1112		-	Yusuf	Asım	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepelerinde	12.09.1918	-
1113		-	Yusuf	Galip	-	-	-	0	-	I. Dünya / Şark (Kafkas) Kop Tepelerinde	12.09.1918	-

2649		-	Yusuf	Halil		Çumra	Merkez / Alemdar	1314		I. Dünya / Filistin Babtoma Hastahanesi	06.05.1917	19
1119		-	Yusuf	Mehmet		-	-	1314		I. Dünya / Filistin Babtoma Hastahanesi	22.10.1917	19
VI 77	1804		Yusuf	Mustafa	Havva	Merkez	Vadi Meram Zokak	1304	.	Askerde	Haziran 1332	28
V 92	2278		Yusuf	Mustafa	-	Merkez	Dolab Mahmud	1312	-	Halep Gül Muharebesi'nde (Irak)	19 Temmuz 1332	20
1125		-	Zekeriya	Hacı Süleyman		-	-	1310		I. Dünya / Irak Beni Necm'de	06.02.1916	22
V 72	1792	Selamet Oğullarından	Zeynullah	Cabbar	Hatice	Akviran	Ahmediye	1312	-	Kantar Karyesi Muharebesinde	16 Ağustos 1332	20
VI 111	2673	Abdurrahman Oğullarından	Ziya	Mehmet	Müslime	Dinek	Tahtalı Karyesi	1312	.	Irak'da Korna Civarında	T. Sani 1333	21

4.3. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÇANAKKALE CEPHESİ DIŞINDAKİ CEPHELERDE ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Osmanlı Devleti'nin Mondros Mütarekesi'ni imzalaması ile son bulmuş I. Dünya Savaşı, Trablusgarp Savaşı ile başlayıp Balkan Savaşları ile devam eden savaşlar zincirinde, İtilâf Devletleri'nce “Şark Meselesi”nin büyük oranda gerçekleştirildiğinin düşünüldüğü son halkası olmuştur. Uzun süredir nerede başlayacağı belli olmayan ancak başlayacağı inancı ile hazırlıkları yapılan büyük savaş, 1914 yılında ve Balkan Savaşları'nın yaraları henüz sarılamadan patlak vermiştir.

Osmanlı Devleti'nin İttifak Devletler gurubunda ve Almanya'nın yanında yerini alması ile çok geniş bir alana yayılan savaş, 1918 yılında ve savaşa katılan devletlerin büyük kayıpları ile sona ermiştir. Osmanlı Devleti coğrafyasının hemen her yerinde savaş bütün şiddeti ile vuku bulmuş, başta Çanakkale olmak üzere önemli başarılar da elde edilmiştir. Ancak dönemin savaş teknolojisi açısından zayıf olan Osmanlı ordusunun bu başarıları elde edebilmesi büyük oranda insan kaybı ile mümkün olabilmıştır. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndaki en önemli ve hatta en etkili güçlerinden birisi askerinin vatan sevgisi olmuştur. I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş olan Konyalılar ile ilgili ulaştığımız sonuçlar bu konudaki görüşlerimizi haklı çıkarır niteliktedir.

Araştırmamızda I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi Konya şehitlerini ayrı başlık altında incelediğimizden, Dünya Savaşı'nın diğer cephelerinde şehitlik mertebesine erişmiş 593 Konyalı şehit tespit edilmiştir²⁴⁶.

Kayıp olduğunu tespit ettiğimiz 22 şehidi çıkardığımızda I. Dünya Savaşı'nda çeşitli cephelerde şehit düşmüş 593 Konyalı şehidin 66'sı hem KVMVD'de hem *Şehitlerimiz* kitabında, 360'ı ise sadece *Şehitlerimiz* kitabında bulunmaktadır. Geriye kalan 167 şehidin bilgisine Konya Merkez Nüfus Müdürlüğü Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri kayıtlarının taranması sonucunda ulaşılmıştır.

²⁴⁶ Bu liste, Konya Merkez Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü arşivinde bulunan Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri ile MSB tarafından neşredilmiş olan *Şehitlerimiz* kayıtlarından tespit edilmiştir.

4.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Çanakkale Cephesi dışında savaşımış olduğu cephelerde şehit olan Konyalıların kayıtlardaki şehâdet yeri bilgileri net olanların dağılımına baktığımızda 199 şehitle en fazla Irak Cephesi'nde şehit verildiğini, bu cepheyi sırasıyla 119 şehitle Doğu (Şark (Kafkas)) Cephesi, 79 şehitle Galicya – Makedonya – Romanya Cepheleri, 54 şehitle Filistin Cephesi ve 10 şehitle Arabistan Cephesi'nin takip ettiğini görüyoruz.

KVMVD VIII. cilt, 188. sayfada bulunan ve 769 / 5316 müteselsil numaralı Hasan oğlu Hasan isimli şehit kayıtlarında “Vefat Ettiği Yer” sütununa “Şehit” ifadesi yazılmış olduğundan bu şehidin şehâdet yeri tespit edilememiştir. KVMVD V. cilt, 252. sayfada kaydı bulunan 5539 müteselsil numaralı “Hacı Saçlı Oğullarından Mehmet oğlu Hasan” isimli şehidin ilgili sütunda hiç bir bilgi yazılmamış olduğundan bu şehidin de şehâdet yeri tespit edilememiştir. Bu iki şehit dışındaki 591 şehidin şehâdet yerlerinde veriler mevcuttur. Ancak bunlardan 19'unda vefat ettiği yer olarak “Askerde” ifadesi yer almaktadır. Bundan başka ilgili sütunda “Esna-yı Muhârebede”, “Meydan Muhârebesi”, “Meydan-ı Harbde”, “Meydan Harbi'nde”, “Muhârebede” ve “I. Dünya” gibi genel ifadelerin kaydedilmiş olduğu 51 şehit tespit edilmiştir. Biz değerlendirme sonuçlarını grafiğe geçirirken bu özelliklere sahip şehitleri “Diğerleri” başlığına dahil ettik. Söz konusu olan “Diğerleri” başlığı yukarıda şehit sayılarını vermiş olduğumuz cephelerden ayrı olarak, I. Dünya Savaşı'nın cereyan ettiği geniş coğrafyada, çeşitli askerî birliklerde ve hastanelerde şehit düşmüş askerleri de ihtiva etmektedir. Bu şekilde kaydı düşülmüş olan şehit sayısı ise 55'dir. Yine aynı sütuna “Mahkeme Kararı İle Şehit” ifadesi yazılmış olan 5 şehit bulunmaktadır.

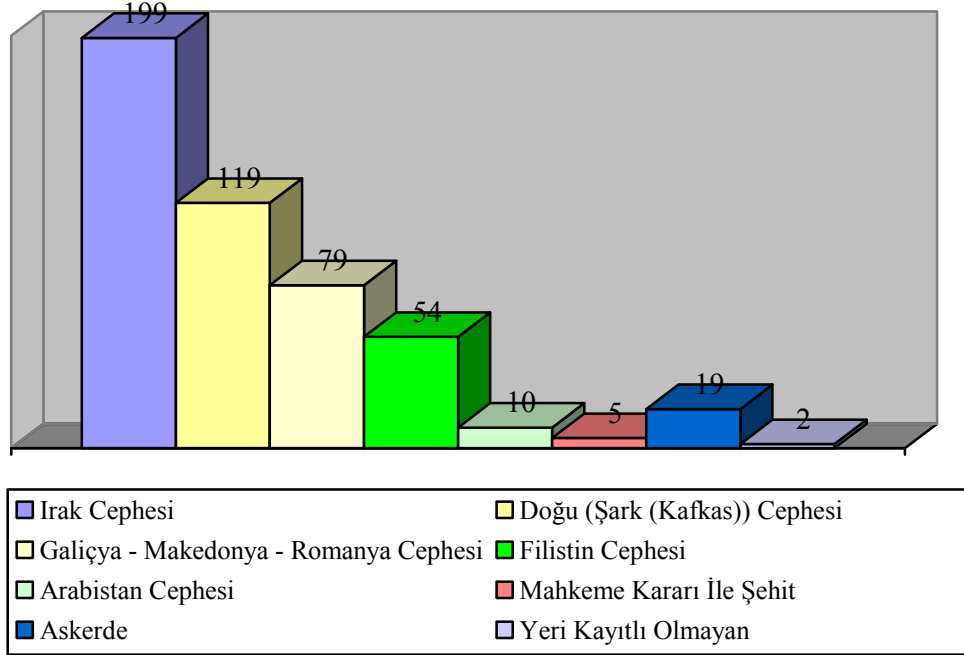
Yapmış olduğumuz incelemeler sonucunda I. Dünya Savaşı'nın vuku bulduğu hemen hemen bütün Osmanlı Cepheleri'nde şehit düşmüş Konyalıların şehit oldukları cephelere göre dağılımı şu şekildedir:

ŞEHİT OLDUKLARI CEPHE ADI	BU CEPHEDE ŞEHİT OLAN ASKER SAYISI
Irak Cephesi	199
Doğu (Şark (Kafkas)) Cephesi	119
Galiçya – Makedonya – Romanya Cephesi	79
Filistin Cephesi	54
Arabistan Cephesi	10
Mahkeme Kararı İle Şehit	5
Askerde	18
Diğerleri	107
Yeri Kayıtlı Olmayan	2

Vatansever Konyalılar Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda mücadele ettiği hemen bütün cephelerde şehadet mertebesine erişmişlerdir. Bu cümleden hareketle Konyalı askerlerin I. Dünya Savaşı'nın her cephedeki hemen hemen bütün muharebelerde vatanî görevlerini yaptıklarını söyleyebiliriz. Kayıtlarda bu ifademizi doğrulayan tespitlerden birisi Irak Cephesi muharebeleridir. Bu cephedeki çarpışmalarından Lahye, Felâhiye, Kuttu'l Amare ve Tikrit Muharebeleri'nde şehit düşmüş Konyalılar bulunmaktadır. Bu cephede görev almış Konyalılar içerisinde, 18. Kolordu Hastanesi ile diğer Sıhhiye Bölükleri'nde tedaviye alındıktan sonra şehit düşmüş olanlar da vardır.

Buna paralel olarak Doğu (Şark (Kafkas)) Cephesi ile ilgili kayıtlarda da Konyalıların bu bölgedeki hemen her alanda savaşa iştirak ettikleri görülmektedir. Bakü, Bayburt, Mardin, Bitlis ve Çapakçur şehit sayısının yoğunluk gösterdiği mevkiiler olarak dikkat çekmektedir.

Kayıtlarda yer alan bilgilerden yola çıkarak yapmış olduğumuz değerlendirmeler sonucunda I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki çeşitli cephelerde şehit olan Konyalı askerlerin şehit oldukları yerler ile ilgili yaptığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte açıklanmaktadır.

GRAFİK 10. ŞEHÂDET YERİ DAĞILIMI

Grafikte de görüldüğü üzere I. Dünya Savaşı'nda, Konyalı askerlerin Çanakkale Cephesi'nden sonra sayıca en çok şehit oldukları yer Irak Cephesi'dir. Onu sırasıyla Doğu (Şark (Kafkas)), Galiçya – Makedonya – Romanya, Filistin ve Arabistan Cephesleri takip etmektedir. Neticede Konyalı askerler I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı geniş coğrafyanın hemen her bölgesinde mücadeleye iştirak ederek vatanî görevlerini yapmışlardır.

4.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı

I. Dünya Savaşı'nda şehit olan Konyalıların şehit oldukları tarihlere göre dağılımlarında Çanakkale Cephesi tarihi olan 1331 (1915) senesinin ilk sırada yer aldığını görüyoruz. Ancak bu bölümün muhtevası dışında bulunan Çanakkale Cephesi verileri, bundan sonraki bölümde incelendiği için burada değerlendirme dışında tutulmuştur.

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlarında şehâdet tarihi bilgilerinin savaşın başladığı tarihten bitişine kadar olan süreç içerisinde oldukça geniş bir döneme yayıldığını tespit ettik. Savaşın

başlangıcı olan 1914 yılından savaşın bittiği 1918 yılına kadar olan tarihi dilimin hemen hemen her dönemi içerisinde şehit düşmüş Konyalıların olduğu listemizde de görülmektedir.

Kayıtlarda vefat tarihi net olmayan şehitler de bulunmaktadır. Bu şehitlerin vefat tarihi kayıtlarında “Meçhul”, “Tarihi Vefatı Meçhul” ve “00.00.0000” gibi ifadeler olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan ayrı olarak KVMVD V. cilt, 33. sayfa ve 805 müteselsil numaralı İbiş Oğlu Mevlüt isimli şehidin vefat tarihine hiçbir kayıt düşülmemiştir. Bu şekilde vefat tarihini kesin olarak tespit edemediğimiz 13 şehit bulunmaktadır.

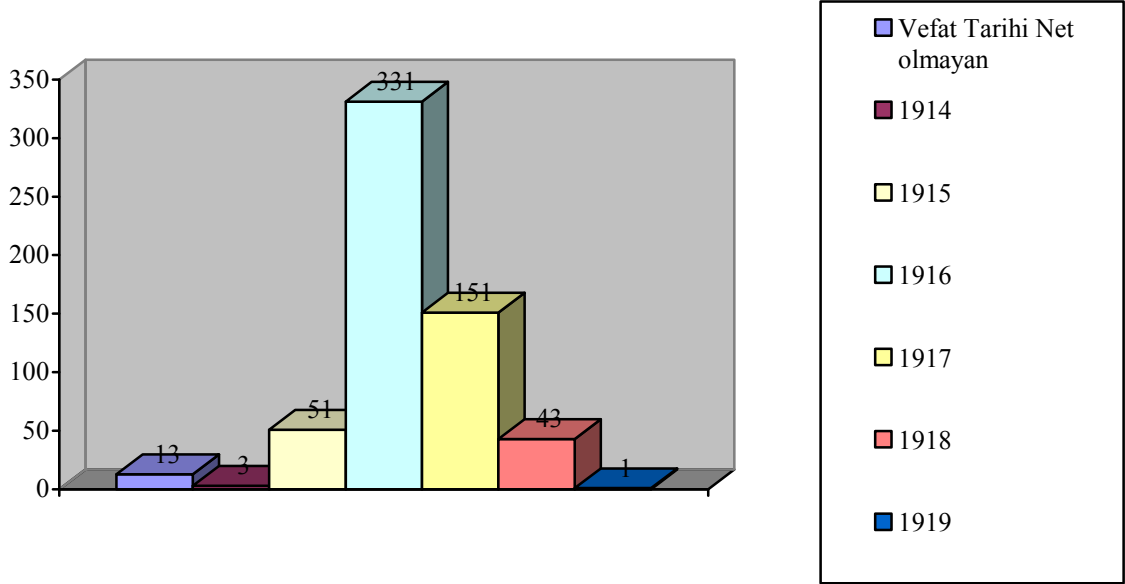
Vefat tarihi 1919 olan, ancak cephe adı I. Dünya Savaşı cephelerinden biri olduğu için bu bölüme aldığımız 1 şehit bulunmaktadır. KVMVD VI. cilt, 114. sayfada bulunan 2750 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Mikdat”ın vefat tarihi “20 Haziran 1335” (1919) olarak kaydedilmiş ancak vefat ettiği yer Şam olduğundan I. Dünya Savaşı şehidi olarak değerlendirilmiştir.

I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlarından elde ettiğimiz veriler doğrultusunda şehadet tarihlerinin yıllara göre dağılımında 1332 (1916) yılının 331 şehitle ilk sırada yer aldığını görüyoruz. Bunu sırasıyla; 151 şehitle 1333 (1917), 51 şehitle 1331 (1915), 43 şehitle 1334 (1918) ve 3 şehitle 1330 (1914) yılı takip etmektedir. Bu verilerin Milâdî yıllara göre tasniflerini yaparak oluşturduğumuz, şehadet tarihini ve asker sayısını gösteren liste aşağıda sunulmuştur:

ŞEHÂDET TARİHİ	BU TARİHTE ŞEHİT OLAN ASKER SAYISI
Vefat Tarihi Net Olmayan	13
1914 Yılı	3
1915 Yılı	51
1916 Yılı	331
1917 Yılı	151
1918 Yılı	43
1919 Yılı	1

Bu bilgiler doğrultusunda I. Dünya Savaşı'nda şehit olan Konyalı askerlerin şehit oldukları yıllar ile ilgili yaptığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte açıklanmaktadır:

GRAFİK 11. ŞEHÂDET TARİHİ DAĞILIMI

Bu veriler, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale dışında kalan cephelerdeki Konyalı şehitlerin şehâdet yeri ile ilgili yaptığımız değerlendirmelerle de örtüşmektedir. I. Dünya Savaşı'nda vatan savunmasına iştirak etmiş Konyalıların, başta Irak ve Doğu Cephelelerinde vuku bulan çatışmaların şiddetli olduğu tarihlerde ağırlıklı olarak şehit düştükleri görülmektedir. 1916 (1332) ve 1917 (1333) yıllarında savaştaki önemli çarpışmaların gerçekleşmiş olduğu, bu bilgiler doğrultusunda daha bir netlik kazanmaktadır. 1916 yılı kayıtlarının Irak ve Doğu (Şark (Kafkas)) Cephelelerinde yoğunlaştığı şehâdet yeri kayıtlarından da anlaşılmaktadır. 1917 yılı kayıtları ise daha çok Irak Cephesi ile diğer cephelerde yaygınlık göstermektedir.

4.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu

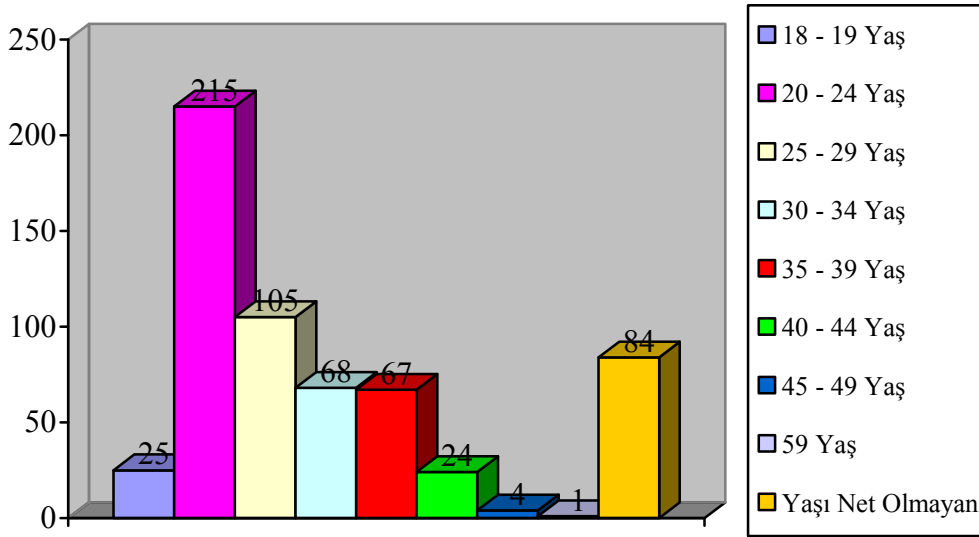
I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephe ve bölgelerde şehit düşmüş 593 Konyalının, 18 yaşından 59 yaşına kadar oldukça geniş yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir. KVMVD V. cilt, 279. sayfada kayıtlı bulunan 6240 müteselsil numaralı “İshak Oğlu Yüzbaşı Çerkez Hacı Osman Ağa” isimli şehit 59 yaşında şehâdet mertebesine erişmiş en yaşlı şehit olarak tespit edilmiştir.

Kayıtlarda vefat tarihi ve özellikle doğum tarihi net olmayan 84 şehidin yaş hesaplaması yapılamamıştır. Bu şehitleri “Yaşı Belli Olmayan Şehitler” olarak gruplandırdık. En küçük şehit yaşı 18 olarak tespit edilmekle birlikte doğum tarihi kaydı düşülmemiş şehitlerin de bulunduğu göz önüne alındığında bu sonucu kesin olmamakla birlikte elimizdeki veriler doğrultusunda ifade etmiş bulunmaktayız. Kayıtlarda şehit yaşlarının 20’li yaşlarda yoğunlaştığı görülmüştür. I. Dünya Savaşı'nda şehit düşmüş Konyalılarından 72’si 22 yaşında bu mertebeye erişmiştir. Buradan hareketle şehit sayısının en yoğun olduğu yaş 22 olarak tespit edilmiştir. Yapmış olduğumuz incelemeler ışığında şehit yaşları ile ilgili ulaştığımız sonuçlar aşağıdaki listede yer almaktadır:

ŞEHİDİN YAŞI	BU YAŞ GRUBUNDA YER ALAN ŞEHİT SAYISI
18 – 19 Yaş	25
20 – 24 Yaş	215
25 – 29 Yaş	105
30 – 34 Yaş	68
35 – 39 Yaş	67
40 – 44 Yaş	24
45 – 49 Yaş	4
59 Yaş	1
Yaşı Net Olmayan	84

Bazı kayıtlarda doğum tarihinin yazılmamış olmasından dolayı şehit yaşları tespit edilememiştir. Bu şekilde yaşı tespit edilemeyen şehitlerin sayısı 84'tür. Bu nedenle ilgili şehitlerin yaşları ile ilgili değerlendirme yapmamakla birlikte bu şehitleri "Yaşı Belli Olmayan" başlığı altında tasnif ettik. 18 ve 19 yaşında şehit düşmüş 25 Konyalı bulunmaktadır. Yaşı tespit edilemeyen şehitleri de düşünürsek bu sonuçların değişme olasılığı bir hayli yüksektir. Bununla birlikte I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde 20'li yaşlarda şehadet mertebesine ulaşan Konyalıların oranı diğer yaş gruplarına oranla bir hayli fazladır. Bu veriler ile ilgili hazırlamış olduğumuz grafiğimizden de sonuçları net bir şekilde görebiliriz. Bunlardan ayrı olarak, söz konusu yaşların altında ve üstünde şehitlerin olması da kuvvetle muhtemeldir. Önceki bölümde de ifade ettiğimiz üzere, biz sadece KVMVD ve *Şehitlerimiz* isimli kitabın kayıtlarını esas alarak tespitlerimizi yaptık. Askerlik Şubesi kayıtları ve konu ile ilgili diğer saha kaynakları incelendiğinde daha farklı verilere de ulaşılması mümkündür.

GRAFİK 12. ŞEHİT YAŞLARI DAĞILIMI

Grafikten de anlaşılacağı üzere 18 yaştan 59 yaşa kadar şehit örnekleri görülmekle birlikte, yoğunluğun 20'li yaşlarda olduğu bunu 30'lu yaşların takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların medenî durumlarına ilişkin bilgilerin hemen hepsi KVMVD'den alınmıştır. Balkan Savaşları'nda olduğu gibi I. Dünya Savaşı'nda da *Şehitlerimiz*'de bu alan ile ilgili kayıtlara yer verilmemiştir. Bunun yanı sıra medenî hali Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterlerinde kayıtlı olmayanlar da vardır. Kayıtlardan yola çıkarak elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların büyük bir kısmının evli olmadığı sonucuna ulaştık. Ancak KVMVD'nin genelinde medenî durumu sütunu boş bırakılmıştır. Bunu kişinin evli olmaması ile açıklayabiliriz. Bunun yanı sıra kayıtları tutan kişinin ilgili alanı genel olarak yazmamış olabileceği ihtimali de kuvvetle muhtemeldir. Konu ile ilgili tespitlerimizi yaparken kayıtlardaki esasları göz önünde bulundurarak medenî durumu sütununda herhangi bir kaydın olmadığı şehitleri “Kayıt Yoktur” başlığı altında değerlendirdik.

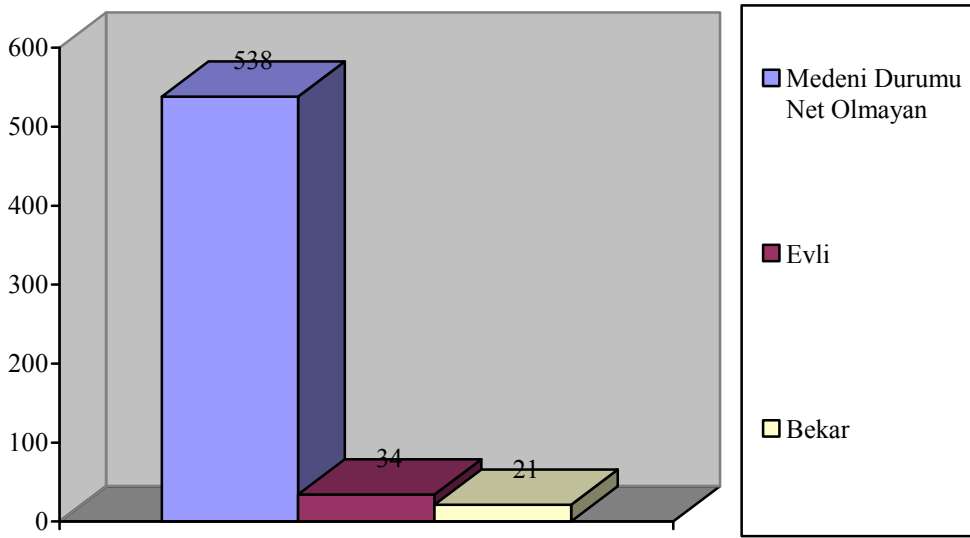
I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri kayıtlarında medenî hal sütununda hiçbir bilgi yazılmamış olanlardan, evli olanların eşinin adı yazılması daha akla yatkın görüldüğünden bu sütunu boş bulunanların büyük ihtimalle bekar olduğunu tahmin etmekteyiz. İhtiyatı da elden bırakmamak kaydı ile 593 şehitden 34'ünün evli olduğunun kesin olarak tespit edildiğini, diğer 559 şehidin 21'inin bekar ve geriye kalan 538 şehidin ise büyük ihtimalle bekar olduğunu ifade edebiliriz.

ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU	BU ÖZELLİĞE SAHİP ŞEHİT SAYISI
Hiçbir Kayıt Yoktur	538
Mütehhil (Evli)	34
Mücerred (Bekar) / Zevci Bulunmadığı / Yoktur	21

Şehit listesinden yola çıkarak hazırladığımız bu tabloda şehit eşleri isimleri ayrıca belirtilmemiştir. Ancak listeye bakıldığında şehit eşlerinin isimlerinin çoğunlukla Emine, Ayşe ve Fatma olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili veriler

Konyalıların dinlerine karşı hassasiyetine ışık tutmaktadır. Çünkü Hz. Peygamber'in ailesine mensup hanımların isimlerini taşıyan şehit eşleri isimleri diğer isimlere nazaran daha çoktur. Kayıtlar doğrultusunda oluşturduğumuz grafikte de görüldüğü üzere I. Dünya Savaşı'ndaki Konyalı şehitlerin medenî durumu ile ilgili bilgiye ulaşamadıklarımızın sayısı da oldukça fazladır.

GRAFİK 13. ŞEHİTLERİN MEDENİ DURUMU DAĞILIMI

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalı askerlerin büyük çoğunluğunun medenî durumlarına ilişkin bilgilere ulaşamamakla birlikte az sayıda şehidin henüz evlenmeden şehit olduklarını, 34 şehidin ise evli oldukları sonucuna ulaştık. Kayıtlar doğrultusunda elde ettiğimiz sonuçların konu ile ilgili başka kaynaklara ulaşıldığında değişmesi ihtimal dahilinde olup medenî durumu belli olmayan şehitler ile ilgili evli ya da bekar ifadesini kullanmak şimdilik mümkün görünmemektedir. Bunun yanı sıra dönemin şartları göz önüne alındığında, uzun süredir savaş ve seferberlik içerisinde olan Osmanlı Devleti'nin önemli merkezlerinden biri olan Konya'da yaşayan insanların, memleketin genel durumu karşısında evlilik yapmak düşüncesinden uzak olduklarını ya da bunun için uygun bir ortama sahip olamadıklarını da söyleyebiliriz. Konyalıların pek azı ile ilgili evli oldukları sonucu ortaya çıkıyor. Bunu, uzun süredir

neredeyse sürekli seferberlik halinin yaşandığı Osmanlı Devleti toplumunun günlük yaşantısına etkisi ile de açıklamak mümkündür.

4.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi

21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilip altı ay sonra yürürlüğe giren Soyadı Kanunu'nun uygulanmasına kadar geçen süre içinde gerek Osmanlı Devleti gerek Türkiye Cumhuriyeti'nde vatandaşların kimlik bilgilerinden birisi olarak lâkapların kullanılmış olduğunu önceki bölümde de ifade etmiştik. Kişinin yaptığı iş, o kişiye ait fiziksel bir özellik, mensubu olduğu ailenin ismi, baba ya da anne adı ve buna benzer özelliklerin lâkap olarak kullanılmış olduğu bilinmektedir. Kayıtların taranması sonucunda I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların lâkapları ile ilgili ulaştığımız bilgiler de bu görüşü doğrular niteliktedir. Burada şehidin baba adı, mesleği ya da mensubu olduğu ailenin adı lâkap olarak kaydedilmiştir.

Bu bölümde şehitlerin % 65'inin lâkabi bulunmamaktadır. Kayıtlardan yola çıkılarak I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalılardan 205'inin lâkabi tespit edilebilmiştir. Bunlardan KVMVD VII. cilt, 87. sayfada bulunan 2130 müteselsil numaralı "Mustafa oğlu Ahmet" in lâkap sütununa "Şerife'nin Zevci" yazılmıştır. Bu durum Konya'da aile kurumuna ve kadına verilen önemin bir başka göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Kayıtlarda bazı şehitlerin lâkap sütununa baba adlarının yazıldığı görülmüştür. Bunlardan bazıları; 3609 müteselsil numaralı "Mevlüt oğlu İbrahim", 673 müteselsil numaralı "Osman oğlu Mehmet", 990 müteselsil numaralı "Mustafa oğlu Osman", 3596 müteselsil numaralı "Mehmet oğlu Seyit", *Şehitlerimiz* 666 numaralı "Durmuş oğlu Durmuş", 808 müteselsil numaralı Hacı Mevlüt oğlu Hasan, 769 müteselsil numaralı "Hüseyin oğlu Ahmet", *Şehitlerimiz* 755 numaralı "Memiş oğlu Memiş", 2947 müteselsil numaralı "Kara Mehmet oğlu Mehmet" ve 1859 müteselsil numaralı "Mevlüt oğlu Halit" dir.

Kayıtlarda en sık tekrarlanan lâkabin "Çağsak Oğulları" olduğu tespit edilmiştir. Bu aileden 5 şehit tespit edilmiştir. Bunlardan "Hüseyin oğlu Seyit İbrahim" ve "Hüseyin oğlu Hasan" ın kardeş şehitler olduğunu tahmin ediyoruz.

Benzer özelliğe sahip olduğunu düşündüğümüz “Şaşının” lâkabı mensubu kardeş olduğundan emin olduğumuz iki şehit daha bulunmaktadır. Bunlar KVMVD V. cilt, 146. sayfada kayıtlı 3643 müteselsil numaralı “Şaşının Mustafa oğlu Hasan” ve yine KVMVD V., cilt 133. sayfada kayıtlı 3311 müteselsil numaralı “Şaşının Mustafa oğlu Ali”dir.

Bundan başka 5 şehit “Çağsak Oğulları”, 2’si “Derviş Oğlu”, “Hacı Halil Oğulları”ndan 2, “Kara Mehmet Oğulları”ndan 3, “Sarı Oğulları”ndan 2, “Tavukcu Oğlu”ndan 2, “Mevlüt Oğlu”ndan 2, “Hacı” lâkabı olan 2 ve “Şaşının” lâkabından da 2 şehit bulunmaktadır. Bu lâkaplar dışında 186 farklı lâkap bulunmaktadır. Kayıtlardaki lâkaplar aşağıdaki listede şehit sayısı ile birlikte sunulmuştur:

LÂKAP	ŞEHİT SAYISI	LÂKAP	ŞEHİT SAYISI
Abasa Oğulları	1	Kadı Oğulları	1
Abdi Oğullarından	1	Kahveci Oğulları	1
Abdullah Oğullarından	1	Kalaycı Oğulları	1
Abdulvahab Oğullarından	1	Kalleci Bekirin	1
Abdurrahman Oğullarından	1	Kamer Oğulları	1
Acem Oğullarından	1	Kara Ağa Oğulları	1
Adıgöz Oğlu	1	Kara Baba Oğulları	1
Adil Oğulları	1	Kara Küçük Oğulları	1
Adliye Kavahi Oğulları	1	Kara Mehmet Oğulları	3
Ahmet Oğlu	1	Kara Şaban Oğulları	1
Akviranlı Oğlu	1	Kara Yusuf Oğulları	1
Alakuşak Oğullarından Mustafa Oğlu	1	Kara Ahmet	1
Ali Efendi Oğulları	1	Karadağ Oğulları	1
Aliağa Oğlu	1	Karantacı Oğlu	1
Amca Oğullarından	1	Kaşıkcı Oğulları	1

Andık Oğullarından	1	Kavukcu Oğulları	1
Arap Oğullarından	1	Kazancı Zade	1
Arap	1	Kel İsmail Oğlu	1
Arap Halil	1	Kel Memiş Oğlu	1
Arap Hasan	1	Kethüda Oğulları	1
Arpacı Oğulları	1	Kırdın	1
Artuk Oğlu	1	Kırna Battal Oğulları	1
Ayvad	1	Kırnatacı Oğlu	1
Bağcı Oğulları	1	Kızılviranlı Oğulları	1
Bastırmacı Zade	1	Kocagöz Oğulları	1
Bayraktar Oğulları	1	Koç Oğulları	1
Behcet Oğullarından	1	Kolu Kısa Oğlu	1
Bekmezci Oğullarından	1	Koyak Oğulları	1
Beşe Oğullarından	1	Kozak Oğullarından	1
Bire Kavas Oğullarından	1	Kör Himmet Oğulları	1
Bozkeleş Oğlu	1	Kör Oğlan Oğullarından Hasan Oğlu	1
Burcu	1	Kör Oğlu	1
Cemal Oğullarından	1	Köse	1
Cilalı Oğullarından	1	Köse Oğulları	1
Cin Ali Oğullarından Hüseyin Ali Oğlu	1	Küçük Ali Oğlu	1
Cuhadar	1	Küçük Hasan	1
Çağşak Oğulları	5	Küçük İsmail Oğulları	1
Çatanlı Oğulları	1	Külükçi Oğulları	1
Çatlak Oğulları	1	Mahmut Oğulları	1
Çavuş	1	Manav Oğlu	1
Çerkez Oğulları	1	Maviş	1
Çetmi Oğulları	1	Mavşar Oğulları	1

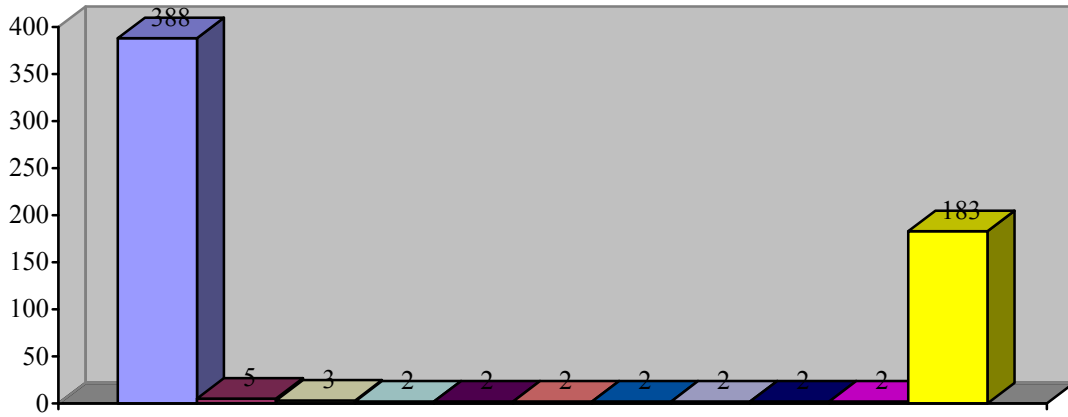
Çınar	1	Mehmet Oğlu	1
Çil Ali Oğlu	1	Meligöz Oğulları	1
Çokmakçı Oğulları	1	Memiş Oğulları	1
Çolak Oğulların	1	Mendilli Oğulları	1
Çöpcü Oğulları	1	Mevlüt Oğlu	2
Davud Oğlu	1	Molla	1
Dede Oğulları	1	Molla Ahmet	1
Deli Oğlu	1	Molla Mustafa	1
Derviş Oğlu	2	Mustafa Oğlu	1
Derviş Oğulları	1	Mustafa Oğulları	1
Desteli Oğulları	1	Muttalib Oğulları	1
Dışkayak Oğulları	1	Müezzın Zade	1
Doğruca	1	Mükremın	1
Durmuş	1	Mülazım-ı Evvel	1
Durmuş Oğulları	1	Obraklı	1
Durucan Oğlu	1	Ordu	1
Emet Oğulları	1	Osman Oğlu (Yörük Oğulları)	1
Emir	1	Ömer	1
Evliya Oğulları	1	Paparacı Oğulları	1
Gani Oğulları	1	Poslu	1
Garip Oğulları	1	Recep	1
Gök Boncuk Zade	1	Safer	1
Gökoğlan Oğulları	1	Sağır	1
Gök Oğulları	1	Sağır Oğlu	1
Gökman	1	Sarı Oğlu (Sarı Hüseyin Oğulları)	1
Gökmen Oğulları	1	Sarı Oğulları	2
Habip Oğulları	1	Sefer Oğlu	1

Hacı	2	Selamet Oğulları	1
Hacı Abdullah Oğulları	1	Silvaslı Oğulları	1
Hacı Derviş	1	Süleyman Hacı	1
Hacı Halil Oğulları	2	Şaban Nam-ı Diğer Öksüz Oğulları	1
Hacı Hasan Oğulları	1	Şaban Oğulları	1
Hacı Himmet Oğlu	1	Şaşının	2
Hacı Hüseyin	1	Şehrîl Oğulları	1
Hacı İsmail	1	Şem'î Şemsî Zade	1
Hacı Mevlüt Oğlu	1	Şems Oğulları	1
Hacı Molla Seyit Oğulları	1	Şerife Zevci	1
Hacı Oğulları	1	Tatar Emin Oğulları	1
Hacı Osman	1	Tavukcu Oğulları	2
Hacı Ömer Oğulları	1	Tekaüd Oğulları	1
Hacı Saçlı Oğulları	1	Tekeli Oğulları	1
Hacıpil Oğulları	1	Temürlü Oğulları	1
Hacı Hasan Oğulları	1	Terlak Hasan Torunu	1
Hafız	1	Tokmak	1
Hanlakçı Oğulları	1	Tütüncü Oğlu	1
Hanlı Oğulları	1	Usta Ahmet	1
Hasan Oğlu	1	Üsküp Muhacirlerinden	1
Hatıbzade	1	Veli Oğullarından	1
Helvacı Oğulları	1	Yörükzade Oğulları	1
Hoca Mustafa Oğulları	1	Yunus Oğlu	1
Hüseyin Oğlu	1	Yüzbaşı	1
İbik Oğulları	1	Yüzbaşı Çerkes	1
İnce Oğulları	1	Zobalak	1
Jandarma Taburunun Beyşehir Takım Kumandanı Mülazim-i Evvel	1	Lâkabı Kayıtlı Olmayan	387

Zeybek	1		
--------	---	--	--

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların lâkapları dağılımını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 14. ŞEHİT LÂKAPLARI DAĞILIMI

Lâkabı Kayıtlı Olmayan	Çağşak Oğulları	Kara Mehmet Oğulları
Tavukcu Oğulları	Şaşının	Derviş Oğlu
Mevlüt Oğlu	Hacı Halil	Hacı
Sarı Oğulları	Diğerleri	

Kayıtlarda şehitlerin lâkapları dışında isimleri ile ilgili bilgilere de ulaşılmıştır. I. Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi dışında kalan cephelerdeki Konya şehitlerinin isimleri ile ilgili yaptığımız taramada sadece 1 şehidin isminin yazılmadığı, 592 şehidin isim bilgilerinin ise kaydedilmiş olduğu tespit edilmiştir. Yaptığımız incelemelerimiz neticesinde şehit isimleri ile ilgili kayıtlardan elde ettiğimiz sonuçlar aşağıdaki listede yer almaktadır:

Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı
İsmi Kayıtlı Olmayan	1	Abbas	1	Abdulkadir	1
Abdullah	8	Abdullah Rüşdü Efendi	1	Abdurrahim	1
Abdurrahman	6	Abdülhalim	1	Ahmet	31

Ahmet Bican Efendi	1	Ahmet Mithat Efendi	1	Ahmet Muhtar	1
Ahmet Nuri	1	Ahmet Talat	1	Alaattin	2
Ali	49	Ali Efendi	1	Ali Osman	1
Ali Rıza Efendi	1	Alim	1	Arif	6
Arif Efendi	1	Arif Hikmet Efendi	1	Aziz	1
Bayram	3	Bekir	5	Berber Mehmet	1
Cemal	1	Derviş	3	Derviş Mustafa	1
Dur Hasan	1	Durmuş	4	Durmuş Ali	1
Enis Efendi	1	Eyüp	4	Fazlı	1
Fehmi	1	Habip	1	Hacı	2
Hacı Halil	1	Hacı Hüseyin	1	Hacı Mustafa	1
Hacı Osman Ağa	1	Hakkı	2	Halil	14
Halil İbrahim	4	Halit	2	Halit Efendi	1
Hamza	2	Hasan	41	Hasan Efendi	1
Hasan Hüseyin	5	Himmet	1	Hüsametdin	1
Hüseyin	20	Hüsnu	2	İbrahim	23
İdris	2	İsa	2	İshak	2
İsmail	20	İsmail Çavuş	1	İzzet	1
Kadir	3	Kamil	1	Mahmut	1
Mehmet Şükrü Efendi	1	Mehmet	75	Mehmet Ali	5
Mehmet Arif Hikmet Efendi	1	Mehmet Emin	4	Mehmet Hüseyin	1
Mehmet Lütfi Efendi	1	Mehmet Rahim	1	Mehmet Salih Efendi	1
Memiş	4	Mevlüt	8	Mevlüt Efendi	1
Mikdat	1	Muallim Tahir Efendi	1	Muhsin	1
Murtaza	1	Musa	4	Mustafa	45
Mustafa Efendi	1	Mustafa Hayri Efendi	1	Mustafa Sabri Efendi	1
Mustafa Tahir	1	Mustafa Zahit Efendi	1	Nasuh	1
Nazif	1	Nebi	1	Nesip	2
Niyazi	3	Numan	1	Nurettin	1
Nuri	3	Osman	19	Ömer	12
Rahim	2	Ramiz Efendi	1	Rasih	1
Raşit	1	Recebin Hasan	1	Recep	4
Resul	1	Rıza	5	Rüstem	1

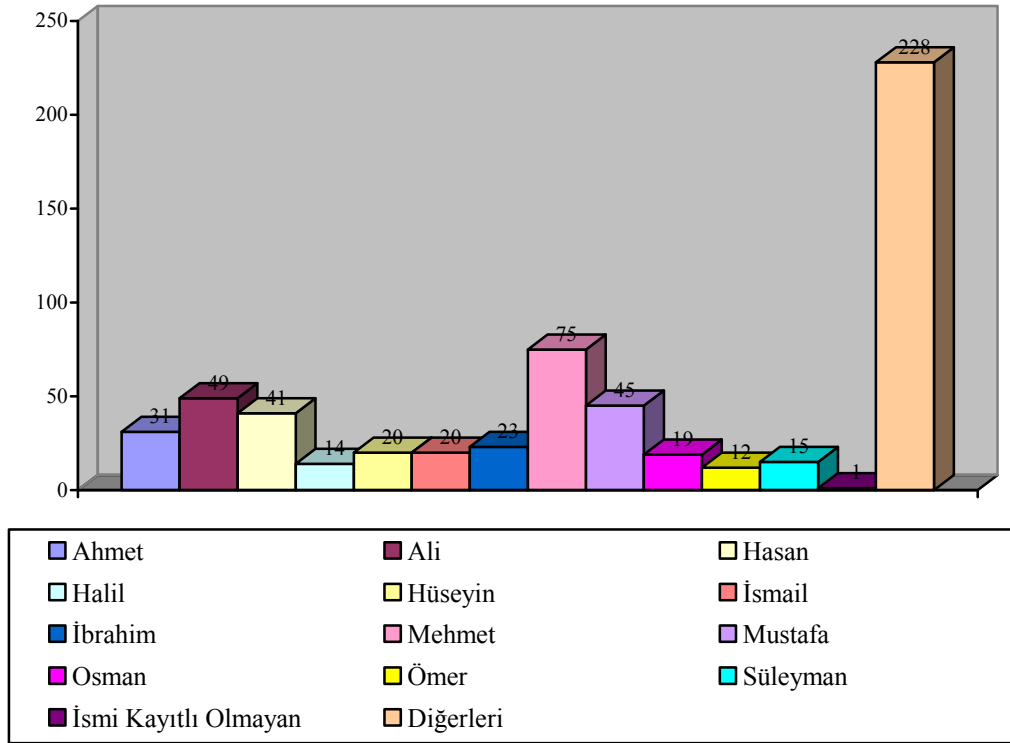
Rüştü	1	Sadettin (Çavuş)	1	Sadık	2
Sait	2	Salih	5	Seyit	4
Seyit İbrahim	2	Seyit Mehmet	4	Süleyman	15
Şevket	1	Şeyh Ali	1	Şükrü	2
Tahir	2	Tevfik	1	Tevfik Efendi	1
Vehbi	1	Veli	4	Veysel	2
Yahya	2	Yunus	3	Yusuf	6
Zekeriya	1	Zeynullah	1	Ziya	1

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale dışındaki değişik cephelerde şehit olan Konyalıların Ali, Ahmet, Hasan, Hüseyin, İsmail, İbrahim, Mehmet ve Mustafa isimlerini diğerlerine oranla daha çok taşıdıkları anlaşılıyor. Bunların yanı sıra Osman, Ömer ve Süleyman isimlerinin de diğer isimlere oranla daha sık kullanıldığı tespit edilmiştir. Türk toplumunda Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ailesine olan sevgi ve saygının diğer bir çok Müslüman topluluğa nazaran daha fazla olduğu bilinmektedir. Çalışmamızın bu bölümündeki tespitlerimiz de bu yargıyı destekler niteliktedir. Konyalıların dinlerine ve geçmişlerine olan bağlılıklarından dolayı bu tür bir uygulama içinde olduklarını tahmin ediyoruz. Bu tahminimizi güçlü kılan bir diğer tespitimiz de Anadolu Selçuklu Sultanı Alaattin Keykubat'ın ismini I. Dünya Savaşı'nda şehit olmuş 2 Konyalının taşıyor olmasıdır.

Şehit isimleri incelendiğinde dikkati çeken bir diğer husus “Hacı” ve “Seyit” isimlerinin ön ad olarak kullanılmış olmasıdır. Bunun yanı sıra isimlerin sonuna yazılmış olan “Efendi” sıfatının da sık tekrar edildiğini tespit ettik. Osmanlı toplumunda saygı ifadesi olarak da kullanılmış olan bu ifadenin bazı isimlerde yer almasından, o kişilerin toplumda saygın yere sahip bir aile mensubu olduğu ya da kişinin bizzat kendisinin toplumda saygın bir mevkide bulunduğu sonucunu çıkarabiliriz. İhtiyatı da elden bırakmamak kaydıyla buradan ulaştığımız sonuç; I. Dünya Savaşı'na dönemin Konya'sında toplumun her kesiminden vatandaşın iştirâk etmiş olmasıdır. Konyalılar bu savaşın bir vatan savunması olduğunu idrak etmiş ve bu doğrultuda hareket etmiştir.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda hazırladığımız, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların isim dağılımını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 15. ŞEHİT İSİMLERİ DAĞILIMI

Kayıtlarda yer alan bir diğer şehit bilgisinin baba adı olduğunu önceki bölümde de ifade etmiştik. “Pederi” ya da “Babası” başlıklı sütunda yer alan, I. Dünya Savaşı'nda şehit olan Konyalı askerlerin baba isimleri ile ilgili veriler de şehit isimlerinde ulaştığımız sonuçlara benzer özellikler göstermektedir. Kayıtlarda 2 şehidin baba adı bulunmamaktadır. Buna karşın 591 şehidin baba adı kaydına ulaşılmıştır.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda 16 şehidin babasının vefat etmiş olduğu sonucuna ulaştık. Önceki bölümlerde de açıklamış olduğumuz üzere, kayıtlarda baba adının önüne yazılmış olan “Müteveffa” ifadesi bizlere kişinin vefat etmiş olduğunu anlatmaktadır. Bu doğrultuda 16 şehidin babası vefat etmiştir. Dolayısıyla bunlar yetim şehitlerdir. Konu olan şehit baba isimlerini listede “Müteveffa” ifadesi ile birlikte verdik. Ancak bu şekildeki baba isimlerini grafikte

sadece isimleri ile değerlendirdik. Örnek olarak listede “Müteveffa Ali” ismi ayrı alınmış, ancak aynı isim grafikte “Ali” ismi ile değerlendirilmiştir. Grafik incelenirken bu hususa dikkat edilmelidir.

Türk toplumunda babası sağ iken çocuğa aynı ismi koyma adetinın olmadığını, genellikle, çocuk doğmadan babası ölmüş ise babasının hatırasına hürmeten aynı adın çocuğa verildiğini önceki bölümde de ifade etmiştik. Bu durum, çocuk doğmadan babasının ölmüş olmasıyla – büyük bir ihtimalle de şehit olmasıyla – çocuğa aynı ismin verilmesi olarak izah edilebilmektedir. İncelediğimiz dönem savaş yıllarıdır. Türk toplumunun 93 Harbi’nden itibaren (1877 – 1878 Osmanlı Rus Savaşı) sürekli savaş halinde bulunduğu bu dönemde cepheyi insan kaynağı açısından Anadolu beslemektedir. Bu bakımdan, birazdan isimlerini zikredeceğimiz şehitler için “şehit oğlu şehit” ifadesini kullanabileceğimiz kanaatini taşımaktayız. Henüz doğmadan babası vefat etmiş ve yüksek ihtimalle “şehit oğlu şehit” olarak nitelendirilebilecek Konyalı şehitlerden bazıları şunlardır: KVMVD V. cilt, 258. sayfa, 5704 müteselsil numaralı “Küçük İsmail Oğullarından Ahmet oğlu Ahmet”, *Şehitlerimiz* 71 numaralı “Ahmet oğlu Ahmet”, KVMVD V. cilt, 103. sayfa 2575 müteselsil ve numaralı *Şehitlerimiz* numaralı “Tekaud Oğullarından Ali oğlu Ali”, *Şehitlerimiz* 3911 numaralı “Çağşak Oğullarından Hasan oğlu Hasan”, KVMVD V. cilt, 54. sayfa, 1338 müteselsil numaralı “Hasan oğlu Hasan”, *Şehitlerimiz* 331 numaralı “Hasan oğlu Hasan”, *Şehitlerimiz* 333 numaralı “Hasan oğlu Hasan”, KVMVD VIII. cilt, 188. sayfa, 769 / 5316 müteselsil numaralı “Hasan oğlu Hasan”, *Şehitlerimiz* 458 numaralı “Karantacı Oğlu İbrahim oğlu İbrahim”, *Şehitlerimiz* 527 numaralı “İsmail oğlu İsmail”, KVMVD VI. cilt, 175. sayfa, 4258 müteselsil numaralı “İsmail oğlu İsmail”, *Şehitlerimiz* 4651 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* “Usta Ahmet” lâkaplı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* “Meligöz Oğulları Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD V. cilt, 246. sayfa, 5379 müteselsil numaralı “Şaban Nam-ı Diğeri Öksüz Oğullarından Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD V. cilt, 144. sayfa, 3578 müteselsil numaralı “Mehmet Çavuş oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 755 numaralı “Memiş Oğulları Memiş oğlu Memiş”, *Şehitlerimiz* 858 numaralı “Mustafa oğlu Mustafa”, *Şehitlerimiz* 852 numaralı “Mustafa oğlu Mustafa”, *Şehitlerimiz* 1018 numaralı “Salih oğlu Salih”, *Şehitlerimiz*

1045 numaralı “Süleyman oğlu Süleyman”, *Şehitlerimiz* 1037 numaralı “Süleyman oğlu Süleyman” ve KVMVD VIII. cilt, 227. sayfa, 6183 müteselsil numaralı “Süleyman oğlu Süleyman” konu olan örnek şehitlerdir. Bu şehitlerin babaları ile aynı adı taşıyor olmalarını, çocuklar henüz doğmadan babalarının ölmüş olmaları ve bu babaların önceki yıllardaki savaşlarda kuvvetle muhtemel şehit olmaları ile açıklayabiliriz. İhtiyatı da elden bırakmamak kaydı ile buradaki 23 şehidin yüksek ihtimalle “şehit oğlu şehit” olduklarını ifade edebiliyoruz.

Abdullah, Ahmet, Ali, Halil, Hüseyin, Hasan, İbrahim, İsmail, Mehmet, Mustafa, Süleyman, Osman ve Ömer isimler sık tekrar edilenler olarak tespit edilmiştir. Bu veriler, Konyalıların dinlerine olan bağlılıkları, özellikle Hz. Muhammed (S.A.V.) ve bilhassa da O’nun ailesine olan sevginin yüksek derecede olduğu tespitimizi güçlendiren bir diğer kanıt olması münasebetiyle önemlidir.

Bundan ayrı olarak kayıtlarda bazı baba isimlerinin lâkaplarıyla birlikte yazıldığı da tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları Ahmet Onbaşı, Mehmet Çavuş, Müderris Hacı Mehmet Efendi, Seyit Çavuş, Hafız Ahmet, Tahsildar Fehmi Efendi’dir. Ayrıca Hacı Ahmet, Hacı Ali, Hacı Hasan Efendi, Hacı İbrahim, Hacı Mevlüt, Hacı Mahmut, Hacı Musa, Hacı Mustafa, Hacı Osman, Hacı Ömer, Hacı Süleyman, Hacı Yusuf isimlerini de ayrı isimler olarak değerlendirdik. Bu isimlerdeki “Hacı” ifadesi, has isim olarak kullanılmış olabileceği gibi, hacca gitmiş anlamı da taşıyabilir. Bu tereddüitten dolayı söz konusu isimleri önlerine yazılmış “Hacı” ifadesi ile değerlendirmeyi tercih ettik. Şehit baba isim verileri ile ilgili hazırladığımız liste ve grafik incelenirken bu hususun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

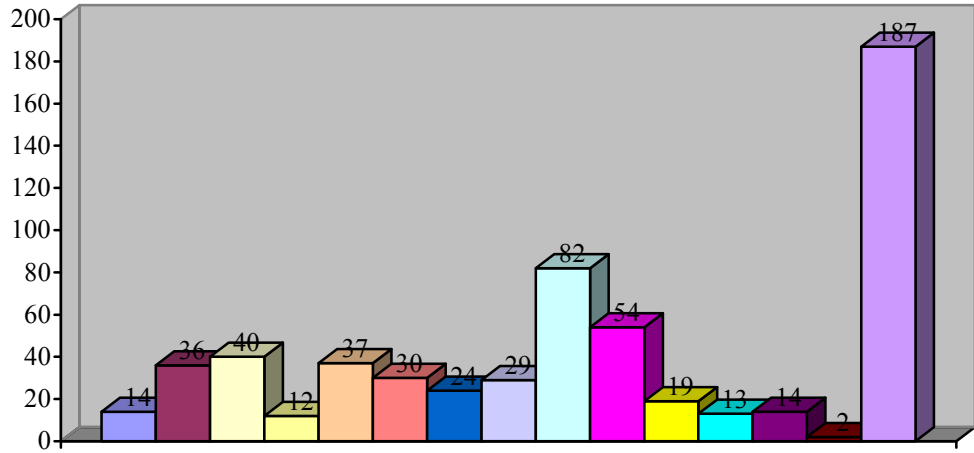
ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI
İsmi Kayıtlı Olmayan	2	Abbas	1	Abdal	1
Abdi	1	Abdulkadir	1	Abdullah	14
Abdurrahman	3	Abidin	1	Ahmet	35
Ahmet Efendi	2	Ahmet Hasan	1	Ahmet Onbaşı	1
Ali	39	Ali Rıza	1	Ali Rıza Efendi	1
Alim Seyit	1	Arab Sait	1	Arif	1

Asım	1	Aşır	1	Ata Efendi	1
Aziz	1	Bayram	2	Bekir	6
Bilal	1	Boz Bekir	1	Bulduk	2
Cabbar	1	Dede	1	Derviş	4
Durmuş	3	Emin	1	Emir Ali	1
Emrullah	1	Fazlı	1	Fehmi	1
Feyzullah	1	Galip	1	Habip	1
Hacı Ahmet	2	Hacı Ali	3	Hacı Hasan Efendi	1
Hacı İbrahim	4	Hacı Mevlüt	3	Hacı Mahmut	1
Hacı Musa	1	Hacı Mustafa	3	Hacı Osman	1
Hacı Ömer	2	Hacı Süleyman	1	Hacı Yusuf	1
Hacıpol	1	Hafız Ahmet	1	Halil	12
Halit	1	Halit Çelebi	1	Hamza	3
Hasan	37	Hasan Hüseyin	2	Hüseyin	29
İbiş	2	İbrahim	23	İsa	1
İshak	2	İsmail	29	Kadir	4
Kanber	2	Keçeci Hasan	1	Kerim	1
Koç Ali	1	Mahmut	1	Mehmet	80
Mehmet Ali	3	Mehmet Çavuş	1	Mehmet Efendi	2
Mehmet Emin	1	Mehmet Sait	1	Memiş	3
Mercan	1	Mestan	1	Mevlüt	7
Mikdat	1	Musa	7	Mustafa	53
Mustafa Efendi	1	Müderriş Hacı Mehmet Efendi	1	Münip	1
Müteveffa Ahmet	1	Müteveffa Ali	1	Müteveffa Feyzullah	1
Müteveffa Hacı Hasan	1	Müteveffa Hacı Veli	1	Müteveffa Hüseyin	1
Müteveffa İbrahim	1	Müteveffa Mehmet	2	Müteveffa Mehmet Ali	1
Müteveffa Mevlüt	1	Müteveffa Molla Mehmet	1	Müteveffa Mustafa	1
Müteveffa Osman	1	Müteveffa Salih	1	Müteveffa Zekeriya	1
Nazır Mehmet	1	Osman	18	Osman Efendi	1
Ömer	13	Ömer Efendi	1	Raif	1
Ramazan	2	Raşit	1	Reşat	1
Sadık	1	Sait	2	Salih	3
Sefer	1	Seyit	3	Seyit Ali	4

Seyit Çavuş	1	Seyit Mehmet	2	Seyit Veli	1
Seyyid Ali	1	Sofu	1	Süleyman	14
Şakir	1	Tabur	1	Tahir	2
Tahir Efendi	2	Tahsildar Fehmi Efendi	1	Tat Osman	1
Veli	6	Veyis	1	Yakup	2
Yenice	1	Yorgancı Ali	1	Yusuf	2
Zeynel	1	Ziya	1		

Listedeki veriler doğrultusunda hazırladığımız grafikte yer alan isimler, kayıtlardaki tekrarı diğerlerine oranla daha sık olan isimlerdir. Diğerleri sütunundaki şehitlerin baba adları, ilgili listede ayrıntıları ile verilmiştir. Şehit baba isimleri dağılımını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 16. ŞEHİT BABA İSİMLERİ DAĞILIMI

Abdullah	Ahmet	Ali
Halil	Hasan	Hüseyin
İbrahim	İsmail	Mehmet
Mustafa	Osman	Ömer
Süleyman	İsmi Kayıtlı Olmayan	Diğerleri

I. Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi dışındaki Cephelerde şehit düşmüş Konyalılar ile ilgili yaptığımız arşiv taramalarında kayıtlardan yola çıkarak oluşturduğumuz listelerde şehit künyeleri ile ilgili bir diğer bölüm de anne

isimleridir. *Şehitlerimiz* kitabında şehit anne isimlerinin yer almadığını önceki bölümlerde belirtmiştik. Şehit anneleri ile ilgili kayıtlar sadece KVMVD’de mevcuttur. Dolayısıyla söz konusu bölüm ile ilgili bilgiler bu defter kayıtlarından alınmıştır.

Kayıtları taramamız sonucunda I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş 204 Konyalının anne isimleri ile ilgili verilere ulaştık. Ancak 389 şehidin anne adı bilgilerine ulaşamamıştır. Bu eksiklik sadece anne adı bilgilerinin *Şehitlerimiz*’de yer almamasından kaynaklanmamaktadır. Bu durumun bir diğer nedeni de KVMVD’de de bazı yerlerde anne kayıtlarının işlenmemiş olmasıdır.

İncelemelerimiz sonucunda I. Dünya Savaşı’nın Çanakkale Cephesi’nden ayrı olan cephelerdeki Konyalı şehitlerden 25’inin annesinin vefat etmiş olduğu bilgisine ulaştık. Baba isimlerinde olduğu gibi burada da anne isimlerinin önüne “Müteveffiyeye” ifadesi yazılarak annenin vefat etmiş olduğu bilgisi aktarılmıştır. Bu isimler değerlendirilirken oluşturulan listede ayrı verilmiş ancak değerlendirme grafiği oluşturulurken “Müteveffiyeye” ifadesinden ayrı tutulmuştur. Önceki bölümde olduğu gibi burada da grafik incelenirken bu husus dikkate alınmalıdır.

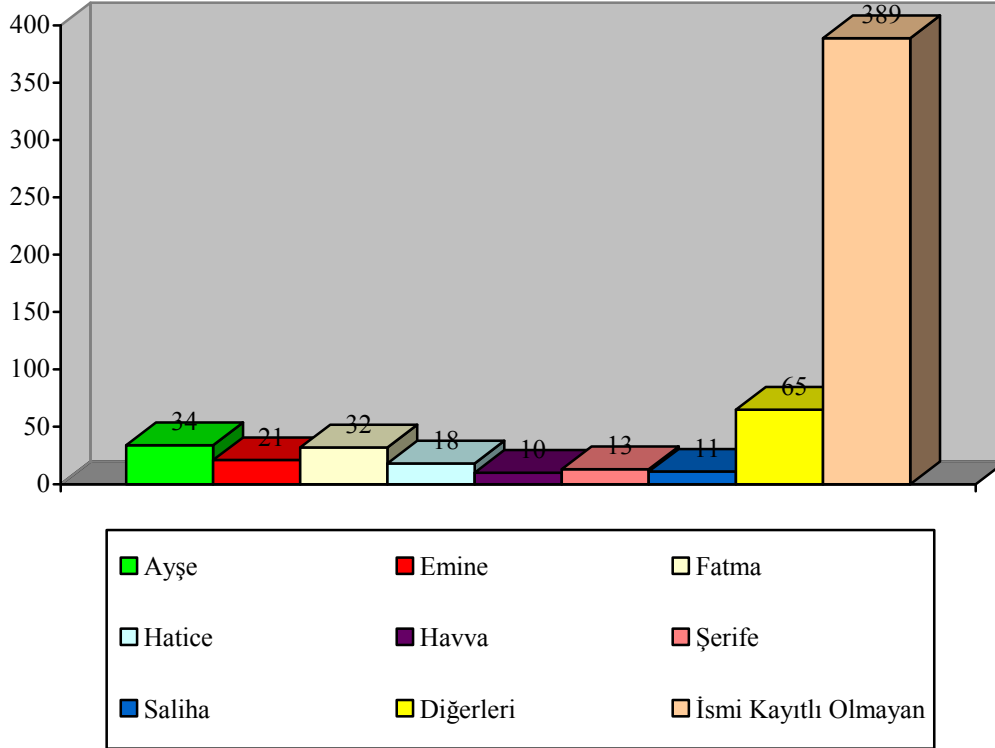
Şehitlerin kendi isimleri ve babalarının isimlerinde olduğu gibi anne isimlerinde de Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ailesine olan sevgi ve saygının izlerine rastlanmıştır. Emine, Fatma, Ayşe ve Hatice isimlerinin çoğunlukta bulunması Konya insanın konuya verdiği önemin bir diğer göstergesidir. Bu isimlerin yanı sıra Havva ve Şerife de diğerlerine nazaran daha sık kullanılmış isimlerdir.

I. Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların anne isimlerinde lâkaplar da bulunmaktadır. Bunlardan en dikkat çekenlerden birisi "Mutallâka Hediye”dir. Mutallâka, bırakılmış, boşanmış (kadın) anlamındadır²⁴⁷. Kayıtlardan hareketle tespit ettiğimiz I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların anne isimleri aşağıdaki listede sunulmuştur:

²⁴⁷ F. Develioğlu, *a.g.e.*, s. 690.

ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI
Alime	1	Aliye	3	Anakız	2
Atiye	1	Ayşe	30	Behiye	1
Binnaz	1	Cevahir	1	Dudu	1
Elmas	4	Emine	17	Esmem	1
Esmehan	2	Fatma	31	Fethiye	1
Fitnat Hanım	1	Hafize	1	Halime	1
Hasibe	1	Hatice	15	Havva	10
Hediye	1	Huriye	2	İsmigül	1
Kezban	2	Kuşafe	1	Mazriye	1
Miyase	3	Mutallâka Hediye	1	Müslime	1
Müteveffiye Arife	1	Müteveffiye Ayşe	4	Müteveffiye Elmas	1
Müteveffiye Emine	4	Müteveffiye Fatma	1	Müteveffiye Hatice	3
Müteveffiye Neslihan	1	Müteveffiye Saliha	2	Müteveffiye Senem	1
Müteveffiye Şerife	3	Müteveffiye Zeynep	1	Nesibe	1
Neslihan	1	Nuriye	1	Rabia	1
Rahime	1	Raziye	3	Sabire	1
Saliha	9	Sıdıka	2	Sultan	1
Şemsiye	1	Şerife	10	Urfiye	1
Ümmü	1	Ümmü Gülsüm	1	Vahide	1
Vesile	1	Zeliha	2	Zeynep	3
Zübeyde	1	İsmi Kayıtlı Olmayan	389		

Bu veriler doğrultusunda hazırlanmış olduğumuz şehit anne isimleri ile ilgili grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 17. ŞEHİT ANNE İSİMLERİ DAĞILIMI

4.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların nüfusta kayıtlı oldukları Konya Merkez mülkî idari birim isimleri ile ilgili kayıtlarda yaptığımız taramalar sonucunda, Balkan Savaşları şehitlerinde olduğu gibi iki ayrı veriye ulaştık. Bunlardan birincisi şehidin bağlı olduğu kaza adı, ikincisi ise mahalle ya da köy adıdır. Bu iki farklı bilgiyi ayrı ayrı değerlendirdik.

Kayıtlarda yaptığımız tarama neticesinde, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki diğer cephelerde şehit olmuş Konyalıların 287'sinde kaza bilgilerinin kayıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Kayıtlardan 306 şehidin kaza bilgilerine ulaşılmıştır.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale'nin dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların bağlı oldukları

kazaları ile ilgili ulaştığımız sonuçlar ışığında, Merkez doğumlu şehit sayısının büyük oranda olduğunu tespit ettik. Şehitlerden 114'ü Konya Merkez kazası doğumludur. Bunu 65 şehit ile Sille, 36 şehit ile Akören (Akviran), 28 şehit ile Meram, 23 şehit ile Çumra, 18 şehit ile Kızılören (Kızılviran) kazaları takip etmektedir. Bunlardan başka Ağrız, Dinek, Hatunsaray, Karatay, Selçuklu, Niğde ve Üsküp I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit düşmüş Konyalıların bağlı buldukları diğer kazalar olarak kayıtlarda yer almaktadır.

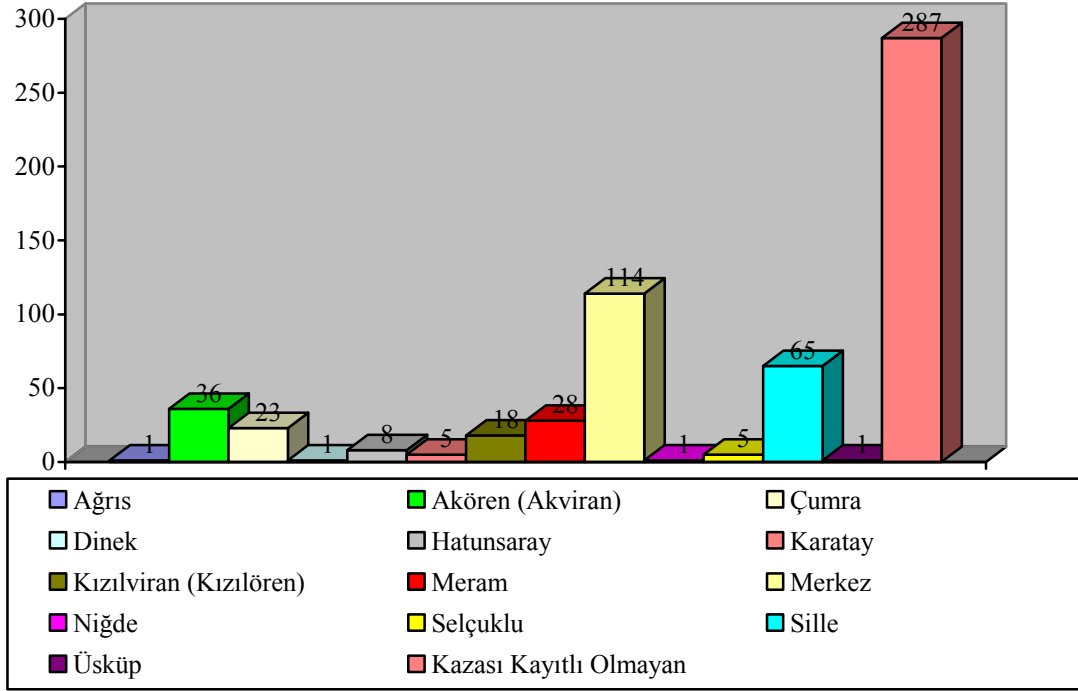
ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU KAZANIN ADI	BU KAZADA KAYITLI ŞEHİT SAYISI
Kazası Kayıtlı Olmayan	287
Ağrız	1
Akören (Akviran)	36
Çumra	23
Dinek	1
Hatunsaray	8
Karatay	5
Kızılviran (Kızılören)	18
Meram	28
Merkez	114
Niğde	1
Selçuklu	5
Sille	65
Üsküp	1

Kayıtların taranması sonucunda I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nden ayrı olan cephelerdeki Konyalı şehitlerin nüfusa kayıtlı oldukları kazalar ile ilgili ulaştığımız bu sonuçlar, bu savaşa Konya merkezden iştirakin yoğun olduğunu göstermektedir.

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde Konya'da en çok şehit veren kaza 114 şehidi ile Konya Merkez kazasıdır. Onu sırasıyla Sille, Akören (Akviran) ve diğerleri takip etmektedir. Şehitlerden 287'sinin kazası ile ilgili

kayıt tutulmadığından, bu şehitler için “Kazası Kayıtlı Olmayan” ifadesi kullanılmıştır. Verilerle ilgili hazırladığımız grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 18. ŞEHİTLERİN NÜFUSTA KAYITLI OLDUKLARI KAZALAR

Son olarak şehit künyeleri ile ilgili ulaştığımız veriler ile ilgili bilgi aktaracağımız alan şehitlerin kayıtlı oldukları mahalle ve köy adlarıdır. I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların nüfusta kayıtlı oldukları mahalle ve köylerin çeşidi bir hayli çoktur. I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale’nin dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların büyük oranda Merkez kazası doğumlu olduğunu tespit etmiştik. Buna paralel olarak şehitlerin büyük kısmının kayıtlı oldukları köy ve mahalleler de Merkez kazasına bağlı olan yerleşim birimleridir.

Ancak dikkat çeken iki şehit bulunmaktadır. Bunlardan birincisi KVMVD V. cilt, 279. sayfada kayıtlı 6240 müteselsil numaralı “İshak oğlu Yüzbaşı Çerkes Hacı Osman Ağa”dır. Bu şehit kayıtlarında kayıtlı olduğu kaza adı “Niğde”, köy adı ise “Kulu” olarak yazılmıştır. Biz bu kişinin kaydının Konya Merkez’e bağlı olduğunu

tahmin etmekle birlikte kayıtlarını olduğu gibi aktarmış bulunmaktayız. Dikkat çeken ikinci şehit kaydı ise KVMVD VI. cilt, 30. sayfada kaydı bulunan 675 müteselsil numaralı “Müteveffa Feyzullah oğlu Osman”dır. Bu şehidin doğum yeri kayıtları kaza sütununda “Üsküp”, mahalle ve köy sütununda ise “Arapgir Medresesi” olarak geçmektedir. Bu şehidin Konya merkezden olmadığı ihtimal dahilindedir. Ancak KMVMVD kayıtlarında yer aldığından burada değerlendirmeye alınmıştır. Neticede bu şehitler ile ilgili kayıtlardaki bilgilere sadık kalınarak değerlendirmeler yapılmıştır.

I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi’nden farklı cephelerde şehit düşmüş Konyalılara ait kayıtlardaki mahalle ve köy isimlerinden bazıları günümüz Konyasında halen mevcut bulunan mahalle ve köy adlarıdır. Hoca Cihan, Camii Kebir, Civar, Selimiye, Çalmanda, Başarakavak ve Bulumya bunlara örnektir. Kayıtlardan edindiğimiz bilgiler ışığında I. Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi dışındaki diğer cephelerde vatan savunmasında yer alan askerlerin Konya’nın hemen her köy ve mahallesinden olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla Konyalıların, Balkan Savaşları’nda olduğu gibi I. Dünya Savaşı’nda da vatani görevlerini yapmış olmakla kalmayıp şehit düştüklerini ifade edebiliriz. Bu sonuca ulaşmamızı sağlayan kayıtlardaki mahalle ve köy adları şunlardır:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI
Ağrız	3	Hacı Numan	1	Merkez / Okçu B.	1
Ahmet Dede	1	Hacı Sadık	1	Mormi Mahallesi	1
Ahmet Fakih	1	Hacı Süleyman	2	Nehr-i Kafur	1
Ahmediye	2	Hacı Yusuf	1	Obruk	4
Ak	2	Harmancık	2	Obruk / Aksaklı	1
Ak Çeşme	1	Hasan Dede Mescid	3	Orhaniye	3
Akbaş	1	Hasan Köy	1	Orta Mescit	2
Akça	1	Hasan Şeyh	3	Orta Sinan	1
Akkavağı	1	Hatıp	1	Ova Kavağı	1
Aksille	1	Hatıp / Çayırbağı	3	Öyle Bekledi	2
Aksine	1	Hatıp / Dikmeli	1	Penbeci	1
Akviran	9	Hatunsaray	3	Pir Esad Hacı Hüseyin	1
Alan	1	Hayrabat	2	Pir Mehmet Paşa	1

Alanköy	1	Hayroğlu	1	Polatlar	2
Ali Hoca	1	Hoca Cihan Aşağı	1	Sadıklar	1
Arapgir Medresesi	1	Hoca Cihan Yukarı	2	Sağır Sokağı	1
Aşağı	1	Hoca Habib	1	Sahip Ata	1
Aşıklar	2	Hoş Havan Ata	1	Sarac Oğlu	1
Başarakavak	5	İkova	1	Saray	1
Bayat	1	İlyas Baba Tekke	1	Sarı Hasan	1
Bilecik	1	İnlüce	1	Sebhavan	1
Binari	1	İsmil	5	Selimiye Mahallesi	1
Botsa	3	Kalenderhane	2	Sırçalı Mahallesi	1
Boyalı	1	Kara Diğin Deresi	2	Sızma	3
Bulamaz	1	Kara Höyük	2	Sille	1
Bulumya	2	Kara Kurt	2	Sille / Ardıçlı	1
Camii Cedid	2	Karacaviran	1	Sille / Sarayköy	1
Camii Kebir	1	Karahöyük	2	Sille / Sızma B.	1
Cıvar	1	Kara Kayış	1	Sungur	2
Çalmanda	1	Karhane	1	Süleymaniye	2
Çamurluıret	5	Karkın	1	Sütcü	2
Çayır Bağı	3	Kasap Sinan	1	Şems Mahallesi	1
Çomaklar	2	Kavak	4	Şeyh Ahmet	2
Çukur	1	Kayacık Araplar	1	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1
Çukur Çimen	1	Keçeci	1	Şeyh Aliman Recep Ağa	1
Çukur Çimen Tekke	4	Kerim Dede Çeşme	1	Şeyh Aliman Yahşi	2
Çumra	1	Kerim Dede Mektep	1	Tahtalı	1
Darıcı	1	Kızılören / Akpınar	1	Tarhana	2
Deste	4	Kızılören / İnlıce B.	1	Taşra Karaarslan	1
Dinek / Apa	1	Kızılören / Sefaköy	2	Tat	4
Dinek / Dineksaray	1	Kızılören / Yatağan	1	Turuntay Karyesi	1
Dolab Mahmud	1	Kızılviran (Kızılören)	5	Ulu Irmak Ali Hoca	3
Dolab Battallar	1	Kızılviran Tekelioğlu	1	Ulu Irmak Burhan Dede	1
Dolab Cami	1	Kirli Giret	5	Vadi Meram Cami Kebir	3
Dolab Fakih	1	Kısecik	1	Vadi Meram Sokak	2
Dolap Pare	1	Koca Sinan	2	Vadi-i Meram Aşıklar	1
Durak Fakih	1	Koçakdede	1	Yarma / Hayiroğlu	1
Eser Hamidiye	1	Kulu	1	Yunus Oğlu	1
Evliya Tekke	1	Kurb-u Cedid	1	Zemburi	2
Fahrünnisa	1	Küçük Köy	1	Zıvarık Burhaniye	1
Fakih Dede	3	Manav	1	Zıvarık Hacı Abbas	1
Ferhuniye	1	May	2	Zıvarık Tekeli Oğlu	1
Fethiye	1	Mecidiye	1	Zokak	1
Gödene	5	Meram Aşağı	1	Hacı Cemil	1
Güvercinlik	1	Merkez / Alemdar	1	Merkez / Alibeyhüyüğu B.	1
Kayıtlı Olmayan	328				

Konya merkeze bağlı hemen hemen bütün köy ve mahalle isimlerini içeren listemizden de anlaşılacağı üzere, Konya'dan I. Dünya Savaşı'nın Çanakkale'den farklı cephelerine asker sevkiyatında şehrin hemen her yerinden katılım sağlanmıştır. Savaşta şehâdet mertebesine erişmiş 593 şehidin 328'sinin mahalle ve köy kayıtlarına kaynaklardan ulaşılamamıştır. 265 şehidin bağlı buldukları mahalle ve köy adları tespit edilebilmiştir.

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nin dışındaki cephelerde şehit olan Konyalıların nüfus kayıtlarının olduğu mahalle ve köyler daha önce de ifade ettiğimiz üzere hemen hemen şehir merkezinin tamamını kapsar niteliktedir.

KVMVD'nin ilk sekiz cildinin taranması sonucunda, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nden farklı cephelerde şehit düşmüş 593 Konyalının kaydına ulaşılmıştır. Bu kayıtlardan farklı saha kaynakları ve askerlik şube kayıtlarında yapılacak incelemeler neticesinde bu sayının değişme ihtimali elbette bulunmaktadır. Çalışmamızın muhtevasını aşmamak adına biz burada sadece Nüfus Müdürlüğü kayıtları doğrultusunda sonuçlara ulaştık. I. Dünya Savaşı muhârebeleri bu gün Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki bölgelerin yanı sıra bu günkü sınırlar dışında yer alan Osmanlı Devleti'nin geniş coğrafyasında da gerçekleşmiştir. Savaşın hemen bütün cephelerinde şehit düşmüş Konyalıların cephe bilgileri de bunu doğrulamaktadır.

4.4. ÇANAKKALE CEPHESİ'NİN TÜRK VE DÜNYA TARİHİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

I. Dünya Savaşı başladıktan bir süre sonra Osmanlı Devleti, İttifak Devletleri'nin yanında savaşa katılacağını açıklamış ve savaş boyunca birçok cephede savaşmıştır. Bu cephelerden en önemlilerinden bir tanesi Çanakkale Cephesi'dir. Çanakkale Cephesi'ndeki savaşlar; deniz ve kara savaşları olmak üzere iki şekilde yapılmıştır. Konunun önemi açısından bu savaşlara kısaca değinmek yerinde olacaktır.

Müttefiklerin, Çanakkale Boğazı'na karşı teşebbüsleri daha 1914 Ağustosundan itibaren bahis konusu olmuş, lâkin Osmanlı Devleti henüz tarafsız olduğu için bu mesele üzerinde fazla durulmamıştır. 25 Kasım 1914'de Osmanlı ordusunun Mısır'a saldırmaya hazırlandığı anlaşıldığı sırada Churchill, bunu karşılamak veya önlemek için Osmanlı kıyılarından birine ve bu arada Çanakkale'ye saldırılması düşüncesini ortaya atar ve aynı ayın sonlarında bunun gerektireceği taşıt işleri üzerinde deniz ve savaş bakanlıkları arasında yazışmalar olur²⁴⁸.

Osmanlı Devleti, savaşa katıldıktan sonra, askeri bir teşebbüsle boğazların ele geçirilmesi tasarısı daha ciddiyetle ele alındı. Bu fikrin şampiyonu, İngiliz Bahriye Bakanı Winston Churchill'dir ve ona göre Çanakkale Boğazı donanma ile zorlanırsa boğazları ve İstanbul'u almak mümkün olacaktır. Askerleri bu fikre katılmamakla beraber ve boğazların işgali için muhakkak asker çıkarmak gerekeceğine inanmalarına rağmen, Churchill, fikrini kabineye ve askerlere kabul ettirmeye muvaffak olmuştur²⁴⁹.

Churchill, bu çalışmanın temel konusu dışında kaldığı için “Neden Çanakkale?” sorusuna cevap aramamakla birlikte, böyle bir harekât başarıyla gerçekleştiğinde ne gibi yararlar beklendiği noktasına değinmek gerekmektedir. Çanakkale Boğazı'na girişilecek askeri harekâtın resmi belgelerde de belirtilen başlıca amaçları şunlardır:

1. Boğazlardan geçerek Rusya ile olan bağlantının yeniden kurulması,

²⁴⁸ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, II. Kısım*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991, s.20.

²⁴⁹ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (Cilt 1-2:1914-1995)*, s.113.

2. Rusya'nın elinde kalan buğdayın Avrupa pazarlarına ulaşmasını sağlayıp ekonomik ve mali sıkıntıların hafifletilmesi,

3. Savaşın başından beri büyük yükü çeken Rusya'nın yardımına koşarak Çar II. Nikola'nın bu konudaki isteğini yerine getirmiş olmak. Böylece doğabilecek bir Rus – Alman yakınlaşmasını engellemek,

4. İstanbul ve Boğazları işgal ederek Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakıp, Almanya ile olan bağlarını kesmek. Böylelikle Merkezi Devletleri arkadan kısıkaç içine alabilmek,

5. Başarıyla sonuçlanacak böyle bir harekât ile henüz savaşa katılmamış olan İtalya ve Balkan ülkelerinin Müttefik Devletler yanında savaşa girmelerini sağlamak,

6. Böylece, genel savaşın kısa süre içinde sonuçlanmasını kolaylaştırmak²⁵⁰.

7. Almanların, 1915 baharında yapacağını hesapladıkları Büyük Taarruz için bu devletin dikkatini Çanakkale'ye çekerek Avrupa Cephesi'nden buraya kuvvet kaydırmalarını sağlamak²⁵¹.

Goben ve Breslau adlı iki Alman gemisinin yalnız Enver'in bilgisi dahilinde Karadeniz'e açılması ve Rus limanlarını topa tutması gibi bir olup bittiyle Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesi karşısında değerlendirmelerinin ve ileri görüşlülüğün verdiği rahatsızlık ve vatana hizmet aşkı Mustafa Kemal Paşa'yı ileri safhada görev istemeye itmekteydi. Nihayet 2 Şubat 1915'te istediği olur ve henüz kurulmakta olan 19. Tümen Kumandanlığına atanır. Tümenini bir ay içinde hazırlayarak 25 Şubat 1915'te Maydos'a gelen Mustafa Kemal daha Boğazlar Mürettep Kuvvetleri Harekat Şubesi Müdürü iken düşmanın Gelibolu'ya çıkarma yapabileceği noktaların nereler olabileceğini düşünmüş ve araziye etüt etmiştir. O'na göre, eğer denizden Marmara'ya ulaşmak isterse iki yol vardır; Bolayır yakınlarındaki 4.5 kilometrelik bölge, diğeri Kabatepe-Maydos arasında 7.5 kilometrelik bölgedir. Alman komuta heyetinin birinciyi seçmelerine karşı O ve Türk kumandanlar ikinciyi desteklemektedirler. Çünkü birinciye nazaran daha güçlüklerle doludur. Ve O, eline verilen kuvvetleri düşmanın Kabatepe veya Seddülbahir'den çıkacaklarını

²⁵⁰ Mete Tunçoku, *Çanakkale 1915 (Buzdağı'nın Altı)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2003, s.31.

²⁵¹ Abdurrahman Güzel, *Avustralya Resmi Tarihinde Gelibolu / Çanakkale*, Aşşam Yayıncılık, Çanakkale, 1996, s. 5.

düşünerek, o şekilde yerleştirmiş, geceli gündüzlü tatbikatlarla savaşa hazırlamaya başlamıştır²⁵².

İngiliz – Fransız kuvveti saldırının başında 80.000 kişi kadardır. Bunların 20.000 kadarı Fransız olup başlangıçta Kumkale dolaylarında Anadolu yakasına çıkarılacak ve iki gün sonra Seddülbahir bölgesine getirilecektir. Türk kuvvetleri 50-60.000 kişi olup bunların üçte ikisi Saros körfezi gibi, düşmanın hiç çıkamayacağı ve Anadolu kıyısı gibi, yalnız gösteriş için çıkacağı yerlerde bulunmaktadır. Dolayısıyla ilk iki gün düşman saldırısına karşı koymak yalnız iki tümene, 9. ve 19. Tümenlere yani 20.000 kişiyi bulmayan bir kuvvete düşecektir. Gerçektense bu iş yalnız 9. Tümene düşmüştür, çünkü 19. Tümen beşinci ordunun genel yedeğidir ve o savaşa katılmak için bir buyruk almamıştır. Ancak onun başında bulunan Mustafa Kemal kendiliğinden tümenini ateşe sürüp sakınılamaz hale gelen bir yıkımı ve Çanakkale vuruşmasının ta başlangıçta kaybedilmesini önleyecektir. Liman von Sanders'in aldığı tertibat yüzünden bazen Türk birlikleri bir iki gün, bire 20-30 nispetinde daha kalabalık ve kocaman bir donanmanın ateşiyle desteklenen bir düşmana karşı koyacaklardır²⁵³.

Aralık 1914 Türk Orduları'nın giriştiği Sarıkamış Harekâtı'ndan telaşa kapılan Rus Çarı II. Nikola, İngiltere'ye başvurarak İtilâf Devletleri'nin hemen Türkiye'ye karşı karadan veya denizden bir cephe açmalarını istemiştir. Böylece İngiliz Harb Kabinesi Churchill'in baskısıyla Çanakkale Cephesi'nin açılmasına karar verir. Nihayet 19 Şubat 1915'te müttefik Donanması, önce Kumkale ve Seddülbahir mevzilerini topa tutarak boğazı geçerek aşma teşebbüsünde bulunmuş ancak Türk Ordusu'nun çok şiddetli savunmasıyla karşılaşmışlardır²⁵⁴.

Boğazı ilk zorlama girişimi 1915 Şubat'ı ve Mart'ında yapıldı. Bu tamamıyla, Fransız ve İngiliz savaş gemilerinin Osmanlı bataryalarını susturmaya ve sonra da Çanakkale Boğazı'nda denize döşenmiş mayınları taramaya çalıştıkları bir deniz harekâtıdır²⁵⁵.

²⁵² Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 34.

²⁵³ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.288-289.

²⁵⁴ Osman Bircan, *Belge ve Fotoğraflarla Atatürk'ün Hayatı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997, s. 36.

²⁵⁵ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.173.

Rusların Doğu Anadolu'daki işini kolaylaştırmak için İngilizlerin deniz kuvvetlerinin Çanakkale'ye saldırısı, güçlü top ateşi ve mayınlar nedeniyle başarısızlığa uğramıştır. Bu sıralarda yalnız deniz kuvvetleriyle bu işin başılamayacağı anlaşıldığından 60.000 İngiliz ve 17.000 Fransız'dan mürekkep bir de ordu hazırlanır. 18 Mart 1915'te deniz saldırısı yapılmıştır. 17 Mart'ta düşman, Türk tabyalarını sert bir ateş altına alır. Düşmanın mayın tarayıcı gemileri, Türk torpillerini toplar. Düşman bu suretle ertesi gün kolaylıkla boğazı geçeceğini umit etmektedir. 17 – 18 Mart gecesi “Nusret” adındaki Türk mayın gemisi, mayın kumandanı Yeniköylü Binbaşı Hafız Nazmi Bey ve geminin süvarisi Tophaneli Kolağası Hakkı Bey, kumandasındaki gemi son kalan 20 torpili denize kıyıya paralel bir şekilde yerleştirir. Düşman böyle bir hareketi beklemediğinden bu bölgeyi projektörle aydınlatmaya bile lüzum görmemiştir. Eğer Türk gemicilerinin böyle bir fedakârlık yapabileceğini bir an düşünmüş olsalar idi bu harekete engel olabilirdi²⁵⁶.

18 Mart sabahı saat 10.30'da görüş şartları uygun olmaya başladığı anda 12 İngiliz ve 4 Fransız büyük savaş gemisi boğazdan girmeye koyulur. Amaçları Kepez ve Çanak tabyalarını ateş altında ezip tahrip etmek, Mesudiye hizasından Çimenlik hizasına kadar uzanan mayın tarlaları arasından 900 metre genişlikte bir yol açmak, ilerledikçe tabyaları tahrip etmek, mayından temizlenmiş yolu uzatmak ve böylelikle birkaç günlük vuruşmadan sonra Marmara'ya ulaşmaktır. Saat 14.00'e kadar süren topçu düellosundan donanmanın pek büyük olan üstünlüğü kendini göstermiş, tabyaların ateşi kısmen azalmıştır. Saat 14.00'de Fransız zırhlısı Buve öbür Fransız zırhlılarıyla birlikte nöbet değiştirmek için vuruşmadan çekilirken Nusret'in gizlice döktüğü mayınlardan birine çarptığı için cephanesinin patlaması sonucunda bir iki dakika içinde batar. Bu olay sonrasında tabyaların ateşi canlanır ve saat 16.00'ya kadar top düellosu sürer. 16.30 sıralarında donanma boğazı zorlayamayacağını anlar, Amiral gemilerine geri dönmek buyruğunu verir ve yaralanmış iki zırhlıyı, olamazsa onların mürettebatını kurtarmak işine koyulur²⁵⁷.

²⁵⁶ Hüseyin Nihal Atsız, *Çanakkale'ye Yürüyüş. Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferleri*, İrfan Yayınevi, İstanbul, 1992, s. 50.

²⁵⁷ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.69 – 71.

18 Mart 1915'te düşman deniz saldırısını gerçekleştirdiğinde, İngilizlerin ve Fransızların 316 topuna Türk kuvvetleri 93 topla karşı koyar. Akşama kadar süren bu çetin çarpışmada vaziyet, Osmanlı kuvvetleri için oldukça buhranlı olmuştur. Seferberlik dolayısıyla orduya gelen en ihtiyar efrat bile hiç olmazsa su taşımak suretiyle vazifelerini yapmışlar, bazıları ezan okuyarak maneviyatı takviye etmişlerdir. Harpte düşmanın üç zırhlısı ve iki torpidosu, torpillere çarparak ve topçu ateşimizle batar. İki zırhlısı da mühim surette zedelenir. Düşmanın insan zâyîâtı da 2000'den çoktur. Buna karşı Türk kuvvetleri 3 zabıt 22 nefer şehit, 2 zabıt 59 nefer yaralı veririz. Bu harpte Türk Ordusu'nun cephanesi bitmiştir²⁵⁸.

İtilaf Donanması 18 Mart'ta ağır kayıplara uğradığından, harekât iptal edilir, Anadolu ve Gelibolu yarımadasına asker çıkartmayı içeren bir kara ve deniz saldırısının başlatılması kararlaştırılır²⁵⁹. Çünkü bu yenilgi özellikle Fransız ve İngiliz sömürgelerinde olumsuz yankılar uyandıracak niteliktedir. Psikolojik etkisi büyüktür. Olay bir prestij meselesi haline gelmiştir. Kesin sonucu Batı cephesinde arayanların muhalefetine rağmen, Gelibolu yarımadasına çıkarma yapılması, Boğaz istihkâmlarının susturularak donanmaya yol açılmasına çalışılacaktır²⁶⁰.

24 Mart'ta Liman von Sanders Çanakkale'yi karadan savunacak olan 5. Ordunun komutanlığına atanır, 26 Mart'ta Gelibolu'da 3. Kolordu karargahındadır. Liman Paşa elindeki altı tümeni Bolayır'a yarımadanın güneyine ve Asya bölgesine ikişer ikişer dağıtır. İngilizlerin asıl çıkacakları bölgelerin yani Arıburnu'ndan yarımadanın ucuna Seddülbahir'e kadar giden bölgenin savunması 9. Tümen'e bırakılmıştır. Yeni teşkil edilmiş olan 19. Tümen ise (Mustafa Kemal Paşa) 5. Ordunun genel yedeğidir ve Maydos'un kuzey batısında Bigalı bölgesinde bulunmaktadır²⁶¹.

Esas sürpriz kuzeyde hazırlanmıştır. Anzak Kolordusu, Kabatepe'nin biraz ilerisinde Arıburnu'na çıkar. Hedef Conkbayırı – Kocaçimen hattını tutmak ve Kilibahir platosunun kuzeyle irtibatını kesmek ve boğaz tabyalarının arkasına inmektir. Kıyı zayıf gözetleme birliklerince tutulmuştur. Çıkarma sabahı 9. Tümen

²⁵⁸ H.N. Atsız, *a.g.e.*, s. 51.

²⁵⁹ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.73.

²⁶⁰ A. Çaycı, *a.g.m.*, s. 35.

²⁶¹ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.288.

komutanı Halil Sami, 19. Tümenen bir tabur yardım ister. 19. Tümen Komutanı Mustafa Kemal, bu rapor ve kendi yaptığı gözetlemeler sonucunda, önceden düşündüğü gibi, düşmanın önemli kuvvetlerle karaya çıktığını ve hedeflerinin Conkbayırı ve Kocaçimen tepesi olacağını isabetle tahmin eder ve durumu bizzat görmek ve müdahale etmek üzere, Bigalı'da bulunan 57. Alay ve bir cebel bataryasını hazırlar. Kolorduya durumu izah ile alayın başında bizzat Kocaçimen tepesine yönelir. Oraya vardığında, denizdeki gemiler zırhlılar görülür. Ancak Arıburnu sahili, görüş açısının dışındadır. Mustafa Kemal alaya istirahat verip Aptalgeçidinden Conkbayırı'na gider²⁶². Burada geri çekilmekte olan birliklerin sevk ve idaresini yeniden toparlayarak savaşın seyrini bir anda değiştirme yönünde önemli adımlar atmıştır.

18 Mart Deniz Savaşı'ndan 38 gün sonra 25 Nisan 1915 sabahı, Çanakkale Boğazı kıyıları yeniden top sesleriyle inlemiş, kuzeyde Saroz Körfezi'nden güneyde Beşiğe açıklarına kadar tam 120 kilometrelik deniz ufku alev ve dumana boğulmuştur. Muazzam müttefik donanmasının müthiş zırhlısı 38 gün evvelki gibi ve o günün acısını çıkartmak istiyormuşçasına irili ufaklı yüzlerce topla boğaz kıyılarına çelik kusmuş, yeri göğü birbirine katmaya başlamıştır²⁶³.

Böylelikle Çanakkale kara muhârebeleri 25 Nisan 1915'te başlamış, Mustafa Kemal, bu tarihten 10 Aralık 1915'e kadar aralıksız olarak, 7 ay 15 gün süreyle, bu muhârebelere katılmıştır. 25 Nisan ile 8 Ağustos arasında Arıburnu bölgesinde 19. Tümen Komutanlığı ve Arıburnu Kuvvetleri Komutanlığı; 8 Ağustos ile 10 Aralık arasında ise ordu seviyesinde olan Anafartalar Grup Komutanlığı yapmıştır²⁶⁴.

25 Nisan'da yapılmış İngiliz çıkartmasına karşı yukarıdan buyruk almadan kendi başına tümenin bir kısmıyla Arıburnu bölgesine koşup orada ilerlemiş olan düşmanı geriye attıktan sonra kıyıda sıkıştıran Mustafa Kemal, 17 Mayıs'a kadar bütün Arıburnu cephesini komuta etmiş ve cephe üçüncü kolordu komutanı Esat Paşa'ya geçip onun sağ kolunda (Kuzey) 19. Tümenin başında kalmıştır. 2 Haziran'da 19. Tümenin solunda bulunan 5. Tümen geri alınır ve böylelikle Mustafa

²⁶² A. Çaycı, *a.g.m.*, s. 36.

²⁶³ İbrahim Artuç, *1915 Çanakkale Savaşı*, Kastaş Yayınevi, İstanbul, 1992, s. 108.

²⁶⁴ İsmet Görgülü, "Atatürk'ün 'Arıburnu Muhârebeleri Raporu' Ve 'Anafartalar Muharebatına Ait Tarihçe' Adlı eserlerinde Yer Almayan Emir Ve Raporlarından Bir Demet", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt VII, Kasım 1990, Sayı 19, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991, s.93.

Kemal'in cephesi Gedikdere'ye kadar uzatılır. Bu cephe genişletilmesi 30 ve 31 Mayıs 1915'de İngilizlerle yapılmış olan Ağildere vuruşması üzerine olmuştur. Vuruşmayı başta Anafartalar bölgesi komutanı idare etmiş ve sonra bu iş Mustafa Kemal'e devredilmiştir²⁶⁵.

Gelibolu seferinin ilk haftalarındaki muhârebeler çok çetin geçmiştir. Türk savunması top ve makineli tüfekten çok, insan gücü ve tüfeğe dayanmıştır. 21 ve 22 Haziran tarihlerinde Fransızların Seddülbahir'de yaptıkları büyük bir hücum da ağır kayıplarla sona ermiştir. İngilizler 28 – 29 Haziran'da Anzak köprübaşından bir taarruz girişiminde bulunurlar. Türk kayıpları 1000 civarındadır ve Liman von Sanders Anzak hücumunun püskürtüldüğünü memnuniyetle bildirmektedir. Savunma başarılarından cesaret alan Türkler Anzak kıyı başına karşı taarruzda bulunmuşlar ancak ağır zayıyla püskürtülmüşlerdir. 28 Haziran ile 5 Temmuz arasında 5. Ordu, 14.000'i Anzak mıntikasında olmak üzere 16.000 zayıat verir. Kayıplar konusunda endişe duyan ve Türk hatlarını aşamamasının yanı sıra ülke kamuoyundan ağır bir baskı altında kalan İngilizler harekât seviyesinde bir çözüm bulmayı zorlamaya karar verirler. İngilizler önce 12 ve sonra da 15 Ağustos tarihlerinde güçlü hücumlar yaparlar. Son büyük İngiliz hücumu 27 Ağustos'ta gelir. Bunların hiçbiri sonuca ulaşamaz. Her iki taraf da hem fiziki, hem psikolojik olarak ağır kayıplar vermişlerdir²⁶⁶.

İtilaf güçleri tarafından hücumlar bu şekilde gelişirken Türk tarafından da aynı ölçüde karşı saldırılar gerçekleştirilir. Mustafa Kemal'in çok kısa zamanda birlikleriyle bağlantı sağlayıp düşman kuvvetleri hakkında bilgi edindikten sonra 9 Ağustos sabahı verdiği saldırı emri üzerine Azmakdere'nin iki yönünden başlayan ve geliştirilen saldırı sonucunda düşman bir çok noktada denize kadar sürülür. Mustafa Kemal 10 Ağustos sabahı 8. Tümeni bizzat komuta ederek yaptığı saldırıda Kocaçimen Tepe ile Conkbayırı'nın stratejik öneme haiz noktalarını İngilizlerin elinden almaya muvaffak olur. 15 Ağustos'ta Kireçtepe'den üstün kuvvetlerle saldırıya geçen İngilizler, başlangıçta başarı elde ettilerse de kendilerine karşı koyan Gelibolu Jandarma Alayı tarafından durdurulurlar. Böylece bütün İngiliz kuvvetleri

²⁶⁵ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.339.

²⁶⁶ Edward J. Erickson, *Size Ölmeyi Emrediyorum! Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusu*, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2003, s.116 – 126.

sahile mihlanmış olur. Sahile hakim mevziler de Türklere kalır. 21 Ağustos'ta düşman karaya çıkarmış olduğu bütün kuvvetleri toplayarak, Anafartalar bölgesinde yeni bir genel saldırıya giriştiyse de bunda da ağır kayıplar vermek suretiyle geriler. 22 ve 27 Ağustos saldırıları da sonuçsuz kalınca, düşman için savaş gemilerini top menzili gölgesinde mevzilemekten başka yapacak bir şey kalmamıştır. En çetin ve şiddetli savaşlar, Anafartalar Grup Komutanlığı'na atanmış olan Mustafa Kemal'in savunduğu Kireçtepe ve Kocaçimen Tepe arasındaki bölgede geçmiştir. Bu savaşlarda Türk kuvvetlerinin kazandığı zaferler nedeniyle Mustafa Kemal Anafartalar'ın gerçek kahramanıdır²⁶⁷.

Neticede 25 Nisan 1915'ten itibaren gelişmeye başlayan düşman harekâtına karşı Mustafa Kemâl komutasındaki askerleri ile birlikte, 100.000 kişilik Kitchener Ordusu karşısında Conkbayırı'nda ve Kireçtepe'de kazandığı zaferle düşman ordusunu yenilgiye uğratmıştır. Düşman bütünüyle Anafartalar'da uğradığı başarısızlık üzerine geri çekilmeye mecbur kalmıştır. 8 – 9 Ocak 1916 gecesi Seddülbahir'deki son birliğin de geri çekilmesiyle Çanakkale Cephesi'ndeki muhârebeler, Türklerin Zaferiyle sona ermiştir²⁶⁸.

Gelibolu yarımadasında Türk Askeri istilacı kuvvetlere karşı son derece şiddetli bir mukavemet göstermiştir. Müttefikler bunu hiç hesaplamamışlardır. Çok kanlı muhârebeler gerçekleşir²⁶⁹. Osmanlılar için İngiltere'ye karşı kazanılan bu zafer olağanüstü bir ulusal gurur kaynağı olur, ama Gelibolu'daki çarpışmalar aynı zamanda Osmanlılar için bu savaşın en ağır kaybını oluşturmuştur. Ölü ve yaralı sayısı 300.000'in üstündedir²⁷⁰.

Rusya'da Ekim 1917'de patlak veren Komünist Devrim'e yola açan siyasi ve iktisadi gelişmeler incelenirse, Çanakkale Savaşları ile bu gelişmeler arasında yakın ilişki olduğu görülür. İki olay arasındaki ilişki öylesine belirgin ve güçlüdür ki bazı düşünürler, Sovyet Devrimi'nin erken gerçekleşmesine yol açan dış etkenler arasında

²⁶⁷ E.Z. Karal, *a.g.e.*, s. 470 – 471.

²⁶⁸ İsmet Görgülü, *On Yıllık Harbin Kadrosu (1912 – 1922)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1993, s. 231.

²⁶⁹ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (Cilt 1-2:1914-1995)*, s.114.

²⁷⁰ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.173

Çanakkale Savaşları'nı başta gelen etkenlerden birisi olarak değerlendirmektedirler²⁷¹.

Çanakkale Savaşları'nın İtilâf Devletleri kuvvetleri tarafından kazanılması veya kaybedilmesi kuşku yok ki, Balkan devletleri üzerine etki yaparak yeni koşullar meydana getirebilirdi. Nitekim de öyle olmuştur. Ağustos ayında Gelibolu Yarımadası'nda İngilizlerin yaptıkları savaşların püskürtülmesi, bu esnada doğu cephesinde Alman ve Avusturya orduları tarafından Ruslara indirilen ağır darbeler, Bulgaristan'ın İttifak Devletleri bloğuna kaymasıyla sonuçlanır²⁷².

Bulgaristan, 6 Eylül 1915'te Almanya ve Avusturya ile imzalamış olduğu anlaşmalarla 35 gün içinde Sırbistan'a karşı savaşa girmeyi kabul etmiştir. Buna karşılık kendisine Sırbistan Makedonya'sı verilecektir. Bundan başka Romanya ve Yunanistan, Müttefikler yanında yer alırsa o zaman da Dobruca ile bütün Yunan Makedonya'sını alacaktır. Yani bu anlaşma gerçekleştiği takdirde Bulgaristan, bütün Makedonya topraklarını ele geçirmiş olacaktır ki bu, Ayestefanos Bulgaristan'ının yeniden kurulmasıdır. Bu antlaşmalar üzerine Bulgaristan, 12 Ekim 1915'te Sırbistan'a karşı savaşa başlar. Bu şekilde Sırbistan, kuzeyde ve güneyden iki cepheli savaş durumuna girmiş olur. Bunun üzerine İngiltere ve Fransa, Yunanistan'ın tarafsızlığına aldırılmayarak, Sırbistan'a yardım etmek amacı ile Selanik'e asker çıkardılarsa da Sırbistan'ı kurtaramamışlardır. Sırp kuvvetleri, bütün Sırbistan'dan çekilir ve Avusturya kuvvetleri, Sırbistan ve Arnavutluk'u işgal ederler. Bu suretle Bulgaristan da Sırbistan Makedonya'sını ele geçirmiş olur. Fakat, savaşın genel sonucu, Bulgaristan'ın beklemediği bir biçim alacak ve bu kazançları elinden kaçırdığı gibi Dedeağaç'ı da kaybedecektir. Bulgaristan savaşa katılırken, İtalya gibi toprak ihtiraslarını gerçekleştirmek amacı ile hareket etmiştir. Bulgaristan, İkinci Balkan Savaşı sonunda kaybettiği toprakları, tekrar kazanmak istemektedir ki bunlar: Romanya'ya kaybettiği Dobruca, Yunanistan'a kaybettiği Kavala ve Serez ile Sırbistan 'a kaybettiği Makedonya topraklarıdır. İtalya meselesinde nasıl İtilâf Devletleri Avusturya ve Osmanlı Devleti'nin sırtından İtalya'ya toprak vaat ederek avantajlı bir durum sağladılarsa Bulgaristan meselesinde de Merkezi Devletler

²⁷¹ M. Tunçoku, *a.g.e.*, s. 50.

²⁷² E.Z. Karal, *a.g.e.*, s. 472.

avantajlı durumdadırlar²⁷³. Kaldı ki Bulgaristan'ın şu veya bu tarafta savaşa girmesinin Yunanistan ile Romanya'nın durumlarını da etkileyeceğine inanılmıştır. Ve Bulgaristan Osmanlı Devleti'ni Merkezi Devletlerle birleştiren bir geçittir. Osmanlı Devleti açısından da bu komşu Balkan ülkesi ile aynı ittifak içerisinde yer almak büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü bağlandığı Avusturya – Macaristan ve özellikle Almanya ile kara ulaşımı ancak böyle sağlanabilecektir.

Avusturya'nın Sırbistan'a savaş açmasıyla Sırbistan, güç durumda kalır ve Bulgaristan'ın istediği Makedonya toprakları da Sırbistan'dadır. İkinci olarak Merkezi Devletler, Balkanlarda üstün durumda bulunduğundan, Bulgaristan'ın istediği toprakların ele geçirilmesi bu devletler için daha mümkün görünmektedir. Nihayet, Almanya ve Avusturya'nın Rusya'ya karşı yaptığı savaşlar, bu iki devletin üstünlüğü ile devam etmektedir. Yani Bulgaristan'ın Rusya'dan korkusu yoktur. Bununla beraber, Bulgaristan'ı tereddüde sevk eden tek nokta, Müttefikler, Çanakkale'yi ele geçirirlerse durum önemli bir şekilde onların lehine dönebilecektir. Bunun için Bulgaristan, Çanakkale Savaşları'nın sonucunu beklemiş ve bu savaşlarda Müttefiklerin bir şey yapamayacağını görünce 1915 Ağustosundan itibaren Almanya, Avusturya ve Osmanlı Devleti'yle görüşmelere başlamıştır. Bu görüşmeler sonunda Bulgaristan, Osmanlı Devleti'yle 3 Eylül 1915'te imzaladığı bir antlaşma ile Meriç'in batısında bulunan Dimetoka'yı Osmanlı Devleti'nden alır. Yani Türk – Bulgar sınırı Meriç olarak belirlenir²⁷⁴. Böylelikle Çanakkale seferi sonucunda ve onun bizim taraf için bir başarı olması yüzünden henüz yansız bulunan üç Balkanlı devletten Bulgaristan bizim yanımızda savaşa katılmış olur. Yunanistan ile Romanya yansız kalırlar, ancak genel bakımdan içten İtilâf Devletleri'ne eğilimlidirler. Çanakkale'de yenilecek gibi olduğumuz sıralarda aleyhimize savaşa katılmak üzere olmuşlar, ancak savaş talihi bize doğru eğilince yansız kalıp ilerde çıkabilecek fırsatları kollamaya koyulmuşlardır²⁷⁵.

Sonuçta Boğazı geçemeyen düşmanın çıkarma için seçtiği yer Arıburnu ve Seddülbahir bölgesidir. Düşmanın Conk Bayırı yönünde ilerleyişini gören Mustafa Kemal'in emir beklemeden durumu değerlendirerek harekete geçmiş olması savaşın

²⁷³ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 118.

²⁷⁴ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 119.

²⁷⁵ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.497.

seyrini de değiştirmiştir. 10 Ağustos sabahı Conk Bayırı savaşının başlamasına az bir zaman kala, O'nun ordunun en önünde düşman siperlerine yaklaşarak, işaretiyle başlattığı hücum ve boğaz boğaza süren savaşlardan sonra Conkbayırı, şahinsirt düşmandan temizlenmiştir. Artık Çanakkale'de savaşların siper savaşına dönüşmesi üzerine son bir saldırı ile düşmanı denize dökme önerisinin reddedilmesi üzerine 10 Aralık 1915'de bu görevinden istifa eder. Mustafa Kemal'in bu savaşlarda durumu çok çabuk kavramak, çabuk karar vermek, kararını enerji ile uygulamak ve sorumluluktan çekinmemek gibi davranışları kendisinde büyük komutanlık nitelikleri olduğunu meydana çikarmıřtır²⁷⁶.

Çanakkale Zaferi bir çok açıdan önemli sonuçlar doğurmuştur. Bunlar arasında savaşın uzaması, Çarlık Rusyası'nın çökmesi, Balkan Devletlerinin ve İtalya'nın politikalarının yönlenmesi bakımından etkileri, Türk ordusuna kazandırdığı moral ve güç ... vs. ilk akla gelen hususlardır. Ancak Çanakkale Savaşları'nın sonuçlarından biri de M. Kemal'in askeri dehasını gözler önüne sermesidir. Mustafa Kemal durumu çabucak kavramak, süratle ve soğukkanlılıkla doğru karar vermek, verdiği kararı büyük bir enerji ve cesaretle bizzat tatbik etmek, inisiyatifini cüretle fakat isabetli kullanmak, sorumluluğu çekinmeden açıkça üzerine almak gibi, üstün komutanlık vasıfları göstermiş ve savaşın gidişi üzerinde birinci derecede etkili olmuřtur²⁷⁷.

Neticede, Çanakkale Savaşlarının olumlu sonuçları arasında Mustafa Kemal'in liderlik vasıflarının Türk ve dünya kamuoyu tarafından tanınması ile daha sonra gerçekte Millî Mücadele'ye moral destek sağlamasını sayabiliriz. Diğer taraftan Çanakkale'de uğradıkları yenilgi İtilâf Devletleri'ne çok pahalıya mal olmuştur. Savaş sırasında Almanya ve Avusturya Sırpları ezmiştir. İtilafçıların hayal kırıklığı yaratması Bulgaristan'ı müttefikler safına dahil etmiştir. 6 Eylül'de ittifaka dahil olan Bulgaristan 12 Ekim'de Sırbistan'a savaş ilan etmiştir. Savaşın uzaması ve Rusların yardım alamaması Rusya'daki sefalet ve açlığı arttırmış ve İhtilal'in zeminini hazırlamıştır. Müttefikler Rus buğdayından istifade edememişlerdir. İngiltere bilhassa sömürgelerinde büyük nüfuz kaybına uğrarken, uzayan savaşla

²⁷⁶ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 34-35.

²⁷⁷ A. Çaycı, *a.g.m.*, s. 38.

1.600.000'den fazla insan kaybına maruz kalmıştır. Fransa'nın kaybı da ondan az değildir²⁷⁸.

Çanakkale Zaferi'nin Türk ve Dünya tarihi açısından diğer önemli sonuçlarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Birleşik düşman filosu, İstanbul'a girme ümidini kaybetmiş, Türk askerlerinin ise Balkan Savaşlarında kaybettiği morali düzelmiştir.

2. Rusya ile müttefiklerinin irtibatlarının sağlanamaması, savaşı iki yıl uzatmıştır. Çarlık Rusya'nın yıkılmasına sebep olmuştur. Bolşevik idarenin gelmesine de sebep olmuştur. Bu durum, daha sonra yeni Türk hükümeti ile anlaşmasına ve müttefiklerine karşı düşmanca bir tutum içine girmesine sebep olmuştur.

3. Alman Cephesi'nin hafiflemesine sebep olmuştur. Çünkü İngiliz ve Fransız birliklerinin ağırlık merkezi Çanakkale olmuştu. Doğu Alman Cephesi de bundan nefes almıştı.

4. İş başında bulunan İngiliz Hükümeti, muhafazakâr parti ile karma hükümet kurmak zorunda kalmış, böylece hükümet içinde bazı huzursuzlukların çıkmasına, neticede Avrupa'nın en zengin ülkesinin bu savaş nedeniyle dışarıdan borç alan devletler arasına girmesine sebep olmuştur.

5. Dostlarından yardım alamayan Rusya'nın güneye inmesi engellenmiştir. Bu da ileride Türk İstiklâl Savaşı'nın daha kolay kazanılmasına sebep olmuştur.

6. Çanakkale yenilgisi ve İngiliz tümeninin Irak'ta Kuttu'l – Amara'da tutsak edilmesi, İngiltere'nin doğu ülkelerindeki itibarına büyük darbe indirmiştir²⁷⁹. Bu durum esir milletlerin, istiklâl mücadelesine girmelerine ve Fransa ile İngiltere'nin de yenilebileceklerine inanmalarını sağlamıştır.

7. İki taraf için de çok kanlı savaflara yol açan bu muhârebe, bu cepheye büyük insan gücünün yok olmasına sebep olmuştur.

8. Churchill'in hedefi dünya tarihini değiştirmektir ancak bunu gerçekleştirememiştir. Osmanlı Devleti'ni bölmek, payitahtı felce uğratmak istemiştir, ama bölememiş ve paylaşamamıştır. Osmanlılara karşı Balkan Devletlerini

²⁷⁸ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 94.

²⁷⁹ Y. Özkaya, "1914 – 1918 Yılları Arasında Birinci Dünya Savaşı", s. 19.

birleştirmek istemiştir, ama başaramamıştır. Sırbistan'ı kurtarmak ve Rus Başkomutanına yardım etmek ve savaşın süresini kısaltmak, boş yere insan kaybına mani olmak istemiştir. Ancak hiçbirini başaramamıştır. Çanakkale'yi zorlayıp, Rus ordularına yardım edemeyen Fransa ve İngiltere, Almanya ile karada savaşmak zorunda kalmış, Fransa yüz binlerce genci Almanya'da savaşa göndermiş, her saldırıda kesin zaferin sağlanacağı umudu boşa çıkmıştır²⁸⁰.

9. ABD Dış Politika Enstitüsü'nün 1930 yılı yayınından elde edilen bilgilerden anlaşıldığına göre de *“Kimse pek farkında değil ama boğazlarda savaş yapılmıyaydı Amerika belki savaşa girmeyecek ve bu kadar can ve mal kaybına uğranılmıyacaktı”*²⁸¹.

10. Çanakkale Muhabereleri'ndeki Türk direnişi, yalnız Çarlık İmparatorluğu'nu yıkmakla kalmamış, ülkesinde güneş batmayan Büyük Britanya İmparatorluğu'nda da ilk yarayı açmıştır ve böylece de emperyalizmin yıkılmasına vesile teşkil etmiştir²⁸².

11. Türk Ordusu'nun gösterdiği cesaret ve kahramanlık ile İtilâf Devletleri, dünyada askeri alanda büyük prestij kaybına uğramıştır.

12. Avrupa'nın “Şark Meselesi Projesi” Çanakkale Zaferi sebebiyle iflas etmiştir.

İngiltere ve Fransa hükümetleri Çanakkale seferinden pek çok şey ümit etmişler, bu uğurda bir düzine kadar zırhlıyı feda etmeyi göze almış, 550.000 kişilik bir kara kuvvetini pek ağır emek ve masrafları göze alarak aylarca ufacık bir kıyıda tutmuş ve bu kuvvetin üçte birini kaybetmişlerdir. Alman cephesini yaramayacaklarını anlayarak bir kısım devlet adamları ve komutanlar, kendi cephelerinin de Almanlarca yarılmak tehlikesiyle karşılaşmadan savaşı zaferle bitirmek için Çanakkale Boğazı'nın zorlanmasına bel bağlamışlar ve bu uğurda elden gelen fedakarlığı göze almışlardır. Bir çok yerde zafer elde etmelerini gerektiren durumlar sağlamış, Türk ordusuna karşı kesin üstünlükler elde etmiş ve baskınlarda bulunmuşlardır. Buna rağmen her defasında zafer bir serap gibi ellerinden

²⁸⁰ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 19.

²⁸¹ Ramazan Eren, *Çanakkale Savaşları'nın Mana ve Ehemmiyetinin Muhtasar Bir Değerlendirmesi*, Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş. Yayınları, Çanakkale, 1995, s. 50.

²⁸² R. Eren, *a.g.e.*, s. 50.

kaçmıştır²⁸³. Savaşın en yoğun olduğu sekiz ay içinde yarım milyonluk bir kuvvete karşı koyan Türk Ordusu çok kayıp verdi. Ancak, İtilâf Devletleri daha çok zararlı çıktılar²⁸⁴.

Çanakkale Savaşları'nda meydana gelen kayıplar da oldukça önemlidir. Çanakkale Savaşları'nın bilançosu, akıllara durgunluk verecek kadar büyüktür. Bu zafer ve kahramanlık destanı ileride Türk milletinin gerçekleştireceği İstiklal Harbi mücadelesine ilham kaynağı olacak, sadece Türk Tarihi'nin değil Dünya Tarihinin, sadece Türk Milleti'nin kaderinin değil, daha pek çok milletin ve devletin sosyal, siyasal ve askeri yaşamında gerçek bir dönüm noktası olacaktır.

Çanakkale Savaşı, Birinci Dünya Savaşı'nda Avrupa ile Asya'nın birbirine en çok yaklaştıkları bölgede geçmiş olduğu için kıtalar savaşını sembolleştirir. Güçlü bir donanma tarafından devamlı olarak desteklenen bir kara ordusuna karşı savaşılan nadir savaştır. Savaşçı taraflar arasında maddi savaş gücü bakımından mevcut büyük dengesizlik de kayda değer bir olaydır. Türk ordusunun yüksek maneviyatı ile kazanmış olduğu savaştaki moral gücü ile ilgili olarak Arıburnu Cephesi'nde şehit düşen Boyabatlı Ömeroğlu Mustafa'nın üzerinde bulunan destandan şu kıtalar alınmıştır²⁸⁵:

*“Çanakkale’yi siz sandınız boştur
Davulun sesi de uzaktan hoştur
Saptığımız bu yol bir dik yokuştur
Bugün bizden vatan razı olacak
Nefer şehit ordu gazi olacak.
Çanakkale’yi hiç verir mi Türkler
İstanbul’u alacak bir er
Var mıdır dünyada nerede o asker?
Bugün vatan bizden razı olacak
Nefer şehit ordu gazi olacak.”*

Bu savaşla çökmekte olan Osmanlı Devleti'nin içinden dinç ve güçlü Türk milletinin varlığı ortaya konulmuş olur. Çanakkale, Türk'ün yine savunma

²⁸³ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.54.

²⁸⁴ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 18.

²⁸⁵ E.Z. Karal, *a.g.e.*,s. 474 - 475.

vuruşmalarında eski Türk olduğunu göstermekle askerlik bakımından manevi durumumuzu yükseltmiştir. Türk'ün taarruz vuruşmalarında da aynı Türk olduğu birkaç yüzyıllık gölgeden sonra Dumlupınar'da gösterilecektir²⁸⁶.

Çanakkale Muhârebeleri aynı zamanda 250.000 Türk erine de malolmuştur. Fakat boğazlar da düşmana verilmemiştir. Çanakkale ruhu Millî Mücadele ruhunun başlangıcı olmuřtur²⁸⁷.

Çanakkale Zaferi'ni, millî tarih terbiyesi içinde, yeni nesle mesajlar verecek şekilde değerlendirebiliyor muyuz? şüphesiz bu soruya değişik alanlarda ve konularda yapılması gereken çalışmalar hususunda farklı teklifler getirilebilir. Çanakkale Zaferi'nin kapsamlı bir kitabının yazılması, filmlerinin hatta çizgi filmlerinin yapılması, şehitlerin tespiti ve konuyla ilgili anıtların dikilmesi vb. Ama biz burada yalnızca, çalışmamızın da esas konusu olduğu üzere "şehitler" konusu üzerinde duracađız²⁸⁸. Bu doğrultuda kaynakların taranması sonucunda Çanakkale Cephesi Konyalı şehitler ile ilgili elde ettiğimiz veriler, ilerleyen bölümlerde yer almaktadır.

4.5. ÇANAKKALE CEPHESİ'NDE şEHİT OLAN KONYALILARIN TAM LİSTESİ

I. Dünya Savaşı sürecinde, geniş bir coğrafya ve pek çok cephe üzerinde savaşan Osmanlı Devleti, savaştaki en şiddetli muhârebelerin çoğunu Çanakkale Cephesi'nde yaşar. Pek çok konuda ilklerin yaşandığı Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş Konyalıların çoğunun kayıtlarına ulaşamamakla birlikte en azından ulaşabilmiş olduklarımızla ilgili hazırlamış olduğumuz listeyi aşağıda sunmuş bulunmaktayız:

²⁸⁶ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, II. Kısım*, s.395.

²⁸⁷ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 114.

²⁸⁸ Nuri Köstüklü, "Çanakkale'de şehit Olan Bodrumlular", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 62, Cilt XXI*, Ankara, Temmuz 2005, s. 458.

DEFER/ SAYFA-SIRA NO	MÜTESELSİL NUMARASI	İSİM VE ŞÖHRET VE SIFAT VE SANAT		PEDERİ	VÂLİDESİ	KAZÂ	MAHALLE VEYA KARYESİ	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MEDENÎ DURUMU (EVLİ İSE ZEVCESİNİN ADI)	VEFÂT ETTİĞİ YER	VEFÂT TARİHİ	YAŞI
		LÂKAP	ADI									
2		-	Abbas	Ali		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	09.04.1915	33
2617		-	Abdi	Halil		Çumra	Merkez / Küçükköy	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	29
V 72	1779		Abdi	Halil	Ayşe	Merkez	Dolap Camii	1308	-	Askerde	25 Temmuz 1331	23
IV 189	4706		Abdulgaffar	Veli	-	Çumra	Mamuriye	1309	-	Yeşil Sırt Muharebesi'nde	7 – 8 T. Evvel 1331	22
IV 184	4578		Abdulkadir	Esad	Emetullah	Merkez	Borda Başı	1309	-	Askerde	23 Haziran 1331	22
5		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	20.07.1915	-
6		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	20.06.1915	-
7		-	Abdulkadir	Mustafa		-	-	1297		I. Dünya / Kale Merkez Hastanesi	13.07.1915	34
IV 133	3310		Abdulkerim	Ahmet Efendi	-	Kızılviran	Ağrız	1300	-	Taş Kışla	5 Temmuz 1331	31
IV 161	4005		Abdullah	Abdullah	-	Akviran	Karahöyük	1303	-	Maydos Muharebesi'nde	25 T. Evvel 1331	28
9		-	Abdullah	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Bomba Tepesi	15.06.1915	-
11		-	Abdullah	Ali		-	-	0		I. Dünya / Şirket-i Harbiye'nin 60. Nolu Vapurunda	28.08.1915	-
IV 140 (448 5)	3491	Bakkal Oğlu	Abdullah	Bekir	-	Sille	Cami-i Kebir	1299 (1303)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Esna-yı Muharebede)	21.05.1915 (22 Temmuz 1331)	32
16		-	Abdullah	Emin		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	17.04.1915	31
4487		-	Abdullah	Hacı Hasan		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	23.05.1915	27
IV 141	3511	Hüseyin Ağa Oğlu	Abdullah	Hacı Hüseyin	-	Kızılviran	Kızılviran	1304	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	27
12		-	Abdullah	Hacı Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Hastanesi	23.02.1915	-
IV 135 (387 3)	3347	Köse Mehmet Oğlu (Köse Mehmet Oğulları)	Abdullah	Hasan	-	Vadi-i Meram (Meram)	Cami-i Kebir Mahallesi	1303 (1309)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	16.04.1915 (19 Haziran 1331)	21
IV 144	3577	Serd Oğlu	Abdullah	Hasan	-	Akviran	Akviran	1307	-	Seddülbahir'de	25 Temmuz 1331	24
3874		-	Abdullah	Hasan		Meram	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	22

2618		-	Abdullah	İbrahim		Çumra	Dinek / Tahtalı	1304		I. Dünya / Meydan Harbi	24.10.1915	27
V 42 (448 6)	1027	Ayvaz Oğlu (Ayvaz Oğulları)	Abdullah	İsmail	Zeyneb	Sille	Tat (Sille Bucak Merkezi B. / Tat Köy)	1303	-	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Askerde)	03.12.1915 (3 – 4 Şubat 1331)	28
3875		-	Abdullah	Musa		Meram	Hatunsaray / Karaağaç	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	22
13		-	Abdullah	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	12.05.1915	-
V 44	1082		Abdullah	Mustafa	Huriye	Merkez	Zıvarık Tekeli Oğlu	1290	-	Askerde	30 T. Sani 1331	41
IV 205 (387 2)	5090	Hafızoğlu (Hafız Oğulları)	Abdullah	Osman	Müteveffiye Fatma	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1296 (1294)	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu'nda)	27.04.1915 (27 Haziran 1331)	35
IV 151 (116 1)	3757	Köleli Oğlu (Köleli Oğulları)	Abdullah	Osman	-	Akviran	Alan (Alanköy)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Mıntıkasında Kereviz Deresinde (Esna-yı Muharebede)	07.06.1915 (7 Ağustos 1331)	31
18		-	Abdullah	Osman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	19.04.1915	28
IV 214 (405 5)	5329		Abdullah	Osman	Havva	Sille (Selçuklu)	Başarakavak (Sille / Başarkavak B.)	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	23
VIII 208	5772		Abdullah	Ölü Ali	Fatma	Merkez	Binari Mahallesi	1289	-	Çanakkale'de Şehit. Mahkeme Kararı ile	1331	42
IV 149 (405 4)	3715	Mehmet Ağa Hafidi	Abdullah	Seyit Ali	-	Sille (Selçuklu)	Saray Köy (Sille / Sarayköy)	1309 (1303)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	22
4488		-	Abdulahap	Ömer		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	30
3876		-	Abdurrahman	Ali		Meram	Hatıp / Bayat	1293		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de	01.06.1915	38
IV 185	4592	-	Abdurrahman	Hacı Ali	Havva	Meram	Gödene	1293	-	Askerde	31 Temmuz 1331	38
IV 131	3262	Gelgidoğlu	Abdurrahman	Hasan	-	Sille	Keçi Mahallesi Atık	1307	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	27 Nisan 1331	24
4490		-	Abdurrahman	Hüseyin		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de2	27.02.1915	24
IV 143 (116 2)	3559	-	Abdusselam	Mehmet Çavuş	-	Akviran (Akören)	Akviran	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Meydan Muharebesi'nde)	03.05.1915 (2 Temmuz 1331)	31
IV 209	5181		Abdülhakim	Osman	Vadi	Çumra	Fethiye Karyesi	1303	-	Askerde	9 K. Sani 1331	28
4056		-	Abdülkerim	İbrahim		Selçuklu	Aşağıpınarbaşı / Meydanköy	1307		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt'da	22.09.1915	24
IV 140	3489	Baltacıoğlu	Abid	Hacı Mehmet	-	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1309	-	Kayıp Esna-yı Muharebede Gaib	19 – 20 Haziran 1331	22

4492		-	Abid	Mehmet Ali		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafil Çirtliğinde	17.04.1915	22
30		-	Abidin	Halil		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	02.05.1915	30
V 42	1028		Abidin	Mehmet	Sakine	Merkez	Gene	1306	-	Askerde	3 – 4 Şubat 1331	25
72		-	Ahmet	-		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	28.05.1915	-
IV 138	3442	Ahmet Kavas Oğlu	Ahmet	-	-	Sille	Mahremi Mahallesi	1304	-	Arı Burnu	14 Nisan 1331	27
IV 128	3181		Ahmet	Ahmet	-	Sille	Kirli Giret	1298	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	12 Nisan 1331	33
IV 152 (388 1)	3781	-	Ahmet	Ahmet	-	Akviran (Meram)	Hatunsaray (Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.)	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Kırte Muharebesi'nde)	16.04.1915 (26 Haziran 1331)	29
IV 142 (451 4)	3527	Tavashlı Oğlu	Ahmet	Ali	-	Sille	Aşağı Mahallesi	1308 (1307)	-	I. Dünya / Çanakkale (Conkbayırı Hücumunda)	23 Temmuz 1331 (00.05.1915)	23
4497		Gök Oğullarından	Ahmet	Ali		Sille	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Siperde	17.08.1915	39
40		Karabacak Oğulları	Ahmet	Ali		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	16.02.1915	37
V 34 (42)	838	-	Ahmet	Ali	-	Merkez	Hacı Yusuf	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe Muharebesi (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	34
47		-	Ahmet	Ali		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Sazlı Dere Muharebesi'nde	26.05.1915	31
4508		-	Ahmet	Ali Usta		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
V 75 (388 0)	1861	(Delî Ahmet Oğulları)	Ahmet	Bekir	-	Kızılviran (Meram)	Hasan Şeyh (Kızılören / Hasanşeyh)	1305 (1299)	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte Harbinde (Kırte Muharebesi'nde)	25.05.1915 (25 Temmuz 1331)	26
51		-	Ahmet	Bekir		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	04.06.1915	27
58		-	Ahmet	Durmuş		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hst.	02.05.1915	23
33		Ahmet Oğulları	Ahmet	Hacı Abbas		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	15.07.1915	25
IV 176 (59)	4363	-	Ahmet	Hacı Hasan Efendi (Hacı Hasan)	Ayşe	Merkez	Dolap Halil	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil (Askerde)	16.04.1915 (16/17 Haziran 1331)	22
IV 141 (450 9)	3509	Hacı Paşa Oğlu (Hacı Paşa Oğulları)	Ahmet	Hacı Mehmet	-	Sille	Cami-i Cedid	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Meydan Muharebesi'nde)	22.05.1915 (25 Temmuz 1331)	24
4507		-	Ahmet	Hacı Osman		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	26
52		-	Ahmet	Halil		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	23.04.1915	27
VI 94	2242	Mevlüt Oğullarından	Ahmet	Halil Bayram		Merkez	Zengicek	-	-	Çanakkalede Seddülbahir Cephesinde (top mermisi)	Temmuz 1331	-

36		-	Ahmet	Hasan	-	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	03.10.1915	-
IV 146 (39)	3635	Hacı Nuh Oğullarından (Hacı Nuh Oğulları)	Ahmet	Hasan	-	Merkez	Kara Çiğın	1299 (1293)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	32
IV 161 (450 2)	3998	-	Ahmet	Hasan	Hatice	Kızılviran (Sille)	Bilecik	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastanesi (Haseki Hastanesi'nde)	05.09.1915 (5 T. Sani 1331)	30
IV 186	4609		Ahmet	Hasan	Rukiye	Merkez	Kerim Dede Cami	1301	-	Askerde	22 Temmuz 1331	30
IV 138 (450 6)	3437	Ömer Koca Oğlu (Kara Ömer Oğullarından)	Ahmet	Hasan	-	Sille	Sulutaş	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Kırte Muharebesi'nde)	30.05.1915 (30 - 31 Temmuz 1331)	27
V 36 (405 8)	891	Deli Hasan Oğlu (Deli Hasan Oğulları)	Ahmet	Hasan	Zeliha	Sille (Selçuklu)	Keci Muhsine Hamidiye (Sille / Küçükmuhsine)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de (Kereviz Dere'de)	30.04.1915 (30 Haziran 1331)	25
4500		Deli Ahmet Oğulları	Ahmet	Hasan Hüseyin		Sille	Sille-Bucak Merkezi B./ Başarakavak B.	1297		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.0000	34
4512		-	Ahmet	Himmet		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	14.04.1915	22
4498		-	Ahmet	Hüseyin		Sille	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Galatasaray Harp Hastanesi	26.06.1915	39
1689			Ahmet	Hüseyin		Altınkekin Merkez	Akçaşar	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryağdafil	16.04.1915	22
3877		Mesut	Ahmet	Hüseyin		Meram	Hatıp / Karadiğın	1317		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	14
55		-	Ahmet	İbrahim		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	00.10.1915	25
IV 177	4384		Ahmet	İsmail	Şerife	Merkez	Dolap Halil	1309	-	Askerde	17 T. Evvel 1331	22
4057		-	Ahmet	Karabıçak		Selçuklu	Sille / Akpınar	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastanesi	22.02.1915	-
4495		-	Ahmet	Mehmet		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	12.02.1915	-
IV 159 (449 6)	3946	Deli Ahmet Oğlu	Ahmet	Mehmet	Müteveffiye Zeyneb	Kızılviran (Sille)	Kırlı Giret	1290	-	I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastanesi (Askerde)	28.08.1915 (27 T. Evvel 1331)	41
IV 140	3484	Seyit Oğullarından	Ahmet	Mehmet	-	Çumra	Kazıcı Karyesi	1299	-	Bahriye Merkez Hastanesinde	14 Ağustos 1331	32
IV 155	3850		Ahmet	Mehmet	-	Çumra	Küçükviran	1300	-	Meydan-ı Harb	2 Temmuz 1331	31
49		Değirmenci Oğullarından	Ahmet	Mehmet	-	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	07.06.1915	29
IV 143	3553	Kalyoncu Oğullarından	Ahmet	Mehmet	-	Çumra	Karahöyük	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 177	4391		Ahmet	Mehmet	Havva	Merkez	Sebhavan	1303	-	Askerde	22 Eylül 1331	28

IV 138	3435	Gökmen Oğlu	Ahmet	Mehmet	-	Sille	Kârhane	1306	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	6 Ağustos 1331	25
V 117 (388 3)	2907	Saliha Oğlu (Safi Oğullarından)	Ahmet	Mehmet	Saliha	Meram	Hatıp (Hatıp / Hatıp- Bucak Merkezi)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Ağır Mecruhın I. Seyyar Hast (Askerde)	23.03.1915 (23 Mayıs 1331)	25
IV 136 (451 1)	3371	Kara Musa Oğlu	Ahmet	Mehmet	-	Sille	Kârhane Mahallesi	1308	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği (Muharebede)	16.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	23
IV 166	4118		Ahmet	Mehmet	Müteveffiyeye Şerife	Merkez	Müşki	1308	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	23
60		-	Ahmet	Mehmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.03.1915	22
4513		Halil Oğulları	Ahmet	Mehmet		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	08.09.1915	22
2619		Arap Oğullarından	Ahmet	Mevlüt		Çumra	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Kum Kale	13.02.1915	34
61		-	Ahmet	Musa		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastanesi	11.10.1915	22
3878		-	Ahmet	Mustafa		Meram	Hatunsaray / Hatunsaray- Buc. Mer. B.	0		I. Dünya / Çanakkale Sığmdere'de	09.04.1915	-
IV 166	4120		Ahmet	Mustafa	Şerife	Merkez	Polatlar	1308 - 1301	-	Mekteb-i Harbiye Hastanesi'nde	7 T. Sani 1331	23 / 30
37		-	Ahmet	Mustafa		-	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.08.1915	40
46		Mümin Oğulları	Ahmet	Mustafa		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	00.00.1915	32
IV 171	4254		Ahmet	Mustafa	Fatma	Çumra	İsmil	1300	Ümmü Gülsüm Zevcesi	Seddülbahir Muharebesi'nde	30 Temmuz 1331	31
4501		Hoca Oğullarından	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	31
IV 151	3756	Cücan Oğlu	Ahmet	Mustafa	-	Akviran	Glisra	1301	-	Kereviz Dere'de	8 Haziran 1331	30
V 43	1064		Ahmet	Mustafa	Ayşe	Kızılviran	İnlince	1301	-	Kereviz Dere'de	11/12 Temmuz 1331	30
48		Ahmet Oğulları	Ahmet	Mustafa		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Mecruhın Hastanesi	07.09.1915	30
4503		Alata Oğullarından	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	11.05.1915	30
4505		-	Ahmet	Mustafa		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	30.05.1915	29
2620		-	Ahmet	Mustafa		Çumra	Dinek / Çukurkavak	1305		I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Sevk Mecruhın Komisyonu Hast.	29.08.1915	26
IV 172	4265	Mümin Oğullarından	Ahmet	Mustafa	Ana Kız	Merkez	Sığır Sokağı	1306	Nefise	Arı Burnu'nda	25 – 26 T. Evvel 1331	25
IV 145	3620	Aşık Oğlu	Ahmet	Mustafa	-	Merkez	Polatlar	1309	-	Seddülbahir'de	24 – 25 Ağustos 1331	22
IV 186	4623	(Külahcı Zade)	Ahmet	Mustafa	Fatma	Merkez	Bulgur İmam	1311	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	27.05.1915 (30 Temmuz)	20

(68)											1331)	
VI 31	702	Keçeci	Ahmet	Müteveffa Abdullah	Müteveffiye Meryem	Konya	Pir Esat Hacı Hüseyin	1298	Fatma'nın Zevci	Arı Burnunda	20 Eylül 1332	34
IV 133 (387 9)	3302	Kamacı Oğlu (Kamacı Oğulları)	Ahmet	Osman	-	Meram	Vadi-i Meram Aşağı	1305 (1298)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir)	08.04.1915 (8 Haziran 1331)	26
IV 147 (450 4)	3666	Aşık Ahmet Oğlu	Ahmet	Osman	-	Sille	Cami-i Cedid	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Sırtlarında (Sığındere Muharebesi'nde)	23 Haziran 1331 (00.00.0000)	30
IV 144	3584	Avcı Bekir Oğullarından	Ahmet	Osman	-	Sille	Başarakavak	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
4494		-	Ahmet	Osman		Sille	-	1307		I. Dünya	10.07.1915	24
4510		-	Ahmet	Osman		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Davutpaşa Hastanesi	31.10.1915	24
IV 150	3729		Ahmet	Ömer	-	Akviran	Çukur Çimen	1308	-	Fil Çifliği	16 Haziran 1331	23
54		-	Ahmet	Satılmış		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafıl	16.04.1915	26
34		-	Ahmet	Sufne		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	15.07.1915	25
32		Sadık Oğulları	Ahmet	Süleyman		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	15.04.1915	-
IV 175 (45)	4341	(Tatar Oğulları)	Ahmet	Süleyman	Hanişe	Meram	Çukur	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde (Meydan Muharebesi'nde)	25.08.1915 (16/17 Haziran 1331)	34
53		Batman Oğulları	Ahmet	Süleyman		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafıl	16.04.1915	27
IV 140 (388 2)	3479	Emir Oğullarından Süleyman Oğlu (Emir Oğulları)	Ahmet	Süleyman	-	Çumra	Çumra	1305	-	I. Dünya / Çanakkale 5. Ordu Menzil 3 Numaralı Harp Hastanesi (Çanakkale)	22.05.1915 (22 – 23 Temmuz 1331)	26
IV 142 (50)	3534	-	Ahmet	Yusuf	-	Merkez	Şekerfuruş	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	29
85		-	Ahmet Avni Efendi	Abduselam		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	12.02.1915	-
V 121	3012		Ahmet Bin	Süleyman	Hatice	Merkez	Akbaş	1297	-	77. Alay 3. Tabur 9. Bölük Efradından Askerde	25 T. Evvel 1331	34
IV 135	3370		Ahmet Subhi	Ali	-	Kızılviran	Kirli Giret Karataş	1307	-	Kayıp Çanakkale	19 Haziran 1331	24
3799		Gözü Çukur Oğulları	Ahmet Tevfik	Ahmet		Karatay	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	12.05.1915	30
IV 185	4606		Ahmet Tevfik	Ahmet	Ayşe	Merkez	Kerim Dede Mekteb	1308	-	Askerde	22 Temmuz 1331	23
IV 185 (93)	4585	-	Akif	Murat	Fatma	Merkez	Cedidiye	1309	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde (Kayıp Muharebede)	17.04.1915 (10 Temmuz 1331)	22
VI 58	1337		Akif	Usta Murat	Fatma	Sille	Cedidiye Mahallesi	1309	Havva'nın Zevci	Fil Çifliği Tepesinde	19 Haziran 1331	22

3885		-	Alaattin	Ali		Meram	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	30
3800		Komşu Oğulları	Alaattin	Süleyman		Karatay	Obruk	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	02.07.1915	29
4516		-	Alaattin	Süleyman		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	02.07.1915	27
3801		Bakkal Süleyman Oğulları	Ali	-		Karatay	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	06.04.1915	37
146		-	Ali	Abdulhamit		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.07.1915	25
IV 178	4410		Ali	Abdulkadir	Fatma	Merkez	Dolap Battal	1301	-	Askerde	22 Eylül 1331	30
2621		-	Ali	Abdullah		Çumra	Dinek / Tahtalı	1293		I. Dünya / Çanakkale Çanakkaleden Akdeniz Vapuruyla	24.11.1915	38
125		Ak Veli Oğulları	Ali	Abdurrahman		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	03.06.1915	31
IV 186	4627		Ali	Abdurrahman	Emine	Merkez	Alemdar	1302	-	Askerde	30 Temmuz 1331	29
150		Candar Oğulları	Ali	Abdurrahman		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Şimal Gurubu Ağır Mecruhîn Hastanesi	27.07.1915	24
IV 172	4268		Ali	Abdurrahman	Müteveffiye Fatma	Merkez	Yanık Cami	1307	Ayşe	Meydan Muharebesinde	13 Ağustos 1331	24
IV 126	3125	Abdulhalim Oğlu	Ali	Abdulhalim	-	Sille	Kecimuhsine Hamidiye	1293	-	Arı Burnu	27 Nisan 1331	38
95		-	Ali	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhîn Hst.	29.06.1915	-
109		-	Ali	Ahmet		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhîn Hastanesi	02.04.1915	36
IV 185 (123)	4603	(Kahveci Oğulları)	Ali	Ahmet	Müteveffiye Fatma	Merkez	Hacı Cemil	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Catak Kalesine Hücumda (Askerde)	22.05.1915 (22 Temmuz 1331)	32
IV 189	4704		Ali	Ahmet	Ayşe	Çumra	İsmil	1300	Emine	Seddülbahir'de	20 Temmuz 1331	31
3803		Hoca Oğullarından	Ali	Ahmet		Karatay	Yarma / İsmail B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	31
3894		Himmet Oğulları	Ali	Ahmet		Meram	Hatıp / Dikmeli	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	14.04.1915	31
V 38 (453 2)	940	Vakap Oğlu (Vahap Oğullarından)	Ali	Ahmet	Bahar	Merkez (Sille)	Akviran	1303	-	I. Dünya / Meydan Harbi (Meydan Harbinde)	22.10.1915 (22 K. Evvel 1331)	28
139		-	Ali	Ahmet		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale	10.10.1915	27
IV 161	3987	Bekir Oğullarından	Ali	Ahmet	Ayşe	Akviran	May	1306	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	25
4536		-	Ali	Ahmet		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolorduya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Böl	27.06.1915	24
IV 175	4338		Ali	Ahmet	Fatma	Meram	Sungur	1309	-	Hastanede	24 T. Sani 1331	22
IV 140	3490	Kör Hüseyin Oğlu (Kör Hüseyin)	Ali	Alaattin	-	Meram	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1301 (1299)	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde (Esna-yı)	22.05.1915 (22 Temmuz)	30

(389 1)		Oğulları)								Muharebede)	1331)	
96		-	Ali	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi	09.05.1915	-
152		-	Ali	Bekir		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	23
IV 133	3312		Ali	Derelioğlu Mustafa	-	Bilecik	Bilecik	1307	-	Maydos	23 Haziran 1331	24
126		-	Ali	Durmuş				1300		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	10.06.1915	31
147		-	Ali	Hacı Arif		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhın Hastanesi	27.10.1915	25
2623		-	Ali	Hacı Mehmet		Çumra	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	10.09.1915	25
V 24 (452 1)	596	-	Ali	Hacı Musa	Müteveffiyeye Fatma	Sille	Başarakavak	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Domuz Dere'de)	22.06.1915 (22 – 23 Ağustos 1331)	36
110		-	Ali	Hacı Musa		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	21.04.1915	36
3802		-	Ali	Halil		Karatay	Obruk / Aksaklı	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	32
4061		-	Ali	Halil		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1299		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepe'de	28.05.1915	32
IV 142	3529	Babuçcu	Ali	Halil	-	Sille	Bulamaz Karyesi	1300	-	Meçhul	25 Ağustos 1331	31
112		-	Ali	Halil İbrahim		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	36
4520		-	Ali	Halim		Sille	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	27.02.1915	38
4524		-	Ali	Hamza		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	22.04.1915	35
4526		-	Ali	Hamza		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	30.05.1915	33
IV 215 (138)	5353	-	Ali	Hasan	Aliye	Merkez	Yunus Oğlu	1302 (1303)	-	I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de (Kaba Tepe Muharebesi'nde)	16.06.1915 (16 Ağustos 1331)	29
V 110	2748	Kara Mehmet Oğullarından	Ali	Hasan	-	Çumra	Alan	1290	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	7 K. Evvel 1332	42
3889		-	Ali	Hasan		Meram	Hatunsaray / Çukurçimen	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	33
IV 149	3716	Hayretli Oğlu	Ali	Hasan	-	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1302	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	29
3895		Certel Oğulları	Ali	Hasan		Meram	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
IV 146	3624		Ali	Hasan	-	Çumra	Çukur Çimen	1303	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	28
3977		-	Ali	Hasan		Merkez	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	29.08.1915	27
151		-	Ali	Hasan		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhın Hastanesi	01.09.1915	24

4541		-	Ali	Hasan		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolorduya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölü	07.07.1915	23
IV 145	3619		Ali	Himmet	-	Meram	Gödene	1309	-	Sandıklı	14 Haziran 1331	22
IV 141 (452 9)	3499	Hasan Hüseyin Oğlu (Cin Hasan Hüseyin Oğulları)	Ali	Hüseyin	-	Sille	Çamurluirtet	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Seddülbahir'de)	29.05.1915 (30 Temmuz 1331)	31
148		-	Ali	Hüseyin		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Bomba İle	29.06.1915	25
IV 141 (451 7)	3510	Ağa Oğlu (Mesut Oğullarından)	Ali	Hüseyin	-	Sille	Karadiğın	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Maydos'da)	27.05.1915 (27 Temmuz 1331)	24
IV 158 (454 2)	3922	Ali Beşe Oğlu	Ali	Hüseyin	Aliye	Sille	Cami-i Cedid	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	09.04.1915 (16 Haziran 1331)	23
4519		-	Ali	İbrahim		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale	12.08.1915	-
IV 162 (127)	4013	-	Ali	İbrahim	-	Kızılviran	Bulunya	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastanesi (Haseki Hastanesi'nde)	12.08.1915 (12 T. Evvel 1331)	31
V 41	1002		Ali	İbrahim	Emine	Meram	Gödene	1301	-	Askerde	12 T. Evvel 1331	30
IV 129 (140)	3209	-	Ali	İbrahim	-	Merkez	Receb Ağa	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	17.03.1915 (16 Mayıs 1331)	27
IV 144	3580		Ali	İbrahim	-	Sille	Orta Camili	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
IV 144	3582	Hamid Oğullarından	Ali	İbrahim	-	Sille	Başarakavak	1306	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	25
IV 190 (153)	4731	-	Ali	İbrahim	Ayşe	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi (Anafartalar'da)	03.09.1915 (3 T. Sani 1331)	23
4543		-	Ali	İbrahim		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Askeri Hastanesi	25.04.1915	23
2622		-	Ali	İdris		Çumra	Dinek / Tahtalı	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	29
IV 159	3945	Arafa Oğlu	Ali	İsa	Hatice	Çumra	Küçük Köy	1295	-	Osmanlı Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi	30 T. Evvel 1331	36
IV 186	4610		Ali	İsa	Havva	Merkez	Yahşi	1297	-	Askerde	25 Temmuz 1331	34
119		-	Ali	İsa		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	25.02.1915	34
98		-	Ali	İsmail		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	29.05.1915	-
4522		Hacı	Ali	İsmail		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastanesi	10.06.1915	36
IV 174	4313	-	Ali	İsmail	-	Sille	Cami-i Cedid	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı (Seddülbahir'de)	12.09.1915 (13 T. Sani)	26

(453 4)											1331)	
4544		Ömer	Ali	İsmail		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.03.1915	23
141		-	Ali	İsmail Mustafa		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale	09.10.1915	27
114		-	Ali	Kadir		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	13.05.1915	35
VI 18	386		Ali	Kadir	Emine	Merkez	Küçük Sinan	1298	Zevcesi Behiye	Çanakkale'de	15 Ağustos 1331	33
IV 214 (389 2)	5325	-	Ali	Mehmet	Ayşe	Kızılviran (Meram)	Kızılviran	1300 (1299)	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	31
IV 181	4491		Ali	Mehmet	Elmas	Merkez	Küçük Sinan	1290	-	Askerde	14 T. Sani 1331	41
3886		Hemşire Oğulları	Ali	Mehmet		Meram	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	27.06.1915	39
IV 176 (120)	4365	-	Ali	Mehmet	-	Merkez	Kara Kayış	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	34
121		-	Ali	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafil Cifliğinde	17.04.1915	34
VI 152	3685		Ali	Mehmet	Ayşe	Dinek Nahiyesi	Kara Sınır Karyesi	1299	Zevcesi Yoktur	Gelibolu Anafartalar	T. Evvel 1331	32
VI 164	3975		Ali	Mehmet	Şerife	Merkez	Kalender Hane Mahallesi	1301	Ayşe Zevci	Çanakkale	15 Şubat 1332	31
IV 175 (134)	4334	(Akar Oğulları)	Ali	Mehmet	Hatice	Merkez	Recep Ağa	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde (Süngü Bayırı Muharebesi'nde)	30.08.1915 (30 – 31 T. Evvel 1331)	29
IV 150 (116 3)	3733	(Cerezci Oğullarından)	Ali	Mehmet	-	Akviran (Akören)	Akviran	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Seddülbahir'de)	07.07.1915 (6 Eylül 1331)	28
V 19	469		Ali	Mehmet	Müteveffiyeye Fatma	Meram	Aşıklar	1303	-	11. Fırka Hastanesi'nde	27 Şubat 1331	28
142		-	Ali	Mehmet		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesinde	26.11.1915	27
IV 186 (144)	4626	-	Ali	Mehmet	-	Merkez	Hamidiye	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	26.07.1915 (30 Temmuz 1331)	26
IV 185 (149)	4584	-	Ali	Mehmet	Şerife	Merkez	Şems	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Tiryandafil Cifliğinde (Kayıp Muharebede)	17.04.1915 (10 Temmuz 1331)	25
IV 182 (154)	4508	-	Ali	Mehmet	Sariye	Akviran	Detse	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi (Seddülbahir)	22.04.1915 (26 T. Sani 1331)	23
4546		-	Ali	Mehmet		Sille	-	1312		I. Dünya / Çanakkale Zeynabarideki Muharebede	16.07.1915	19
107		Veys Oğulları	Ali	Mehmet Ali		-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	14.09.1915	41

V 24	599		Ali	Mehmet Efendi	Havva	Kızılviran	Ağrı	1308	-	Çörtük Tepe'de	28 Temmuz 1331	23
115		-	Ali	Mevlüt		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	35
136		-	Ali	Mevlüt		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	28.05.1915	29
102		-	Ali	Musa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.09.1915	-
4525		-	Ali	Musa		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	14.02.1915	35
IV 129	3210		Ali	Musa	-	Çumra Nahiyesi	Güvercinlik	1307	-	Arı Burnu	6 Mayıs 1331	24
VI 141 (103)	3420	-	Ali	Mustafa	.	Hatunsaray	Çukur Çimen Karyesi	-	Mücerred	I. Dünya / Çanakkale Bombatepesi (Kanlı Dere Mevkiinde Çanakkale'de)	05.04.1915 (Haziran 1331)	-
IV 170	4213		Ali	Mustafa	Müteveffiyeye Emine	Sille	Bulamaz	1295	Fatma	Arı Burnu Menziline	19 Temmuz 1331	36
3887		-	Ali	Mustafa		Meram	Kızılören / Akpınar	1295		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	19.02.1915	36
IV 131	3268		Ali	Mustafa	-	Meram	Çayırbağı	1296	Mücerred	Kum Kale	13 Nisan 1331	35
V 137 (116)	3420	-	Ali	Mustafa	-	Merkez	Keçeci	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi (Esna-yı Muharebede)	19.09.1915 (19 T. Sani 1331)	35
122		-	Ali	Mustafa		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Cenubi Sıffin Deresi	04.08.1915	33
VI 31	717	Emetullah Oğlu	Ali	Mustafa	Emetullah	Merkez	Sarıç Mahallesi	1299	Hatice'nin Zevci	Anafartalar'da	T. Sani 1331	33
IV 189 (453 0)	4703	(Bozantı Oğlu)	Ali	Mustafa	-	Sille	Bilecik	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	09.04.1915 (16 Haziran 1331)	31
IV 192 (128)	4770	(İmam Oğulları)	Ali	Mustafa	Hatice	Merkez	Şeyh Ahmet	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Yeşilsurt Muharebesi (Meydan Harbinde)	19.09.1915 (19 T. Sani 1331)	31
IV 176 (130)	4375	-	Ali	Mustafa	Ayşe	Merkez	Sarıç	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Maltepe Hastanesi (Askerde)	01.04.1915 (19 - 20 Haziran 1331)	30
3804		Çavuş Oğulları	Ali	Mustafa		Karatay	-	1301		I. Dünya	20.04.1915	30
137		-	Ali	Mustafa		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde	19.04.1915	29
IV 185 (453 3)	4599	-	Ali	Mustafa	Dudu	Merkez (Sille)	Durak Fakih	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	24.04.1915 (25 Haziran 1331)	28
V 24	598	Aşık Mehmet Oğlu	Ali	Mustafa	Havva	Kızılviran	Kızılviran	1306	-	Çörtük Tepe'de	28 Temmuz 1331	25
VI 24	536		Ali	Mustafa	Fatma	Akviran	Karahöyük	1307	Ayşe Zevci	Seddülbahir	T. Evvel 1331	24
156		-	Ali	Mustafa		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	10.09.1915	23

158		-	Ali	Mustafa		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale	28.09.1915	22
IV 161	3990	Yörük Oğullarından	Ali	Müteveffa Ali	Müteveffiye Fatma	Akviran	Kavak	1306	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	25
VIII 8	178	Ali Damadı	Ali	Müteveffa Mehmet	Şerife	Merkez	Emir Halil Mahallesi	1304	Ayşe	Kayıp. Çanakkale'de Meydan Harbi'nde Gaib	22 Eylül 1332	28
VIII 68	1663	Toy Oğullarından	Ali	Müteveffa Mustafa	Havva	Merkez	Kayacık Mescit Mahallesi	1299	Mehmet Kerimesi Hatice	Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	1331	32
4545		Çuhadar Oğulları	Ali	Numan		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	23
4523		-	Ali	Osman		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	36
V I (388 8)	23	-	Ali	Osman	Hatice	Akviran (Meram)	Botsa (Hatunsaray)	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi'nde)	20.04.1915 (20 Haziran 1331)	34
3893		-	Ali	Osman		Meram	Kızılören / Kayalı	1299		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastanesi	19.11.1915	32
4531		-	Ali	Osman		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	05.05.1915	30
IV 149 (406 2)	3713	Ak Veli Oğlu	Ali	Osman	-	Sille (Selçuklu)	Başarakavak (Sille / Başarakavak)	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	24
117		-	Ali	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastanesi	28.09.1915	35
IV 141 (453 9)	3502	Kara Dayı Oğlu	Ali	Ömer	-	Sille	Başarakavak (Sille-Bucak Merkezi B. / Başarakavak B.)	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Maydos Civarında (Maydos'da)	27.05.1915 (27 Temmuz 1331)	24
4518		Ömer Oğullarından	Ali	Ömer		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	27.05.1915	24
4060		-	Ali	Ömer		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1317		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	29.05.1915	14
IV 143	3555	Sadık Oğlu	Ali	Sadık	-	Çumra	Okcualan	1305	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	26
131		Ali Oğullarından	Ali	Sait		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	30
IV 177 (143)	4387	-	Ali	Salih	Fatma	Merkez	Aksine	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de (Askerde)	23.04.1915 (23 Haziran 1331)	27
IV 126 (389 0)	3126	Deli Halil Oğlu	Ali	Seyit	-	Sille (Meram)	Kızılviran (Kızılören / Kızılören-Buc. Mer. B.)	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	18.02.1915 (18 Nisan 1331)	33
IV 187 (132)	4633	(Habracı Oğulları)	Ali	Seyit	Dudu	Merkez	Yahşi	1301	-	I. Dünya / Meydan-ı Harp'de (Askerde)	15.06.1915 (15 Ağustos 1331)	30
VI 7	164		Ali	Seyit	Hatice	Konya	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1307	Fatma Zevci	Çanakkale'de Seddülbahir'de	21 T. Evvel 1331	24
IV 184 (105)	4573	-	Ali	Süleyman	Fatma	Merkez	Ferhuniye	1294 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	06.04.1915 (Haziran 1331)	37

VI 90	2139		Ali	Süleyman	Müteveffiyeye Kezban		Kırlı Giret	1296	Ayşe'nin Zevci	Çanakkale'de Soğanlı Dere'de A'da (düşman tarafından endahat idilen mermi isabeti ile)	Ağustos 1332	36
IV 144 (145)	3588	Çekirdekçi Oğlu	Ali	Süleyman	-	Merkez	Fakih Dede	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde (Seddülbahir'de)	09.04.1915 (8 Haziran 1331)	26
IV 169 (453 5)	4190	(Kör Ali Oğulları)	Ali	Süleyman	Fatma	Sille	Bulunya	1306	Şerife	I. Dünya / Meydan-ı Harpde (Seddülbahir Muharebesi'nde)	22 Mayıs 1331 (00.00.0000)	25
4528		-	Ali	Şaban		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Harbi	06.05.1915	33
IV 185	4587		Ali	Şaban	Hatice	Merkez	Aksine	1307	-	Askerde	25 Temmuz 1331	24
IV 142 (454 0)	3528	Ali Usta Oğlu	Ali	Tahir	-	Sille	Kızılviran	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Osmanlı Hilâl-i Ahmer Hastanesi)	07.06.1915 (23 Ağustos 1331)	24
IV 161	3991		Ali	Yusuf	Şerife	Akviran	Kavak	1295	-	Seddülbahir'de	16 – 17 Haziran 1331	36
189		-	Ali Mehmet	İbrahim		-	-	1307		I. Dünya / Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
IV 136 (454 8)	3372		Ali Osman	Bekir	-	Kızılviran	Kızılviran	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi'nde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	32
IV 175	4332	Derviş Oğullarından	Ali Rıza	Ahmet	Hatice	Merkez	Orta Mescid	1306	-	Askerde (Çanakkale)	8 – 9 Eylül 1331	25
4549		-	Arif	Halil		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
201		-	Aziz	Bayram		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastanesi	02.06.1915	34
206		-	Bayram	Yusuf		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Domuz Deresi	10.03.1915	-
IV 141	3505		Behcet	Ali	-	Sille	Tat	1308	-	Anafarta	25 Temmuz 1331	23
215		-	Bekir	-		-	Kızılhan	0		I. Dünya	28.08.1915	-
4553		-	Bekir	Bekir		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt Harbi	22.07.1915	24
IV 145 (455 2)	3618	(Sarayunlu Oğulları)	Bekir	İsmail	-	Kızılviran (Sille)	Hoca Cihan Aşağı	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de (Sandıklı)	14.04.1915 (14 Haziran 1331)	27
IV 157 (389 8)	3568	-	Bekir	Mehmet Efendi	-	Kızılviran (Meram)	Kızılviran (Kızılören / Kızılören-Buc. Mer. B.)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Meydan Harbinde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	25
V 51 (211)	1267	-	Bekir	Mustafa	Ayşe	Merkez	Polatlar	1303 (1301)	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	28
4551		Demirci	Bekir	Osman		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale	27.05.1915	30

		Oğullarından								Meydan Harbi		
IV 170 (212)	4214	-	Bekir	Ömer	-	Merkez	Sarıç Mahallesi	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Ağıl Deresi (Askerde)	01.07.1915 (22 Mayıs 1331)	22
IV 134 (209)	3325	Civelek Oğullarından (Civelek Oğulları)	Bekir	Seyit	-	Merkez	Hacı Cemil Mahallesi	1298	-	I. Dünya / Çanakkale (Maydos)	30 Haziran 1331 (00.00.1915)	33
210		-	Bekir	Seyit	-	-	-	1298	-	I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	30.04.1915	33
4554		Yeşil Mustafa Oğulları	Bekir Sıtkı Efendi	Yeşil	-	Sille	-	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar İsmailoğlu Tepesi	14.09.1915	28
IV 132	3285	Mustafa Bey Oğlu	Bilal	Müteveffa Süleyman	-	Akviran	Orhaniye	1309	-	Gelibolu	Tarih-i Vefatı muayyen olmadığı	22
221		-	Bilal	Osman	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale Sivri Tepe Muharebesinde	29.03.1915	-
4555		-	Bulduk	Ali	-	Sille	-	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepesi	25.05.1915	36
226		-	Cabir	Osman	-	-	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	32
227		-	Cafer	İsa	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	13.06.1915	-
IV 142 (389 9)	3530	Kel Alinin (Kel Oğulları)	Cemal	Kel Ali (Ali)	-	Merkez (Meram)	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe Muharebesi (Meydan Muharebesinde)	27.05.1915 (27 Temmuz 1331)	22
IV 141	3513	Çakallı Oğlu	Derviş	Abdullah	-	Merkez	Gene	1302	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	29
4556		Buyugan Oğullarından	Derviş	Abdullah	-	Sille	-	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	29
231		-	Derviş	Ahmet	-	-	-	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Tiryanda Fil Çiğiğinde	16.04.1915	37
232		Dağlı Oğulları	Derviş	Halil	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte Harbinde	15.06.1915	24
3807		-	Derviş	Halil	-	Karatay	Yarma / Hayroğlu	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	23
234		-	Derviş	İbrahim	-	-	İbrala	0	-	I. Dünya	27.07.1915	-
IV 150	3731		Durmuş	Ahmet	-	Çumra	Kozcu	1306	-	Meydan Harbi'nde	30 Ağustos 1331	25
237		-	Durmuş	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi	15.06.1915	-
IV 148	3672	Kacar Oğlu	Durmuş	Mehmet	-	Hatunsaray	Çalmanda	1298	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	33
IV 187	4632		Durmuş Derviş	Halil	Hatice	Merkez	Hayroğlu	1305 - 1298	-	Askerde	15 Ağustos 1331	26 / 33
IV 157	3565	Kel Bekir Oğlu	Emin	Hasan	-	Kızılviran	Başarakavak	1295	-	Hilâl-i Ahmer Hastanesi'nde	1 Eylül 1331	36
IV 180	4478		Emrullah	Halil	Gülrihan	Çumra	Ahmediye	1297	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	1 T. Evvel 1331	34
242		-	Ethem	Dedeoğlu	-	-	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Kaya	18.02.1915	32

										Tepe Muharebesinde		
IV 138 (390 1)	3439	Ali Göllü Oğlu (Ali Göllü Oğulları)	Eyüp	Ali	-	Meram	Vadi-i Meram Sokak	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	26.05.1915 (26 Temmuz 1331)	27
V 51 (244)	1268	Kesek Oğlu	Eyüp	Ahmet (Kesek Ahmet)	Hafize	Merkez (Sille)	Sakahane	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde (Muharebede)	22.09.1915 (22 T. Sani 1331)	22
4558	-	-	Eyüp	Ali	-	Sille	-	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	27
243	-	-	Eyüp	Nazır	-	-	-	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde	27.05.1915	28
IV 165 (390 2)	4103	-	Fehmi	Osman	Fatma	Akviran (Meram)	Detse (Hatunsaray)	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Tiryandafıl Çirtliğinde (Tiryandafıl Muharebesi'nde)	17.04.1915 (16 - 17 Haziran 1331)	28
IV 185	4586	-	Ferhat	Mustafa	Fatma	Merkez	Hayroğlu	1306	-	Askerde	16 - 17 Haziran 1331	25
249	-	Sürur Oğulları	Ferhat	Zühtü	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Askerde	20.04.1915	24
IV 176 (250)	4369	-	Ferhat (Ferhat Ağa)	Servet	Zarife	Merkez	Hayroğlu	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 - 20 Haziran 1331)	26
251	-	-	Fettah	Hüseyin	-	-	-	1295	-	I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Seyyar Hatahanesi	25.08.1915	36
252	-	-	Feyzullah	Fikri	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	00.08.1915	23
IV 149 (253)	3702	(Gaffar Oğlu)	Gaffar	Mustafa	-	Merkez	Receb Ağa	1297 (1295)	-	I. Dünya / Çanakkale Kilidülbahir Ağadere Muharebesi (Askerde)	20.06.1915 (20 Ağustos 1331)	34
254	-	-	Güzel	Abdulhamit	-	-	-	1294	-	I. Dünya / Çanakkale Yusufçuk Tepesinde	12.09.1915	37
V 2	27	-	Habib	Ali	Hatice	Çumra	Okcu Alan	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	27 K. Sani 1331	22
256	-	-	Habibullah	Mehmet	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın I.Seyyar Hastanesi	28.05.1915	-
259	-	Kel Hüseyin Oğullarından	Hacı	Hasan	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Derede	23.06.1915	22
4559	-	Deli Hacı Oğullarından	Hacı	Mehmet	-	Sille	-	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	30
3808	-	Sofu Oğulları	Hacı Ali	Mustafa	-	Karatay	Obruk	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.08.1915	34
4560	-	-	Hacı Ali	Ömer	-	Sille	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Sevk Mecruhın Hastanesi	14.09.1915	24
3903	-	-	Hacı İsmail	Hacı Necip	-	Meram	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.05.1915	32
265	-	-	Hacı Mehmet	Abdulkadir	-	-	-	1289	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	20.10.1915	42
3809	-	Borlu Oğulları	Hacı Süleyman	Sadrettin	-	Karatay	Obruk	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.04.1915	29
268	-	-	Hacı Veli	Yusuf	-	-	-	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.10.1915	30

IV 176 (271)	4368		Hakkı	Abdurrahman	Şerife	Merkez	Sarı Kız	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	31
IV 159 (284)	3954	Dülger Oğullarından	Halil	Ahmet	-	Merkez	Çelebi	1302 (1300)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi 'nde)	20.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	29
IV 136	3386		Halil	Ahmet	-	Akviran	Çomaklar	1304	-	Seddülbahir'de	29 Haziran 1331	27
3810		-	Halil	Ali		Karatay	Yarma / İsmail B.	1309		I. Dünya / Çanakkale Siper Muharebesinde	07.07.1915	22
IV 149 (286)	3705	Yozgadlı Oğlu	Halil	Hacı Veli (Veli)	-	Merkez	Nehr-i Kafur	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	20.04.1915 (20 Haziran 1331)	31
290		-	Halil	Halil İbrahim		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Ağadere'de 11. Fırka Seyyar Hastanesi	02.07.1915	26
287		-	Halil	Hasan		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	29
3904		-	Halil	İbrahim		Meram	Hatunsaray / Hatunsaray- Buc. Mer. B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe	06.03.1915	31
IV 186 (274)	4613	(Delal Oğulları)	Halil	İsmail	-	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1288	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhın Hastanesi (Askerde)	24.05.1915 (24 Temmuz 1331)	43
IV 151 (289)	3754	Fettah Oğlu	Halil	Mehmet	-	Merkez	Polatlar Mahallesi	1294 (1304)	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çiğliği 'nde (Fil Çiğliği 'nde ve Muharebede)	17.04.1915 (17 – 18 Haziran 1331)	37
IV 152	3782		Halil	Mustafa	-	Kızılviran	Karacaviran	1299	-	Kirte Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	32
IV 185 (288)	4591		Halil	Mustafa	Emine	Merkez	Ferhuniye	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	03.05.1915 (25 Haziran 1331)	28
IV 215 (291)	5355		Halil	Osman	Ayşe	Merkez	Burhan Dede	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	26
279		-	Halil	Ömer		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915	37
280		-	Halil	Ömer				1294		I. Dünya / Çanakkale Maltepe Hastanesi	01.10.1915	37
IV 136	3389	Kamer Oğlu	Halil	Ömer	-	Kızılviran	Bulumya	1305	-	Seddülbahir'de	22 Haziran 1331	26
275		-	Halil	Sait		-	-	1289		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	08.10.1915	42
282		-	Halil	Selim		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	12.10.1915	34
IV 207 (276)	5151	(Kürt Oğulları)	Halil	Seyit	Emine	Merkez	Hacı Cemil	1289	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	28.10.1915 (8 K. Evvel 1331)	42
IV 150	3721		Halil İbrahim	Ömer	-	Akviran	Akviran	1300	-	Merkez Tepe'de	5 – 6 Mayıs 1331	31
V 70	1748	Tat Hasan Oğullarından	Halil İbrahim	Veli	Müteveffiyeye Emine	Akviran	Akviran	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	2 Eylül 1331	34

VI 267	644		Halit Efendi	Bekir Efendi	Habibe Hanım	.	.	1291	Raziye Zevci	Anafartalar Muharebesinde	25 Temmuz 1331	40
315		-	Hamza	İbrahim		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Sığındere' de	22.04.1915	30
IV 133 (456 3)	3313		Hanefî	Mustafa	-	Sille	Cami-i Cedid	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Ağadere' de 11. Fırka Seyyar Hastanesi (Maydos)	09.04.1915 (12 Haziran 1331)	27
V 33	815		Hasan	Abdülkerim	Şerife	Akviran	Karahöyük	1290	-	Arı Burnu Civarında	7 K. Evvel 1331	41
VIII 113	502/ 2790	Çalıkıca	Hasan	Adil	Emine	Merkez	Übeyd Mahallesi	1311	Bekar	Kayıp. 1331' de Askere Sevk Olunduğu.	1331	20
VIII 10	228		Hasan	Ahmet	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Çelebi Mahallesi	1298	Nesibe	Kayıp. Gaybubeti Sıffin Deresi	15 Haziran 1331	33
IV 146	3633	Gazi Oğlu	Hasan	Ahmet	-	Sille	Süzme	1301	-	Kilidbahir' de Mecruhen Şehid	27 Haziran 1331	30
IV 152	3780	İmam Oğlu	Hasan	Ahmet	-	Akviran	May	1305	-	Arı Burnu Muharebesi' nde	Meçhul	26
342		-	Hasan	Ahmet		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
3909		-	Hasan	Ahmet		Meram	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	25
IV 136 (350)	3391	Arap Oğullarından	Hasan	Ahmet	-	Merkez	Uzun Sinan	1308	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği (Kayıp Esna-yı Muharebede)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	23
319		-	Hasan	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Düztepe' de	10.07.1915	-
334		Katrançı Şişman Oğulları	Hasan	Ali		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt Harbi	08.08.1915	29
335		-	Hasan	Ali		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	29
3812		Kani Oğulları	Hasan	Ali		Karatay	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	09.04.1915	29
IV 187 (318)	4649		Hasan	Ali	Emine	Merkez	Dolap Mahmut	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	23.08.1915 (19 Haziran 1331)	26
IV 185 (352)	4605		Hasan	Ali	Hafize	Merkez	Sarı Hasan	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	22.05.1915 (9 Haziran 1331)	22
IV 148 (338)	3678	Şeyh	Hasan	Arif	-	Merkez	Ferhuniye	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir' de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	26
4568		Kızıl Oğlan Hafidi	Hasan	Bahat		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	24.05.1915	29
329		-	Hasan	Bekir		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.03.1915	32
IV 138 (390 7)	3438	Gökmen Oğlu (Gökmen Oğulları)	Hasan	Hacı Ahmet	-	Meram	Vadi-i Meram Aşağı	1306 (1299)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi' nde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	25
4566		-	Hasan	Hacı Ahmet		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
3908		-	Hasan	Hacı Mehmet		Meram	Kızılören /	1301		I. Dünya / Çanakkale	19.04.1915	30

							Kızılören-Buc. Mer. B.			Seddülbahir Muharebesi		
321		-	Hasan	Hacı Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3.Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.06.1915	-
IV 176 (345)	4364		Hasan	Halil	Fatma	Merkez	Ulu Irmak Burhan Dede	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Askerde)	28.05.1915 (19 Haziran 1331)	24
IV 181	4496		Hasan	Hasan	Emine	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1301 - 1306	-	Gelibolu Ağır Mecruhın Hastanesi'nde	27 T. Evvel 1331	30 / 25
IV 128	3192	Çoban Oğullarından	Hasan	Hasan	-	Merkez	Pir Esad Hacı Hüseyin Mahallesi	1297	-	Seddülbahir'de Muharebede aldığı yaradan	6 Haziran 1331	34
VI 164	3981		Hasan	Hasan Hüseyin	Müteveffıye Ayşe	Meram	Gödene Karyesi	1301	Saliha Zevci	Çanakkale	Eylül 1331	30
IV 147 (456 5)	3668	Hacı Himmet Oğlu	Hasan	Hüseyin	-	Sille	Süzme	1295 (1298)	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de (Sığındere Muharebesi'nde)	22.04.1915 (22 Haziran 1331)	36
328		-	Hasan	Hüseyin		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	17.04.1915	35
337		-	Hasan	Hüseyin		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Taksim Hilâl-i Ahmer Hastanesi	10.04.1915	27
IV 203 (343)	5040	(Kürekcı Oğulları)	Hasan	Hüseyin	Emetullah	Merkez	Hacı Cemil	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Kayacık Ağır (Kayacık'da)	04.08.1915 (4 T. Evvel 1331)	25
IV 182 (116 5)	4510	Akkelpli Oğullarından (Müteveffa Hüseyin Oğullarından)	Hasan	Hüseyin (Hüseyin İpek)	Zeynep	Akıran (Akören)	May	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde (Süngü Bayırı Muharebesi'nde)	10.06.1915 (10 Ağustos 1331)	23
IV 185	4602		Hasan	Hüsnü	Emine	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1296	-	Askerde	26 Haziran 1331	35
4570		-	Hasan	İbrahim		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale	03.08.1915	24
IV 186 (339)	4622		Hasan	İsmail	Ayşe	Merkez	Küçük Sinan	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	26.05.1915 (16 Ağustos 1331)	26
1166		-	Hasan	Kerim		Akören	-	1312		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesinde	07.10.1915	19
324		-	Hasan	Mehmet		-	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	22.05.1915	40
326		-	Hasan	Mehmet		-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.05.1915	39
3811		-	Hasan	Mehmet		Karatay	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	22.04.1915	39
332		-	Hasan	Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale Hastanesi	09.05.1915	31
IV 187	4637		Hasan	Mehmet	Havva	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Kayıp Askerde	25 Temmuz 1331	29
340		-	Hasan	Mehmet		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	20.06.1915	26
347		-	Hasan	Mehmet		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i	08.08.1915	24

										Ahmer Beyoğlu Hastanesi		
IV 150	3728	Ali Derviş Oğlu	Hasan	Mevlüt	-	Akviran	Orhaniye	1308	-	Fil Çifliğinde	16 Haziran 1331	23
IV 197	4902		Hasan	Musa	Saliha	Merkez	Kerim Dede Cami	1302	-	Askerde	5 T. Sani 1331	29
323		-	Hasan	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Tepe Şark Sırtlarında	18.02.1915	-
IV 140 (341)	3480		Hasan	Müteveffa Abdurrahman (Abdurrahman)	Habibe	Merkez	Hoca Habib	1306	Hatice Zevci	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği (Kayıp Muharebede)	19.04.1915 (16 – 17 Haziran 1331)	25
VI 76	1777		Hasan	Müteveffa Bekir	Selime	Merkez	Seçme Karyesi	1300	Ayşe'nin Zevci	Askerde	T. Evvel 1331	31
IV 184	4581		Hasan	Müteveffa İsmail	Senem	Merkez	Hasan Dede Mescid	1306	-	Fil Çifliği Siperinde	16 Haziran 1331	25
IV 176	4367		Hasan	Müteveffa Mehmet	Müteveffiyeye Cemile	Merkez	Resil	1304	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	27
IV 186 (361)	4616		Hasan	Osman	Huriye	Merkez	Dolap Pare	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	27.05.1915 (30 Temmuz 1331)	35
IV 197	4900		Hasan	Osman	Ayşe	Merkez	Çukur	1301	-	Askerde	23 Temmuz 1331	30
IV 150	3725	Çartlak Oğlu	Hasan	Osman	-	Akviran	Akviran	1309	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	22
VII 26	629		Hasan	Osman	Hatice	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1310	.	Arı Burnu Muharebesinde	15 K. Evvel 1331	21
IV 176	4379		Hasan	Ömer	Şerife	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Askerde	7 T. Evvel 1331	29
IV 151 (344)	3759	Pazarıcılık Hafız	Hasan	Salih	-	Çumra	İsli Hisar	1306	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği (Fil Çifliği'nde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	25
3906		Ayvaz Oğulları	Hasan	Süleyman		Meram	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	19.09.1915	38
4567		Gazili Oğullarından	Hasan	Yusuf		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	29.08.1915	30
4573		-	Hasan Hüseyin	Ankaralı		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	22.04.1915	34
377		-	Hasan Hüseyin	Hacı İsmail		-	-	1292		I. Dünya / TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	39
IV 134	3322		Hasan Hüseyin	Halil	-	Çumra	İsmil	1306	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	8 Haziran 1331	25
IV 141	3496	Çil Oğlu	Hasan Hüseyin	İbrahim	-	Sille	Saray Köy	1307	-	Meydan Muharebesi'nde	23 Haziran 1331	24
IV 145	3617		Hasan Hüseyin	İbrahim	-	Kızılviran	Süzme	1307	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	24
378		-	Hasan Hüseyin	Mehmet		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	28
IV 186 (380)	4608	(Kaymak Oğullarından)	Hasan Hüseyin	Mehmet	Emetullah	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	10.05.1915 (12 Temmuz 1331)	24
IV 153	5805		Hasan Hüseyin	Mehmet Ali	-	Sille	Ak Mahallesi	1297	-	Sığındere'de	22 Haziran 1331	34
376		-	Hasan Hüseyin	Mustafa		-	-	1285		I. Dünya / Çanakkale	09.12.1915	46

										Taşkılla Hastanesi			
VI 54	1261		Hasan Hüseyin	Mustafa	Hatice	Merkez	Kara Höyük	1286	Şerife'nin Zevci	Arı Burnu Muharebesinde	1 Şubat 1331	45	
IV 214 (457 4)	5326	(Kadir Çavuş Oğulları)	Hasan Hüseyin	Mustafa	Saliha	Merkez (Sille)	Hoca Cihan Aşağı	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	24	
IV 186	4615		Hasan Hüseyin	Süleyman	Rabia	Merkez	Baba Sultan	1308	-	Askerde	25 Temmuz 1331	23	
381		-	Hasan Hüseyin	Veli		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye Merkez Hastanesi	12.11.1915	24	
382		-	Hasan Hüseyin	Veli		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24	
V 53 (386)	1303	(Derviş Mustafa Oğulları)	Haydar	Hasan	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Keçeci	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi'nde)	15.08.1915 (15 T. Evvel 1331)	28	
390		-	Hıdır	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	02.07.1915	25	
388		-	Hidayet	Hacı Musa		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	25.08.1915	23	
389		-	Hidayet Celebi	Musa Çelebi		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.08.1915	23	
391		-	Himmat	Osman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhın Hastanesi	09.04.1915	28	
4575		--	Hulusi	Arif		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere de	30.04.1915	26	
392		-	Hulusi	Ömer		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	17.09.1915	29	
IV 133	3311	Abdurrahman Oğlu	Hüseyin	Abdurrahman	Ayşe	Akviran	Orhaniye	1302	-	Orhaniye	20 Mayıs 1331	29	
V 42 (381 3)	1029	Hacı Abdullah Oğlu (Abdullah Oğulları)	Hüseyin	Ahmet	Rahime	Merkez	Obruk	1304 (1297)	-	I. Dünya / Çanakkale Maydos'da Merkez Tepe Muharebesinde (Askerde)	19 Şubat 1331 (00.00.1915)	27	
408		-	Hüseyin	Ahmet		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Sedülbahir Muharebesi	19.04.1915	32	
418		-	Hüseyin	Ahmet		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Sedülbahir Muharebesi	19.04.1915	25	
405		-	Hüseyin	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Haseki Hastanesi	12.10.1915	34	
IV 174 (406 5)	4315	(Şaban Oğullarından)	Hüseyin	Ali	-	Sille (Selçuklu)	Başarakavak (Sille / Başarkavak B.)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı (Seddülbahir'de)	23.09.1915 (24 T. Sani 1331)	31	
IV 177	4388		Hüseyin	Ali	Ayşe	Merkez	Hayroğlu	1302	-	Askerde	16 – 17 Haziran 1331	29	
IV 131	3260		Hüseyin	Ali	-	Sille	Başarakavak	1304	Mücerred	Arı Burnu Muharebesi'nde Gâib	28 Mayıs 1331	27	
V 72	1791	Alaiyeli Oğullarından	Hüseyin	Ali	Müteveffiyeye Ayşe	Kızılviran	Tolasa	1305	-	Taşlı Tepe Muharebesi'nde	22 Temmuz 1332	27	
420		-	Hüseyin	Ali		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	27.09.1915	24	

IV 175	4339		Hüseyin	Ali	Hasibe	Meram	Ulu Irmak Ali Hoca	1309	-	Seddülbahir'de	28 T. Sani 1331	22
3913		-	Hüseyin	Ali		Meram	Hatıp / Hatıp- Bucak Merkezi	1309		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Tepe Mevkiğinde Arı Burnu	19.02.1915	22
IV 187 (423)	4646	-	Hüseyin	Ali Çavuş	Şerife	Merkez	Gem Almaz	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de (Askerde)	02.05.1915 (29 Temmuz 1331)	22
IV 149 (434)	3703	-	Hüseyin	Hacı Ahmet	-	Merkez	Tarhane Mahallesi	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi (11. Fırka Seyyar Hastanesinde)	20.07.1915 (20 Eylül 1331)	27
428		-	Hüseyin	Hacı Halil		-	-	1312		I. Dünya / Çanakkale 2400 Rakamlı Tepede	07.06.1915	19
IV 144 (457 8)	3586	Akca Oğlu	Hüseyin	Hacı Süleyman	-	Sille	Başarakavak (Sille Bucak Merkezi B. / Başarakavak B.)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	31
401		-	Hüseyin	Hasan		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	20.06.1915	37
403		Topal Seyit Oğulları	Hüseyin	Hasan		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	26.04.1915	35
1167		-	Hüseyin	Hasan		Akören	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	14.11.1915	29
VI 191	4650		Hüseyin	Hasan	Şerife	Çumra Nahiyesi	Çumra Karyesi	1303	Mutia Zevci	Çanakkale	Temmuz 1331 Zarfında	28
419		-	Hüseyin	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Kayacık Ağı	10.08.1915	25
411		-	Hüseyin	Hüseyin		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastanesi	16.12.1915	30
IV 186 (394)	4617	-	Hüseyin	İbrahim	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Kerim Dede Cami	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	27.05.1915 (30 Temmuz 1331)	28
IV 178	4417		Hüseyin	İbrahim	Emine	Meram	Çayırbağı	1307	-	Şahin Tepede	1 Ağustos 1331	24
IV 200	4960		Hüseyin	İsmail	Şerife	Çumra	Okcu Alan	1295	-	Mekteb-i Harbiye Mecruh Hastanesi'nde	22 K. Evvel 1331	36
V 40	988		Hüseyin	İsmail	Rukiye	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1307	-	Askerde	30 Eylül 1331	24
3912		-	Hüseyin	İsmail		Meram	Hatunsaray / Yeşiltekke	1307		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	00.00.1915	24
1690			Hüseyin	İsmail		Altınekin Merkez	Akçaşar	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	22
413		-	Hüseyin	Kara Mehmet		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	27
416		-	Hüseyin	Kayagan Ali		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	19.04.1915	26
393		-	Hüseyin	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	02.06.1915	-
IV 185	4597		Hüseyin	Mehmet	Hacer	Merkez	Yunus Oğlu	1291	-	Askerde	22 Temmuz 1331	40
399		-	Hüseyin	Mehmet		-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	38

402		-	Hüseyin	Mehmet		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	02.06.1915	36
4577		-	Hüseyin	Mehmet		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	35
V 1 (262 8)	25	-	Hüseyin	Mehmet	Kezban	Çumra	Kisecik (Merkez Küçükköy)	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de (Conk Tepe Muharebesi)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	30
IV 190	4709		Hüseyin	Mehmet	Esmehan	Kızılviran	Glisra	1304	-	Esna-yı Tahkimat-ı Muharebede	4 Eylül 1331	27
V 37	911		Hüseyin	Mehmet	Fatma	Kızılviran	İnlise	1306	-	Sönük Tepede	28 Temmuz 1331	26
IV 136 (421)	3393	Dağlı Oğlu (Dağlı Oğulları)	Hüseyin	Mehmet	-	Merkez	Hacı Cemil	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Kayıp Esna-yı Muharebede)	19.04.1915 (16 – 17 Haziran 1331)	24
IV 145	3612	Hacı Mehmet Oğlu	Hüseyin	Mehmet	-	Kızılviran	Kızılviran	1307	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	24
4581		-	Hüseyin	Mehmet		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	28.05.1915	23
436		-	Hüseyin	Mevlüt		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafıl Ciftliği	19.04.1915	22
398		-	Hüseyin	Mustafa		-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	17.11.1915	39
404		-	Hüseyin	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	20.09.1915	35
414		-	Hüseyin	Mustafa		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	27
435		-	Hüseyin	Mustafa		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	09.06.1915	23
396		-	Hüseyin	Osman		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3.Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.05.1915	-
433		-	Hüseyin	Osman		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.5.1915	35
412		-	Hüseyin	Osman		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	13.05.1915	30
3815		Bayburtlı Oğulları	Hüseyin	Osman		Karatay	-	1301		I. Dünya / Meydan-ı Harpde	23.05.1915	30
417		-	Hüseyin	Osman		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	28.04.1915	26
IV 170	4212		Hüseyin	Osman	Rukiye	Sille	Başarakavak	1309	Mücerred	Seddülbahir Muharebesi'nde	18 T. Sani 1331	22
V 24 (424)	597	Manav Oğlu	Hüseyin	Ömer	Fatma	Sille	Kırlı Giret	1308 (1309)	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde (Çörtük Tepe'de)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	23
IV 136	3395	Mehmet Çolak Oğullarından	Hüseyin	Ömer	-	Merkez	Büyük Sinan	1299	-	Domuz Dere'de	30 Haziran 1331	32
410		-	Hüseyin	Ömer		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	30.09.1915	31
4580		-	Hüseyin	Ömer		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	29
IV 185	4593	-	Hüseyin	Salih	Zeynep	Merkez	Abdürreşid	1299 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Abdulvahit Siperlerine	25.05.1915 (25 Temmuz)	32

(397)										Giderken (Askerde)	1331)	
3814		Kaymaz Oğulları	Hüseyin	Salih		Karatay	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Şıbh Ceziresi Muharebesi	00.00.0000	32
IV 133 (409)	3308	-	Hüseyin	Seyit	-	Kızılviran	Kızılviran	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Koca Dere (Koca Dere Muharebesi'nde)	24.02.1915 (11 Temmuz 1331)	32
V 117 (457 6)	2910	Ayvaz Oğlu	Hüseyin	Süleyman	Alime	Meram (Sille)	Aşıklar	1293	-	I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhün Hastanesi (Askerde)	19.09.1915 (19 T. Sani 1331)	38
406		-	Hüseyin	Süleyman		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	25.05.1915	34
4063		-	Hüseyin	Süleyman		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
IV 185 (415)	4598	-	Hüseyin	Süleyman	Havva	Merkez	Gem Almaz	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	10.05.1915 (25 Temmuz 1331)	27
IV 186 (400)	4612	-	Hüseyin	Tatar Mehmet	Meryem	Merkez	İhsaniye	1293	-	I. Dünya / Çanakkale Kirte'de (Askerde)	01.06.1915 (31 Temmuz 1331)	38
4579		-	Hüseyin	Yusuf		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Böl	15.08.1915	30
450		-	Hüseyin Efendi	Hasan		-	-	1310		I. Dünya / Çanakkale Semer Tepesi	13.09.1915	21
4582		-	Hüseyin Hasan	Hacı İbrahim		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	24
452		-	Hüseyin Hasan	Süleyman		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Asmadere Muharebesi	25.05.1915	23
4583		-	Hüseyin İpek	Abdullah		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Muharebesi	30.05.1915	34
454		-	Hüseyin İpek	Salih		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe Muharebesinde	28.05.1915	32
4584		-	Hüseyin İpekci	Mustafa		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	20.02.1915	30
3914		-	İbiş	Mevlüt		Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc.Mer.B.	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915	28
2629		Taşbaşlı Mehmet	İbrahim	Ahmet		Çumra	Dinek	1311		I. Dünya	07.09.1915	20
V 80 (116 8)	1991	Karaklı Oğullarından	İbrahim	Ali	Hatice	Akviran (Akören)	Akviran	1293	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	07.10.1915 (7 K. Evvel 1331)	38
471		-	İbrahim	Ali		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	15.02.1915	33
474		-	İbrahim	Ali		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	24.02.1915	30
IV 185	4601		İbrahim	Ali	Müteveffiye Elmas	Merkez	Pir Esad Kaba Sakal	1305	-	Askerde	21 Temmuz 1331	26
457		-	İbrahim	Hacı		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastanesi	22.02.1915	-

IV 126	3123		İbrahim	Hacı Halil	-	Sille	Kirli Giret	1307	-	Arı Burnu	25 Nisan 1331	24
V 264	5850		İbrahim	Halil	Ayşe	Merkez	Dolap Camii	1309 - 1302	-	Kanlı Dere Muharebesinde	6 Ağustos 1331	22 / 29
473		-	İbrahim	Halil		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	30.04.1915	31
477		-	İbrahim	Halil		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	26.06.1915	25
4066		-	İbrahim	Haşim		Selçuklu	Sille	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	02.05.1915	27
484		-	İbrahim	Hüseyin		-	Topucak Mah.	0		I. Dünya	29.00.1915	-
V 47	1160		İbrahim	Hüseyin	Emine	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1298	-	Kirte Muharebesi'nde	3 T. Sani 1331	33
V 76	1881		İbrahim	Hüseyin	-	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1303	-	Askerde	5 K. Sani 1331	28
476		-	İbrahim	Hüseyin		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın I.Seyyar Hastanesi	21.04.1915	28
4590		Deli Osman Oğulları	İbrahim	Hüseyin		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1309		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	09.10.1915	22
459		-	İbrahim	İbrahim		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	25.06.1915	-
IV 178 (381 8)	4407	(Fındık Oğulları)	İbrahim	İsmail	Sanem	Merkez (Karatay)	Hacı Süleyman	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesinde (Askerde)	16.04.1915 (16 Haziran 1331)	30
478		-	İbrahim	İsmail		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	09.04.1915	23
475		-	İbrahim	Kadri		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	01.04.1915	30
460		-	İbrahim	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	23.05.1915	-
461		-	İbrahim	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	04.10.1915	-
IV 174 (469)	4329	(Salih Oğulları)	İbrahim	Mehmet	-	Merkez	Kara Çiğın	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi (Askerde)	23.05.1915 (23 Temmuz 1331)	36
4587		-	İbrahim	Mustafa		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	-
470		-	İbrahim	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	17.03.1915	35
IV 140	3493	Kara Ali Oğlu	İbrahim	Mustafa	-	Kızılviran	Ağrız	1299	-	Kayıp Mûşar Tepe Muharebesi'nde	29 Temmuz 1331	32
472		-	İbrahim	Mustafa		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Tiryandafıl Mevkinde	16.04.1915	32
IV 135	3346		İbrahim	Mustafa	-	Sille	Karataş Mahallesi	1304	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	27
4589		-	İbrahim	Mustafa		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	28.05.1915	25
3915		-	İbrahim	Mustafa		Meram	Kızılören	1307		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	23.04.1915	24

466		-	İbrahim	Osman		-	-	1291		I Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	04.09.1915	40
4588		Süfyan Oğulları	İbrahim	Pehtüvat		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale	14.02.1915	30
3819		Murat Oğlu	İbrahim	Süleyman		Karatay	Obruk	1308		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpe	14.03.1915	23
464		-	İbrahim	Şaban Behtedan		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Tekirdağ Merkez Hastanesi	22.02.1915	-
465		-	İbrahim	Veli		-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Adapazarı Mecruhın Hastanesi	04.07.1916	42
496		-	İbrahim Efendi	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Muharebesi	23.03.1915	-
4592		Abdurrahman Oğullarından	İdris	Abdurrahman		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	31
IV 150	3727	Eğri Oğlu	İdris	Hasan	-	Akviran	Kavak	1306	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	25
501		-	İsa	İsa		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde	13.06.1915	34
503		-	İsa	İsa		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	08.08.1915	22
V 135 (502)	3356	-	İsa	Recep	Müteveffiyeye Şerife	Merkez	Saraç Oğlu	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesinde (Anafartalar Muharebesi'nde)	03.06.1915 (13 Ağustos 1331)	34
506		-	İshak	Abdülkerim		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	05.06.1915	36
505		-	İshak	Âşık		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastanesi	03.08.1915	37
509		-	İsmail	Abdullah		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Bomba Tepesi	09.05.1915	-
IV 140	3494	Karadağlı Oğlu	İsmail	Abdullah	-	Kızılviran	Ağrız	1298	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	4 Temmuz 1331	33
523		-	İsmail	Abdullah		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepede	19.02.1915	25
510		-	İsmail	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	01.05.1915	-
4596		-	İsmail	Ahmet		Sille	-	1294		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çiğiğinde	22.04.1915	37
IV 138	3433	Demirci Oğlu	İsmail	Ahmet	-	Kızılviran	Kirli Giret	1302	-	Kirte Muharebesi'nde	8 Ağustos 1331	29
V 37	906		İsmail	Ahmet	Şefika	Merkez	Tarhane	1306	-	Seddülbahir'de	5 T. Evvel 1331	26
532		-	İsmail	Ahmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale 11 Numaralı Siperde	16.08.1915	22
524		-	İsmail	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	16.06.1915	25
IV 142 (514)	3535	-	İsmail	Hacı Ali (Ali)	Ayşe	Merkez	Taşra Karaaslan	1297 (1298)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	34

535		-	İsmail	Hakkı Ahmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale 4. Mıntıkada	05.08.1915	31
4594		-	İsmail	Hasan		Sille	-	1289		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	22.08.1915	42
512		Koca Hasan Oğulları	İsmail	Hasan		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	28.09.1915	37
516		-	İsmail	Hasan		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepede	28.05.1915	32
IV 156	3885	Sakallı Oğlu	İsmail	Hüseyin	Müteveffiyeye Elmas	Sille	Aşağı	1289	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	21 T. Evvel 1331	42
V 31	759	Hacı Oğlu	İsmail	Hüseyin	Fatma	Sille	Başarakavak	1293	-	Süngü Bayırı'nda	28 T. Sani 1332	39
IV 186 (518)	4619	(Terzi Oğullarından)	İsmail	Hüseyin	Fatma	Merkez	Müşki	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	29.05.1915 (30 Temmuz 1331)	30
4599		Manav Oğulları	İsmail	Hüseyin		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.1915	28
IV 146	3636		İsmail	Hüseyin	-	Merkez	Polatlar	1307	-	Seddülbahir'de	9 Haziran 1331	24
4593		-	İsmail	İbrahim		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da	27.05.1915	27
IV 152 (459 5)	3789	-	İsmail	Mehmet	-	Meram (Sille)	Vadi-i Meram Cami-i Kebir	1292	-	I. Dünya / Çanakkale Büyük Anafartalar Muharebesi (Anafarta Muharebesi'nde)	28.07.1915 (27 – 28 Eylül 1331)	39
517		Dede	İsmail	Mehmet		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	22.05.1915	32
4598		-	İsmail	Mehmet		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	06.07.1915	29
IV 185 (397 8)	4588	-	İsmail	Mehmet	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Burhan Dede	1305	-	I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi (Askerde)	31.05.1915 (31 Temmuz 1331)	26
522		-	İsmail	Mehmet		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	06.06.1915	26
525		-	İsmail	Mehmet		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Beyoğlu Hastanesi	30.11.1915	25
528		-	İsmail	Mehmet		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	06.05.1915	24
IV 136 (529)	3392	Hacı Mevlüt Oğullarından (Hacı Mevlüt Oğulları)	İsmail	Mehmet	-	Merkez	Ahmet Fakih	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	00.00.1915 (5 Temmuz 1331)	23
IV 142 (515)	3532	Alemdar Oğullarından (Alemdar Oğulları)	İsmail	Mehmet	-	Merkez	Darıcı Mahallesi	1305 – 1308 (1298)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	26 / 23
4602		-	İsmail	Memiş		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Topcu Mektebi Hastanesi	04.12.1915	23
IV 141	3500	Ömer Oğlu	İsmail	Mustafa	-	Sille	Çamurluiret	1298	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	33
3918		Kara Veli	İsmail	Mustafa		Meram	Kızılören Sefaköy	1298		I. Dünya / Çanakkale	27.05.1915	33

		Oğullarından					B.			Meydan Harbi		
IV 136	3394		İsmail	Mustafa	-	Merkez	Hacı Cemil	1307	-	Kayıp Esna-yı Muharebede	16 – 17 Haziran 1331	24
530		-	İsmail	Mustafa	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Tiryandafil	16.04.1915	23
IV 182 (391 7)	4512	(Nasuh Oğulları)	İsmail	Nasuh	Hediye	Meram	Zokak	1296	Emine Hanım	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	25.05.1915 (25 Temmuz 1331)	35
1170		-	İsmail	Numan	-	Akören	-	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	23.04.1915	23
IV 149	3720	Koca Osman Oğlu	İsmail	Osman	-	Akviran	Akviran	1300	-	Gelibolu Şebh Ceziresi'nde	27 Temmuz 1331	31
IV 150	3722	Molla Osman Oğlu	İsmail	Ömer	-	Çumra	Kozcu	1303	-	Esna-yı Harbde	10 Eylül 1331	28
IV 142 (521)	3533	Kasırga Oğullarından	İsmail	Veli	-	Merkez	Bağ Evliya	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	28
545		-	İsmail Efendi	Ali	-	-	-	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de	16.06.1915	25
544		-	İsmail Efendi	Ali Efendi	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale	17.06.1915	-
546		-	İsmail Hakkı	Ahmet	-	-	-	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	05.08.1915	25
IV 181 (547)	4485	-	İsmail Hakkı (İsmail Hakkı Efendi)	Ali	Servet	Merkez	Kasab Sinan	1306 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Muharebesi (Seddülbahir'de)	29.04.1915 (16 Eylül 1331)	25
IV 148 (548)	3677	-	İzzet	Ali	-	Kızılviran	Kozlu	1296 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	18.02.1915 (6 Mayıs 1331)	35
556		-	Kadir	Esat	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Ağa Derede 11. Fırka Seyyar Hastanesi	21.04.1915	22
IV 184 (553)	4580	-	Kadir	Hacı Ahmet	Kezban	Merkez	Sahib Ata	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Ağa Dere Hastanesinde)	19.04.1915 (25 Haziran 1331)	30
IV 159 (551)	3934	(Hacı Kadir Oğulları)	Kadir	Halil	Şerife	Merkez	Dolap Mehteb	1292	-	I. Dünya / Çanakkale Mekke-i Harbiye Hastanesi (Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastanesi'nde)	30.08.1915 (29 T. Evvel 1331)	39
IV 185 (555)	4582	-	Kadir	Mevlüt	Havva	Merkez	Sarı Yakub	1305	-	I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi (Ağa Deresi'nde)	27.05.1915 (28 Temmuz 1331)	26
550		-	Kadir	Musa	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi	03.06.1915	-
IV 187	4652		Kamil	Ali	Şerife	Merkez	Kazgan Dede	1306	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	22 Nisan 1331	25
4606		-	Kamil	Bektaş	-	Sille	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	13.06.1915	24
557		-	Kamil	İsmail	-	-	-	1306	-	I. Dünya / Çanakkale	28.05.1915	25
IV	3723	Çakır Oğlu	Kazım	Hüseyin	-	Akviran	Detse Köyü	1304	-	Arı Burnu'nda	9 Mayıs 1331	27

150												
4608		Sevilli Oğulları	Kemal	Ali		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Conk Tepe'de	27.05.1915	23
4607		-	Kemal	Hasan		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale	19.05.1915	28
4609		-	Kerim	Ahmet		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Hastaneler	05.05.1915	31
IV 143	3554	Mustafa Oğlu	Kerim	Mustafa	-	Çumra	Karahöyük	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
563		-	Mahmut	Bekir		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915	-
VII 2	41		Mahmut	Hacı Mehmet	Anakız	Merkez	Büyük Sinan Mahallesi	1305	Mücerred	Çanakkale'de	1332	27
VII 199 (461 0)	4940	(Recep Oğulları)	Mahmut	Hasan	Emine	Sille	Sulutaş Karyesi (Sille-Buc. Mer. B. / Sulutaş)	1299	Mücerred	I. Dünya / Çanakkale Maydos'da Merkez Tepe Muharebesinde (Maydos Muharebesinde)	30.05.1915 (30 Temmuz 1331)	32
749		-	Mehmet Tahir	Mehmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	23
V 66	1637	Hacı	Mehmet	Abdulkadir	Müteveffiyeye Şerife	Sille	Polatlar	1289	-	Kereviz Dere'de	20 K. Evvel 1331	42
IV 161	3997	Adı Güzel Oğlu	Mehmet	Abdullah	-	Kızılviran	Kozlu	1296	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	35
IV 187 (605)	4638	-	Mehmet	Abdullah	Ayşe	Merkez	Mücellid Mahallesi	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepede (Askerde)	06.03.1915 (5 - 6 Mayıs 1331)	32
623		-	Mehmet	Abdullah		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	20.09.1915	28
4644		-	Mehmet	Abdullah		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Terhisde	18.06.1915	24
573		-	Mehmet	Abdurrahman		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepede	04.06.1915	-
4615		-	Mehmet	Abdurrahman		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	23.05.1915	35
575		-	Mehmet	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	27.10.1915	-
4611		-	Mehmet	Ahmet		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	24.10.1915	-
V 87	2175	Kuru Kafa Zade	Mehmet	Ahmet	Hafize	Merkez	Yahşi	1309 - 1302	-	Seddülbahir'de	16/17 Haziran 1331	22 / 29
4616		-	Mehmet	Ahmet		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	01.03.1915	35
4627		-	Mehmet	Ahmet		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	27.04.1915	30
IV 174 (628)	4330	(Şamlı Oğulları)	Mehmet	Ahmet	Emine	Merkez	Kara Çiğın	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi (Askerde)	10.09.1915 (10 T. Sani 1331)	27
IV 136	3387		Mehmet	Ahmet	-	Akviran	Avalama	1305	-	Hilâl-i Ahmer Hastanesi'nde	19 Temmuz 1331	26
633		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.09.1915	26
3930		-	Mehmet	Ahmet		Meram	Kızılören / İnce	1306		I. Dünya / Çanakkale Akbaş	20.10.1915	25

							B.			Nakliyat Hastanesi		
IV 138 (393 2)	3434	Kara Ömer Oğlu (Kara Ömer Oğullarından)	Mehmet	Ahmet	-	Sille (Meram)	Karadığın (Hatıp / Karadığın)	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Ağa Deresi'nde)	27.06.1915 (8 Ağustos 1331)	24
4645		-	Mehmet	Ahmet		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi	09.06.1915	24
651		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	23
IV 161 (263 3)	3988	Sefer Oğullarından	Mehmet	Ahmet	Müteveffiyeye Fatma	Çumra	Çumra	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	16.04.1915 (16 Haziran 1331)	22
V 35	856	Karagöz Oğullarından	Mehmet	Ahmet	Hediye	Merkez	Akbaş	1309	-	Askerde	17 Şubat 1331	22
654		-	Mehmet	Ahmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye Merkez Hastanesi	24.11.1915	22
572		-	Mehmet	Alaattin		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	22.06.1915	27
576		Konyalı	Mehmet	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale	29.06.1915	-
577		-	Mehmet	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 8. Fırka Sıhhiye Bölüğü	03.09.1915	-
IV 126	3127	İmam Oğlu	Mehmet	Ali	-	Sille	Kirli Giret	1294	-	Arı Burnu	16 Nisan 1331	37
568		Hacı Mehmet Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale	03.07.1915	36
591		-	Mehmet	Ali		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Hastanede	25.07.1915	36
V 41 (392 2)	1011	Alemdar Oğullarından	Mehmet	Ali	Elmas	Akviran (Meram)	Sadıklar (Hatunsaray / Sadıklar)	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Mesut Tepe (Mesut Tepede)	19.10.1915 (19 K. Evvel 1331)	35
599		-	Mehmet	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	13.04.1915	34
603		Derviş Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Kemik Burun Mıntıkası	28.05.1915	33
4625		-	Mehmet	Ali		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	31
IV 197	4904		Mehmet	Ali	Ayşe	Merkez	Fakih Dede	1300	-	Askerde	1 K. Sani 1331	31
IV 201 (617)	4987	Çollanın Oğulları	Mehmet	Ali	Saliha	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	30
IV 138 (463 5)	3443	Ak Mehmet Oğlu (Ak Mehmet Oğullarından)	Mehmet	Ali	-	Sille	Ak Mahallesi	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Esna-yı Muharebede)	17.06.1915 (2 Ağustos 1331)	27
IV 143 (463 3)	3551	Derviş Oğlu (Derviş Oğullarından)	Mehmet	Ali	-	Merkez	Hoca Cihan Aşağı	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede (Çomak Tepe Muharebesi'nde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	27
4634		-	Mehmet	Ali		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale 11.	03.06.1915	27

										Fırka Seyyar Hastanesi		
IV 144	3576	Bekir Oğlu	Mehmet	Ali	-	Akviran	Çukur Çimen	1307	-	Muharebede	12 Ağustos 1331	24
IV 178 (464 6)	4421	(Paşanın Oğlu)	Mehmet	Ali	Hatice	Sille	Saray Köy (Sille- Buc. Mer. B. / Sarayköy)	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe Muharebesi (Şahin Tepe)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	24
646		Kuzat Oğulları	Mehmet	Ali	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Abdülmehtar Sırtı Muharebesi	02.09.1915	24
4656		-	Mehmet	Ali	-	Sille	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe Muharebesi	28.05.1915	24
IV 153	5804		Mehmet	Ali	-	Kızılviran	Hoca Cihan	1308	-	Sığındere Muharebesi'nde	19 Haziran 1331	23
3934		-	Mehmet	Ali	-	Meram	Hatunsaray / Çukurçimen	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Kale-i Sultaniye	03.04.1915	22
4649		Osman Hoca Oğulları	Mehmet	Ali	-	Sille	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	22.04.1915	22
V 257	5662		Mehmet	Aziz	Müteveffiyeye Emine	Çumra	Fethiye	1295	Sabire	-	1331 Senesi Temmuz İçinde	36
4630		Dülger Oğullarından	Mehmet	Bekir	-	Sille	-	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	21.05.1915	29
IV 149	3704		Mehmet	Bekir	-	Merkez	Saatçi	1303	-	Kiremit Dere'de	21 Eylül 1331	28
3821		-	Mehmet	Çeri Efendi	-	Karatay	-	1294	-	I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	07.10.1915	37
IV 127	3150	Demirci Oğlu	Mehmet	Ferid	-	Sille	Kirli Giret	1309	-	Arı Burnu'nda	18 Mart 1331	22
618		Ekber Oğullarından	Mehmet	Hacı Ahmet	-	-	-	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	30
655		-	Mehmet	Hacı Ahmet	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	22
IV 144	3581	Köse Oğullarından	Mehmet	Hacı Ali	-	Sille	Bulamaz	1301	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	30
IV 157 (463 6)	3900	-	Mehmet	Hacı Ali	Emine	Çumra (Sille)	İsmil	1304	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde (Tiryandafil'de)	19.04.1915 (16 – 17 Haziran 1331)	27
3823		-	Mehmet	Hacı Ayvaz	-	Karatay	Obruk / Yağlıbahar	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
VI 255	341		Mehmet	Hacı Bekir	Havva	Merkez	Sarı Yakub Mahallesi	1310	Saliha Zevci	Seddülbahir'de	T. Evvel 1331	21
2632		-	Mehmet	Hacı Hasan	-	Çumra	-	1305	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	26
IV 128 (393 1)	3179	Hacı Hasan Oğlu	Mehmet	Hacı Hasan	-	Meram	Dere Meram Cami-i Kebir	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	06.03.1915 (06 Mayıs 1331)	25
IV 210 (407 0)	5223	-	Mehmet	Hacı Hasan	Emine	Sille (Selçuklu / Sille)	Tat (Sille / Tatköy)	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de (Kireç Tepe Muharebesinde)	03.06.1915 (3 Ağustos 1331)	22
IV	4423	-	Mehmet	Hacı Musa	Emine	Merkez	Abdülaziz	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Akbaş	12.09.1915	32

178 (606)										Nakliyat Hastanesi (Askerde)	(10 T. Sani 1331)	
578		-	Mehmet	Hamza		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Hastanesi	31.05.1915	-
IV 206	5119		Mehmet	Hasan	Rahime	Merkez	Resil	1304 - 1306	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	27 / 25
4626		Molla Hüseyin Oğullarından	Mehmet	Hasan		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Dursun	17.06.1915	31
IV 144	3585		Mehmet	Hasan	-	Sille	Karataş	1303	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	28
IV 149 (463 7)	3710	Taşcı Oğlu (Taşcı Oğulları)	Mehmet	Hasan	-	Sille	Orta Camii	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	27
629		-	Mehmet	Hasan		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	27
3928		-	Mehmet	Hasan		Meram	Hatıp / Yenibahçe	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	27
569		-	Mehmet	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale	17.05.1915	25
640		-	Mehmet	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	19.04.1915	25
674		-	Mehmet	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	25
IV 197	4906		Mehmet	Hasan	Şerife	Akviran	Avalama Karyesi	1307	-	Askerde	16 K. Evvel 1331	24
IV 214 (464 8)	5327	-	Mehmet	Hasan	Dudu	Kızılviran (Sille)	Ağrı	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	23
IV 186	4629		Mehmet	Hasan	Müslime	Merkez	Orta Sinan	1309	-	Kayıp Anafarta Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	22
IV 141 (464 0)	3512	Bekçi Oğlu (Bekçi Oğullarından)	Mehmet	Hasan Hüseyin	-	Meram (Sille)	Köyceğiz	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	26.05.1915 (30 Temmuz 1331)	26
589		-	Mehmet	Hayri		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Fırka Cepesinde	06.10.1915	37
IV 186	4618	-	Mehmet	Hüseyin	Sıdika	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1298	-	Askerde	20 – 22 Nisan 1331	33
1691			Mehmet	Hüseyin		Altnekin Merkez	Topraklık	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	26.02.1915	33
615		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	31
V 62 (621)	1543	Başlı Oğullarından (Başlı Oğulları)	Mehmet	Hüseyin	Miyase	Merkez	Yanık Cami	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Yeşilsurt Muharebesi (Askerde)	20.05.1915 (20 Ağustos 1331)	29
VI 96	2293		Mehmet	Hüseyin	Ayşe	Kızılviran	Kozlu	1303	Şerife'nin Zevci	Arı Burnu'nda	Mart 1332	29
635		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	26
IV 176	4372		Mehmet	Hüseyin	Safiye	Merkez	Ulu Bekledi	1306	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	25

4069		-	Mehmet	Hüseyin		Selçuklu	Aşağıpınarbaşı / Meydanköy	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	01.05.1915	23
2634		Hasan Hoca	Mehmet	Hüseyin		Çumra	Sultaniyecami Mah.	1308		I. Dünya	26.06.1915	23
657		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	22
IV 191 (588)	4733	(İbiş Oğullarından)	Mehmet	İbişoğlu Mehmet (Mehmet)	-	Merkez	Südcü	1293	-	I. Dünya / Çanakkale Akdeniz Vapurunda (Reşid Paşa Taburu'nda)	30.08.1915 (30 T. Evvel 1331)	38
587		-	Mehmet	İbrahim		-	-	1292		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	39
IV 140	3487		Mehmet	İbrahim	-	Kızılviran	Bulumya	1299	-	Seddülbahir'de	30 Temmuz 1331	32
607		-	Mehmet	İbrahim		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Sevk Mecruhın Hastanesi	23.09.1915	32
IV 143	3557	Ömer Oğullarından İbrahim Oğlu	Mehmet	İbrahim	-	Akviran	Çukur Çimen Tekke	1300	-	Meydan Muharebesi'nde	22 Temmuz 1331	31
IV 151	3766	Dülger Oğlu	Mehmet	İbrahim	-	Sille	Cami-i Kebir	1303	-	Kirte Dere Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	28
IV 137 (641)	3409	(Keneliönü Ali Oğulları)	Mehmet	İbrahim	-	Merkez	Nehri Kafur	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi'nde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	25
622		-	Mehmet	İsa		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	14.02.1915	29
630		-	Mehmet	İshak		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Ağadere Hastanesi	13.07.1915	27
608		-	Mehmet	İsmail		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	24.07.1915	32
4629		-	Mehmet	İsmail		Sille	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	05.06.1915	30
IV 161	4004		Mehmet	İsmail	-	Kızılviran	Detse	1303	-	Seddülbahir'de	14 T. Evvel 1331	28
631		-	Mehmet	İsmail		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	27
659		Demirci Oğulları	Mehmet	Kadir		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	22
582		-	Mehmet	Kerim		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	26.03.1915	-
IV 133	3303		Mehmet	Kerim	-	Merkez	Bulgur İmam	1302	-	Gelibolu	Tarih-i Vefatı Meçhul	29
IV 144 (620)	3572	-	Mehmet	Mahmut	-	Merkez	Polatlar	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Albayrak Sırtlarında (Gelibolu'da)	22.06.1915 (22 Ağustos 1331)	30
583		-	Mehmet	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	30.05.1915	-
V 50	1227	Timur Apak Oğullarından	Mehmet	Mehmet	Rabia	Çumra	Karkın	1296 - 1290	-	Anafartalar'da	19 T. Evvel 1331	35 / 41
IV 195	4838		Mehmet	Mehmet	Şerife	Sille	Tat	1290	-	Askerde	25 K. Evvel 1331	41
3820		-	Mehmet	Mehmet		Karatay	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Conk	28.05.1915	38

Tepe'de												
4617		-	Mehmet	Mehmet		Sille	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	22.03.1915	35
V 44	1095		Mehmet	Mehmet	Hatice	Merkez	Dedem Oğlu Mahallesi	1297	Hatice	Çubuk Tepesinde	28 Temmuz 1331	34
IV 140 (461 8)	3481	Temurcu Oğlu (Korucu Oğulları)	Mehmet	Mehmet	Fatma	Sille	Cami-i Cedid	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	25.05.1915 (26 Temmuz 1331)	33
V 32	786	Şaban Oğullarından	Mehmet	Mehmet	-	Kızılviran	Hasan Şeyh	1298	-	Askerde	19 – 20 Haziran 1331	33
IV 141 (392 5)	3498	Alaiyeli Oğlu (Alaiyeli Oğullarından)	Mehmet	Mehmet	-	Sille (Meram)	Çamurluiret (Kızılören / Sefaköy B.)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Seddülbahir'de)	27.05.1915 (30 Temmuz 1331)	31
IV 141 (392 7)	3508	Kara Mehmet Oğlu (Kara Mehmet Oğulları)	Mehmet	Mehmet	-	Meram	Vadi-i Meram Aşağı	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	30.05.1915 (30 Temmuz 1331)	30
IV 187	4636		Mehmet	Mehmet	Ana Kız	Merkez	Büyük Sinan	1304	-	Kayıp Askerde	25 – 26 Temmuz 1331	27
652		-	Mehmet	Mehmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	06.05.1915	23
3933		-	Mehmet	Mehmet		Meram	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	25.05.1915	23
IV 188	4668		Mehmet	Mehmet	-	Sille	Tat	1309	-	Kireç Tepe Muharebesinde	4 Ağustos 1331	22
IV 209 (632)	5182	Pehlivan Oğullarından	Mehmet	Mehmet Ali	Rukiye	Çumra	Okcu Alan	1305 (1304)	-	I. Dünya / Çanakkale Taşkılla Hastanesi (Taş Kışla Hastanesinde)	12.11.1915 (12 K. Sani 1331)	26
661		-	Mehmet	Mercan		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Çapa Mecruhîn Hastanesi	03.11.1915	22
IV 188	4664		Mehmet	Mevlüt	-	Kızılviran	Bulumya	1299	-	Mahall-i Harb	25 Temmuz 1331	32
4623		-	Mehmet	Mevlüt		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastanesi	30.01.1916	33
V 19 (464 1)	470	(Sarı Oğulları)	Mehmet	Mevlüt	Fatma	Sille	Başarakavak (Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.)	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastanesi (Mekteb-i Harbiye Mecruhîn Hastanesi'nde)	29 Temmuz 1331 (00.00.0000)	26
IV 207 (609)	5148	Murtaza Oğullarından (Murtaza Oğulları)	Mehmet	Murtaza	Esmé	Merkez	Hacı Cemil	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Siverde (Askerde)	31.05.1915 (21 Temmuz 1331)	32
IV 136	3384		Mehmet	Musa	-	Kızılviran	Kozlu	1292	-	Esna-yı Muharebede	19 Haziran 1331	39
3923		-	Mehmet	Musa		Meram	Kızılören	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	34
IV 133 (393 5)	3309	Köstek Oğlu	Mehmet	Musa	-	Kızılviran (Meram)	Kızılviran (Kızılören / Kızılören Buc. Mer. B.)	1307	-	I. Dünya / Çanakkale 5. Harp Hastanesi (Koca Dere Muharebesi'nde)	2 Temmuz 1331 (00.00.1915)	24
663		-	Mehmet	Musa		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale	04.11.1915	22

										Hastanede		
584		-	Mehmet	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Sığındere	22.04.1915	-
4654		-	Mehmet	Mustafa		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü	25.05.1915	-
601		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	28.03.1915	34
V 57 (462 1)	1424	Kara Salih Oğlu (Kara Salih Oğulları)	Mehmet	Mustafa	Müteveffiyeye Ayşe	Sille	Sızma (Sille-Buc. Mer. B. / Sızma)	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Boğaz Muharebesinde (Kanlı Boğazda)	08.10.1915 (8 K. Evvel 1331)	33
4619		Kara Halim Oğulları	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesinde	01.10.1915	33
4620		Gece Oğulları	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	16.01.1915	33
IV 157	3566		Mehmet	Mustafa	-	Sille	Cami-i Cedid	1299	-	Meydan Harbinde (Çanakkale)	30 Ağustos 1331	32
IV 182 (610)	4528	-	Mehmet	Mustafa	Hasibe	Merkez	Aksine	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepede (Askerde)	06.03.1915 (6 Mayıs 1331)	32
4624		Halıcı Oğullarından	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de	25.05.1915	32
3926		İmam Oğulları	Mehmet	Mustafa		Meram	Hatunsaray	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	31
4631		-	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi	03.04.1915	29
4632		-	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	03.05.1915	29
624		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastanesi	01.11.1915	28
636		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale	24.05.1915	26
IV 187 (642)	4635	-	Mehmet	Mustafa	Hatice	Merkez	Orta Mescid	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Kayıp Askerde)	28.05.1915 (25 Temmuz 1331)	25
VIII 68	1644	Cezayirli Oğullarından	Mehmet	Müteveffa Abdullah	Hatice	Merkez	Dolap Mahmut Mahallesi	1312	Bekar	Kayıp.	1331	19
IV 132 (117 2)	3277	Hacı Seyit Oğlu	Mehmet	Müteveffa Hüseyin	-	Akviran (Akören Merkez)	Akviran (Akören - İlçe Merkezi B.)	1308		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de (Gelibolu Şebih Ceziresi'nde)	10.03.1915 (20 Nisan 1331)	23
IV 148	3673	Molla Necib Oğlu	Mehmet	Necib	-	Hatunsaray	Çalmanda	1300	-	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	31
612		-	Mehmet	Nefi		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Siperde	31.05.1915	32
VII 23	555		Mehmet	Nuh	Şerife	Meram	Cami-i Kebir Mahallesi	1307	Fatma Zevci	Çanakkale Harbinde	Temmuz 1332	25
4613		-	Mehmet	Osman		Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	23.05.1915	-
V 51	1252	-	Mehmet	Osman	Hatice	Çumra	Hayroğlu (Yarma	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı	21.07.1915	23

(382 2)						(Karataş)	/ Hayroğlu)	(1307)		Sirt'da (Kanlı Tepe Muharebesinde)	(16 Eylül 1331)	
IV 151	3765	Hacı Halil Oğlu	Mehmet	Osman	-	Sille	Kirli Giret	1294	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	23 Mayıs 1331	37
IV 203 (590)	5042	-	Mehmet	Osman	Hediye	Merkez	Nehr-i Kafür	1294	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere (Sığındere Muharebesi'nde)	22.04.1915 (22 Haziran 1331)	37
IV 138 (392 4)	3432	Küçük Ömer Oğlu	Mehmet	Osman	-	Kızılviran (Meram)	Kızılviran (Kızılören / Kızılören Buc. Mer. B.)	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Siperde (Seddülbahir'de)	20.05.1915 (20 Temmuz 1331)	34
IV 145 (465 0)	3611	Osman Hoca Oğlu	Mehmet	Osman	-	Sille	Kârhaneye	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	20.04.1915 (22 Haziran 1331)	22
597		-	Mehmet	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	11.10.1915	35
598		-	Mehmet	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastanesi	28.09.1915	35
IV 166 (638)	4122		Mehmet	Ömer	Şerife	Merkez	Büyük Sinan	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Hastanesi (Askerde)	28.08.1915 (28 T. Evvel 1331)	26
643		-	Mehmet	Ömer		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	18.02.1915	25
V 52	1277		Mehmet	Sabri	Şerife	Merkez	Pir-i Mehmet Paşa	1294	-	Çanakkale'de	7 K. Evvel 1331	37
4638		-	Mehmet	Sait		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Terhis Mahallinde	03.07.1915	27
V 24 (463 9)	595	Seyit Çavuş Oğlu	Mehmet	Seyit	Kezban	Sille	Sızma	1304	-	I. Dünya / Çanakkale Terhis Mahallinde (Askerde)	03.07.1915 (3 Eylül 1331)	27
IV 186 (586)	4614		Mehmet	Seyit Mehmet	Şerife	Merkez	Sırçalı	1303 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	28
675		-	Mehmet	Süleyman		-	Kirişçi Mahallesi	0		I. Dünya	10.09.1915	-
IV 154 (465 5)	3844	-	Mehmet	Süleyman	-	Sille	Karadığın	1308 (1306)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir Muharebesi'nde)	25.05.1915 (25 Temmuz 1331)	23
625		-	Mehmet	Süleyman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	28
3929		-	Mehmet	Süleyman		Meram	Hatunsaray	1304		I. Dünya / Çanakkale Kayalı Tepe'de	08.04.1915	27
644		-	Mehmet	Süleyman		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	25
4647		-	Mehmet	Süleyman		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	24
4642		-	Mehmet	Tahir		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da	14.07.1915	26
IV 176 (626)	4366	-	Mehmet	Veli	Müteveffiyeye İmiş (Emiş)	Merkez	Nehr-i Kafur	1304 (1303)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	27

IV 146	3623		Mehmet	Yahya	-	Çumra	Karahöyük	1297	-	Çanakkale'de	22 Temmuz 1331	34
4622		-	Mehmet	Yakup		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	33
IV 157	3564		Mehmet	Yörükoğlu Mehmet	-	Akviran	Kavak	1299	-	Seddülbahir'de	20 Haziran 1331	32
V 156 (593)	3880		Mehmet	Yusuf	Müteveffiyeye Ayşe	Merkez	Ulu Irmak Ali Hoca	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastanesi (Mekteb-i Harbiye Hastanesinde)	22.10.1915 (22 K. Evvel 1331)	36
594		Çalığışu Oğlu	Mehmet	Yusuf		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Mekteb-i Harbiye Hastanesi	01.04.1915	36
IV 150	3732		Mehmet	Yusuf	-	Akviran	May	1303	-	Seddülbahir'de	4 Eylül 1331	28
645		-	Mehmet	Yusuf		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.05.1915	25
IV 157 (466 2)	3567	(Muhacir)	Mehmet Ali	Ahmet	-	Sille	Ak	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte'de (Meydan Harbinde)	25.05.1915 (30 Ağustos 1331)	32
726		-	Mehmet Ali	Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	25
IV 141 (466 0)	3507	Mehmet Efendi Oğlu	Mehmet Ali	Kamil	-	Sille	İnce	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi (Anafarta)	16.06.1915 (16 Temmuz 1331)	23
721		-	Mehmet Ali	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hstahanesi	08.05.1915	-
IV 158 (465 9)	3924	-	Mehmet Ali	Mehmet	Şerife	Kızılviran (Sille)	Ağrı	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	16.04.1915 (16 Haziran 1331)	26
IV 186	4611		Mehmet Ali	Mehmet	Ümmühan	Merkez	Burhan Dede	1306	-	Askerde	8 Temmuz 1331	25
IV 185 (724)	4590	-	Mehmet Ali	Mevlüt	Hatice	Merkez	Şeyh Ahmet	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde (Askerde)	25.05.1915 (25 Temmuz 1331)	29
VI 41	960		Mehmet Ali	Müteveffa Hasan	Ayşe	Konya	Öyle Bekledi	1304	Hacer'in Zevci	Seddülbahir'de	19 Haziran 1331	27
725		-	Mehmet Ali	Yahya		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Züefa Ve Mecruhın Sevk Komisyon	01.11.1915	29
732		-	Mehmet Arif	Şakir Efendi		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale 3. Kolordu Şimal Grubu Ağır Mecruhın 1.Se	31.05.1915	33
4663		-	Mehmet Behcet	Ahmet Hulusi		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy	1308		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar'da	07.03.1915	23
VI 95	2261		Mehmet Emin	Hasan Efendi	Müteveffiyeye Fatma	Merkez	Kerim Dede Mektep	1306	.	Çanakkale'de	21 Haziran 1331	25
738		-	Mehmet Emin	İbrahim		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	29
4664		-	Mehmet Emin	Osman		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale 5.	21.05.1915	26

										Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü		
IV 134	3323	Hacı Hatib Oğlu	Mehmet Emin	Osman Nuri	-	Kızılviran	İnlise	1306	-	Arı Burnu	27 Haziran 1331	25
744		-	Mehmet Nuri	Mehmet	-	-	-	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe'de	06.03.1915	34
IV 144	3573	Hacı Halil Oğullarından	Mehmet Şefik	Süleyman	-	Merkez	Kara Çıgan	1305	-	Gelibolu'da	11 Ağustos 1331	26
IV 149	3708	Kel Bekir Oğlu	Mehmet Şükrü	Mehmet	-	Sille	Tat	1302	-	Sığındere Muharebesi'nde	22 Haziran 1331	29
750		-	Mehmet Tevfik	Ahmet	-	-	-	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	30
751		-	Mehmet Tevfik	Süleyman	-	-	-	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesi	11.06.1915	26
V 53 (753)	1306	-	Memiş	Mehmet	Hasibe	Merkez	Hoca Habib	1292 (1295)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Kırte Muharebesi'nde)	16.04.1915 (22 Haziran 1331)	39
V 54 (761)	1336	(Kerim Oğulları)	Mevlüt	Ali	Hatice	Merkez	Polatlar	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi (Anafartalar'da)	06.08.1915 (15 T. Evvel 1331)	33
762		-	Mevlüt	Ali	-	-	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Yusufçuk Tepesi Muharebesi	06.09.1915	32
VI 72	1678		Mevlüt	Ali	-	Sille	Karacaviran	1305	-	Gelibolu Civarında	12 Ağustos 1329	24
766		-	Mevlüt	Ali	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Kavak Hattı Müdafasında	01.07.1915	22
4668		-	Mevlüt	Dede	-	Sille	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	02.09.1915	22
758		Hüseyin Oğullarından	Mevlüt	Hacı Osman	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale	30.09.1915	-
765		-	Mevlüt	Hacı Osman	-	-	-	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Mesut Tepe	19.10.1915	24
763		-	Mevlüt	Hasan	-	-	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Şimal Grubu Ağır Mecruhün 1.Seyyar Hastanesi	25.04.1915	32
VI 175	4259		Mevlüt	Hasan	Cemile	Hatunsaray	Alan	1301	Yoktur	Çanakkale'de	Eylül 1332	31
760		Kulaksız Oğulları	Mevlüt	Hüseyin	-	-	-	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Ali Onbaşı Tepesinde	01.05.1915	36
IV 186	4631		Mevlüt	Hüseyin	Ayşe	Merkez	Sarıç	1301	-	Askerde	20 Ağustos 1331	30
IV 126	3128	Karadikenli Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Sille	Çayırbağı	1299	-	Arı Burnu	30 Nisan 1331	32
V 66	1645	Yeşil Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Meram	Çayırbağı	1300	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	3 Nisan 1331	31
IV 133	3314	Manav Oğlu	Mevlüt	İbrahim	-	Sille	Kirli Giret	1304	-	Maydos	28 Haziran 1331	27
2635		-	Mevlüt	İsmail	-	Çumra	Merkez / Büyükaşlama	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	13.06.1915	28
IV 171	4247		Mevlüt	Mehmet	Fatma	Sille	Saray Karyesi	1290	Havva	Hastanede	5 T. Sani 1331	41
4667		-	Mevlüt	Mehmet	-	Sille	-	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Çolak Tepesinde	28.05.1915	32

IV 110	2736		Mevlüt	Mehmet	-	Kızılviran	Glisra	1309	-	Çanakkale'de	26 Şubat 1330	21
IV 140 (393 7)	3488	Küçük Oğlu	Mevlüt	Mehmet (Küçük Mehmet)	-	Kızılviran (Meram)	Bulunya (Kızılören / Erenkaya)	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Seddülbahir'de)	25.05.1915 (27 Temmuz 1331)	32
IV 206 (764)	5118	(Hacı Mevlüt Oğulları)	Mevlüt	Mustafa	Havva	Meram	Kayı Hüyüğü	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 – 20 Haziran 1331)	26
VII 252	6229	Eskilli Oğullarından	Mevlüt	Müteveffa Mustafa	Hatice	Mürsel Efendi	Ağabeyli Karyesi	1293	Sultan	Çanakkale'nin Arı Burnu Muharebesi'nde	1331	38
V 52	1280		Mevlüt	Osman	Miyase	Çumra	Hayroğlu	1307	-	Askerde	3 T. Sani 1331	24
VI 169	4101		Mikdad	Osman	Fatma	Merkez	Sarıç	1308	Yoktur	Çanakkale	1332	24
VI 40	946		Mithat	Mehmet	Hatice	Merkez	Dedem Oğlu Yaylası	1310	Emine'nin Zevci	Seddülbahir	15 Nisan 1332	22
IV 131	3261		Muhüddin	Ali	Hicaziye	Merkez	İhsaniye	1307	Mücerred	Çanakkale	14 Haziran 1331	24
774		-	Muhsin	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	19.02.1915	-
3939		-	Muhsin	İbrahim		Meram	Kızılören / Erenkaya	1299		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	26.05.1915	32
IV 176 (382 5)	4374	(Kesen Oğulları)	Murat	Abdullah	Hatice	Merkez (Karatay)	Dedem Oğlu Kuş Kondu	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	29
776		-	Murat	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Hastanesi	22.05.1915	-
IV 159 (777)	3955	Bedel Oğullarından (Abdal Oğulları)	Murat	Ali	Fatma	Merkez	Dolap Camii	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi (Sığındere Muharebesi'nde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	35
778		-	Murtaza	Bekir		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale 11. Fırka Seyyar Hastanesi	13.08.1915	23
IV 151 (394 1)	3767	Alemdar Oğlu	Musa	Hacı Halil (Halil)	-	Kızılviran (Meram)	Kızılviran	1306 (1307)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	25
V 2	26		Musa	Hasan	Fatma	Çumra	Camili	1305	-	Conk Tepe'de	28 Temmuz 1331	26
3940		-	Musa	Hasan		Meram	Hatıp / Çomaklı	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	26
IV 140 (407 3)	3495	Keçeli Oğlu	Musa	İbrahim	-	Sille (Selçuklu)	Saray Köy (Sille / Sarayköy)	1307 (1301)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Meydan Muharebesi'nde)	20.05.1915 (22 Temmuz 1331)	24
IV 165 (263 7)	4104	-	Musa	İbrahim	Hanişe	Çumra	Okcu Alan (Merkez / Okçu B.)	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de (Kireç Tepe Muharebesi'nde)	28.06.1915 (28 Mayıs 1331)	26
784		-	Musa	İsmail		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği	22.04.1915	23
V 23	553		Musa	Mehmet	Dudu	Akviran	Avata	1290	-	Anafartalar'da	15 T. Sani 1331	41

781		-	Musa	Mehmet		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	18.06.1915	30
780		-	Musa	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.10.1915	-
4074		-	Musa	Mustafa		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
IV 149 (467 0)	3712	Molla Musa Oğlu (Molla Musa Oğulları)	Musa	Mustafa	-	Sille	Başarakavak (Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.)	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Soğanlı Dere'de (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	22
783		-	Musa	Yusuf		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	27
IV 143	3558	Abdülhamit Oğlu	Mustafa	-	-	Akviran	Akviran	1298	-	Meydan Muharebesi'nde	29 Haziran 1331	33
1174		-	Mustafa	Abdussamet		Akören	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	33
V 14	347	Hacı Ömer Oğullarından	Mustafa	Ahmet	Fatma	Çumra	Okcu Alan	1295	-	Kirte Muharebesi'nde	7 K. Sani 1331	36
4673		Trabzonlu Oğulları	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	22.04.1915	36
IV 149 (468 3)	3717	Balık Oğlu	Mustafa	Ahmet	-	Sille	Sızma	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	30
813		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de	26.05.1915	29
820		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	18.02.1915	28
4686		-	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	15.08.1915	28
IV 177 (835)	4406	(Pir Gaip Oğulları)	Mustafa	Ahmet	Miyase	Merkez	Dolap Battal	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	08.04.1915 (16 Haziran 1331)	24
4671		-	Mustafa	Ahmet		Sille	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepe'de	03.06.1915	22
794		-	Mustafa	Ali		-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	26.12.1915	41
796		-	Mustafa	Ali		-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	14.04.1915	38
IV 158 (394 2)	3921	(Uzun Ali Oğulları)	Mustafa	Ali	Emine	Meram	Aşıklar	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi (Sığındere)	22.04.1915 (22 Haziran 1331)	36
IV 176 (799)	4371	(Kulaksız Oğulları)	Mustafa	Ali	Zeynep	Merkez	Şeyh Aliman Sığır Sokağı	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	35
IV 184 (807)	4576	-	Mustafa	Ali	Müteveffiyeye Şerife	Merkez	Aksine	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	25.04.1915 (19 Haziran 1331)	32
IV 191 (815)	4734	Gemük Oğulları	Mustafa	Ali	Şerife	Merkez	Burhan Dede	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesi'nde (Süngü Bayırı)	04.09.1915 (4 T. Sani 1331)	29

										<i>Muharebesi'nde</i>		
814		-	Mustafa	Ali		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	29
821		-	Mustafa	Ali		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	28
<i>IV</i> 170 (831)	4208	-	<i>Mustafa</i>	<i>Ali</i>	<i>Miyase</i>	<i>Merkez</i>	<i>Şeyh Aliman Çavuş Mahallesi</i>	<i>1305</i>	<i>Fatma</i>	<i>I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Muharebede)</i>	<i>27.05.1915</i> <i>(29 Temmuz 1331)</i>	26
1692		Veli İsmail Oğulları	Mustafa	Ali		Altinekin Merkez	Koçaş	1305		I. Dünya / Çanakkale Hastanede	12.07.1915	26
<i>IV</i> 129	3206		Mustafa	Ali	-	Merkez	Şeyh Osman Yahşi Mahallesi	1306	Ayşe Zevci	Harbiye Hastanesi'nde	25 Nisan 1331	25
<i>IV</i> 209	5183		Mustafa	Ali	Meryem	Kızılviran	Glisra	1306	-	Anafartalar Muharebesi'nde	10 T. Evvel 1331	25
<i>IV</i> 214 (469 0)	5328	-	<i>Mustafa</i>	<i>Ali</i>	<i>Fatma</i>	<i>Kızılviran (Sille)</i>	<i>Kızılviran</i>	<i>1306</i>	-	<i>I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)</i>	<i>28.05.1915</i> <i>(28 Temmuz 1331)</i>	25
<i>IV</i> 144	3578	Hacı Apak Oğlu	Mustafa	Ali	-	Akviran	Karahöyük	1307	-	Ağadere Hastanesi'nde	19 Ağustos 1331	24
V 91	2275		Mustafa	Ali	Emine	Merkez	Kerim Dede Camii	1308	-	Çiftlik Muharebesi'nde	15 K. Sani 1331	23
825		-	Mustafa	Arif		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	04.06.1915	27
4674		Usta Mustafa Oğulları	Mustafa	Bayram		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Cıvarı	25.06.1915	34
832		-	Mustafa	Hacı Hasan		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	25
856		-	Mustafa	Hacı Hasan		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de	30.03.1915	23
<i>IV</i> 149	3711	Deli Bekir Oğlu	Mustafa	Hacı Mehmet	-	Sille	Karadığın	1299	-	Sığındere	19 - 20 Haziran 1331	32
<i>IV</i> 152	3779		Mustafa	Halil	-	Akviran	Glisra	1302	-	Sığındere'de	19 Haziran 1331	29
855		-	Mustafa	Halil		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gümüşsuyu Hatahanesi	12.09.1915	27
837		-	Mustafa	Halil		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Ay Tabya'da	11.08.1915	24
3827		-	Mustafa	Hasan		Karatay	Obruk / İpekler	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi'nde	28.05.1915	30
3948		-	Mustafa	Hasan		Meram	Kızılören / Akpınar	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	30
4689		-	Mustafa	Hasan		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Kirte'de 5. Mıntıkada	08.10.1915	26
<i>IV</i> 186	4620		Mustafa	Hasan	Saliha	Merkez	Küçük Sinan	1306	-	Askerde	30 Temmuz 1331	25
<i>VIII</i> 249	6737		Mustafa	Hasan	Zilhatice	Merkez	Mamuriye	1308	-	Kayıp	1331	23
3946		-	Mustafa	Hasan Ali		Meram	Kızılören / Sefaköy B.	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	22.09.1915	25
<i>IV</i> 154 (407)	3843	-	<i>Mustafa</i>	<i>Hüseyin</i>	-	<i>Sille</i>	<i>Başarakavak (Sille / Başarakavak B.)</i>	<i>1309</i> <i>(1306)</i>	-	<i>I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere Muharebesi'nde)</i>	<i>19.04.1915</i> <i>(19 Eylül 1331)</i>	22

6)												
833		Kadı Oğulları	Mustafa	Hüseyin		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	30.05.1915	25
V 42	1049		Mustafa	İbrahim	Fatma	Çumra	Kuzucu	1293	-	Askerde	2 K. Sani 1331	38
3947		-	Mustafa	İbrahim		Meram	Kızılören	1308		I. Dünya / Çanakkale Ankara Merkez Askeri Hastanesi	21.05.1915	23
IV 201	4986		Mustafa	İmam Halil	Fatma	Kızılviran	Ağrı	1305	-	Taş Kışla Hastanesi'nde	16 K. Sani 1331	26
IV 208 (789)	5176	-	Mustafa	İsmail	Fatma	Merkez	Tarhane	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	24.05.1915 (24 Temmuz 1331)	33
4684		Hacı Aşır Oğulları	Mustafa	İsmail		Sille	Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.	1301		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.0000	30
IV 144	3583	İsmail Oğlu	Mustafa	İsmail	-	Sille	Kirli Giret	1305	-	Meydan Muharebesi'nde Kayıp	25 Temmuz 1331	26
838		-	Mustafa	İsmail		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Keşifde İken	10.05.1915	24
IV 139 (468 8)	3451	Kel Ali Oğlu (Kel)	Mustafa	Kel Ali (Ali)	-	Sille	Başarakavak (Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.)	1305	Mücerred	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	02.04.1915 (2 Haziran 1331)	26
811		-	Mustafa	Kel Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	04.09.1915	31
IV 174 (468 0)	4312	(Kör)	Mustafa	Kör Mehmet (Mehmet)	-	Sille	Tat (Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	05.09.1915 (5 T. Sani 1331)	31
IV 184 (790)	4579		Mustafa	Mehmet	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Kuzgunkavak	1295 (0)	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Askerde)	04.03.1915 (4 Mayıs 1331)	36
IV 137 (802)	3419	Babuşcu Oğlu (Babuşcu Sarı Mehmet Oğulları)	Mustafa	Mehmet	-	Konya	Bağ Evliya	1297	Müteehtildir (Evli)	I. Dünya / Çanakkale Gelibolu (Gelibolu'da)	16.04.1915 (16 Haziran 1331)	34
V 139	3465	Erkeş Oğlu	Mustafa	Mehmet	Hatice	Sille	Sızma	1297	-	13. Alay I. Tabur'da Müstahdem İken	27 Mayıs 1331	34
800		Gül Oğulları	Mustafa	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Süngü Bayırı	15.04.1915	34
801		-	Mustafa	Mehmet		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	28.03.1915	34
IV 141	3504	Efendi Oğlu	Mustafa	Mehmet	-	Sille	Tat	1298	-	Meydan Muharebesi'nde	9 Temmuz 1331	33
IV 186	4621		Mustafa	Mehmet	Müteveffiye Ayşe	Merkez	Kara Kayış	1302	-	Askerde	30 Temmuz 1331	29
V 51 (817)	1258	-	Mustafa	Mehmet	Fatma	Merkez	Orta Mescid	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Sığındere Muharebesi'nde)	24.05.1915 (22 Haziran 1331)	29
816		-	Mustafa	Mehmet		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Maçka Hastanesi	09.07.1915	29
IV 138	3440	Bir Ali Oğlu	Mustafa	Mehmet	-	Sille	Tat	1305	-	Kirte Muharebesi'nde	29 Temmuz 1331	26
IV 141	3501	Başarakavak Karyesi'nden	Mustafa	Mehmet	-	Sille	Başarakavak	1306	-	Meydan Muharebesi'nde	8 Temmuz 1331	25

		İshak Oğlu										
V 265	5865	Kara Hasan Oğullarından	Mustafa	Mehmet	Hatice	Merkez	Kara Kayış	1306	-	46. Alay 1. Tabur 2. Bölük Efradından İken	2 Ağustos 1331	25
4691		Hacı Mehmet	Mustafa	Mehmet		Sille	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	06.05.1915	25
IV 174 (469 4)	4316	-	Mustafa	Mehmet	-	Sille	Başarakavak	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı (Seddülbahir'de)	25.09.1915 (23 T. Sani 1331)	22
842		Mustafa Oğulları	Mustafa	Mehmet		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Süngü Bayırı Muharebesinde	24.06.1915	22
4675		-	Mustafa	Mehmet Ali		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepesi	12.05.1915	34
V 76 (394 5)	1894	(Şaban Oğulları)	Mustafa	Mehmet Ali	Fatma	Kızılviran (Meram)	Hasan Şeyh (Kızıören / Hasanşeyh)	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	24.05.1915 (4 Temmuz 1331)	26
IV 187	4651		Mustafa	Mevlüt	Şerife	Merkez	Civar Mahallesi	1302	-	Askerde	10 Ağustos 1331	29
843		-	Mustafa	Muhittin		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	18.02.1915	22
4677		Molla Mehmet Oğullarından	Mustafa	Musa		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	28.05.1915	32
4678		-	Mustafa	Musa		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	32
828		-	Mustafa	Mustafa		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale 15. Furka Seyyar Hastanesi	08.08.1915	27
834		-	Mustafa	Nasif		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Haseki Hastanesi	01.12.1915	25
803		-	Mustafa	Nebi		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale	31.03.1915	34
IV 200	4961		Mustafa	Osman	Havva	Çumra	Arık Viran	1302	-	Sığındere'de	11 Haziran 1331	29
IV 214 (407 5)	5330	-	Mustafa	Osman	Ayşe	Sille (Selçuklu)	Başarakavak (Sille / Başarakavak B.)	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	26
IV 132	3294		Mustafa	Osman	-	Kızılviran	Bulamaz	1307	-	Seddülbahir'de	8 Haziran 1331	24
VI 126	3038		Mustafa	Ömer		Merkez	Şeyh Aliman Recep Ağa		Mücerred	Askerde	5 T. Evvel 1331	-
809		-	Mustafa	Ömer		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Sığındere	22.04.1915	32
830		-	Mustafa	Ömer		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastanesi	10.12.1915	27
4676		-	Mustafa	Rafet		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	07.05.1915	34
IV 166 (810)	4114	(Kürekçi Oğulları)	Mustafa	Sadettin	Fatma	Merkez	Kara Çiğın	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Tiryandafıl Çiftliğinde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	32
4679		-	Mustafa	Sait		Sille	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	32
791		-	Mustafa	Salih		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	26.04.1915	-

IV 177	4405		Mustafa	Seyit	Şerife	Merkez	Hacı Şaban	1308 - 1301	-	Askerde	16 Haziran 1331	23 / 30
IV 146 (394 3)	3622	-	Mustafa	Seyit	-	Çumra (Meram)	Hatunsaray	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Kayalı Tepe'de (Seddülbahir'de)	08.04.1915 (8 Haziran 1331)	32
IV 158 (394 4)	3923	-	Mustafa	Seyit	Şerife	Meram	Aşağı	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	16.04.1915 (16 Haziran 1331)	32
IV 126 (468 1)	3124	Hamit Oğlu (Hamit Oğulları)	Mustafa	Seyit	-	Sille	Başarakavak (Sille-Buc. Mer. B. / Başarakavak B.)	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu)	20 Nisan 1331 (00.00.0000)	31
840		-	Mustafa	Seyit	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	23
IV 176 (818)	4370		Mustafa	Seyit Mehmet	Emetullah	Merkez	Şeyh Osman-ı Rumi	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	29
4682		-	Mustafa	Seyit	-	Sille	-	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.02.1915	31
IV 190 (819)	4707	-	Mustafa	Süleyman	Ayşe	Akviran	Botsa	1301 (1302)	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi (Sığındere Muharebesi'nde)	24.05.1915 (24 Temmuz 1331)	30
804		-	Mustafa	Süleyman	-	-	-	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	34
805		-	Mustafa	Süleyman	-	-	-	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muharebesi	26.08.1915	34
806		Yardımcı Oğulları	Mustafa	Süleyman	-	-	-	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpte	22.08.1915	34
IV 139	3468		Mustafa	Süleyman	Ayşe	Merkez	Hoca Faruk Mahallesi	1303	Fatma'nın Zevci	Muharebede	5 Temmuz 1331	28
IV 157 (823)	3902	Deli Mustafa Oğullarından	Mustafa	Süleyman	Dudu	Çumra	Botsa	1303	-	I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi (Çanakkale Muharebesi'nde)	25.04.1915 (24 Temmuz 1331)	28
IV 172	4262		Mustafa	Süleyman	Emine	Merkez	Hasan Dede Mescid	1304	Mücerred	Siperinde (Çanakkale)	22 T. Evvel 1331	27
844		-	Mustafa	Süleyman	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere Muharebesi	05.05.1915	22
IV 176 (824)	4373	-	Mustafa	Veli	Müteveffiyeye Emine	Merkez	Ulu İrmak Burhan Dede	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 - 20 Haziran 1331)	28
812		-	Mustafa	Yusuf	-	-	-	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Taşkılla Hastanesi	03.12.1915	31
IV 131	3264		Muttalip	Ahmet	-	Akviran	May	1306	-	Arı Burnu	18 Nisan 1331	25
4700		-	Muttalip	Hacı Halil	-	Sille	-	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Kırte'de	25.05.1915	28
893		-	Mühürdar	Aşık	-	-	-	1302	-	I. Dünya / Çanakkale	20.05.1915	29
894		-	Müslim	Hasan	-	-	-	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	23
IV	4385		Nazır Hoca	Eyüp	Reşide	Merkez	Hamidiye	1303	-	Askerde	27 Temmuz	28

177											1331	
4702		-	Nebi	Mustafa		Sille	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi	26.09.1915	24
VI 44	1042		Nuh	Müteveffa Ali	Elmas	Merkez	Hatıp	1296	Saliha Zevci	Arı Burnunda	1 Haziran 1331	35
4704		-	Numan	Hüseyin		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	17.05.1915	29
900		-	Numan	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	24.04.1915	-
1693			Nuri	Ali		Altinekin Merkez	Topraklık	1296		I. Dünya / Çanakkale Cenup Gurubu Sevk Mecruhın Hastanesi	28.05.1915	35
904		Yoluk Oğulları	Nuri	Ali		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	29.05.1915	34
908		-	Nuri	Ali		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	15.04.1915	27
905		-	Nuri	Emir Halil		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale İsmailoğlu Tepesi Muharebesi	12.08.1915	34
IV 177 (906)	4399		Nuri	Mehmet Emin	Müteveffiyeye Emine	Merkez	Gurb-u Cedid	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Çanakkale (Askerde)	13 T. Evvel 1331 (00.00.1915)	33
IV 157	3563		Nuri	Mustafa	-	Akviran	Kavak	1305 – 1298	-	Seddülbahir’de	8 Haziran 1331	26 / 33
IV 144 (909)	3574	-	Nuri	Seyit	-	Merkez	Polatlar	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Kale Merkez Hastanesi (Sığındere Muharebesi’nde)	09.06.1915 (24 Ağustos 1331)	24
907		Nuri Oğulları	Nuri	Seyit Mehmet		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	09.06.1915	31
IV 137	3401	Deli Osman Oğlu	Osman	-	-	Merkez	Karahöyük	1304	-	Seddülbahir Muharebesi’nde	19 Haziran 1331	27
IV 200	4959		Osman	Abdullah	Hanım	Akviran	Detse	1301	-	Askerde	6 T. Evvel 1331	30
928		-	Osman	Abdurrahman		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere Muharebesi	17.04.1915	28
IV 137	3397		Osman	Ahmet	-	Akviran	Detse	1301	-	Haydarpaşa Hastanesi’nde	23 Haziran 1331	30
4710		Haydar	Osman	Ahmet		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	15.04.1915	23
IV 180 (918)	4481	(Gemük Oğulları)	Osman	Ali	Emetullah	Merkez	Orta Mescid	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Çanakkale (Kırte’de)	14.06.1915 (14 Ağustos 1331)	36
933		-	Osman	Ali		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	17.04.1915	24
IV 217 (264 2)	5387	-	Osman	Arif	Karakız	Çumra	Fethiye (Merkez / Fethiye)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere’de (Seddülbahir’de)	10.10.1915 (10 K. Evvel 1331)	25
4709		-	Osman	Dağlı Hüseyin		Sille	-	1302		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	29
923		-	Osman	Hacı İbrahim		-	-	1298		I. Dünya / Çanakkale	26.07.1915	33

										Ayayorgi Muharebesinde		
915		-	Osman	Halim		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
3951		-	Osman	Hasan		Meram	Kızılören / Akpınar	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	16.03.1915	40
IV 135	3368		Osman	Hasan	-	Çumra	İsmil	1302	-	Kayıp. Muharebede gaib olmuştur	25 Temmuz 1331	29
IV 181 (927)	4494	-	Osman	Hasan	Emine	Kızılviran	Bulamaz	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Bahriyeh Mevki Müstahkem Hastanesi (Kale-yi Sultaniye Merkez Hastanesinde)	14.10.1915 (13 K. Evvel 1331)	29
930		-	Osman	Hasan		-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	25.07.1915	27
IV 171	4244		Osman	Hasan	Fatma	Çumra	Camili Karyesi'nden	1306	Ayşe	Gümüş Suyu Hastanesi'nde	14 T. Sani 1331	25
IV 161	3989	Mülazım Oğullarından	Osman	Hasan	Kameriye	Çumra	Karkın	1308	-	Seddülbahir'de	16 Haziran 1331	23
V 91	2269		Osman	Hasan Hüseyin	Hatice	Merkez	Dolap Halil	1309	-	Eyü Sırtlarında Muharebede (Çanakkale)	3 - 4 Nisan 1331	22
4706		-	Osman	Hüseyin		Sille	-	1291		I. Dünya / Çanakkale Şarköy'de 5 Nolu Harp Hastanesi	22.06.1915	40
4708		-	Osman	Hüseyin		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çiğiğinde	22.04.1915	33
IV 200 (117 6)	4958	-	Osman	Hüseyin	Fatma	Akviran (Akören)	Akviran	1300	-	I. Dünya / Çanakkale Biga 1 Nolu Harp Hastanesi (Askerde)	11.07.1915 (11 T. Sani 1331)	31
VI 150	3642		Osman	Hüseyin	Elmas	Hatunsaray	Akviran	1311	Zevcesi Yoktur	Seddülbahir	Mart 1334	23
IV 185	4596		Osman	İbiş Başe Oğlu	Ana Kız	Merkez	Südcü	1307	-	Askerde	17 Haziran 1331	24
4705		-	Osman	İbrahim		Sille	-	1207		I. Dünya / Çanakkale Keçi Deresi	00.10.1915	?
IV 149 (395 2)	3714	Osman Oğlu	Osman	İbrahim	-	Kızılviran (Meram)	Kızılviran (Kızılören)	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Sığındere'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	33
IV 166	4115		Osman	İbrahim	Emine	Merkez	Kara Kayış	1298	-	Askerde	22 Ağustos 1331	33
V 38	939	Tekaüd Oğlu	Osman	İbrahim	Fatma	Çumra	İsmil	1307	-	Kireç Deresi'nde	K. Evvel 1331	24
916		-	Osman	İsmail		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	08.03.1915	-
922		İsmail Oğulları	Osman	İsmail		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	00.00.1915	34
924		-	Osman	Kul		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Tuzla Hastanesi	20.05.1915	32
IV 182	4509		Osman	Mehmet	Müteveffiyeye Ayşe	Çumra	İslıhisar	1299	-	Seddülbahir	15 T. Sani 1331	32
925		-	Osman	Mehmet		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale	22.04.1915	30

											Sığındere'de 2	
IV 141	3506	Yeşil Oğlu	Osman	Mehmet	-	Sille	İnlce	1307	-	Anafarta	25 Temmuz 1331	24
V I (117 5)	24	-	Osman	Mehmet (Mehmet Ali)	Fatma	Akviran (Akören)	Akviran	1289	-	I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesinde (Mehmet Çavuş Siperleri)	11.09.1915 (11 T. Sani 1331)	42
IV 178 (926)	4425	-	Osman	Musa	Emine	Merkez	Çalıkli	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Azmak Dere Muharebesinde (Askerde)	13.09.1915 (14 T. Sani 1331)	30
917		-	Osman	Mustafa		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü	15.10.1915	-
934		-	Osman	Mustafa		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepe'de	28.05.1915	24
IV 176	4377		Osman	Müderriş Oğlu Mehmet	Hatice	Merkez	Aksine	1305	-	Askerde	22 Haziran 1331	26
IV 161	3992		Osman	Müteveffa Ahmet	Müteveffiye Dudu	Akviran	May	1306	-	Seddülbahir'de	16 – 17 Haziran 1331	25
IV 166 (931)	4113	-	Osman	Osman	Dudu	Merkez	Polatlar	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Darüşşafaka Hastanesi (Askerde (Şarabnel'den Yaralı Olarak Şehid))	26.08.1915 (26/27 T. Evvel 1331)	26
935		-	Osman	Osman		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	23
921		-	Osman	Ömer		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Taksim Hastanesi	28.09.1915	35
IV 136	3385	Kuloğlu	Osman	Ömer	-	Akviran	Akviran	1299	-	Çanakkale (Esna-yı Muharebede)	20 Temmuz 1331	32
913		-	Osman	Seyit		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale	08.12.1915	31
3953		-	Osman	Seyit		Meram	Hatunsaray	1304		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	11.06.1915	27
929		-	Osman	Seyit Ali		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Şehit Muhtarbey Hastanesi	10.12.1915	28
IV 174 (407 8)	4314	(Akca Oğulları)	Osman	Veli	-	Sille (Selçuklu)	Başarakavak (Sille / Başarakavak B.)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi (Seddülbahir'de)	11.09.1915 (11 T. Sani 1331)	25
4077		-	Osman	Veli		Selçuklu	Sille / Başarakavak B.	1306		I. Dünya / Çanakkale Şehitler Sırtı	05.09.1915	25
932		-	Osman	Veli Osman		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	24.05.1915	25
IV 138	3436	Vezir Oğlu	Ömer	Abdullah	-	Kızılviran	İnlce	1307	-	Kayıp Muharebede	27 Temmuz 1331	24
952		-	Ömer	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
969		-	Ömer	Ali		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	05.07.1915	-
958		-	Ömer	Ali		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe'de	29.05.1915	31
951		-	Ömer	Ali		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Züefa Ve	19.11.1915	30

										Mecruhîn Sevk Komisı		
V 53 (961)	1305	-	Ömer	Ali	Müteveffiye Saliha	Merkez	Büyük Sinan	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Şahin Tepe'de (Şahin Dere'de)	29.04.1915 (29 Haziran 1331)	28
IV 187	4643		Ömer	Ali	Hatice	Çumra	Abdi Tolu	1308	-	Askerde	5 Ağustos 1331	23
953		-	Ömer	Bekir		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.02.1915	-
IV 185	4583	-	Ömer	Hasan	Ayşe	Merkez	Şeyh Osman-i Rumi	1302	-	Kayıp Askerde	10 Temmuz 1331	29
960		-	Ömer	Hasan		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliği'nde	17.04.1915	29
959		-	Ömer	Kadir		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe'de	03.06.1915	30
957		-	Ömer	Mehmet		-	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastanesi	30.09.1915	32
V 3 (395 6)	67	-	Ömer	Mehmet	Gülstan	Kızılviran (Meram)	Hasan Şeyh (Kızılören / Hasanşeyh)	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede (Conk Tepe'de)	28.05.1915 (28 Temmuz 1331)	29
956		-	Ömer	Mehmet Ali		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.07.1915	35
IV 158	3932		Ömer	Mustafa	Müteveffiye Emine	Meram	Çayırbağı	1299	-	Sığındere'de	22 Haziran 1331	32
3830		Karaağaç Çarık Baki Oğlu	Ömer	Osman		Karatay	-	1299		I. Dünya / Çanakkale 2. Sıhhiye Bölüğü	26.10.1915	32
955		-	Ömer	Veli		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Çardak Hastanesi	05.05.1915	-
4715		-	Ömer	Yusuf		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	21.02.1915	31
962		-	Ömer	Yusuf		-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	01.05.1915	26
V 269	5962	Çavuş Oğullarından	Rahim	İbrahim	Ayşe	Merkez	Meydan Köyü	1307	-	Kanlı Sırt'da	22 T. Sani 1331	24
V 43	1057		Ramazan	Ali	Emine	Akviran	May	1310	-	Askerde	31 K. Sani 1331	21
3957		-	Ramazan	Bor Ali		Meram	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	24.02.1915	37
981		-	Ramazan	Boz Ali		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	04.09.1915	37
V 42	1047		Ramazan	İbrahim	Huriye	Akviran	Çomaklar	1291	-	Arı Burnu'nda	6 – 7 K. Evvel 1331	40
980		-	Ramazan	Mehmet		-	-	1290		I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	03.09.1915	41
983		-	Ramazan	Mehmet		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale	10.04.1915	28
IV 172 (395 8)	4261	Kitiş Oğullarından	Ramazan	Mehmet	Hatice	Kızılviran (Meram)	Hasan Şeyh (Kızılören / Hasanşeyh)	1308	Fatma	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sırt'da (Meydan Harbi (Kanlı Sırt'da))	28.05.1915 (29 Temmuz 1331)	23
4720		-	Ramazan	Mehmet Ali		Sille	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	19.08.1915	37
982		Reyhan Oğulları	Ramazan	Mustafa		-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale	00.00.1915	34

										Anafartalar Muharebesi		
IV 141	3503		Ramazan	Recep	-	Sille	Başarakavak	1304	-	Meydan Muharebesi'nde	18 Temmuz 1331	27
986		-	Rasim	İbrahim	-	-	-	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	05.12.1915	22
987		-	Raşit	Hacı Hüseyin	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	23.04.1915	-
IV 134 (472 1)	3332	-	Raşit	Hüseyin	-	Hocacıhan Karyesi (Sille)	Yukarı Mahallesi	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915 (22 Haziran 1331)	32
1694			Recep	Abdullah	-	Altınekin Merkez	Koçaş	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi	00.05.1915	23
4722		-	Recep	Emir	-	Sille	-	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	29.05.1915	26
IV 141 (472 3)	3497	Emir Oğlu (Emir Oğulları)	Recep	Mehmet	-	Sille	Saray Köy (Sille- Buc. Mer. B. / Sarayköy)	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	30.05.1915 (31 Temmuz 1331)	26
IV 132	3283	Abdülbaki Oğlu	Recep	Mevlüt	-	Seydişehir	Çalmanda	1294	-	Kanlı Tepe Muharebesi'nde	6 Mayıs 1331	37
4724		-	Resul	Hasan	-	Sille	-	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	29
V 62 (997)	1546	Hacı Yamak Oğullarından	Rıfat	Hacı Hasan	Akife	Merkez	Abdi Tolu	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere (Kanlı Dere'de)	15.06.1915 (15 Ağustos 1331)	35
998		Hacı Süleyman Oğulları	Rıfat	Hacı Hüseyin	-	-	-	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere Harbi	00.06.1915	35
999		-	Rıza	-	-	-	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sihhiye Bölüğü	23.05.1915	-
IV 176 (100 2)	4376	-	Rıza	Abdulhalik	Havva	Merkez	Ma'muriye	1305	-	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çiftliğinde (Askerde)	17.04.1915 (17 - 18 Haziran 1331)	26
IV 147 (472 7)	3669	Adalı Oğlu	Rıza	Ali	-	Meram (Sille)	Gödene	1308 (1302)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	20.04.1915 (20 Haziran 1331)	23
1001		-	Rıza	Hacı Ali	-	-	-	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Gelibolu Askerî Hastanesi	09.09.1915	28
4726		Ali Ağa Oğullarından	Rıza	Hüseyin	-	Sille	-	1295	-	I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi	03.05.1915	36
IV 191 (100 0)	4740	(Cizmeci Oğulları)	Rıza	Mahmut	Müteveffiyeye Kezban	Merkez	Hoş Havan	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi (Anafartalar'da)	17.09.1915 (18 T. Sani 1331)	30
4725		-	Rıza	Niyazi	-	Sille	-	0	-	I. Dünya / Çanakkale 15. Fırka Sihhiye Bölüğü	20.10.1915	-
VII 242	5976		Rıza	Süleyman	Emetullah	Merkez	Gödene Karyesi	1312	Mücerred	Çanakkale'de	1332	20
1007		-	Rıza Efendi	Ahmet	-	-	-	1306	-	I. Dünya / Çanakkale Cenup	17.07.1915	25

										Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi		
1006		-	Rıza Efendi	Emin		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kuttu'l Amare Muharebesi	03.10.1915	-
1011		-	Sadi	Süleyman		-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	24
IV 198	4925		Sadrettin	Ahmet	Miyase	Merkez	Şeyh Aliman Yahşi	1305	-	Askerde	15 – 16 Haziran 1331	26
4729		-	Sadrettin	Hacı Battal		Sille	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	12.10.1915	26
4728		-	Sadrettin	Süleyman		Sille	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	22.04.1915	34
3961		-	Sait	Ahmet		Meram	Hatunsaray	1308		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	24.05.1915	23
1014		-	Sait	Ömer		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Akbaş Nakliyat Hastanesi	31.05.1915	-
3962		-	Sait Mehmet	Hasan		Meram	Hatunsaray	1304		I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepede	03.06.1915	27
VIII 249	6738		Salih	Davut	Tamelne	Merkez	Mamuriye	1292	.	Kayıp	1331	39
IV 201 (396 3)	4985	(Muhacir Oğullarından)	Salih	Sadullah	Emine	Meram	Gödene (Hatıp / Dikmeli)	1298	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Asker Olarak Mahall-i Harbde)	27.05.1915 (25 Temmuz 1331)	33
1019		-	Salih	Veysel		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	30
IV 187	4647		Sefer	Ali	Şerife	Merkez	Hacı Süleyman	1306	-	Askerde	10 Eylül 1331	25
4730		-	Selfo	Salih		Sille	-	1304		I. Dünya / Çanakkale 16. Fırka Seyyar Hastanesi	07.08.1915	27
VI 50 (102 5)	1156	-	Seyit	Ahmet	Rabia	Merkez	Sarınc Mahallesi	1306	Senem'in Zevci	I. Dünya / Çanakkale Haydarpaşa Hastanesi (Çanakkale'de)	02.08.1915 (15 Mayıs 1332)	25
IV 145	3608	Deveci Oğullarından	Seyit	Ali	-	Çumra	Çumra	1296	-	Ağadere Muharebesi'nde	27 Temmuz 1331	35
IV 169	4189		Seyit	Mehmet	Müteveffıye Şerife	Kızılviran	Kızılviran	1307	Mücerred	Tiryandafil Çifliğinde	17/18 Haziran 1331	24
IV 143	3556		Seyit	Mustafa	-	Çumra	Ovakavağı	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 148	3676	Yarım Oğlu	Seyit	Mustafa	-	Çumra	Çumra	1304	-	Meydan-ı Harbde	7 Eylül 1331	27
VI 51	1198		Seyit	Müteveffa Ali	Müteveffıye Şerife	Merkez	Vadi-i Meram Durunday	1298	Havva'nın Zevci	Çanakkale'de Sığındere'de	20 Haziran 1332	34
V 34	826		Seyit	Şerafettin	Hanife	Çumra	Mamure	1297	-	Sığındere	28 Temmuz 1331	34
IV 149 (396 5)	3706	Ankaralı Oğlu (Ankaralı Oğulları)	Seyit	Veli	-	Meram	Vadi-i Meram Aşıklar	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Ağadere Mecruhın Hastanesi (Ağadere'de)	21.07.1915 (21 Eylül 1331)	28
IV 187 (103)	4634		Seyit (Seyit)	Bekir	Havva	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Yeşilsirt Muhasebesi (Askerde)	17.06.1915 (17 – 18 Ağustos 1331)	22

3)												
IV 149 (396 8)	3718	-	Seyit Ahmet	Ahmet	-	Akviran (Meram)	Hatunsaray	1303 (1309)	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Meydan-ı Muharebe'de)	27.05.1915 (25 Temmuz 1331)	28
1695			Seyit Ahmet	Mehmet		Altınekin Merkez	Akçaşar	1307		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	20.07.1915	24
1027		-	Seyit Ali	Ahmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Bomba Tepesi	18.06.1915	-
IV 140	3478	Çataloğullarından	Seyit Ali	Ahmet	-	Kızılviran	Karacaviran	1300	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	6 Mayıs 1331	31
V 43	1056		Seyit Ali	Ali	Kezban	Kızılviran	Karacaviran	1309	-	Askerde	21 T. Sani 1331	22
1028		Atar Oğulları	Seyit Ali	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Akbaş'da	19.09.1915	35
IV 139 (117 7)	3455	-	Seyit Ali	Osman	-	Akviran	Akviran	1296	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	35
V 52 (102 9)	1298	-	Seyit Mehmet	Ahmet Çavuş (Ahmet)	Fatma	Merkez	Çaltı	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Siper'de (Seddülbahir Muharebesi'nde)	03.06.1915 (6 Ağustos 1331)	34
IV 144	3575	Kırca Osman Oğlu Hasan Oğlu	Seyit Mehmet	Hasan	-	Çumra	Çumra	1304	-	Arı Burnu	4 Ağustos 1331	27
VIII 266	107		Seyit Murat	Zevalettin	Ayşe	Merkez	İhsaniye	1308	Bekar	Çanakkale'de Şehiden	Güz Mevsiminde 1331	23
1032		-	Seyit	Ahmet		-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü	11.05.1915	23
1031		-	Seyit	Veli		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Ağır Mecruhın Hastanesi	21.06.1915	28
1034		Çiftlik Oğulları	Seyit Ali	Ahmet		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Maydos	18.04.1915	28
IV 214 (473 2)	5324	Yeşil Efendi Oğlu (Yeşil Efendizade)	Sıtkı Efendi (Sıtkı)	Müteveffa Mustafa	Zeliha	Sille	Kârhane	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Anafartalar Muharebesi (Anafartalarda)	13.09.1915 (13 – 14 T. Sani 1331)	28
4733		-	Sıtkı	Ahmet		Sille	-	1293		I. Dünya / Çanakkale	26.10.1916	39
2646		-	Sinan	Mustafa		Çumra	Dinek	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
IV 197	4901		Süleyman	Ahmet	Şerife	Merkez	Dedem Oğlu Kuş Kondu	1291	-	Askerde	5 K. Evvel 1331	40
2647		-	Süleyman	Ali		Çumra	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	26
1038		-	Süleyman	Bekir		-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Gülhane Hastanesi	27.03.1915	38
3969		Kolacı	Süleyman	Bekir		Meram	-	1299		I. Dünya / Çanakkale Taşlı Tepe Harbi	17.06.1915	32
IV 140	3492	İçilli Oğlu	Süleyman	Halil	-	Kızılviran	Ağrız	1300	-	Kayıp Müşar Tepe Muharebesi'nde	25 Temmuz 1331	31

1047		Hasan Oğulları	Süleyman	Hasan	-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	29.05.1915	30	
1054		-	Süleyman	Hasan	-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	22.05.1915	22	
1036		-	Süleyman	Hasan Hüseyin	-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Derde Tepede	26.03.1915	-	
IV 133 (104 9)	3304	-	Süleyman	Hasan Hüseyin	-	Merkez	Beyhekim	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harp'de (Gelibolu)	00.00.1915 (Tarih-i Vefatı Meçhul)	26
1043		-	Süleyman	Hüseyin	-	-	1297		I. Dünya / Çanakkale Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	28.07.1915	34	
1051		-	Süleyman	Hüseyin	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Tıp Fakültesi Hastanesi	01.05.1915	23	
1039		-	Süleyman	İbrahim	-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	17.04.1915	38	
1048		-	Süleyman	İbrahim	-	-	1304		I. Dünya / Çanakkale Hilâl-i Ahmet Tıp Fakültesi Hastanesi	28.03.1915	27	
4734		-	Süleyman	Mehmet	-	Sille	-	1299	I. Dünya / Çanakkale Zonik Tepede	28.05.1915	32	
IV 151	3755	Kaytak Oğlu	Süleyman	Mehmet	-	Akviran	Glisra	1301	-	Esna-yı Muharebede	8 Haziran 1331	30
IV 166	4117		Süleyman	Mehmet	Ayşe	Merkez	Orta Sinan	1306	-	Askerde	21 Eylül 1331	25
V 51 (105 3)	1251	(Hacı İsmail Oğulları)	Süleyman	Mehmet	Havva	Merkez	Ferhuniye	1308	-	I. Dünya / Çanakkale Kanlı Sirt'da (Kanlı Tepe Muharebesinde)	11.07.1915 (18 Eylül 1331)	23
1052		-	Süleyman	Mehmet	-	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Gümüş Suyu Hastanesi	19.04.1915	23	
4735		-	Süleyman	Mehmet	-	Sille	-	1308	I. Dünya / Çanakkale TiryandaFil Çifliğinde	17.04.1915	23	
V 30	731		Süleyman	Memiş	Kezban	Sille	Kirli Giret	1299	-	Çürbük Tepe'de (Çanakkale)	28 Temmuz 1331	32
1040		Nus Oğulları	Süleyman	Mustafa	-	-	1293		I. Dünya / Çanakkale Merkez Tepe Muharebesi	05.03.1915	38	
V 54 (104 4)	1337	Yiğen Oğulları	Süleyman	Mustafa	Havva	Merkez	Nişantaş	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu'nda)	26.05.1915 (26 Temmuz 1331)	34
IV 181	4490	Hacı	Süleyman	Mustafa	Havva	Merkez	Nişantaş	1305	-	Askerde	26 Temmuz 1331	26
IV 143	3552	Necip Siyah Oğlu	Süleyman	Necip Siyah	-	Çumra	Fethiye	1303	-	Seddülbahir'de	27 Temmuz 1331	28
IV 217 (104 6)	5403	(İslam Oğulları)	Süleyman	Ömer	Ayşe	Merkez	Kayacık Araplar	1299	-	I. Dünya / Çanakkale Kireç Tepe Muharebesi (Kireç Tepe'de)	03.06.1915 (3 Ağustos 1331)	32
IV 157	3562		Süleyman	Söğüdoğlu Ali	-	Çumra	Çumra	1305	-	Seyyar Hastanesi'nde	8 Haziran 1331	26
IV 186	4625	-	Süleyman	Süleyman	Vesile	Merkez	Bey Hekim	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi (Askerde)	27.05.1915 (30 Temmuz)	26

(1050)											1331)	
V 34	827		Süleyman	Yusuf	Alime	Çumra	Çumra	1303	-	Seddülbahir'de	28 Temmuz 1331	28
1063		-	Şakir	Mevlüt		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.05.1915	22
1065		Küçük	Şevket	Yakup		-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale	06.10.1915	28
4736		-	Şeyh	Hüseyin		Sille	-	1308		I. Dünya / Çanakkale Siper Muharebesinde	00.09.1915	23
4737		-	Şeyh Mehmet	Yakup		Sille	-	1298		I. Dünya / Çanakkale Çolak Tepesinde	28.05.1915	33
1067		-	Şükrü	Hüseyin		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Haseki Nisa Hastanesi	11.09.1915	30
V 37	918	Savaşan Oğullarından	Şükrü	İrfan	Ayşe Şerife	Merkez	Koca Sinan	1308	-	Askerde	3 K. Sani 1331	23
IV 156 (4738)	3884	(Mevlüt Oğlu)	Şükrü	Mehmet Emin	Emetullah	Sille	Tat (Sille-Buc. Mer. B. / Tatköy)	1302	-	I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de (Sığındere Muharebesi'nde)	22.04.1915 (22 Haziran 1331)	29
IV 206	5117		Şükrü	Mevlüt	Zeliha	Çumra	İsmil	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	16 Temmuz 1331	22
1072		-	Tahir	Ali		-	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Çardak Hastanesi	27.04.1915	30
V 110 (3972)	2750	-	Tahir	Hacı İsmail	-	Akviran (Meram)	Hatunsaray (Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.)	1291	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Arı Burnu Muharebesi'nde)	07.10.1915 (7 K. Evvel 1332)	40
3972		-	Tahir	Hacı İsmail		Meram	Hatunsaray / Hatunsaray-Buc. Mer. B.	1291		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	07.10.1915	40
4739		-	Tahir	Halil		Sille	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	20.04.1915	31
3833		Zevrak Oğulları	Tahir	Halil		Karatay	Obruk	1304		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	08.04.1915	27
1075		-	Tahir	Hasan		-	-	1309		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Kereviz Deresinde	20.04.1915	22
IV 135 (4740)	3349	Haydar Oğlu	Tahir	Haydar	-	Sille	Göden Karyesi	1302 (1304)	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir'de Kereviz Deresinde (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	29
V 53	1324		Tahir	Hüseyin	Ayşe	Merkez	Fakih Dede	1309	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	18 Haziran 1331	22
3832		Kaymak Oğulları	Tahir	Mehmet		Karatay	-	1301		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	12.05.1915	30
IV 185	4600		Tahir	Mehmet	Emetullah	Merkez	Kerim Dede Çeşme	1308	-	Askerde	12 Temmuz 1331	23
1071		-	Tahir	Mevlüt		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü	28.06.1915	-
1178		Geylan Oğullarından	Tahir	Musa		Akören Merkez	Akören - İlçe Merkezi B.	1303		I. Dünya / Çanakkale Meydan Harbi	27.05.1915	28

1079		İnce Oğullarından	Tahsin	Ali	-	-	1305		I. Dünya / Çanakkale Bahriye Merkez Hastanesi	25.04.1915	26	
IV 178	4424		Talat	Ali	-	Merkez	Zenburi	1301	-	Kayıp. Askerde	14 T. Sani 1331	30
1080		-	Talip	Hacı	-	-	-	1307		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	18.08.1915	24
IV 187 (108 3)	4641	-	Tevfik	İbrahim Usta (İbrahim)	Fatma	Merkez	Civar	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	26
IV 197	4903		Tevfik	İsmail	Fatma	Merkez	Dolap Battal	1307	-	Askerde	2 K. Sani 1331	24
IV 145 (108 2)	3607	Mülazım Oğullarından	Tevfik	Mehmet	-	Merkez	Bulgur İmam	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	14.07.1915 (2 - 4 - 5 Eylül 1331)	30
IV 187 (108 1)	4640	-	Tevfik	Mehmet Efendi (Mehmet)	Sare	Merkez	Yunus Oğlu	1309	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	22
V 187	4597		Tevfik	Recep Efendi	Saliha	Merkez	Piri Mehmet Paşa	1314	-	Seddülbahir Muharebesi'nde	8 Haziran 1331	17
IV 154 (474 1)	3842	-	Vehbi	Mehmet Ali	-	Sille	Ağrız	1305	-	I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde (Seddülbahir Muharebesi'nde)	24.05.1915 (24 Mayıs 1331)	26
IV 215	5332		Veli	Ali	Şerife	Kızılviran	Karacaviran	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	15 Haziran 1331	34
IV 185 (109 2)	4594	-	Veli	Hasan	Havva	Merkez	Durunday	1303	-	I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi (Askerde)	27.05.1915 (25 Temmuz 1331)	28
1093		Kör Oğlan Oğulları	Veli	Hüseyin	-	-	-	1303		I. Dünya / Çanakkale Gelibolu	27.05.1915	28
IV 201 (474 2)	4989	-	Veli	İsmail	Şerife	Kızılviran (Sille)	Çamurluıret	1297	-	I. Dünya / Çanakkale Mehmet Çavuş Siperleri Muharebesi'nde (Mehmet Paşa Siperlerinde)	31.08.1915 (31 T. Evvel 1331)	34
IV 145 (408 0)	3616	Dertli Veli Oğlu	Veli	Mehmet	-	Kızılviran (Selçuklu)	Keci Muhsine Hamidiye (Sille / Küçükmuhsine)	1306	-	I. Dünya / Çanakkale 11. Ağır Mecruhın Hastanesi (Ağadere)	06.07.1915 (6 Eylül 1331)	25
4744		-	Veli	Memiş	-	Sille	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kanlı Dere de	06.07.1915	-
1091		-	Veli	Mustafa	-	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	29
3836		Abdulhalim Oğulları	Veyis	Abdurrahman	-	Karatay	Obruk	1300		I. Dünya / Çanakkale Meydan-ı Harpde	30.06.1915	31
VI 96	2292	Culo Oğlu	Veysel	Ali	Döndü	Kızılviran	Kozlu	1305	Mücerred	Arı Burnu'nda	Mart 1332	27
1096		-	Veysel	İbrahim	-	-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Sığındere'de	11.09.1915	29
IV	4403		Veysel Karani	Rıza	-	Merkez	Resil	1296	-	Askerde	14 T. Sani 1331	35

177												
1104		-	Yakup	Abdurrahman		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Kaba Tepe'de	19.02.1915	35
1102		-	Yakup	Ali		-	-	1294		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	10.05.1915	37
1106		Karasucular	Yakup	Ali		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Bahriye Merkez Hastanesi	07.09.1915	25
1105		-	Yakup	Mustafa		-	-	1296		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Kanlı Tepe'de	19.02.1915	35
IV 186 (110 3)	4607	-	Yakup	Seyit Ali	Elmas	Merkez	İhsaniye	1294	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Askerde)	10.05.1915 (12 Temmuz 1331)	37
1101		-	Yakup	Yusuf		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Soma Harp Hastanesi	06.09.1915	-
3837		-	Yusuf	Ali		Karatay	Yarma / Ovakavağı B.	0		I. Dünya / Çanakkale Arı Burnu Muharebesi	18.04.1915	-
IV 143	3550		Yusuf	Ali	-	Çumra	Güvercinlik	1305	-	Arı Burnu Muharebesi'nde	18 Haziran 1331	26
3838		-	Yusuf	Bekir		Karatay	Obruk	1298		I. Dünya / Çanakkale 9. Fırka Seyyar Hastanesi	24.04.1915	33
V 54 (111 1)	1327		Yusuf	Hacı Tevfik	Aliye	Merkez	İç Karaarslan	1296 (1291)	-	I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde (Seddülbahir Muharebesi'nde)	09.10.1915 (7 K. Evvel 1331)	35
IV 145	3610		Yusuf	Hasan	-	Çumra	Kavak Köyü	1308	-	Beylerbeyi Hastanesi'nde	29 Nisan 1331	23
1117		-	Yusuf	Hüseyin		-	-	1306		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.04.1915	25
IV 197	4905		Yusuf	İbrahim	Fadime	Kızılviran	Kozlu	1297	-	Kirte Muharebesi'nde	22 T. Sani 1331	34
IV 187 (111 8)	4642	(Vahap Oğullarından)	Yusuf	İsmail	Havva	Merkez	Sarı Hasan	1307	-	I. Dünya / Çanakkale Kereviz Dere'de (Askerde)	12.06.1915 (12 Ağustos 1331)	24
1114		Tiryaki Oğulları	Yusuf	Mehmet		-	-	1295		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	19.04.1915	36
IV 184 (111 6)	4577		Yusuf	Mehmet	Emine	Merkez	Fakih Dede	1301	-	I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi (Seddülbahir'de)	19.04.1915 (19 Haziran 1331)	30
IV 143	3560	Karacaardıç Oğlu	Yusuf	Mehmet	-	Akviran	Karahöyük	1303	-	Meydan Muharebesi'nde	22 Temmuz 1331	28
1115		-	Yusuf	Mustafa		-	-	1300		I. Dünya / Çanakkale Seddülbahir Muharebesi	16.06.1915	31
1124		-	Yusuf Ziya Efendi	Mehmet		-	-	0		I. Dünya / Çanakkale Kirte Harbinde	28.04.1915	-
1126		-	Zübeyir	Mahmut		-	-	1302		I. Dünya / Çanakkale Çanakkale Hastanesi	05.05.1915	29

4.6. ÇANAKKALE CEPHESİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Osmanlı Devleti'nin 1914'de başlayan Dünya Savaşı'na İttifak Devletleri gurubunda katılması ile savaş oldukça geniş bir alana yayılmış oldu. Önce Balkanlarda ve ardından Anadolu'da Türk siyasî hâkimiyetinin ortadan kaldırılması anlamına gelen “Şark Meselesi” ile ilgili stratejik uygulamaların ivme kazandığı 10 yıllık savaş döneminde, ağır kayıpların verildiği Çanakkale Cephesi bu sürecin dönüm noktalarından biri olması açısından fevkalâde önemlidir. İtilâf Devletleri bütün plânlarını burada elde edecekleri zafere göre yapmışlar ancak zaferi Osmanlı Devleti'nin elde etmesi sonucunda aynı plânlarını büyük ölçüde değiştirmek zorunda kalmışlardır. Çanakkale Cephesi'ndeki Osmanlı başarısı savaşın seyrini değiştirmiştir ve I. Dünya Savaşı'ndaki diğer cephelerden farklı bir yere sahiptir.

Çanakkale Cephesi'nde mücadeleye önemli katkılar sağlamış Konyalı şehitler ile ilgili ulaştığımız sonuçlar, Osmanlı Devleti'nin neredeyse bütün varlığını ve özellikle cepheyi besleyen Anadolu'nun tamamını bu mücadele için seferber ettiğini göstermektedir.

Kaynakların taranması sonucunda Çanakkale Muhârebeleri'nde vatan savunmasına katılan 1156 Konyalı şehit ismine ulaşılmıştır²⁸⁹. Listedeki 25 kişinin kayıtlardaki “Sebeb-i Vefâti” sütununda “Kayıp” oldukları ifadesi kaydedilmiş olduğundan ilgili kişilerin kayıtlarını değerlendirme dışında tuttuk. Konu edilen kişilerin, listede yer almasının nedeni ise KVMVD'de “Kayıp” olarak kaydedilmiş bazı şehitlerin bilgilerinin *Şehitlerimiz* listesinde de yer almalarıdır. KVMVD IV. cilt, 136. sayfada kayıtlı 3393 müteselsil numaralı “Dağlı Oğullarından Mehmet oğlu Hüseyin”in vefât yeri sütununda “Kayıp. Esna-yı Muhârebede” ifadesi kayıtlıdır. Aynı şehit bilgilerinin *Şehitlerimiz* 421 numaralı şehit ile örtüştüğü görülmüştür. Bundan dolayı bu şehit kayıp asker olarak değil, şehit asker olarak değerlendirilmiştir. Bu özelliğe sahip 4 şehit kaydı daha bulunmaktadır²⁹⁰.

²⁸⁹ Bu liste, Konya Merkez Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü arşivinde bulunan Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri ile MSB tarafından neşredilmiş *Şehitlerimiz* kayıtlarından tespit edilmiştir.

²⁹⁰ Ayrıntılı bilgi için bakınız: Çanakkale'de Şehit Olan Konyalılar'ın Tam Listesi: KVMVD IV. cilt, 185. sayfa, 4585 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 93 numaralı kayıt, KVMVD IV. cilt, 136. sayfa, 3391 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 350 numaralı kayıt, KVMVD IV. cilt, 140. sayfa, 3480 müteselsil ve

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda büyük ihtimalle kayıp olduğunu tespit ettiğimiz 25 şehit vardır.

Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş 1156 Konyalının 260'ının bilgileri hem KVMVD'de hem *Şehitlerimiz* kitabında yer almaktadır. Şehitlerden 610'u sadece *Şehitlerimiz* kitabı kayıtlarında bulunmaktadır. Geriye kalan 286 şehidin bilgisine ise Konya Merkez Nüfus Müdürlüğü Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri kayıtlarının taranması sonucunda ulaşılmıştır.

4.6.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı

I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nde gerçekleşmiş olan muhârebelerde şehit olan Konyalıların, kayıtlardaki şehâdet yeri bilgilerinin dağılımında, Seddülbahir mevzisinin 239 şehitle ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Kayıtlarda Seddülbahir'den başka sık tekrar edilen ikinci mevzi olan Arıburnu'nda 102 Konyalı şehit kaydına ulaşılmıştır. Bunları 44 şehitle Sığındere, 34 şehitle Fil Çifliği / Tiryandafil Çifliği, 29 şehitle Anafartalar, 20 şehitle Conk Bayırı, 20 şehitle Kaba Tepe, 14 şehitle Zonik Tepe, 12 şehitle Süngü Bayırı, 11 şehitle Kirte ve yine 11 şehitle Merkez Tepe Muhârebeleri takip etmektedir.

Kayıtlarda pek çok mevzi ismi bulunmaktadır. Ağadere (1), Soğanlı Dere (4), Sazlı Dere (1), Gelibolu (8), Domuz Dere (2), Yeşil Sirt (5), Maydos (5), Derde Tepe (5), Kanlı Boğaz (1), Kanlı Dere (8), Kanlı Sirt (9), Kanlı Tepe (3), Keçi Deresi (5), Kereviz Dere (9), Kilitbahir (2), Kireç Tepe (10), Kireç Dere (1), Koca Dere (1), Kum Kale (2), Mesut Tepe (2), Mehmet Çavuş Siperleri (3), Şahin Tepe (5), Şehitler Sırtı (7), Yusufcuk Tepesi (2) ve Kiremit Dere (1) bunlardan bazılarıdır. Biz buradan Konyalıların Çanakkale'nin her bölgesinde mücadeleye iştirak etmiş olduklarını anlıyoruz. Konyalılar Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nın diğer cephelelerinde olduğu gibi Çanakkale Cephesi'nde de vatanî görevlerini yapmışlardır.

Şehitlerimiz 341 numaralı kayıt, KVMVD IV. cilt, 185. sayfa, 4584 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 149 numaralı kayıt.

Kayıtlardan edindiğimiz bir diğer bilgi de Çanakkale Cephesi muhârebelerinin çok şiddetli çarpışmalara sahne olmasıdır. Çünkü, Çanakkale Cephesi'nde şehâdet mertebesine erişmiş 129 Konyalının yaralanarak bölgesindeki hastane ya da sıhhiye bölüğüne sevk edildiğini ve buralarda şehit olduklarını tespit ettik. Çanakkale Cephesi'nde yaralıların tedavi edildiği hastane isimlerinden bazıları şunlardır: 11. Fırka Seyyar Hastanesi (9 şehit), Gümüş Suyu Hastanesi (15 şehit), Haydarpaşa Hastanesi (12 şehit), Cenup Grubu Ağır Mecruhîn Hastanesi (8 şehit), Hilâl-i Ahmer Hastaneleri (19 şehit)²⁹¹, Cenup Grubu Sevk Mecruhîn Hastanesi (8 şehit), 15. Fırka Sıhhiye Bölüğü (8 şehit), Bahriye / Harbiye Merkez Hastanesi (4 şehit), 5. Kolordu'ya Mensup 10. Fırka Sıhhiye Bölüğü (7 şehit), 5. Kolordu'ya Mensup 3. Fırka Sıhhiye Bölüğü (6 şehit), 9. Fırka Seyyar Hastanesi (9 şehit), Akbaş (Nakliyat) Hastanesi (8 şehit), Çapa Mecruhîn Hastanesi (4 şehit), Gülhane Hastanesi (8 şehit), Mekteb-i Harbiye Hastanesi (10 şehit), Şehit Muhtarbey Hastanesi (4 şehit), Şimal Grubu Ağır Mecruhîn Hastanesi (12 şehit), Taşkışla Hastanesi (6 şehit) ve Tekirdağ Hastanesi (6 şehit). Öyle anlaşılıyor ki cephedeki vuruşmalar çok şiddetlidir. Konyalı askerler sadece sıcak çatışmaların yaşandığı mevzilerde değil hastanelerde de şehit düşmüşlerdir.

VMVD'de şehâdet yeri bilgileri kaydedilirken “Askerde”, “Esna-yı Harpte / Muhârebede”, “Meydan Harbinde” ve “Meydan-ı Harp” gibi genel ifadelerin sık yazıldığı tespit edilmiştir. Bu ifadelerle kaydı düşülmüş olan 161 Konyalı şehit bulunmaktadır. Bu kişilerin Çanakkale Cephesi şehitleri olarak değerlendirilmesinin nedeni şehâdet tarihlerinin Çanakkale Cephesi'nde cereyan eden muhârebe tarihleri ile örtüşmesidir.

Kayıtlarda 2 şehidin şehâdet yeri bilgisi net değildir. Bunlardan KVMVD V. cilt, 257. sayfada kaydı bulunan 5662 müteselsil numaralı “Aziz oğlu Mehmet”in vefât ettiği yer ile ilgili hiçbir kayıt olmaması ile birlikte şehit olduğu tarih “1331 Senesi Temmuz İçinde” olarak kayıtlıdır. Buna benzer bir diğer şehit ise KVMVD IV. cilt, 142. sayfada kayıtlıdır. 3529 müteselsil numaralı “Babuçu” lâkaplı “Halil

²⁹¹ Kayıtlarda “Hilâl-i Ahmer Hastanesi” ifadesi dört farklı şekilde yazılmıştır. Bunlar: “Hilâl-i Ahmer Hastanesi”, “Beyoğlu Hilâl-i Ahmer Hastanesi”, “Taksim Hilâl-i Ahmer Hastanesi” ve “Hilâl-i Ahmer Tıp Fakültesi Hastanesi”dir. Biz değerlendirmeleri yaparken bu hastane isimlerini “Hilâl-i Ahmer Hastaneleri” şeklinde tasnif etmiş bulunuyoruz.

oğlu Ali”nin vefât yeri sütununa “Meçhul” ifadesi yazılmış, vefât tarihi “25 Ağustos 1331” olarak kaydedilmiştir. Bu şehitler, vefât tarihleri Çanakkale Cephesi muhârebeleri tarihlerine denk geldiğinden, yüksek ihtimalle Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüşlerdir. Buna benzer şehit kayıtları ile ilgili değerlendirmeler yapılırken şehit oldukları tarihler dikkate alınmıştır.

KVMVD’de kaydına rastlamadığımız ancak *Şehitlerimiz*’de 1006 numarada bulunan “Emin oğlu Rıza Efendi”nin “Vefât Ettiği Yer” sütununa “I. Dünya / Çanakkale Kuttu’l Amare Muhârebesi” yazıldığı görülmüştür. Çanakkale’de böyle bir muhârebe ismi mevcut değildir. Kuttu’l Amare Muhârebesi’nin I. Dünya Savaşı’nda Irak Cephesi’nde vuku bulduğunu önceki bölümde de gördük. Bu kayıt büyük ihtimalle hatalıdır. Zira konu olan kişinin vefât tarihi “03.10.1915”dir. Konu edilen kişi, ihtiyatı da elden bırakmamak kaydı ile, bilhassa vefât tarihinin Çanakkale Cephesi muhârebeleri ile örtüşmesi münasebetiyle yüksek ihtimalle Çanakkale şehidi olarak değerlendirilmiştir.

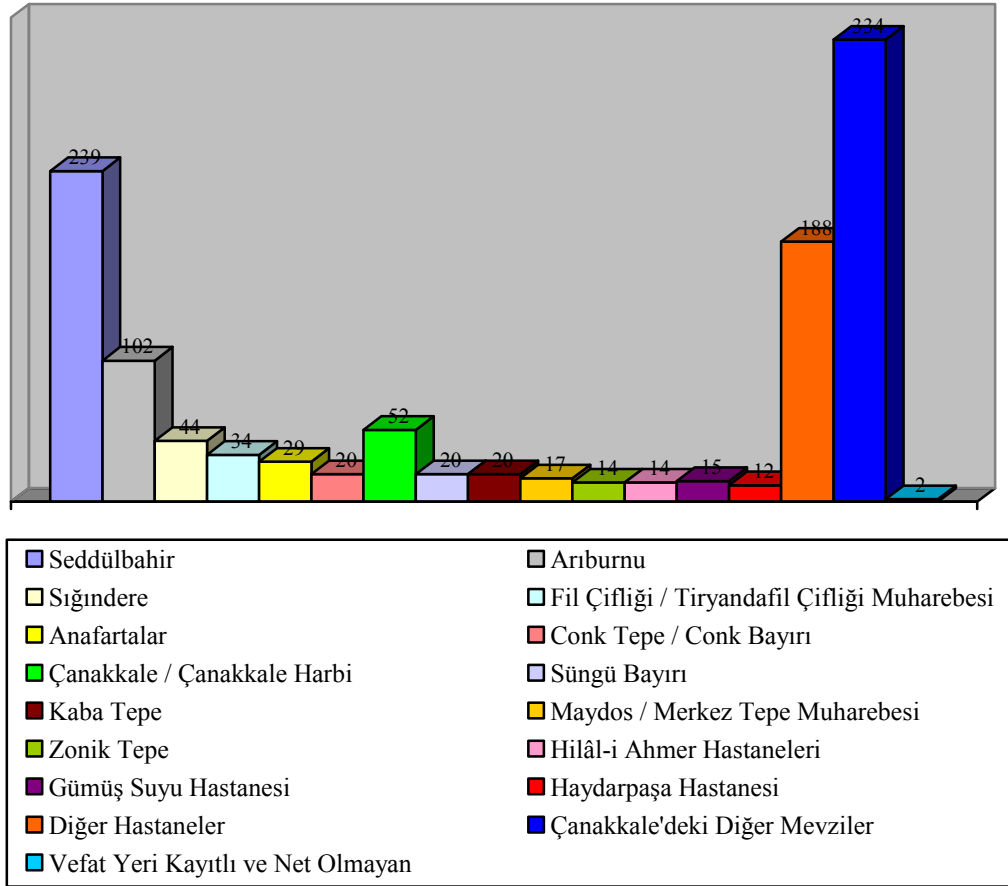
Kayıtlarda dikkat çeken bir diğer şehâdet yeri bilgisi de KVMVD VIII. cilt, 266. sayfada kaydı bulunan 107 müteselsil numaralı “Zevalettin oğlu Seyit Murat”a aittir. İlgili kişinin “Mahkeme Kararı İle” şehit olduğu tespit edilmiştir. Buna benzer kayıtların I. Dünya Savaşı’ndaki diğer cephelerde şehit düşmüş Konyalılar için de söz konusu olduğunu önceki bölümde ifade etmiştik. Bilindiği üzere, I. Dünya Savaşı ve Çanakkale Cephesi muhârebelerinde vuruşmalar çok çetin ve zor şartlarda vuku buldu. Özellikle Çanakkale Cephesi’nde yaşanan çarpışmalar çok şiddetli ve kayıplar yüksek oranda idi. Böylesi savaş şartlarında, çoğu yerde vefât edenlerin kimlik bilgilerinin tespiti olanağı bulunamamış olabilir. Bu durumda da kendisinden haber alamayan aileleri, ilgili kişilerin akıbetlerinin belirlenmesi için mahkemelere başvurmuşlardır. Yapılan incelemeler sonucunda bu kişilerin şehit olup olmadığına dair son sözü Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri söylemiştir. Konu olan “Zevalettin oğlu Seyit Murat” da bu özelliğe sahip Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalılardan biridir.

Kayıtlardan elde edilen veriler doğrultusunda, Çanakkale Cephesi’ndeki hemen her mevzide cereyan etmiş muhârebelerde şehit düşmüş Konyalıların şehâdet yerlerine göre dağılımları aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHİT OLDUKLARI YER	BURADA ŞEHİT OLAN ASKER SAYISI
Seddülbahir	239
Arıburnu	102
Sığındere	44
Fil Çifliği / Tiryandafil Çifliği Muhârebesi	34
Anafartalar	29
Conk Tepe / Conk Bayırı	20
Çanakkale / Çanakkale Harbi	52
Süngü Bayırı	20
Kaba Tepe	20
Maydos / Merkez Tepe Muhârebesi	17
Zonik Tepe	14
Hilâl-i Ahmer Hastaneleri	14
Gümüş Suyu Hastanesi	15
Haydarpaşa Hastanesi	12
Diğer Hastaneler	188
Çanakkale'deki Diğer Mevziler	334
Vefât Yeri Kayıtlı ve Net Olmayan	2

Kayıtlarda geçen vefât yerlerinden de anlaşılacağı üzere Çanakkale Cephesi'nde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalı askerlerin, başta bu cephedeki en şiddetli çarpışmaların gerçekleştiği önemli muhârebeler olmak üzere cephenin hemen her mevkisinde vatan savunmasında önemli rol üstlendiklerini ve vatanî görevlerini canları pahasına yaptıklarını söyleyebiliriz. Veriler doğrultusunda ulaştığımız Çanakkale Cephesi Konyalı şehitlerin şehâdet yerleri ile ilgili sonuçlar aşağıdaki grafikte yer almaktadır:

GRAFİK 20. ŞEHÂDET YERİ DAĞILIMI

Grafikte de görüldüğü üzere Konyalı şehitlerin büyük çoğunluğu Seddülbahir Muhârebesi'nde şehit düşmüştür. Yaralanarak hastaneye kaldırılmış ve tedavi edilemeyerek bu hastanelerde şehit düşmüş asker sayısı da bir hayli fazladır. Vefât yeri ile ilgili bilgilerine ulaşılammış iki şehit bulunmaktadır. Neticede Konyalı askerlerin Çanakkale Cephesi'nde hemen her mevzide mücadele ettikleri anlaşılıyor. Bu cümleden hareketle Anadolu'nun önemli merkezlerinden biri olan Konya Çanakkale Cephesi'ni besleyen ana damarlardan biri olarak Türk Tarihindeki önemini muhafaza etmiştir.

4.6.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı

Çanakkale Cephesi muharebelerinde şehit düşmüş 1156 Konyalı şehidin şehâdet zamanları ile ilgili değerlendirmeler yapılırken, 1331 (1915) yılının bütün aylarında kayıtların olduğu tespit edilmiştir. Şehit olduğu tarih ile ilgili sadece yılının yazılı olduğu 12 şehit bulunmaktadır. Vefât tarihi net olmayan şehitler de bulunmaktadır. Bunların vefât tarihi kayıtlarında “Tarih-i Vefâtı Muayyen Olmadığı”, “Meçhul”, “Tarihi Vefâtı Meçhul” ve “00.00.0000” gibi ifadeler yazılıdır. Bundan dolayı 6 şehidin vefât tarihi kesin olarak tespit edilememiştir.

Kayıtlarda Çanakkale Cephesi’nde şehit olan Konyalıların şehâdet tarihleri incelenirken, 1331 (1915) yılının yanı sıra 1332 (1916), 1333 (1917) ve 1334 (1918) yıllarının da yazıldığı görülmüştür. Vefât tarihi bu şekilde kayıtlı olan şehitlerin vefât ettikleri yer ile ilgili kayıtlarında ise Çanakkale muhârebe ve mevki isimleri yazılıdır. KVMVD VI. cilt, 150. sayfada kayıtlı 3642 müteselsil numaralı “Hüseyin oğlu Osman”ın vefât ettiği yer “Seddülbahir” ve vefât tarihi “Mart 1334” olarak yazılıdır. Bundan başka KVMVD V. cilt, 31. sayfada kayıtlı 759 müteselsil numaralı “Hacı Oğlu” lâkaplı “Hüseyin oğlu İsmail”in vefât yeri “Süngü Bayırı” ve vefât tarihi “28 T. Sani 1332 (11 Aralık 1916)” olarak kaydedilmiştir. Şehâdet yerleri Çanakkale Cephesi’nde olduğu için bu şehitler burada değerlendirilmiştir. Konu edilen vefât tarihi kaydı bulunan 31 Konyalı şehit bulunmaktadır.

Çanakkale Cephesi şehitlerinin birkaç istisna dışındaki büyük kısmında vefât tarihleri 1331 (1915) senesi olarak kayıtlıdır. Diğer savaşlar birden fazla yıl içinde vuku bulduğundan vefât tarihi değerlendirmelerini ilgili savaşın yıllarını esas alarak yapmış idik. Çanakkale Cephesi muhârebelerinin hemen tamamının 1331 (1915) senesi içerisinde cereyan ettiğini savaş ile ilgili açıklamalarımızda inceledik. Dolayısıyla Çanakkale Cephesi’nde sadece 1331 (1915) senesi kayıtları ön plânda olduğundan, burada şehit düşmüş Konyalıların vefât tarihlerini, bu yılın aylarını esas alarak tasnif etmeyi uygun gördük²⁹².

²⁹² Bkz. EK 3. Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların vefât tarihleri 1331 (1915) yılı ayları esas alınarak tasnif edilmeden önce bütün şehitlerin vefât tarihi listesi hazırlanmıştır. Kayıtlardan elde edilen veriler doğrultusunda hazırladığımız bu listedeki Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların vefât tarihleri tasnifleri 1331 (1915) yılı şehâdet tarihleri esas alınarak yapılmıştır.

Kayıtlarda 1331 (1915) yılı Nisan ve Mayıs aylarındaki asker kayıpları oldukça fazladır. Bunlardan en dikkat çeken ikisi ise 33 Konyalının şehit düştüğü “16 Nisan 1915” tarihi ile 79 Konyalının şehit düştüğü “19 Nisan 1915”dir. Bu verilerden konu edilen tarihlerde Çanakkale Cephesi’nde yaşanan çarpışmaların oldukça şiddetli olduğu anlaşılıyor. Bu tarihler aynı zamanda Seddülbahir Muhârebesi’nin yaşandığı tarihler ile de örtüşmektedir. Demek oluyor ki Konyalılar tarihteki en şiddetli vuruşmalardan biri olan Seddülbahir Muhârebesi’nde görev almışlardır.

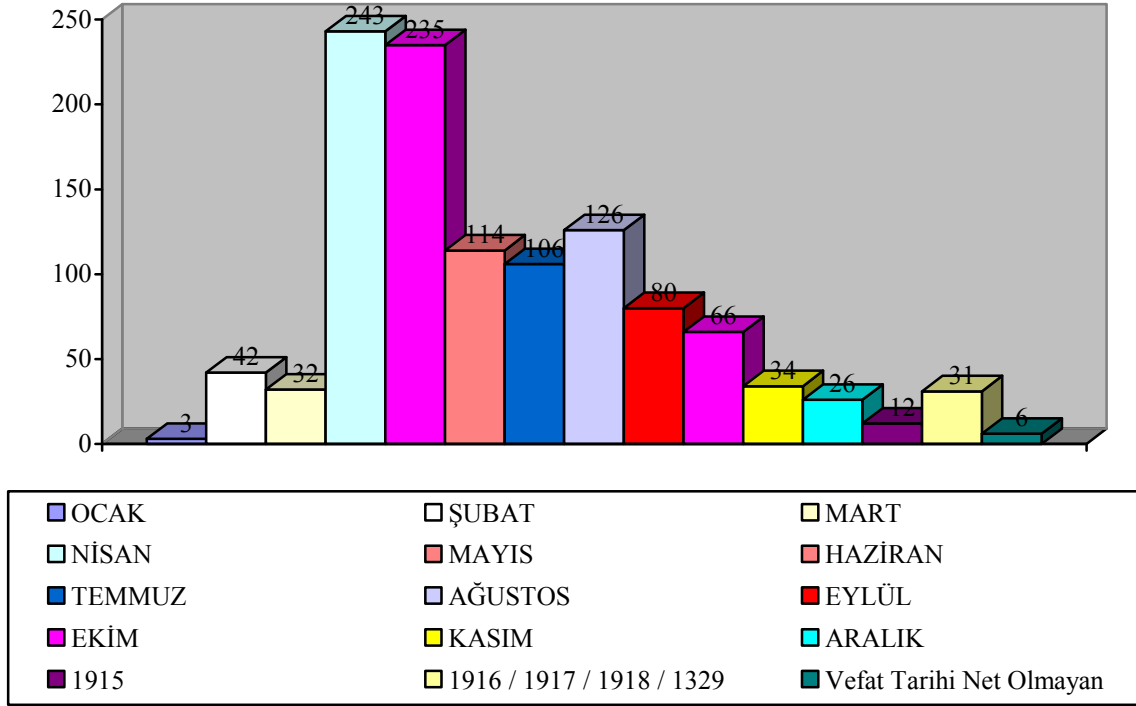
Nisan ve Mayıs aylarını sırasıyla Ağustos, Haziran ve Temmuz ayları takip etmektedir. Şehâdet yeri bilgilerinde incelediğimiz Sığındere, Anafartalar ve Arıburnu Muharebeleri’ndeki verilerle de paralellik gösteren bu tarihlerden anlaşılabilir ki Konyalılar Çanakkale Cephesi’nde savaşın hemen bütün mevzilerinde vatanî görevlerini yapmışlardır. Çanakkale Cephesi’nde ağır kayıpların verilmiş olduğu bu tarihlerde Konyalı askerlerden şehit olanların da sayısı bir hayli fazladır. Çanakkale Cephesi Konyalı şehitlerin şehâdet tarihlerini 1331 (1915) yılı aylarına göre tasnif ettiğimizde ortaya çıkan tablo aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHÂDET TARİHİ	ŞEHİT SAYISI	ŞEHÂDET TARİHİ	ŞEHİT SAYISI	ŞEHÂDET TARİHİ	ŞEHİT SAYISI
OCAK 1915	3	HAZİRAN 1915	114	KASIM 1915	34
ŞUBAT 1915	42	TEMMUZ 1915	106	ARALIK 1915	26
MART 1915	32	AĞUSTOS 1915	126	1915	12
NİSAN 1915	243	EYLÜL 1915	80	1916 / 1917 / 1918 / 1329	31
MAYIS 1915	235	EKİM 1915	66	VEFAT TARİHİ NET OLMAYAN	6

Çanakkale Savaşları Türk Tarihi’ndeki önemli mücadelelerden biridir. Bu cephedeki kayıpların sadece sayılarla ifade edilmesi elbette mümkün değildir. Ancak bu savaşta veriler tarihin gelecek nesillere doğru aktarılması açısından da önem arz etmektedir. Kayıtların taranması sonucunda Çanakkale’de şehit olan Konyalıların

şehâdet tarihlerinin aylara göre tasnifiyle ulaştığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte sunulmuştur:

GRAFİK 21. ŞEHÂDET TARİHİ DAĞILIMI

Çanakkale Cephesi, I. Dünya Savaşı'nda şiddetli vuruşmalara sahne olmuştur. 1915 yılının hemen her ayında cephede sıcak çatışma yaşanmıştır. Buna paralel olarak Çanakkale'de Osmanlı Devleti'nin kayıpları da yüksek olmuştur. Bu doğrultuda asker sevkiyatında cepheyi besleyen Anadolu'nun her bölgesinden vatan savunmasına katılım da yüksek oranda olmuştur. Konya halkı da bu yönde hareket etmiştir. Şehitlerin şehâdet tarihlerinden de anlaşıldığı üzere Konyalı askerler Çanakkale Cephesi'nin her anında vatani görevlerini yapmışlardır.

4.6.3. Şehitlerin Yaş Durumu

Kayıtlardan elde edilen veriler doğrultusunda yaptığımız şehit yaşları hesaplamaları sonucunda, Çanakkale Cephesi'nde pek çok mevzide mücadeleye iştirak etmiş Konyalı şehitlerin 14 - 46 yaş arasında oldukları tespit edilmiştir. Doğum tarihi kaydı düşülmemiş ya da doğum ve vefât tarihleri ile ilgili net verilerin olmadığı şehitlerin de bulunduğu göz önüne alındığında bu sonucu kesin olmamakla birlikte ifade etmiş bulunmaktayız.

I. Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi muhârebelerinde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalılarından yaşı en küçük olan ikisinin 14 yaşında oldukları tespit edilmiştir. *Şehitlerimiz* 3877 numaralı “Mesut” lâkaplı “Hüseyin oğlu Ahmet” ve *Şehitlerimiz* “4060” numaralı Ömer oğlu Ali'nin doğum tarihleri “1317”dir ve 1331 yılında şehit olduklarında henüz 14 yaşındadırlar. Her ikisi de Conk Tepe mevzisinde ve Mayıs ayında şehit olmuşlardır. Bunlardan başka KVMVD V. cilt, 187. sayfada kayıtlı 4597 müteselsil numaralı “Recep Efendi oğlu Tevfik”, “1314” doğumlu olup “8 Haziran 1331”de “Seddülbahir Muharebesi”nde 17 yaşında iken şehit düşmüştür.

Çanakkale'de 46 yaşında şehit düşmüş olan *Şehitlerimiz* 376 numaralı “Mustafa oğlu Hasan Hüseyin”, “1285” doğumludur. “09.12.1915”de “Taşkışla Hastanesi”nde şehâdet mertebesine ulaşmış en yaşlı Konyalı şehit olarak tespit edilmiştir.

Çanakkale Cephesi'nde şehit olan Konyalıların yaşları hesaplanırken 95'inin yaşları ile ilgili tereddüt yaşanmıştır. Bunlardan biri *Şehitlerimiz* 4705 numaralı “İbrahim oğlu Osman”ın doğum tarihi “1207” olarak kayıtlıdır. Bu şehidin yaşı 124 olarak hesaplanmıştır. Fakat dönemin şartları da düşünüldüğünde bir kişinin bu yaşa kadar yaşamış olma ya da yaşasa bile cephede bulunma ihtimali oldukça düşüktür. Bundan dolayı bu şehidin yaşı sütununa “ ? ” konularak yaşı ile ilgili tereddüt belirtilmiştir. Diğer 94 şehidin yaş hesabının yapılamama nedeni ise kayıtlarındaki doğum ya da vefât tarihlerinin net olmamasıdır. Bunlardan 84'ünün doğum tarihine hiçbir kayıt düşülmediği geriye kalan 10 şehidin de iki farklı doğum tarihi kaydı olduğu tespit edilmiştir. Bu şehitlerin yaşları her iki doğum tarihi dikkate alınarak hesaplanmış ancak ulaşılan sonucun güvenilirliği yüksek olmadığından bu kişiler

“Yaşı Net Olmayan Şehitler” grubunda yer almıştır. Neticede 95 şehidin yaş hesaplaması yapılamamıştır.

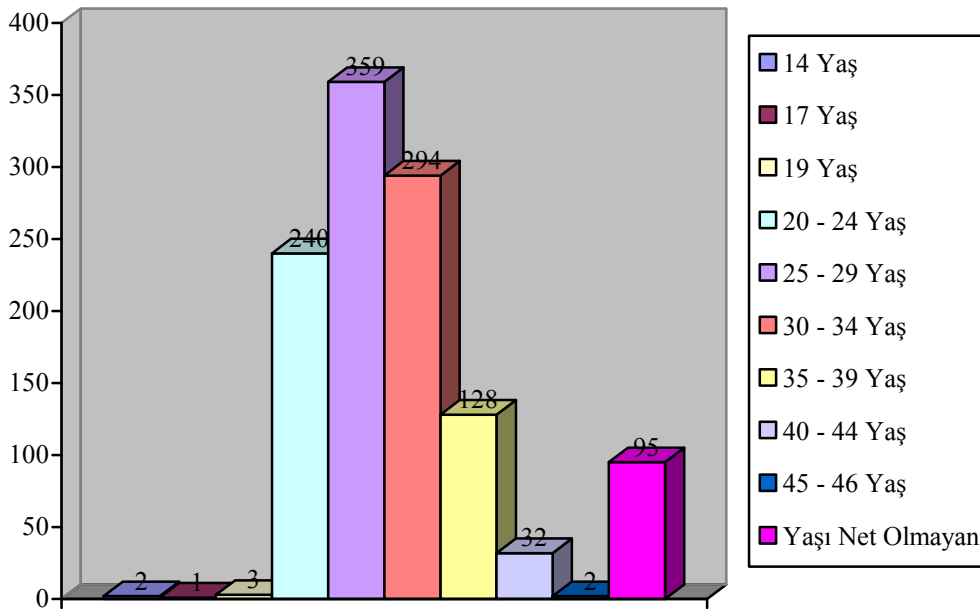
Kayıtlarda 14 yaşında 2, 17 yaşında 1, 19 yaşında 3, 20 – 24 yaş aralığında 240, 25 – 29 yaş aralığında 359, 30 – 34 yaş aralığında 294, 35 – 39 yaş aralığında 128, 40 – 44 yaş aralığında 32, 45 yaşında 1 ve 46 yaşında 1 şehit olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler ile ilgili hazırladığımız liste aşağıda sunulmuştur:

ŞEHİDİN YAŞI	BU YAŞ GRUBUNDA YER ALAN ŞEHİD SAYISI
14 Yaş	2
17 Yaş	1
19 Yaş	3
20 – 24 Yaş	240
25 – 29 Yaş	359
30 – 34 Yaş	294
35 – 39 Yaş	128
40 – 44 Yaş	32
45 – 46 Yaş	2
Yaşı Net Olmayan	95

Listede de görüldüğü üzere Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalıların bir kısmının yaşı tespit edilememiştir. Kayıtlarda özellikle doğum tarihinin yazılmamış ya da iki farklı doğum tarihinin yazılmış olması şehit yaşlarının tespit edilememesinde etkili olmuştur. Bundan dolayı ilgili şehitlerin yaşları ile ilgili değerlendirme yapmamakla birlikte bu şehitleri “Yaşı Net Olmayan” grubunda değerlendirdik. KVMVD dışındaki diğer saha kaynakları tarandığında yaşını burada tespit edemediğimiz 95 şehidin bilgilerine ulaşılması kuvvetle muhtemeldir. Çanakkale’de şehâdet mertebesine erişmiş 14, 17 ve 19 yaşlarında şehit düşmüş 6 Konyalının kaydına ulaşılmıştır. Yaşı tespit edilemeyen şehitleri de dahil edersek bu sonuçların değişme olasılığı da vardır. Bununla birlikte Çanakkale Cephesi’nde 20’li

yaşlarda şehâdet mertebesine ulaşan Konyalıların sayısı diğer yaş gruplarına oranla bir hayli fazladır. Bu veriler ile ilgili hazırlamış olduğumuz grafiğimizden de sonuçları net bir şekilde görebiliriz. Bunlardan ayrı olarak, söz konusu yaşların altında ve üstünde şehitlerin olması da kuvvetle muhtemeldir. Konu ile ilgili hazırladığımız grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 22. ŞEHİT YAŞLARI DAĞILIMI

Grafikte de görüldüğü üzere I. Dünya Savaşı'nda hemen her cephede mücadeleye katkı sağlamış Konyalıların, Çanakkale Cephesi'nde de çocuğu ve yaşlısıyla vatanî görevlerini yaptıkları anlaşılıyor. Çanakkale'de şehit düşmüş Konyalı askerlerin 14 - 46 yaş aralığında oldukları ve çoğunun 20'li yaşlarda şehâdet mertebesine eriştikleri tespit edilmiştir.

4.6.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı

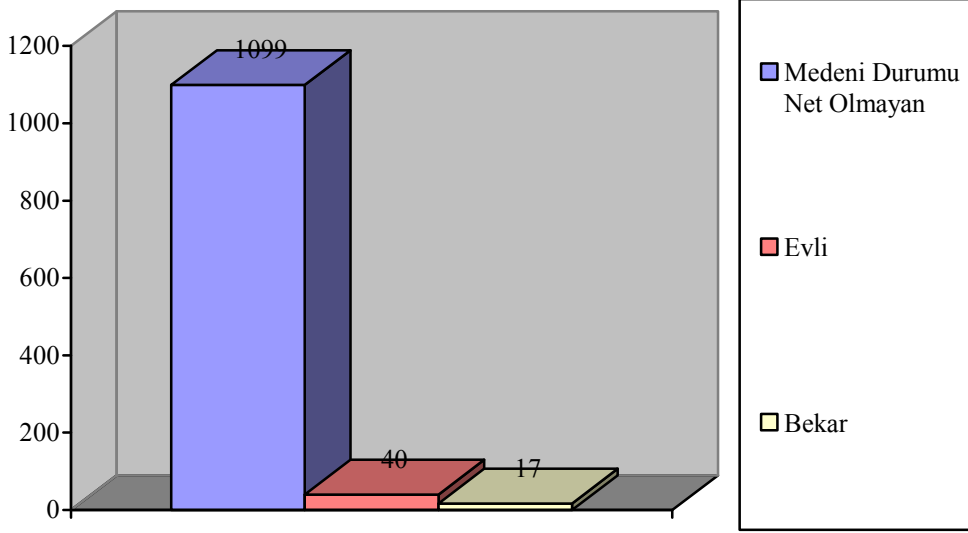
Kayıtlarda Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalılarından 1099 şehidin medenî hallerine ilişkin hiçbir kayıt düşülmediği tespit edilmiştir. 57 şehit hakkında kesin bilgilere ulaşılmıştır. Medenî Durumu sütununda kayıt olmayanların büyük ihtimalle bekar olduğunu tahmin ediyoruz. Kayıtlarda 1156 şehidin 40’ının evli olduğu, 17 şehidin de bekar olduğu tespit edilmiştir. Kayıt düşülmemiş 1099 şehidin ise büyük ihtimalle bekar olduğunu tahmin ediyoruz. Kayıtları tutan kâtiplerin KVMVD’nin genelinde bu sütuna kayıt düşmemiş olmalarından dolayı medenî durum kaydı olmayan şehitler ile ilgili kesin bir sonuca ulaşmak imkân dahilinde olmamıştır. Kayıtlardan yola çıkarak Çanakkale’de şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalıların medenî durumlarına ilişkin ulaştığımız sonuçlar şu şekildedir:

ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU	BU ÖZELLİĞE SAHİP ŞEHİT SAYISI
Mütehhil (Evli)	40
Mücerred (Bekar) / Zevci Bulunmadığı / Yoktur	17
Hiçbir Kayıt Yoktur	1099

Çanakkale Cephesi Konyalı şehitler listesi incelendiğinde, evli şehitlerin eş isimlerinin dağılımında tekrarı sık olanlar şunlardır: Ayşe (7 şehit), Fatma (7 şehit), Emine (3 şehit), Hatice (3 şehit), Havva (3 şehit), Saliha (3 şehit) ve Şerife (3 şehit). Kayıtlar ışığında oluşturduğumuz grafikten de anlaşılacağı üzere Çanakkale Cephesi’nde şehit olan Konyalı askerlerden medenî durumu ile ilgili bilgiye ulaşamadığımız şehit sayısı bir hayli fazladır.

Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların medenî durumları ile ilgili veriler doğrultusunda hazırladığımız grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 23. ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU DAĞILIMI

Çanakkale’de şehit olan Konyalılarından 17 şehidin henüz evlenmeden şehit oldukları, 40 şehidin ise evli oldukları sonucuna ulaştık. Bu verilerin konu ile ilgili KVMVD kayıtlarından farklı saha kaynakları incelendiğinde değişmesi ihtimali de söz konusudur. Bundan dolayı medenî durumu belli olmayan şehitler ile ilgili evli ya da bekâr ifadesini kullanmak şu an için imkân dâhilinde görülmemektedir.

4.6.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi

Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların çoğunun lâkabı kayıtlarda yazılı olmadığından 813 şehidin bilgisine ulaşılamamıştır. Yaptığımız incelemeler sonucunda 343 şehidin lâkabı tespit edilebilmiştir. Bunlardan 8’inin lâkaplarına baba adlarının yazılı olduğunu tahmin ediyoruz. KVMVD IV. cilt, 143. sayfada kayıtlı 3558 müteselsil numaralı “Mustafa” adlı şehidin baba adı kayıtlı değildir ancak lâkabına “Abdülhamit oğlu” yazılmıştır. Buna benzer bir diğer şehit kaydı ise KVMVD IV. cilt, 138. sayfada kayıtlı 3442 müteselsil numaralı “Ahmet”tir. Bu şehidin de baba adı kayıtlı olmamakla birlikte lâkabında “Ahmet Kavas oğlu” kaydı düşülmüştür.

Şehit lâkaplarına baba adının yazıldığını tahmin ettiğimiz diğer şehitler ise *Şehitlerimiz* 4592 numaralı “Abdurrahman oğlu İdris”, KVMVD IV. cilt, 126.

sayfada kayıtlı 3125 müteselsil numaralı “Abdülhalim oğlu Ali”, KVMVD IV. cilt, 140. sayfada kayıtlı 3882 müteselsil numaralı “Emiroğullarından Süleyman Oğlu Ahmet”, KVMVD IV. cilt, 135. sayfada kayıtlı 3349 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 3740 numaralı “Haydar oğlu Tahir”, KVMVD IV. cilt, 143. sayfada kayıtlı 3554 müteselsil numaralı “Mustafa oğlu Kerim” ile KVMVD IV. cilt, 143. sayfada kayıtlı 3555 müteselsil numaralı “Sadık oğlu Ali”dir.

Kayıtlarda lâkap sütununa anne adı yazılmış olan Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalılar da vardır. Bunlardan ilki KVMVD VI. cilt, 31. sayfada kayıtlı 717 müteselsil numaralı Mustafa oğlu Ali’nin lâkabı “Emetullah Oğlu”dur. Bu şehidin anne adı da “Emetullah”dır. Bu özelliğe sahip olduğunu tespit ettiğimiz ikinci şehidimiz ise KVMVD IV. cilt, 117. sayfada kayıtlı 2907 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Ahmet”tir. Bu şehidin lâkabına ise “Saliha Oğlu” yazılıdır ve aynı şehidin anne adı “Saliha”dır. Bu durum, dönemin Konyasında kadına verilen değerin ölçütlerinden biri olarak değerlendirilebilmekle birlikte şehitannelerine gösterilen saygıya da birer örnektir.

Konyalı Çanakkale şehitlerinin lâkaplarından sıkça tekrar edilenlerden en fazla olanı “Demirci Oğulları”dır (4 şehit). Bunu: “Alemdar Oğulları” (3 şehit), “Ayvaz Oğulları” (3 şehit), “Deli Ahmet Oğulları” (3 şehit), “Dülger Oğulları” (3 şehit), “Hacı” (3 şehit), “Hacı Mehmet Oğulları” (3 şehit), “Kara Ömer Oğulları / Ömer Oğulları” (3 şehit), “Manav Oğulları” (3 şehit) ve “Şaban Oğulları” (3 şehit) takip etmektedir. Bu lâkaplardan başka 2’şer şehitle “Ahmet Oğulları”, “Ak Veli Oğlu”, “Kara Mehmet Oğulları”, “Akca Oğulları”, “Kara Musa Oğlu”, “Alaiyeli Oğulları”, “Arap Oğulları”, “Kaymak Oğulları”, “Kel Ali Oğulları”, “Kel Bekir Oğlu”, “Bekir Oğulları”, “Kulaksız Oğulları”, “Çavuş Oğulları”, “Kürekci Oğulları”, “Dağlı Oğulları”, “Mevlüt Oğulları”, “Deli Osman Oğlu”, “Mülazım Oğulları”, “Emir Oğulları”, “Osman Hoca Oğulları”, “Gemük Oğulları”, “Gökmen Oğulları”, “Hacı Halil Oğulları”, “Hacı Mevlüt Oğulları”, “Vahap Oğulları”, “Hoca Oğulları”, “Yeşil Oğlu”, “İmam Oğlu”, “İmam Oğulları” da bulunmaktadır.

Kayıtlarda bir kez yazılmış lâkaplar da yer almaktadır. Bir kez kaydedilmiş 225 farklı lâkap bulunmaktadır. Kayıtlarda yer alan lâkaplar aşağıdaki listede tekrar sayıları ile birlikte sunulmuştur:

LÂKAP	ŞEHİT SAYISI	LÂKAP	ŞEHİT SAYISI
Abdulhalim Oğulları	1	Kadı Oğulları	1
Abdurrahman Oğullarından	1	Kadir Çavuş Oğulları	1
Abdülbaki Oğlu	1	Kahveci Oğulları	1
Adalı Oğlu	1	Kalyoncu Oğulları	1
Adı Güzel Oğlu	1	Kamacı Oğulları	1
Ağa Oğlu	1	Kamer Oğlu	1
Ahmet Oğulları	2	Kani Oğulları	1
Ak Mehmet Oğulları	1	Kara Dayı Oğlu	1
Ak Veli Oğlu	2	Kara Hasan Oğulları	1
Akar Oğulları	1	Kara Mehmet Oğulları	2
Akca Oğulları	2	Kara Musa Oğlu	2
Akkelpli Oğullarından Müteveffa Hüseyin Oğullarından	1	Kara Ömer Oğulları / Ömer Oğulları	3
Alaiyeli Oğulları	2	Kara Salih Oğulları	1
Alata Oğulları	1	Kara Veli Oğulları	1
Alemdar Oğulları	3	Karaağaç Çarık Baki Oğlu	1
Ali Ağa Oğulları	1	Karabacak Oğulları	1
Ali Beşe Oğlu	1	Karacaardıç Oğlu	1
Ali Derviş Oğlu	1	Karadağlı Oğlu	1
Ali Göllü Oğlu	1	Karadikenli Oğlu	1
Ali Oğulları	1	Karagöz Oğulları	1
Ali Usta Oğlu	1	Karahalim Oğulları	1
Ankaralı Oğulları	1	Karaklı Oğulları	1
Arafa Oğlu	1	Karasucular	1
Arap Oğulları	2	Kasırga Oğulları	1
Aşık Ahmet Oğlu	1	Katranacı Şişman Oğulları	1
Aşık Mehmet Oğlu	1	Kaymak Oğulları	2
Aşık Oğlu	1	Kaymaz Oğulları	1
Atar Oğulları	1	Kaytak Oğlu	1
Ayvaz Oğulları	3	Keçeci	1
Babuçcu	1	Keçeli Oğlu	1
Babuşcu Oğulları	1	Kel Ali Oğulları	2
Bakkal Oğlu	1	Kel Bekir Oğlu	2
Bakkal Süleyman Oğulları	1	Kel Hüseyin Oğulları	1
Balık Oğlu	1	Keneliönü Ali Oğulları	1
Başarakavak Karyesi'nden İshak	1	Kerim Oğulları	1

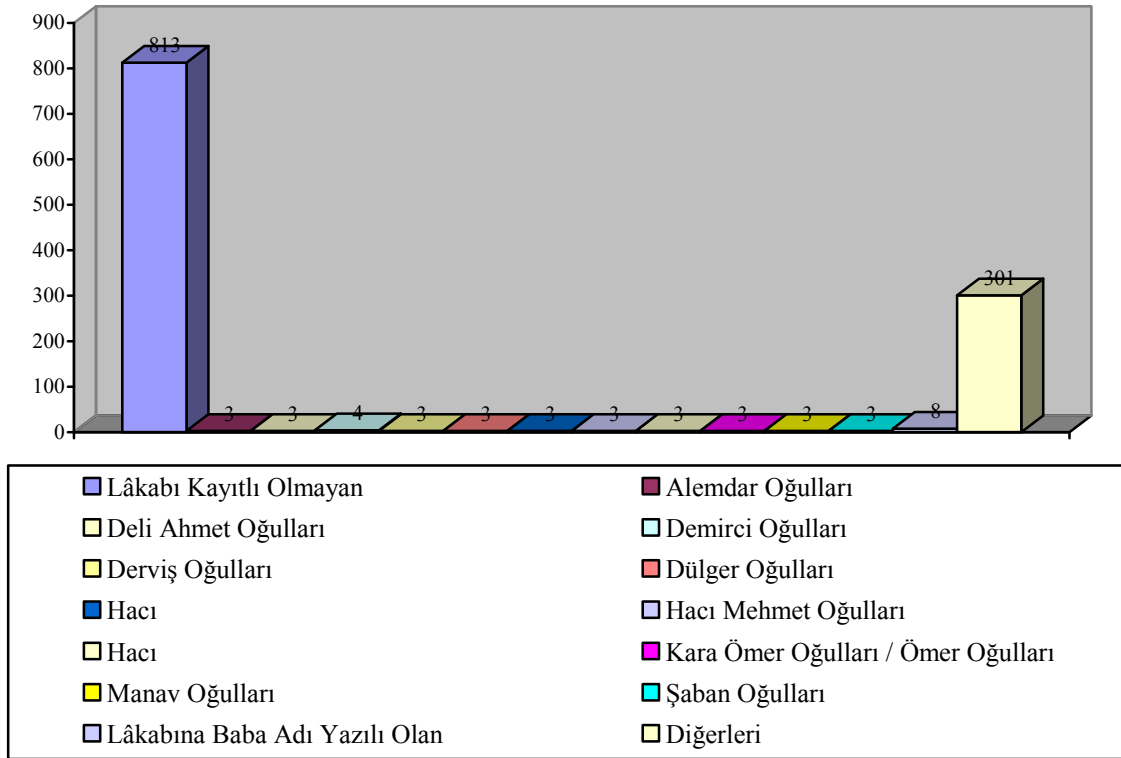
Oğlu			
Başlı Oğulları	1	Kesek Oğlu	1
Batman Oğulları	1	Kesen Oğulları	1
Bayburtlu Oğulları	1	Kırca Osman Oğulları	1
Bedel Oğulları	1	Kızıl Oğlan Hafidi	1
Bekçi Oğulları	1	Kitiş Oğulları	1
Bekir Oğulları	2	Koca Hasan Oğulları	1
Bir Ali Oğlu	1	Koca Osman Oğlu	1
Borlu Oğulları	1	Kolacı	1
Bozantı Oğlu	1	Komşu Oğulları	1
Buyugan Oğulları	1	Konyalı	1
Candar Oğulları	1	Köleli Oğulları	1
Cerezci Oğulları	1	Kör	1
Certel Oğulları	1	Kör Ali Oğulları	1
Civelek Oğulları	1	Kör Hüseyin Oğulları	1
Cizmeci Oğulları	1	Koroğlan Oğulları	1
Culo Oğlu	1	Köse Mehmet Oğulları	1
Cücan Oğlu	1	Köstek Oğlu	1
Çakallı Oğlu	1	Kulaksız Oğulları	2
Çakır Oğlu	1	Kuloğlu	1
Çalikuşu Oğlu	1	Kuru Kafa Zade	1
Çartlak Oğlu	1	Kuzat Oğulları	1
Çataloğulları	1	Küçük	1
Çavuş Oğulları	2	Küçük Oğlu	1
Çekirdekçi Oğlu	1	Küçük Ömer Oğlu	1
Çiftlik Oğulları	1	Külahcı Zade	1
Çil Oğlu	1	Kürekcı Oğulları	2
Çoban Oğulları	1	Kürt Oğulları	1
Çollanın Oğulları	1	Manav Oğulları	3
Çuhadar Oğulları	1	Mehmet Ağa Hafidi	1
Dağlı Oğulları	2	Mehmet Çolak Oğullarından	1
Dede	1	Mehmet Efendi Oğlu	1
Değirmenci Oğulları	1	Mesut	1
Delal Oğulları	1	Mevlüt Oğulları	2
Deli Ahmet Oğulları	3	Molla Hüseyin Oğulları	1
Deli Bekir Oğlu	1	Molla Mehmet Oğulları	1
Deli Hacı Oğulları	1	Molla Musa Oğulları	1

Deli Halil Oğlu	1	Molla Necib Oğlu	1
Deli Hasan Oğulları	1	Molla Osman Oğlu	1
Deli Mustafa Oğulları	1	Muhacir	1
Deli Osman Oğlu	2	Muhacir Oğulları	1
Demirci Oğlu	4	Murat Oğlu	1
Dertli Veli Oğlu	1	Murtaza Oğulları	1
Derviş Mustafa Oğulları	1	Mustafa Bey Oğlu	1
Derviş Oğulları	3	Mustafa Oğulları	1
Deveci Oğulları	1	Mülazım Oğulları	2
Dülger Oğulları	3	Mümin Oğulları	1
Efendi Oğlu	1	Mümin Oğulları	1
Eğri Oğlu	1	Nasuh Oğulları	1
Ekber Oğulları	1	Necip Siyah Oğlu	1
Emetullah Oğlu	1	Nuri Oğulları	1
Emir Oğulları	2	Nus Oğulları	1
Erkeş Oğlu	1	Osman Hoca Oğulları	2
Eskilli Oğulları	1	Osman Oğlu	1
Fettah Oğlu	1	Ömer	1
Fındık Oğulları	1	Paşanın Oğlu	1
Gaffar Oğlu	1	Pazarcıklı Hafız	1
Gazi Oğlu	1	Pehlivan Oğulları	1
Gazili Oğulları	1	Pir Gaip Oğulları	1
Gece Oğulları	1	Recep Oğulları	1
Gelgidoğlu	1	Reyhan Oğulları	1
Gemük Oğulları	2	Sadık Oğulları	1
Geylan Oğulları	1	Sakallı Oğlu	1
Gök Oğullarından	1	Salih Oğulları	1
Gökmen Oğulları	2	Saliha Oğlu	1
Gözü Çukur Oğulları	1	Sarayunlu Oğulları	1
Gül Oğulları	1	Sarı Oğulları	1
Habracı Oğulları	1	Savaşan Oğulları	1
Hacı	3	Sefer Oğulları	1
Hacı Abdullah Oğulları	1	Serd Oğlu	1
Hacı Apak Oğlu	1	Sevilli Oğulları	1
Hacı Halil Oğulları	2	Seyit Çavuş Oğlu	1
Hacı Hasan Oğlu	1	Seyit Oğulları	1
Hacı Hatib Oğlu	1	Sofu Oğulları	1

Hacı Himmet Oğlu	1	Süfyan Oğulları	1
Hacı İsmail Oğulları	1	Sürur Oğulları	1
Hacı Kadir Oğulları	1	Şaban Oğulları	3
Hacı Mehmet Oğulları	3	Şamlı Oğulları	1
Hacı Mevlüt Oğulları	2	Şeyh	1
Hacı Nuh Oğulları	1	Taşbaşı Mehmet	1
Hacı Oğlu	1	Taşcı Oğulları	1
Hacı Ömer Oğulları	1	Tat Hasan Oğulları	1
Hacı Paşa Oğlu	1	Tatar Oğulları	1
Hacı Seyit Oğlu	1	Tavaslı Oğlu	1
Hacı Süleyman Oğulları	1	Tekaüd Oğlu	1
Hacı Yamak Oğulları	1	Temurcu Oğulları	1
Hacı Aşır Oğulları	1	Terzi Oğulları	1
Hafizoğlu Hafız Oğulları	1	Timur Apak Oğulları	1
Halıcı Oğulları	1	Tiryaki Oğulları	1
Halil Oğulları	1	Topal Seyit Oğulları	1
Hamit Oğulları	1	Toy Oğulları	1
Hasan Hoca	1	Trabzonlu Oğulları	1
Hasan Hüseyin Oğulları	1	Usta Mustafa Oğulları	1
Hasan Oğulları	1	Uzun Ali Oğulları	1
Haydar	1	Vahap Oğulları	2
Hayretli Oğlu	1	Veli İsmail Oğulları	1
Hemşire Oğulları	1	Veys Oğulları	1
Himmet Oğulları	1	Yardımcı Oğulları	1
Hoca Oğulları	2	Yarım Oğlu	1
Hüseyin Ağa Oğlu	1	Yeşil Efendi Oğlu	1
Hüseyin Oğulları	1	Yeşil Mustafa Oğulları	1
İbiş Oğulları	1	Yeşil Oğlu	2
İmam Oğlu	2	Yiğen Oğulları	1
İmam Oğulları	2	Yoluk Oğulları	1
İnce Oğulları	1	Yozgadlı Oğlu	1
İslam Oğulları	1	Yörük Oğulları	1
İsmail Oğulları	1	Zevrak Oğulları	1
Kacar Oğlu	1	Lâkabına Baba Adı Yazılan	8
Lâkabı Kayıtlı Olmayan	813		

Lâkaplar ve isimler bizlere toplumların sosyal yaşantıları, değer yargıları, tercihleri ve bunlarla oluşturdukları toplumsal kimliklerini anlamamızda önemli ipuçları sunmaktadırlar. Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş Konyalıların lâkapları ile ilgili kayıtlardan elde ettiğimiz veriler de dönemin Konya halkı ile ilgili ayrıntılı bilgi vermektedir. Bu listelerden sosyal tarih açısından pek çok sonuca ulaşılabilmektedir. Çalışmamızın muhtevası gereği bizim buradan ulaştığımız sonuç Çanakkale Cephesi'nde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalıların toplumun hemen her kesiminden olduğudur. Lâkabı kayıtlı olmayan şehit sayısının fazlalığı da dikkate alındığında Çanakkale'ye asker sevkiyatında, Konyalı vatandaşlardan katılım bir hayli yüksektir. Çanakkale'de şehit düşmüş Konyalılar ile ilgili kaynaklardan ulaştığımız sonuçlar aşağıdaki grafikte sunulmuştur:

GRAFİK 24. ŞEHİT LÂKAPLARI DAĞILIMI

Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş bütün Konyalıların isimleri ile ilgili kayıtların taranması neticesinde ulaştığımız verilerde dikkat çeken ilk husus, I.

Dünya Savaşı'ndaki diğer cephelerde olduğu gibi Çanakkale Cephesi'nde de babasıyla aynı adı taşıyan şehitlerdir. Konyalı şehitlerden 29'u babaları ile aynı adı taşımaktadırlar. Babası ile aynı adı taşıyan şehitlerin büyük ihtimalle “Şehit oğlu Şehit” olduklarını tahmin ediyoruz. Çanakkale'de şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalı askerlerden babası ile aynı adı taşıyarak “şehit oğlu şehit” olma ihtimali yüksek olan şehit bilgileri ise şunlardır: KVMVD IV. cilt, 161. sayfada kayıtlı 4005 müteselsil numaralı “Abdullah oğlu Abdullah”, KVMVD IV. cilt, 128. sayfada kayıtlı 3181 müteselsil numaralı “Ahmet oğlu Ahmet”, KVMVD IV. cilt, 152. sayfada kayıtlı 3871 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 3881 numaralı “Ahmet oğlu Ahmet”, *Şehitlerimiz* 96 numaralı “Ali oğlu Ali”, *Şehitlerimiz* 4553 numaralı “Bekir oğlu Bekir”, KVMVD IV. cilt, 181. sayfada kayıtlı 4496 müteselsil numaralı “Hasan oğlu Hasan”, KVMVD IV. cilt, 128. sayfada kayıtlı 3192 müteselsil numaralı “Çoban Oğullarından Hasan oğlu Hasan”, *Şehitlerimiz* 411 numaralı “Hüseyin oğlu Hüseyin”, *Şehitlerimiz* 459 numaralı “İbrahim oğlu İbrahim”, *Şehitlerimiz* 501 numaralı “İsa oğlu İsa”, *Şehitlerimiz* 503 numaralı “İsa oğlu İsa”, KVMVD V. cilt, 50. sayfada kayıtlı 1227 müteselsil numaralı “Timur Apak Oğullarından Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD IV. cilt, 195. sayfada kayıtlı 4838 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD V. cilt, 32. sayfada kayıtlı 786 müteselsil numaralı “Şaban Oğullarından Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD V. cilt, 44. sayfada kayıtlı 1095 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 583 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 4617 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD IV. cilt, 140. sayfada kayıtlı 3481 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 4618 numaralı “Temurcu Oğlu Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 3820 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 652 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 3933 numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD IV. cilt, 141. sayfada kayıtlı 3498 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 3925 numaralı “Alaiyeli Oğullarından Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD IV. cilt, 141. sayfada kayıtlı 3508 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 3927 numaralı “Kara Mehmet Oğullarından Mehmet oğlu Mehmet”, KVMVD IV. cilt, 188. sayfada kayıtlı 4668 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Mehmet”, *Şehitlerimiz* 828 numaralı “Mustafa oğlu Mustafa”, KVMVD IV. cilt, 166. sayfada kayıtlı 4113 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 931 numaralı “Osman oğlu Osman” ve

KVMVD IV. cilt. 186. sayfada kayıtlı 4625 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 1050 numaralı “Süleyman oğlu Süleyman”.

Şehitlerin isimleri ile ilgili yapmış olduğumuz tasniflerde ise Mehmet, Mustafa, Ali, Abdullah, Hasan, Hüseyin ve İbrahim isimlerinin sık tekrarlandığını tespit ettik. Şehit isim verileri tekrar sayıları ile birlikte aşağıdaki listede yer almaktadır:

Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı
Abbas	1	Hakkı	1	Muttalip	2
Abdi	2	Halil	18	Mühürdar	1
Abdulgaffar	1	Halil İbrahim	2	Müslim	1
Abdulkadir	4	Halit Efendi	1	Nazır Hoca	1
Abdulkerim	1	Hamza	1	Nebi	1
Abdullah	22	Hanefi	1	Nuh	1
Abdulvahap	1	Hasan	53	Numan	2
Abdurrahman	4	Hasan Hüseyin	14	Nuri	8
Abdusselam	1	Haydar	1	Osman	48
Abdülhakim	1	Hıdır	1	Ömer	17
Abdülkerim	1	Hidayet	1	Rahim	1
Abid	1	Hidayet Celebi	1	Ramazan	10
Abidin	2	Himmet	1	Rasim	1
Ahmet	76	Hulusi	2	Raşit	2
Ahmet Avni Efendi	1	Hüseyin	64	Recep	4
Ahmet Bin	1	Hüseyin Efendi	1	Resul	1
Ahmet Tevfik	2	Hüseyin Hasan	2	Rıfat	2
Akif	2	Hüseyin İpek	2	Rıza	8
Alaattin	3	Hüseyin İpekci	1	Rıza Efendi	2
Ali	132	İbiş	1	Sadi	1
Ali Mehmet	1	İbrahim	34	Sadrettin	3
Ali Osman	1	İbrahim Efendi	1	Sait	2
Ali Rıza	1	İdris	2	Sait Mehmet	1
Arif	1	İsa	3	Salih	2
Aziz	1	İshak	2	Sefer	1
Bayram	1	İsmail	38	Selfo	1
Behcet	1	İsmail Efendi	2	Seyit	8

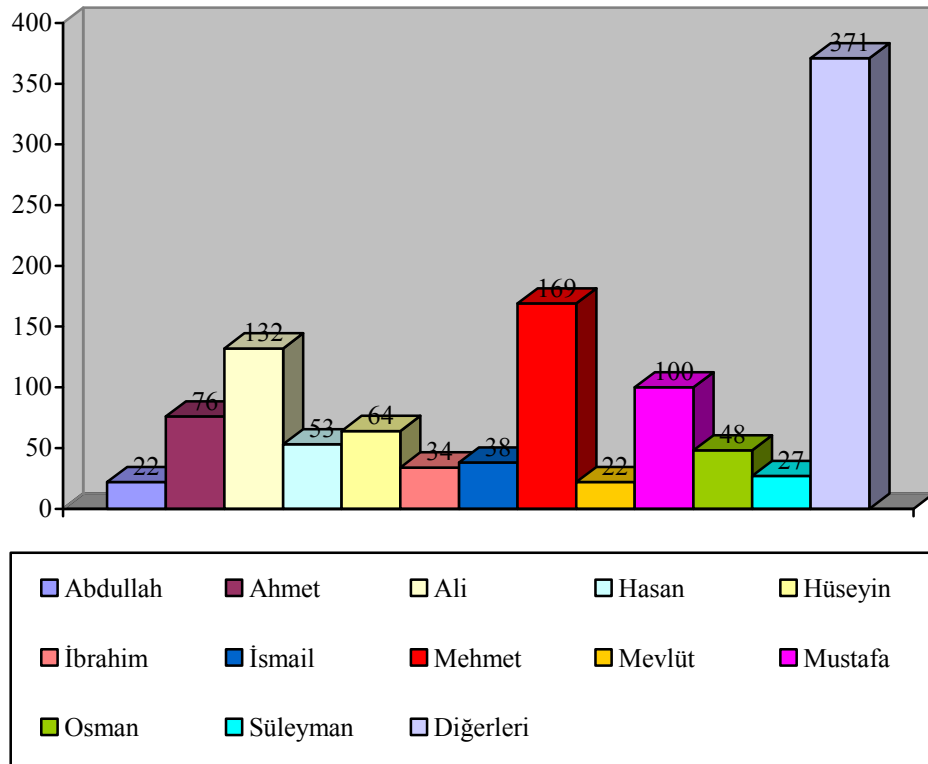
Bekir	9	İsmail Hakkı	2	Seyit Ahmet	2
Bekir Sıtkı Efendi	1	İzzet	1	Seyit Ali	5
Bilal	2	Kadir	5	Seyit Mehmet	2
Bulduk	1	Kamil	3	Seyit Murat	1
Cabir	1	Kazım	1	Seyit	3
Cafer	1	Kemal	2	Seyit Ali	1
Cemal	1	Kerim	2	Sıtkı Efendi	1
Derviş	6	Mahmut	3	Sıtkı	1
Durmuş	3	Mehmet Tahir	1	Sinan	1
Durmuş Derviş	1	Mehmet	169	Süleyman	27
Emin	1	Mehmet Ali	9	Şakir	1
Emrullah	1	Mehmet Arif	1	Şevket	1
Ethem	1	Mehmet Behcet	1	Şeyh	1
Eyüp	4	Mehmet Emin	4	Şeyh Mehmet	1
Fehmi	1	Mehmet Nuri	1	Şükrü	4
Ferhat	3	Mehmet Şefik	1	Tahir	12
Fettah	1	Mehmet Şükrü	1	Tahsin	1
Feyzullah	1	Mehmet Tevfik	2	Talip	1
Gaffar	1	Memiş	1	Tevfik	5
Güzel	1	Mevlüt	22	Vehbi	1
Habib	1	Mikdad	1	Veli	7
Habibullah	1	Mithat	1	Veyis	1
Hacı	2	Muhiddin	1	Veysel	2
Hacı Ali	2	Muhsin	2	Veysel Karani	1
Hacı İsmail	1	Murat	3	Yakup	6
Hacı Mehmet	1	Murtaza	1	Yusuf	12
Hacı Süleyman	1	Musa	12	Yusuf Ziya Efendi	1
Hacı Veli	1	Mustafa	100	Zübeyir	1

Kayıtlarda şehitlerin isimlerinde bir hayli çeşitlilik olduğu görülüyor. Dönemin Konya halkında “Hacı” ve “Seyit” isimlerinin hem ön isim hem de sadece isim olarak kullanıldığı görülüyor. Dikkat çeken bir diğer husus da *Şehitlerimiz* 309 numaralı “Musa Çelebi oğlu Hidayet Çelebi”nin ismidir. “Çelebi” ismi genellikle Mevlâna ailesi mensuplarında bulunmaktadır. İhtiyatı da elden bırakmadan bu kişinin yüksek ihtimalle Mevlâna ailesi mensuplarından olduğunu tahmin ediyoruz.

Bunun yanı sıra isimlerin sonuna yazılmış olan “Efendi” sıfatının da sık tekrar edildiğini tespit ettik. Toplumun saygı gören kişileri için kullanıldığını tahmin ettiğimiz bu ifadenin bazı isimlerde yer almasından, konu edilen şehitlerin Konya’da önemli konumlara sahip kişiler olabileceğini ifade edebiliriz.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda sık tekrarlanmış isimleri dikkate alarak hazırladığımız, Çanakkale Cephesi muhârebelerinde şehit düşmüş Konyalıların isimleri ile ilgili grafik aşağıda sunulmuştur. Şehit isim çeşidinin çok fazla olmasından dolayı hepsinin grafikte yer alması mümkün olmamış, bundan dolayı konu olan grafik, sık tekrar edilmiş isimler ön plânda tutularak hazırlanmıştır.

GRAFİK 25. ŞEHİT İSİMLERİ DAĞILIMI

Kayıtlardan verilerine ulaştığımız bir diğer şehit künye bilgisi de şehitlerin baba adlarıdır. Baba ismi kayıtlı olmayan 7 şehit bulunmaktadır. Çanakkale’de şehit olan Konyalıların kayıtlarından 16 şehidin babasının vefât etmiş olduğu tespit edilmiştir. KVMVD’de isim önüne yazılı olan “Müteveffa” ifadesi bizlere kişinin

vefât etmiş olduğunu anlatmaktadır. Bundan dolayı Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalılardan 16’sının babası vefât etmiştir. Dolayısıyla bunlar yetim şehitlerdir. Konu edilen şehit baba isimlerini listeye “Müteveffa” ifadesi ile birlikte yazdık. Ancak baba isimleri grafiğini oluştururken aynı kişilerin bilgilerini sadece isimleri ile değerlendirdik. Grafik incelenirken bu hususa dikkat edilmelidir. Şehit baba isimleri şehit sayısı ile birlikte aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI
Baba Adı Kayıtlı Olmayan	7	Hacı Necip	1	Müteveffa Abdurrahman	1
Abdulhalik	1	Hacı Osman	3	Müteveffa Ahmet	1
Abdulhamit	2	Hacı Süleyman	1	Müteveffa / Ölü Ali	4
Abdulkadir	3	Hacı Tefvik	1	Müteveffa Bekir	1
Abdullah	15	Hacı Veli	1	Müteveffa Hasan	1
Abduselam	1	Hakkı Ahmet	1	Müteveffa Hüseyin	1
Abdurrahman	12	Halil	23	Müteveffa İsmail	1
Abdussamet	1	Halil Bayram	1	Müteveffa Mehmet	1
Abdülhalim	1	Halil İbrahim	2	Müteveffa Mustafa	3
Abdülkerim	2	Halim	2	Müteveffa Süleyman	1
Ahmet	80	Hamza	3	Nasif	1
Ahmet Çavuş	1	Hasan	71	Nasuh	1
Ahmet Efendi	1	Hasan Ali	1	Nazır	1
Ahmet Hulusi	1	Hasan Efendi	1	Nebi	1
Alaattin	2	Hasan Hüseyin	6	Necib	1
Ali	107	Haşim	1	Necip Siyah	1
Ali Çavuş	1	Haydar	1	Nefi	1
Ali Efendi	1	Hayri	1	Niyazi	1
Ali Usta	1	Himmet	2	Nuh	1
Ankaralı	1	Hüseyin	54	Numan	2
Arif	4	Hüsnü	1	Osman	48
Aşık	2	İbiş Başe Oğlu	1	Osman Nuri	1
Aziz	1	İbişoğlu Mehmet	1	Ömer	30
Bahat	1	İbrahim	46	Pehtüvat	1
Bayram	2	İbrahim Usta	1	Rafet	1
Bekir	16	İdris	1	Recep	2

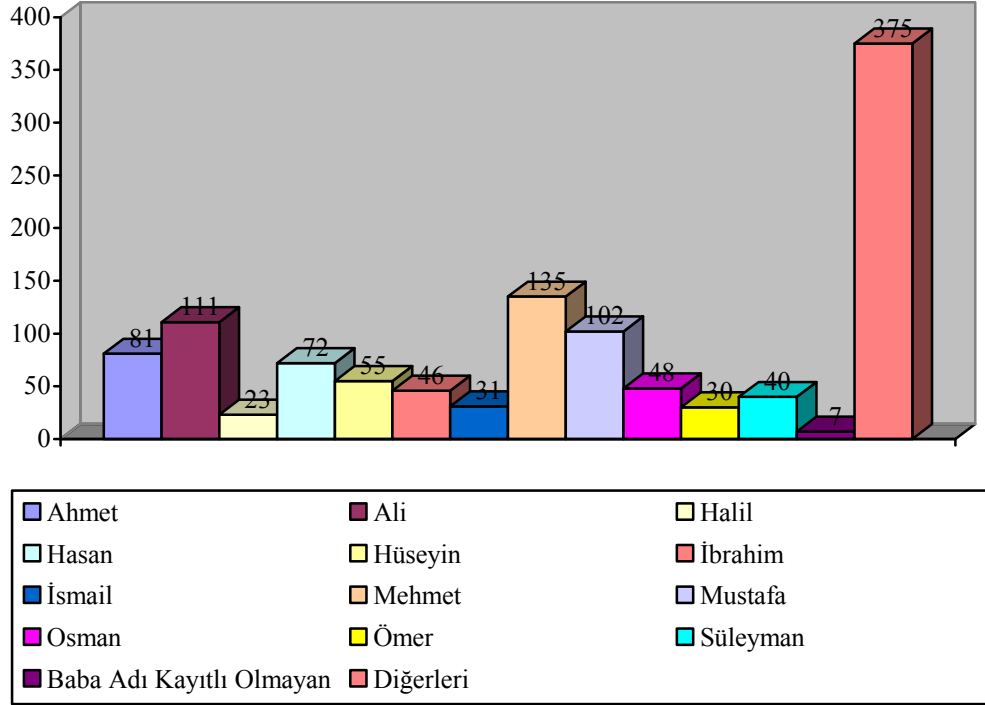
Bekir Efendi	1	İmam Halil	1	Recep Efendi	1
Bektaş	1	İrfan	1	Rıza	1
Bor Ali	1	İsa	7	Sabri	1
Boz Ali	1	İshak	1	Sadettin	1
Çeri Efendi	1	İsmail	30	Sadık	1
Dağlı Hüseyin	1	İsmail Mustafa	1	Sadrettin	1
Dede	1	Kadir	4	Sadullah	1
Dedeoğlu	1	Kadri	1	Sait	4
Derelioğlu Mustafa	1	Kamil	1	Salih	7
Durmuş	2	Kara Mehmet	1	Satılmış	1
Emin	2	Karabıçak	1	Selim	1
Emir	1	Kayagan Ali	1	Servet	1
Emir Halil	1	Kel Ali	2	Seyit	17
Esat	2	Kel Mehmet	1	Seyit Ali	2
Eyüp	1	Kerim	3	Seyit Mehmet	3
Ferit	1	Kör Mehmet	1	Seyit Ali	1
Fikri	1	Kul	1	Söğüdoğlu Ali	1
Hacı	2	Mahmut	3	Sufne	1
Hacı Abbas	1	Mehmet	134	Süleyman	39
Hacı Ahmet	6	Mehmet Ali	9	Şaban	2
Hacı Ali	4	Mehmet Çavuş	1	Şaban Behtedan	1
Hacı Arif	1	Mehmet Efendi	3	Şakir Efendi	1
Hacı Ayvaz	1	Mehmet Emin	2	Şerafettin	1
Hacı Battal	1	Memiş	3	Tahir	2
Hacı Bekir	1	Mercan	1	Tatar Mehmet	1
Hacı Halil	4	Mevlüt	16	Usta Murat	1
Hacı Hasan	7	Muhittin	1	Veli	13
Hacı Hasan Efendi	1	Murat	1	Veli Osman	1
Hacı Hüseyin	3	Murtaza	1	Veysel	1
Hacı İbrahim	2	Musa	15	Yahya	2
Hacı İsmail	3	Musa Çelebi	1	Yakup	3
Hacı Mehmet	6	Mustafa	99	Yeşil	1
Hacı Musa	4	Müderriş Oğlu Mehmet	1	Yörükoğlu Mehmet	1
Hacı Mustafa	1	Müteveffa Abdullah	1	Yusuf	16
Zühtü	1	Zevalettin	1		

Kayıtlardan Çanakkale Cephesi'nde şehit olan Konyalıların şehir halkının her tabakasından oldukları anlaşılıyor. Eldeki veriler doğrultusunda bu sonuca ulaşmamızda etkili olan baba adlarından biri de “Musa Çelebi”dir. Bu kişi *Şehitlerimiz* 309 numaralı “Hidayet Çelebi”nin babasıdır. Konu edilen şehidin baba adının da aynı şekilde yazılmış olmasından dolayı Mevlâna ailesi mensuplarından olma ihtimali biraz daha kuvvetlenmiştir.

KVMVD IV. cilt, 176. sayfada kayıtlı 4377 müteselsil numaralı “1305” doğumlu “Osman”ın baba ismi olan “Müderris oğlu Mehmet”tir. Müderris ders veren, ders okutan, medrese dersi okutan, profesör olarak tanımlanmaktadır²⁹³. Bu kişinin Konya’da görev yapan ilim mensuplarından birinin oğlu olduğu anlaşılıyor. Bundan başka kayıtlarda baba isimlerinin önüne “Hacı” isminin de sık yazıldığını tespit etmiş bulunuyoruz. Bu ön ismi taşıyan kişilerin hacı olma ihtimalleri elbette vardır. Ancak bu durumun tespiti şu an için mümkün değildir. Bundan dolayı “Hacı” ifadesinin ön isim olarak değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Çanakkale’de şehit olan Konyalıların baba isimlerine göre dağılımı ile ilgili hazırladığımız grafik, tekrar sayısı diğerlerine oranla fazla olan isimler ön plânda tutularak hazırlanmıştır. Diğerleri sütunundaki şehitlerin baba adları ilgili listede ayrıntıları ile verilmiştir. Şehitlerin baba adları dağılımını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

²⁹³ F. Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 708.

GRAFİK 26. ŞEHİT BABA İSİMLERİ DAĞILIMI

Çanakkale Cephesi'nde şehit olan Konyalıları ile ilgili kayıtlarda yaptığımız taramalarda şehit künyeleri ile ilgili bir diğer veri ise anne isimleridir. *Şehitlerimiz* kitabında şehit anne isimleri yer almamaktadır. Şehit anneleri ile ilgili kayıtlar sadece KVMVD'de mevcuttur. Dolayısıyla söz konusu bölüm ile ilgili bilgiler Vefâyât Defterleri kayıtlarından alınmıştır.

KVMVD kayıtları tutulurken vefât eden kişinin anne isimleri yazılmış olmakla birlikte pek çok kayıta bu bilginin yer almadığını tespit ettik. Neticede Çanakkale Cephesi'nde şehit olan Konyalılarından 837'sinin anne ismi kaydı yoktur. Kayıtlarda 319 şehidin anne isim bilgisine ulaşılmıştır. İncelemelerimiz sonucunda elde ettiğimiz veriler aşağıdaki listede ayrıntıları ile verilmiştir. Buna göre:

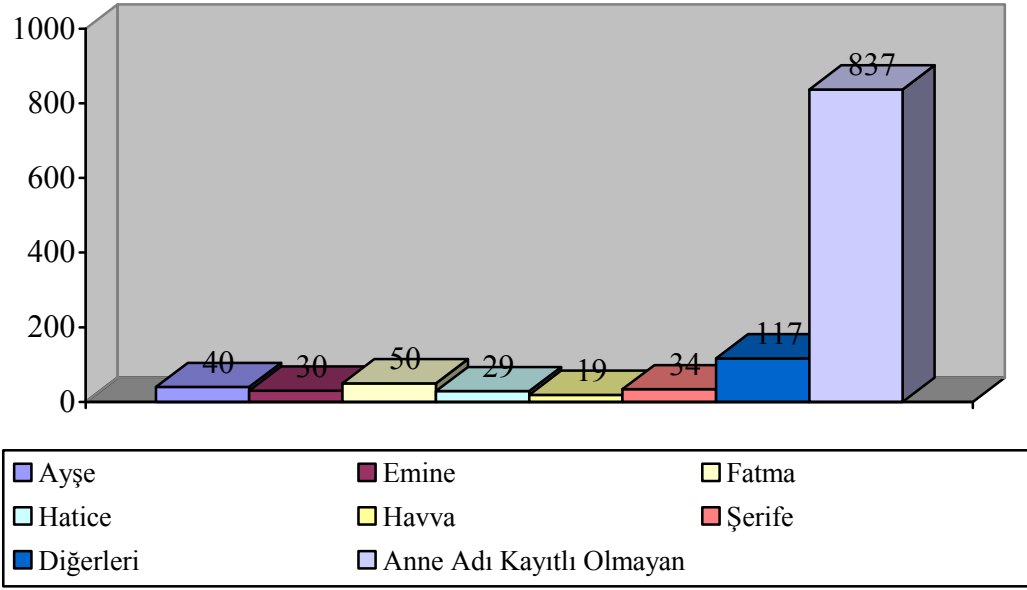
ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI
İsmi Kayıtlı Olmayan	837	Hanım	1	Müteveffiye Zeynep	1
Akife	1	Hanife	3	Rabia	3
Alime	2	Hasibe	3	Rahime	2
Aliye	3	Hatice	29	Reşide	1
Ana Kız	3	Havva	19	Rukiye	4
Ayşe	31	Hediye	3	Safiye	1
Ayşe Şerife	1	Hicaziye	1	Sakine	1
Bahar	1	Huriye	3	Saliha	6
Cemile	1	Kameriye	1	Sanem	1
Döndü	1	Karakız	1	Sare	1
Dudu	6	Kezban	5	Sariye	1
Elmas	5	Meryem	2	Selime	1
Emetullah	9	Miyase	5	Senem	1
Emine	24	Müteveffiye Ayşe	7	Servet	1
Esmem	1	Müteveffiye Cemile	1	Sıdıka	1
Esmehan	1	Müteveffiye Dudu	1	Şefika	1
Fadime	1	Müteveffiye Elmas	2	Şerife	28
Fatma	39	Müteveffiye Emine	6	Ümmühan	1
Gülstan	1	Müteveffiye Fatma	11	Vadi	1
Gülrihan	1	Müteveffiye Emiş	1	Vesile	1
Habibe	1	Müteveffiye Kezban	2	Zarife	1
Habibe Hanım	1	Müteveffiye Meryem	1	Zeliha	3
Hacer	1	Müteveffiye Saliha	1	Zeynep	4
Hafize	3	Müteveffiye Şerife	6		

Kayıtlarda anne ismi yazılı olan Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş Konyalılardan 40'nın annesi vefât etmiştir. Anne isimlerinin önüne “Müteveffiye” ifadesi yazılarak annenin vefât etmiş olduğu bilgisi aktarılmıştır. Bu isimler ile ilgili tespitler anne isim listesine “Müteveffiye” ifadesi ile birlikte yazılmıştır. Değerlendirme grafiği oluşturulurken “Müteveffiye” ifadesinden ayrı tutulmuştur. Baba isimleri grafiğinde olduğu gibi burada da grafik incelenirken bu husus dikkate alınmalıdır.

Şehitlerin anne isimlerinde Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ailesine olan sevgi ve saygının izlerine rastlanmıştır. Ayşe, Emine, Fatma ve Hatice isimleri sık tekrarı olan isimlerdir. Bunlardan başka Şerife, Havva, Dudu, Emetullah, Saliha ve Kezban da diğerlerine nazaran daha sık kaydedilmiş isimlerdir. Bu veriler doğrultusunda

Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş Konyalıların anne isimleri dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır:

GRAFİK 27. ŞEHİT ANNE İSİMLERİ DAĞILIMI

4.6.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

Çanakkale Cephesi'nde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalıların nüfusta kayıtlı oldukları Konya yerleşim birimlerinin isimleri ile ilgili yaptığımız çalışmalar sonucunda, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı Çanakkale Cephesi dışındaki diğer cephelerdeki Konyalı şehitlerde olduğu gibi burada da iki ayrı veriye ulaştık. Bunlardan birincisi şehidin bağlı olduğu kaza adı, ikincisi mahalle ya da köy adıdır. Önceki savaşlarda olduğu gibi burada da bu iki farklı yerleşim yeri bilgisini, ayrı listeler hazırlayarak değerlendirdik.

Kayıtlarda Çanakkale Cephesi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalıların 373'ünde kaza kaydı yoktur. Geriye kalan 783 şehidin kaza kayıtlarına ulaşılmıştır. KVMVD IV. cilt, 135. sayfada kayıtlı 3347 müteselsil numaralı “Köse Mehmet Oğullarından Hasan oğlu Abdullah”ın “Kazası” sütununa “Vadi-i Meram” kaydı düşüldüğünü tespit ettik. Aynı kişi *Şehitlerimiz* 3873 numarada da kayıtlı olup

kazasına “Meram” yazılıdır. İncelemelerimiz sonucunda bu şehidin kaza kaydını “Meram” olarak belirledik.

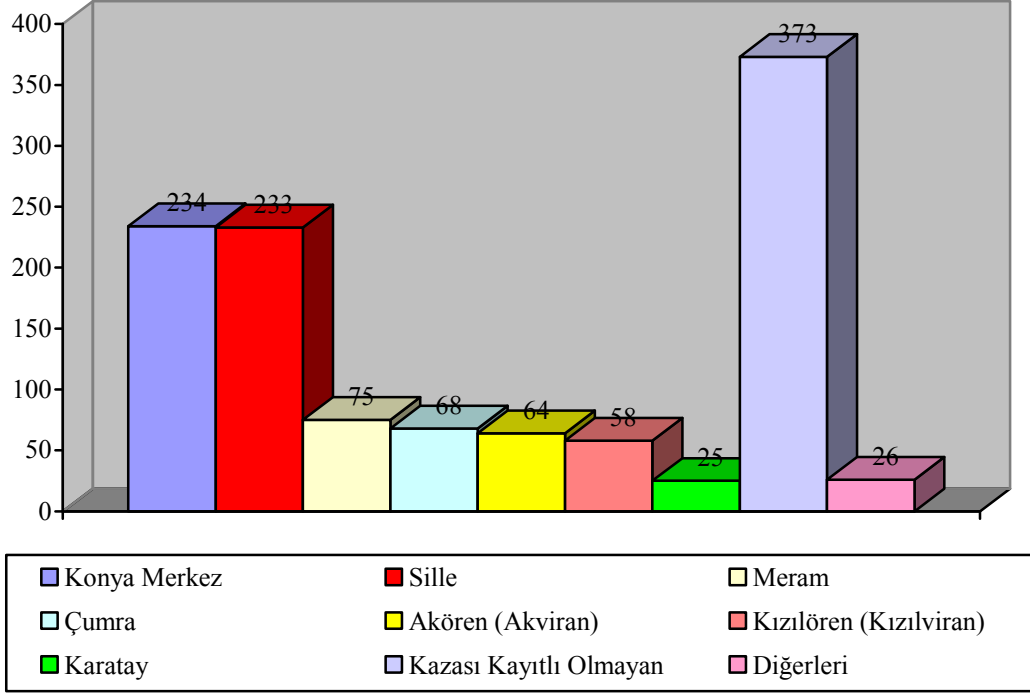
Kayıtlarda kaza bilgisine ulaştığımız şehitlerin büyük çoğunluğunun Merkez ve Sille kazasından olduğunu tespit ettik. Bunları sırasıyla: Meram, Çumra, Akören (Akviran), Kızılören (Kızılviran) ve Karatay kazaları takip etmektedir. Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlı oldukları kaza verileri aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU KAZANIN ADI	BU KAZADA KAYITLI ŞEHİT SAYISI
Kazası Kayıtlı Olmayan	373
Akören (Akviran)	64
Altınekin	7
Bilecik	1
Çumra	68
Dinek	1
Hocacihan	1
Hatunsaray	5
Karatay	25
Kızılören (Kızılviran)	58
Konya Merkez	234
Meram	75
Mürsel Efendi	1
Selçuklu	9
Seydişehir	1
Sille	233

Konyalı askerlerden Çanakkale Cephesi’nde şehit düşenlerin nüfusta kayıtlı oldukları kazalar ile ilgili ulaştığımız bu sonuçlar, Konya merkezden bu cepheye iştirâkin yoğun olduğunu göstermektedir. Çanakkale’de Konya’dan en çok şehit veren kaza 234 şehidi ile Konya Merkez kazasıdır. Çanakkale şehitlerinin 373’ünün kazası ile ilgili kayıt tutulmadığından ilgili şehitler için “Kazası Kayıtlı Olmayan”

ifadesi kullanılmıştır. Şehitlerin kayıtlı oldukları kaza dağılımlarını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 28. ŞEHİTLERİN NÜFUSTA KAYITLI OLDUĞU KAZALAR

Çanakkale’de şehit düşmüş Konyalıların kayıtlardaki künyeleri ile ilgili ulaştığımız verilerden bir diğeri de şehitlerin kayıtlı oldukları mahalle ve köy adlarıdır. Kayıtlarda 528 Konyalı şehidin bağlı buldukları mahalle ve köy ile ilgili hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Konu edilen künye bilgisine ulaştığımız 628 şehidin kayıtlı oldukları mahalle ve köy isimlerinin çeşidi ise oldukça fazladır. Buradan Çanakkale Cephesi’nde Konya’nın hemen her köy ve mahallesinden şehit verilmiş olduğu sonucuna ulaşıyoruz.

Kayıtlarda Çanakkale Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların künyelerine yazılmış mahalle ve köy isimlerinden bazıları günümüz Konyasında halen mevcut olan mahalle ve köy adlarıdır. Ağrız, Başarakavak, Bulumya, Çayırbağı, Hatıp, Hatunsaray, Hoca Cihan, Ulu Irmak, Ferhuniye ve Fakih Dede bu duruma örnek isimlerden bazılarıdır. Neticede Çanakkale Cephesi’nde Konya’nın hemen her köy ve mahallesinden askere sevk edilmiş şehitlerin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu

tespite ulaşmamızda etkili olan kayıtlardaki mahalle ve köy isimleri aşağıdaki listede şehit sayısı ile birlikte yazılmıştır:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI
Abdi Tolu	2	Hacı Şaban	1	Mücellid	1
Abdülaziz	1	Hacı Yusuf	1	Müşki	2
Abdürreşid	1	Hamidiye	2	Nehr-i Kafur	4
Ağabeyli	1	Hasan Dede Mescid	2	Nişantaş	2
Ağrız	7	Hasan Şeyh	5	Obruk	8
Ahmediye	1	Hatıp	3	Obruk / Aksaklı	1
Ahmet Fakih	1	Hatıp / Bayat	1	Obruk / İpekler	1
Ak	3	Hatıp / Çomaklı	1	Obruk / Yağlıbayat	1
Akbaş	2	Hatıp / Dikmeli	1	Okcu Alan	6
Akçaşar	3	Hatıp / Karadiğın	1	Orhaniye	3
Akören (Akviran)	17	Hatıp / Yenibahçe	1	Orta Camii	1
Aksine	5	Hatunsaray	13	Orta Mescit	4
Alan	3	Hatunsaray / Çukurçimen	2	Orta Sinan	2
Alemdar	1	Hatunsaray / Karaağaç	1	Ovakavağı	1
Arık Viran	1	Hatunsaray / Yeşiltekke	1	Öyle Bekledi	1
Aşağı	3	Hayroğlu	6	Pir Esad Hacı Hüseyin	2
Aşağıpınarbaşı / Meydanköy	2	Hoca Cihan	1	Pir Esad Kaba Sakal	4
Aşıklar	3	Hoca Cihan Aşağı	3	Piri Mehmet Paşa	2
Avalama	2	Hoca Cihan Yukarı	1	Polatlar	10
Avata	1	Hoca Faruk	1	Recep Ağa	3
Baba Sultan	1	Hoca Habib	2	Resil	3
Bağ Evliya	2	Hoş Havan	1	Saatçi	1
Başarakavak	27	İbrala	1	Sadıklar	1
Bey Hekim	2	İç Karaarslan	1	Sahib Ata	1
Bilecik	3	İhsaniye	4	Sakahane	1
Binari	1	İnlice	5	Saraç Oğlu	1
Borda Başı	1	İsli Hisar	2	Saray Köy	6
Botsa	3	İsmil	6	Sarı Hasan	2

Bulamaz	4	Kalenderhane	1	Sarı Kız	1
Bulgur İmam	3	Kara Höyük	1	Sarı Yakub	2
Bulumya	6	Kara Kayış	5	Sarnıç	6
Burhan Dede	4	Kara Sınır	1	Sebhavan	1
Büyük Sinan	4	Karacaviran	5	Seçme	1
Cami-i Cedid	7	Karacihan	5	Sığır Sokağı	1
Cami-i Kebir	4	Karadiğın	4	Sırçalı	5
Camili	2	Karahöyük	9	Sızma	4
Cedidiye	2	Karataş	1	Sille	1
Civar	2	Kârhanne	4	Sille / Akpınar	1
Çalıklı	1	Karkın	2	Sultaniyecami Mah.	1
Çalmanda	3	Kasab Sinan	1	Sulutaş	2
Çaltı	1	Kavak	6	Sungur	1
Çamurluiret	4	Kayacık Araplar	1	Südcü	2
Çayırbağı	5	Kayacık Mescit	1	Süzme	3
Çelebi	1	Kayı Hüyüğü	1	Şekerfuruş	1
Çomaklar	2	Kazcı	1	Şems	1
Çukur	2	Kazgan Dede	1	Şeyh Ahmet	2
Çukur Çimen	4	Keci Muhsine Hamidiye	2	Şeyh Aliman Çavuş	1
Çukur Çimen Tekke	3	Keçeci	2	Şeyh Aliman Çavuş Oğlu	1
Çumra	8	Keçi Mahallesi Atik	1	Şeyh Aliman Recep Ağa	1
Darıcı	1	Kerim Dede Cami	4	Şeyh Aliman Sığır Sokağı	1
Dedem Oğlu	1	Kerim Dede Çeşme	4	Şeyh Aliman Yahşi	1
Dedem Oğlu Kuş Kondu	2	Kerim Dede Mektep	2	Şeyh Osman Yahşi	1
Dedem Oğlu Yaylası	1	Kızılhan	1	Şeyh Osman-ı Rumi	1
Dere Meram Cami-i Kebir	1	Kızılören (Kızılviran)	19	Tarhane	3
Deste	6	Kızılören / Akpınar	3	Taşra Karaaslan	1
Dinek	2	Kızılören / Erenkaya	1	Tat Köy	11
Dinek / Çukurkavak	1	Kızılören / İnce B.	1	Tolasa	1
Dinek / Tahtalı	3	Kızılören / Kayalı	1	Topraklık	2
Dolap Battal	3	Kızılören / Sefaköy B.	2	Topucak Mah.	1
Dolap Camii	3	Kicimuhsine Hamidiye	1	Ulu Bekledi	1
Dolap Halil	3	Kirli Giret	11	Ulu Irmak Ali Hoca	3
Dolap Mahmut	1	Kisecik	1	Ulu Irmak Burhan Dede	2
Dolap Mektep	1	Kirişçi Mah.	1	Uzun Sinan	1

Dolap Pare	1	Koca Sinan	1	Vadi Meram Aşağı	3
Durak Fakih	1	Koçaş	2	Vadi Meram Aşıklar	3
Durunday	1	Kozcu	2	Vadi Meram Camii Kebir	4
Fakih Dede	4	Kozlu	6	Vadi Meram Durunday	1
Ferhuniye	4	Köyceğiz	1	Vadi Meram Sokak	1
Fethiye	4	Kuzgunkavak	1	Yahşi	3
Gem Almaz	2	Kuzucu	1	Yanık Cami	2
Gene	2	Küçük Köy	2	Yarma / Hayroğlu	1
Glisra	6	Küçük Sinan	4	Yarma / İsmail B.	2
Gödene	8	Küçükviran	1	Yarma / Ovakavağı B.	1
Gurb-u Cedid	1	Mahremi	1	Yukarı	1
Güvercinlik	2	Mamure	1	Yunus Oğlu	3
Hacı Cemil	6	Mamuriye	2	Zengicek	1
Hacı Süleyman	2	May	7	Zıvarık Tekeli Oğlu	1
Meydan Köyü	1	Merkez / Büyükaşlama	1	Zokak	1
Hiçbir Kayıt Olmayan	528				

Bu verilerin KVMVD kayıtları dışındaki saha kaynaklarında yapılacak başka çalışmalarda değişme ihtimali elbette mümkündür. Çalışmamızda mahalle ve köy kaydına ulaştığımız 628 şehit ile ilgili veriler, I. Dünya Savaşı'nın diğer cephelerine olduğu gibi Çanakkale Cephesi'ne de Konya'nın asker sevkiyatında ilk sıralarda yer alan şehir merkezlerinden biri olduğu sonucuna ulaşmamıza olanak vermektedir. Neticede Konyalıların nüfus kayıtlarının olduğu mahalle ve köy isimleri hemen hemen şehir merkezinin tamamını kapsar niteliktedir. İsimlerin çok fazla olmasından dolayı ve ayrıntılı listesi de hazırlandığından bu veriler ile ilgili grafik hazırlanmamıştır.

KVMVD'nin ilk sekiz cildinde yapmış olduğumuz taramalar sonucunda, Çanakkale Cephesi'nde şehit düşmüş 1156 Konyalının kaydına ulaşılmıştır. Konu ile ilgili diğer saha kaynakları incelendiğinde bu sayının değişmesi mümkündür. Ancak Vefâyât Defterleri dışındaki kaynaklar çalışmamızın muhtevası dışındadır. Değerlendirmelerimiz incelenirken bu husus unutulmamalıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM İSTİKLÂL HARBİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILAR

5.1. İSTİKLÂL HARBİ'NİN TÜRK VE DÜNYA TARİHİ'NDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Türk Millî Mücadelesinin temel amacı, tarih içindeki ömrünü tamamlayarak savaşa beraber yıkılan, dağılan ve her taraftan istilaya uğrayıp Batı sömürgeciliğinin iştahına konu teşkil eden Osmanlı Devleti'nin enkazı ve yıkıntılarında Türk olan kısmı kurtarıp yepyeni ve Millî bir devlet yaratmaktır. Millî Mücadele her şeyden önce dışarıya, istilacılara yönelmiş bir hareket olduğu içindir ki, bu mücadelenin teşkilatlanmasında ilk büyük adımı teşkil eden Erzurum Kongresi kararları da, Sivas Kongresi'nden farklı olarak, esas itibariyle, dışarıya, bütün dünyaya hitap etmiştir. Bu sebeptendir ki, bu kararlar Millî Mücadele'nin temel ilkeleri olmuştur. “Millî sınırlar dahilinde bulunan bütün vatan parçalarının bütünlüğü”, “birbirlerinden ayrılmazlığı”, “Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı... milletin bir bütün olarak savunma ve karşı koyması”, “Manda ve himaye(nin) kabul olunamazlığı”, Millî Mücadele sırasındaki dış münasebetlerde daima göz önünde tutulacak esas ilkeler olacaktır²⁹⁴. Bu temel ilkeler, Millî Mücadele'nin, gerek savaşa hazırlık safhasında gerek sıcak çatışmaların gerçekleştiği muharebeler döneminde ve Büyük Zafer'in ardından başlayacak barış sürecinde Türk Milleti'nin haklı davasında yol gösterici olmuşlardır.

Önceki bölümlerde incelediğimiz Mondros Mütarekesiyle birlikte Anadolu'nun hemen her tarafı işgal edilmeye başlanmıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın “müstevliler” dediği emperyalistler, Anadolu'yu kendi aralarında parsellemeye başlamıştır. Kolay değil, II. Viyana'dan itibaren geri çekilme sürecine giren bir cihan devleti, özellikle son on yılda kolu kanadı budana budana Anadolu'ya doğru sıkıştırılmış ve gövde niteliğindeki bu son vatan coğrafyası da elden gitmek üzeredir. Gerçekten de Mustafa Kemal Paşa'nın da Nutuk'ta ifade ettiği üzere Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durum, milletin sahipsizliği ve perişanlığı içler

²⁹⁴ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasî Tarihi (Cilt 1-2: 1914 – 1995)*, s. 307.

acıdır²⁹⁵. Mustafa Kemal Paşa, 24 Nisan 1920 tarihinde Büyük Millet Meclisi'ne yapmış olduğu konuşmada bu durumu şu sözleri ile özetlemektedir:

*“ İtilaf donanmaları İstanbul'a girdikten sonra mütarekename ahkâmı bir tarafa bırakıldı. Gün geçtikçe artan bir şiddetle, hukuku saltanat, haysiyeti hükümet, izzetinefsi millîmiz taaddiyata uğradı. Heyeti İtilafiyeden gördükleri teşvik ve fiilî himaye sayesinde tebba-i Osmaniyeden olan anasırı Müslime her yerde küstahane tecavüze başladılar. ”*²⁹⁶

İstiklâl Harbi'nin başlamasına neden olan bu genel durumun ortaya çıkmasındaki etkenler oldukça önemlidir. Anadolu topraklarının sistemli bir şekilde işgalinin başlamasının arka plânında yer alan olayların çıkış noktasını I. Dünya Savaşı öncesinde de bulmak mümkündür. Ancak bu konu başlı başına bir araştırma konusudur. Önceki bölümlerde de bu konuyu ayrıntıları ile incelemiş olduğumuzdan, burada İstiklâl Harbi'nin nedenlerini I. Dünya Savaşı'nın sonuçları içerisinde incelemeyi uygun gördük.

1914'ten bu yana çeşitli cephelerde yapılan savaşlarda Osmanlı orduları ilk başlarda başarılı mücadele vermiş, Çanakkale'de, Kuttu'l – Amara'da başarılar kazanmış ise de daha sonra yenilgilere uğramış, halkın morali kalmamış, insan kaynaklarının kaybı yanında, iktisadî kaynakları da yok olmuş ve Osmanlı Devleti galiplerin kendileri hakkında vereceği karara razı olarak durumu bekler hale gelmiştir²⁹⁷.

İtilaf güçleri daha Dünya Savaşı sırasında, Osmanlı Devleti yenildiğinde topraklarını nasıl paylaşılacağına ilişkin birtakım anlaşmalar yapmışlardır. Temelde bu anlaşmalar iki öbekte toplânılmaktadır. Birinciler, büyük güçler arasında yapılan, aralarındaki güç dengesi bozulmadan ganimetin bölüşülmesini amaçlayan anlaşmalardır. Bu anlaşmalara ilişkin diplomasi faaliyeti, “Doğu Sorunu” oyununun son perdesi olarak düşünülebilir. İkinciler ise, -her ne kadar vesayet altında olacaksa

²⁹⁵ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 125.

²⁹⁶ Atatürk'ün *Söylev Ve Demeçleri (I – III)*, I. Cilt, s. 12.

²⁹⁷ Y. Özkaya, “1919'un Siyasî Olayları”, s. 29.

da- kendi geleceğini tayin hakkının rol oynadığı, bölgenin ahalisi yada öyle farz edilenlere daha modern bir anlaşma türü altında yapılmış olan vaatlerdir²⁹⁸.

Antlaşmalar sırasıyla; İngiltere, Fransa ve Rusya arasında Mart 1915’de imzalanan İstanbul Antlaşması, İtalya ile ilgili hususların İstanbul Antlaşması’na eklendiği Nisan 1915’de imzalanan Londra Antlaşması, İngiliz ve Fransızlar’ın Anadolu ve Arabistan toprakları ile ilgili paylaşımları için 1916’da imzalanan Sykes-Picot Antlaşması ve aynı yıl bahar aylarında sadece Anadolu toprakları ile ilgili paylaşım tasarılarının karara bağlandığı bir diğer antlaşma, son olarak da İtalya’nın payına düşenlere açıklık getirmek amacıyla 1917’de imzalanmış olan St. Jean de Maurienne Antlaşması’dır²⁹⁹.

Bu anlaşmalar daha savaş devam ederken, 1915 yılı başında başlayan görüşmeler sonucunda İtilâf Devletleri’nin I. Dünya Savaşı sonunda elde edecekleri ganimeti paylaşmak amacıyla yapmış oldukları Gizli Anlaşmalardır. Bu antlaşmaların kapsamı, Millî Mücadele’nin başlamasına da neden olan işgallerin genel çerçevesi olarak da tanımlanabilmektedir. Bu doğrultuda yapılan ilk antlaşmada İngiltere, Fransa ve Rusya arasında İstanbul ve Boğazlar bölgesinin Rusya’ya verilmesi için kesin ve öbür yerler için belirsiz bir anlaşmaya varıldığı görülür. Ardından İtalya’nın İtilâf Devletleri’nin yanında savaşa katılmasını sağlayan, 26 Nisan 1915 günlü Londra Antlaşması ve Onun Anadolu’nun bölüşülmesi ile ilgili dokuzuncu maddesi anılır. Son olarak da İngilizlerle Fransızlar arasında varılmış olan Sykes-Picot Antlaşması ile Doğu Anadolu ve diğer bölge topraklarının paylaşımı söz konusu olmuştur³⁰⁰.

Bu paylaşma antlaşmalarıyla Avrupa büyük devletlerinin “Şark Meselesi” adını vermiş oldukları sorun, görünürde köklü biçimde çözülmüş durumdadır. İngiltere Osmanlı Devleti’nin Anadolu dışındaki topraklarının büyük bir kısmına sahip olacaktır. Rusya İstanbul’a yerleşecek, Boğazları denetleyecek, Doğu Anadolu’ya ve Karadeniz kıyılarının büyük bir bölümüne sahip olacaktır. Fransa, Suriye, Güney Doğu ile Orta Anadolu’yu sömürecektir. İtalya, elinde bulundurduğu

²⁹⁸ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.209.

²⁹⁹ E.Z. Karal, *a.g.e.*, s. 541 – 546.

³⁰⁰ Y.H. Bayur, *a.g.e. III. Cilt, IV. Kısım*, 1991, s.1.

Oniki Ada'dan başka Antalya ve İzmir'e yerleşecektir. Bu suretle de Türkiye haritadan silinmiş olacaktır³⁰¹.

Gizli Antlaşmaların uygulanabilmesine olanak sağlayan, 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi'ne göre, ordu terhis ediliyor, silahlar galip devletlere teslim olunuyor, ulaşım yolları, haberleşme araçları, tüneller, limanlar galip devletlerin ellerine bırakılıyordu. Antlaşmanın 7. Maddesine göre, İtilâf Devletleri, güvenlikleri için tehlikeli gördükleri yerleri işgal etme hakkına sahip oluyorlardı. İşte bu 7. Madde, ateşkesin imzalanmasından itibaren, İtilâf Devletleri'nin güvenliği tehlikeye girmediği halde, sebepsiz yere onların bir çok bölgeyi işgal etmelerine neden olmuştur. Bunda doğal olarak Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğü rol oynamıştır³⁰².

Savaş sonunda imzalanacak olan barış antlaşmalarının şartları ise 18 Ocak 1919'da toplanan Paris Barış Konferansı'nda hazırlanır. Konferansın kararlarına hakim olan sadece beş devlettir: Amerika, İngiltere, Fransa, Japonya ve İtalya. Bu devletlerin başbakan ve dışişleri bakanlarından meydana gelen bir Onlar Konseyi (Conseil des Dix) kurulur. Lakin bu Konseye esas itibariyle Fransa ve İngiltere hakim olur. Çünkü, Konferansa şahsen katılan Başkan Wilson için, bütün mesele, milletlerarası münasebetlerde devamlı bir barışı sağlayacak ve koruyacak bir Milletler Cemiyeti'nin kurulmasıdır. Halbuki Fransa ve İngiltere, barışı düşünmekten çok, barış düzeninde kendi menfaatlerini en iyi şekilde gerçekleştirecek yolu arama endişesinde dirler³⁰³.

Neticede Ekim 1918'de Osmanlı direnişi çöktüğünde antlaşmalara, sözleşmelere ve vaatlere ilişkin olan durum Osmanlı topraklarının neredeyse tamamının paylaşmış olmasıdır. 1919'da Paris'te toplanmış olan barış konferansı bunları hal yoluna koyma göreviyle karşı karşıya kalmıştır. Burada alınan kararlar, daha önceden yapılmış, hiçbir hukuki dayanağı olmayan Gizli Antlaşmalar'ın uygulanma plânından ibaret olmuştur. Ve işgaller seri bir şekilde başlamıştır. Bu işgaller karşısında başlatılan İstiklâl Harbi üç cephede yapılmıştır: Batı, Güney ve Doğu. Batı Cephesi'nde 1919 Mayıs ortalarından 1922 Eylül başına kadar süren

³⁰¹ E.Z. Karal, *a.g.e.*, s. 546.

³⁰² Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 29.

³⁰³ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 145.

savaşın ilk yarısında Kuvâ-yı Milliye ağır basmaktadır. Düzenli Ordu, ancak 1920 sonlarında devreye girecektir. Güney Cephesi'nde 1920 ve 1921 yıllarının ilk aylarında Fransızlara karşı daha çok Kuvâ-yı Milliye çırpışmıştır. Doğu Cephesi'nde ise, 1920 yılının son aylarındaki Ermenilerle savaşı hemen yalnızca Düzenli Ordu (XV. Kolordu) yapmıştır³⁰⁴. Anadolu'da gerçekleşecek olan bu büyük mücadelede önderlik yapma görevini de Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal üstlenmiştir.

Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı tarihte Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığı'na atanan Mustafa Kemal, kısa bir süre sonra bu görevinden ayrılmış ve 13 Kasım 1918 günü İstanbul'a gelmiştir. O gün deniz ortasında demirlemiş düşman donanmasını gördüğü zaman yaveri Cevat Abbas'a söylediği söz: "*Geldikleri gibi giderler!*" olmuştur³⁰⁵.

O günlerde Anadolu'da tam bir heyecan hakimdir. Ülkenin çeşitli yerlerinde halk, haksız işgalleri protesto ederek mitingler düzenlemiş ve direniş örgütleri kurmuştur. Anadolu insanı saniye kaybetmeksizin vatanını kurtarmak için bölgelerinde bir araya geliyor, örgütleniyor, silahlanıyor, savaşa hazırlanıyordu. Yeni bir devletin kuruluş hazırlıklarıydı bunlar. Ama dağınıktılar ve aralarında irtibat yoktu, hepsinden öte onları derleyip toparlayacak, yönetecek, Anadolu'dan tek ses haline getirecek liderleri yoktur. Mustafa Kemal bütün bu değerlendirmeleri yapmakta, ayrıca, İstanbul'da yapılacak bir iş kalmadığına da inanmaktadır. O'nun için, Anadolu'ya geçmek kaçınılmazdı³⁰⁶.

İtilâf Devletlerinin haksızlıkları ve İstanbul hükümetinin zayıflığı karşısında Türk milleti varlığını ispat ve fiilî tecavüzlere karşı namus ve bağımsızlığını müdafaaya mecbur kalmıştır. Neticede en azından kendi bölgelerini korumak maksadı ile Anadolu'nun neredeyse tamamında bölgesel direnişi biraz olsun disipline ederek başarı kazanmak için Müdafaa-ı Hukuk-u Milliye Cemiyetleri kurulmuştur.³⁰⁷

Anadolu halkı ateşkese rağmen başlayan işgaller karşısında millî bir refleks ile kendini ve vatanını korumak için harekete geçmeye başlar. Ancak bunlar dağınık ve otoriteden yoksun bölgesel direnişlerdir. Kuvâ-yı Milliye deyiminin sözlük anlamı

³⁰⁴ M. Tunçay, *a.g.e.*, s. 68.

³⁰⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 161.

³⁰⁶ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 40.

³⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için bakınız M.M. Kansu, *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, I. Cilt*, s. 214 – 216.

millî kuvvetler, milis kuvvetleri demektir. Kuvây-ı Milliye; düzenli ordu birlikleri dışında bir gerilla savaşıyla mücadele veren sevk ve idareleri merkezi bir komutanlığa bağlı olmayan silahlı gruplardır. 40 ay süren İstiklâl Savaşı'nın 1,5 yıllık bölümünde Kuvâ-yı Milliye etkili olmuş veya adından söz ettirmiştir. Aslında Türkiye'de Müdafaa-i Hukuk ve Kuvây-ı Milliye fikri daha gerilere dayanır. Kuvâ-yı Milliye fikrinin oluşmasını Venizelos'un Batı Anadolu'daki Türklerin mallarının, mülklerinin alınıp içeride kurulması düşünülen Türk devletine gönderileceğini söylemesi, daha dün Balkanlardan kopup buralara yerleşen halkın yeni yerlerinden atılmak korkusu yaşatmıştır. Hem bunlar hem de verimli toprakların sahipleri de buralardan atılmak istememişlerdir³⁰⁸.

Ümide gerçekten pek az yer vardır. Hemen hemen sekiz yıllık sürekli bir savaşla bitkinleşmiş, bir zamanların büyük Osmanlı Devleti, yenilerek sırt üstü yere serilmiş, başkenti işgal edilmiş, liderleri firardadır. Ülke parçalanmış, yoksullaşmış, nüfusu azalmış ve maneviyatı kırılmıştır³⁰⁹. Yeni bir savaştan yorgun ve bitkin çıkmış olan ve Mondros Ateşkesi şartlarına göre ordusu terhis olmuş, silahlarını bırakmış bir Anadolu'nun çabucak düzenli bir ordu kurması elbette olanaksızdı. Bu yüzden teşkilatlandırılmış milis kuvvetleri ile Osmanlı Ordusunun arta kalan kuvvetleri işgal kuvvetlerine karşı koyacaklardır³¹⁰.

Mustafa Kemal Paşa 19 Mayıs 1919'da (Yunanlıların İzmir'e çıkışından 4 gün sonra) Samsun'a ayak bastığı zamanki durum budur. Atatürk o günlerdeki genel vaziyeti 24 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi'ne yaptığı konuşmada şu şekilde açıklamıştır:

“ ... Bildiğiniz gibi Ahmet İzzet Paşa Hükümeti milliyetler esasına dayanan adaletli bir barışa kavuşmak ümidiyle ateşkes istedi. Bağımsızlık uğrunda namusu için yiğitçe dövüşen milletimiz 30 Ekim 1918'de imza edilen ateşkes ile silahını elinden bıraktı.

İtilaf donanmaları İstanbul'a geldikten sonra ateşkesin hükümleri bir tarafa bırakıldı. Gün geçtikçe artan bir şiddetle, Saltanat hukuku,

³⁰⁸ Yücel Özkaya, “ Batı Anadolu'nun İşgali ve Kuvâ-yı Milliye”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 40 – 41.

³⁰⁹ B. Lewis, *a.g.e.*, s.241.

³¹⁰ Yücel Özkaya, “ Güney, Güney – Doğu'da Savunmalar ve 1920 Senesindeki Siyasî Olaylar”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 273.

hükümetimizin onuru ve millî şerefimiz adaletsizce saldırılara uğradı. İtilaf heyetinden gördükleri destek ve fiilî koruma sayesinde Osmanlı halkı olan gayri Müslim unsurlar da her yerde alçakça saldırılara başladılar.

Mebuslar Meclisi'nin dağıtılması, kuvvetini milletten almayan İstanbul Hükümetinin sık sık değişmesi ve halkın vicdanından doğan millî birlik uğrundaki çalışmaların –üzücüdür ki- siyasal ihtiraslara kurban edilmesi yüzünden dünyaya karşı millî varlığımız hakkında duyurulamadı.

Yabancı kuvvetlerin işgali altında inleyen başkentimizde kan ağlayan bütün onurlu kişiler, aydınlarımız, din ve devlet hizmetlerinin önde gelen kişileri, sultanlık ve halifelik makamının ve millî bağımsızlığımızın bu tehlikeli durumdan kurtarılması için ancak millî vicdandan doğan birliğin kararlılık ve iradesine bağlı bulunduğu inandılar. Fakat İstanbul'un baskı ve işgal altında bulunmasından millî onuru korumanın maddeten imkanı kalmamıştır.

İşte bu sırada idi ki Anadolu'ya yönetim ve askerlikle ilgili olmak üzere ordu müfettişliğine atandım. Bu görevi, dine ve millete hizmet için Allah'ın en büyük bir ilâhî lütfu kabul ettim. ...³¹¹

Mustafa Kemal Paşa, 9. Ordu Müfettişi olarak gittiği Samsun'da Millî Mücadele'nin başlaması için hemen harekete geçmiştir. Büyük komutanlarla temasa geçmiş ve çeşitli bölgesel örgütleri tek bir ulusal örgüte dönüştürme girişimlerini başlatmıştır. 21 Haziran'da Rauf (Orbay), Ali Fuat (Cebesoy) ve kendi kurmay heyetinin en üst rütbedeki üyesi Refet (Bele) ile Amasya'da buluşmuş ve bir tamim kaleme almıştır. Amasya Tamimi adını verdikleri bu tamim, Erzurum'daki Kâzım Paşa ile olan telgraf istişaresinden sonra Anadolu'daki bütün sivil ve askeri yetkililere gönderilir. Tamim, bütün yurda, ülkenin tehlikede olduğunu, onu İstanbul'daki hükümetin koruyamadığını ve ülkeyi sadece milletin azminin

³¹¹ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 12-14.

kurtarabileceğini bildirmiştir³¹². Bu tamimin başlangıç cümleleri, onu izleyen yıllarda temel kabul edilen milliyetçi programın anahtar noktasını kuvvetle belirtir:

1. *Vatanın tamamıyeti, milletin istiklâli tehlikededir.*
2. *Hükümeti merkeziye deruhde ettiği mesuliyetin icabatını ifa edememektedir. Bu hal milletimizi madum tanıtıyor.*
3. *Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.*³¹³

Millî Mücadele tarihinde “Amasya Kararları”, “Amasya Tamimi” olarak da anılan bu altı maddelik tamim, dört madde halinde hemen ilgililere iletilmiştir. Son derece stratejik bir mevkiye ve millî harekete katılım açısından uygun bir zeminin bulunduğu Amasya’da yayınlanan bu tamim; yazarlar tarafından Anadolu İhtilali’nin bildirisini olarak da değerlendirilmiştir. Bu tamim içeriğinden de anlaşılacağı gibi, Türk milletinin egemenliği eline alması için yapılan bir çağrıdır. Bu tamim, Türk milletini bir taraftan işgalci devletlere, diğer taraftan onlarla işbirliği yapan İstanbul hükümetlerine karşı ayaklanmaya da davet etmektedir³¹⁴.

Mustafa Kemal Paşa genelgeyi bütün yurda yayarken, İstanbul’da tanınmış kişilere de özel mektuplar yollayarak, mitinglerle işlerin düzene konamayacağını, bunların yeterli olmadığını, artık Anadolu’ya hâkim olmak değil, ona bağlı olmak gerektiğini duyurmuştur. Amasya Genelgesi, Millî Mücadele savaşında hiç şüphesiz en büyük aşamalardan biridir³¹⁵.

Anadolu’da coşkuyla karşılanan genelgenin İstanbul’da yaptığı etki iyi olmamıştır. Harbiye Nazırı Ali Kemal bir yandan 23 Haziran’da bütün valiliklere gönderdiği gizli bir telde Mustafa Kemal’in azledildiğini ve kendisinin resmî bir sıfatı kalmadığını bildirerek emirlerini dinlenilmemesini istemiştir. Diğer yandan da Elazığ’da vali tayin ettiği Ali Galip ve adamlarına, Mustafa Kemal’i tutuklatmak için Sivas’ta plânlar hazırlatmış, aleyhinde propagandalar yapmıştır. Ancak bunların hepsi boş bir çabadan öteye gidememiştir³¹⁶.

³¹² E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.218.

³¹³ B. Lewis, *a.g.e.*, s.247-248.

³¹⁴ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 169-170.

³¹⁵ Yücel Özkaya, “ Mustafa Kemal Paşa Anadolu’da”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 151 - 152.

³¹⁶ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 50.

Amasya Tamimi'nde ayrıca, Anadolu'daki en emin yer olarak düşünülen Sivas'ta millî bir kongrenin yapılacağı ve her vilayetin derhal "milletin itimadına mazhar" üç delege göndermesi gerektiği ilan edilir. M. Kemal bu kongrenin hemen yapılmasını istemiştir. Ancak doğuda bölgesel ve yerel cemiyetlerin birliği olan *Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti* tarafından bölgesel bir kongre zaten düzenlenmiş bulunmaktadır. Ermenilerin altı Doğu Anadolu vilayeti üstünde hak iddia ettikleri ve onların taleplerinin Paris'te sıcak karşılandığı bilinmektedir³¹⁷.

İstanbul Hükümeti ve İtilâf Devletleri M. Kemal'in faaliyetlerinden ve yaşanmakta olan gelişmelerden telaşa kapılarak 5 Temmuz'da İstanbul'a geri çağırılmışlar ve O geri dönmeyi reddedince 9. Ordu Müfettişliği görevinden azledildiğini bildirmişlerdir. Olayları her zaman en başından analiz ederek hareket etmek gibi çok önemli bir özelliğe sahip olan M. Kemal, görevinden istifa ettiğini çoktan İstanbul'a bildirmiştir. Bu tehlikeli bir gelişmedir. Zira sivil bir şahsiyet olarak ordu üzerindeki nüfuzunu kaybetme tehlikesi ile de karşı karşıya kalmıştır. Ancak M. Kemal'i tutuklaması ve başkente göndermesi emrini alan Kâzım Paşa (Karabekir), bu emre itaat etmeyip kendisini halen üstü olarak addettiğini bildirerek M. Kemal'in konumunun güvence altına alınması hususunda önemli bir girişimde bulunmuştur. Diğer subay ve askerler de Kâzım Paşa'nın yolunu izlemişlerdir. Nihâî durum M. Kemal Paşa liderliğinde Millî Mücadele'nin devam ettirilmesi olmuştur.

10 Temmuz'da toplânması plânlanan Erzurum Kongresi 23 Temmuz'da toplânabilir. Bitlis, Erzurum, Sivas, Trabzon ve Van'dan gelen 56 delegenin katıldığı Kongre'nin başkanlığını, bu göreve seçilen Mustafa Kemal yapmıştır³¹⁸. Erzurum'da 23 Temmuz 1919'da, Meşrutiyet devriminin 11. yıldönümünde toplânan bu kongrede, altı doğu vilayetinin Devlet dahilinde kalma kararını yeniden bildiren, ama ayrıca hem mütareke sınırları içerisindeki bütün toprakların hem de Müslümanların bir çoğunluk oluşturdukları öteki bölgelerin toprak bütünlüğünü ve ulusal egemenliğini talep eden on maddelik bir beyanname kabul eder. millî bağımsızlığı muhafaza etmek, saltanatı ve halifeliği korumak için millî güçlerin harekete geçmesi gerektiğini bildirerek ve Osmanlı topraklarını devletten ayırma girişimlerine, İstanbul'daki hükümet dış baskılarla boyun eğse bile, direneceğini ilan etmiştir.

³¹⁷ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.219.

³¹⁸ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 52.

Kongre dağılmadan önce, Mustafa Kemal'in başkanı olduğu bir *Heyet-i Temsiliye* seçmiştir³¹⁹.

Neticede Kongre bildirisinde; vatanın bölünmezliği, yabancı işgaline karşı milletin direnişte bulunacağı vurgulandıktan sonra hükümetin görevlerini yapamaması halinde kongre tarafından seçilen geçici bir hükümetin kurularak vatanın bağımsızlığını koruyacağı, manda ve himayenin kabul edilemeyeceği, Hıristiyan ahaliye ayrıcalıklar verilemeyeceği yer almaktadır. Ve alınan karar gereğince kurulan Heyet-i Temsiliye'de şu isimler yer almaktadır: Mustafa Kemal, Rauf Bey, Raif Efendi, İzzet Bey, Servet Bey, Şeyh Fevzi Efendi, Bekir Sami Bey, Sadullah Bey, Hacı Musa Efendi³²⁰.

Sivas'taki millî kongre 4 – 11 Eylül 1919 tarihleri arasında yapılır. Bu kongrede bütün Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri tek çatı altında toplânarak *Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti* adını almıştır. Kongre'de Amerikan mandası da dahil olmak üzere bir çok seçenek tartışılır ama sonunda Erzurum Kongresi'nde benimsenen kararlar yeniden ilan edilir. Yine bir Heyet-i Temsiliye seçilir ve Mustafa Kemal başkan atanır. Bu heyet bundan böyle direniş hareketinin millî yürütme organı olarak bir hükümet gibi çalışmaya başlayacaktır. Bu durum, İstanbul Hükümeti'ni özellikle de Damat Ferit'i rahatsız etmiş ve kongrenin engellenmesi için Malatya valisi Ali Galip Bey'den gereğinin yapılması istenmiştir. Ancak bu doğrultuda yapılan hiçbir girişim amacına ulaşamamış Kongre süreci başarıyla tamamlanmıştır³²¹.

Hem Erzurum Kongresi, hem Sivas Kongresi'nin düzenlenmesi sırasında Mustafa Kemal yalnız İstanbul hükümetinin kendisini bertaraf etmek için tezgahladığı oyunları değil, aynı zamanda müzakereler sırasında da kendine karşı ortaya çıkan muhalefetin taktiklerini de boşa çıkarmaya çalışmıştır. Muhalefetin, Kongre Reisliği'nin sıraya bindirilmesi yolunda yaptıkları kulisleri, önerdiği kapalı oylama ile bozmuştur. Diğer taraftan Elazığ Valisi Ali Galip'in kongreyi, topladığı kuvvetlerle basmak yolundaki tertiplerini de civardan sağlanan birlikleri üzerine göndererek boşa çıkartmıştır. Bütün bu güçlükler karşısında çalışmalarını

³¹⁹ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.219.

³²⁰ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 52-53.

³²¹ B. Lewis, *a.g.e.*, s.251.

tamamlayan Sivas Kongresi'nin yayınladığı bildirinin özü Erzurum Kongresi Bildirisi'nin aynısı olmuştur. Fazladan olarak Anadolu ve Rumeli'deki cemiyetler tek isim altında birleştirilmiş, her iki kongrede de temel tartışma konusu olan Manda Sorunu “ancak insalcıl koşullarla ekonomik yardım edilebileceği” şeklinde uzlaştırıcı bir formülle çözülmüş ve ayrıca Heyet-i Temsiliye üye sayısı 16'ya çıkarılmıştır³²².

Sivas Kongresi, Erzurum Kongresi kararlarını genişletmiş, bu kararları, Erzurum Kongresi gibi yalnız doğu için değil, bütün Türkiye'yi kapsar hale getirmiştir. Cemiyetler, tek bir ad altında toplanmıştır. Manda fikri artık tamamen red olunmuştur³²³. Sivas Kongresi Anadolu'da millî bir Meclisin kurulmasını hızlandıran gelişmeleri davet eden bir kongredir. Bütün Anadolu ayaktadır ve yerel kongreler devam etmektedir³²⁴.

Bu durum, İstanbul Hükümeti'nin Anadolu üzerinde bir otoritesinin kalmaması anlamına da gelmektedir. Ve olayların seyri ışığında Damat Ferit görevinden istifa etmek durumunda kalmıştır. Onun yerine kurulan Ali Rıza Paşa Hükümeti daha ılımlı bir politika izleyerek Anadolu Hareketi'nin varlığını hukuken tanımış olduğu Amasya Görüşmeleri sonrasında Meclis-i Mebusan'ın toplanması kararını olumlu karşılamış. Meclis hemen toplanmış ancak 28 Ocak 1920 tarihindeki oturumda “Misak-ı Milli”yi kabul etmesinden kısa bir süre sonra 16 Mart 1920'de İstanbul resmen işgal edilerek Meclis-i Mebusan kapatılmış, yakalanan milletvekilleri tutuklanmıştır³²⁵.

Neticede Osmanlı Devleti payitahtı İstanbul resmen işgal altındadır. İstanbul'un İngiliz askerleri tarafından işgali sistemli bir şekilde gerçekleştirilmiştir. 16 Mart'ta İngiliz kuvvetleri İstanbul'un Türk mahallerine girerler. İtilâf Devletleri komutanı General Wilson, Genç Türklerin ve diğer şüpheli milliyetçi taraftarların tutuklanmasını ve sürülmesini emreder. Toplam olarak 150 kişi kadar tutuklanır ve aralarında Rauf Bey de olmak üzere bir çok milletvekili Malta'ya sürülür. Anadolu'da Milliyetçiler tarafından tutuklanan ve rehine olarak alıkonan İngiliz subaylarıyla değiştirilmek suretiyle, 1921 sonlarında bu milletvekilleri serbest

³²² Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 53-54.

³²³ Yücel Özkaya, *a.g.m.*, s. 158.

³²⁴ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 54.

³²⁵ B. Lewis, *a.g.e.*, s.251.

bırakılmışlardır³²⁶. Bu sırada İstanbul içerisinde yaşanan karmaşayı ve Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'daki arkadaşlarına yaşanabilecek olaylarla ilgili uyarılarını Mazhar Müfit Kansu hatıralarında şu şekilde anlatmaktadır:

“ 16 Mart 1918 sabahı bizim askerlerimiz uykuda iken evvela Şehzadebaşındaki muzika karakolunu İngiliz askeri birdenbire basarak uykudan uyanan askerimizle vukua gelen müsademe neticesinde altı şehit ve on beş yaralı verdiğimiz ve zırhlılardan karaya asker çıkarıldığı, bazı devair ve köşelere müfrezeler ve en ziyade mürur ve ubura mahsus kalabalık mahallerde de damlar üzerine mitralyözler konulmakta olduğu ve İngilizlerin bir taraftan zırhlılarını rıhtıma yanaştırıp Beyoğlu ciheti ile Tophane'yi işgal ettikleri ve bir taraftan da Harbiye Nezareti'ni işgal ederek ve Nezaret telgrafhanesine girerek telgraf tellerini kestikleri ve biraz sonra da Beyoğlu telgrafhanesine de girerek müdür ve memurları kovdukları, orasının da işgal edilmiş olduğu anlaşıldı.

...

İstanbul işgal olunuyor; fakat makamata resmiye ve sarayda telaş yok. Pek tabii bir hal karşısında imişler gibi, hiçbir teşebbüs ve tedbir yok. Mecliste tevkifat başlayacağı şâyi oldu. Mustafa Kemal Paşa bu ciheti üç dört gün evvel yazmış ve hemen Ankara'ya hareketimizi bildirmişken, biz bunu reddederek: 'Kaçmayacağız, sonuna kadar burada kalacağız.' demiştik. Fakat Mustafa Kemal Paşa'nın Rauf Bey'i ve diğer arkadaşları Ankara'ya çağırması ne kadar yerinde imiş. Bu davetten üç dört gün sonra zuhur eden vekayi Paşa'nın istikbali ne kadar dürüst gördüğünü ispat etti. Paşa'nın meziyetlerinden biri de istikbali iyi görmesi idi. Maziye hale nakleder, halden istikbali keşfederdi.”³²⁷

İngilizler işgalin duyulmasını geciktirmek için oldukça çaba harcamışlar ancak başarılı olamamışlardır. İşgal haberi Ankara'ya ulaşır ulaşmaz M. Kemal

³²⁶ B. Lewis, a.g.e., s.251.

³²⁷ Mazhar Müfit Kansu, *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, II. Cilt*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988, s.552-553.

milletvekillerini Ankara'ya gelerek bir "Millet Meclisi"nde yer almaya davet eder. Sonraki birkaç hafta boyunca 92 milletvekili Ankara'ya ulaşmayı başarır ve bunlar Müdafaa-i Hukuk hareketinin yerel şubelerince seçilen 232 milletvekili ile birlikte *Büyük Millet Meclisi*'ni oluşturmuşlar; Büyük Millet Meclisi ilk kez 23 Nisan 1920'de toplanmıştır³²⁸. Mebusların sayısı, ilk açılışta 115 olup bunlardan 50 mebus kalpaklı, 41 mebus fesli ve 21 mebus sarıklıdır³²⁹. Millet Meclisi'nin toplanmasıyla direniş hareketi bir aşama kaydetmiştir. Padişah – Halife'nin otoritesini resmen tanımaya devam etmekle birlikte, millî Hareketin Ankara'daki komuta merkezi artık tam bir hükümet niteliğini almıştır. Aynı zamanda da, İtilâf Devletlerinin kabul etmiş olduğu barış koşullarını Büyük Millet Meclisi asla kabul etmeyeceği için bir çatışmanın artık an meselesi olduğu da açıkça ortaya çıkmıştır³³⁰.

İstanbul'da Nisan 1920'de Damat Ferit Paşa'nın yeniden sadrazam oluşuyla birlikte, İstanbul ve Anadolu arasındaki çatlak hızla açıldı. Şeyhülislam, hükümetin isteği üzerine bir fetva yayınlayarak milliyetçilerin asi olduğunu, gerçek inananların bunları öldürmeye çaba göstermesi gerektiğini ilan etti. Hemen ardından Mustafa Kemal ile bazı önde gelen milliyetçiler gıyaplarında ölüme mahkum edildiler. Milliyetçiler buna, Ankara müftüsünün hükümettekileri vatan haini ilan eden bir fetvasıyla mukabelede bulundular. Milliyetçiler saltanat ve hilafetin muhafazası için savaşmakta olduklarını önemle vurgulayıp, kabineyi ve İtilâf Devletlerini kınadılar. Ayrıca mücadelelerinin İslami niteliğinin de altını çiziyorlardı. Mustafa Kemal hem Anadolu'daki geleneksel Suni din önderlerinin hem de Alevi cemaati önderleri ile Bektaşî tarikatının desteğini almaya büyük itina gösteriyordu³³¹.

Daha önceki konularımızda Millî Mücadele'de Konya başlığı altında Mevlevî Dergahı'nın Millî Mücadele'ye vermiş olduğu desteği ayrıntıları ile açıklamıştık. Millî Mücadele liderlerinin haksız birtakım iftiralara maruz bırakılmak istenmelerinin sebebi istenilen sonucun elde edilememiş olmasıdır. İtilâf Devletleri Anadolu'nun işgalini başlatmışlar ancak her girdikleri yerde söndüremedikleri bir millî müdafaa ile karşılaşmışlardır. Buraya kadar genel hazırlık safhasını vermiş

³²⁸ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.221-222.

³²⁹ M.M. Kansu, *a.g.e. II. Cilt*, s. 570.

³³⁰ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.222.

³³¹ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.222.

olduğumuz İstiklâl Harbi'nin cephelerdeki düşmanla yapılmış olan sıcak çatışmalar süreci ise en az siyasî mücadeleler kadar zorlu gerçekleşmiştir. Çünkü yeni kurulan Büyük Millet Meclisi'nin elindeki kuvvetler dağınıktır. Dağınık olmayan kuvvetlerin büyük kısmında ise önemli eksiklikler bulunmaktadır.

İstiklâl Harbi, Yunanlılar'ın 15 Mayıs 1919'da İzmir'e asker çıkartıp Ege bölgesini işgale girişmeleriyle başlamıştır. Bundan önce İstanbul'a İngiliz ve Fransızlar, Musul'a İngilizler, Antalya yöresine de İtalyanlar gelmişlerdir. Ama bu işgaller, silahlı direnişle karşılanmadığı için, savaş çıkmış sayılmaz. İstiklâl Harbi'nin başlangıcı, 1919 Mayıs ayı sonlarında Ayvalık'ta Yarbay Ali (Çetinkaya) Bey'in, bir Yunan çıkartma birliğini ateşle karşılaşmasıdır. Aynı ay içinde Mustafa Kemal Paşa da 9. Ordu Müfettişliği'ne atanarak Samsun'a gitmiş ve Millî Mücadeleyi örgütleme çalışmalarına girişmiştir³³². Mücadeleyi sonuçlandıracak yer, Batı Cephesi'dir. Buradaki gelişmeleri biraz daha ayrıntılı incelemeye çalıştık. Fakat ondan önce diğer iki cephe ile ilgili genel bir çerçeve çizmek, Batı Cephesi muharebelerinin diğerlerine tesirini de anlamamız açısından önem taşımaktadır.

Osmanlı ordusunun durumu yenilgiler, salgın hastalıklar ve firarlar yüzünden tükenmiş haldedir ama yine de bir varlığı vardır. Ocak 1916'da Osmanlı ordusunda eğitilmiş ve silahlı asker sayısı 800.000 iken, Ekim 1918'de bu rakam inanılmaz bir biçimde 100.000'e düşmüştür. Ordunun komuta örgütü henüz sağlamdır ve önde gelen subayların hemen hepsi, mesleklerinde geçen on yıl içinde yükselmiş olan Jön Türk subaylarıdır ve direnişi desteklemişlerdir. Askerlerin silah bırakmasını ve terhis olmalarını gizlice engellemişler ve bölgesel direniş örgütlerine gizlice silah ve mühimmat temin etmişlerdir. Öyle bile olsa Anadolu'nun çoğunda ordunun gücü etkileyici değildir. Trakya, Boğazlar bölgesi ve tüm Batı Anadolu, 804 kilometrelik bir kıyı hattı boyunca dağılmış 35.000 civarında askere sahiptir ve bir çoğu İtilâf Devletlerinin denetimindeki bölgelerde bulunmaktadır. Düzenli ordu birlikleri öylesine zayıftır ki milliyetçiler Yunan işgalcilerine karşı direnmek için 1921'e kadar Türk ve Çerkez çetelerine bel bağlamak zorunda kalmışlardır. Bu çeteler sürekli akınlarla Yunan ordusuna hayli rahatsızlık vermişlerdir³³³.

³³² M. Tunçay, *a.g.e.*, s. 68.

³³³ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.217.

Güneyde askeri durum biraz daha iyidir. Kilikya'da ve Suriye çölünün kuzeyinde (Osmanlı Devleti'nin Suriye ordularından kalan) 18.000 civarında asker ve daha doğuda 8.000 asker bulunmaktadır. Merkezi Adana olan Kilikya'da, Urfa, Maraş, Antep kentlerindeki hava başından beri çok gergindir. Gayet belirgin bir biçimde Müslüman ağırlıklı olan bu bölgeler Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Ama Fransızlar yerel Ermeniler'i askere alıp bunları silahlandırdıklarında Ermenilerin bu bölgedeki hak iddialarının itibar göreceğine dair güçlü kuşku uyandırmışlardır. Savaş burada 1920'de başlamıştır. Mondros Mütarekesi'nin 5. Maddesi gereğince, sınırların korunması ve iç düzenin sürdürülmesi için gerekenden fazla askerler derhal terhis edilecektir. Fakat antlaşmanın herhangi bir yerinde, bazı ordu birliklerinin lağv edileceği söylenmemiştir. Buna dayanılarak, birlikler insan gücü bakımından zayıflatılmış fakat iskelet kadrolar korunmuştur. Yine de, altı ay içinde, bir yeniden örgütlenme sonucu olarak, Ordu karargâhları kaldırılıp (bunların yerine – Mustafa Kemal Paşa'nın 1919 Mayıs'da atandığı görev gibi – Müfettişlikler konulmuştur), elde kalan arazi, dokuz kolordu bölgesine ayrılmıştır. İstiklâl Harbi'nin hazırlanmasında, bunlardan Ali Fuat (Cebesoy) Paşa'nın komutasındaki XX. ve Kâzım Karabekir Paşa'nın komutasındaki XV. Kolordular asıl çekirdeği oluşturacaklardır³³⁴.

Mustafa Kemal, Güney cephesi ile ilgili olarak yürütülecek harekât plânını şu esaslara göre belirlemiştir: Fransız kuvvetleri ayrı ayrı veya birdenbire buldukları yerde kuşatılacak, ufak garnizonlardan başlanarak esir ve imha edilecekti. Tüneller, köprüler ve yollar tahrip edilecek, gezici birliklerin yolları kesilecek, Fransızların birbirleri ile bağlantısı kesilecekti. Fransız birliklerinin kaldığı yerlere geceleri saldırı düzenlenecekti. Bu tedbirlerin belirlendiği sırada, Maraş'ta Fransız ve Ermenilere karşı amansız bir mücadele başlamak üzereydi³³⁵. Güney cephesinde gerilla savaşı düşünülmüştür. Bu bölgede son derece basit silahlarla savunma yapan milis kuvvetleri başarılı sonuçlar alırlar³³⁶.

Maraş şehri önce İngilizler tarafından 22 Şubat 1919'da ardından 29 Ekim 1920'de Fransızlar tarafından işgal edilir. Ocak ayına kadar süren küçük çatışmalarla

³³⁴ M. Tunçay vd., *a.g.e.*, s. 56 – 57.

³³⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.235.

³³⁶ Y. Özkaya, “Güney, Güney – Doğu'da Savunmalar ve 1920 Senesindeki Siyasî Olaylar”, s. 273.

Maraş halkı Fransız askerlerine karşı mücadelelerine devam ederler. 21 Ocak 1920'de başlayan şehir içi çarpışmaları sonucunda şehir halkı bütün varlığı ile mücadele etmiş ve Fransız kuvvetleri 11 Şubat'ı 12 Şubat'a bağlayan gece karanlıktan faydalanarak geri çekilmiştir. Böylece 12 Şubat 1920 tarihinde Maraş düşman işgalinden kurtarılmıştır. Maraş'ta kazanılan başarı Millî Mücadelenin ilk zaferi olmuştur. 12 Şubat 1920'de Ankara'da meclisin henüz açılmadığı ve Düzenli Ordu'ya geçilmediği dikkate alınırse elde edilen başarının önemi daha iyi anlaşılacaktır. Maraş'ta kazanılan zaferde Maraş Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti'nin yönlendirdiği şehir halkının büyük rolü olmuştur. Bu başarı Millî Mücadele'nin ilk kıvılcımıdır³³⁷.

24 Mart 1919'da İngilizler tarafından işgal edilmiş olan Urfa, 15 Eylül 1919 tarihli Suriye İtilâf-nâmesine göre, Fransa'ya bırakılmış, Fransa da 30 Ekim 1919'da Urfa'yı işgal etmiştir. Urfalılar, 15 Ocak 1920'de Kuvâ-yı Milliye teşkilatlarını kurarlar. 28 Şubat 1920'de millî kuvvetler Fransızlara karşı taarruza geçerler. Urfa'daki gençlerden Çanakkale Müfrezesi kurulmuş, savaşta yüz yirmi beş kişi şehit olmuş, yüz altmış sekiz kişi yaralanmış, bunlardan da on iki kişi daha sonra ölmüştür. Fransızlar, 8 Nisan'da şehri teslim için konuşmayı kabul etmiş, 10 Nisan 1920'de Urfa'yı terk etmelerinden sonra, Urfa Kalesi'ne Türk Bayrağı çekilmiştir³³⁸.

15 Ocak 1919'da İngilizler tarafından işgal edilen Antep ise 29 Ekim 1920'de İngilizlerin geri çekilmesi sonucu Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. On ay dokuz gün Fransız ve Ermeni kuvvetlerine karşı direnen Gaziantep halkı baş gösteren açlık yüzünden teslim olmak zorunda kalmıştır. Bunun üzerine Fransızlar şehrin önemli yerlerini tekrar ele geçirirler. 21 Ekim 1921 tarihinde Fransızlarla yapılan Ankara Antlaşması üzerine Gaziantep 25 Aralık 1921 tarihinde düşman işgalinden kurtulmuştur³³⁹.

Mondros Mütarekesi gereğince Fransızlar, eski adı ile Kilikya denilen, Adana ve yöresini ve özellikle bölgedeki hayati önem taşıyan kilit noktalarını, şehir ve kasabaları işgal etmişlerdir. 11 Eylül 1920'de, İngilizler'le Fransızlar arasında yapılan bir anlaşma üzerine, Fransa Musul'daki haklarını İngiltere'ye bırakmış,

³³⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.235 - 239.

³³⁸ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 277 - 278.

³³⁹ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.243 - 245.

bunun karşılığı olarak da Urfa, Gaziantep, Maraş sancaklarını İngilizlerden devir almıştır. Adı geçen şehir ve kasabaların, Türklere sorulmadan ve onları hiçe sayarak, İngilizler tarafından Fransızlara verilmesi, haklı olarak, Türk halkı üzerinde çok kötü etki yapmıştır. Ayrıca İngiliz ve Fransızların yardımları ile Anadolu'ya sokulan ve daha önce göç ettikleri bölgelere yerleşen Ermenilerin, silahlanarak Türk halkına saldırılara başlaması, bu bölgedeki Türk halkın mal ve canını koruma yolunda bir takım savunma tedbirleri almalarını zorunlu kılmıştır. Bu nedenle kurulan Millî Teşkilat gün geçtikçe kuvvetlenmiş ve kendisini hissettirmeye başlamıştır. Neticede bölgede cereyan eden çarpışmalarda Millî Kuvvetler, gerek Fransızları ve gerekse Ermeni çetelerini yenmişler, Mersin, Tarsus, Adana, Osmaniye demiryolu bölgesine kadar olan kuzey kesimi ellerine geçirmişlerdir³⁴⁰. Güney ve güney – doğu Anadolu'da Müdafaa-i Hukuk cemiyetleri ile Kuvâ-yı Milliye'nin çalışmaları sonucunda Fransızlar bölgeden çıkarılmıştır³⁴¹.

20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan, Ankara Antlaşması üzerine 3 Kasım 1921'de alınan bir kararla İşgal ve Boşaltma Komisyonu kurulmuştur. Türk kuvvetleri, 1 Aralık 1921 günü Adana'nın hükümet meydanında Fransız bayrağını indirerek yerine Türk bayrağı çekmişlerdir. Fransızların Ankara Antlaşması sonucu bölgeyi tamamen boşaltmalarından sonra, 5 Ocak 1922 tarihinde Adana Fransız işgalinden kurtulmuştur³⁴².

Güney Cephesi'nde çatışmalar diplomatik görüşmelerle sona erdirilmiştir. Şöyle ki, Mondros Mütarekesi'nden sonra, Fransızlar kendi uniformalarını giydirip silahlandırarak Suriye ve Mısır'dan getirdikleri Ermenilerle birlikte, Adana, Kozan, Osmaniye, Tarsus, Mersin ve Pozantı'ya daha önce bu şehirlere giren İngilizlerden devralma suretiyle de Maraş, Antep ve Urfa'ya girmişlerdi. Bu geniş işgal bölgesinde Kuvâ-yı Milliye birlikleri, düşmanı sürekli olarak taciz etmiş; nihayet hem savaştan usanan, hem de İngilizlerle araları açılan Fransızlar Türklerle anlaşarak 20 Ekim

³⁴⁰ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi VI. Cilt, İstiklâl Harbinde Ayaklanmalar (1919-1920)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1974, s. 176 – 177.

³⁴¹ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 273.

³⁴² D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s.248 - 249.

1921 tarihli Ankara Antlaşması ile yöredeki işgallerini kaldırmışlardır. Böylelikle, Sakarya Savaşı'ndan sonra, güneyden de batıya bazı kuvvetler gönderilebilmiştir³⁴³.

Osmanlı güçlerinin oldukça büyük miktarda yoğunlaştığı tek yer Doğu Cephesi bölgesidir. Mütareke sonrasında Azerbaycan'dan geri çağrılmış olan askerler de buraya yerleştirilmişlerdir ve bunların toplam gücü (seferber edildiklerinde) 30.000 civarındadır. 15. Kolordu adını alan bu birlikler batıdakilerden çok daha iyi teçhizatlandırılmışlar ve ulaşılması çok güç olan bir bölgede hakekâta bulunmaktadır. Bu askerlerin komutanı olan Kâzım Paşa (Karabekir) Anadolu'daki kilit adamdır, onun ardından, 1918 yılı sonunda Kilikya'dan Orta Anadolu'ya nakledilen askerleri komuta eden, Ankara'daki 20. Kolordu komutanı Ali Fuat Paşa (Cebesoy) gelmektedir³⁴⁴.

Mondros Mütarekesi üzerine, Türk Ordusu Kuvvetleri, Kafkasya'yı boşaltarak, 1878'den sonraki sınır gerisine çekildikten sonra, 9. Ordu lağvedilmiş (2 Nisan 1919) ve yerine 15. Kolordu teşkil edilmiştir. 15. Kolordu (Doğu Cephesi) bölgesini o zamanki Van, Erzurum ve Trabzon vilâyetleriyle kısmen batıya doğru derinlikleri teşkil etmekteydi. Dört yıllık I. Dünya Savaşı'na katıldıklarından, komutanlar, subaylar ve erler her bakımdan yetişmiş ve tecrübe görmüşlerdir. Ayrıca, Kolordunun bütün subay ve erleri moral bakımından da üstün durumdadırlar. Bunlar, 1918 başlarında, ileri harekât sırasında doğu illerinden kaçan Ermeni kuvvetlerinin, işledikleri büyük cinayetleri görmüş, hemen her yerde rastladıkları çocuk, ihtiyar ve kadın şehit cesetlerini toplayarak yürümüş ve savunma imkanından yoksun insanları öldürmekten zevk alan Ermeni çetelerini perişan eden bir Ordunun askeridirler. 15. Kolordu'nun, 15 Mayıs 1919'daki genel kuvvesi; 15.811 insan, 6213 hayvan, 20.782 tüfek, 56 makineli tüfek ve 40 toptan ibarettir³⁴⁵.

Doğuda bir Kars Cephesi kurulur. Ermenistan isteyen Ermenilere karşı Kars Türkleri de Kuvâ-yı Milliye müfrezeleri kurarlar. 15. Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa, Kars yöresinde Gürcü ve Ermeni kuvvetleri ile çarpışan milis

³⁴³ M. Tunçay, *a.g.e.*, s. 69.

³⁴⁴ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, s.218.

³⁴⁵ T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi, *Türk İstiklâl Harbi, III. Cilt, Doğu Cephesi (1919-1921)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1965, s. 42 – 45.

kuvvetlerinin yerine bir doğu kolordusu hazırlar. Sarıkamış geri alınır. 30 Ekim 1920’de de Kars geri alınır. Bunun üzerine Ermeniler barış istemişlerdir³⁴⁶.

Türk ordusu 18 Eylül 1920 günü Taşnak Ermenistan’a karşı saldırıya geçerek Kars, Sarıkamış, Gümrü şehirlerini almıştır³⁴⁷. Türk Doğu Cephesi Birlikleri’nin, Ermenistan topraklarına doğru hızla ilerlemesi ve bunun karşısında Ermeni kuvvetlerinin hiçbir varlık göstermemesi sonucu olarak, Gümrü’deki Ermeni Komutanı, 6 Kasım 1920 tarihli mütareke ve barış istek mektubunu Doğu Cephesi Komutanlığı’na göndermiştir³⁴⁸.

İstiklâl Harbi’nde bütün cepheleer birbirleri ile koordineli çalışmış olduklarından Doğu Cephesindeki her hareket Batı Cephesini, Batı Cephesindeki her hareket de doğu cephesini etkilemiştir. Bu duruma Güney Cephesi de dahildir. Bu duruma en güzel örneklerden birisi de Gümrü Antlaşması’dır. Bu antlaşma ile ilgili iki ayrı değerlendirme yapmak mümkündür:

1. Batı Cephesi zaferleri Doğu Cephesi’nde de etkisini göstermiş Sakarya Meydan Muharebesi’nin ardından 22 Kasım 1920’de Ermeni barış heyeti delegeleri 3 Aralık 1920’de Gümrü Antlaşması’nı imzalamışlardır. Bu arada, Bolşevikler de Ermenistan’da iktidarı ele geçirmişlerdir. Bu şekilde Ermenistan meselesi kendiliğinden çözümlenmiş olur. Kazanılan bu zaferler üzerine Sovyetler Millî Mücadele’ye daha fazla önem vermeye başlamışlardır³⁴⁹.

2. 3 Aralık 1920’de Ermenilerle Gümrü Antlaşması yapılır. Bundan sonra, Doğu’dan Batı’ya bir ölçüde kuvvet kaydırmak mümkün olmuştur³⁵⁰.

Bunların yanı sıra Gümrü Antlaşması’nda tespit edilen sınır hattı; sonradan, 16 Mart 1921 Moskova ve Kars Antlaşmaları ile de doğrulan o zamandaki, Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyet Rusya arasındaki sınırdır. Bu sınıra göre; Misak-ı Millî’nin Türk topraklarına kavuşmasını lüzumlu gördüğü Kars sancağı artık anavatana kavuştuğı gibi Ermeni işgali altında bulunan İğdır ve Kulp (Tuzluca) ilçeleri de, Kars ilinin iki ilçesi olarak Türk ülkesine eklenmiştir. Ardından önce

³⁴⁶ Y. Özkaya, *a.g.m.*, s. 273.

³⁴⁷ M. Tunçay, *a.g.e.*, s. 68-69

³⁴⁸ T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi, *a.g.e.*, s. 212.

³⁴⁹ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasî Tarihi (Cilt 1-2: 1914 – 1995)*, s. 312.

³⁵⁰ M. Tunçay, *a.g.e.*, s. 68-69.

Moskova'da Sovyet Rusya ile 16 Mart 1921'de Moskova Antlaşması daha sonra Kars'ta Türkiye ile Rusya Ermenistan arasında yapılacak olan 13 Ekim 1921 tarihli Kars Antlaşmaları imzalanmıştır³⁵¹. Doğu Cephesi bu antlaşmalarla kapanmıştır. Ancak sıcak çatışmaların yaşanmış olduğu cephe nihayetinde Batı Cephesi olmuştur.

Doğu Cephesi'nde bu başarılar kazanılmakla beraber Batı'da şartlar kötüleşmeye doğru gitmektedir. Hazırlanmış olan barış şartlarını Türk Milletine zorla kabul ettirmek isteyen Müttelikler Yunanlıları serbest bırakmışlar ve Yunanlılar Haziran'da İzmir bölgesinden doğuya doğru hareket ederek Batı Anadolu'yu işgale başlamışlardır. Yunanlılar Ekim ayı sonunda Bursa'dan taarruza geçerler. 10 Ağustos 1920'de İstanbul hükümeti Sevres Antlaşması'nı imza eder. Şimdi düşmana karşı muharebe alanlarında savaş başlamıştır. Silah, cephane ve askeri malzemeye ihtiyaç vardır³⁵².

Batı Cephesi'ndeki mücadeleler ise İngilizler'in desteklemiş olduğu Yunan ordusu ile yapılmıştır. Daha 1919 Şubatında Yunan Başkanı Venizelos Paris'teki Barış Konferansında İzmir ve bölgesinde bulunan Rumlar üzerinde resmen hak iddiasında bulunmuştur. İtalyanların da İzmir üzerinde, iptal edilen St. Jean de Maurienne anlaşmasına dayanan iddiaları vardır ve İtalyanlardan çok önce davranmak amacıyla ki İtilâf Devletleri bir Yunan çıkarmasını kabul etmişlerdir. 15 Mayıs 1919 günü İngiliz, Fransız ve Amerikan savaş gemileriyle korunan bir Yunan ordusu İzmir'e çıkar; şehri ve civar bölgeleri sistematik bir şekilde işgal ettikten sonra, doğuya doğru İç Anadolu'ya ilerlemeğe başladı. Yunanlılar daha başlangıçta, geçici bir işgal için değil, daimi bir ilhak için – Batı Anadolu'yu Ege'nin her iki yakasında kurulacak, büyük Yunanistan'a katmak ve böylece “Megalo İdea”ya yani Hıristiyan Bizans İmparatorluğunun geçmiş ihtişamının ihyasına yaklaşmak için – geldiklerini açığa vurmuşlardır. Yunan ordusunun, İtilaf donanmasının koruyuculuğu altında, Mayıs 1919'da İzmir'e çıkması, Türklerin için için yanmakta olan öfkelerini artık söndürülemez bir alev halinde tutuşturmuştur. Yabancı milletlerin yaşadığı uzak illerin elden çıkarılması sineye çekilebilirdi; hatta başkentin işgaline bile katlanılabilirdi; çünkü işgalciler nihayet yenilmez Batı'nın muzaffer büyük devletleriydi ve askerleri er veya geç geldikleri yerlere döneceklerdi.

³⁵¹ T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi, *a.g.e.*, s. 225.

³⁵² F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 312.

Fakat komşu ve eski tâbi bir ulusun Türk Anadolu'nun kalbine itilmesi katlanılmaz bir tehlike ve utançtır³⁵³.

İstiklâl Harbi, Türk milletinin bir ölüm kalım savaşıdır. Bu savaşta, büyük önem taşıyan topyekûn savaşmayı görmek şöyle dursun, her tepesini bir kale kabul ederek vatani kurtarmaya çalışanların karşısına dikilenleri ve hatta geriden vuranları görmek mümkündür. Türk milletini her fırsattan yararlanarak dalgıya itenler, her şeye kolaylıkla inandırılabilir ortamını da yaratabilmişlerdir. Ankara Hükümeti, her türlü olaya en büyük önemi vermekte, en kesin ve ciddî tedbirleri almaktadır. Çünkü bir defa çözüme başlarsa, milleti tekrar bir bütün haline getirmek ve dünya milletlerine karşı bir kuvvet olarak varlığımızı kabul ettirmek olanağı sarsılacaktır. Türk milletini, millet olarak, namus ve şerefi ile yaşatmak için kabul edilecek esas, mevcut bütün kuvvet ve vasıtaları gerektiği gibi kullanmak; böylece Türk milletini yok etmeye çalışan düşmanların emellerini kırmaktır. Bu o kadar kolay olmamıştır. Olaylar göstermiştir ki, Meclis açıldıktan sonra İtilâf Devletleri'nin ve İstanbul Hükümetinin (Damat Ferit Hükümeti) başlıca hedefi en kısa zamanda, geniş ölçüde ayaklanmalar çıkararak Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ni işlemez hale getirmek, ortadan kaldırmak olmuştur. 1920 Nisanından bu yılın sonuna kadar olan 8 – 10 ay içinde düşman taarruzu ile ayaklanmalar bir yerden komuta edilir şekilde intizamla idare olunmuştur³⁵⁴. 1920 yılında gerçekleşen bu isyan hareketlerinin hepsi bastırılır. Milliyetçilerin karşı tedbiri arasında *Hıyanet-i Vataniye Kanunu*'nun kabulü ve İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması söz konusudur.

Yunan ordusunun Bursa'dan Eskişehir'e doğru ilk ilerleme girişimi, Albay İsmet (İnönü) komutasındaki Türk askerlerinin onları İnönü'de 10 Ocak 1921'de yenmeyi başararak önlenmiştir. I. İnönü Muharebesi, düzenli Türk ordusunun Batı Cephesi'nde Yunan ordusu ile yaptığı ilk muharebedir³⁵⁵. 6 Ocak 1921'de Yunanlılar Bursa Cephesi'nden taarruza geçerler. 7 Ocak'ta bu taarruza devam ederler, bu arada Kuzey'de Köprühisar kesimindeki taarruzları Türk ordusu tarafından durdurulmuşsa da Pazarcık batısına kadar ilerlemişlerdir. Uşak kesiminde

³⁵³ B. Lewis, *a.g.e.*, s.241 - 242.

³⁵⁴ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi VI. Cilt, İstiklâl Harbinde Ayaklanmalar (1919-1920)*, s.23-24.

³⁵⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 268.

bir hareket olmaz. Aynı tarihte sabahın erken saatlerinde, asiler Gediz ilçesine topçu ateşi açmışlar ancak sonuç alamamışlardır. Bir yandan asi çeteleri diğer yandan Yunan kuvvetlerine karşı mücadelesini durmaksızın devam ettiren Türk ordusu 10 Ocak'da Yunan ordusunu durdurmayı başarmış olur³⁵⁶.

Ermenistan karşısındaki ve de İnönü'deki zaferlerin sonucunda millî hareketin diplomatik konumu hayli güçlenmiştir. İtilâf Devletlerinin en ateşli iki taraftarı, Atina'daki Venizelos ve İstanbul'daki Ferit Paşa'nın ikisi de iktidardan düşmüş bulunmaktadır. Yunanistan'da Venizelos Aralık 1920'deki seçimlerde kraliyetçilere yenik düşmüş, Ferit Paşa'nın konumu ise milliyetçilerin başarısı ve İtilâf Devletlerinin ağır barış koşulları yüzünden savunulamaz hale gelmiştir. Fransızlar, hatta İngilizler bile Sevr Antlaşması'nın yeniden gözden geçirilmesinin kaçınılmaz olduğunu artık anlamaya başlamışlardır. Yunan kuvvetlerinin Düzenli Türk Ordusu karşısındaki bu ilk yenilgisi, basında ve Anadolu'nun her tarafında coşku ile kutlanmıştır. İkdâm gazetesi, Yunanlarla alay ederek Yunanların esir ve ganimet aldıkları yolundaki haberlerin yalan olduğunu yazmış. Konya'da yayınlanan Öğüd, İnönü Zaferi üzerine Anadolu'da yapılan kutlamalara uzun uzadıya yer vermiştir³⁵⁷.

TBMM'ni ilgilendiren önemli bir diğer gelişme de, Ankara, İstanbul ve Yunanlıları bir araya getirmek isteyen İtilâf Devletleri'nin Londra'da 21 Şubat 1921'de bir konferans toplântısını kararlaştırmalarıdır. Nitekim, konferansın Sevr şartları üzerinde ısrarı, Türk tarafının Anadolu'nun boşaltılması isteklerinin Yunanlılarca reddi üzerine konferans dağılır³⁵⁸.

Londra Konferansı 23 Şubat'tan 12 Mart 1921'e kadar sürmüştür. İtilâf Devletleri, Sevr Antlaşması'nın esasında bir değişiklik yapmayıp, bir iki küçük değişiklikle yetindikleri gibi, Türkiye de Misak-ı Millî'yi izah ile her şeyden önce Yunanlıların Anadolu'yu boşaltmalarını istemiştir. Yunanlılar ise ne bunu, ne de Sevr Antlaşması'nda yapılan küçük değişiklikleri bile kabul etmediklerinden, herhangi bir anlaşmaya varılamamıştır. Ancak bu konferansın sonucunda İtilâf Devletleri arasındaki görüş ayrılığı ortaya çıkmaya başlamıştır. İtalya'nın içi

³⁵⁶ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *a.g.e.*, 244.

³⁵⁷ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 269.

³⁵⁸ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 72.

kaynamaktadır ve İtalyan hükümeti Anadolu macerasından bir an önce yakasını kurtarmaya çalışmaktadır. Nitekim, Yunanlılara karşı II. İnönü Zaferi'nin kazanılması üzerine, Haziran ayından itibaren Anadolu'daki kuvvetlerini çekmeye başlamışlardır. Aynı şey Fransa için de ortaya çıkmıştır³⁵⁹.

İtilâf Devletleri'nin barış görüşmesi diye nitelendirmiş oldukları Londra Konferansı görüşmeleri süreci, aslında Yunan ordusuna zaman kazandırmak ve kendisini toparlamak için verilmiş olan bir zaman dilimi olmaktan öteye gidememiştir. Anadolu'nun düşmandan temizlenmesi işinin barış ortamında gerçekleşmesinin yolu nihayetinde askeri zaferlerle açılacaktır.

İtilâf Devletleri Londra Konferansı'nda Türk heyeti aracılığıyla yaptıkları teklifin karşılığını almayı beklemeden, daha Türk delegeleri yolda iken, Yunanlılar bütün ordularıyla saldırıya geçmişlerdir. Aslında Türk Genelkurmayınca da bir Yunan saldırısının olacağı önceden haber alınmış ve durum Batı ve Güney cephesi komutanlıklarına bildirilmiştir. İlerleyen Yunan kuvvetleri 26 Mart akşamı Türk kuvvetlerinin tuttuğu mevzilere yaklaşmış ve 27 Martta yörede şiddetli çarpışmalar başlamıştır. 30 Mart'a kadar geçen sürede Yunanlar üstünlüklerini sürdürmüşler ve saldırının başladığı 23 Mart'tan itibaren Yenişehir, Pazarcık, Bözüyük, Bilecik ve Dumlupınar Yunanlıların eline geçmiştir. Batı Cephesinde durum bu şekilde iken Refet Bey (Bele)'in komutasındaki Güney Cephesi'nde de Dumlupınar ve Aslıhanlar mevzilerinde Türk kuvvetleri geri çekilmek durumunda kalmıştı. Ancak buna rağmen Güney Cephesi'nden seçme askerlerden kurulu bir süvari taburu Batı Cephesi'ne İnönü mevkiine sevk edilmiştir. Türk ordusu, 31 Mart günü karşı saldırıya geçmiş ve Yunanlılar, 31 Mart'ı 1 Nisan'a bağlayan gece geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Yunan askerlerinin geri çekilişi sırasında onu izleyen Türk süvarileri Yunanlılara büyük kayıp verdirmişlerdir³⁶⁰.

Bunların ardından Türk ordusu 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşecek olan Sakarya Meydan Muharebesi hazırlıklarına girişecektir³⁶¹. Yunan Genelkurmayı, Kütahya-Eskişehir Muharebelerinden (10-24 Temmuz 1921) sonra,

³⁵⁹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 318 - 319.

³⁶⁰ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, 2008, s. 277-278.

³⁶¹ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi II. Cilt, Batı Cephesi, 5nci Kısım 2nci Kitap (Sakarya Meydan Muharebesi)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1973, s.

Sakarya'nın doğusuna çekilen Türk ordusuna son darbeyi indirmek amacıyla hazırlıklarını tamamlayıp harekete geçmiştir. Bu arada Türk ordusu da kesin sonuçlu bir meydan savaşı için tüm birliklerini başarılı bir geri çekilme plânıyla Sakarya'nın doğusuna çekerek 100 kilometre genişliğindeki bir cephe hattında toplamıştır. Yunanlıların bu düşünce ve faaliyetleri karşısında Mustafa Kemal Paşa, 5 Ağustos 1921'de TBMM Hükümeti tarafından kabul edilen 144 sayılı kanunla ve geniş yetkilerle üç ay süre ile Türk ordusunun sorumluluğunu üstüne alarak Başkomutanlık görevine getirilmiştir. Kanun Başkomutana, üç ay süreyle Meclis'in tüm yetkilerini devretmiştir. Bu kanunla, mevcut "İstiklal Mahkemeleri" Mustafa Kemal Paşa'ya doğrudan bağlanmış, yeni mahkemelerin kurulması yetkisi de Başkomutan'a verilmiştir. Mustafa Kemal Paşa da Meclis'in kanun yapma yetkisini kullanarak 7 – 8 Ağustos 1921 tarihinde, Millet'in maddî ve manevî tüm olanaklarını yurt savunmasına sunmuştur³⁶².

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, "Başkomutanlık Kanunu" hükümlerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak Tekâlif-i Milliye Emirleri'ni yayınladı. Dünyada ilk kez, bu emirlerle topyekûn savaşa girilir. Millet maddî ve manevî bütün varlığı ile ordusunun yanında yer almaktadır³⁶³. Savaşın sadece iki ordunun değil, millet'in maddi ve manevi bütün varlıkları ve malları ile çarpışması demek olduğunu bilen, Büyük Önder, Türk Milletini, cephedeki ordu kadar, düşüncesi ve duygusu ve eylemi olarak savaşla ilgilendirmesi gerektiğinin inancı içindedir. Ve Tekâlif-i Milliye Emirleri'nin yayınlanmasından amaç bu idi. Sonuçta bütün Anadolu ayakta ve Sakarya Savaşı'nın Türk'ün var olup – olmama meselesi olduğunun bilincindedir³⁶⁴. Mustafa Kemal Paşa, "Tekâlif-i Milliye Emirleri"ni yayınlamakla orduyu personel, silah ve araç - gereç bakımından güçlendirmeye çalışmıştır. Bu şekilde eksikleri tamamlanmaya çalışılan ordu Yunanlılar'a karşı önemli bir mücadeleye hazır hale getirilir.

Harekât yapılan bölgenin arazi yapısı; Kuzey Anadolu kenar dağları; batıda İç Anadolu batı eşiği; güneyde Batı ve Orta Toroslar, doğuda Kızılırmakla

³⁶² Mehmet Kayıran, "Tekâlif-i Milliye Emirleri ve Uygulanışı", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt V, Sayı 15, Temmuz 1989*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989, s.647.

³⁶³ M. Kayıran, *a.g.m.*, s. 649.

³⁶⁴ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 74.

çevrelenmiştir. Harekât bölgesinde Sakarya Nehrinin kolları ile, Ankara Çayı ve Ilıcaözü deresinin açmış olduğu vadi ve çöküntüler, yapılacak harekâtın cinsini belirlemede önemli rol oynamıştır. Sakarya Meydan Muharebesi Türk Ordusu için bir yokluk ve yoksulluk savaşı olmuştur. Kütahya-Eskişehir Muharebelerinden sonra, insan gücünün 1/2'ini, silah gücünün de 1/10'unu kaybetmiş olan Batı Cephesi Komutanlığı, birliklerine 18 Temmuz 1921 tarihinde Sakarya Nehrinin gerisine çekilme emrini vermiştir. Başkomutan; Mustafa Kemal Paşa, Genelkurmay Başkanı; Fevzi Paşa'dır ve Başkomutanlık karargâhı Ankara'dadır. Batı Cephesi Komutanlığı, Yunan taarruzuna karşı, kuvvetlerini Sakarya Nehri doğusunda yedi grup (kolordu) halinde konuşlandırmıştır. Batı Cephesi komutanı Tümgeneral İsmet (İnönü)'dir ve karargâh merkezi Ankara-Polatlı arasında yer alan Alagöz'dedir³⁶⁵.

Yunan kuvvetleri 16 tünden oluşan beş kolordu ve bir süvari tugayından kurulmuştur. Bu kolordulardan üçü Anadolu'da bulunmaktadır. 13 Ağustos'ta ileri harekâta geçen Yunan Ordusu sıklet merkezi Sakarya mevziinin güney kanadına yönelmiş olarak ve kuşatıcı bir tertiple taarruza geçmiştir. Yaklaşık olarak 100 kilometrelik bir cephede başlayan bu kanlı boğuşma, tarihin önemli meydan muharebelerindendir. Düşmanın üstün kuvvet ve silahlarla yaptığı taarruzlarda Sakarya mevziinde yer yer çekilmeler olmuştur. Muharebeler o kadar kanlı oluyordu ki bazı alaylar mevcutlarının büyük kısmını ve subaylarını kaybediyordu. Nihayet düşman 23 – 24 Ağustos gecesinin sabahında Beylikköprü civarında doğuya geçmiştir. Bu düşman ordusuna civarda bulunan askerlerimiz güney ve kuzeyden taarruz etmişler ve muharebe akşama kadar sürmüştür. Düşman burada da durdurulur³⁶⁶. Ancak istenilen neticenin alınabilmesi için Mustafa Kemal Paşa o zamana kadar uygulanmış olan meydan savaşı taktiklerinden çok farklı bir taktik geliştirmiştir.

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa Batı Cephesi birliklerine şu meşhur emrini yayınladı: “*Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatanıdır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanı ile ıslanmadıkça terk olunamaz...*” Bu emir orduları, “Vatanı korumakta savunma çizgisinin olmadığını savunma düzeyinin olduğunu, bu düzeyin bir baştan bir başa vatanın bütün yüzü olduğunu ve vatanın en

³⁶⁵ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 188 - 190.

³⁶⁶ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 190 - 194.

son kaya parçasına kadar düşmanla dövüşülerek savunulacağını” bildirmiştir³⁶⁷. Gerçekten de geri çekilmek zorunda kalan bir birlik, ilk tutunabildiği yerde duruyor, yeniden boğuşuyor ve mevzii savunmak çabası içinde son nefesini veriyordu. Açılan her gediği kapatmak için 70 kilometreyi bulan cebri yürüyüşlerle, birlik kaydırmaları yapılıyor, her gelen birlik ertesi sabah çelikten bir kale halinde düşman karşısına çıkıyor, vuruşuyor, şehit oluyor, fakat vatan savunuluyordu. Düşman, Türk kuvvetlerini 23-30 Ağustos günleri arasında bütün zorlamalarına rağmen kuşatıp imha edemeyince kuvvetlerinin büyük kısmıyla Türk cephesini merkezden Haymana istikametinde yarmak istemiştir. 6 Eylül’e kadar da bunun için uğraşmış fakat etten bir Türk duvarına çarpmıştır. Bundan sonra bulunduğu hatlarda savunarak kalmaya karar vermiş ancak, 10 Eylül’de başlatılan genel karşı taarruzla buna da mani olunmuştur. Yunan kuvvetleri için yapılacak tek şey kalmıştır. Kaçmak, Onlar da öyle yapmıştır. 13 Eylül’e kadar Sakarya nehrinin doğusunda tek Yunan askeri kalmamıştır. Bu şekilde 21 gün ve gecesiyle birlikte devam etmek üzere Sakarya Meydan Muharebesi kahraman ordumuz tarafından kazanılmıştır³⁶⁸.

Türk ordusunun yaklaşık üç katı asker gücüne sahip olan, silah ve cephane açısından da üstün olan Yunanlılar, savaş sonunda yine Türk ordusunun şehit sayısının dört katına yakın asker kaybetmişlerdir. Bu savaş Millî Mücadele tarihimizde, Türk subay şehitlerinin 345 olması nedeniyle “Subaylar Savaşı” diye de anılmaktadır. Savaşın başında büyük bir azametle Anadolu’ya gelip Ankara’yı hedef gösteren Kral Konstantin için Ankara giderek uzaklaşmaktadır. 13 Eylül’de Sakarya’nın doğusunda bir tek Yunan askeri kalmamıştır. Türk ordusunun zaferi, her şeyden emin olan Yunanlılar ve müttefikleri tarafından büyük bir telaş, şaşkınlık ve dağılma yaratmıştır³⁶⁹.

Sakarya zaferinin etkileri önemli olmuştur. Milliyetçiler artık uluslararası güçlü bir faktör olarak, bazılarınca da Türkiye’nin gerçek hükümeti olarak tanındı. Sovyetler zaten onlarla 1921 Martında, sınırları tespit eden ve dostane ilişkiler kuran Moskova Antlaşması’nı imzalamışlardı. Bu kez Fransızlar da aynı şeyi yaptılar.

³⁶⁷ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 75.

³⁶⁸ *Atatürk’ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt*, s. 194 - 197.

³⁶⁹ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 75.

Ekimde, Türkiye'nin Sevres Antlaşması'nda tespit edilenden çok daha fazla lehine olan yeni bir Türkiye – Suriye sınırı çizen ve Fransızların Kilikya'dan çekilmesini öngören yeni bir Fransız – Türk Antlaşması imzalandı. İtalyanlar da sadece 12 Ada'yı ellerinde tutmak şartını koyarak Güney Anadolu'daki bölgelerinden çekildiler. Bu çekilmeler ve anlaşmalar, o zaman ayrıca büyük miktarda silah edinmeye başlayan milliyetçi kuvvetlerin askeri durumunu büyük ölçüde güçlendirmiştir³⁷⁰.

23 Ağustos – 13 Eylül 1921 Sakarya Meydan Muharebesi'ndeki zafer, Türk Millî Mücadelesi'nin gücünü I. Ve II. İnönü Muharebeleri'nden sonra üçüncü kez ortaya koymasına üzerine Fransa ile imzalanmış olan 20 Ekim 1921 tarihli Ankara Antlaşması ile “Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti” ile Fransa arasında savaş hali resmen sona eriyordu. Fransa güney Anadolu'dan çekiliyordu. Yalnız İskenderun bölgesi Suriye sınırları içinde bırakılmakla beraber, 7. maddeye göre, burada özel bir idare kurulacak, Türkler millî kültürlerini geliştirmek için her türlü kolaylıktan faydalanacaklar ve burada Türkçe resmî dil olacaktı. Bu antlaşmanın imzası ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ve Millî İstiklâl Mücadelesi, I. Dünya Savaşı'nın galiplerinden olan büyük bir Avrupa devleti tarafından ilk defa tanınmış oluyordu. Antlaşmanın asıl önemi buradadır. Fransa'nın Anadolu'dan çekilmesi ve Suriye içinde kalmasına rağmen İskenderun için kabul edilen millî kültür şartları, Misak-ı Millî'nin de tanınmasından başka bir şey değildi. İtalya da daha önce Anadolu'dan çekildiğine göre, geriye şimdi biri küçük, biri büyük iki devlet, Yunanistan ile İngiltere kalıyordu³⁷¹.

Sakarya Zaferi'nden sonra Yunanlılar Eskişehir – Afyon hattına kadar takip edilebilmiştir. Çünkü bu günlerdeki Türk ordusu gerek sayı itibarıyla gerekse lojistik imkanlar açısından Yunan ordusuna kesin bir darbe vurmak için hemen taarruza geçecek durumda değildir. Mevsimin de kışa yaklaştığı dikkate alınarak, ancak çok iyi bir hazırlık yapıldıktan sonra taarruza geçilmesi plânları yapılmıştır. Bu durum, askerî durumu pek iyi bilmeyen ve düşmanın bir an önce ülkeden atılmasını isteyen sabırsız çevrelerin tenkidlerine yol açar. Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, bir

³⁷⁰ B. Lewis, *a.g.e.*, s.254.

³⁷¹ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 320.

taraftan bu eleştirilere cevap verirken bir taraftan da büyük bir gizlilik içerisinde orduyu, ileride düşünülen taarruza hazırlamaktadır³⁷².

Yirmi bir gün ve yirmi bir gece devam eden Sakarya Meydan Muharebesi'nin son günlerinde Türk ordusu, düşmanın sol koluna karşı taarruza geçmiş ve bunun sonucu olmak üzere çok kuvvetli ve çok donanımlı olan Yunan ordusu mağlûp olarak geri dönmek zorunda kalmıştır. O sırada, Türk ordusunun kararı en son düşman askerîni vatandan kovuncaya kadar taarruza devam etmek, düşmanı takip etmek ve sıkıştırmaktır. Fakat ordunun o günkü durumu, şartları ve araçları hemen uzun aralar üzerinde hızlı hareketler yapılmasına uygun değildir. Bu nedenle gereken eksikleri tamamlamak hazırlıkları bitirmek için, bir zaman harcanacaktır. 1922 yılının ortalarında ordu düşman ordusunu yenmek ve bozguna uğratmak için gereken kuvvet ve kudreti kazanmış hale getirilir. Fakat, kan dökmeden millî amaçların elde edilmesi için de gayret harcanmaktadır. Bu nedenle, askerî kuvvetler kullanılmadan önce, kan dökmeye neden olmaksızın, meseleyi arabuluculukla çözmek için girişimlerde bulunmak görevini yerine getirmek için, her türlü önlemlere girişilir. Bütün siyasal girişimler uygulanır. Bu doğrultuda Fethi Bey, bütün ileri gelen siyasilerle görüşmek ve barış yapmak için tam yetkili olarak Londra'ya gönderilir. Ancak, Fethi Beyin Londra'daki kabul şekli ve özellikle Lloyd George'un tavrı bütün bu girişimlerin yanlış anlaşıldığını gösterir. Gerçekten insanca duygularla yapılmış bu girişimi, İngiliz hükümeti, Türk Meclisi'nin , hükümetinin ve ordusunun zayıflığı, ümitsizliği ve ordunun taarruz ve takip etmek şöyle dursun yerinden kıpırdamayacak bir durumda bulunması olarak anlamlandırmıştır. Neticede bu yanlış anlamının düzeltilmesinin tek bir yolu kalmıştır. Fethi Bey de görüşlerini hükümete bir raporla bildirir ve şöyle söyler: *“Millî amaçlarımızın elde edilmesi, ancak askerî hareket ile olabilecektir. Başka incelemeye, başka yoruma yer yoktur”*. Askerî harekât bir mecburiyet haline gelmiştir. Bunun üzerine Başkumandanlık, aracılık ve siyasî girişimlerin gereği olarak, uygulamaya koymayı ertelediği taarruz kararını fiilen uygulamaya geçirmeye ve taarruzu uygulamaya karar verir. Ordu yetenek, kudret ve hazırlığına dair güven tamdır. Genelkurmay Başkanı ve Mustafa Kemal Paşa cepheye giderek baştan sona kadar orduyu tekrar gözden geçirirler. Düşman

³⁷² D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 306.

mevzileri ve düşman ordusu incelenir. Bu son kontrol sonucu var olan düşünce ve inanç sağlamlaşmış ve Mustafa Kemal Paşa o zaman kesin olarak taarruz hazırlığı için emir vermiştir³⁷³.

Bundan sonraki süreçte, Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşlarının düşmana tek seferde yapacakları ani bir baskınla vatan topraklarının düşmandan temizlenmesi doğrultusunda bir taarruz plânı ile ilgili çok dikkatli çalışmalar yaptıkları gözlemlenmektedir. Taarruz için bütün hazırlıklar devam etmektedir. Hazırlıklar tamamlanmak üzere olmakla birlikte, Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, daha Haziran ortalarında kurmaylarıyla birlikte saldırı kararı vermiştir. Bu kararı, yalnızca Cephe Komutanı İsmet Paşa ile Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi (Genelkurmay Başkanı) Fevzi Paşa ve Müdafaa-ı Milliye Vekili (Millî Savunma Bakanı) Kazım Paşa bilmektedirler. Mustafa Kemal Paşa, sözde gezi amacıyla geldiği Sarıköy İstasyonu'nda bu kişilerle bir durum değerlendirmesi yapmış ve burada genel taarruzun Ağustos'un sonlarında yapılması kararlaştırılmıştır³⁷⁴.

Mustafa Kemal Paşa 27 Temmuz günü Akşehir'e gitmiş, daha önce çağırılmış olduğu Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa'da Akşehir'e gelmiştir. Dikkat çekmemek için 28 Temmuz günü yapılacak bir futbol maçı vesilesiyle diğer komutanlar da Akşehir'e çağırılmıştır. Burada esasta yapılacak olan Büyük Taarruz'un plânlanması olmuştur. 28 / 29 Temmuz 1922 gecesi Akşehir'de Başkomutan, Genel Kurmay Başkanı, Batı Cephesi Komutanı, Ordu Komutanları, 1. ve 4. Kolordu Komutanları, 5. Süvari Kolordusu Komutanının toplânmasıyla uzun tartışmalardan sonra taarruz plânı kesin şeklini alır³⁷⁵. Taarruzumuz, öteden beri Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşanın çok derin ilim, bilgi ve deneyimlere dayanarak hazırladığı plân içinde oluşmuştur. Bu plân düşman ordusunu kaçırmak için değil, fakat boğmak esasını ihtiva eden bir plândır. Bu plân için hazırlık emri verildikten sonra, gizli tutulmasına karar verilir³⁷⁶. Ani bir baskını temel alan taarruz plânının genel çerçevesi şu şekildedir:

³⁷³ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 265 – 267.

³⁷⁴ D. Yalçın vd., a.g.e., s. 306.

³⁷⁵ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi II. Cilt, Batı Cephesi, 6ncı Kısım 2nci Kitap Büyük Taarruz (1-31 Ağustos 1922)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1968, s. 16.

³⁷⁶ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 271.

1. Ordu, dokuz piyade (dörder tümenli 1. ve 4. Kolordular ve bağımsız 6. Tümen) ve üç süvari tümeniyle (5. Süvari Kolordusu) sıklet merkezi Kalecik sivrisiyle Çiğiltepe arasında olmak üzere Afyon – Toklusivrisi hattına taarruz edecek ve düşmanın İzmir’le irtibatını kesecek. 5. Süvari Kolordusu, üç süvari tümeniyle Çiğiltepe ile Toklusivrisi arasından Ahır Dağlarını aşarak düşmanın batı kanadını kuşatacak. 2. Kolordu, üç tümeniyle Sandıklı – Şuhut – Efesultan bölgesinde ordu ihtiyatı bulunacak. 2. Ordu, beş piyade (3. ve iki tümenli 6. Kolordu) ve bir süvari tümeniyle kuzey Sakarya ile Afyon arasındaki cephede bulunan Yunan kuvvetlerini taarruzla tespit edecek. Kocaeli ve Mendere grupları da karşılardaki Yunan kuvvetlerini taarruzla tespit edecekler³⁷⁷. İlk gününü açıklamış olduğumuz plânın devamında, taarruzun tasarlandığı şekilde gerçekleşmesi durumunda yapılacak ileri harekâtlar, orduya yapılacak ikmal hizmetleri de en ince ayrıntılarıyla belirlenmiştir.

Büyük Taarruz için yapılan hazırlıklar Ağustos 1922 başlarında tamamlanır. Batı Cephesi; 1 Ağustos 1922 günü 1. ve 2. Ordularla 5. Süvari Kolordusu ve kolordu yetkili Kocaeli grubundan kurulu olup 18 piyade ve 5 süvari tümeninden ibarettir. Ayrıca, bir ağır topçu alayı, üç inşaat taburu, bir istihkâm depo taburu, bir muhabere depo taburu, bir muhabere bölüğü, bir uçak bölüğü, bir telsiz istasyonu, bir karargâh muhafız bölüğüyle bir süvari takımı, 3 sayılı seyyar hastane vardır. Konya Menzil Müfettişliği Millî Savunma Bakanlığı emrinde olmakla beraber Batı Cephesi yararına çalışmaktadır. Doğruca Batı Cephesi emrinde 400 tonluk Akşehir Menzil Hat Komutanlığı bulunmaktadır³⁷⁸.

Ülkenin tüm kaynakları ordunun eline verilmiştir. Doğu ve Güney Cephesi’ndeki kuvvetler, Batı Cephesi’nde toplânmakta, İstanbul’da kurulan çeşitli örgütler, İtilâf Devletleri’nin denetimindeki depolardan kaçırdıkları silah ve cephaneyi, İnebolu ve Kastamonu yoluyla Ankara’ya ulaştırmaktadırlar. Türk ordusu ilk kez taarruza geçecektir. Bu yüzden düşmana karşı sayıca üstün olması gerekmektedir³⁷⁹. Taarruzdan önceki Batı Cephesinin genel mevcudu 8.658 subay, 199.283 er, 67.974 hayvan, 45.530 ester ve beygir. Ayrıca 100.352 tüfek, 2.025 hafif makineli tüfek, 839 ağır makineli tüfek, 323 top, 5.282 kılıç, 10 uçak da

³⁷⁷ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 16.

³⁷⁸ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 3.

³⁷⁹ A. Özkan, *a.g.e.*, s. 463.

bulunmaktadır. Birliklerde bir taraftan er, silah, cephane, donatım ve gereç ikmali yapılırken bir taraftan da sürekli olarak eğitim ve atışlara devam edilmektedir. Alay, tümen karargahlarında subay konferansları düzenleniyor ve Konya'da açılan topçu kurslarına topçu subaylarıyla tümen komutanları da katılıyordu. Bu çalışmalar Büyük Taarruz safhasına kadar devam etmiştir. Moral: Sakarya Zaferi ile ordu ve milletin morali yükselmiş durumdadır³⁸⁰.

Buna karşılık Yunan Kuvvetleri'nin özellikle teçhizat açısından avantaj sahibi olduğu görülmektedir. Resmî Yunan Harp Tarihi Küçük Asya Seferi 6. cildinde Küçük Asya Ordusu, Büyük Taarruz'dan önce, 6564 subay, 218.432 er ve 418 top gösterilmektedir. Üç kolordu ile bir süvari tümeni ve Ödemiş Bölge Komutanlığındaki muharip er, tüfek ve makineli tüfekler yazılmamıştır. Bağımsız alaylarla işgal bölgesi asayiş birlikleri, menzil teşkilleri ve diğerlerinin insan, silah mevcutları yazılı değildir. Yarbay Kanellepulos ve Korgeneral Dosmanis'in eserlerinde 90.000 tüfek, 3.139 hafif ve 1.280 ağır makineli tüfek, 63.721 hayvan, 4.036 kamyon, 1.776 otomobil, 50 uçak gösterilmektedir ki resmî Yunan harp tarihinde yazılmayan birliklerin silahları dahil edilince eserlerde yazılı mevcudu tutmaktadır. Yunan ordusunda eğitim iyidir. Uzun süre Anadolu'da muharebe eden subay ve erlerin muharebe tecrübeleri ve eğitimi iyi, atış yetenekleri yüksektir. Ancak Anadolu'da muharebelerin uzun sürmesi ve Sakarya Mağlubiyeti Yunan ordusunda morali sarsmış durumdadır³⁸¹.

Taarruzdan önce cephede incelemeleri tamamlamış olan Mustafa Kemal Paşa'nın, bu sıralardaki Yunan ordusu mevzileri ile ilgili tespitleri ise şunlardır: Dört, beş fırkadan oluşan Yunan kuvveti Afyonkarahisar'da bulunmaktadır. Yunanlılar Afyonkarahisar'ın doğusunda ve güneyinde olmak üzere yaklaşık 90-100 kilometrelik bir yol üzerinde sağlamlaştırma yapmışlardır. Yunanlılar bir sene sürekli olarak askerleri ve halkı kullanarak çalışmışlar ve fennin bütün araçlarını orada uygulamışlardır. Söz konusu yol, birçok kuvvetli dayanma noktalarını ve derinliğine sağlamlaştırmayı, savunma yollarını içerir. Yani bu mevzi tam anlamıyla, son zamanın bir kalesi olarak adlandırılabilir bir durumdadır. Bundan başka düşmanın üç fırkadan oluşan bir kuvveti de Eskişehir'de ve Seyitgazi'de bulunmaktadır.

³⁸⁰ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 8.

³⁸¹ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 13 - 14.

Eskişehir ve Seyitgazi'nin kuzeyi, doğusu ve güneyi de tıpkı Afyonkarahisar'da olduğu gibi aynı araçlarla, aynı teçhizatla sağlamlaştırılmış ve donatılmış bir duruma sokulmuştur. Bu iki grubun arasında da demiryoluyla ve yürüyerek hızla ve kolaylıkla her tarafa gidebilecek durumda olan ve Döğer'de bulunan düşmanın üç firkadan oluşan bir kuvveti vardır. Kısaca düşman seçkin ordusunun kollarını iki kaleye dayamış, orta yerinde kuvvetli bir yedek gruba sahip bir takım hâlinededir. Bu takımın uzak kollarında ise Gemlik ve İznik Gölü yakınlarında düşmanın iki firkaya yakın bir kuvveti vardır. Güneyde ise Afyonkarahisar'dan sonra bütün Menderes boyunca denize kadar düşmanın ikinci firkasını da içermek üzere, birçok bağımsız alayları ve atlıları bulunmaktadır³⁸².

Kuruluşları başka başka olan Türk ve Yunan orduları karşılaştırıldığında, iki tarafın insan ve tüfek güçleri aşağı – yukarı birbirine denktir. Yalnız Yunan ordusu, dünyanın özgür ve kendisine yardımcı olan sanayine dayandığı için makineli tüfek, top, uçak, taşıt, cephanes ve teknik bakımdan, Türk kuvvetlerine göre daha üstün bir durumdadır. Öte yandan Türk ordusunun da süvari sayısı bakımından üstünlüğü vardır³⁸³.

Taarruzdan önce ordunun insan, silah, araç ve gereçlerini kıyaslandırmak için mevcutları aşağıya çıkarılmıştır. İnsan ve tüfek mevcutları birbirine yakın, fakat hafif ve ağır makineli tüfek, top, uçak, motorlu araçlar Yunan ordusunda fazladır. Silahları yalnız adet olarak kıyaslandırmamak gerekmektedir. Zira Türk Ordusunun elindeki tüfek, makineli tüfek ve topların cinsi değişik ve bazı cins silahların cephanesi pek azdır. Türk Ordusunda 42 cins top vardır ve bir çoğu adi ateşlidir. Bazı cins topların da cephanesi pek azdır (6. Kolorduya verilen Rus havan bataryası 56 mermiyle muharebeye girmiştir. Bu bataryanın depolarda da mermisi yoktur.). Yunan Ordusunun topları ise seri ateşli ve bol miktarda cephaneye sahiptir³⁸⁴.

Görüleceği üzere, Yunan kuvvetleri top, ağır makineli tüfek ve uçak bakımından üstün durumdadır. Cephanes, taşıt ve sağlık malzemeleri bakımından da üstünlüğü vardır³⁸⁵.

³⁸² Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 268.

³⁸³ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 307.

³⁸⁴ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 13.

³⁸⁵ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 311.

Aşağıdaki tabloda Büyük Taarruz öncesinde her iki ordunun sahip olduğu genel kuvvetlerin dağılımı sunulmuştur. Bu tablodaki Türk askerlerinin elindeki tüfek sayılarının % 15'i depolardadır. Yine burada sayısı 198 olan kamyonların 100'ü birer tonluk Berliye, 98'i demir tekerlekli 2.5 tonluk eski kamyonlardır³⁸⁶.

KUVVETLER	TÜRK ORDUSU	YUNAN ORDUSU
	SAYISI	SAYISI
SUBAY	8658	6564
ER	199.283	218.432
TÜFEK	100.352	90.000
MAKİNELİ HAFİF	2.035	3.139
MAKİNELİ AĞIR	839	1B280
TOP	323	418
KILIÇ	5282	1280
UÇAK	10	50
KAMYON	198	4.036
OTOMOBİL VE AMBULANS	33	1.776

Mustafa Kemal, saldırı için gerekli hazırlıkları, çeşitli taktiklerle düşman haber alma gücünü yanlışlığa uğratarak ve tam bir gizlilik içinde yürütür. Basının Çankaya köşkünde bir çay ziyafetinden söz ettikleri sırada, O, Genel Kurmay Başkanı Fevzi Paşa, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa, ordu komutanları Yakup Şevki ve Nurettin Paşalarla cephede bulunmaktadır³⁸⁷.

Mustafa Kemal Paşa, 26 Ağustos 1922 sabahı başlayan taarruzun seyri içindeki gelişmeleri 4 Ekim 1922'de yapmış olduğu konuşmasında ayrıntıları ile

³⁸⁶ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 13.

³⁸⁷ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 79.

açıklamaktadır. Biz burada konuşmanın tam metninden yola çıkarak hazırladığımız Büyük Taarruz'un seyri ile ilgili genel bilgi vermiş bulunmaktayız. Buna göre³⁸⁸:

Mustafa Kemal Paşa 25 Ağustos'ta taarruz için emir verir. Muharebeyi yakından yönlendirmek ve yönetmek için Başkomutan, Genelkurmay Başkanı ve Batı Cephesi Komutanı 26 Ağustos günü güneş doğmadan önce, Birinci Ordunun gözleme noktası olan Kocatepe'de hazırdirler³⁸⁹.

Batı Cephesi'nde Türk kuvvetlerinin iki ordusu ve diğer kuvvetleri bulunmaktadır. Birinci Ordu, Afyonkarahisar'ın doğusunda Akarçay'dan batıya doğru, Dumlupınar arasında bulunan düşman mevzileri karşısında toplânacaktır. Burada elbette ki desteklenmiş olan ordumuz, düşmanı yenerek, kuzeye atmak görevini alır.

İkinci Ordumuz - Akarçay'dan kuzeye doğru Porsuk vardır, onun kuzeyinde Sakarya kısmı vardır - oraya kadar olan cephede düşmana taarruz edecektir. Düşmanın Eskişehirde bulunan üç fırkası ve Afyonkarahisar'ın doğusunda bulunan iki fırkası ki, toplam sekiz fırkayı kendi karşısında belirleyecektir. Kocaeli bölgesinde bulunan kuvvetlerimiz de karşısında bulunan düşman kuvvetlerine taarruz edecek ve bu kuvvetlerin güneye inmesini önleyecektir. Menderes yöresinde, biri atlı fırkası olmak üzere kuvvetlerimiz vardır. Bunlar da güneyden kuzeye doğru önündeki düşmana taarruz edecek ve o kuvvetlerin son savaş yerine gelmesine engel olacak ve aynı zamanda düşmanın İzmir'le olan ulaşım yollarını kesecektir³⁹⁰.

Birinci Ordu, Akarçay'dan Dumlupınar'a kadar olan bütün düşman mevzilerine taarruz edecektir. Atlı kolordumuz, bu taarruz grubunun sol kolunda bulunduğu aralıktan içeri girecek ve düşman ordusunun arkasında faaliyet gösterecektir. Ordularla bütün cephe üzerinde taarruz olunacaktır. Fakat, ilk anda şu önemli noktalar düşünülmüştür. Afyonkarahisar'ın batısında Kaleciksisivrisi ve onun kuzeyinde 1310 rakımlı Erkmentepesi vardır. Bu mevziler son derece önemlidir ve ondan başka bütün mevzilerin kilidi derecesinde olan ikinci önemli yer Tınaztepe'dir. Kaleciksisivrisi'nin on iki kilometre kadar batısındadır ve bu

³⁸⁸ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I - III), I. Cilt, s. 268 - 286.

³⁸⁹ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I - III), I. Cilt, s. 268.

³⁹⁰ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I - III), I. Cilt, s. 269.

zincirlemenin önemli bir noktasıdır. Türk ordusunun ilk hedeflerinden birisi burasıdır³⁹¹.

İki grubun arasındaki diğer tepe bir yer de Belentepe'dir. Afyonkarahisar'ın güneyindeki esas mevzisi başlıca bu noktalara dayanır. Bundan dolayı, bütün topçular ve ağır topçular bu üç noktayı ateş altına alabilecek mevzilere konmuştur. Topçular, bu mevzilere gece gelmişler, karanlık içinde mevzi almışlar ve güneş doğmadan önce, bütün dünyanın gözleri açıldığı zaman, ateşe başlamışlardır. “*Askerî hayatımda bu kadar mükemmel bir topçu ve bu kadar mükemmel yönetilmiş bir topçu ateşi çok az gördüm.*”³⁹².

Topçularımız saat 4.30'da atışa başladılar; bilirsiniz ki, topçulukta öncelikle ateş düzenlemek için atış yapılır. Yarım saat içinde bütün bu cephe üzerinde ateş düzenlenmiş ve saat beşte yani yarım saat sonra, sözü edilen noktalar üzerine şiddetle etki atışına başlanmıştır. Bu mevziler, çok ve çok sağlamdır. Bu mevzilerin korunma değerini en son inceleyen bir İngiliz subayı verdiği raporda, “Eğer Türkler, bu mevzileri dört, beş ayda işgal ederlerse, bir günde yok ettiklerini iddia edebilirler.” Demiştir. Fakat Türklere, bu mevzileri yok etmek için üç dört ay değil, bir gün de değil, yalnız bir saat yeterli gelmiştir³⁹³.

Ağır topçunun ateş tanzimi saat 05.25'de (Hafif topların daha erken) biter. Saat 05.35'de, on dakika süren tahrip ve arkasından imha ateşine geçilir. Tahrip ateşi açılmasıyla bütün cephede piyadeler ilerlemeye başlarlar. Saat 05.30'da Yunan topçusu 1. ve 4. Kolordular cephelerine ateş açtılsa da önemli bir etkisi olmamıştır. Sarp arazide Yunanlıların aylardan beri tahkim ederek düşürülmesinin imkansızlığını iddia ettikleri bu kuvvetli mevzi Türk askerinin sürat ve şiddetle saldırışı karşısında ancak bir saatten az bir zaman dayanabilmiştir³⁹⁴.

Saat altıda Tınaztepe'ye hücum durumunda, saldıracak kadar yaklaşmış bulunan piyadeler önlerindeki tel örgüleri kesmeye ve bir tarafa itmeye gerek görmeyerek; ayaklarını kaldırıp tel örgüsünden bacaklarını aşırarak atlamışlar ve orada bulunan Yunan askerlerini süngüleriyle tamamen tepeledikten sonra

³⁹¹ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s.269.

³⁹² Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 270.

³⁹³ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 270.

³⁹⁴ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 89 - 90.

Tınaztepe'yi işgal etmişlerdir. Bundan sonra saat dokuzda Belentepe ve onun ardından Kaleciksisivrisi düşer. Fakat, daha kuzeydeki 1310 rakımlı Erkmentepesi hâlâ dayanmaktadır. Çünkü bu tepe topçu ateşinin etkisinden uzaktır. Orada taarruzlar tekerlek geçmediği için yalnız dağ topçuları ile korunmak zorundadır. Bu nokta, o kadar önemlidir ki, düşman, bütün kuvvetiyle ve bütün araçlarıyla orasını elde tutmaya çalışmıştır. Tınaztepe önemli mevzisinin batısında taarruz eden bölüklerimiz de bazı önemli noktalara, önemli mevzilere girmişlerdir³⁹⁵. Saat 11.15'de Kızıltaş yaylasında bulunan tugay komutanı tümen gözetleme yerine gelerek (Taşarası kuzeyi) emir ve komutayı ele alır. Tümen birlikleri, buldukları durumda muharebeye devam etmektedirler. Tümen komutanının ölümünden yarım saat sonra da, ordudan alınan haberde Yunanlıların Tınastepe kesiminden tardedildikleri ve dağınık bir surette ovaya çekildikleri bildirilmektedir³⁹⁶.

26 Ağustos akşamına kadar bu cephe üzerinde geçen olaylar sonucunda Akarçay'dan Tınaztepe'ye kadar uzayan mevziler üzerinde Kaleciksisivrisi, Belentepe ve Tınaztepe Türk ordusunun eline geçer. Bunun batısında hareket uygulayacak olan atlı kolordu, Afyon'un batısındaki Çayhisar'a kadar gelir. Türk atlılarının burada görünmesi hemen düşmanın dikkatini çeker ve düşman buna karşı Ayvalı-Karka yolunun kuzeyinden güneye doğru, batıya yönelik bir cephe almaya mecbur olur. Harita üzerinde durum düşünüldüğü zaman kolaylıkla görülür ki, bu durum düşman kuşatmasının öncesidir. Düşman, doğuya ve güneye yöneldiği gibi, İzmir'e karşı, batıya da bir cephe almaya mecbur edilmiştir. Bu durumla düşman kendi kendini bir kale içerisine koymuştur³⁹⁷.

Diğer cephelerde, Afyon'un doğusundaki düşman mevzilerine de Türk kuvvetleri taarruz etmiştir ve orada bulunan düşman kuvvetlerinin, güneye gelip yardım etmesini önlemede başarılı olmuştur. Onun daha kuzeyinde düşman için olağanüstü öneme sahip olan Kazuçuran adındaki kuvvetli mevziye, bir fırka taarruz eder ve burayı alır. Fakat düşman bu noktaya çok önem verdiği için bölüğünü tekrar destekler. Karşı taarruz yapar ve fırkayı oradan atar. Fakat aynı fırka tekrar şiddetle taarruz ederek aynı mevziyi bir daha alır. Bunun daha kuzeyinde hareket eden bir atlı

³⁹⁵ *Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 270 – 272.*

³⁹⁶ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 124.

³⁹⁷ *Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s.272.*

fırka daha vardır; bu da Döğter genel yönünde yürüyerek, her önüne rastladığı düşmana taarruz etmiş ve bu sayede Döğter çevresinde bulunan üç fırka yedek kuvveti yerinden kıpırdayamamıştır. Bunun daha kuzeyinde Seyitgazi'ye yakın Hüsrevpaşa bölgesi vardır. O bölgede bulunan düşman kuvvetlerine taarruz eden Türk askeri, aynı zamanda Eskişehir doğu cephesine taarruz eden kıtalar, düşmanın üç fırkasını tespitinde başarılı olmuştur. Ve bu taarruz eden kuvvetler oradaki düşmana göre, dörtte bir oranındadır. Kocaeli grubunda da Türk taarruzu başlamış, bölükler verilen görevi başarıyla yerine getirmişlerdir. Menderes yöresindeki bütün bölükler de verilen görevi başarıyla yapmışlardır. Orada bir atlı fırka, Uşak'ın batısına kadar ilerleyerek düşmanın ulaşım yollarını kesmeye başlar. 26 Ağustos akşamı durum budur. Kuzeyde ve Menderes'te düşman kuvvetleri, tam tasarlandığı gibi, bulunduğu yerlerde belirlenmiş ve sonra Afyonkarahisar batısındaki çok sağlam bir yolun da en önemli dayanma noktasından üç yer alınmıştır³⁹⁸.

Batı Cephesi komutanı 27 Ağustos 1922 günü için, taarruza devamla Sincanlı ovasına hakim olmak kararını verir ve bu kararını 94 sayılı emri ile yayınlar³⁹⁹. Bölükler, önceden almış oldukları hedeflere bir an önce ulaşmak için taarruzlarına devam edeceklerdir. 27 Ağustos sabahı 1310 rakımlı tepeye karşı doğrudan doğruya Dördüncü Kolordu Komutanı Kemalettin Paşa'nın önderliğiyle gayet ustaca bir taarruz düzenlenir ve 1310 rakımlı Erkmentepesi düşmandan alınır. Buradaki düşman yenilmiş bir şekilde kuzeye ve kuzeybatıya doğru atılır. Bu şekilde Kaleciksisivrisi'nden Tınaztepe'ye kadar olan iki kilometrelik bir gedik açılmıştır. Düşman cephesi burada yarılmıştır. Bunun ardından, bu gedikten geçerek, düşmanı bırakmamak ve tekrar taarruz etmek üzere, hareket edilecektir. Aynı zamanda diğer düşman mevzilerine karşı da yönelmiş olan taarruzlar yenilenir ve bu sonuç ile artık düşman tarafından, sağlam yollarının güvenle korunamaması durumu ortaya çıkmıştır. Gerçekten biraz sonra birbirini takip eden Tınaztepe'nin batısında bulunan mevziler bile birer, birer düşmeye başlamış ve Kaleciksisivrisi cephesi dahi düşmüştür. Gerek bu durumdan, gerek Afyonkarahisar'ın doğusuna yöneltilen taarruzların etkisinden, orada bulunan düşman fırkaları bile mevzilerini terk ederek, batıya ve kuzey batıya doğru çekilmeye mecbur olmuşlardır. 27 Ağustos günü öğleden sonra

³⁹⁸ *Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 272 – 273.*

³⁹⁹ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 114.

saat beşte Sekizinci Fırkamız muzaffer olarak Afyonkarahisar'na girer. Burada 20-22 kadar çeşitli cinste top alınmıştır. Karahisar'da da pek çok savaş malzemesi, silâhlar ve karışık malzeme ganimet alınmıştır. Yalnız düşman, Karahisar'da ve ondan sonra her yerde yaptığı gibi, hemen şehri ateşlemiştir. Türk askerinin hızla yetişmesi sayesinde yangının yayılmasına meydan verilmemiştir. O gün, düşmanın önemli kuvvetleri kaleden atılmıştır. Böylece açık Meydan Savaşı'na mecbur kalırlar⁴⁰⁰.

27 Ağustos günü taarruzları sonucunda Yunanlılar Teperoğlan gediğinden Afyon doğu ve güneyine kadarki bütün mevzilerden atılmışlar, yalnız Toklusivrisi ellerinde kalmıştır. Afyon doğusundan çekilenlerin Hamam, Afyon güneyinden çekilenlerin Afyon – Altıntaş şosesiyle kuzey ve Resulbaba doğrultularına gittikleri görülmüştür. Eskişehir bölgesi hariç, Yunanlıların bütün asıl mevzileri Türklerin eline geçmiştir⁴⁰¹.

Mustafa Kemal Paşa ve diğer komutanlar 27 Ağustos akşamı durumu şu şekilde değerlendirirler: Düşmanın henüz Eskişehir grubu yerindedir ve Döker'deki yedek fırkaları henüz tamamen kullanılmamıştır. Diğer cephedeki düşman kuvveti tamamen durmaktadır. O halde burada yendiğimiz düşmanın kuvveti dört ilâ beş firkadan ibarettir. Bundan dolayı, düşman tekrar sol kolunu Eskişehir'e dayandırarak, onun güneyinde Döker, daha güneyde Resulbaba sırtları vardır. Oradan batıda, Dumlupınar mevzileri var; daha sonra Toklusivrisi mevzileri vardır ki, düşman bu yol üzerinde çekilen kuvvetleriyle tekrar savunma yapabilir. Zaten bu mevzilerde daha önce yapılmış ve hazırlanmış ve tel örgülerle sağlamlaştırılmış hemen hemen Afyon'un doğusunda ve güneyindeki yerlere benzer kuvvetli yerler vardır. Onun için en akıllı ve beklenen hareket, düşman için, budur. Bundan dolayı, düşmanı bu mevzide de yenmek için, güneyde bulunan Birinci Ordu, düşmanı sol kol ile kavrayarak, İzmir'e gitmesini önleyecek şekilde taarruza devam etmelidir. İkinci Ordu, doğudan düşmanı kavrayarak, kuzeye, Kütahya üzerine gitmesini önleyecek şekilde taarruz edecektir. Artık ileriye geçmiş olan atlı kolordumuz da düşman kuvvetinin tamamen arkasında hareket uygulamalıdır. Bu düşünceler ertesi günü, Hakkın yardımıyla ve tamamen düşünüldüğü gibi noktası noktasına uygulanmıştır. Birinci Ordu bölükleri kuzeye hareketinde, düşmana birçok yerlerde rastlamış ve her

⁴⁰⁰ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s.273 – 274.

⁴⁰¹ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 145.

rastladığı yerde çok kanlı savaşlar olmuştur. Balmahmut, Oğlanmezarı, Başkilise, Kumari Çiftliği, Akçaşehir, Bakırcık, Tazılar'ın güneybatısı ve Toklusivrisi'nde ciddî ve önemli savaşlar olur ve sonuçta düşman yenilerek kuzeye atılır. Bütün bu savaşlar olurken, Türk atlıları tamamen düşman bölüklerinin gerilerinde olmak üzere, hareket etmişlerdir. Henüz savaşa girmiş yeni düşman firkalarını görür görmez atlılar dayanamayarak harekete geçmişlerdir. Bunları durdurmaya imkân yoktur ve hemen kılıçlarını çekerek düşmanın içerisine dalmışlardır. Gerçekten bu kahramanlık sonucunda batıya çekilmek isteyen düşman bölükleri durmaya ve yeni bir durum almaya zorlanır. O sırada piyadeler ve topçular yetişerek düşmanı tekrar savaşmaya zorlamışlardır⁴⁰².

Başkomutan, Genelkurmay Başkanı ve Batı Cephesi Komutanı 28 Ağustos günkü muharebelerde Yunanlıların yedi sekiz tümeninin mağlup edildiğine, artık Resulbaba'yı savunamayacaklarına, batıya çekilmek istediklerine kani olmuşlardır. Bugünkü muharebelerde birlikler, her taraftan çekilmekte olan düşmanı takip etmişler ve rastladıkları her yerde taarruz ederek atmışlar ve tutunmasına meydan vermemişlerdir. Kuzeyden ilerleyen mürettep süvari tümeni öğleyin Döğer'e varmış ve Altıntaş doğrultusunda ilerletilmiştir. Yunanlıların Eskişehir Grubunda da çekilme belirtileri görülmüştür⁴⁰³.

Bunların sonucunda komutanların ortak düşünceleri şunlar olmuştur: Artık düşmanın bu çok uygun olan mevzide savunmadan çok, arka yollardan saparak, Dumlupınar mevziine gitmesi, veyahut oradan Uşak mevzilerini tutmak istemesi gerekmektedir. Burada düşmanın 4'üncü, 5'inci, 9'uncu, 12'nci, 13'üncü, 1'inci, 7'nci firkaları vardır; yani toplam yedi firkası vardır. Bu meydan savaşı sırasında, yalnız birinci, yedinci firkaları mağlup bir durumda, Dumlupınar'ın batısına geçebilmişlerdir. Diğer beş firkası bu çerçevenin içerisinde kalmıştır. Dumlupınar'a geçen bu iki firka, henüz düşmanın batıda yeni bir durumda bulunan ikinci firkası ile birleşerek bir kuvvet olmuştur. Bundan dolayı, artık yapılacak şey, düşmanın bütün kuvvetlerini İzmir'e çekilmekten, kuzeye ve herhangi bir yere gitmekten önlemektir. Bunun için, verilen emre göre, Birinci Ordu, artık bütün bölükleriyle batıya yönelecek, düşmandan önce Dumlupınar mevzilerini tutacak ve batıya çekilmek

⁴⁰² Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 274 – 275.

⁴⁰³ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 181.

isteyen düşmana taarruz edecektir. İkinci Ordu böylece, kuzeyden aynı düşmana taarruz etmek üzere, ilerleyecek ve atlı fırkaları Muratdağı ile Kütahya, Gediz şosesi bölgesinde toplânacak, düşmanın kuzeybatıya çekilmesine engel olmak görevine devam edecektir. Döker yönünde hareket uygulamakta olan bir atlı firka vardır. O da Altıntaş'a çekilmiş bir vaziyette, diğer cephelerde, Eskişehir'de ve diğer yerlerde bütün bölükler verilen görevin yapılmasına devam edeceklerdir. Yani taarruzlarına devam ederek düşman durdurulacaktır. 29 Ağustosta Birinci Ordu, Olucak, Hamurköy, Çalköyü, Aslıhanlar üzerinden Dumlupınar'a gitmek isteyen beş düşman fırkasına güneyden taarruza başlar. Dumlupınar'ın doğusunda, Kızılcaköy'den Murat Dağları üzerinde, Hasandede yönüne giden firka da düşmanın Aslıhanlar'a gelmiş olan iki fırkasına rastlamış ve hemen bu iki firkaya taarruz etmiştir. Bunun üzerine düşmanın Dumlupınar yolu kapatılmış olur. İkinci Ordu da artık savaş temasına gelmiştir⁴⁰⁴.

29 Ağustos 1922 akşam raporları Batı Cephesi'ne gece yarısından sonra gelir. Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Paşa, Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa ve Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa beraberce durumu inceleyip tartışırlar. Yunan ordusunun büyük kısmı kuzey, doğu, güney ve güney – batıdan kuşatılmıştır. Tasarladıkları sonuç alınmak üzeredir. Taarruza şiddetle devam ve durmadan takibe karar verirler. Batı Cephesi Komutanı 30 Ağustos 1922 saat 06.00'da ordulara şu emri vermiştir:⁴⁰⁵

1. Ordulardan alınan bilgilere göre düşmanın en az iki tümen tahmin olunan bir kuvveti Kozluca tepeleri – Hamurköy güneyi – Aslıhanlar mıntıkasında güneye cephe almış olarak 1. Ordu birlikleriyle muharebe halinde ve kuzeyden ilerlemekte olan 2. Ordu birlikleriyle muharebe temasındadır. Toklusivrisi'nden Kaplângı'ya doğru iki tümenimiz düşmanın çekilme yoluna ilerlemektedir. Genellikle düşman kuvvetleri bir an önce kaçıp kurtulmaya çalışmaktadır. Cephe Komutanlığı'nın tahminine göre düşman için açık görünen Çalköy – Kızıltaş deresi yolu her nevi düşman kuvvetleri ve enkazı ile dolu olacaktır. 3. Süvari Tümeni

⁴⁰⁴ *Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 275 – 276.*

⁴⁰⁵ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 231 - 232.

Uşak'ın batısında Ulubey civarında demiryolu ulaştırmasını kesmiştir.

2. Orduların vazifesi: Aslıhanlar Meydan Muharebesi'nin her iki ordu tarafından bütün kuvvetleriyle süratle sonuçlandırılması ve Dumlupınar'ın süratle düşürülerek düşman çekilme yollarının tamamen kesilmesi ve İzmir doğrultusunda takibin aralıksız devamı ile kurtulmuş olması umulan dağılık düşman kollarını da durmaksızın muharebeye ve bu suretle kamilen teslim olmaya zorlanmasıdır. Günlerden beri gece gündüz muharebe eden birliklerimizden durmaksızın ve dinlenmeksizin harekâta devamları istenmektedir.
3. Mürettep Süvari Tümeni ile Kütahya'nın işgali ve oradan İnönü'ye yürütülmesiyle Eskişehir istikameti en iyi keşif ve temin edilmiş olur.
4. 5. Kolordunun, Aslıhanlar Meydan Muharebesi'nin sonuçlandırılmasından sonra durmaksızın ve dinlenmeksizin Kızıldağ deresinden Uşak'a yöneltilmesi kararlaştırılmıştır.

Durum çok önemli olduğundan ve çabukluk istediğinden Mustafa Kemal Paşa yalnız yukarıdaki emirle yetinmemiş, Genelkurmay Başkanı'ndan: "Altıntaş bölgesinden hareket eden 2. Ordu'nun ve daha batısından yürüyecek 5. Süvari Kolordusunun yanlarına giderek kararlaştırılan hareketleri düzenlemesini" rica etmiştir. Kendisi de bu taarruzu güneyden yapacak olan 4. Kolordu'nun hareketlerini izlemek üzere 1. Ordu Karargahına gitmiştir. Batı Cephesi komutanı Afyon'da karargahta kalarak genel durumu idare edecektir. Burada, Atatürk'ün, kendi hayatını düşünmeksizin en ilerde kesin sonuç yerinde bulunmak suretiyle verdiği emirlerin doğru olarak yapıldığından emin olmasının, O'nun başarı sırlarından biri olduğu görülmektedir. Arıburnu, Anafartalar, Sakarya ve Afyon'da olduğu gibi Aslıhanlar Muharebesi'nde de O'nu ilerde ve kesin sonuç yerinde görürüz. Atatürk'ün her

zaman tekrarladığı prensip; “Önemli kararların tatbik ve icrasını başkalarının ellerine ve tesadüfe bırakamayız.” idi.⁴⁰⁶

30 Ağustosta durum şudur: Artık düşmanın beş fırkası Dumlupınar’a ve Kütahya yönünde kuzeye gitmekten de önlenmiştir. Yalnız kendisi için, bir kurtuluş noktası kalmıştır ki, o da Muratdağı’nın kuzeyindeki Kızıltaş deresidir. Bu dere ve bu derenin içi, sarp patikalara sahiptir. Yani hareket zordur ve bunun da karşısında atlı kolordumuz bulunmaktadır. Bundan dolayı, düşmanın beş fırkası artık tamamen kuşatılmıştır⁴⁰⁷.

Yukarıdaki emirler doğrultusunda Ağustos’un 30’uncu günü bu kuşatma hareketini kesin bir kazanç ile tamamlamış olmak için, savaşları yakından görmek ve yönlendirmek ve yönetmek uygun görülür. Genelkurmay Başkanı bizzat, kuzeye, İkinci Ordu tarafına ve atlı kolordusu yanına gitmiş, Mustafa Kemal Paşa da aynı zamanda güneyde Birinci Ordu yanına ulaşmıştır. Paşa burada Birinci Ordu karargâhında durumu icap edenlere açıklamış ve büsbütün bölükleri hızlı bir taarruza isteklendirmiş ve oradan da Dördüncü Kolordu Komutanın yanına geçmiştir. Kendi ifadesiyle “Durum o kadar çekici idi ki daha ileriye kadar gitmekten kendimi önleyemedim. Çalköyü yakınında bir yere gittim.” Burası düşmanın mevzi almak üzere bulunduğu bir yerdir. Oradan görülen, Uşak’a dönen düşman kuvvetleri, doğrudan doğruya Yunan Başkomutan Trikopolis’in emri altında olarak, Çalköyü’nün batısında Aydemir-Adatepe-Ağaçköy mevzilerinin oluşturduğu bir dairedir ve arkasını da Kızıltaş deresine vermiştir. Birinci Ordu bölükleri de, bu daireyi doğudan ve güneyden sarmış bulunmaktadır. İkinci Ordu, kuzeyden Çalköyü, Kırkpınar ve onun daha batısından sarmıştır. Mustafa Kemal Paşa, Bütün topçuların mümkün olduğu kadar yakından ve hatta, açık mevziden ateş etmelerini emreder. Ve gerçekten öğleden sonra bu düşman şaşkınlık belirtileri göstermeye başlar. Kuzeye, doğuya, batıya, güneye başvururlar. Her taraf ateş ile kapanmıştır, aynı zamanda Türk piyadeleri ateşten vazgeçerek, süngülerini takmış ve bir an önce düşman mevzilerine girmek için saldırmışlardır. Bu son durumdan iki buçuk saat sonra süngüler düşman göğsüne girmiş ve mesele çözülmüştür. Artık düşmanın beş fırkası, doğal olarak pek çok kayba düştükten sonra geri kalanları teslim olduklarını

⁴⁰⁶ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 232.

⁴⁰⁷ Atatürk’ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 276.

bildirmeye başlamıştır. Bu teslim alma uygulaması birkaç gün devam eder. Başkomutan Trikopis subayları ve askerleri ile beraber Türk askerini selâmlayarak teslim olduklarını bildirmişlerdir⁴⁰⁸.

Yıllar boyu sürüp gelen mücadele, 30 Ağustos 1922 günü düşmanın büyük kısmının yok edilmesi ile sonuçlanan muharebelerle artık kesin olarak bitirilmiş bulunuyordu. 31 Ağustos günü cephe incelemesi yapan Gazi Başkomutan Mustafa Kemal, çökmüş bir büyük devlet üzerine yeniden kurulan Türk Devleti'nin temellerini atmak huzuru içinde idi. Zaferden iki yıl sonra, Başkomutan Meydan Muharebesinin ikinci yıl dönümünde, Zafertepe'de Mustafa Kemal Atatürk, durumu şu sözleri ile belirtmektedir: *“Muharebe meydanını dolaşırken ordumuzun kazandığı zaferin büyüklüğü ve buna karşılık düşman ordusunun düçar edildiği felâketin dehşeti beni çok duygulandırdı. Karşıkı sırtların gerilerindeki bütün vadiler, bütün dereler bırakılmış topraklarla, otomobillerle, sayısız donatım ve gereçlerle bu kalıntıların arasında yığınlar teşkil eden ölümlerle, toplânıp karargahlarımıza sevk edilen sürü sürü esir kabileleriyle hakikaten bir kıyamet gününü hatırlatıyordu. Bu kadar şiddetli ateş ve saldırı çemberinden bu gün için kurtulabilenler birkaç bin kişilik kılıç artığından ibaretti. Fakat onlar da daha büyük Türk çemberinin içinden çıkmaya muvaffak olamayarak başlarında başkomutanları olduğu halde beyaz bayrak çekmeye mecbur olacaklardı.”*⁴⁰⁹

26 Ağustos 1071 Malazgirt Zaferi ile Anadolu'nun kapısı Türklere ardına kadar açılmış ve bir vatan kurulmuş idi. Yine bir 26 Ağustos (1922)'ta ise kurulmuş bu vatan yok olmaktan kurtarılmıştır. Büyük zaferle tam bağımsızlık önünde engeller kaldırılmış ve Osmanlı Devleti'nden yeni millî bir Türk Devleti doğmuştur. Mudanya Mütarekesi ve arkasından imzalanacak Lozan Antlaşması ile yeni Türk Devleti dünya devletlerince de tescil edilecektir⁴¹⁰.

31 Ağustos sabahı durum şudur: Düşmanın burada beş fırkası yok ve esir edilmiş, düşmanın mağlup üç fırkası İzmir genel yönünde gerilemekte, Eskişehir'deki düşman grubu, bir fırkası ayrılmış olduğu halde, gerileme belirtileri göstermektedir. Bundan dolayı, meydan savaşı son bulmuştur. 26 Ağustos sabahı

⁴⁰⁸ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 276 – 277.

⁴⁰⁹ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 275.

⁴¹⁰ D. Yalçın vd., a.g.e., s. 319-320.

başlayan ve beş gün, beş gece devam eden Afyonkarahisar ve Dumlupınar Meydan Savaşı son bulmuş ve düşmanın seçkin kuvvetleri yok edilmiştir. Bu savaşın sonucu Yunanlılar'ın ve Rumların kalbini sındırmıştır. Bundan dolayı, bu savaşa “Rum Sındığı Meydan Savaşı” demek uygun olur. Bu şekilde Afyon- Karahisar'dan İzmir'e kadar dört yüz küsur kilometrelik uzaklık, birçok meydan savaşları da yaşanarak, ordularımız tarafından on beş günde alınmış ve millî ordunun bu üstün kudret ve hareketi özellikle anılmaya değer bulunmuştur⁴¹¹.

Muharebe meydanını gezen ve son durumu bir anda kavrayan Başkomutan Mustafa Kemal, Genelkurmay Başkanı ve Batı Cephesi Komutanı, 31 Ağustos 1922 öğleyin Yunanlıların yakıp yıktığı Çalköy'e gelirler. Burada bir durum değerlendirmesi yaparlar. Buna göre; düşman ordusu, asıl kuvvetleriyle imha edilmiştir. Yok edilen bu ordunun binlerce kaçakları ile Uşak'a doğru çekilen dağınık birliklerinin derlenip toparlanmasına ve herhangi bir hatta tutunmasına engel olmak lazımdır. Yapılan değerlendirmeler sonunda Mustafa Kemal Paşa ordulara yeni emrini verir: “*Afyonkarahisar – Dumlupınar Büyük Meydan Muharebesinde zalim ve mağrur bir ordunun temel varlığını inanılmayacak kadar az bir zamanda yok ettiniz. Büyük ve necip milletimizin fedakârlıklarına lâayık olduğunuzu ispat ettiniz. Sahibimiz olan büyük Türk Milleti geleceğinden emin olmaya haklıdır. Muharebe meydanlarındaki maharet ve fedakârlıklarınızı yakından görüp takip ediyorum. Milletimizin hakkınızdaki takdiratına aracılık etmek vazifemi, arkasını bırakmayarak devamlı olarak yapacağım. Başkumandanlığa taklifatta bulunulmasını Cephe Kumandanlığına emrettim. Bütün arkadaşlarımla Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini nazar-ı dikkate alarak ilerlemelerini ve herkesin akıl kuvvetini ve yurtseverlik kaynaklarını kullanarak bol bol yarışmaya devam etmesini talep ederim. **Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!***”⁴¹².

Perişan olan düşmanın durmasına ve toparlanmasına fırsat tanımamak için Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 1 Eylül 1922'de herkesçe bilinen o meşhur emrini vermiştir⁴¹³. 9 Eylül'de Türk ordusu İzmir'e girer. Kuzeyde yapılan ileri harekâtla (11 Eylül) Bursa kurtulacak, 18 Eylül'de Anadolu'da Yunan askeri kalmayacaktır.

⁴¹¹ Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt, s. 278 – 279.

⁴¹² T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, a.g.e., s. 275 - 277.

⁴¹³ D. Yalçın vd., a.g.e., s. 311 - 312.

harekât Çanakkale ve Trakya yönlerinde geliştirilerek devam eder⁴¹⁴. Büyük Taarruz Türk ordusunun zaferi ile neticelenmiştir. Artık sırada Anadolu'nun tamamen düşmandan arındırılması için yapılacak takip harekâtı söz konusudur.

Taarruz ve takip hareketlerinde bütün birliklerin ve her sınıftan subay ve erlerin kahramanlıkları, fedakârlıkları ve özellikle dayanma güçleri ve feragatları, Türk ordusunun kendine has, pek zengin olan tarihsel geleneklerine bir yenisini daha katmıştır. En umutsuz şartlar içinde dahi Türk Ordularının ecdattan gelme imha muharebeleri ustalığı tekrar dünya kamuoyunda şaşırtıcı bir etki yapmış, pek yüksek olan bu kabiliyet ve kudret yalnız Türk Milletine değil, onun dostlarına da yeniden emniyet vermiş, düşmanlarını ise dehşet içinde bırakmıştır. Bu kadar geniş ve çeşitli etkilerle Türkiye'yi de aşip doğuyu uyandıran bu büyük zaferin kazanılması için bütün birlikler birbirleriyle yarış yaparcasına çalışmışlardır. Topçuların imha edici ateşleriyle açtıkları gediklerden piyade büyük bir cesaret ve soğukkanlılıkla ileri atılarak süngü ve bombası ile düşmanı mevziinden söküp atmıştır. Bundan başka piyadeler, aralıksız olarak beş gün beş gece süren en kanlı muharebelerden sonra hiç dinlenmeden İzmir'e kadar 400 kilometrelik mesafeyi 10 günde almıştır. Süvarilerimiz muharebe meydanında piyadeye en önemli doğrultularda yardım etmiş, düşman gerilerine sarkarak şaşırtmış ve çekilmeleri bozguna çevirerek düşmanla beraber İzmir'e girmiştir. Bundan sonra da düşman döküntülerini Urla yarımadasında denize dökünceye kadar takip etmiştir. Uçaklar da o günkü yeteneklerine göre düşman yığınaklarını ustaca keşifleriyle zamanında komuta heyetlerine bildirmişler, bomba ve makineli tüfekleriyle de önemli zayıat verdirmişlerdir. Yolların kötülüğü, ikmal araçlarının yetersizliğiyle beraber öküz arabası, kağrı, mekkare, deve, eşek kollarını yürüten ihtiyarlar ve çocukların, içlerinde küçük çocukları da bulunan kadınların geceli gündüzlü ve istirahatı bakmadan, hızla yürüyen ordunun peşinden erzak ve cephane yetiştirmeye çalışmaları takdirin çok üstünde duygularla ve iftiharla kaydedilecek manzaralardır⁴¹⁵.

Türk ordusunun Büyük Taarruz'daki kaybı 2.318 şehit, 9.360 yaralı, 101 esir ve 1697 kayıptan ibaretti. Bu kadar az kayıpla kazanılmış bir imha meydan savaşını göstermek mümkün değildir. Mustafa Kemal Paşa'nın ifadeleriyle: *"her safhasıyla*

⁴¹⁴ Ü. Yavuz, *a.g.e.*, s. 79.

⁴¹⁵ T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *a.g.e.*, s. 246 - 247.

düşünülmüş, hazırlanmış, yönetilmiş ve zaferle sonuçlandırılmış olan bu harekât, Türk ordusunun, Türk subaylarının ve kumanda heyetinin yüksek kudret ve kahramanlığın tarihte bir daha tesbit eden muazzam bir eserdir. Bu eser Türk milletinin hürriyet ve istiklal fikrinin ölümsüz abidesidir."⁴¹⁶

Zorlu ve uzun süren savaş artık bitmiştir. Üstelik bu zaferi Türk Milleti her ferdi ile tek bir yürek olabilmeyi başararak bitirmiştir. Ve Mustafa Kemal Paşa, Anadolu insanının Mondros'la başladığını düşündüğü, fakat sonradan yanıldığını en acı tecrübelerle anladığı barışı, gerçek barışı TBMM kürsüsünden şu sözleri ile müjdelemektedir: "... *düşman elleriyle viran olmuş ve milletimiz tarafından her köşesini kurtarmak için seve seve can verilmiş ve çocuklarımızın kanyla sulanmış olan yurdumuzun ufku artık sulhun tatlı güneşi gecikmeyecektir.*"⁴¹⁷

Barışı tatlı bir güneşe benzeten Mustafa Kemal Paşa, bu sözleriyle, barışa olan özlem ve inancını vurgularken söz konusu gelişmelere paralel olarak bazı ayrıntılara da yer veriyor: Bu büyük zaferle birlikte yanan gelişmeler, Türkiye'nin uluslar arası alanda kabulü yönünden, büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü, Türk tarafından benimsenmiş olan askerî bir harekâtla haklara kavuşabilme düşüncesinin doğruluğu ortaya çıkmıştır. Nitekim batılı devletler, Anadolu'daki Türk zaferini gördükten sonra, ciddi biçimde barış ortamı yaratmanın gereğine ve Türklerin ısrarla savundukları millî tezlerini önemle ele almanın zorunlu olduğuna inanmışlardır. Bir değerli tarihçinin belirttiği gibi, "askerî zafer Türkleri derhal kazançlı bir pazarlık yapacak duruma soktu.". Bu durumun bilincinde olan ve geri kalan önemli sorunların, siyasî zeminlerde diyalog ile çözülebileceğine inanan Mustafa Kemal Paşa; Türk askerlerinin Çanakkale üzerine ilerlemeleri ile, İngilizlerle olan ilişkilerde görülen gerginlik ortamında; gerginliği azaltacak bir siyasal tavır sergilemiştir. İki taraf arasında siyasî ilişkilerin yeniden kurulabilmesi için çabalar hızlandırılmıştır⁴¹⁸.

Türklerin gücü artmakta iken, Yunanlılar içerde fikir ayrılığı, rejim ve politika değişiklikleriyle zayıflarlar. Türkler Dumlupınar'da ezici bir zafer kazanmış, Yunanlıları önlerine katarak 9 Eylül'de İzmir'i tekrar almışlar ve böylece

⁴¹⁶ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 317-319.

⁴¹⁷ *Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri (I – III), I. Cilt*, s. 286.

⁴¹⁸ M. Vehbi Tanfer, "9 Eylül 1922 – 24 Temmuz 1923 Tarihleri Arasında Türkiye'nin Uluslar Arası Alanda Hukuksal Yönden Kabulü ve İzlenen Dış Politikanın Özellikleri", *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005, s. 389.

Anadolu'nun yeniden fethini tamamlamışlardır. Mustafa Kemal mücadeleyi şimdi Avrupa Türkiye'sinde devam ve Yunanlıları Doğu Trakya'dan atmaya hazırlanmaktadır. Bunu yapmak için hala İtilaf kuvvetlerinin işgalinde bulunan Çanakkale Boğazı'nı geçmek zorundadır. Fransız ve İtalyan birlikleri çekilmiştir; fakat İngilizler kalır ve bir süre bir İngiliz – Türk çarpışması yakın gözükür. Nihayet İngilizler Mustafa Kemal'in isteklerine boyun eğler ve 11 Ekim 1922'de Mudanya'da Mütareke imzalanır. Mütareke şartlarınca İtilaf hükümetleri İstanbul'da, Boğazlarda ve 8.000 Türk jandarması tarafından bir anda işgal edilen Doğu Trakya'da Türk egemenliğinin tekrar yerleşmesini kabul ederler. Yunanlılar 14 Ekim'de mütarekeyi kabul ettiler; Ekim'in 19'unda Refet Paşa Ankara'daki Büyük Millet Meclisi'nden özel bir komisyonla birlikte, Gülnihal Vapuru ile Mudanya'dan hareketle İstanbul şehrine girmiştir⁴¹⁹.

Bu Mütareke'ye göre, Trakya savaşız alınmış olur. Bu zamana kadar, Sevr'i kolaylıkla kabul ettirebileceklerini sanan İtilâf Devletleri bu Mütareke ile kendileri için Sevr'in bir hayal olduğunu kabul etmiş oldular. Mudanya Mütarekesi, Türk İstiklâl Savaşı'nın Türk zaferiyle sonuçlandığını gösteren ilk diplomatik ve siyasi belge olması bakımından fevkalâde önemlidir. Mütareke yurt içinde büyük coşkuyla karşılanmıştır⁴²⁰.

Mudanya Mütarekesi görüşmeleri sırasında teati edilen notalarda barış görüşmeleri için Lozan'da bir konferansın toplânmasına karar verilmiş; buna göre bir tarafa Türkiye, diğer tarafa İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya'nın katılması kararlaştırılmış, Türkiye'nin isteği ve ısrarı üzerine Sovyet Rusya, Ukrayna ve Gürcistan da konferansa davet edilmiştir. Amerika Birleşik Devleti ise Konferans'ta gözlemci bulundurmuş; Bulgaristan'ın Ege Denizi'nde bir mahreci bulunması işi görüşüldüğü zaman, bu devletin temsilcisi de görüşmelere katılmıştır. Siyasî gelişmeler bu merkezde iken, Türk milletini iki başlı görüntüden kurtarmak ve Ankara Hükümeti'nin uluslar arası alanda kabulü yönünde en büyük adımlardan biri olarak Ankara Hükümeti'nce 1 Kasım 1922 tarihinde Saltanat makamı, Hilâfet kurumundan ayrılarak kaldırılmıştır. Konu, yeni Türk

⁴¹⁹ B. Lewis, *a.g.e.*, s. 254.

⁴²⁰ D. Yalçın vd., *a.g.e.*, s. 324.

Devleti'nin kuruluşu yönünde en büyük hukukî engelin de ortadan kaldırılması açısından pek anlamlıdır⁴²¹.

1923 yılı artık Lozan Barışına giden müzakereler ve konferans ile dolu geçmiştir. İsmet Paşa Dışişleri Bakanı olarak Başdelege sıfatı ile 21 Kasım 1922'de ilk toplântılara heyetimizin başında katılmış, konferans 4 Şubat 1923'de kesintiye uğramıştır. Bilâhare 23 Nisan 1923'de heyetimiz tekrar Lozan'a giderek konferansın ikinci kısmı başlamış ve 24 Temmuz 1923 günü de Lozan Barış Antlaşması taraflarca imza edilmiştir. Bir ay sonra da Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik olunmuştur⁴²².

İtalya ve Fransa'nın ardından Yunanistan ve İngiltere de Anadolu'dan çıkarılmıştır. Büyük Zafer'in, bu iki devleti karşı karşıya getirdiği hezimet, bunlara da gerçeği sert bir şekilde göstermiş ve Lozan Barış Antlaşması ile Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti, milletlerarası münasebetlerdeki tarihi yerini almıştır⁴²³.

Esas itibarıyla Misak-ı Millî'nin amaçlarına, her hususta olmasa da, erişilmiş ve Türkiye Misak-ı millî dahilinde tamamıyla egemen bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin hak iddia ettiği ama İngilizlerin işgal ettiği Musul, Milletler Cemiyeti'nin kararını bekleyerek Irak'ın parçası olarak kalmış, İskenderun sancağı Fransız Suriye'sinde kalmış, Türklerin hak iddia ettiği Anadolu'ya bitişik Ege Adaları ise, İmroz ile Bozcaada dışında Yunanistan ve İtalya'ya kalmıştır. Anadolu ve Doğu Trakya yeni devletindir, Ermenistan ile Kürdistan'dan ise hiç söz edilmemiştir. Boğazlar bölgesi bir Türk'ün başkanlığındaki bir komisyona tabi olup uluslar arası denetime alınmış ve İstanbul'daki 12.000 mevcutlu bir garnizon dışında silahtan arındırılmıştır⁴²⁴.

Lozan Barış Antlaşması ile Yeni Türkiye, milletlerarası plânda resmen tanınmış olmaktadır. Lâkin Türk Millî varlığının bu tanınması, dört yıllık ağır ve kanlı bir mücadelenin sonunda kazanılan kesin bir zaferle mümkün olabilmişti. Fakat, zafer, Türk vatanını paylaşmak ve parçalamak istemiş olan devletlerle Türkiye arasındaki münasebetleri hemen huzura ve düzene kavuşturamadı. Bunun başlıca

⁴²¹ M. V. Tanfer, *a.g.m.*, s. 393.

⁴²² K. Girgin, *a.g.e.*, s. 120.

⁴²³ F. Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasî Tarihi (Cilt 1-2: 1914 – 1995)*, s. 320.

⁴²⁴ E.J. Zürcher, *a.g.e.*, 237.

sebeplerinden biri, iki taraf arasındaki güvensizlik duygusu idi. İkincisi de, Lozan Antlaşmasında kesin çözüm formülüne bağlanmamış olan meselelerle diğer meselelerin çözümlenmesi sırasında ortaya çıkan buhranlardır. Bu buhranlar özellikle Türkiye'nin güvensizliğini kuvvetlendirdiği gibi, bu güvensizlik duygusu da meselelerin çözümlenmesinde bir güçlük unsuru olmuş ve dolayısıyla iki taraf arasında normal münasebetlerin kurulması uzunca bir zaman almıştır. Lozan'ın çözümlenmeden bıraktığı üç temel mesele vardır. Bunlar: İngiltere ile Musul anlaşmazlığı, Fransa ile Osmanlı borçları meselesi ve diğer çeşitli meseleler ile Yunanistan'la da ahali değişimi meselesi idi⁴²⁵. Bunlar ilerleyen tarihlerde devletler arası münasebetler neticesinde yeniden görüşülerek karara bağlanacaktır.

Netice de Lozan Barış Antlaşması'nın Türkiye için baş önemi, bugünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin içine aldığı hemen bütün topraklarda tam ve bütün Türk egemenliğini yeniden kurmasıdır. Aynı zamanda, uzun süreden beri bir aşağılık ve kölelik sembolü olarak kızılan kapitülasyonlar kaldırılmıştır. Böylece Türkiye, I. Dünya Savaşı'nın yenilmiş devletleri arasında tek olarak, kendi perişanlığından ayağa kalkmayı başarmış ve galipler tarafından kendisine dikte edilen barışı reddederek kendi şartlarının kabulünü sağlamıştır. Çünkü, Lozan Antlaşması aslında, Türk Millî Misak'ında ifade edilmiş isteklerin uluslar arası tanınmasıdır⁴²⁶. Dolayısıyla Lozan Barış Antlaşması için askerî başarının tamamlayıcısı olan siyasî bir zafer olarak da anlamlandırılabilir.

Uzun ve şiddetli çarpışmaların sonunda böylesi büyük bir zaferin kazanılmasındaki en önemli katkılar Millî Mücadele'ye her şeyi ile katılmış olan büyük Türk Milleti'nden gelmiştir. Kuvâ-yı Milliye ruhunun gücü, düşmanın ileri teknolojik gücü ve sayıca üstünlüğü karşısında örnek bir zafer kazanmıştır. Bu zaferi canları uğruna Türk milletine hediye etmiş bütün şehitlerimizi bu vesile ile bir kez daha şükranla anıyoruz.

Millî hafızanın teşekkülü Tarih'ten geçer, bir başka ifade ile Tarih bir milletin hafızasıdır. İbn-i Haldun'un da vurguladığı üzere, toplum hayatı insan hayatına benzer. Hafızasını kaybeden bir insanın geleceği nasıl her an tehlikede ise, millî

⁴²⁵ F. Armaoğlu, *a.g.e.*, s. 321.

⁴²⁶ B. Lewis, *a.g.e.*, s. 254.

hafızasını inşa edememiş milletlerin de varlıklarını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri pek mümkün değildir. Bu yüzden, geçmişte ve günümüzde köklü bir devlet geleneğine sahip olmayan milletler veya milletleşme sürecinde olan toplumlar, kendilerine tarih yaratmanın endişesi içerisinde olagelmışlerdir. Bizim tarihimiz 3-4 bin yıl diyebileceğimiz derin ve köklü bir maziye sahiptir. Türk milleti, bilinen yazılı kaynaklarından itibaren tarihinde çok büyük badireler yaşamıştır. Bilimsel araştırmalar, Mete Han'dan itibaren Türkistan- Göktürkler- Karahanlı- Gazneli- Selçuklu- Osmanlı- Türkiye Cumhuriyeti çizgisinde Türk tarihinin önemli kilometre taşlarını ortaya koyacak durumdadır. Bu çizgide; Türk milletinin neslinin dahi varolma veya yokolma sınırına geldiği fevkalâde zor şartların yaşandığı adeta kaderinin çizildiği bir dönem vardır ki, o da I. Dünya savaşı sonrası Millî Mücadele dönemidir. Gerçekten de Türk düşmanlarının veya daha geniş anlamda emperyalistlerin “şark meselesi” dedikleri “Anadolu’da Türk hakimiyetini kırmak ve Türk’ü imha” projesinin gerçekleşmesine ramak kalmıştı. İşte Türk tarihinin böyle en karanlık bir ortamında Türk milleti, Atatürk’ün önderliğinde adeta bir destan yazarak bu büyük felaketi, yeniden bir devlet kurma ile sonuçlandırabilmişti. Batılıların “hasta adam” dedikleri bir bakıyyeden Atatürk’ün fikir ve düşüncelerinin şekillendirdiği Türkiye Cumhuriyeti doğdu. Millî Mücadele olarak adlandırdığımız ve Cumhuriyetimizin doğuş sürecinde fevkalâde ağırlığa sahip olan 1919-1923 dönemi ve bu dönemi müteakip Cumhuriyet kurumlarının oluşmasında temel olan Atatürk ilke ve İnkılaplarını, Atatürk’ü bilimin ışığında anlamak ve idrak etmek durumundayız⁴²⁷.

İstiklâl Savaşı’nın dönüm noktalarından biri olan Sakarya Meydan Muharebesini, 1071 Malazgirt, 1176 Miryakefalon, çizgisinde değerlendirebilirsek Sakarya Zaferinin Türk tarihinde neyi ifade ettiğini daha iyi anlayabileceğimiz kanaatindeyim. Çünkü, Malazgirt zaferi ile vatanın kapısı açılırken, Miryakefalon’la vatan kurulmuş ve korunmuş Sakarya ile Vatan kurtarılmıştır. Atatürk’ün esir alınan Trikopis’e karşı davranışı, veya Türk ordusu İzmir’e girdikten sonra Atatürk’ün gireceği bir konağın merdivenlerine Serilmiş Yunan bayrağını kaldırttıktan sonra geçmesi, Türk devlet adamı karakteristiğidir. Dolayısıyla Atatürk’ün fevkalâde

⁴²⁷ Nuri Köstüklü, “Atatürk ve Millî Mücadeleyi Anlamak veya Türk İnkılap Tarihinde Terminoloji Meselesi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 48, Cilt XVI, Kasım 2000., 890.

anamlı bu ve benzeri tutum ve davranışlarını şu kadar bin yıllık Türk tarihinde oluşmuş Türk Devlet adamı kavramı içerisinde ele alabilmeliyiz⁴²⁸. İstiklâl Harbi, bu ve benzeri örnek olayları ile sadece iki ordunun savaşıması, askerlerin çatışması anlamına gelmemektedir. İstiklâl Harbi bizlere, her cephesinde ve her anında dünyaya, zorunluluk arz eden durumlar olmadıkça savaşların insanlık adına bir utanç kaynağı olduğunu ve bu zorunluluk durumlarından olan bir milletin bağımsızlık için savaşmasının en doğal hakkı olduğunu göstermektedir.

İşte bu doğrultuda Millî Mücadele Dönemi adı altında da incelemiş olduğumuz İstiklâl Harbi süreci, Mondros Mütarekesi sonrası ülkenin İtilâf Devletleri tarafından işgal edilmesi ile Anadolu'nun hemen her tarafının vatan savunması için bir bütün halinde girmiş olduğu bir dönem olmakla beraber; sonucunda Anadolu'nun Türk yurdu olduğu gerçeğini tüm dünyaya kabul ettirmiştir. Hemen her il, ilçe hatta köylere kadar Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve buna benzer başka adlarla millî cemiyetler kurulmuştur. Her tarafta millî teşkilatlar teşekkül etmeye başlamış ve millî ruh Anadolu'nun her tarafını sarmıştır. Başarıya ise Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde bu ruhun organize sevk ve idaresiyle ulaşılmıştır. Konya'nın bu mücadeledeki yerini, Konya'nın o yıllarda sahne olduğu olayları ve Konyalıların bu mücadeleden nasıl alınlarının akıyla çıkmış olduklarını önceki bölümlerde açıklamıştık. Çalışmamızın bundan sonraki bölümünde, Konyalıların bu onurlu mücadeleye olan katkılarını şehitleri açısından açıklamış bulunuyoruz.

5.2. İSTİKLÂL HARBİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILARIN TAM LİSTESİ

Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi olduğu gibi, İstiklâl Harbi'nde de vatanî görevinin sorumluluğunu yerine getirmek için cepheye gitmiş ve bu uğurda şehit düşmüş Konyalılar bulunmaktadır. Konu edilen şehitler ile ilgili kayıtların taranması sonucunda hazırlanmış olduğumuz şehit listesi aşağıda sunulmuştur:

⁴²⁸ Nuri Köstüklü, *a.g.m.*, s. 893.

DEFER/ SAYFA-SIRA NO	MÜTESELSİL NUMARASI	İSİM VE ŞÖHRET VE SIFAT VE SANAT		PEDERİ	VÂLİDESİ	KAZÂ	MAHALLE VEYA KARYESİ	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MEDENÎ DURUMU (EVLİ İSE ZEVCESİNİN ADI)	VEFÂT ETTİĞİ YER	VEFÂT TARİHİ	YAŞI
		LÂKAP	ADI									
4		-	Abdulhalil	Hilmi		-	-	1311		İstiklâl / Garp Konya Merkez Hastanesi	26.02.1920	25
22		-	Abdullah	Hasan		-	-	1315		İstiklâl / Garp Dumlupınar Muharebesi	10.04.1921	22
VII 57	1394		Abdullah	İbrahim	Fatma	Çumra	Eser-i Hamidiye Karyesi	1315	Vardır	Sakarya Muharebesinde	Ağustos 1337	22
VI 168 (21)	4084	(Emrullah)	Abdullah	Süleyman	Fatma	Dinek	Afşar Karyesi	1306	Rabia Zevci	İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi (Polatlı Civarında)	12.09.1921 (3 Eylül 1337)	31
VI 168	4089		Abdurrahim Fahri	Ahmet Fakih	Nefise	Merkez	Kuzgun Kavak	1313	Yoktur	Askerde	29 Ağustos 1337	24
23		-	Abdurrahim Fahri	Rıfat		-	-	1313		İstiklâl / Garp Tersit Tepe Muharebesinde	29.06.1921	24
VI 221	5390	Sıvarı Oğullarından	Abdurrahman	Osman	Fatma	Hatunsaray	Başarakavak	1310	.	Bayrak Bayırı	26 Ağustos 1337	27
VI 259	445		Abdülhamit	Mehmet	Ümmühan	Merkez	Çamurluıret	1314	Mücerred	Şehiden	27 Ağustos 1337	23
29		-	Abdülkerim	Ahmet		-	-	1316		İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastanesi	11.09.1921	21
VI 214 (75)	5217	(Hasan)	Ahmet	Abdulkadir	Asiye	Sille	Camii Cedid	1308	Zehra Zevci	İstiklâl / Garp Dumlupınar Muharebesi (Batı Cephesi)	04.04.1921 (15 Ağustos 1337)	29
78		-	Ahmet	Ahmet		-	-	1307		İstiklâl	00.00.1921	30
VII 28	684		Ahmet	Ahmet	Emine	Hatunsaray	Gilistra Karyesi	1314	Hatice Zevci	Tezekli Yayla Meydan Muharebesinde	26 Eylül 1338	24
74		Köse	Ahmet	Ali		-	-	1301		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	21.05.1921	36
VI 265 (81)	585	(Kel Hüseyin)	Ahmet	Ali	Ümmü Gülsüm	Sille	Tat Karyesi	1315	Hatice Zevci	İstiklâl / Garp Çatkapı Civarında (Çal Dağı Muharebesinde)	29.08.1922 (29 Ağustos 1338)	23
82		Deli Hasan	Ahmet	Molla Mehmet		-	-	1315		İstiklâl / Garp	01.07.1921	22
VII 21	501		Ahmet	Mustafa	Havva	Kızılviran	Zıvarık	1308	Havva Zevci	Ankara Sıhhiye Merkezinde	26 Ağustos 1338	30
76		Kavun Ali	Ahmet	Mustafa		-	-	1312		İstiklâl / Garp I. İnönü Muharebesi	10.11.1921	25
VII 17	422		Ahmet	Müteveffa Mehmet	Urfiye	Merkez	Dolap Pare Mahallesi	1299	Şerife Zevci	İnce Tepesinde	26 Ağustos 1338	39
77		-	Ahmet	Ömer		-	-	1306		İstiklâl / Garp 15.Seyyar Hastanesi	27.01.1921	31
4515		Dad Oğullarından	Ahmet	Sadık		Sille	-	1310		İstiklâl / Garp Konya Hastanesi	22.05.1919	25
80		-	Ahmet	Salih		-	-	1309		İstiklâl / Garp Eskişehir Merkez Hastanesi	08.10.1921	28

VI 215	5256		Ahmet Hamdi Efendi	Şükrü Bey	Raziye Hanım	Merkez	Öyle Bekledi	1291	Hayriye Servet Zevci	(Adananın) Haçın Kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir.	17 T. Sani 1336	45
90		Ahmet Oğulları	Ahmet Şükrü	Abdullatif	-	-	-	1315		İstiklâl / Garp Ormangöz Muharebesinde	02.02.1921	22
173		Mehmet	Ali	Ahmet	-	-	-	0		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	29.01.1921	-
176		-	Ali	Ahmet	-	-	-	1306		İstiklâl / Garp Polatlı Hastanesinde	27.06.1921	31
177		Mehmet	Ali	Ahmet	-	-	-	1311		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	02.02.1921	26
VI 148	3577		Ali	Ahmet	.	Kızılviran	Yatağan Karyesi	1313	.	Cephede	11 Nisan 1337	24
174		Ali	Ali	Ali	-	-	-	0		İstiklâl / Garp Kütahya Hastanesi	05.07.1921	-
VII 23 (184)	570	(Kireşçiler)	Ali	Ali	Rukiye	Merkez	Sarı Hasan Mahallesi	1316	Mücerred	İstiklâl / Garp Arap Çiftliği (Arab Çiftliği Harbinde)	28.06.1922 (28 Ağustos 1338)	22
178		Alemdar	Ali	Halit	-	-	-	1311		İstiklâl / Garp Gözedeği Harbinde	06.08.1921	26
175		Kadı	Ali	Hüseyin	-	-	-	1302		İstiklâl / Garp Kızıltepede	07.06.1921	35
179		-	Ali	İsmail	-	-	-	1313		İstiklâl	00.00.0000	21 - 24
181		Kel Memiş	Ali	Musa	-	-	-	1314		İstiklâl / Garp Eski Polatlı Muharebesinde	10.07.1921	23
183		Kara Ali	Ali	Mustafa	-	-	-	1315		İstiklâl / Konya Harici Hastanesinde	17.07.1922	23
172		Kurt Osman	Ali	Mustafa	-	-	-	1316		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesinde	21.05.1921	21
180		-	Ali	Ömer	-	-	-	1313		İstiklâl / Garp Adaçam Muharebesi	30.08.1922	25
182		-	Ali	Selim	-	-	-	1314		İstiklâl / Garp Polatlı Hastanesinde	16.07.1921	23
190		Portakal	Ali Osman	Mustafa	-	-	-	1313		İstiklâl / Garp Camlı Tepede	28.06.1922	25
VI 265	592		Arif Efendi	Kara Ali	Şerife	Merkez	Ahmet Fakih Mh	1314	Mücerred	İslâmiye Karyesi'nde	20 Ağustos 1338	24
VI 260 (389 7)	463	(Hacı Recep)	Ataullah	Hacı Recep (Recep)	Gülsüm	Hatunsaray	Hayrabad (Hatunsaray / Karaağaç)	1315	Mücerred	İstiklâl / Garp Çaldağı Muharebesi (Kavaklı Şimalinde)	29.06.1921 (27 Ağustos 1337)	22
203		-	Aziz	Mehmet	-	-	-	1305		İstiklâl / Garp Kırşehirin Eskişehir Hastanesi	13.09.1921	32
VI 108	2579	Bitlis Muhâcirlerinden	Bahri	Mustafa	Mahbube	Merkez	Dolap Camii	1310	Naciye'nin Zevci	Müfrezede Hamzalar Karyesinde Usat Tarafından Şehit Edilmiştir	16 T. Evvel 1336	26
205		Nuri	Battal	Tahir	-	-	-	1315		İstiklâl / Garp Turhan Baba Sırtlarında	21.05.1921	22
VII 15	354		Bekir	Lütfi	Hatice	Kızılviran	Kızılviran	1314	Dudu Zevci	Haymana Ovası'nda	15 Ağustos 1337	23
216		-	Bekir	Mehmet	-	-	-	1316		İstiklâl / Garp I.Kolordu I.Seyyar Hastane	01.07.1921	21

VII 89	2183		Bekir Ruşen Efendi	Müteveffa Salih Efendi		Diyarbakir	Camii el Esvet Mahallesi	1312		Afyon Cephesi'nde	14 Eylül 1338	26
218		-	Bektaş	Ömer		-	-	1317		İstiklâl / Garp Çatal Tepede	29.06.1921	20
220		Karakelli	Besim	Yusuf		-	-	1310		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	30.03.1921	27
222		Hacı İsmail	Bilal	Memiş		-	-	1312		İstiklâl / Garp Nasuhçal Harbinde (Kütahya)	17.05.1921	25
224		Çamuk	Bulduk	Ali		-	-	1310		İstiklâl / Garp Kaplankaya Harbi	31.06.1922	28
223		Yakup	Bulduk	Galip		-	-	1308		İstiklâl / Garp Kazuçuran Harbi	26.06.1922	30
225		Hasan	Cabbar	Kerim		-	-	1305		İstiklâl / Garp İnönü Muharebesi	03.09.1922	33
229		Prizren Muhâcirlerinden	Cemal	Ali		-	-	1293		İç İsyanlar Askerde	03.08.1920	43
236		-	Dur Ali	Mehmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Kanlısirt'da	27.01.1921	27
VI 216	5261	Bekir Kerimesi	Emine İsmet	Ahmet Hamdi	Hayriye Servet	Merkez	Öyle Bekledi	1332	Yoktur	(Adananın) Haçın Kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir.	17 T. Sani 1336	4
261		Kadı	Hacı Ali	Hasan		-	-	0		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	-
267		-	Hacı Ömer	Ali		-	-	1309		İstiklâl / Garp Ulu Kale'de	29.03.1921	28
272		-	Hakkı	Halil		-	-	1311		İstiklâl / Garp Kırşehirin Eskişehir Hastanesi	01.01.1921	26
299		-	Halil	Ali		-	-	0		İstiklâl / Garp Salcalı Civarında	05.03.1922	-
VII 23	572		Halil	Ali	Huriye	Merkez	Yanık Cami Mahallesi	1314	Havva Zevci	Denizli Muharebesi'nde Meydan Harbinde	5 Eylül 1338	24
302		Yusuf	Halil	Hacı Mehmet		-	-	1306		İstiklâl / Garp Yumruçalı Harbi	03.08.1921	31
304		Hacı Mehmet	Halil	Hasan		-	-	1312		İstiklâl / Garp Mezar Tepe'de	01.09.1921	25
306		Caz	Halil	Hüseyin		-	-	1316		İstiklâl / Garp Sarayköy Muharebesi	31.03.1925	25
300		-	Halil	İbrahim		-	-	1305		İstiklâl / Garp Erdekköy	29.06.1921	32
301		Halil	Halil	Mehmet		-	-	1305		İstiklâl / Garp Haymana'da	01.07.1921	32
298		-	Halil	Mustafa		-	-	1314		İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında	28.01.1921	23
305		Arif	Halil	Osman		-	-	1315		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	16.07.1921	22
VI 214	5223		Halil	Seyit Mehmet	Hasibe	Meram	Kara Diğın	1305	Fatma Zevci		1 Eylül 1337	32
303		Abdullah	Halil	Tatar		-	-	1309		İstiklâl / Garp Haymana'da	21.07.1921	28
VI 86	2049		Halil Bey	Miftah Efendi	Hatice Hanım	Merkez	Çelebi	1293 - 1294	Zehra Zevci	Alaaddin Tepesi'nde	4 T. Evvel 1336	43 - 42
VI 161	3916		Hamit	İsmail	Münevvere	Sille	Ak	1305	Vardır	Batı Cephesi Seğleme Deresi Muharebesinde	20 Temmuz 1337	32

312		-	Hamit	Kanber		-	-	1300		İstiklâl / Garp Akşehir Menzil Hastanesi	23.09.1921	37
313		Görme	Hamit	Mehmet		-	-	1314		İstiklâl / Garp Kanlı Harpte	27.08.1921	23
316		Emin	Hanefi	Sait		-	-	1315		İstiklâl / Garp Seyit Gazi	12.07.1921	22
371		Bekir	Hasan	Bekir		-	-	1315		İstiklâl	29.08.1922	23
368		-	Hasan	Emin		-	-	1309		İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastanesi	08.12.1921	28
366		-	Hasan	Hasan		-	Barbaros	0		İstiklâl	01.06.1920	-
VI 266	617		Hasan	Hüseyin	Emet	Sille	Meydan Karyesi	1309	Şerife Zevci	Uçuran Tepesinde	26 Ağustos 1338	29
369		Şerefli	Hasan	Hüseyin		-	-	1312		İstiklâl / Garp Kazuçuran Harbi	26.06.1922	26
370		-	Hasan	Hüseyin		-	-	1314		İstiklâl / Garp Kırşehirde	11.12.1921	23
VI 214	5220		Hasan	İsmail	Ayşe	Merkez	Hoca Cihan Yukarı	1304	Kezban Zevci	Sivri Dere	8 T. Evvel 1337	33
VII 21	513		Hasan	Mehmet	Maviş	Kızılviran	Hasan Şeyh Karyesi	1312	Mücerred	Meydan Muharebesinde	27 Ağustos 1338	26
372		Bedrettin	Hasan	Mehmet		-	-	1315		İstiklâl / Garp Dereköy	28.06.1922	23
367		Erzurum Muhâcirleri	Hasan	Süleyman		-	-	1303		İstiklâl / Garp Şeyh Elvandağında	27.09.1921	34
385		-	Hasan Hüseyin	Ali		-	-	1308		İstiklâl / Garp Aslıhanlar Harbi	10.02.1921	29
384		-	Hasan Hüseyin	Ali Efendi		-	-	1311		İstiklâl / Garp Tekke Tepe Harbi	30.03.1921	26
2626		Topçu Oğulları	Hasan Hüseyin	Hacı Ali		Çumra	Merkez / Sürgüç	1315		İstiklâl / Garp Çaltepe Muharebesi	31.06.1921	22
VII 17	419		Hasan Hüseyin	Hasan	Emet	Merkez	Meydan Karyesi	1309	Şerife Zevci	Harpte Şehiden	26 Eylül 1338	29
VIII 98	136/ 2357		Hasan Hüseyin	Seyit Mehmet	Fatma	Merkez	Polatlar	1305	Bekar	Askerde. Haymana Cihetinde	1337	32
387		Müdür	Haydar	Mehmet Ali		-	-	1308		İstiklâl / Garp Karapınar'da	29.08.1921	29
441		İsa	Hüseyin	Ahmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Karaköy Muharebesi	04.07.1922	28
438		Ata	Hüseyin	Ali		-	-	1308		İstiklâl / Şark Gedizde	21.05.1921	29
437		Ata	Hüseyin	Ali		-	-	1313		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	21.05.1921	24
442		-	Hüseyin	Ali		-	-	1314		İstiklâl / Garp Seyit Gazi Harbinde	22.07.1921	23
443		Topcu	Hüseyin	Ali		-	-	1315		İstiklâl / Garp Çaltepe Harbinde	27.06.1921	22
VI 164	3979		Hüseyin	Ali Efendi	Hanife	Sille	Kirli Giret	1313	Mücerred	Eskişehir Civarında	21 Temmuz 1337	24
VII 32	787		Hüseyin	Hacı Halil	Fatma	Hatunsaray	Hatunsaray Karyesi	1316	Mücerred	Meydan Harbinde	28 Ağustos 1338	22

VII 21 (444)	512	Harmancı Oğullarından (Harmancı)	Hüseyin	Hasan	Emine	Merkez	Meydan Mahallesi	1315	.	İstiklâl / Garp Çiğiltepe Muharebesinde (Celil Tepe Muharebesinde)	27.06.1922 (27 Ağustos 1338)	23
439		-	Hüseyin	İbrahim	-	-	-	1309		İstiklâl / Garp Sakarya Beylik Köprüde	26.08.1921	28
VI 210 (440)	5129	(Deli Mehmet)	Hüseyin	İdris	.	Kızılviran	Karacaviran	1309	Şerife Zevci	İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi (Sakarya)	26.08.1921 (10 T. Evvel 1337)	28
VI 169	4110		Hüseyin	Ömer	Ayşe	Merkez	Keçeci Mahallesi	1314	Raziye Zevci	Mesud Tepe'de	16 Eylül 1337	23
445		Kürt	Hüseyin	Ömer	-	-	-	1315		İstiklâl / 1 Numaralı Karsi Hastanesi	03.05.1921	22
448		-	Hüseyin Arif Efendi	İsmail Hakkı	-	-	-	0		İstiklâl / Garp İnegöl Hastanesi	25.08.1921	-
449		-	Hüseyin Avni	Ahmet	-	-	-	0		İstiklâl / Garp	00.00.0000	-
451		-	Hüseyin Efendi	Ahmet	-	-	-	1312		İstiklâl / Topcu Tepe	30.01.1921	25
VII 31 (485)	754	-	İbrahim	Hacı Mehmet	Ayşe	Zıvarık	Dedeler Karyesi	1310	Fatma Zevci	İstiklâl / Garp Kanlısirt'ta (İnönü Muharebesinde)	27.01.1921 (15 Mart 1338)	27
VI 171	4162		İbrahim	Hasan	Fatma	Kızılviran	Karacaviran	1305	Arife Zevci	Batı Cephesi	3 T. Evvel 1337	32
VI 171 (488)	4163	(Bektaş Oğulları)	İbrahim	Hasan	Elmas	Meram	Harmancık Karyesi	1306	Fatma Zevci	İstiklâl / Garp Haymana Harbi (Meydan Harbinde Güzelim Tepesi)	01.09.1921 (10 Eylül 1337)	31
489		-	İbrahim	Mehmet	-	-	-	1310		İstiklâl / Garp Karadağ'da	29.01.1921	27
VI 214 (493)	5215	(Köse)	İbrahim	Mehmet	Şerife	Konya	Karakayış	1315	Fatma Zevci	İstiklâl / Garp Ağatepe'de (Batı Cephesi)	10.09.1921 (10 Eylül 1337)	22
VII 62 (492)	1527	(Molla Mustafa Oğulları)	İbrahim	Mustafa	Ayşe	Akviran Nahiyesi	Gilistra Karyesi	1314	Yoktur	İstiklâl / Garp Tınaz Tepe'de (Tınaz Tepesinde)	26.06.1922 (26 Ağustos 1338)	24
491		-	İbrahim	Mustafa	-	-	-	1314		İstiklâl / Garp 15.Seyyar Hastanesi	00.00.0000	20 - 23
487		-	İbrahim	Osman	-	-	-	1300		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	22.11.1921	37
490		-	İbrahim	Osman	-	-	-	1310		İstiklâl / Garp Kanlısirt'ta	27.01.1921	31
486		-	İbrahim	Ömer	-	-	Koçakdede Mah.	0		İstiklâl	19.03.1924	-
VI 214 (500)	5225	(Küçük Ali)	İdris	Hacı Osman (Osman)	Marziye	Hatunsaray (Çumra)	Çukur Çimen Tekke (Merkez / Sürgüç)	1312	Yoktur	İstiklâl / Garp Çatal Tepede (Camili Tepe)	16.07.1921 (16 Ağustos 1337)	25
2630		-	İdris	Osman	-	Çumra	Merkez / Sürgüç	1306		İstiklâl / Garp	00.00.0000	28 - 31
VI 81	1907	Binbaşı	İhsan Bey	Müteveffa İbrahim Bey	.	Merkez	Çayır Mahallesi	1293	Fatma'nın Zevci	Batı Cephesi	6 Mayıs 1336	43
VI 166	4031		İsa	Ali	Ana Kadın	Zıvarık	Obruk	1316	Yoktur	Polatlı Civarında	17 Eylül 1337	21
VI 108	2594	Erzurum Mültecilerinden	İsa	Müteveffa Mehmet	Müteveffiye Emine	Konya	Muhaddis Medresesi	1290	Müteveffiye Emine Zevci	Müfrezede İken Bozkır Cihetlerinde Usat Tarafından	14 T. Evvel 1336	46

Şehit Edilmiştir												
504		Kara Hakkı Oğulları	İsa	Osman	-	-	1316			İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	02.09.1921	21
540		Kara Şaban	İsmail	Ahmet	-	-	1311			İstiklâl / Garp Yanya İstasyonunda	11.08.1920	25
542		Ketirci Oğullarından	İsmail	Ali	-	-	1315			İstiklâl / Garp Akşehir Hastanesi	15.08.1921	22
VI 141 (541)	3423	(Tatar Oğulları)	İsmail	Hasan Hüseyin	.	Merkez	Taşra Karaarslan	1312	.	İstiklâl / Garp İnönü Muharebesi (Eskişehir İnönü Muharebesi'nde)	27 Nisan 1337 (00.00.1921)	25
VII 9	210		İsmail	İbrahim	Sultan	Hatunsaray	Akviran Karyesi	1307	Yoktur	Büyük Taarruz Belen Tepesi'nde	26 Ağustos 1338	31
VI 169	4111		İsmail	Mehmet	Kezban	Merkez	Kerim Dede Mektep	1305	Fatma Zevci	Konya Merkez Hastanesinde	22 T. Evvel 1337	32
538		Ah Hüseyin	İsmail	Mehmet Ali	-	-	1308			İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.05.1921	29
VII 9	208		İsmail	Mehmet Kadri	Hanım	Kızılviran	İnlince Karyesi	1314	Şerife Zevci	Büyük Taarruz	27 Ağustos 1338	24
539		Arif	İsmail	Osman	-	-	1308			İstiklâl / Garp 3. Seyyar Hastanesi	21.05.1921	29
3920		Bıçak Oğulları	İsmail	Osman	Meram	Hatunsaray / Yeşiltekke	1308			İstiklâl / Garp	21.05.1921	29
537		Ahmet	İsmail	Veli	-	-	1303			İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	34
VI 259	457		Kadir	Osman	Fatma	Hatunsaray	Botsa	1314	Müteehhil (Evli)	Kestel'de	20 Temmuz 1338	24
VIII 28	687	Kör Oğullarından	Kadri	Müteveffa Ali	Müteveffiye Şerife	Merkez	Karahöyük Karyesi	1315	Hatice	Dumlupınar Muharebesinde	1338	23
VI 263 (559)	557	(Oruç)	Kamil	Abdullah	Hatice	Merkez	Alkaran Karyesi	1310	Mücerred	İstiklâl / Garp Basri Tepe'de (Polathı Civarında)	13.06.1921 (12 Eylül 1337)	27
560		Kara Mustafa	Kanber	Mustafa	-	-	1310			İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	20.01.1921	27
561		-	Kemal	Hacı Mehmet	-	-	1317			İstiklâl / Garp Konya Hastanesi	19.07.1924	23
562		-	Kerim	Mustafa	-	-	1308			İstiklâl / Garp 2. İnönü Harbinde	30.03.1921	29
566		Kara Memiş	Mahmut	Mevlüt	-	-	1299			İstiklâl / Garp Eskişehir Merkez Hastanesi	09.09.1921	38
567		-	Mahmut Emin	Mustafa	-	Ağadet	0			İstiklâl	28.08.1922	-
682		Ferki Oğulları	Mehmet	Abdurrahman	-	-	1300			İstiklâl / Meydan-ı Harpde	00.00.1921	37
VII 17 (705)	405	Sarı	Mehmet	Ahmet	Ayşe	Sille	Sızma Karyesi	1315	Yoktur	İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi (Sakarya Kanlı Tepesinde)	29.08.1921 (20 Ağustos 1337)	22
VI 210	5128		Mehmet	Ahmet Kuddusi	Münevvere	Meram	Kasap Sinan	1304	Miyase Zevci	.	4 T. Evvel 1337	33
690		Hoca	Mehmet	Ali	-	-	1309			İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	27.06.1921	28
697		Beyli Mehmet	Mehmet	Ali	-	-	1313			İstiklâl / Garp Yenice Muharebesi	30.08.1922	25

VIII 218	6008		Mehmet	Ali	Fatma	Merkez	Bulgur İmam	1315	Bekar	Şehit. Mahkeme Kararı ile	Şubat 1337	22
706		Hacı Ömer Oğulları	Mehmet	Ali		-	-	1315		İstiklâl / Garp Konya Harici Hastanesi	27.07.1922	23
VI 214	5216		Mehmet	Alişan	Miyase	Konya	Şeyh Sadreddin	1298 – 1305	Sıddıka Zevci	Bolvadin	4 T. Sani 1337	39 - 32
VI 264 (693)	563	(İkiz)	Mehmet	Bekir	Hatice	Vadi-i Meram	Aşıklar Mahallesi	1310	Hatice Zevci	İstiklâl / Garp Beş Kümeler (Eskişehir. Hıtal-i Ahmer Hastanesi)	29.08.1922 (24 Eylül 1338)	28
VI 166 (711)	4032	(Çobancı)	Mehmet	Bekir	Hatice	Sille	Kirli Giret	1316	Yoktur	İstiklâl / Garp Eski Polatlıda (Polatlı Civarında)	10.09.1921 (10 Eylül 1337)	21
678		-	Mehmet	Bulduk		-	-	0		İstiklâl / Garp Konya Hastanesi	10.08.1920	-
VI 163 (695)	3973		Mehmet	Durmuş	Esmе	Dinek	Elmasun Karyesi	1311	Emine Zevci	İstiklâl / Garp Ankara Sarıkaşla Hastanesi (İnönü Muharebesinde)	29.09.1921 (28 Mart 1337)	26
691		Semerci	Mehmet	Halil		-	-	1309		İstiklâl / Garp Tavşantepe Harbinde	14. 07. 1921	28
680		Eskili	Mehmet	Hasan		-	-	1299		İstiklâl / Garp 2.İnönü Muharebesi	29.08.1922	39
685		Dülger Oğulları	Mehmet	Hasan		-	-	1303		İstiklâl / Seferberlikte	06.08.1922	35
VII 28	678		Mehmet	Hasan	Ayşe	Merkez	Ferhuniye Mahallesi	1306	Miyase Zevci	Beş Gece Muharebesinde	29 Ağustos 1338	32
698		-	Mehmet	Hasan		-	-	1313		İstiklâl / Garp 2 Numaralı Seyyar Hastanesi	05.07.1921	24
VII 14 (708)	336	(Ak Oğulları)	Mehmet	Hasan	Kezban	Sille	Sızma Karyesi	1315	Şerife Zevci	İstiklâl / Garp Adatepe Muharebesi (Ada Tepe'de)	29.08.1922 (29 Ağustos 1338)	23
707		Deli Mehmet	Mehmet	Hasan		-	-	1315		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	23
681		Ramazan Davut Zade	Mehmet	Hasan Ahmet		-	-	1299		İstiklâl / Garp Beş Kümeler	29.08.1922	39
679		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	0		İstiklâl	03.07.1922	-
687		-	Mehmet	Hüseyin		-	-	1306		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	20.05.1921	31
VI 167	4050		Mehmet	Hüseyin	Hatice	Merkez	Hacı Sadık Mahallesi	1314	Mücerred	Karapınar Şark Harbinde	29 Ağustos 1337	23
4658		Cimcim	Mehmet	İbrahim		Sille	-	1302		İstiklâl / Garp 2.İnönü Muharebesi	03.09.1922	36
696		Ankara İbrahim	Mehmet	Kamil		-	-	1311		İstiklâl / Garp Çukurdere'de	16.06.1921	26
712		-	Mehmet	Mahmut		-	-	1316		İstiklâl / Garp Konya Askeri Hastanesi	01.08.1921	21
699		Ali Pehlivan	Mehmet	Mehmet		-	-	1313		İstiklâl / Garp Haymana Civarında	02.07.1921	24
713		-	Mehmet	Mestan		-	-	1316		İstiklâl	15.07.1921	21
VI 262 (688)	522	Çolak Oğullarından	Mehmet	Mevlüt	Şerife	Merkez	Küçük Sinan	1307	Mücerred	İstiklâl / Garp Afyonkarahisar Kurtkaya Muharebesi (Meydan)	29.08.1922 (26 Ağustos 1338)	31

											<i>Harbinde)</i>	
4657		Çil Oğulları	Mehmet	Mustafa		Sille	-	1298		İstiklâl / Garp Seferberlikde	00.00.1921	39
684		Süvari	Mehmet	Mustafa		-	-	1302		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	27.01.1921	35
686		-	Mehmet	Mustafa		-	-	1303		İstiklâl / Garp Konya Hilal-i Ahmer Hastanesinde	26.08.1922	35
<i>VI</i> 265 (709)	586		<i>Mehmet</i>	<i>Nuh Dede (Nuh)</i>	<i>Ayşe</i>	<i>Sille</i>	<i>Sızma</i>	<i>1315</i>	<i>Mücerred</i>	<i>İstiklâl (Sakarya Muharebesinde)</i>	<i>1337</i> <i>(00.00.0000)</i>	22
VII 9	209		Mehmet	Nuri Osman	Havva	Hatunsaray	Botsa Karyesi	1314	Yoktur	Büyük Taarruz	29 Ağustos 1338	24
694		Türkmen	Mehmet	Osman		-	-	1310		İstiklâl / Garp Turhan Baba Sırtlarında	20.05.1921	27
700		Danacı	Mehmet	Osman		-	-	1313		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	24
703		Osman	Mehmet	Osman		-	-	1314		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	29.08.1922	24
704		Resul	Mehmet	Osman		-	-	1314		İstiklâl / Garp Köse Abdallar	26.06.1921	23
VIII 114	506/ 2794	Fatma Zevci	Mehmet	Ölü İsmail	Ölü Emine	Merkez	Tarhane Mahallesi	1307	Fatma	Kayıp	1337	30
683		Bağlı	Mehmet	Ömer		-	-	1300		İstiklâl / Garp Adatepe Muharebesi	30.06.1922	38
VI 147	3564	Ömer Oğlu	Mehmet	Ömer	Hatice	Hatunsaray	Orhaniye	1315	Mücerred	Kavalca Muharebesinde	1 Haziran 1337	22
710		Ali Çavuş	Mehmet	Ömer		-	-	1315		İstiklâl / Garp Hamidiye Harbinde	27.01.1921	22
692		-	Mehmet	Ramazan		-	-	1309		İstiklâl / Garp Karapazar Civarında	20.05.1921	28
<i>VI</i> 265 (689)	589		<i>Mehmet</i>	<i>Sadullah</i>	<i>Azime</i>	<i>Merkez</i>	<i>Resil Karyesi</i>	<i>1307</i>	<i>Hatice Zevci</i>	<i>İstiklâl / Garp Meydan Harbi (Resul Babada)</i>	<i>28.06.1922</i> <i>(28 Ağustos 1338)</i>	31
701		-	Mehmet	Salim		-	-	1313		İstiklâl / Garp Mahmudiye Hastanesi	21.05.1921	24
VI 260	470		Mehmet	Seyit Mehmet	Halime	Merkez	Orta Sinan Mahallesi	1309	.	Çay Mevkii Hastanesinde	16 Haziran 1338	29
702		Vanacı	Mehmet	Süleyman		-	-	1313		İstiklâl / Garp Seyit Gazi Harbinde	20.05.1921	24
VI 169	4112		Mehmet	Yusuf	Saliha	Merkez	Sarı Hasan Mahallesi	1313	Şerife Zevci	Hilal-i Ahmer Mecruh Hastanesinde	6 T. Evvel 1337	24
729		Nebi	Mehmet Ali	Battal		-	-	1298		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	40
730		-	Mehmet Ali	Seydi		-	-	1309		İstiklâl / Garp İzmir 102 Nolu Seyyar Hastanede	11.07.1922	29
731		-	Mehmet Ali Efendi	Hacı İbrahim		-	-	1314		İstiklâl / Garp Haymana Muharebesinde	29.06.1921	23
733		-	Mehmet Arif Efendi	Ali		-	-	1314		İstiklâl / Garp Aydemir Karyesi Civarında	30.06.1922	24
734		-	Mehmet Beşir	Mehmet		Barbaros	-	0		İstiklâl	01.06.1920	-

740		-	Mehmet Emin	Mustafa		-	-	1309		İstiklâl / Garp Eskişehir Hilal-i Ahmer Hastanesi	09.11.1921	28
741		-	Mehmet Emin Efendi	Hüseyin		-	-	1314		İstiklâl / Karapınar Şark Sırtlarında	29.06.1921	23
VI 162	3935		Mehmet Lütü	Süleyman Efendi	Ayşe	Merkez	Dolap Pare	1306	Havva Ana Zevci	Kütahya (Arslanlı Tepesinde)	16 Temmuz 1337	31
745		Yusuf	Mehmet Nuri	Mehmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Keriş Deresinde	04.09.1920	26
756		-	Mestan	Mahmut		-	-	1314		İstiklâl / Garp Toydemir Harbinde	27.08.1921	23
757		Küçük	Mestan	Mehmet		-	-	1314		İstiklâl / Garp Kaplantepede	30.08.1922	24
769		Sait	Mevlüt	Ali		-	-	1313		İstiklâl / Garp Hilal-i Ahmer Adana Heyeti Konya Hastanesi	09.08.1921	24
VI 214 (770)	5213	(Ziver)	Mevlüt	Mehmet	Ayşe	Sille	Başarakavak	1315	Yoktur	İstiklâl / Garp Beylik Köprü Harbi (Sakarya)	25.06.1921 (25 Ağustos 1337)	22
2636		Mustafa	Mevlüt	Mehmet		Çumra	Merkez / Karkın B.	1315		İstiklâl / Şark Pozantı Menzil Hastanesinde	18.08.1922	23
768		-	Mevlüt	Osman		-	-	1309		İstiklâl / Garp Eskişehir Hilal-i Ahmer Hastanesi	21.05.1921	28
771		-	Mevlüt	Süleyman		-	-	1316		İstiklâl	00.00.0000	18 – 21
VII 17 (773)	404	(Kerim)	Mithat	Hasan	Ayşe	Merkez	Polatlar Mahallesi	1316	Yoktur	İstiklâl / Garp Karacaören Muharebesi (Karacaviran' da)	27.08.1922 (27 Ağustos 1338)	22
2638		Cebelci	Musa	Eyüp		Çumra	Merkez / Okçu B.	1304		İstiklâl / Garp Türbetepe Muharebesinde	29.06.1921	33
VI 220	5383		Musa	Habib	Fatma	Merkez	Okcu Alan	1304	Ayşe Zevci	Dal Tepede	1338	34
786		-	Musa	Hüseyin		-	-	1308		İstiklâl / Garp İncirli Sırtlarında	16.03.1921	29
787		-	Musa	Mustafa		-	-	0		İstiklâl / Garp 57. Fırka Sıhhiye Bölüğü	26.06.1921	-
VI 262	513	Mustafa Oğullarından	Musa	Süleyman	Hanife	Merkez	Zıvark	1315	Fatma Zevci	Afyon Karahisar	27 Ağustos 1338	23
VI 265	587		Mustafa	Abdullah	Şerife	Sille	Ulu Muhsine	1298	Hava Zevci	Fener Uçur Muharebesinde	26 Ağustos 1338	40
863		-	Mustafa	Abdullah		-	-	1298		İstiklâl / Garp Eminören Harbinde	26.08.1921	39
867		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1303		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	12.07.1922	35
880		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1310		İstiklâl / Meydan-ı Harpde	20.05.1921	27
872		Hanedan Oğulları	Mustafa	Ahmet		-	-	1311		İstiklâl / Meydan-ı Harpde	20.05.1921	26
873		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1311		İstiklâl / Kazaen Şehit	20.12.1920	25
VI 214 (874)	5226	(Yüzbaşı)	Mustafa	Ahmet	Emine	Konya	Purçekli	1313	Yoktur	İstiklâl / Garp Altıntaş Harbinde (Batı Cephesi Tazlan Tepesinde)	14.05.1921 (14 Temmuz 1337)	24

875		-	Mustafa	Ahmet		-	-	1314		İstiklâl	00.00.0000	22 – 24
VII 34 (868)	831		Mustafa	Ali	Emine	Sille	Keçi Muhsine Karyesi	1305	Habibe Zevci	İstiklâl / Garp Meydan Harbi (Muharebede)	04.08.1921 (25 Ağustos 1337)	32
876		-	Mustafa	Ali		-	-	1314		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	25.07.1921	23
871		İskender	Mustafa	Emin		-	-	1310		İstiklâl / Garp Kadınhanı Hastanesi	04.04.1922	28
VI 168 (469 5)	4080	(Ömer Hoca Oğlu)	Mustafa	Hacı Süleyman	Emine	Sille (Sille)	Sızma Karyesi (Sille. Buc. Mer. B. / Sızma)	1308	Şerife Zevci	İstiklâl / Garp Gökgöz Muharebesi (Gökgöz Dağında .Ankara – Haymana civarı)	28.06.1921 (28 Ağustos 1337)	29
4697		Topal	Mustafa	Hasan		Sille	-	1315		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	27.03.1921	22
877		Topal	Mustafa	Hüseyin		-	-	1315		İstiklâl / Garp Tekke Tepe Harbi	00.00.0000	21 – 23
864		-	Mustafa	Mahmut		-	-	1300		İstiklâl / Garp Ürgüp Hastanesi	16.07.1922	38
862		-	Mustafa	Mehmet		-	-	0		İstiklâl / Garp Kütahya Hastanesi	27.08.1921	-
VI 215	5250		Mustafa	Mehmet	Emine	Sille	Ak Mahallesi	1314	Fatma Zevci	Kanlı Tepesi	31 Ağustos 1338	24
VI 94	2247	Osman Oğullarından	Mustafa	Mehmet	Nefise	Merkez	Çayır Bağı	1315	Sıdika'nın Zevci	Konya Alaaddin Tepesi'nde	T. Evvel 1336	21
878		İsa	Mustafa	Mehmet		-	-	1315		İstiklâl / Garp Alanca Muharebesi	16.05.1921	22
2641		-	Mustafa	Mustafa		Çumra	Dinek / Apasaraycık	1302		İstiklâl / Garp Ankara Merkez Hastanesi	18.09.921	35
866		-	Mustafa	Osman		-	-	1301		İstiklâl / Garp Arslanlı Harbinde	16.07.1921	36
4696		İskender	Mustafa	Osman		Sille	-	1314		İstiklâl / Garp Kırşehir'de Eskişehir Merkez Hastanesi	00.00.0000	23
879		Bekirli	Mustafa	Osman		-	-	1316		İstiklâl / Garp Evliya Kadınlarda	29.08.1921	21
VIII 187	748/ 5295		Mustafa	Ölü Kadri	Münevver	Merkez	Ak Çeşme Mahallesi	1305	Fatma Zevci	Şehit. Mahkeme Kararı ile	22 K. Evvel 1921	32
VI 268	673		Mustafa	Sadık	Fatma	Merkez	Kara Çiğın Mh	1311	Sare Zevci	Uşak Civarında	24 T. Evvel 1338	27
VI 221 (865)	5396		Mustafa	Seyit	Kezban	Merkez	Çamurluıret	1300	Kezban ve Şerife Zevci	İstiklâl / Garp Karadağ Muharebesi (Karadağ Muharebesinde)	11.07.1921 (11 Nisan 1338)	37
869		Ömer Hoca	Mustafa	Süleyman		-	-	1308		İstiklâl / Garp Beylik Köprü Harbi 3	25.08.1921	29
870		Hoca Ömer	Mustafa	Süleyman		-	-	1308		İstiklâl / Garp Gökgözde	31.08.1921	29
890		-	Mustafa Sabri Efendi	Ahmet		-	-	1313		İstiklâl / Garp Dazlak Tepe Muharebesinde	14.05.1921	24
4698		-	Mustafa Şevki	Mehmet		Sille	-	1314		İstiklâl / Garp Polatlı Beştepeler Muharebesi	01.07.1921	23
4699		-	Mustafa Şevki Efendi	Mehmet		Sille	-	1316		İstiklâl / Kartaltepe Muharebesi	31.06.1921	21

892		Hacı Zeki	Müdür	Osman		-	-	1314		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	23
895		Kartal	Nazif	Halil		-	-	1312		İstiklâl / Garp Kokartepe Harbinde	29.08.1921	25
896		Kör	Nazir	Karabet		-	-	1313		İstiklâl / Şark Sarıkamış Hastanesi	07.03.1922	25
897		Yakup	Necip	Hoca		-	-	1299		İstiklâl / Garp Tınaz Tepe Muharebesi	26.08.1922	39
VII 54	3332		Nurettin Çavuş	Müteveffa Nazif	Müteveffiyeye Hatice	Merkez	.	1308	Zevcesi Var	Alaaddin Tepesi'nde Şehiden Vefat Etmiştir.	1 T. Evvel 1336	28
910		Asef	Nuri	Hüseyin		-	-	1310		İstiklâl / Garp	03.07.1921	27
912		Canavar	Nuri	İbrahim		-	-	1315		İstiklâl / Garp 4.Kol 2 Nolu Seyyar Hastanesi	30.06.1921	22
VI 144 (911)	3482	(Süllü)	Nuri	Mustafa		Merkez	Orta Mescit Mahallesi	1314		İstiklâl / Garp Aslıhan Sırtlarında (Askerde)	01.02.1921 (10 Nisan 1337)	23
945		-	Osman	Abdullah		-	-	1313		İstiklâl / Garp Sivrihisar Hastanesi	01.09.1921	24
944		İlim	Osman	Abdullah		-	-	1313		İstiklâl / Garp Basri Tepe'de	13.07.1921	24
VI 171 (941)	4161	(Küçük Oğulları)	Osman	Ahmet	Saliha	Merkez	Ferhuniye	1312	Mücerred	İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi (Batı Cephesi)	29.06.1921 (30 Ağustos 1337)	25
939		Hasan	Osman	Ali		-	-	1310		İstiklâl / Garp Pelit Harbinde	26.08.1922	28
942		-	Osman	Ali		-	-	1312		İstiklâl / Garp Konya Hastanesi	26.04.1921	25
2644		-	Osman	Hasan		Çumra	Dinek / Dinek – Bucak Merkezi B.	1297		İstiklâl / Garp 6. Kolordu 13. Seyyar Hast.	27.06.1922	41
947		Poyraz	Osman	Hasan		-	-	1315		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	09.07.1922	23
946		Hüseyin	Osman	Hüseyin		-	-	1314		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	03.08.1921	23
940		-	Osman	Mehmet		-	-	1310		İstiklâl / Garp Kırşehir'de Eskişehir Merkez Hastanesi	20.01.1921	27
943		Bekir	Osman	Mehmet		-	-	1312		İstiklâl / Garp Çatkapı Civarında	29.08.1922	26
VII 30	736		Ömer	Ahmet	Münteha	Hatunsaray	Akviran Karyesi	1311	Mücerred	Araba Gedigi Muharebesinde	26 Ağustos 1338	27
976		Mehmet	Ömer	Ahmet		-	-	1316		İstiklâl / Garp Araba Gedigi Muharebesi	29.06.1922	22
970		Hasan Hoca	Ömer	Hacı Yakup		-	-	1299		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.08.1922	39
972		Hüseyin	Ömer	Haydar		-	-	1306		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	21.05.1921	31
VI 220	5384		Ömer	İbrahim	Zeynep	Merkez	Dolap Pare	1316	-	Bahriye Merkez Hastanesi'nde	12 Mart 1339	23
VI 210	5130		Ömer	Mehmet		Merkez	Hacı Cemil Mahallesi	1297	Zeliha Zevci	Polatlı Hastanesinde	19 K. Evvel 1337	40
VII 62	1526		Ömer	Mehmet	Fatma	Akviran Nahiyesi	Gilisra Karyesi	1300	Yoktur	Tınaz Tepesinde	28 Ağustos 1338	38

973		Kürt	Ömer	Mehmet		-	-	1309		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	18.05.1921	28
975		-	Ömer	Mehmet		-	-	1315		İstiklâl / Garp Kütahya Hastanesi	19.11.1921	22
974		-	Ömer	Ömer		-	-	1313		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	04.08.1921	24
971		Habib	Ömer	Yakup		-	-	1304		İstiklâl / Garp Beşkemerler Muharebesi	29.08.1922	34
979		-	Rahmi Efendi	Mehmet		-	-	0		İstiklâl / Garp Üç Şehitler Tepesi	31.01.1921	-
984		-	Ramazan	Hacı Mahmut		-	-	1309		İstiklâl / Garp Karapazar'da	21.05.1921	28
991		Hacı Durmuş	Recep	Abdurrhman		-	-	1312		İstiklâl / Garp 2. İnönü Harbinde	31.03.1921	25
992		-	Recep	Eyüp		-	-	1303		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	12.06.1922	35
993		Efe	Recep	Mehmet		-	-	1308		İstiklâl / Garp Kanlısirt'da	27.01.1921	29
VI 139 (994)	3352	(Efe Oğulları)	Recep	Mehmet		Merkez	Meydan Karyesi	1315		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi (Kanlı Tepe'de)	28.01.1921 (28 Mart 1337)	22
1010		Topal	Rüştü	Hüseyin		-	-	1313		İstiklâl / Garp Gündüzbey Harbinde	27.03.1921	24
1013		-	Safer	Hasan		-	-	1310		İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında	28.01.1921	27
VI 263 (101 6)	535	Hacı Çopur Zadelere (Hacı Sait)	Said (Sait)	Mustafa	Emine	Merkez	Polatlar Mahallesi	1313	Mücerred	İstiklâl / Garp Buşkumandanlık Muharebesi (Baş Kumandanlık Muharebesi'nde)	30.08.1922 (30 Ağustos 1338)	25
VI 140	3375	Mehmet Efendi Oğlu	Salih	Âmâ Mehmet Efendi		Konya	Dolap Mektep	1308		İnönü Muharebesi'nde	27 Mart 1337	29
1022		Hacı Hafız	Salih	Efet		-	-	1308		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	30.03.1921	29
1023		Hacı Hafız Oğulları	Salih	Mehmet		-	-	1308		İstiklâl / Garp Kanlısirt'da	27.01.1921	29
VII 5 (102 4)	125	(Zühtü)	Salim	Mehmet Emin	Emine	Kızılviran	İnlince Karyesi	1306	Miyase Zevci	İstiklâl / Garp Tınaz Tepe Muharebesinde (Tınaz Tepe Muharebesi)	26.08.1922 (27 Ağustos 1338)	32
1026		Necmi	Seyit	Mehmet		-	-	1299		İstiklâl / 6 Nolu Seyyar Hastanesi	10.12.1922	39
2645		Yasin	Seyit	Mustafa Osman		Çumra	Pir Ahmetli	1304		İstiklâl	16.02.1923	35
1061		-	Süleyman	Abdi		-	-	1315		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	27.08.1922	23
VI 265	588		Süleyman	Abdullah	Atiyye	Merkez	Koz Ağaç	1315	Elmas Zevci	Fener Karyesinde	27 Ağustos 1338	23
2648		Söğütlü Dağlı	Süleyman	Ali		Çumra	Pir Ahmetli	1305		İstiklâl	08.06.1923	34
1060		-	Süleyman	Bahri		-	-	1313		İstiklâl / Garp Gökgözde	29.06.1921	24
1059		Nasravan Muhâcirleri	Süleyman	Hacı Ali		-	-	1311		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	29.08.1922	27

1058		Sebil	Süleyman	Mustafa		-	-	1306		İstiklâl / Garp Sakarya Muharebesi	10.02.1921	31
VI 261	508		Süleyman	Müteveffa Ömer	Şerife	Merkez	Sarınc Mahallesi	1308 – 1311	Esmehan Zevci	Mardin Civarında Meçhul Kimseler Tarafından Şehit Edilmiştir	Eylül 1336	28 - 25
VII 14	337		Süleyman	Osman	Fatma	Sille	Çamurluiret	1315	Mücerred	Arpalı Tepe'de	30 Ağustos 1338	23
VI 138 (397 1)	3347	<i>Yehab Oğullarından</i>	<i>Süleyman</i>	<i>Seyit Mehmet</i>		<i>Hatunsaray (Meram)</i>	<i>Kavak (Hatunsaray / Kavakköy)</i>	1310		<i>İstiklâl / Garp Oluklu Sırtlarında (Metris Tepe'de)</i>	<i>28.01.1921 (28 Mart 1337)</i>	27
1070		Hatip	Şükrü	Mehmet		-	-	1304		İstiklâl / Garp Meydan Harbi	11.07.1922	34
VIII 128 (107 7)	184/ 3130		<i>Tahir</i>	<i>Hacı Hasan</i>	<i>Ölü Miyase</i>	<i>Merkez</i>	<i>Salı Bağçe</i>	1314		<i>İstiklâl / Garp Araba Gediği Muharebesinde (Meydan Harbinde Şehit)</i>	<i>29.08.1922 (29 Ağustos 1338)</i>	24
1078		-	Tahir	Süleyman		-	-	1315		İstiklâl / Kayseri Hastanesi	11.01.1921	22
VI 261 (108 6)	506	<i>Koca Hasan Oğullarından (Hoca Hasan)</i>	<i>Tevfik</i>	<i>İsmail</i>	<i>Zeliha</i>	<i>Merkez</i>	<i>Kavak Karyesi</i>	1316	<i>Mücerred</i>	<i>İstiklâl / Garp Tınaz Tepe Muharebesinde (Tınaz Tepesi'nde)</i>	<i>26.08.1922 (27 Eylül 1338)</i>	22
1085		-	Tevfik	Mustafa		-	-	1315		İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi	16.07.1921	22
1084		Kürt Ömer	Tevfik	Ömer		-	-	1310		İstiklâl / Garp Düz Ağaç Muharebesi	27.06.1922	28
VI 145 (109 4)	3520	<i>(Hacı Veli)</i>	<i>Veli</i>	<i>Hacı Mehmet (Mehmet)</i>		<i>Merkez</i>	<i>Karkın Karyesi</i>	1315	<i>Mücerred</i>	<i>İstiklâl / Garp 2. İnönü Muharebesi (Cephede)</i>	<i>28.01.1921 (30 Mart 1337)</i>	22
VI 261 (109 5)	487	<i>(Elfilî)</i>	<i>Veli</i>	<i>Veli</i>	<i>Halime</i>	<i>Dinek</i>	<i>Apa Saraycık Karyesi</i>	1316		<i>İstiklâl / Garp Bayburt Karyesinde (Bayburt)</i>	<i>18.06.1921 (28 Ağustos 1337)</i>	21
1098		Resul	Veysel	Ahmet		-	-	1308		İstiklâl / Garp Haymana'da	29.06.1921	29
VI 262 (110 0)	514	<i>Kara Mehmet Oğullarından (Incekara Mehmet)</i>	<i>Yahya</i>	<i>Ahmet</i>	<i>Turna</i>	<i>Merkez</i>	<i>Akviran</i>	1298	<i>Mücerred</i>	<i>İstiklâl / Garp Kurtkaya Harbinde (Afyon Karahisar)</i>	<i>26.08.1922 (26 Ağustos 1338)</i>	40
VI 262	509		Yahya	Yakup	Sultan	Merkez	Zıvarık / Aydos	1306	Havva Zevci	Tınaz Tepesi'nde	27 Ağustos 1338	32
1107		-	Yakup	İsmail		-	-	1305		İstiklâl / Garp Eskişehir Hilal-i Ahmer Hastanesi	15.06.1921	32
1110		-	Yunus	İbrahim		-	-	1308		İstiklâl / Garp Konya Hastanesi	10.08.1920	28
VI 94	2248	Zabtiye İbali Mahdumu	Yunus	İbrahim	Hatice	Merkez	Fakih Dede	1310	Mücerred	Konya Alaaddin Tepesi'nde	T. Evvel 1336	26
VII 29	722		Yusuf	Ahmet	Hatice	Hatunsaray	Akviran Karyesi	1312	Mücerred	Gül Tepesi Muharebesinde	17 Eylül 1337	25
1123		-	Yusuf	Ahmet		-	-	1314		İstiklâl / Garp Yumurta Tepe Harbi	04.06.1921	23

1120		Çakmakçı	Yusuf	Ali Çavuş		-	-	1309		İstiklâl / Garp Eskişehir Muharebesi	12.09.1921	28
1121		-	Yusuf	Mehmet		-	-	0		İstiklâl / Garp Eskişehir Hilal-i Ahmer Hastanesi	05.02.1921	-
1122		-	Yusuf	Mehmet		-	-	0		İstiklâl / Garp Kırşehir'in Eskişehir Hastanesi	04.02.1921	-
VI 172	4193		Zekeriya	Müteveffa Bekir	Müteveffiye Muhsine	Merkez	Civar Mahallesi	1281	Zevcesi Vardır	Batı Cephesi Harekât-ı İsyaniyye'de	2 T. Evvel 1336	55

5.3. İSTİKLÂL HARBİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILAR ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Mustafa Kemal Paşa'nın "müstevliler" olarak ifade ettiği emperyalistler, XIX. yüzyılda temellerini atmış olduğu Osmanlı Devleti topraklarını ele geçirme plânlarını, XX. yüzyıl başında hızlı bir şekilde uygulamaya koydular. Bu dönemde "Şark Meselesi" adını verdikleri Osmanlı topraklarını paylaşma tasarılarını Trablusgarp ve Balkan Savaşları ile bir ölçüde gerçekleştirmiş oldular. Balkan Savaşları'nın arkasından başlayan I. Dünya Savaşı ile de Osmanlı Devleti, sadece Balkanlar'dan değil, Ortadoğu ve hatta Kafkaslar'dan çıkarılmış oldular. Savaş sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi ve onun tamamlayıcısı sayılabilecek Sevr Barış Antlaşması hükümleri ise sıranın Türklerin Anadolu'dan çıkarılmasına geldiğini gösteriyordu. Amaç Türklerin son kalesi olan Anadolu'yu da ele geçirip Anadolu'da Türk varlığına son vermektir.

Bu amaçla Anadolu, emperyalistler arasında yavaş yavaş parselleniyordu. Türk milleti, hem içeriden hem de dışarıdan kuşatma altına alınıyordu. Bütün bunlara zamanın teslimiyetçi beceriksiz İstanbul Hükümetlerinin tutum ve davranışları da eklenince, Türklerin işi gerçekten çok zor idi. İşte bu zor şartlar altında, Türk milleti Mustafa Kemal Paşa gibi bir deha ve kadrosunun önderliğinde yeniden dirilişin destanını yazdı. Bu destanın adı, *Türk İstiklâl Savaşı* veya daha geniş anlamıyla *Millî Mücadele* idi⁴²⁹. Türk milletinin zaferi ile sonuçlanmış olan Millî Mücadele, Anadolu topraklarının ebedi Türk yurdu olduğu gerçeğini bir kez daha kanıtlamıştı.

Mondros Mütarekesi'nin bir ateşkesten ziyade, yapılacak işgallerin zeminini hazırlayan bir belge olduğu İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali ile iyice netlik kazanınca, Anadolu'da filizlenen Kuvâ-yı Millîye ruhu, Anadolu düşmandan temizleninceye kadar her geçen gün biraz daha büyüyerek önemli başarılar elde etmiştir. Mücadele bu ruhla ve bazı istisnalar dışında bütün bir milletin iştiraki ile gerçekleşmiştir. Bu mücadeleye Anadolu'nun diğer şehirleriyle birlikte, Konya'nın da fekalâde hizmetleri olmuştur. Batı Cephesi Karargâhı Akşehir'e de yakın olan Konya'dan bilhassa bu cephedeki muharebelere pek çok konuda önemli katkılar sağlanmıştır. Biz de çalışmamızda bu katkılardan sadece biri olduğunu

⁴²⁹ N. Köstüklü, *a.g.e.*, s. 124.

düşündüğümüz İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıları inceledik. Çalışmamızın bu bölümünde, Millî Mücadele'ye Konya'dan iştirak etmiş ve vatanî görevini yaparken şehit düşmüş vatandaşların kayıtlarından elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Kaynakların taranması sonucunda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş 312 Konyalının kaydına ulaşılmıştır⁴³⁰. Bunlardan 208'inin bilgilerine *Şehitlerimiz*'den ulaşılmıştır. 39 şehidin kayıtları ise hem KVMVD hem de *Şehitlerimiz*'de bulunmaktadır. Geriye kalan 65 şehidin bilgilerine ise sadece KVMVD kayıtlarından ulaşılmıştır. Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda oluşturduğumuz İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıları listesindeki 1 kişinin kayıtlardaki “Sebeb-i Vefâtı” sütununda “Kayıp” ifadesinin yazıldığı tespit edilmiştir. KVMVD VIII. cilt, 114. sayfada kayıtlı 506 / 2794 müteselsil numaralı “Fatma Zevci” lâkaplı “Ölü İsmail oğlu Mehmet”in vefât yeri sütununda “Kayıp” ifadesi yazılmıştır. İlgili kişinin vefat tarihi “1337 (1921)” olduğundan listeye dahil edilmiş ancak değerlendirmelere alınmamıştır.

5.3.1. Şehitlerin Şehâdet Yerlerine Göre Dağılımı

Kayıtların taranması sonucunda İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine erişmiş 312 Konyalının 2'sinin vefât ettiği yer bilgisinde hiçbir kaydın olmadığı tespit edilmiştir. KVMVD VI. cilt, 214. sayfada kayıtlı, 5223 müteselsil numaralı “Seyit Mehmet oğlu Halil” ve aynı cildin 210. sayfasında kayıtlı 5128 müteselsil numaralı “Ahmet Kuddusi oğlu Mehmet”in vefât ettikleri yer kayıtlarda boş bırakılmıştır. Ancak aynı kişilerin vefât tarihlerinden İstiklâl Harbi'nde şehit oldukları sonucuna ulaşılmıştır⁴³¹.

KVMVD VIII. cilt, 218. sayfada kayıtlı 6008 müteselsil numaralı “Ali oğlu Mehmet” ve aynı cildin 187. sayfasında kayıtlı 748 / 5295 müteselsil numaralı “Ölü

⁴³⁰ Bu liste, Konya Merkez Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü arşivinde bulunan Konya Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin bilhassa VI, VII ve VIII. ciltleri ile MSB tarafından neşredilmiş *Şehitlerimiz* kayıtlarından tespit edilmiştir.

⁴³¹ KVMVD VI. cilt, 214. sayfada kayıtlı, 5223 müteselsil numaralı “Seyit Mehmet oğlu Halil”in vefât tarihi “1 Eylül 1337 (1 Eylül 1921)”, KVMVD VI. cilt, 210. sayfada kayıtlı 5128 müteselsil numaralı “Ahmet Kuddusi oğlu Mehmet”in vefât tarihi “4 T. Evvel 1337 (4 Ekim 1921)” olarak tespit edilmiştir.

Kadir oğlu Mustafa” mahkeme kararı ile şehit oldukları hükmü verilmiş askerlerdir. İlgili kişilerin kayıtlardaki vefât tarihleri 1337 (1921) yılı olarak yazılı olduğundan bunların İstiklâl Harbi muhârebelerinde şehit oldukları sonucuna ulaştık.

Bunlardan başka şehit oldukları yer ile ilgili sütuna “Askerde”, “Cephede”, “Harpte Şehiden” ve “Şehiden” ifadelerinin kaydedildiği 4 şehit bulunmaktadır. Kayıtlarında bu ifadelerin yazıldığını tespit ettiğimiz şehitler, vefât tarihleri dikkate alınarak İstiklâl Harbi içerisinde değerlendirilmişlerdir. Bunlardan KVMVD VI. cilt, 168. sayfada kayıtlı 4089 müteselsil numaralı “Ahmet Fakih oğlu Abdurrahim Fahri”nin vefât yeri “Askerde” diye ve vefât tarihi ise “29 Ağustos 1337 (29 Ağustos 1921)” olarak kaydedilmiştir. Buna benzer bir diğer şehit kaydı KVMVD VI. cilt, 148. sayfada kayıtlı 3577 müteselsil numaralı “Ahmet oğlu Ali”dir. Bu şehidin vefât ettiği yer “Cephede”, vefât tarihi ise “11 Nisan 1337 (11 Nisan 1921)”dir. KVMVD VII. cilt, 17. sayfada kayıtlı 419 müteselsil numaralı “Hasan oğlu Hasan Hüseyin”in vefât ettiği yer “Harpte Şehiden”, vefât ettiği tarih ise “26 Eylül 1338 (26 Eylül 1922)”dir. Son olarak KVMVD VI. cilt, 259. sayfada kayıtlı olan 445 müteselsil numaralı “Mehmet oğlu Abdülhamit”in vefât yeri “Şehiden”, vefât tarihi ise “27 Ağustos 1337 (27 Ağustos 1921)”dir. Görüldüğü üzere bu 4 şehidin vefât yerleri net değildir. Ancak vefât tarihleri İstiklâl Harbi’nin vuku bulduğu döneme denk gelmektedir. İhtiyatı da elden bırakmadan bu şehitlerin büyük ihtimalle İstiklâl Harbi şehitleri olduklarını söyleyebiliriz.

Bir başka şehidin kaydında ise “İstiklâl / Kazaen Şehit” ifadesinin yazıldığı ve mevkisinin kaydedilmediği tespit edilmiştir. *Şehitlerimiz* 873 numaralı “Ahmet oğlu Mustafa”nın şehit olduğu mevki belirgin olmamakla birlikte İstiklâl Harbi kaydı düşüldüğünden burada değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Neticede, kayıtlardan 9 şehidin vefât ettikleri yer ile ilgili bilgilere ulaşılammış ve bu şehitler İstiklâl Harbi’nde şehit olan Konyalıların şehâdet yerlerine göre tasnifleri yapılırken 7’si “Vefât Ettiği Yer Kayıtlı ya da Net Olmayan”, diğer 2’si “Mahkeme Kararı İle Şehit” başlığı altında değerlendirmeye tâbî tutulmuşlardır. Bunların dışında kalan 293 şehidin “Vefât Ettiği Yer” sütununda kayıtların mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Kayıtların taranması sonucunda İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalılarından 7'sinin "İç İsyanlarda" şehit oldukları tespit edilmiştir. Bunlardan biri *Şehitlerimiz* 229 numaralı kayıta bulunan "Prizren Muhâcirlerinden Ali oğlu Cemal"dir. Bu kişinin şehit düştüğü yer yazılmamış ancak "İç İsyanlar, Askerde" ifadesi kaydedilmiştir.

İstiklâl Harbi'nde İç İsyanlarda şehit düşen Konyalılarından 4'ünün büyük ihtimalle Konya İsyanı'nda şehit düştükleri anlaşılıyor. Bu şehitlerin vefât ettikleri yer olarak "Alaaddin Tepesi" ifadesi ile vefât tarihlerine 1336 (1920) senesinin kaydedildiği tespit edilmiştir. KVMVD VI. cilt, 86. sayfada kayıtlı 2049 müteselsil numaralı "Miftah Efendi oğlu Halil Bey", KVMVD VI. cilt, 94. sayfada kayıtlı 2247 müteselsil numaralı "Osman Oğullarından Mehmet oğlu Mustafa", KVMVD VII. cilt, 54. sayfada kayıtlı 3332 müteselsil numaralı "Müteveffa Nazif oğlu Nurettin Çavuş" ve KVMVD VI. cilt, 94. sayfada kayıtlı 2248 müteselsil numaralı "Zabtiye İbali Mahdumu İbrahim oğlu Yunus" konu olan şehitlerdir. İhtiyatı da elden bırakmadan bu şehitlerin kuvvetle muhtemel Konya İsyanı'nın bastırılmasında görev aldıklarını ifade edebiliriz.

Kayıtlardan bilgilerine ulaştığımız İç İsyanlarda şehit düşmüş Konyalılarından 2'sinin ise âsîler tarafından şehit edildikleri tespit edilmiştir. Bunlardan ilki KVMVD VI. cilt, 108. sayfada kayıtlı 2579 müteselsil numaralı "Bitlis Muhâcirlerinden Mustafa oğlu Bahri"dir. Konu olan kişinin vefât yeri sütununa "Müfrezede Hamzalar Karyesinde Usat Tarafından Şehit Edilmiştir" ifadesi kaydedilmiştir. Usat kelimesi âsîler, itaatsizler ve zorbalara anlamına gelmektedir⁴³². Buna benzer özellik taşıyan bir diğer şehit ise KVMVD VI. cilt, 108. sayfada kayıtlı 2594 müteselsil numaralı "Erzurum Muhâcirlerinden Müteveffa Mehmet oğlu İsa"dır. Bu şehidin vefât yeri sütununa "Müfrezede iken Bozkır Cihetlerinde Usat Tarafından Şehit Edilmiştir" ifadesi kaydedilmiştir. Neticede bu askerler de İstiklâl Harbi'ndeki İç İsyanlarda şehit düşmüş Konyalılar olarak değerlendirilmiştir.

Kayıtların taranması sonucunda elde ettiğimiz bir diğer şehâdet yeri verisi ise Mardin'de meçhul kimseler tarafından ve Adana'da Ermeniler tarafından şehit edilmiş 3 Konyalıya aittir. Bunlardan KVMVD VI. cilt, 261. sayfada kayıtlı 508

⁴³² F. Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 1122.

müteselsil numaralı “Müteveffa Ömer oğlu Süleyman”ın vefât yeri sütununa “Mardin Civarında Meçhul Kimseler Tarafından Şehit Edilmiştir” ifadesi yazılıdır.

Diğer iki şehit kaydında ise Ermeniler tarafından şehit edildikleri malumatına ulaşılmıştır. Bu iki şehidin kayıtları ile ilgili ayrıntılı inceleme yaptığımızda birisinin “Baba” ve diğerinin de “4 yaşındaki kızı” olduğu sonucuna ulaştık. Ve bu kişileri “Şehit Baba - Kız” olarak adlandırdık. Söz konusu şehitlerden “Baba”nın künye bilgileri KVMVD VI. cilt, 215. sayfada kayıtlı 5256 müteselsil numaralı “Şükrü Bey oğlu Ahmet Hamdi Efendi”dir. Bu şehidin eşinin adı “Hayriye Servet” olarak kaydedilmiştir. Aynı şehidin vefât tarihi “17 T. Sani 1336”dır. Vefât yeri sütununa da “(Adana’nın) Haçın Kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir” ifadesinin kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu şehidin kızı olan “Emine İsmet”in kaydı ise KVMVD VI. cilt, 216. sayfada bulunmaktadır. 5261 müteselsil numaralı “Bekir Kerimesi Ahmet Hamdi kızı Emine İsmet”in vefât yeri ve tarihi sütunlarına “Ahmet Hamdi Efendi”de kayıtlı olan ifadelerin aynısı kayıtlıdır. “Emine İsmet”in anne adı ise “Hayriye Servet”tir. “Emine İsmet”in annesi “Hayriye Servet”in, 5256 müteselsil numaralı “Ahmet Hamdi Efendi”nin de eşi olarak tespit edilmiş olması sonucunda bu iki şehidin baba ve kızı oldukları kanaatine ulaştık. Neticede bu kişileri “Şehit Baba – Kız” olarak ifade etmeyi uygun gördük.

İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlarda şehâdet yeri belli olanların genel dağılımında 215 şehit ile en fazla Batı Cephesi’nde şehit verildiğini görüyoruz. Kayıtlarda Batı Cephesi mevzilerinde vuku bulmuş pek çok muhârebe ve çatışmaların gerçekleştiği yer adlarının da yazıldığı tespit edilmiştir. Bunlardan en sık tekrar edilmiş olanlar sırasıyla şunlardır; İnönü Muharebeleri (17), Sakarya Muharebesi (11), Eskişehir Muharebesi (8), Büyük Taarruz (7), Tınaz Tepe Muharebesi (7), Haymana Muharebesi (7), Kanlısirt Muharebesi (5) ve Gündüzbey Harbi (4). Bunların dışındaki İstiklâl Harbi Batı Cephesi’nde şehit düşmüş Konyalıların vefat ettikleri yer kayıtlarında ise Batı Cephesi sınırları içerisinde yer alan yerleşim birimi, dağ, dere ve tepe isimleri ile bu cephede vuku bulmuş çarpışma isimlerinin yazıldığı görülmüştür. Neticede İstiklâl Harbi’nde şehit olan Konyalılarından, isimlerini ve şehit sayılarını verdiğimiz muhârebeler de dahil olmak üzere, Batı Cephesi sınırları içindeki bütün mevkiilerde mücadeleye iştirak etmiş

olanların hepsi Batı Cephesi Muharebeleri başlığına dahil edilerek değerlendirilmiştir.

Kayıtlarda 3 Konyalı askerin İstiklâl Harbi Doğu Cephesi'nde şehit düştüğü tespit edilmiştir. Bunlardan biri olan KVMVD VI. cilt, 261. sayfada kaydı bulunan 487 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 1095 numaralı “Elfilî” lâkaplı “Veli oğlu Veli”nin vefât ettiği cephe adına *Şehitlerimiz*'de “İstiklâl / Garp Bayburt Karyesi” yazılmış aynı şehidin Vefâyât Defteri kaydına sadece Bayburt yazılmıştır. Konu ile ilgili yaptığımız araştırmalar neticesinde Batı Cephesi'nde “Bayburt Karyesi” adında bir yer bulunamamıştır. Bu şehidin vefât yerinin Kuzey Doğu Anadolu'daki günümüzde il olmuş Bayburt olduğunu tahmin ediyoruz. Bundan dolayı konu olan şehidin, ihtiyatı da elden bırakmadan büyük ihtimalle Doğu Cephesi şehidi olarak değerlendirmeyi uygun gördük.

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalılarından 18'inin vefât ettikleri yer sütununa sadece “İstiklâl / Meydan Harbi” ya da “Meydan Muharebesi” ifadelerinin yazıldığı görülmüştür. Bu şehitlerin vefât ettikleri mevki ya da muhârebe adı kaydedilmemiştir. Bu şekilde kaydedilmiş şehitlerin vefât yeri tasnifini “İstiklâl / Meydan Harbi” olarak düzenledik.

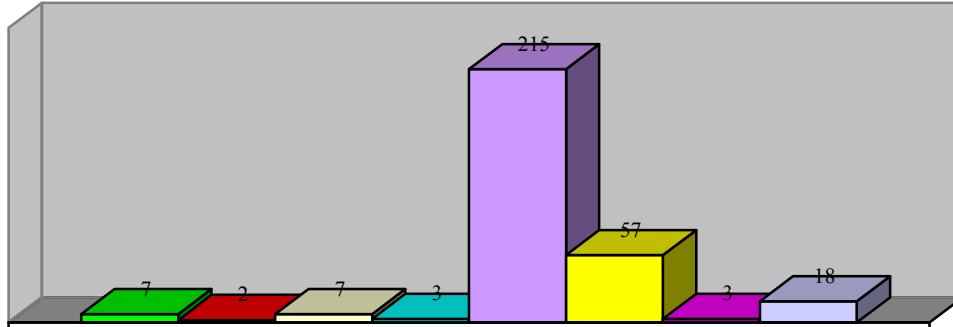
İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalıların 57'sinin değişik hastanelerde şehit olduklarını tespit ettik. Kayıtlarda savaşın farklı cephelerinde ve bu cephelere yakın olan şehirlerde bulunan pek çok hastane ve sağlık birimlerinin isimleri tespit edilmiştir. Büyük çoğunluğu Batı Cephesi hastane ve sıhhiye bölüklerinden olan bu isimlerden başlıcaları; 15.Seyyar Hastanesi (2), Akşehir Hastanesi (2), Eskişehir Merkez Hastanesi (2), Konya Harici Hastanesi (2), Konya Merkez Hastanesi (2), Polatlı Hastanesi (2), Ankara Merkez Hastanesi (3), Kütahya Hastanesi (3), Eskişehir Hilal-i Ahmer Hastanesi (4), Kırşehir'de Eskişehir Merkez Hastanesi (5) ve Konya Hastanesi (5)'dir. Bunlardan başka 25 farklı hastane ve sıhhiye bölüğü isminin kayıtlarda yer aldığı da bir diğer tespitimizdir.

Kayıtların taranması sonucunda yukarıda ayrıntılarını verdiğimiz İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalıların şehâdet yeri verilerini gösteren listede, konu ile ilgili yapmış olduğumuz tasnif başlıkları ve şehit sayıları bulunmaktadır:

ŞEHİT OLDUKLARI CEPHE VE YER ADI	BURADAKİ ŞEHİT SAYISI
Vefât Yeri Kayıtlı ya da Net Olmayan	7
Mahkeme Kararı İle Şehit	2
İç İsyarlarda	7
Ermeniler / Meçhul Kimseler Tarafından Şehit Edilenler	3
Doğu Cephesi	3
Batı Cephesi	215
Hastaneler	57
İstiklâl / Meydan Harbi	18

Kayıtlardan elde ettiğimiz bu veriler doğrultusunda hazırlamış olduğumuz İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların şehâdet yeri grafiği aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 29. ŞEHÂDET YERİ DAĞILIMI

■ Vefât Yeri Kayıtlı veya Net Olmayan
■ Mahkeme Kararı İle Şehit
■ İç İsyarlarda
■ Doğu Cephesi
■ Batı Cephesi
■ Hastaneler
■ Ermeniler / Meçhul Kimseler Tarafından Şehit Edilenler
■ İstiklâl / Meydan Harbi

5.3.2. Şehitlerin Şehâdet Zamanlarına Göre Dağılımı

İstiklâl Harbi sadece cephede sıcak çatışmaların cereyan ettiği bir savaş süreci değildir. Bu savaş aynı zamanda, I. Dünya Savaşı'nı Osmanlı Devleti açısından sonlandıran Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra başlayan İtilâf Devletleri işgalleri karşısında Türk milletinin kendi bölgesini savunması ile başlamış bir Millî Mücadele'dir. Vatan topraklarının düşmandan temizlenmesi ile sonuçlanmış olan Millî Mücadele'de, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nda kaynakların tükenme noktasına geldiği Anadolu'da bir yandan savaş hazırlıklarının yapıldığı, diğer yandan işgallere karşı bölgesel millî müdafaanın gerçekleştiği, bir diğer yandan da içerideki isyanların durdurulmaya çalışıldığı zorlu bir hazırlık süreci yaşanmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919 yılında Samsun'a çıkışı ile başlayan bu hazırlık döneminin ardından 1921'de İnönü Savaşları ve Sakarya Meydan Muharebesi'nin, 1922'de Büyük Taarruz'un gerçekleştiği sıcak savaş dönemi yaşanmıştır.

24 Temmuz 1923 yılında imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile sona eren İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlarında, mücadelenin vuku bulunduğu zaman diliminin tamamında mücadeleye iştirak ettikleri tespit edilmiştir.

Kayıtların taranması sonucunda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalılarından 304'ünün vefât tarihleri ile ilgili net kayıtların olduğu tespit edilmiştir. Bazı şehitlerin vefât tarihlerine “00.00.0000” ifadesi kaydedilmiştir. Bundan dolayı vefât tarihi bilgisine ulaşamadığımız 8 Konyalı şehit bulunmaktadır. Konyalıların şehit oldukları zamanlara göre tasniflerini yaptığımızda 1337 (1921) senesinin 190 şehitle ilk sırada yer aldığı sonucuna ulaştık. Bu yılı sırasıyla 87 şehitle 1338 (1922) senesinin ve 20 şehitle 1336 (1920) senesinin takip ettiğini görüyoruz.

Kayıtlarda vefât tarihine 1339 (1923) senesinin yazıldığı 3 Konyalı şehit tespit edilmiştir. *Şehitlerimiz* 2645 numaralı “Yasin” lâkaplı “Mustafa Osman oğlu Seyit”in şehâdet zamanına “16.02.1923” tarihi kaydedilmiştir. Aynı şehidin şehâdet yeri bilgisinin “İstiklâl” olarak kaydedildiği görülmüştür. Şehâdet zamanı ve yeri bu şehide benzer özellikler taşıyan bir diğer kişi ise *Şehitlerimiz* 2648 numaralı “Söğütlü Dağlı” lâkaplı “Ali oğlu Süleyman”dır. Bu şehidin şehâdet tarihi “08.06.1923”, şehâdet yeri de “İstiklâl” olarak kaydedilmiştir. KVMVD VI. cilt, 220. sayfada kayıtlı, 5384 müteselsil numaralı “İbrahim oğlu Ömer”in kaydında vefât tarihine “12

Mart 1339” ifadesinin yazıldığı, vefât yeri bilgisine ise “Bahriye Merkez Hastanesi’nde” şeklinde kayıt düşüldüğü görülmüştür. Bu 3 şehit, İstiklâl Harbi’nde şehit olan Konyalıların şehâdet zamanı tasnifinde 1923 senesi şehitleri olarak değerlendirilmiştir.

Kayıtlarda şehâdet tarihi “1924” senesinde olan 2 Konyalı şehidin olduğu da tespit edilmiştir. Bunlardan biri olan *Şehitlerimiz* 486 numaralı “Ömer oğlu İbrahim”in şehâdet tarihi “19.03.1924” şeklinde, şehâdet yeri ise “İstiklâl” olarak kayıtlıdır. Konu olan bir diğer şehit ise *Şehitlerimiz* 561 numaralı “Hacı Mehmet oğlu Kemal”dir. Bu kişinin şehâdet tarihine “19.07.1924” ifadesinin yazıldığı, şehâdet yeri bilgisine de “İstiklâl / Garp Konya Hastanesi” kaydının düşüldüğü görülmüştür. Biz bu şehitlerin tasniflerini şehâdet yeri verilerini de göz önünde bulundurarak yapmayı tercih ettik. Konu olan kişiler, İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların şehâdet zamanlarına göre dağılımlarında 1924 yılı şehitleri olarak değerlendirilmişlerdir.

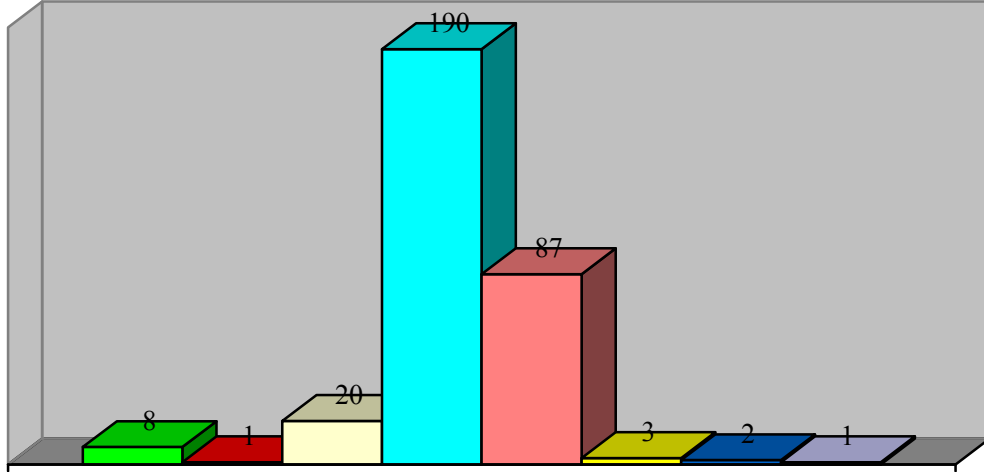
İstiklâl Harbi’nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalıların şehâdet zamanı kayıtlarında yer alan bir diğer şehit bilgisi *Şehitlerimiz* 306 numaralı “Caz” lâkaplı “Hüseyin oğlu Halil”e aittir. Bu şehidin şehâdet tarihi “31.03.1925” olarak kayıtlıdır. Aynı şehidin şehâdet yeri bilgisinin “İstiklâl / Garp Sarayköy Muharebesi” olduğu tespit edilmiştir. Konu olan şehidin şehâdet tarihi İstiklâl Harbi sürecinin dışındadır. Ancak, bu şehidin kaydındaki şehit olduğu yer bilgisi İstiklâl Harbi Batı Cephesi olarak kaydedilmiştir. Bütün bu veriler bir arada değerlendirildiğinde ve kayıtlara bağlı kalınarak değerlendirme yapıldığında “Hüseyin oğlu Halil” İstiklâl Harbi şehidi olarak değerlendirilmiştir. Bu açıklamalar doğrultusunda İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların şehit oldukları zamanlara göre dağılımında bu kişi 1925 senesi şehidi şeklinde tasniflendirilmiştir.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların şehâdet zamanlarına göre dağılımını yaptığımızda ulaştığımız sonuçlar aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHÂDET TARİHİ	ŞEHİT SAYISI
Vefât Tarihi Net Olmayan	8
1919	1
1920	20
1921	190
1922	87
1923	3
1924	2
1925	1

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda hazırladığımız listedeki bilgiler aşağıdaki grafikte sunulmuştur:

GRAFİK 30. ŞEHÂDET TARİHİ DAĞILIMI

■ Vefât Tarihi Net Olmayan	■ 1919
■ 1920	■ 1921
■ 1922	■ 1923
■ 1924	■ 1925

İstiklâl Harbi, Türk Tarihi'nin dönüm noktalarından biridir. Osmanlı Devleti hükümetinin hiçbir varlık gösteremediği işgal güçlerine karşı Türk milletinin bütün varlığı ile katkı sağladığı Millî Mücadele'nin hemen bütün safhasında Konyalıların da yer aldığını ifade edebiliyoruz.

5.3.3. Şehitlerin Yaş Durumu

İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalıların kayıtlarından elde ettiğimiz bir diğer künye bilgileri ise doğum tarihleridir. Bu veriden yararlanarak şehitlerin yaşlarını tespit ettik. Kayıtlardan elde ettiğimiz şehit doğum ve vefât tarihi verileri doğrultusunda yaşlarını hesapladığımız 286 Konyalı şehidin 4 ile 55 yaş arasında oldukları tespit edilmiştir. Doğum ya da vefât tarihi kayıtları net olmayan şehitler de olduğundan bu sonucun konu ile ilgili diğer saha kaynaklarında yapılacak çalışmalarda değişme olasılığı da söz konusudur.

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalılarından 17'sinin doğum tarihlerine hiçbir kayıt düşülmediği, 3'ünün doğum tarihine ise iki farklı yılın kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu şehitlerin yaşları her iki doğum tarihi dikkate alınarak hesaplanmış ancak ulaşılan sonucun güvenilirliği yüksek olmadığı görülerek bu kişiler "Yaşı Net Olmayan Şehitler" grubuna alınmıştır. Yaşı net olmayan 6 şehidin ise şehit oldukları tarih kayıtları yoktur. Toplamda 26 şehidin doğum ya da vefât tarihleri kayıtları net olmadığından yaşları hesaplaması yapılamamıştır.

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş en yaşlı Konyalının KVMVD VI. cilt, 172. sayfada kaydı bulunan 4193 müteselsil numaralı "Müteveffa Bekir oğlu Zekeriya"dır. Bu kişinin şehit düştüğünde 55 yaşında olduğu tespit edilmiştir. İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalılarından yaşı en küçük olan KVMVD VI. cilt, 216. sayfada kayıtlı 5261 müteselsil numaralı "Bekir Kerimesi" lâkaplı "Ahmet Hamdi kızı Emine İsmet"tir. 4 yaşında şehit olan "Emine İsmet" in doğum tarihi "1332", vefât tarihi "17. T. Sani 1336" olarak kayıtlıdır. Vefât yeri bilgisine de "Adana'nın Haçin Kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir" ifadesi kaydedilmiştir. Bu şehit kayıtları, İstiklâl Harbi'nde Türk milletinin vermiş olduğu varlık mücadelesinde yaşadığı zorlukların ne ölçüde olduğunu anlamamıza

olanak vermekte, Türk milletinin var veya yok olma noktasına geldiği Millî Mücadele'nin sosyal boyutuna ışık tutmaktadır.

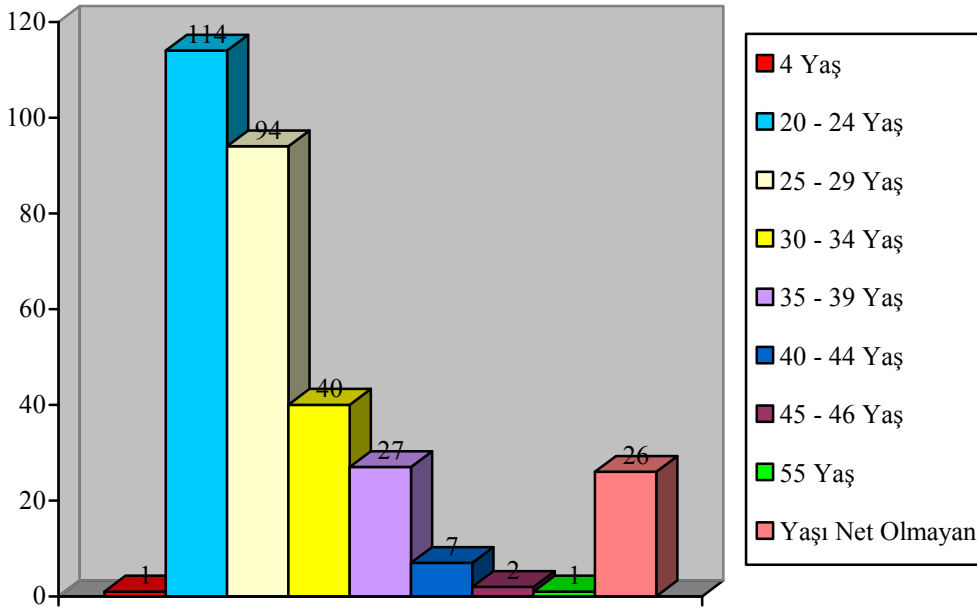
Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalılarından 26'sının yaşı tespit edilememiştir. Şehit düştüğü yaşı tespit ettiğimiz Konyalılarından 4, 45, 46 ve 55 yaşında olan birer tane şehit vardır. Diğerlerinin yaş dağılımını yaptığımızda; 20 – 24 yaş aralığında 114, 25 – 29 yaş aralığında 94, 30 – 34 yaş aralığında 40, 35 – 39 yaş aralığında 27, 40 – 44 yaş aralığında 7 şehit olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda hazırladığımız liste aşağıda sunulmuştur:

ŞEHİDİN YAŞI	BU YAŞ GRUBUNDA YER ALAN ŞEHİD SAYISI
4 Yaş	1
20 – 24 Yaş	114
25 – 29 Yaş	94
30 – 34 Yaş	40
35 – 39 Yaş	27
40 – 44 Yaş	7
45 – 46 Yaş	2
55 Yaş	1
Yaşı Net Olmayan	26

Kayıtlarda özellikle doğum tarihlerine net bilgilerin yazılmaması şehit yaşlarının tespit edilememesinde etkili olmuştur. Bundan dolayı ilgili şehitlerin yaşları ile ilgili değerlendirme yapmamakla birlikte bu şehitleri “Yaşı Net Olmayan” grubuna dahil ettik. KVMVD dışındaki diğer saha kaynakları tarandığında yaşını burada tespit edemediğimiz 26 şehitle ilgili kesin bilgilere ulaşılması kuvvetle muhtemeldir. Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda İstiklâl Harbi'nde şehit düşen Konyalılarından büyük çoğunluğunun 20'li yaşlarda şehâdet mertebesine

ulaştıkları tespit edilmiştir. Şehit yaşları ile ilgili elde ettiğimiz veriler ve şehit yaş dağılımı aşağıda sunduğumuz grafikte de görülmektedir:

GRAFİK 31. ŞEHİT YAŞLARI DAĞILIMI

5.3.4. Şehitlerin Medenî Durumlarına Göre Dağılımı

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların medenî durumları ile ilgili hiçbir bilginin yazılmamış olduğu 221 şehidin verilerine ulaşamamıştır. Çalışmamızda şehitlerin medenî durumları ile ilgili verilerin sadece KVMVD kayıtlarından alındığını, *Şehitlerimiz*'de bu konu ile ilgili kayıtların yer almadığını önceki bölümlerde de ifade etmiştik. Kayıtlarda yaptığımız taramalar neticesinde İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş 91 Konyalının medenî durumlarına dair kesin bilgilere ulaşılmıştır.

İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalılarından “Medenî Durumu” sütununa kayıt düşülme yenlerin büyük ihtimalle bekâr olduğunu tahmin etmekteyiz. Ancak kesin bilgilerine ulaşamadığımız için bu şehitleri, medenî durum tasnifini yaparken “Medenî Durumu Net Olmayan” gurubuna dahil etmiş bulunuyoruz.

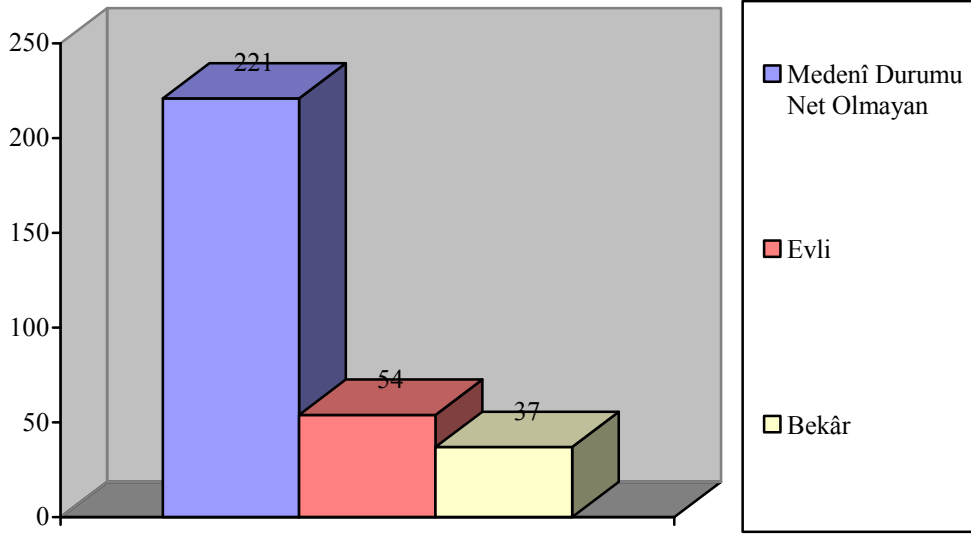
Medenî durumlarına ilişkin kayıtların bulunduğu 91 şehitten 37'sinin bekâr olduğu tespit edilmiştir. Geriye kalan 54 şehidin ise evli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu şehitlerden 5'inin "Medenî Durumu" sütununa "Müteehhil", "Zevcesi Var" ya da "Vardır" ifadeleri kayıtlıdır. Diğer 49 şehidin ise eşlerinin isimleri yazılmıştır. Kayıtlardan yola çıkarak İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalıların medenî durumları ile ilgili elde ettiğimiz veriler aşağıdaki listede yer almaktadır:

ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU	BU ÖZELLİĞE SAHİP ŞEHİT SAYISI
Müteehhil (Evli) / Zevcesi Var	54
Mücerred (Bekâr) / Yoktur	37
Medenî Durumu Net Olmayan	221

Kayıtların taranması sonucunda ulaştığımız bir başka şehit bilgisi de şehit eşlerinin isimleri olmuştur. İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların medenî durumları incelendiğinde, evli şehitlerin eş isimlerinin dağılımında önceki savaflara nazaran bazı farklılıklar gözlenmiştir. Şehit eşi isimlerinden sık tekrar edilmiş olanlar sırasıyla; Fatma (9 şehit), Hatice (5 şehit), Havva (5 şehit), Şerife (8 şehit) ve Miyase (3 şehit)'dir. Şehit eşi isimleri ile ilgili diğerlerinden farklı olan bir kayıt ise KVMVD VI. cilt, 108. sayfada kayıtlı 2594 müteselsil numaralı "Erzurum Muhâcirlerinden Müteveffa Mehmet oğlu İsa"dır. Bu şehidin eşi ile ilgili "Müteveffiye Emine Zevci" kaydı düşüldüğünü tespit ettik. Konu edilen şehit, eşinin vefât etmiş olması sebebiyle bekâr olarak değerlendirilmiştir.

Kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalıların medenî durumları ile ilgili grafik, yapmış olduğumuz açıklamalara paralel olarak hazırlanmıştır. Buna göre:

GRAFİK 32. ŞEHİTLERİN MEDENÎ DURUMU DAĞILIMI

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların medenî durumları verileriyle hazırladığımız grafikte de görüldüğü üzere şehitlerin çoğunun medenî durumları net değildir. Millî Mücadele'de şehit olan Konyalılardan 36'sı evlenmemiş, 1'nin ise eşi vefât etmiş olduğundan bekâr oldukları tespit edilmiştir. 54 şehidin ise evli oldukları sonucuna ulaştık. Bu verilerin konu ile ilgili farklı saha kaynakları incelendiğinde değişmesi ihtimali de söz konusudur. Bundan dolayı önceki bölümlerde incelediğimiz savaş şehitlerinde olduğu gibi, İstiklâl Harbi şehitlerinde de medenî durumu belli olmayanlar için evli ya da bekâr ifadesini kullanmak şu an için mümkün değildir.

Savaşlar, içinde buldukları toplumlar için zor şartların yaşandığı süreçlerdir. Türk kadını için de aynı zorluklar söz konusu olmakla birlikte, onların sosyal hayattaki rolünde etkinliğini arttırmıştır. Büyük kayıpların verildiği, hayat şartlarının zorlaştığı savaş dönemleri Türk kadını evinin dışında daha aktif bir duruma getirmiştir. Erkeklerin cepheye, silah başına gitmekten başka seçeneklerinin olmadığı bu dönemde, askerlik zorunluluğu olmayan kadınların sorumlulukları, erkeklerin yokluğunda daha da artmıştır. Bundan dolayıdır ki savaş dönemlerinde Türk kadını farklı faaliyetlerde aktif bir durumda görmek mümkündür. I. Dünya

Savaşı'nın ardından başlayan İstiklâl Harbi döneminde faaliyet gösteren kadınlara ait örgütlenmeler bu durumun örneklerinden sadece biridir.

5.3.5. Şehit Listesinin Lâkap ve İsimler Açısından Analizi

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalılardan 153 şehidin lâkabı sütununa hiçbir kaydın düşülmediğini tespit ettik. Yaptığımız taramalar neticesinde 159 şehidin lâkabı bilgisine ulaşılmıştır.

Konyalı İstiklâl Harbi şehitlerinin kayıtlardaki lâkaplarına baba adının yazıldığı 7 şehit olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; *Şehitlerimiz* 174 numaralı "Ali oğlu Ali", *Şehitlerimiz* 371 numaralı "Bekir oğlu Hasan", KVMVD VI. cilt, 260. sayfada kayıtlı 3125 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 3897 numaralı "Hacı Recep oğlu Ataullah", *Şehitlerimiz* 946 numaralı "Hüseyin oğlu Osman", KVMVD VI. cilt, 140. sayfada kayıtlı 3375 müteselsil numaralı "Âmâ Mehmet Efendi oğlu Salih", *Şehitlerimiz* 703 numaralı "Osman oğlu Mehmet" ve KVMVD VI. cilt, 147. sayfada kayıtlı 3564 müteselsil numaralı "Ömer oğlu Mehmet"tir.

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların lâkap kayıtlarında yaptığımız incelemeler sonucunda, şehitlerin lâkap sütununa 140 farklı lâkabın kaydedildiğini tespit ettik. Bu lâkaplardan 2 ya da 3 kez tekrar edilen 16'sı sırasıyla şunlardır: Arif (2), Ata (2), Bekir (2), Deli Mehmet (2), Hüseyin (2), İsa (2), İskender (2), Kadı (2), Köse (2), Kürt (2), Resul (2), Yakup (2), Yusuf (2), Hasan (3), Mehmet (3), Topal (3). Bunlardan başka kayıtlarda bir kez yazılmış lâkaplar da bulunmaktadır. Bir kez kaydı yapılan 124 farklı lâkap tespit edilmiştir. Baba adı lâkaba yazılmış olan şehitlerin de bulunduğunu belirtmiştik. Kayıtlarda yer alan lâkaplar aşağıdaki listede tekrar sayıları ile birlikte sunulmuştur:

LÂKAP	ŞEHİT SAYISI	LÂKAP	ŞEHİT SAYISI
Abdullah	1	İskender	2
Ah Hüseyin	1	Kadı	2
Ahmet	1	Kara Ali	1
Ahmet Oğulları	1	Kara Hakkı Oğulları	1

Ak Oğulları	1	Kara Mehmet Oğullarından	1
Alemdar	1	Kara Memiş	1
Ali	1	Kara Mustafa	1
Ali Çavuş	1	Kara Şaban	1
Ali Pehlivan	1	Karakelli	1
Ankara İbrahim	1	Kartal	1
Arif	2	Kavun Ali	1
Asef	1	Kel Hüseyin	1
Ata	2	Kel Memiş	1
Bağlı	1	Kerim	1
Bedrettin	1	Ketirci Oğullarından	1
Bekir	2	Kireşçiler	1
Bekir Kerimesi	1	Koca Hasan Oğullarından	1
Bekirli	1	Kör	1
Bektaş Oğulları	1	Kör Oğullarından	1
Beyli Mehmet	1	Köse	2
Bıçak Oğulları	1	Kurt Osman	1
Binbaşı	1	Küçük	1
Bitlis Muhâcirlerinden	1	Küçük Ali	1
Canavar	1	Küçük Oğulları	1
Caz	1	Kürt	2
Cebelci	1	Kürt Ömer	1
Cimcim	1	Mehmet	3
Çakmakçı	1	Mehmet Efendi Oğlu	1
Çamuk	1	Molla Mustafa Oğulları	1
Çil Oğulları	1	Mustafa	1
Çobancı	1	Mustafa Oğullarından	1
Çolak Oğullarından	1	Müdür	1
Dad Oğullarından	1	Nasravan Muhâcirleri	1
Danacı	1	Nebi	1
Deli Hasan	1	Nemci	1
Deli Mehmet	2	Nuri	1
Dülger Oğulları	1	Oruç	1
Efe	1	Osman	1
Efe Oğulları	1	Osman Oğullarından	1
Elfilî	1	Ömer Hoca	1
Emin	1	Ömer Hoca Oğlu	1

Emrullah	1	Ömer Oğlu	1
Erzurum Muhâcirleri	1	Portakal	1
Erzurum Mültecilerinden	1	Poyraz	1
Eskili	1	Prizren Muhâcirlerinden	1
Ferki Oğulları	1	Ramazan Davut Zade	1
Görme	1	Resul	2
Habib	1	Sait	1
Hacı Çopur Zadeleden	1	Sarı	1
Hacı Durmuş	1	Sebil	1
Hacı Hafız	1	Semerci	1
Hacı Hafız Oğulları	1	Sıvarı Oğullarından	1
Hacı İsmail	1	Söğütlü Dağlı	1
Hacı Mehmet	1	Süllü	1
Hacı Recep	1	Süvari	1
Hacı Veli	1	Şerefli	1
Hacı Zeki	1	Tatar Oğulları	1
Hacı Ömer Oğulları	1	Topal	3
Halil	1	Topcu	1
Hanedan Oğulları	1	Topçu Oğulları	1
Harmancı Oğullarından	1	Türkmen	1
Hasan	3	Vanacı	1
Hasan Hoca	1	Vehab Oğullarından	1
Hatip	1	Yakup	2
Hoca	1	Yasin	1
Hoca Ömer	1	Yusuf	2
Hüseyin	2	Yüzbaşı	1
İkiz	1	Zabtiye İbalı Mahdumu	1
İlim	1	Ziver	1
İsa	2	Zühtü	1
Lâkabı Kayıtlı Olmayan	153		

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalılarından kayıtlardaki lâkaplarına asker rütbesi yazılmış iki şehit bulunmaktadır. Bunlar: KVMVD VI. cilt, 214. sayfada kaydı bulunan 5226 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 874 numaralı “Yüzbaşı Ahmet oğlu Mustafa” ve KVMVD VI. cilt, 81. sayfada kayıtlı 1907 müteselsil numaralı “Binbaşı

Müteveffa İbrahim Bey oğlu İhsan Bey”dir. Biz bu kayıtlardan İstiklâl Harbi’nde komuta kademesinde görev almış Konyalılar olduğu kanaatine ulaştık.

Kayıtlardaki şehit lâkaplarında ilgili kişinin “Muhâcir” ve “Mültecî” olduğuna dair ifadelerin de bulunduğu tespit edilmiştir. Muhâcir’in anlamı göçmen, göç eden, bir ülkeden kalkıp bir başka ülkeye yerleşendir⁴³³. Mültecî ise ilticâ eden, yabancı diyardan gelip sığınan anlamına gelmektedir⁴³⁴. Kayıtlarından, yaşadıkları yeri terk ederek Konya’ya yerleşmiş oldukları anlaşılan 5 şehit vardır. Bunlar: KVMVD VI. cilt, 108. sayfada kayıtlı “Bitlis Muhâcirlerinden Mustafa oğlu Bahri”, *Şehitlerimiz* 367 numaralı “Erzurum Muhâcirleri Süleyman oğlu Hasan”, KVMVD VI. cilt, 108. sayfada kayıtlı 2594 müteselsil numaralı “Erzurum Mültecilerinden Müteveffa Mehmet oğlu İsa”, *Şehitlerimiz* 1059 numaralı “Nasvaran Muhâcirleri Hacı Ali oğlu Süleyman” ve *Şehitlerimiz* 229 numaralı “Prizren Muhâcirlerinden Ali oğlu Cemal”. Şehit lâkaplarındaki yer isimlerinden de anlaşıldığı üzere, Konya şehri farklı yerlerden göç alan yerleşim birimlerinden biridir. Geniş Osmanlı coğrafyasının farklı yerlerinden Konya’ya göç etmiş olan bu kişiler, İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalılardır.

Kayıtların taranması sonucunda elde ettiğimiz veriler ile ilgili hazırlamış olduğumuz İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların lâkapları dağılımı ile ilgili grafik aşağıda sunulmuştur. Grafikte 2 ve daha fazla tekrarı olan şehit lâkapları gösterilmiş 1 kez yazılmış olan lâkaplar “Diğerleri” gurubuna dahil edilmiştir. Grafik incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

⁴³³ F. Devlloğlu, *a.g.e.*, s. 665.

⁴³⁴ F. Devlloğlu, *a.g.e.*, s. 720.

Mehmet”, *Şehitlerimiz* 2641 numaralı “Mustafa oğlu Mustafa”, *Şehitlerimiz* 974 numaralı “Ömer oğlu Ömer”, KVMVD VI. cilt., 261. sayfada kayıtlı 487 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 1095 numaralı “Elfili Veli oğlu Veli”.

Şehitlerin isimleri ile ilgili yapmış olduğumuz tasniflerde ise Ahmet, Ali, Halil, Hasan, Hüseyin, İbrahim, İsmail, Mehmet, Mustafa, Osman, Ömer ve Süleyman isimlerinin diğerlerine nazaran sık tekrarlandığını tespit ettik. Şehit isimlerinin tasnifi sonucunda elde ettiğimiz veriler aşağıdaki listede yer almaktadır:

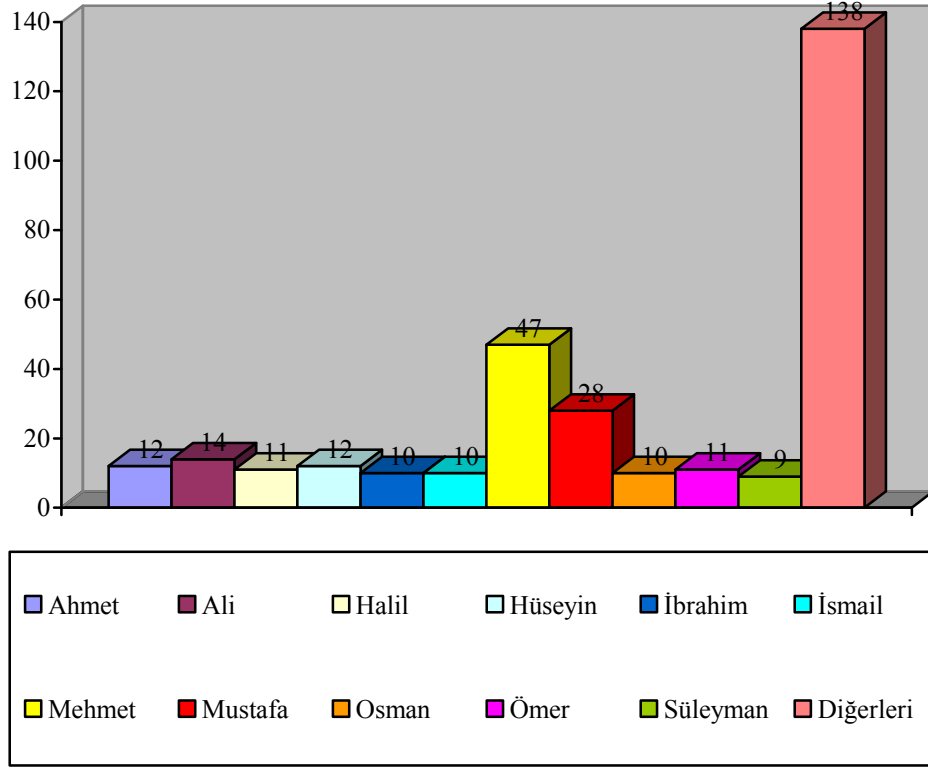
Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı	Şehidin Adı	Sayısı
Abdulhalil	1	Hanefi	1	Musa	5
Abdullah	3	Hasan	10	Mustafa	28
Abdurrahim Fahri	2	Hasan Hüseyin	5	Mustafa Sabri Efendi	1
Abdurrahman	1	Haydar	1	Mustafa Şevki	1
Abdülhamit	1	Hüseyin	12	Mustafa Şevki Efendi	1
Abdülkerim	1	Hüseyin Arif Efendi	1	Müdür	1
Ahmet	12	Hüseyin Avni	1	Nazif	2
Ahmet Hamdi Efendi	1	Hüseyin Efendi	1	Nazir	1
Ahmet Şükrü	1	İbrahim	10	Necip	1
Ali	14	İdris	2	Nurettin Çavuş	1
Ali Osman	1	İhsan Bey	1	Nuri	3
Arif Efendi	1	İsa	2	Osman	10
Ataullah	1	İsmail	10	Ömer	11
Aziz	1	Kadir	2	Rahmi Efendi	1
Bahri	1	Kamil	1	Ramazan	1
Battal	1	Kanber	1	Recep	4
Bekir	2	Kemal	1	Rüştü	1
Bekir Ruşen Efendi	1	Kerim	1	Safer	1
Bektaş	1	Mahmut	1	Said	1
Besim	1	Mahmut Emin	1	Salih	3
Bilal	1	Mehmet	47	Salim	1
Bulduk	2	Mehmet Ali	2	Seyit	2
Cabbar	1	Mehmet Ali Efendi	1	Süleyman	9
Cemal	1	Mehmet Arif Efendi	1	Şükrü	1
Dur Ali	1	Mehmet Beşir	1	Tahir	2

Emine İsmet	1	Mehmet Emin	1	Tevfik	3
Hacı Ali	1	Mehmet Emin Efendi	1	Veli	2
Hacı Ömer	1	Mehmet Lütüfî	1	Veysel	1
Hakkı	1	Mehmet Nuri	1	Yahya	2
Halil	11	Mestan	2	Yakup	1
Halil Bey	1	Mevlüt	5	Yunus	2
Hamit	3	Mithat	1	Yusuf	5
Zekeriya	1				

Kayıtlarda İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların isimlerinde “Hacı” ve “Seyit” isimlerinin hem ön isim hem de sadece isim olarak yazıldığı tespit edilmiştir. İsimleri önüne yazılmış “Hacı” isminin, ilgili kişinin dini görevini yaparak “Hacı” olması da ihtimal dahilindedir. Ancak bizim bu konuda herhangi bir yargıda bulunmamız şu an için mümkün değildir. Bazı şehit isimlerinin sonuna “Efendi” ifadesinin yazıldığını da tespit ettik. Toplum içinde belirli bir mevki sahibi olan ya da saygın kişiler için kullanılan bu ifadenin bazı isimlerde yer almasından, konu olan şehitlerin Konya eşrafından önemli kişiler olabileceğini tahmin ediyoruz.

Bunlardan başka İstiklâl Harbi şehit isimlerinden birisinin de bayan ismi olduğunu tespit ettik. Bu şehit, KVMVD VI. cilt, 216. sayfada kayıtlı 5261 müteselsil numaralı “Bekir Kerimesi” lâkaplı “Ahmet Hamdi kızı Emine İsmet”tir. “Emine İsmet” şehit yaşları ile ilgili değerlendirmelerimizde yaşı en küçük şehit olarak da tespit edilmişti. 4 yaşında şehit olan “Emine İsmet” aynı zamanda İstiklâl Harbi şehitleri içerisinde tek bayan ismi olarak da tespit edilmiştir.

Çalışmamızın kaynağı olan KVMVD dışındaki saha kaynakları incelendiğinde bu verilerin değişme olasılığı elbette bulunmaktadır. Bundan dolayı kesin olmamakla birlikte kayıtlardan elde ettiğimiz veriler doğrultusunda tekrarı sık olan isimleri ön plânda tutarak hazırladığımız, İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların isim dağılımlarını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 34. ŞEHİT İSİMLERİ DAĞILIMI

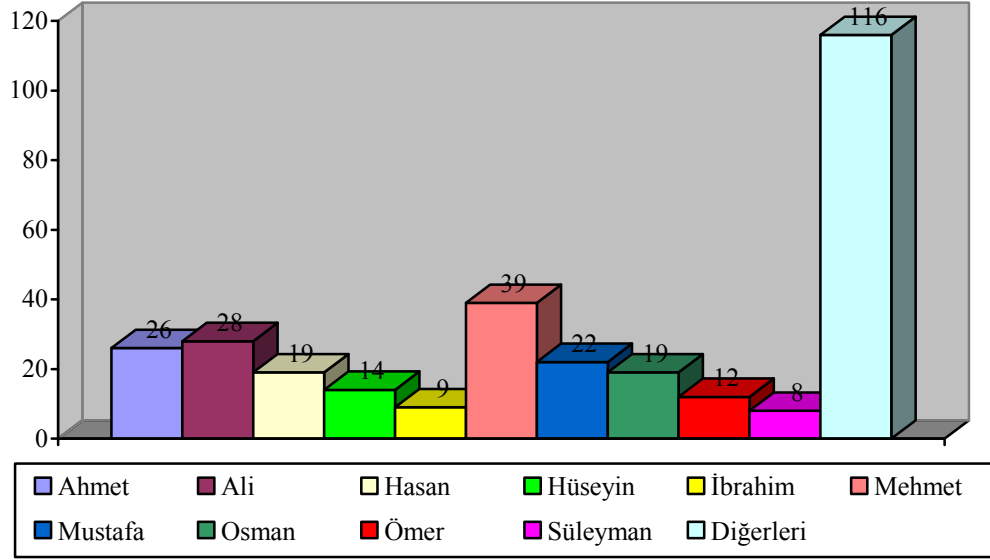
Kayıtlardan İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların bir diğer künye bilgisi olan baba adları da tespit edilmiştir. Kayıtlardaki şehitlerin tamamının baba ismi bilgisine ulaşılmıştır. Konyalı İstiklâl Harbi şehitlerinden 8'inin baba ismi kayıtlarında "Müteveffa", 1'inde ise "Ölü" ifadesi kayıtlıdır. "Müteveffa" ve "Ölü" ifadeleri konu olan kişilerin isimleri önüne yazılmıştır. Dolayısıyla bu 9 şehidin babası vefât etmiştir ve konu olan kişiler yetim şehitlerdir. Bu şekilde kaydedilmiş baba isimlerini kayıtlara sadık kalarak listeye "Müteveffa" ve "Ölü" ifadeleri ile birlikte aldık. Ancak baba isimleri grafiğini oluştururken aynı kişilerin bilgilerini sadece isimleri ile değerlendirdik. Grafik incelenirken bu hususa dikkat edilmelidir.

ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI	ŞEHİDİN BABA ADI	SAYISI
Abdi	1	Hacı Süleyman	1	Mustafa	22
Abdulkadir	1	Hacı Yakup	1	Mustafa Osman	1
Abdullah	6	Halil	3	Müteveffa Ali	1
Abdullatif	1	Halit	1	Müteveffa Bekir	1
Abdurrahman	2	Hasan	19	Müteveffa İbrahim Bey	1
Ahmet	26	Hasan Ahmet	1	Müteveffa Mehmet	2
Ahmet Fakih	1	Hasan Hüseyin	1	Müteveffa Nazif	1
Ahmet Hamdi	1	Haydar	1	Müteveffa Ömer	1
Ahmet Kuddusi	1	Hilmi	1	Müteveffa Salih Efendi	1
Ali	27	Hoca	1	Nuh Dede	1
Ali Çavuş	1	Hüseyin	14	Nuri Osman	1
Ali Efendi	2	İbrahim	9	Osman	19
Alişan	1	İdris	1	Ölü Kadri	1
Âmâ Mehmet Efendi	1	İsmail	5	Ömer	11
Bahri	1	İsmail Hakkı	1	Ramazan	1
Battal	1	Kamil	1	Rıfat	1
Bekir	3	Kanber	1	Sadık	2
Bulduk	1	Kara Ali	1	Sadullah	1
Durmuş	1	Karabet	1	Sait	1
Efet	1	Kerim	1	Salih	1
Emin	2	Lütfi	1	Salim	1
Eyüp	2	Mahmut	3	Selim	1
Galip	1	Mehmet	37	Seydi	1
Habib	1	Mehmet Ali	2	Seyit Mehmet	4
Hacı Ali	2	Mehmet Emin	1	Seyit	1
Hacı Halil	1	Mehmet Kadri	1	Süleyman	8
Hacı Hasan	1	Memiş	1	Süleyman Efendi	1
Hacı İbrahim	1	Mestan	1	Şükrü Bey	1
Hacı Mahmut	1	Mevlüt	2	Tahir	1
Hacı Mehmet	4	Miftah Efendi	1	Tatar	1
Hacı Osman	1	Molla Mehmet	1	Veli	2
Hacı Recep	1	Musa	1	Yakup	2
Yusuf	2				

Kayıtlardan elde ettiğimiz Konyalı İstiklâl Harbi şehitlerinin baba isimleri verilerinde de “Hacı” ifadesinin sık kaydedildiği görülüyor. Şehit babalarından12’sinin ismi bu ifade ile birlikte kayıtlıdır. “Hacı” ifadesi isim olarak ya da hacca gitmiş kişileri tanımlayan lâkap olarak da kullanılmış olabilir. Ancak eldeki verilerden bu konuda kesin bir sonuca ulaşmak şu an için mümkün olmadığından, konu edilen baba isimlerini kayıtlardaki şekli ile listemize dahil etmiş bulunuyoruz.

Baba isimlerinde dikkat çeken bir diğer husus, isimlerin sonuna “Efendi” ifadesinin kaydedilmiş olduğudur. Bu ifadenin, toplumda belirli bir yer edinmiş saygın kişilerde kullanıldığını tahmin ediyoruz. Bu doğrultuda İstiklâl Harbi’nde şehit düşen Konyalılarından bazılarının şehir ileri gelenlerinin çocukları olma ihtimali yüksektir. KVMVD kayıtları dışındaki saha kaynaklarında yapılacak çalışmalarla bu konunun netlik kazanması elbette mümkündür. Ancak bizim çalışmamızın muhtevasını aşacağı için değerlendirmelerimizi Vefâyât Defterleri kayıtları doğrultusunda yaptık.

İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların baba isimlerine göre dağılımını gösteren grafik, diğerlerine oranla tekrarı sık olan isimler ön planda tutularak hazırlanmıştır. Grafikteki isimler kayıtlarda sık tekrar edilen isimlerdir. Diğerleri sütunundaki şehitlerin baba adları, ayrıntıları ile, hazırladığımız listede yer almaktadır. Grafik incelenirken bu hususlara dikkat edilmelidir.

GRAFİK 35. ŞEHİT BABA İSİMLERİ DAĞILIMI

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların bir diğer künye bilgisi ise şehit anne isimleridir. *Şehitlerimiz* kitabında şehit anne isimleri kayıtlarına yer verilmemiştir. Şehit anneleri ile ilgili kayıtlar sadece KVMVD'de mevcuttur. Bu nedenlerle anne isim bilgilerine ait verilere Vefâyât Defterleri kayıtlarından ulaşılmıştır.

Kayıtların taramaları yapılırken, KVMVD kayıtlarını tutan kişinin, vefât edenin anne isim bilgilerini pek çok kayıta yazmamış olduğunu tespit ettik. İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalılarından 219 şehidin anne ismi kaydı tutulmamıştır. 93 şehidin anne isim bilgisine ulaşılmıştır. İncelemelerimiz sonucunda şehit anne isimleri ile ilgili elde ettiğimiz veriler aşağıdaki listede şehit sayısı ile birlikte verilmiştir:

ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI	ŞEHİDİN ANNE ADI	SAYISI
Ana Kadın	1	Hatice Hanım	1	Müteveffiye Muhsine	1
Asiye	1	Havva	2	Müteveffiye Şerife	1
Atiye	1	Hayriye Servet	1	Nefise	1

Ayşe	10	Huriye	1	Nefise	1
Azime	1	Kezban	3	Ölü Miyase	1
Elmas	1	Mahbube	1	Raziye Hanım	1
Emet	2	Maviş	1	Rukiye	1
Emine	8	Marziye	1	Saliha	2
Esmem	1	Miyase	1	Sultan	2
Fatma	12	Münevver	1	Şerife	5
Gülsüm	1	Münevvere	2	Turna	1
Halime	2	Münteha	1	Urfiye	1
Hanım	1	Müteveffiye Emine	1	Ümmü Gülsüm	1
Hanife	2	Müteveffiye Hatice	1	Ümmühan	1
Hasibe	1	Zeliha	1	Zeynep	1
Hatice	8	Hiçbir Kayıt Yoktur	219		

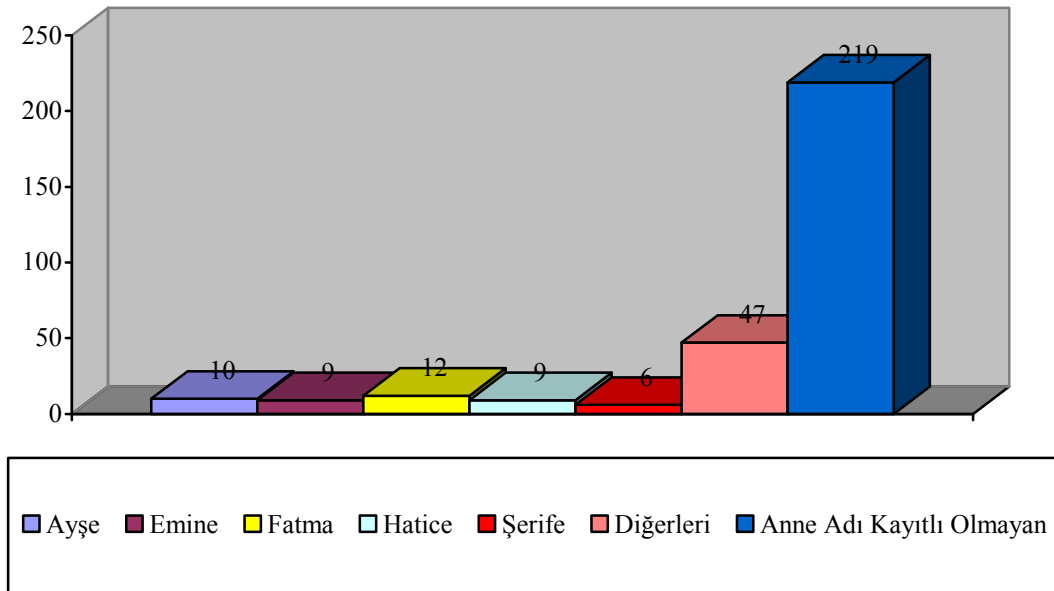
İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların anne ismi kayıtlı olanlardan 5'inin annesi vefât etmiştir. Bu sonuca ulaşmamıza olanak veren anne isimleri önüne yazılmış olan "Müteveffiye" ve "Ölü" ifadeleridir. Bu ifadelerin kayıtlı olduğu anne isimlerinden konu edilen şehidin annesinin vefât etmiş olduğunu anlıyoruz. Bu isimler ile ilgili tespitler, kayıtlara sadık kalmak adına şehit annesi isim listesine "Müteveffiye" ve "Ölü" ifadesi ile birlikte alınmıştır. Ancak konu ile ilgili hazırladığımız değerlendirme grafiği oluşturulurken bu iki ifadeden ayrı tutulmuştur.

Lâkap ve isimler ait oldukları toplumun sosyal yapısı hakkında fikir sahibi olmamıza olanak vermektedir. Taramasını yaptığımız kaynaklarda yer alan anne isimleri de İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların sosyal konumları ile ilgili bazı ipuçları vermektedir. Şehit Konyalıların ikisinde anne adının "Hanım" ifadesi ile birlikte kaydedildiği tespit edilmiştir. Bunlardan biri olan KVMVD VI. cilt, 215. sayfada kayıtlı 5256 müteselsil numaralı "Şükrü Bey oğlu Ahmet Hamdi Efendi"nin anne adı "Raziye Hanım"dır. Diğer KVMVD VI. cilt, 86. sayfada kayıtlı 2049 müteselsil numaralı "Miftah Efendi oğlu Halil Bey"dir ve anne adı "Hatice Hanım" olarak kayıtlıdır. İki şehidin isim ve baba isimleri "Bey" ve "Efendi" ifadeleri ile birlikte kayıtlıdır. Bu şehitlerin anne isimlerine de "Hanım" ifadesi eklenerek kayıt yapılmıştır. Bu ifadelerin toplumun ileri gelen kişileri için kullanılmış olduğunu

tahmin ediyoruz. Buradan hareketle bu şehitlerin büyük ihtimalle bu dönem Konyasının ileri gelen aile mensuplarından olduğu kanaatini taşıyoruz. Bundan dolayı konu edilen şehit anne isimleri listemizde ayrıca belirtilmiştir. Değerlendirme grafiğinde de bu isimler ayrı isimler olarak alınmış ve 1 kez yazılmış olduğundan “Diğerleri” başlığına dahil edilerek gösterilmiştir.

İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalıların anne isimleri dağılımını gösteren grafik tekrarı sık olan anne isimleri ön plânda tutularak hazırlanmıştır. Grafik incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

GRAFİK 36. ŞEHİT ANNE İSİMLERİ DAĞILIMI

5.3.6. Şehitlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

İstiklâl Harbi’nde şehit düşmüş Konyalılarından nüfusta kayıtlı oldukları Konya merkez mahalle, köy ve kasaba isimleri ile ilgili kaynak taramalarını yaparken, çalışmamızın önceki bölümlerinde incelediğimiz savaşlarda olduğu gibi iki ayrı veriye ulaştık. Bunlardan ilki şehidin bağlı olduğu kaza adı, ikincisi mahalle ya da köy adıdır. Bu iki farklı yerleşim yeri verilerini ayrı ayrı değerlendirdik.

Kayıtlarda İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine ulaşmış Konyalılardan 191'inin kaza kayıtlarının mevcut olmadığı tespit edilmiştir. Diğer 121 şehidin kaza bilgilerine ulaşılmıştır. Kaza kayıtlarından birinde "Vadi-i Meram" ismi yazılıdır. KVMVD VI. cilt, 264. sayfada kayıtlı 563 müteselsil ve *Şehitlerimiz* 693 numaralı "İkiz" lâkaplı "Bekir oğlu Mehmet" in künye bilgilerinden olan "Kazası" sütununa "Vadi-i Meram" kayıtlıdır. Konu ile ilgili yaptığımız incelemelerimiz sonucunda bu şehidin kaza kaydı "Meram" olarak tespit edilmiştir. Değerlendirmelerimizi de bu doğrultuda yapmış bulunuyoruz.

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların kaza kayıtlarında, şehitlerin büyük kısmının Konya Merkez, Sille ve Hatunsaray kazalarından olduğu anlaşılmaktadır. Bunları sırasıyla: Çumra, Kızılören (Kızılviran), Meram, Dinek, Akören (Akviran), Zıvarık ve Barbaros takip etmektedir. Bunlardan farklı olarak KVMVD VII. cilt, 89. sayfada kayıtlı 2183 müteselsil numaralı "Müteveffa Salih Efendi oğlu Bekir Ruşen Efendi" nin kazası için "Diyarbakir" kaydı düşülmüştür. İstiklâl Harbi şehitlerinin lâkapları ile ilgili tespitlerimizi yaparken bazı şehitlerin Konya'ya başka şehirlerden gelerek yerleşmiş muhâcirler olduklarını tahmin ettiğimizi ifade etmiştik. Kaza kaydında "Diyarbakir" yazılı olan bu şehidin, ihtiyatı elden bırakmadan büyük ihtimalle kaydın düşüldüğü şehirden gelerek Konya'da yaşamını sürdürmüş olduğunu tahmin ediyoruz.

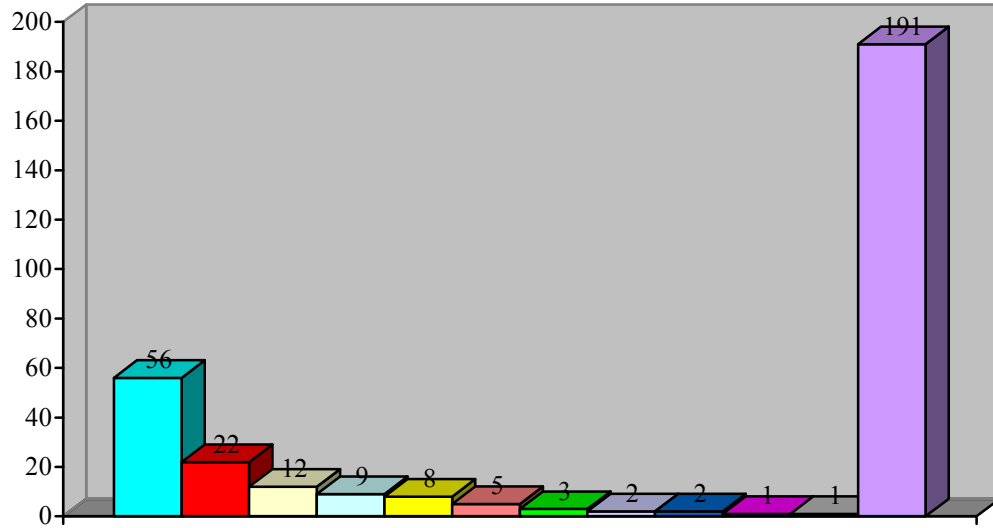
Kayıtların taranması sonucunda elde ettiğimiz İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlı oldukları kaza verileri aşağıdaki listede sunulmuştur:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU KAZANIN ADI	BU KAZADA KAYITLI ŞEHİT SAYISI
Kazası Kayıtlı Olmayan	191
Akören (Akviran)	2
Barbaros	1
Çumra	9
Dinek	3
Diyarbakir	1
Hatunsaray	12
Kızılören (Kızılviran)	8

Konya / Merkez	56
Meram	5
Sille	22
Zıvarık	2

Kaynaklarda kaza kaydı olmayan şehit sayısı bir hayli fazladır. Bu konuda da farklı saha kaynaklarında yapılacak çalışmalarla şu an için ulaştığımız sonuçların değişmesi kuvvetle muhtemeldir. Eldeki veriler doğrultusunda hazırladığımız İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlı oldukları kaza isimleri grafiği aşağıda sunulmuştur:

GRAFİK 37. ŞEHİTLERİN NÜFUSTA KAYITLI OLDUĞU KAZALAR

■ Konya Merkez	■ Sille	■ Hatunsaray
■ Çumra	■ Kızılören (Kızılviran)	■ Meram
■ Dinek	■ Akören (Akviran)	■ Zıvarık
■ Barbaros	■ Diyarbakir	■ Kazası Kayıtlı Olmayan

Kayıtlarda şehit künye bilgilerinden bir diğeri de kayıtlı oldukları mahalle ve köy adlarıdır. İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların nüfus kayıtlarında 197 şehidin bağlı bulunduğu mahalle ve köy ile ilgili hiçbir bilgi mevcut değildir. Mahalle ve köy bilgisi kayıtlı olan 115 Konyalı şehit bulunmaktadır.

Konya şehir merkezine bağlı mahalle ve köylerin büyük kısmından İstiklâl Harbi'nde vatanî görevini yapmış vatandaş bulunduğunu tespit ettik. Şehitlerin kayıtlarının bulunduğu mahalle ve köy isimleri aşağıdaki listeye şehit sayısı ile birlikte aktarılmıştır:

ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI	ŞEHİDİN KAYITLI OLDUĞU MAHALLE / KÖY ADI	SAYISI
Afşar	1	Ferhuniye	2	Merkez / Okçu B.	1
Ağadet	1	Gilisa	3	Merkez / Sürgüç	2
Ahmet Fakih	1	Hacı Cemil	1	Meydan Karyesi	3
Ak	2	Hacı Sadık	1	Meydan Mahallesi	1
Ak Çeşme	1	Harmancık	1	Muhaddis Medresesi	1
Akören (Akviran)	5	Hasan Şeyh	1	Obruk	1
Apa Saraycık	1	Hatunsaray / Yeşiltekke	1	Okcu Alan	1
Aşıklar	1	Hatunsaray	1	Orhaniye	1
Barbaros	1	Hayrabad	1	Orta Mescit	1
Başarakavak	2	Hoca Cihan Yukarı	1	Orta Sinan	1
Botsa	2	İnlince Karyesi	2	Öyle Bekledi	2
Bulgur İmam	1	Kara Ciğın	1	Pir Ahmetli	2
Camii Cedit	1	Kara Diğın	1	Polatlar	3
Camii el Esvet	1	Karacaviran	2	Purçekli	1
Civar	1	Karahöyük	1	Resil	1
Çamurluıret	3	Kara Kayış	1	Salı Bağçe	1
Çayır Bağı	2	Karkın	2	Sarı Hasan	2
Çelebi	1	Kasap Sinan	1	Sarnıç	1
Çukur Çimen Tekke	1	Kavak	2	Sızma	4
Dedeler	1	Keçeci	1	Şeyh Sadreddin	1
Dinek / Apasaraycık	1	Keçi Muhsine	1	Taşra Karaarslan	1
Dinek / Dinek – Bucak Merkezi B.	1	Kerim Dede Mektep	1	Tat	1

Dolap Camii	1	Kızılören (Kızılviran)	1	Ulu Muhsine	1
Dolap Mektep	1	Kirli Giret	2	Yanık Cami	1
Dolap Pare	3	Koçakdede	1	Yatağan	1
Elmasun Karyesi	1	Koz Ağaç	1	Zıvarık	2
Eser-i Hamidiye Karyesi	1	Kuzgun Kavak	1	Zıvarık / Aydos	1
Fakih Dede	1	Küçük Sinan	1	Mahalle ve Köy Kaydı Olmayan	197

Kayıtlardan elde ettiğimiz verilerden oluşturduğumuz listede de görüldüğü üzere İstiklâl Harbi'nde şehit olan Konyalıların önemli bir kısmının mahalle ve köy kaydı bulunmamaktadır. Bu verilerin Vefâyât Defterleri kayıtları dışındaki saha kaynaklarının taranması neticesinde değişmesi kuvvetle muhtemeldir. Şehitlerden mahalle ve köy ismi sütununda tekrar sayısı en çok olan Akören (Akviran)'dır. Onu sırasıyla Sızma, Çamurluiret, Dolap Pare, Gilisra, Meydan Karyesi, Polatlar ve diğerleri takip etmektedir.

Şehitlerden birinin kaydında Konya'daki yerleşim birimlerinden olmayan yer adı da yazılmıştır. Bu şehit KVMVD VII. cilt, 89. sayfada kayıtlı 2183 müteselsil numaralı "Müteveffa Salih Efendi oğlu Bekir Ruşen Efendi"dir. Konu olan kişinin kazasının "Diyarbakir" olarak kaydedildiğini şehit kazaları değerlendirmelerini yaparken belirtmiştik. Aynı şehidin mahalle ve köy kaydına "Camii el Esvet" yazılı olduğunu tespit ettik. Bu mahalle Konya mahallelerinden olmamakla birlikte şehit kayıtlarına sadık kalınarak olduğu gibi listeye alınmıştır.

İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş Konyalıların kayıtlı oldukları mahalle ve köy isimlerinin çeşitliliği oldukça fazladır. Konya, Millî Mücadele'de önemli merkezlerden biridir. Özellikle Batı Cephesi'ne yakınlığından kaynaklanan stratejik konumu nedeniyle mücadeleye önemli katkılar sağlamıştır. Şehitlerin bağlı buldukları mahalle ve köy adlarından da anlaşıldığı üzere Konya halkının mücadeleye katkısı çok geniş olmuştur. Konu edilen fazla sayıdaki mahalle ve köy isimlerinin ayrıntılı listesi de hazırlandığından bu veriler ile ilgili grafik hazırlamak mümkün olmamıştır.

KVMVD'nin ilk sekiz cildinde yapmış olduğumuz taramalar sonucunda, İstiklâl Harbi'nde şehit düşmüş 312 Konyalının kaydına ulaşılmıştır. Bu sayının konu

ile ilgili diğer saha kaynakları incelendiğinde değişme ihtimali de vardır. Ancak Vefâyât Defterleri dışındaki kaynaklar çalışmamızın muhtevası dışında olduğundan, kesin olmamakla birlikte İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalı şehit sayısının 312 olarak tespit edildiğini ifade edebiliriz.

SONUÇ

Sosyal bilimlerden biri olan Tarih, geçmişte yaşamış insan topluluklarının faaliyetlerini, yer ve zaman göstererek, sebep – sonuç ilişkisi içerisinde, kaynaklara dayalı olarak inceler. Sosyal Tarih ise belirli bir toplumun sosyal hayatındaki değişim veya gelişimini, sosyal boyutu olan kavram ve değerlerin zamanla hangi alanlarda ve hangi maksatlarla kullanıldığını araştırır. Sosyal Tarih araştırmalarındaki temel prensip, toplumların kültür ve medeniyetleri, örf ve âdetleri, inanç sistemleri, özetle toplumlara ait folklorik ve sosyolojik özellikleri, kaynaklara dayalı verilerle açıklamaktır. Biz de bir Sosyal Tarih araştırması olan çalışmamızda Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Harbi'nde vatanî görevini yaparken şehit düşmüş Konyalıları kaynaklara bağlı kalarak incelemiş bulunuyoruz.

Çalışmamızın temel kaynakları Konya Merkez Nüfus Müdürlüğü arşiv vesikalarından Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin ilk sekiz cildir. Dolayısıyla verilerine ulaştığımız Konyalı şehitler sadece Konya şehir merkezine bağlı kaza, köy ve mahallelerde kayıtları bulunan vatandaşlardır. Bu kayıtlarda gerçekleştirdiğimiz taramalar neticesinde elde edilen verilerle genel şehit listesini oluşturduk. Bu veriler doğrultusunda Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi dışındaki diğer Cepheler, Çanakkale Cephesi ve İstiklâl Harbi'nde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalıları tek tek tespit ederek her savaş için ayrı şehit listeleri düzenledik. Bu savaşlardaki Konyalı şehitler ile ilgili ulaştığımız sonuçların analizlerini de konu olan savaş bölümü içerisinde sunduk.

Bu açıklamalar doğrultusunda Balkan Savaşları ile başlayıp Millî Mücadele sonuna kadar devam eden 10 yıllık savaş döneminde, vatanî görevini yaparken şehit düşmüş 2130 Konyalı tespit ettik. Konyalı şehitlerden 578'inin verilerine KVMVD kayıtlarından ulaştık. 1182 Konyalı şehidin bilgisi *Şehitlerimiz*'den alınmıştır. 370 şehidin kayıtları ise hem KVMVD hem de *Şehitlerimiz*'de mevcuttur. Bu verilerin konu ile ilgili KVMVD'nin dışındaki saha kaynaklarında yapılacak çalışmalarla değişme ihtimali de söz konusudur. Ancak kaynak taramaları sonucunda elde ettiğimiz bu veriler bundan önceki çalışmalarda yer almadığından bu konudaki

önemli bir eksikliği gidermiş olduğumuzu düşünüyoruz. Bu doğrultuda çalışmamızın bundan sonra yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesini, verilerine ulaşamadığımız ya da kayıtlarındaki bilgilerinde tereddüt ettiğimiz şehitler ile ilgili eksiklerimizin bundan sonra yapılacak çalışmalarla giderilmesini umut ediyoruz.

Kaynaklarda yer alan şehit kayıtlarından, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele dönemi sonuna kadar olan dönemdeki Konya şehrinin sosyolojik yapısı ile ilgili sonuçlara ulaştık. Şehitlerin medenî durumları ile ilgili ulaştığımız sonuçlar bunlardan biridir. Bu konudaki şehit verilerini sadece KVMVD kayıtlarından elde ettik. Kayıtlardan, bu dönemdeki savaşlarda şehit düşmüş Konyalılardan 135 şehidin evli, 90 şehidin bekâr olduğu sonucuna ulaştık. Medenî durumu ile ilgili kaydı olmayan 1905 şehidin ise kuvvetle muhtemel bekâr olabileceğini tahmin ediyoruz. Medenî durumu kayıtlı olan şehitler ile ilgili verilerden şehitlerin % 60'ının evli, % 40'ının ise bekâr olduğu anlaşılıyor.

Vefât eden kişinin nüfus künye bilgilerine de ulaştığımız kayıtlarda Konyalı şehitlerin taşıdıkları isimler, şehir halkının değer yargıları ve hayat felsefeleri ile ilgili değerlendirme yapmamıza da imkân vermektedir. Şehit isimlerinde çeşit oldukça fazladır ancak sık tekrar edilen isimler de mevcuttur. Şehitlerin % 14'ü Mehmet, % 5'i Ahmet, % 9'u Ali, % 8'i Mustafa, % 5'i Hasan ve % 4'ü Hüseyin ismini taşımaktadırlar. Bu sonuçlara benzer sonuçlar baba isimlerinde de söz konusudur. Özellikle Hz. Muhammed (S.A.V)'e ve Onun ailesinden olan kişilere ait isimlerin diğer isimlere oranla çok daha yaygın olduğu anlaşılıyor. Bu durumu Konyalıların, daha geniş anlamıyla Türk milletinin Hz. Peygamber'e olan sevgi ve saygılarının bir göstergesi olarak düşünmek mümkündür.

10 yıllık savaş döneminde şehâdet mertebesine erişmiş Konyalı şehitlerden % 9,7'sinin, doğum ya da vefât tarihi kaydı eksik ya da tereddüt etmemize neden olacak şekilde yazılı olduğundan yaş hesaplamalarını yapmadık. Bu şehitlerin dışındaki bütün şehitlerin yaşları hesaplanmıştır. Yaşı hesaplanabilen Konyalı şehitlerin % 60'ının 20 – 29 yaş, % 34'ünün 30 – 39 yaş ve % 4'ünün de 40 – 49 yaş arasında olduklarını tespit ettik. Yaşı en büyük olan şehit 59 yaşındaki "İshak Oğlu Yüzbaşı Çerkez Hacı Osman Ağa"dır. Yaşı en küçük olan şehit ise 4 yaşındaki "Emine İsmet"tir. Konyalıların şehit oldukları yaşlardan da anlaşıldığı üzere bu

dönem Türk toplumunda nüfusun dinamik kesimi olan 20’li yaşlarda kayıplar yüksek orandadır. Bu durum emperyalist güçlerin “Şark Meselesi” adını verdikleri plânlarının, aslında Türk milletinin varlığına son verme amacını taşıyan bir strateji olduğunun da kanıtlarından biridir.

Savaşlar cereyan ettiği coğrafyada yaşayan insanların geçmiş, bu gün ve gelecekteki sosyal psikolojileri üzerinde derin izler bırakmıştır. Bu nedenle savaşlar hakkında gelecek kuşaklara aktarılacak bilgilerin doğru ve tutarlı olmasındaki öncelikli koşul verilerin belgelere dayandırılması olmalıdır. Şehit yaşları tespitleri yapılırken 4 yaşında şehit düşmüş “Emine İsmet”in kaynaklardaki kayıtları yaptığımız açıklamanın örneklerinden sadece biridir. Bu şehit verileri İstiklâl Harbi’nde Türk milletinin içinde bulunduğu koşullara ışık tutmaktadır. “Emine İsmet”in vefât sebebi İstiklâl Harbi’nde, Adana’nın “Haçın kazasında Ermeniler tarafından şehit edilmiştir” olarak kayıtlıdır. Babası “Şükrü Bey oğlu Ahmet Hamdi Efendi” de aynı tarihte kızı ile birlikte ve aynı nedenle şehit olarak kaydedilmiştir. Anne “Hayriye Servet” Hanım da aynı anda hem kızını hem eşini şehit vermiştir. Bu ve buna benzer pek çok olay Anadolu insanının hafızalarında canlılığını korumaktadır.

Dünya tarihindeki savaşların yıkım ve acısını sayılarla ifade etmek elbette mümkün değildir. Savaşlarla ilgili matematiksel değerlendirmeler sadece ekonomik anlamdaki kayıp ya da kazançlara ışık tutabilmektedir. Devletler, yaşamış oldukları savaşlarda kaybedenler ve kazananlar olarak sadece ekonomik anlamda sınıflandırılabilirler. Ancak savaşlarda kazanan ya da kaybeden olsun, her iki taraf için de büyük yıkımlar yaşandığı bir gerçektir. Savaşlarda görünürdeki amaç ne olursa olsun, sonuç insanların hayatını kaybetmesi, bir o kadarının sakat kalması ve bunların katları kadar büyük acıların yaşanması olmuştur. Çocuklar babasız ve anneler evlatsız olmanın en derin ızdırabını yaşamak mecburiyetinde kalmışlardır. Bu açıdan bakıldığında hiçbir savaşın kazançla sonuçlanmadığı, bütün savaşların insanlık adına büyük bir kayıp olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk’ün de yaşanan savaşların ve kazanılan zaferin ardından, dünyaya verdiği mesaj “*Yurtta Barış, Dünyada Barış*” olmuştur. Çalışmamıza konu olan 10 yıllık savaş sürecinin her noktasında, milleti ile omuz omuza çarpışarak muzaffer bir

komutan olmanın şeref ve onurunu taşıyan Atatürk, devlet adamı sıfatı ile gelecek nesiller için sadece barış istemiştir.

Gelecek nesillerin, ecdadından devraldığı başarı bayrağını daha da ileriye taşıyacağı ümidi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin çağdaş uygarlık düzeyinde bir devlet olarak daima bünyesinde barındırdığı bir ilkedir. Ve her yeni nesil bu ilke doğrultusunda geçmişinden devraldığı kutsal mirasına sahip çıkarak, çok daha büyük başarılarla imza atacaktır. Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele sonuna kadarki süreçte vuku bulmuş savaşlarda şehit düşmüş Konyalılar ile ilgili, Konya Nüfus Müdürlüğü Vefâyâta Mahsus Vukuât Defterleri'nin ilk sekiz cildinden ulaştığımız verilerin gelecek nesiller için ilham kaynağı olmasını umut ediyoruz.

Bir Sosyal Tarih araştırması olan çalışmamızda, kaynaklarda bilgilerine ulaştığımız 2130 Konyalı şehit ile ilgili bundan önce yapılmış çalışmalarda eksikleri tamamlama gayretinde olduk. Bundan sonra farklı saha kaynaklarında yapılacak çalışmaların da bizim verilerine ulaşamadığımız şehitlerle ilgili eksiklerimizi tamamlayacağı kanaatindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

I. ARŞİV BELGELERİ

- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri I – II. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri III. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri IV. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri V. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri VI. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri VII. Cilt.*
- Konya İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, *Vefâyâta Mahsus Vukuât Defteri VIII. Cilt.*

II. KİTAP VE MAKALELER

1. KİTAPLAR

- ALIŞAR, Fahrettin, *Çanakkale’de Şehit Olan Konyalılar*, T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya, Ağustos 2007.
- ARMAOĞLU, Fahir, *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789 – 1914)*, Alkım Yayınevi, 4. Baskı, İstanbul, 2006.
- ARMAOĞLU, Fahir, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (Cilt 1-2: 1914 – 1995)*, Alkım Yayınları, Genişletilmiş 11. Baskı, İstanbul, 1997.

- ARTUÇ, İbrahim, *1915 Çanakkale Savaşı*, Kastaş Yayınevi, İstanbul, 1992.
- ATALAY, Ahmet, *Millî Mücadelede Konya Kuvâ-yı Milliyecileri (İlk Meclise Girenler)”, Cilt I*, Damla Ofset, Konya, 1997.
- *Atatürk’ün Söylev Ve Demeçleri, I - III. Cilt*, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 1997.
- ATSIZ, Hüseyin Nihal, *Çanakkale’ye Yürüyüş*, İrfan Yayınevi, İstanbul, 1992.
- AVANAS, Ahmet, *Milli Mücadelede Konya*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- AYTEKİN, Hanefi, *Konya Karaman Şehitlikleri ve Şehitleri*, Plaka Matbaacılık, Ankara.
- BAHAR, Hasan, KOÇAK, Özdemir, *Eskiçağ Konya Araştırmaları 2 (Neolitik Çağ’dan Roma Dönemi Sonuna Kadar)*, Kömen Yayınları, 1. Baskı, Konya, Mayıs 2004.
- BAYKAL, Bekir Sıtkı, *Millî Mücadele’de Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1996.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi II. Cilt, I. Kısım (Trablusgarp ve Balkan Savaşları. Osmanlı Asyası’nın Paylaşılması İçin Anlaşmalar. 1911 Başından Balkan Savaşı’na Kadar.)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi II. Cilt, II. Kısım (Trablusgarp ve Balkan Savaşları. Osmanlı Asyası’nın Paylaşılması İçin Anlaşmalar. Balkan Savaşları.)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi II. Cilt, IV. Kısım (Fikir Cereyanları, İnkılâp Hareketleri. İç Didişmeler. Birinci Genel Savaşın Patlaması)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.

- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, I. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. Savaşın Başından 1914 – 1915 Kışına Kadar)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, II. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. Çanakkale Vuruşmaları ve Onların Tepki ve Sonuçları)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, III. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. 1915 – 1917 Vuruşmaları ve Bunların Siyasal Tepkileri)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BAYUR, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılâbı Tarihi III. Cilt, IV. Kısım (1914 – 1918 Genel Savaşı. Savaşın Sonu)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- BİRCAN, Osman, *Belge ve Fotoğraflarla Atatürk'ün Hayatı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1997.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat Eski ve Yeni Harflerle*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1993.
- ERDEHA, Kamil, *Milli Mücadele'de Vilayetler ve Valiler*, Remzi Kitabevi, Ankara, 1975.
- EREN, Ramazan, *Çanakkale Savaşları'nın Mana ve Ehemmiyetinin Muhtasar Bir Değerlendirilmesi*, Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş. Yayınları, Çanakkale, 1995.
- ERICKSON, Edward J., *Size Ölmeyi Emrediyorum! Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusu*, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2003.
- GİRGİN, Kemal, *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemleri Hariciye Tarihimiz (Teşkilât ve Protokol)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- GÖKTEPE, Cihat, *Birinci Dünya Harbi'nde Konya'dan Şehid Olanlar Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993, Konya.

- GÖRGÜLÜ, İsmet, *On Yıllık Harbin Kadrosu (1912 – 1922)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1993.
- GÜZEL, Abdurrahman, *Avustralya Resmi Tarihinde Gelibolu / Çanakkale*, Açısam Yayıncılık, Çanakkale, 1996.
- KANSU, Mazhar Müfit, *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, I. Cilt*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1988.
- KANSU, Mazhar Müfit, *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, II. Cilt*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1988.
- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi IX. Cilt. (İkinci Meşrutiyet ve Birinci Dünya Savaşı (1908 – 1918))*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1996.
- KOMİSYON, “Konya”, *Yurt Ansiklopedisi. VII. Cilt*, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1981.
- Konya Ticaret Odası, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, 229. Sayı, Damla Ofset A.Ş., Konya, Mart 2007.
- Konya Ticaret Odası, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, 230. Sayı, Damla Ofset A.Ş., Konya, Nisan 2007.
- KONYALI, İbrahim Hakkı, *Âbideleri ve Kitâbeleri İle Konya Tarihi*, Burak Matbaası, Ankara, 1997.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, *Vatan Savunmasında Mevlevihaneler (Balkan Savaşları'ndan Milli Mücadeleye)*, Çizgi Kitabevi Yayınları, 1. Baskı, Konya, 2005.
- *Köylerimizin Adları: Son Teşkilât-ı Mülkiye'de*, Dahiliye Vekâleti Yayınları, Hilal Matbaası, İstanbul, 1928.
- LEWIS, Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 1993.

- ÖNDER, Mehmet, *Mevlana Şehri Konya (Tarihi Klavuz)*, Yeni Kitap Yayınları, Konya, 1962.
- ÖZKAN, Abdullah, *G. Mustafa Kemal Atatürk. Atatürk'ün Anlatımıyla Kurtuluş Savaşı. Nutuk.*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- ÖZTUNA, Yılmaz, *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*, Cilt 7, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1978.
- T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi, *Türk İstiklâl Harbi, III. Cilt, Doğu Cephesi (1919-1921)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1965.
- T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi II. Cilt, Batı Cephesi, 5nci Kısım 2nci Kitap (Sakarya Meydan Muharebesi)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1973.
- T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi VI. Cilt, İstiklâl Harbinde Ayaklanmalar (1919-1920)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1974.
- T.C. Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi II. Cilt, Batı Cephesi, 6ncı Kısım 2nci Kitap (1-31 Ağustos 1922)*, Genel Kurmay Yayınları, Ankara, 1968.
- T.C. KONYA VALİLİĞİ, *Cumhuriyet'in 75. Yılında Konya*”, Altunarı Ofset, Konya, 1998.
- T.C. MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI, *Şehitlerimiz, IV. Cilt*, Kozan Ofset Matbaa, Ankara, 1998.
- TUNÇAY, Mete, KOÇAK, Cemil, ÖZDEMİR, Hikmet, BORATAV, Korkut, HİLAV, Selahattin, KATOĞLU, Murat, ÖDEKAN, Ayla, *Türkiye Tarihi 4. Çağdaş Türkiye 1908 – 1980*, Yayın Yönetmeni: Sina AKŞİN, Cem Yayınevi, 5. Baskı, İstanbul, Temmuz 1997.
- TUNÇOKU, Mete, *Çanakkale 1915 (Buzdağı'nın Altı)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2003.
- ÜNSAL, Yavuz, *Atatürk İmparatorluktan Milli Devlete*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.

- YALÇIN, Durmuş, AKBIYIK, Yaşar, AKBULUT Dursun Ali, BALCIOĞLU Mustafa, KÖSTÜKLÜ, Nuri, SÜSLÜ, Azmi, TURAN, Refik, ERASLAN, Cezmi, TURAL, Mehmet Akif, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I.*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 8. Baskı, Ankara, 2008.
- ZÜRCHER, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, İletişim Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1996.

2. MAKALELER

- AKANDERE, Osman, “ Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1864 – 1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari Yapısı.”, *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi, Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998.
- AKANDERE, Osman, “Konya Vilâyeti Salnâmeleri'ne Göre XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Sancağı'nın İdarî Ve Mülkî Yapısı”, *Osmanlı Döneminde Konya*, Editör: Yusuf Küçükdağ, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya, 2003.
- AVANAS, Ahmet, “Milli Mücadelede Konya'nın Önemi”, *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi. Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998.
- AVANAS, Ahmet, “Mütareke Başlarında 2. Ordunun Konya'ya Nakli ve Ortaya Çıkan Sorunlar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. Cilt VIII. Sayı 23*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, Mart 1992.
- ÇAYCI, Abdurrahman, “Çanakkale ve Gelibolu Yarımadasının Atatürk'ün Askeri Kariyerindeki Yeri”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt VII, Kasım 1990, Sayı: 19*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991.
- DURUKAN, Aynur, “Selçuklular Öncesinde Konya”, *Gez Dünyayı Gör Konya'yı*, Hazırlayan: Ahsen ERDOĞAN, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2001.

- GÖRGÜLÜ, İsmet, “ Atatürk’ün ‘Arıburnu Muharebeleri Raporu’ Ve ‘Anafartalar Muharebatına Ait Tarihçe’ Adlı eserlerinde Yer Almayan Emir Ve Raporlarından Bir Demet”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt VII, Kasım 1990, Sayı 19*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991.
- GÖYÜNÇ, Nejat, “Niebuhr ve 1766 Sonlarında Konya”, *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi, Konya I.*, Editör: Yusuf Küçükdağ, Damla Ofset, Konya, Mayıs 1998.
- KAYIRAN, Mehmet, “Tekâlif-i Milliye Emirleri ve Uygulanışı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt V, Sayı 15, Temmuz 1989*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1989.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, “Atatürk ve Milli Mücadeleyi Anlamak veya Türk İnkılâp Tarihinde Terminoloji Meselesi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 48, Cilt XVI*, Ankara, Kasım 2000.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, “Balkan Savaşları’ndan Milli Mücadele’ye ‘Şehitler’ Üzerine Yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metot ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler”, *Dokuzuncu Askeri Tarih Semineri*, İstanbul, (22 – 23 Ekim 2003), Genelkurmay ATASE Yayınları, Ankara , 2006.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, “Çanakkale’de Şehit Olan Bodrumlular”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 62, Cilt XXI*, Ankara, Temmuz 2005.
- Nuri Köstüklü, “Çanakkale’de Şehit Olan Yalvaçlılar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 58, Cilt XX*, Ankara, Mart 2004.
- Nuri Köstüklü, “Millî Mücadele’de Akşehir”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt:XXIV*, Temmuz 2008, Sayı:71’den Ayrı Basım.
- ÖNDER, Mehmet, “Dördüncü Murad Konya’da”, *Uluslar Arası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi (7 – 9 Nisan 1999)*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 2000.

- ÖZKAYA, Yücel, “ 1914 – 1918 Yılları Arasında Birinci Dünya Savaşı”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- ÖZKAYA, Yücel, “ 1919’un Siyasî Olayları”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- ÖZKAYA, Yücel, “ Batı Anadolu’nun İşgali ve Kuvâ-yı Milliye”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- ÖZKAYA, Yücel, “ Güney, Güney – Doğu’da Savunmalar ve 1920 Senesindeki Siyasî Olaylar”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- ÖZKAYA, Yücel, “ Mustafa Kemal Paşa Anadolu’da”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- TANFER, M. Vehbi, “9 Eylül 1922 – 24 Temmuz 1923 Tarihleri Arasında Türkiye’nin Uluslar Arası Alanda Hukuksal Yönden Kabulü ve İzlenen Dış Politikanın Özellikleri”, *Millî Mücadele Tarihi, Cilt I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.

III. ELEKTRONİK KAYNAK

- TTK (Türk Tarih Kurumu). (Aralık 2009). *Tarih Çevirme Kılavuzu*. www.ttk.gov.tr. <http://193.255.138.2/takvim.asp>. Erişim Tarihi: 01.12.2009

EK 1

RUMÎ YILLARIN MİLÂDÎ YIL KARŞILIĞI LİSTESİ*

1267	1851 – 1852		1292	1876 – 1877		1317	1901 – 1902
1268	1852 – 1853		1293	1877 – 1878		1318	1902 – 1903
1269	1853 – 1854		1294	1878 – 1879		1319	1903 – 1904
1270	1854 – 1855		1295	1879 – 1880		1320	1904 – 1905
1271	1855 – 1856		1296	1880 – 1881		1321	1905 – 1906
1272	1856 – 1857		1297	1881 – 1882		1322	1906 – 1907
1273	1857 – 1858		1298	1882 – 1883		1323	1907 – 1908
1274	1858 – 1859		1299	1883 – 1884		1324	1908 – 1909
1275	1859 – 1860		1300	1884 – 1885		1325	1909 – 1910
1276	1860 – 1861		1301	1885 – 1886		1326	1910 – 1911
1277	1861 – 1862		1302	1886 – 1887		1327	1911 – 1912
1278	1862 – 1863		1303	1887 – 1888		1328	1912 – 1913
1279	1863 – 1864		1304	1888 – 1889		1329	1913 – 1914
1280	1864 – 1865		1305	1889 – 1890		1330	1914 – 1915
1281	1865 – 1866		1306	1890 – 1891		1331	1915 – 1916
1282	1866 – 1867		1307	1891 – 1892		1332	1916 – 1917
1283	1867 – 1868		1308	1892 – 1893		1333	1917
1284	1868 – 1869		1309	1893 – 1894		1334	1918
1285	1869 – 1870		1310	1894 – 1895		1335	1919
1286	1870 – 1871		1311	1895 – 1896		1336	1920
1287	1871 – 1872		1312	1896 – 1897		1337	1921
1288	1872 – 1873		1313	1897 – 1898		1338	1922
1289	1873 – 1874		1314	1898 – 1899		1339	1923
1290	1874 – 1875		1315	1899 – 1900		1340	1924
1291	1875 – 1876		1316	1900 – 1901		1341	1925

* Bu liste Türk Tarih Kurumu internet sitesinde bulunan Tarih Çevirme Kılavuzu'ndan yararlanılarak hazırlanmıştır.

EK 2

**KONYA MERKEZ VEFÂYÂTA MAHSUS VUKUÂT DEFTERLERİ'NDE
KAYITLI OLAN MAHALLE ADLARI***

Abdülaziz	Esenlu	Koca Bekir	Sütçü
Ahmed Dede	Esenler	Kuzgun Kavak	Sems
Ahmet Fakı	Fahrunnisa	Kurtuluş	Şeker Furuş
Akbaş	Fakı Dede	Büyük Aymanas	Şeker Murat
Ak Çeşme	Ferhuniye	Kürden	Şeref Şirin
Ak Sine	Ferit Paşa	Küçük Kumköprü	Şih Ahmet
Alavardı	Furgan Dede	Küçük Sinan	Şihaliman Çavuşoğlu
Armağan	Gazanfer	Külahçı	Şih Osman Rumi
Araböldüren	Gazi Alemlaş	Kürkçü	Şih Sadrettin
Aydınlıkevler	Geçit	Küçük Kovanağzı	Şihaliman Recep Ağa
Ayanbey	Gemalmaz	Gurb-u Cedid	Şihaliman Emre Sok.
Babalık	Hacı Cemil	Lale Bahçe	Şihaliman Yahşi
Baba Sultan	Hacı Sadık	Mahmuriye	Şukran
Bab-ı Aksaray	Hacı Süleyman	Medrese	Tarla
Bağ Evliya	Hacı Yusuf Mescit	Melikşah	Tarhana
Beyhekim	Hacı Bali	Mengene	Tercüman
Binare (Binari)	Hacı Kaymak	Mezbaha	Tırılırmak
Bordabaşı	Hacı Şaban	Mihmandar	Uluğbey (Öyle Bekledi) (Ölü Bekledi)
Bulgur İmam	Hasan Dede Mescit	Muhtar	Ulu Irmak Ali Hoca
Büyük Aymanas	Hamidiye	Musalla Bağları	Ulu Irmak Burhan Dede
Büyük Kumköprü	Hamzaoğlu	Mucellit	Ulu Irmak Saka
Büyük Kovanağzı	Harmancık	Müşki	Uzun Harmanlar
Büyük Sinan	Havzan	Nasrullah (Nasran)	Übeyit
Cedidiye	Hoca Habib	Nehr-i Kafur	Yanık Cami
Civar	Hoca Faruk	Nişantaş	Yediler
Çakılırmak	Hocalar Köprüsü	Or. Tural	Yeni Mahalle (Kıptiyan)
Çayır	Hoca Fakı	Orta Mescit	Yorgancı
Çandır	Hoşhavanata	Orta Sinan	Yunusoğlu
Çalıklı	Hoşhavanata Saatci	Oval Oğlu	Zenburi
Çelebi	İşıklar	Öğretmen Evleri	Zevlesultan
Çifte Merdiven	İbn-i Şahin	Pirebi	Alakova
Çimenlik	İç Karaaslan	Pir Esat Abacı Seyit	Boruk Tolu
Çukur	İhsaniye	Pir Esat Hacı Hüseyin	Çarıklar
Çocuk Yuvası	İhtiyarattin	Pir Esat Kabasakal	Erler
Darıcı	Kalfalar	Piri Mehmet Paşa	Elmacı
Dedemoğlu	Kalenderhane	Pürçüklü	Hasanköy
Devle	Kalecerp	Polatlar	Hoca Cihan Aşağı
Devr-i Cedid	Kalecik	Sahibata	Hoca Cihan Yukarı
Doğanlar (Carcara)	Karaciğan	Sarı Hasan	Dere Aşıklar
Dr. Ziya Barlas	Karakayış	Sarınc	Dere Aşağı
Dolap Battallar	Karakulak	Sarı Yakup	Dere Cami Kebir
Dolap Cami	Karakurt	Sakahane	Dere Sokak
Dolap Halil	Kasap Sinan	Selçuk	Karahüyük
Dolap Mahmut	Kayacık Araplar	Selimiye	Kaşınhanı
Dolap Mektep	Kayacık Mescit	Selim Sultan	Taşrakaraaslan (Dede)
Dolap Pare	Keçeci	Selam	Köyceğiz
Durak Fakı	Kerimdede Cami	Selver	Saraçoğlu
Durunday	Kerimdede Çeşme	Sephavan	Tatlıcak
Ekmek Koçu	Kerimdede Mektep	Sırçalı	Yaylapınar (Abdurreşit)
Emir Halil	Kılıçaslan	Sungur	

* Bu liste Konya İl Nüfus Müdürlüğü arşiv bölümü çalışanlarından Ahmet ÖNCEL ve Konya Tapu Arşivi'nde Yeminli Tercüman olarak görev yapan Muhammed DOĞAN tarafından önceki yıllarda hazırlanmış listeleriler birleştirilerek hazırlanmıştır.

EK 3
ÇANAKKALE CEPHESİ'NDE ŞEHİT OLAN KONYALILARIN VEFÂT
TARİHLERİ LİSTESİ

KAYITLARDAKİ VEFÂT TARİHİ	ŞEHİT SAYISI	KAYITLARDAKİ VEFÂT TARİHİ	ŞEHİT SAYISI
00.00.0000	3	19.08.1915	1
00.00.1915	7	19.09.1915	5
00.05.1915	1	19.10.1915	2
00.06.1915	1	19.11.1915	2
00.08.1915	1	2 Ağustos 1331	1
00.09.1915	1	2 Eylül 1331	1
00.10.1915	2	2 K. Sani 1331	2
01.03.1915	1	2 Temmuz 1331	2
01.04.1915	3	20 – 22 Nisan 1331	1
01.05.1915	5	20 Ağustos 1331	1
01.06.1915	2	20 Eylül 1332	1
01.07.1915	2	20 Haziran 1331	2
01.09.1915	1	20 K. Evvel 1331	1
01.10.1915	2	20 Mayıs 1331	1
01.11.1915	2	20 Nisan 1331	1
01.12.1915	1	20 Temmuz 1331	2
02.04.1915	2	20.02.1915	1
02.05.1915	4	20.04.1915	11
02.06.1915	3	20.05.1915	8
02.07.1915	4	20.06.1915	4
02.08.1915	1	20.07.1915	3
02.09.1915	2	20.09.1915	2
03.04.1915	1	20.10.1915	3
03.05.1915	4	21 Eylül 1331	2
03.06.1915	10	21 Haziran 1331	1
03.07.1915	3	21 T. Evvel 1331	2
03.08.1915	2	21 T. Sani 1331	1
03.09.1915	3	21 Temmuz 1331	1
03.10.1915	2	21.02.1915	2
03.11.1915	1	21.04.1915	3
03.12.1915	2	21.05.1915	4
04.03.1915	1	21.06.1915	1
04.06.1915	3	21.07.1915	2
04.07.1916	1	21.09.1915	1
04.08.1915	2	22 Ağustos 1331	1
04.09.1915	4	22 Eylül 1331	2
04.10.1915	1	22 Haziran 1331	5
04.11.1915	1	22 K. Evvel 1331	1
04.12.1915	1	22 Mayıs 1331	1
05.03.1915	2	22 Nisan 1331	1
05.04.1915	1	22 T. Evvel 1331	1

05.05.1915	5	22 T. Sani 1331	2
05.06.1915	2	22 Temmuz 1331	7
05.07.1915	1	22.02.1915	3
05.08.1915	3	22.03.1915	1
05.09.1915	3	22.04.1915	21
05.12.1915	1	22.05.1915	9
06.03.1915	6	22.06.1915	4
06.04.1915	2	22.07.1915	1
06.05.1915	4	22.08.1915	2
06.06.1915	1	22.09.1915	3
06.07.1915	3	22.10.1915	2
06.08.1915	1	23 Haziran 1331	5
06.09.1915	2	23 Mayıs 1331	1
06.10.1915	2	23 Temmuz 1331	2
07.03.1915	1	23.02.1915	1
07.05.1915	1	23.03.1915	2
07.06.1915	4	23.04.1915	5
07.07.1915	3	23.05.1915	7
07.08.1915	1	23.06.1915	1
07.09.1915	3	23.08.1915	1
07.10.1915	5	23.09.1915	2
08.03.1915	1	24 – 25 Ağustos 1331	1
08.04.1915	7	24 T. Sani 1331	1
08.05.1915	2	24.02.1915	3
08.08.1915	4	24.04.1915	3
08.09.1915	1	24.05.1915	10
08.10.1915	3	24.06.1915	1
08.12.1915	1	24.07.1915	1
09.04.1915	15	24.10.1915	2
09.05.1915	3	24.11.1915	2
09.06.1915	4	25 – 26 T. Evvel 1331	1
09.07.1915	1	25 Ağustos 1331	1
09.09.1915	1	25 K. Evvel 1331	1
09.10.1915	3	25 Nisan 1331	2
09.12.1915	1	25 T. Evvel 1331	2
1 Ağustos 1331	1	25 Temmuz 1331	11
1 Eylül 1331	1	25.02.1915	1
1 Haziran 1331	1	25.04.1915	5
1 K. Sani 1331	1	25.05.1915	24
1 Şubat 1331	1	25.06.1915	2
1 T. Evvel 1331	1	25.07.1915	2
10 Ağustos 1331	1	25.08.1915	5
10 Eylül 1331	2	25.09.1915	2
10 T. Evvel 1331	1	26 Haziran 1331	1
10.03.1915	2	26 Şubat 1330	1
10.04.1915	2	26 Temmuz 1331	1
10.05.1915	9	26.02.1915	1
10.06.1915	3	26.03.1915	2
10.07.1915	2	26.04.1915	2
10.08.1915	1	26.05.1915	7
10.09.1915	4	26.06.1915	3

10.10.1915	2	26.07.1915	2
10.12.1915	2	26.08.1915	2
11 Ağustos 1331	1	26.09.1915	1
11 Haziran 1331	1	26.10.1915	2
11.05.1915	3	26.11.1915	1
11.06.1915	2	26.12.1915	1
11.07.1915	2	27 Haziran 1331	2
11.08.1915	1	27 K. Sani 1331	1
11.09.1915	4	27 Mayıs 1331	1
11.10.1915	3	27 Nisan 1331	2
11 - 12 Temmuz 1331	1	27 Şubat 1331	1
12 Nisan 1331	1	27 T. Evvel 1331	1
12 T. Evvel 1331	1	27 Temmuz 1331	8
12 Temmuz 1331	1	27.02.1915	2
12.02.1915	2	27.03.1915	1
12.05.1915	4	27.04.1915	3
12.06.1915	1	27.05.1915	22
12.07.1915	1	27.06.1915	4
12.08.1915	3	27.07.1915	7
12.09.1915	4	28 Haziran 1331	1
12.10.1915	3	28 T. Sani 1331	2
12.11.1915	2	28 T. Sani 1332	1
13 Ağustos 1331	1	28 Temmuz 1331	8
13 Nisan 1331	1	28.03.1915	3
13 T. Evvel 1331	1	28.04.1915	2
13.02.1915	1	28.05.1915	50
13.04.1915	1	28.06.1915	2
13.05.1915	2	28.07.1915	2
13.06.1915	4	28.08.1915	4
13.07.1915	2	28.09.1915	5
13.08.1915	1	28.10.1915	1
13.09.1915	3	29 Haziran 1331	2
1331	3	29 Nisan 1331	1
1331 Senesi Temmuz İçinde	1	29 Temmuz 1331	2
1332	3	29.00.1915	1
14 Ağustos 1331	1	29.03.1915	1
14 Haziran 1331	2	29.04.1915	2
14 Nisan 1331	1	29.05.1915	9
14 T. Evvel 1331	1	29.06.1915	3
14 T. Sani 1331	3	29.08.1915	3
14.02.1915	3	3 - 4 Şubat 1331	1
14.03.1915	1	3 K. Sani 1331	1
14.04.1915	4	3 Nisan 1331	1
14.06.1915	1	3 T. Sani 1331	2
14.07.1915	2	3/4 Nisan 1331	1
14.09.1915	3	30 Ağustos 1331	2
14.10.1915	1	30 Eylül 1331	1
14.11.1915	1	30 Haziran 1331	2

15 – 16 Haziran 1331	1	30 Nisan 1331	1
15 Ağustos 1331	2	30 T. Evvel 1331	1
15 Haziran 1331	1	30 T. Sani 1331	1
15 K. Evvel 1331	1	30 Temmuz 1331	8
15 K. Sani 1331	1	30.01.1916	1
15 Nisan 1332	1	30.03.1915	1
15 Şubat 1332	1	30.04.1915	4
15 T. Sani 1331	2	30.05.1915	10
15.02.1915	1	30.06.1915	1
15.04.1915	4	30.08.1915	3
15.06.1915	5	30.09.1915	3
15.07.1915	2	30.11.1915	1
15.08.1915	3	30.5.1915	1
15.10.1915	1	31 K. Sani 1331	1
16 – 17 Haziran 1331	4	31 Temmuz 1331	1
16 Haziran 1331	7	31.03.1915	1
16 K. Evvel 1331	1	31.05.1915	6
16 K. Sani 1331	1	31.08.1915	1
16 Nisan 1331	1	31.10.1915	1
16 Temmuz 1331	1	4 Ağustos 1331	2
16.01.1915	1	4 Eylül 1331	2
16.02.1915	1	4 Temmuz 1331	1
16.03.1915	1	5 – 6 Mayıs 1331	1
16.04.1915	33	5 Ağustos 1331	1
16.05.1915	3	5 K. Evvel 1331	1
16.06.1915	5	5 K. Sani 1331	1
16.07.1915	1	5 T. Evvel 1331	2
16.08.1915	1	5 T. Sani 1331	2
16.12.1915	1	5 Temmuz 1331	2
16/17 Haziran 1331	1	6 – 7 K. Evvel 1331	1
17 Haziran 1331	1	6 Ağustos 1331	2
17 Şubat 1331	1	6 Haziran 1331	1
17 T. Evvel 1331	1	6 Mayıs 1331	3
17.03.1915	2	6 T. Evvel 1331	1
17.04.1915	20	7 – 8 T. Evvel 1331	1
17.05.1915	2	7 Eylül 1331	1
17.06.1915	5	7 K. Evvel 1331	2
17.07.1915	1	7 K. Evvel 1332	1
17.08.1915	1	7 K. Sani 1331	1
17.09.1915	2	7 T. Evvel 1331	1
17.10.1915	1	7 T. Sani 1331	1
17.11.1915	1	8 – 9 Eylül 1331	1
17/18 Haziran 1331	1	8 Ağustos 1331	10
18 Haziran 1331	2	8 Temmuz 1331	2
18 Mart 1331	1	9 Haziran 1331	4
18 Nisan 1331	1	9 K. Sani 1331	1
18 T. Sani 1331	1	9 Mayıs 1331	1
18 Temmuz 1331	1	9 Temmuz 1331	1
18.02.1915	12	Ağustos 1332	1
18.03.1915	1	Eylül 1331	1
18.04.1915	2	Eylül 1332	1

18.06.1915	3	Güz Mevsiminde 1331	1
18.08.1915	1	K. Evvel 1331	1
19 - 20 Haziran 1331	5	Mart 1332	2
19 Ağustos 1331	1	Mart 1334	1
19 Haziran 1331	12	Meçhul	1
19 Şubat 1331	1	T. Evvel 1331	4
19 T. Evvel 1331	1	T. Sani 1331	1
19 Temmuz 1331	2	Tarih-i Vefâtı Meçhul	1
19.02.1915	6	Tarih-i Vefâtı muayyen olmadığı	1
19.04.1915	79	12 Ağustos 1329	1
19.05.1915	1	Temmuz 1331	2
Temmuz 1332	1		

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Gülseren ÇINAR			
Doğum Yeri:	Konya			
Doğum Tarihi:	01.09.1974			
Medeni Durumu:	Bekâr			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Hazım Uluşahin İlkokulu		Nalçacı / Konya	1985
Ortaöğretim	Meram Ortaokulu		Meram / Konya	1988
Lise	Meram Anadolu Ticaret Lisesi	Bilgi İşlem	Meram / Konya	1992
Lisans	Hacettepe Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi. Tarih Bölümü	Beytepe / Ankara	1997
Yüksek Lisans				
Becerileri:	İleri düzeyde bilgisayar kullanımı, Fotoğrafçılık.			
İlgi Alanları:	Kişisel Kütüphane Oluşturma, Tarihi Belgelerin Dijital Ortama Aktarımını sağlama.			
İş Deneyimi:	1998'den bu güne yaklaşık 11 yıl millî Eğitim Bakanlığı Kadrolu Tarih Öğretmeni. Halen Ataşehir Anadolu Ticaret Meslek Lisesi Kadrolu Tarih Öğretmeni			
Aldığı Ödüller:	İlçe Mülki İdarecileri ve Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından verilmiş Teşekkür Belgeleri.			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Hacettepe Ün. Tarih Bölümü Ört.Ü. Gümeç KARAMUK. Konya Naciye Mumcuoğlu Lisesi Müdürü İbrahim KOÇ. Ataşehir Remzi Bayraktar A.T.M.L. Müdürü Erdoğan ATILLA. Selçuk Üniversitesi. Ortaöğretim ve Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı. Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı Ört. Ü. Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ			
Tel:	0 532 7724917			
E-Posta:	gulserrencinar@hotmail.com			
Adres	Yeni Meram Caddesi. No: 220. MERAM / KONYA			